

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

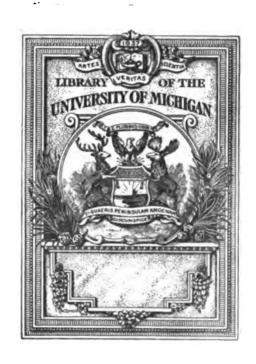
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

B 1,090,796

AS 263 P534

СБОРНИКЪ СТАТЕЙ,

ТИННАТИР

ВЪ ОТДЪЛЕНИИ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ

императорской) академій наукъ.

томъ третій.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ И М П ВРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ

(B. O., 9 ann., N 12.)

1868.

СБОРНИКЪ СТАТЕЙ,

читанныхъ -

ВЪ ОТДЪЛЕНИ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМИИ НАУКЪ.

томъ третій.

CAHKTHETEPSYPTS.
THROUPPAOIR HMIEPATOPCKOB AKAZEMIH HAYKS.
(B. O., 9 ann., 36 12.)
1868.

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ. Санкту петербургъ, декабрь 1868 г.

Непремънный Секретарь, Академикъ К. Веселовский.

ДРЕВНІЕ

СЛАВЯНСКІЕ ПАМЯТНИКИ

ЮСОВАГО ПИСЬМА

СЪ ОПИСАНІЕМЪ ИХЪ И СЪ ЗАМЪЧАНІЯМИ ОБЪ ОСОБЕННОСТЯХЪ ИХЪ ПРАВОПИСАНІЯ И ЯЗЫКА.

ТРУДЪ

M. M. CPESHEBCEAFO.

вводныя статьи.

_	Овозрание памятников	ь древняго посоваго	письма	1 148.
	С жао вінаремає вішаО	THE HAMBER GENT		149 - 184.

Памятники, издаваемые въ этой книгъ, относятся, судя по письму. бъ XI, XII, XIII и частію къ XIV вѣку, и отличаются отъ другихъ памятниковъ того же времени последовательнымъ употреблениемъ носовыхъ гласныхъ, такъ называемыхъ юсовъ — ж и а. Они важны и по древности, и по особенности языка. Они заставляють думать, что и тамъ, где употребление носовыхъ гласныхъ не было утрачено изъ выговора, такъ же, какъ у Русскихъ и Сербовъ, давно ихъ утратившихъ, употребляемъ былъ въ книгахъ съ самаго отдаленнаго времени, отъкотораго остались памятники, не чистый Славянскій языкъ, а смішанный съ особенностями народнаго говора — и даже не одного, а нъсколькихъ различныхъ. И въ этихъ памятникахъ, какъ и въ памятникахъ Русскихъ и Сербскихъ, черты чистаго Славянского языка виднеются сквозь оттенки местныхъ нарьчій. Какія именно были эти мьстныя нарычія? чымь

именно отличались одно отъ другого? гдт какое господствовало? въ какой мере какое было важно для языка письменности? На эти вопросы, многозначительные въ отношени къ народной образованности, отвъчать опредъленно еще невозможно. Можно только не отвергнуть, что въ числъ ихъ занимали мъсто между прочимъ говоры Болгарскіе и Мораво-Словенскіе, и что вліяніе какъ тъхъ, такъ и другихъ было не маловажно на письменность Старославянскую. Последнее доказывается между прочимъ и памятниками письма Русскаго, въ числѣ которыхъ есть не мало, даже и изъ самыхъ древнихъ, очевидно переписанныхъ съ изводовъ юсоваго письма, совивщавшихъ въ себъ особенности разныхъ говоровъ, между темъ какъ на другихъ Русскихъ памятникахъ, столько же древнихъ, видно напротивъ того преобладание чистаго Старославянскаго нарѣчія. Нѣкоторыя доказательства всему этому изложены во Вводныхъ статьяхъ, здёсь представляемыхъ. Доказательства эти взяты только изъ памятниковъ, разсмотрънныхъ въ этихъ статьяхъ. Древніе памятники глаголическаго письма дають тъ же доказательства: но такъ какъ они изданы и расмотрены мною въ другой книгь (Древніе глаголическіе памятники сравнительно съ памятниками кириллицы. СПб. 1866 г.), то я позволяю себѣ здѣсь только сослаться на эту книгу, не повторяя от-

мъченныхъ въ ней подробностей. Дополнительныя замъчанія над'єюсь сообщить позже. Много любопытных данныхъ того же рода кромъ тъхъ памятниковъ Русскаго письма, которые разсмотрѣны въ концѣ второй вводной статьи, найдти можно и въ другихъ памятникахъ, какъ Русскихъ, такъ и Сербскихъ и Болгарскихъ, заключающихъ въ себъ недревніе списки съ древнихъ изводовъ, списки, въ которыхъ, не смотря на разнаго рода измѣненія, видны любопытныя и важныя черты и чистаго Старославянского языка, и разныхъ юсовыхъ говоровъ; но сравнительное разсмотрѣніе этихъ рукописей, мнѣ кажется, можеть быть отложено, пока не будуть разсмотрены всѣ древніе юсовые памятники отдѣльно и сравнительно. При этомъ долгомъ считаю отметить, что въ обозрени и сравненіи этого рода памятниковъ, здёсь напечатанныхъ, большею частію опущены указанія, какія изъ грамматическихъ особенностей, находящихся въ нъкоторыхъ памятникахъ, не находятся въ другихъ.

Оть кого имѣль я каждый изъ издаваемыхъ въ этой книгѣ памятниковъ, означено при ихъ описаніи. Не могу впрочемъ и здѣсь не заявить моей признательности за сообщенія подлинниковъ или снижовъ съ памятниковъ и выписокъ изъ нихъ — о. архимандриту Амфилохію, А. О.

Бычкову, А. Ө. Гильфердингу, В. И. Григоровичу, И. П. Корнилову, И. М. Мартынову, преосв. Порфирію Успенскому, И. И. Шафарику. Считаю такъ же долгомъ засвидётельствовать признательность Болонскому университету за сообщеніе мнѣ важнаго памятника, хранящагося нынѣ въ его библіотекѣ.

ОБОЗРЪНІЕ

ДРЕВНИХЪ СТАРОСЛАВЯНСКИХЪ ПАМЯТНИКОВЪ ЮГОЗАПАДНАГО ЮСОВАГО ПИСЬМА.

Извѣстно, что всѣ важнѣйшія открытія о строѣ Старославянскаго языка въ его древнемъ видѣ, измѣнившія совершенно взглядъ на него и на отношенія его сродства съ языками соплеменными, сдѣланы были Востоковымъ и послѣ подтверждены имъ же новыми данными — по памятникамъ Русскаго письма, каковы Остромирово Евангеліе 1057 г., Сборники 1073 и 1076 гг. и другимъ, ймъ отнесеннымъ къ XI и XII вѣку. Въ такихъ Русскихъ книгахъ, подъ вліяніемъ Русскаго нарѣчія и правописанія, Старославянскій языкъ болѣе или менѣе утрачиваль свои особенности: только посредствомъ особенной снаровки и постоянныхъ сличеній памятниковъ можно было извлекать данныя объ отличіяхъ этого языка отъ нарѣчія Русскаго. Нельзя было не желать открытія памятниковъ, столь же древнихъ, но письма не Русскаго. И такіе памятники дѣйствительно нашлись.

Нашлись памятники письма Сербскаго, прежде другихъ Шестодневъ Іоанна екзарха Болгарскаго въ Сербскомъ спискъ 1263 года, открытый, изслъдованный и въ отрывкахъ изданный Калайдовичемъ, а потомъ и другіе, болье древніе. Эти открытія

Digitized by Google

привели из выводу, что Старославянскій языка отличанся різкими особенностями и ота нарічія Сербскаго, что и Сербскіє писцы, така же кака Русскіе, измінили его по своену, что елідовательно и памятники Сербскаго письма, така же кака намятники письма Русскаго, годны для изслідователей Старославянскаго языка только условно.

Надобно было желать открытія памятниковъ нисьма не Русскаго и не Сербскаго. Нашлись и такіе.

Въ 1825 году открытъ сборнякъ, названный Востоковымъ, по мѣсту открытія, Супрасльскою рукописью, и отнесенный имъ къ XI вѣку: правописаніе въ немъ непослідовательно, по нѣтъ почти ничего ни Русскаго, ни Сербскаго. Первыя извѣстія о немъ съ небольшими выписками тогда же сообщены Востоковымъ (въ Библіографическихъ листахъ); вся рукопись издана Ф. Миклошичемъ въ 1851 году (подъ заглавіемъ Мопитента Palaeoslovenica е codice Suprasliensi), а еще ранѣе и болѣе удовлетворительно въ палеографическомъ отношеній имъ же отдѣльно изданы отрывки: Homilia in ramos palmarum (1845) и Vitae sanctorum (1847). Издатель замѣтилъ, что памитникъ этотъ принадлежитъ самой родинѣ Старославпискаго языка и древиѣе всѣхъ другихъ памятниковъ, тамъ писанныхъ.

Поэже, въ 1852 году, В. И. Григоровичемъ изданы отрывки изъ намятника такого же письма: два листа изъ книги Огласительныхъ поученій Кирилла Герусалимскаго (Извёстія 2-го Огд. Акад. Паукъ: І: 91—95). Издатель выразиль мийніе, что этоть намятникъ такъ же древень, какъ и Супрасльская рукопись, и писанъ непосредственно на мёстё перевода.

Въ 1863 г. А. О. Бычковъ познакомилъ изследователей още съ оцимъ памятинкомъ XI века, съ книгой Евангельскихъ чтоній, къ сожаленію уцелевшею такъ же въ небольшомъ отрывкъ. Правописаніе въ немъ не такое, какъ въ двухъ перныхъ, по признаковъ Русскихъ п Сербскихъ п въ немъ такъ же иътъ (см. Извъстія Археол. Общества V: стр. 36—37).

MINERAL PROPERTY.

The result of the second of th

The Trace of the second of the

PROBLEM OF MANY AND SERVICE TO THE PROPERTY OF THE PROPERTY OF

Можно ли по этимъ памятникамъ изследовать Старославинскій языкъ безусловно, не такъ какъ по древнимъ книгамъ Русскаго и Сербскаго письма? выразился ли въ нихъ этотъ языкъ вполне, несмешанно съ другимъ какимъ бы то ни было наречіемъ по иимо Русскаго и Сербскаго? Это, вероятно, решатъ дальнейшія изследованія; но къ какимъ бы выводамъ ни пришли изследоваванія, намятники эти должны занять место въ ряду необходимыхъ источниковъ для определенія основныхъ свойствъ Старославянскаго языка и свойствъ древнихъ местныхъ наречій Славянскихъ.

Рядомъ съ этими памятниками кириллицы не льзя не поставить памятниковъ древней глаголицы. Сходство пхъ съ памятнинками глаголическими придаетъ имъ еще особенное значеніе, и заставляетъ съ своей стороны желать, чтобы число находокъ такого рода сколько нибудь увеличилось и чтобы все найденное было издано — не въ произвольномъ чтеніи, а палеографически.

Книгою, нынѣ мною издаваемой, исполняю съ своей стороны что могу. Издаю въ ней памятники, вповь найденые, и вмѣстѣ съ нпми тѣ, которые найдены были прежде — всѣ вполнѣ, за исключеніемъ Супрасльской рукописи, изъ которой могъ по вѣрному списку, найденному въ бумагахъ Востокова, напечатать только три отрывка.

Къ семи памятникамъ древнъйшаго письма прибавляю въ видъ приложенія отрывки изъ пятпадцати памятниковъ похожаго, но болье поздняго письма — и между прочимъ изъ трехъ опредъленнаго времени.

Письмо это отдичается правильнымъ, хотя и своеобразнымъ употребленіемъ юсовъ (буквъ ж и а) и потому можетъ быть названо *юсовымъ*.

О каждомъ изъ издаваемыхъ памятинковъ представляю здёсь предварительныя свёдёнія. I.

Саввина книга.

Рукопись, которой часть составляеть Саввина книга, заключаеть въ себѣ сшивокъ изъ трехъ частей: на начальныхъ двадцати четырехъ листахъ помѣщены евангельскія чтенія, начиная съ чтенія изъ Іоанна па праздникъ свѣтлаго воскресенія («Искони бѣаше»); на слѣдующихъ за ними 129-ти листахъ помѣщены евангельскія чтенія съ субботы 6-й недѣли по пасхѣ до конца, съ пропусками; на остальныхъ 12-ти листахъ евангелія. утреннія. Эти три части рукописи рѣзко отличаются одна отъ другой. Особенно древни двѣ послѣднія части. Особенно важна часть средняя какъ памятникъ древняго не Русскаго п не Сербскаго письма, не вполнѣ сохранившаяся книга евангельскихъ чтеній, или написанная попомъ Саввой или ему принадлежавшая, какъ можно заключить изъ приписокъ, и потому названная мною Саввиной книгой.

Книга эта писана на грубомъ, большею частью толстомъ пергамент въ малую четвертку по 19-ти строкъ на странице, небрежнымъ, несколько скошеннымъ уставомъ. Большія начальныя буквы и заставки нарисованы дурно, нетщательно. Те и другія отличаются особенностію рисунка, въ другихъ, мит известныхъ, памятникахъ ненаходящагося: большія начальныя буквы почти всё съ хвостами въ низу, и у буквы хвостъ загнутъ въ верхъ по левой стороне; заставки всё узенькія, тоже съ подобными хвостами по концамъ, идущими съ низу къ верху. Кроме чернаго чернила, почти во всей рукописи хорошо сохранившагося, употреблено еще, для заглавныхъ примечаній, чернило красное, очень блёдное, пропавшее на некоторыхъ листахъ въ такой степени, что нетъ никавий возможности прочесть написаннаго.

Что касается до рисунка строчныхъ буквъ въ Саввиной книги, то онъ напоминаетъ боле всего рисунокъ буквъ Сборника 1073 года, только гораздо грубе. Между прочимъ бро-

саются въ глаза: — буква ж, писанная въ три пріема (изъ двухъ на косо перекрещенныхъ чертъ и одной отвъсной между ними), — буква д широкая, съ хвостомъ малоопускающимся за строку, — буква к, состоящая какъ будто изъ двухъ отдъльныхъ буквъ — изъ 1 и подлѣ нея косо стоящей г, — буква у, у которой верхняя часть очень широка, глубока и округлена, — буква а трехъ разныхъ рисунковъ: одно простое а, другое съ лежащею по низу чертою, а, третье въ формѣ Греческой дельты съ поперечною чертою въ серединѣ, а.

Ничто изъ этого не мѣшаетъ отнести Саввину книгу къ числу памятниковъ XI вѣка. Не противорѣчитъ такому заключе-. чію и правописаніе, на сколько оно извѣстно изъ другихъ памятниковъ этого же времени.

Считая Саввину книгу важнымъ памятникомъ древней письменности Славянской, любопытнымъ для изследователей, издаю ее всю въ томъ виде какъ она сохранилась, буква въ букву, знакъ въ знакъ, строка въ строку*). Написанное краснымъ черниломъ отмечаю Славянскимъ шрифтомъ.

Гдѣ чего недостаетъ въ рукописи, отмѣчаю въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ, и при этомъ недостающія начала и концы чтеній привожу въ скобкахъ изъ Ватиканскаго глаголическаго евангелія по буквальному списку съ него, сообщенному мнѣ г. Вендтомъ.

Вст, сколько нибудь важныя приписки, находящіяся на поляхъ рукописи, привожу также въ подстрочныхъ примтчаніяхъ буква въ букву. Въ числт этихъ приписокъ есть двт съ именемъ Саввы; на 25 л. приписано подъ страницей «по" Сава талъ», а на 30 л. также подъ страницей, «помози ги рабоу твоему Сави». По этимъ то припискамъ думаю, что попъ Савва или самъ писалъ эту книгу, или по крайней мтр владълъ ею, и, для отличенія отъ другихъ памятниковъ, называю ее Саввиной книгой.

^{*)} Въ печати вкрались и которыя ошибки: отм вчаю ихъ въ концъ статьи.

Представляю зд'єсь н'єсколько зам'єчаній касательно содержанія и правописанія этого памятника.

Саввина книга заключаетъ въ себѣ Евангельскія чтенія почти въ томъ же подборѣ и порядкѣ, какъ и Остромирово Евангеліе: до об. 100 л. продолжаются чтенія на дни пасхальнаго круга; съ обор. 100 л. начинается съборникъ мѣсячный съ 1-го сентября *). Ея отличіе отъ Остром. Евангелія въ этомъ отношеніи на сохранившихся листахъ ограничивается слѣдующими особенностями:

- На недълю 3-ю по пятидесятницъ (л. 11) назначено чтеніс изъ Мо. VI: 22—34; въ Остр. ев. (л. 61) тоже безъ послъдняго стиха.
- На субботу 7-ю по пятидесятницѣ (л. 15 об.) изъ Ме. X: 37—42; а въ Остр. ев., кромѣ этого и XI: 1.
- На недълю 6-ю новаго лъта (л. 30) назначено чтеніе изъ Лук. VIII: 41—56: «Въ оно». члкъ единъ приде къ Ісоу. именьмь Йайръ»; въ Остр. ев. (л. 100 об.) оно назначено на недълю 7-ю.
- На недѣлю 7-ю нов. лѣта (л. 31 об.) назначено чтеніе изъ Луки VIII: 27—39: «Въ о́нов. приходащю Ісоу въ странж Гадариньски»; въ Остр. ев. (л. 98) на недѣлю 6-ю.
- Чтеніе изъ Лук. XVII: 3—10 отнесено къ нед. 14-й нов. лѣта; а въ Остр. ев. (л. 112) къ суб. 15-й; и за тѣмъ чтеніе изъ Лук. XIX: 1—10, назначенное въ Остр. ев. на нед. 15-ю, опущено. Черезъ этотъ пропускъ вмѣстѣ съ пропускомъ, выше отмѣченнымъ, вышло что въ Сав. кн. до недѣли мясопустной сосчитано только 17 педѣль, а въ Остр. ев. 18-ть недѣль.

^{*)} Какія именю главы и стихи Евангелистовъ находятся въ Саввиной кингъ, это обозначено въ особенномъ указателъ.

- И при этомъ впрочемъ порядокъ евангельскихъ чтеній въ сравниваемыхъ книгахъ на эти недёли не одинаковъ. Такъ чтеніе изъ Лук. XVIII: 9—14, назначенное въ Остр. е. на нед. 17-ю (л. 116), отнесено въ Сав. книгѣ не къ 16-й недѣлѣ, а къ 15-й.
- На 3-ю, а не на 4-ю, субботу вел. поста назначено чтеніе изъ Мар. VII: 31—37: «Ишъдъ Іс отъ прѣдѣлъ Тоурьскъ и Сидоньскъ». (л. 54 об. Остр. л. 132).
- На 4-ю, а не на 5-ю, субботу вел. поста назначено чтеніе изъ Мар. VIII: 27—31: «Изиде Іс й оученици е́го въ вси Кесарил Филиповъї» (л. 55 об. Остр. л. 134).
- На 5-ю, а не на 3 ю, субботу вел. поста назначено чтеніе изъ Мар. II: 14—17: «Прѣхода Іс видѣ Левьгиж Альфеова (л. 57 об. Остр. л. 131).
- На 1-е сентября, кромѣ чтеній изъ Лук. IV: 16—22 и Ме. IV: 25, V: 1—12, назначено еще (л. 101) чтеніе изъ Лук. I: 39—56: «Въставъти Марим йде въ горж», помѣщенное въ Остр. ев. подъ 8 сент. (л. 216—217).
- На навечеріе Рождества Христова назначено чтеніе не только изъ Лук. II: 1—20, но и далье изъ Луки: II: 21—40 (ср. въ Остр. ев. подъ 1-мъ января, л. 256, и подъ 2-мъ февраля, л. 264).
- На субботу предъ праздникомъ Богоявленія выписано чтеніе изъ Ме. III: 1—6 (л. 121); а въ Остр. ев. выписано и далье изъ Ме. III: 7—11 (л. 254).
- Евангелія утреннія (см. въ Остр. ев. лл. 204—210) пом'єттены не предъ съборъникомъ, а посл'є (на л. 129 сохранился только конецъ).

Кром'є этихъ особенностей есть еще въ Саввиной книг'є пропуски выраженій и ц'єлыхъ стиховъ, происшедшіе частію по ошибк'є писца.

Съборникъ или синаксарь Саввиной книги, начинающійся на 100 л., представляеть міссячный календарь очень неполный,

но по некоторымъ подробностямъ замечательный. Былъ бы онъ, вероятно, еще замечательнее, если бы сохранился вполне. Выписываю его здёсь сполна, какъ онъ сохранился, съприбавленіемъ несколькихъ замечаній:

Сентябрь.

- 1.—Мѣ° септабра (а) начатъкъ еньдиктоу новое лѣто. Такъ начнается Съборникъ и въ Ватиканскомъ глаголич. евангелін. Имени св. Симеона, празднуемаго въ этотъ же день, нѣтъ; но еванг. чтеніе въ память его помѣщено. Помѣщено еще чтеніе изъ Лук. І: 39—56, назначенное на 8-е сент.
- 3.—м $\mathbf{t}^{\overline{n}}$ $\overline{\Gamma}$ с $\overline{\tau}$ а е́и антима.
  - т. е. епископа Антима Анеима. Въ Ватик. глаг. ев. такъ и написано: стаа стлъ мка Антима еппа Ником. Такъ же и въ нък. Рус. евангеліяхъ, на пр. въ Ев. 1270.
- 6.—мѣ[¬] (s) (сваще)ние Б¬пи.
  При этомъ чтеніе изъ Іо. Х: 22.— О празднествѣ этомъ нашелъ я показаніе только въ одномъ Сербскомъ четвероевангеліи XIV в., вывезенномъ А. Ө. Гильфердингомъ изъ Печа: «М¬па. се¬. s. стго Куд за сщению б¬пе вь храмѣ стыю Анны»
- 8. мѣ и рождьство Бпи.
- 9. м в о стаго И (оакъ ма) и Аньны.
- 10. м в т и поклонение чьстънаго древа.
- 11. мѣт (аі) поклонение крств.
- 12. мѣ ві поклонени(е) крсту.
  - сж⁶ прѣдъ възгвигомъ крста.
  - не предъ выздвигомъ крста.
- 13. мѣ ті поклонение чьстьнаго крста.
- 14. м в й ді вьздвижение крста.
- 16.— (мы за страсть сты минци Еуфимин). Листка, на которомъ было написано это, не достаеть (онъ долженъ быль быть между 106—107); но на следующемъ продолжается

и оканчивается чтеніе изъ Лук. VII: 36—50, назначенное на день св. Евфимін.

17. — мъ ті мка Харали(мини) и дружинь его.

Память св. Харалампія, Пантелеймона и дружинт ихъ подъ этимъ числомъ означена въ Остром. ев. Въ Сербчетвероевангеліи XIV въка записано при 17 сент. такъ: стго мна Харлафию и дроужини него.

- 20. мъ к. стаго Евстатии.
  - т. е. Евстаеія.
- 23.— мѣ кг ново лѣто и зачатие Кртелю.
  Такъ же въ Остром. евангелін, въ Ватик. глаг. евангелін, въ Сербскомъ XIV в.
- 25. мѣ ке Романа.

Срав. въ Остр. е., въ Ватик. глаг. ев., въ Серб. е. XIVв.

- 26.— мъй ка преставление Иша Осолога.
- 30.— мъй й Григора.

Октябрь.

- 1. мъй октабра а Анания апла.
- 3. мъй г Диониса епископа.
- 6.— мъ^й 5. апла бомъ.
- 18. мът йі евалиста Лоукъі.
- 21.— мъй ка оца нашего Илария.
  - т. е. Иларіона.
- 23.— мъй кг Икова брата гна.
- 26. мът кѕ мка Дьмитра.
- 27. мъ ку Нестора Капетблинъ.
  - т. е. Нестора и Капитолины. Въ Остр. ев. означена при при этомъ днё только св. мученица Капетоулина; а с. мч. Несторъ—въ Минеяхъ XI и XII в. и въ разныхъ памятникахъ XIII в. и позже. Въ древ. Греч. минологіи св. Несторъ означенъ 26 ноября.

Ноябрь.

- 1. мъб номбра а. Козмъл и Дамигана.
- 8.—мъй й Михагла (н) Гаврила.

Такъ и въ Минеяхъ XI и XII в., и въ памятникахъ болѣе позднихъ. Въ Ватикан. глагол. ев. и въ Остр. ев.: съньмъ арханг. Михаила.

- 13. мът Г. И'w а Златовстаго.
- 14.- мъ ді апла Филипа.
- 16. мъ^ч 5 і Ма[•] евліста.
- 17. мъч ў і Григора чюдотворьца.
- 21.— мъй ка вынесение Бин вы црквъ.

Такъ и во всъхъ древ. памятникахъ; позже (съ XIII в.) въведение = въходъ.

25. — мъй ке Клименъта.

Декабрь.

- 4.— мът декабра. Д Варваръ.
- 5. мы е стаго опа нашего Савы.
- 6.— мъ^п (5) ... Николъі.
- 13.- ив г Евьстатию.
  - т. е. Евстратія.
- 21. мъ ка вынесение ст(ъі) на Бца.

См. подъ 21 ноября. Не показываеть ли это ошибочное повтореніе праздника, что Саввина книга была пзвлекаема изъ четвероевангелія? При этомъ въ ссылкѣ на евангитеніе ошибкою указана 6 ($\vec{s} = \text{глаг. } \vec{e}$) сент. вмѣсто 8 ($\vec{u} = \text{глаг. } \vec{s}$) сент.

- 22. мъй к Настасия.
  - Предъ стымі оби пама стымъ пръобемь.

Разумъются недъли (воскресные дни) св. праотецъ и св. отецъ: первая между 11—17, а вторая между 18—24 декабря.

- сж⁶ предъ рождьствомъ Хбомъ.
- не предъ родьствомъ Хвомъ.
- пама обемъ.

- навечерие рождьства Хва.
- втро рождьства Хба.
- 26. на втрим рождьст(ва Хва. (стам) вца.
  - сж⁶ по рождествѣ Хвѣ.
  - не по рождыствъ Xвъ.
  - мъ^щ кз. прывомк(а) Стефана.
- 28.— **м**ъ ки Өеора.
  - т. е. Өеодора.
- 29. мъ ко младеньцемь.

Январь.

- 1.— мът еньвара а обръзание га на го Іс Ха. и Василии.
  - сж⁶ предъ гавлениі.
    - т. е. предъ богоявленіемъ.
  - не предъ гавлении.
  - навечерие стыхъ ефифании.
    - т. е. епифаній.
- на втросъ стыхъ ефифаниі.
- 7.— мът ў. Иша крыститель.
  - сж⁶ по гавлениять.
- не по гавлениі.
- 10. мъч . г. Григора.
- 14. мъⁿ ді. оцемъ.
  - т. е. память св. отцамъ, избіеннымъ на Синайской горф.
- 16. мъ s кжа (Петрова).

Обыкновенно называется это праздненство «Поклоненик чьстьнымъ веригамъ стго апла Петра». На въ одномъ памятникъ не случилось мнъ видъть въ этомъ мъстъ слово жжа виъсто веригъ.

Φ евраль.

24.— (мът кід. обрътение главъ стаго Иоана прча).

Такъ въ Ватик. глагол. ев. Въ Саввиной книге сохранился
только конецъ чтенія, назначеннаго на этотъ день.

Мартъ.

- 9.— из^п нарта б. й м къ.
- 25.—(мя ке. благовъщение стъп бщ Марии).

Листка, на которомъ это было записано въ Саввиной книгъ уже нѣтъ (между 126 и 127 дл. пропало нѣсколько листковъ); но на л. 127 сохранился к онецъ еванг. чтенія, назначеннаго на этотъ день: Лук. І: 32—38.

Апрпль.

6. - мът априль 5 Авьт 8 ха. и Мет (од им)

Авьтбха — въ Остр. ев. Еўтўха — въ Ватик. глаг. ев. Евтуха — въ другихъ Евтихія.

О Менодін подъ этимъ днемъ въ Ватик. глаг. ев. записано такъ: «па оуспенит приавго о. н. Менодіа архпа въщнам Моравън бра прго Курила философа». Почти также и въ Типограф. четвероевангелін XII въка. Въ Минеяхъ XII в. оба брата означены витстт; но служба одному преп. Менодію.

- 23. мът кг мка Георьгии.
- 25.—(n t ke) ausa Map.
- 26.— (мъ кз тка Ва)силь.

Май.

- 1. мъ маны а пррока Еремий.
- 8.— ив" й Иша" абла бгословьца.
- 12. мът бі Епифана и Герьмана.
  - С. о. Германъ вибстб съ Епифаномъ означенъ въ Мстиславовомъ Еванг. до 1117 года и въ другихъ болбе позднихъ.

Іюнь.

5?--(мъ іюнъ. е. страсть с. м. Маркиана).

Что это было обозначено въ Саввиной книгѣ, можно догадываться по концу чтенія изъ Луки XI: 2—13, сохранившемуся на л. 128, передъ которымъ нѣсколько листковъ утрачено.

14?- (мъч ді. пррка Елисеа).

Это (?) обозначение въ Саввиной книге стерлось съ несколькими предъидущими. Догадываться можно только по чтению изъ Луки: IV: 24, котораго сохранилось тутъ только начало.

Переходя къ правописанію Саввиной книги, замѣчу прежде всего, что эта рукопись, послѣ того какъ была написана, была исправляема, и что исправлявшій дѣлалъ свои поправки между строками (онѣ напечатаны малыми буквами). Эти исправленія отличаются особенными требованіями правописанія, выговора и строя языка, и въ разсмотрѣніи самой Саввиной княги входить не должны; а могутъ быть предметомъ особаго разсмотрѣнія. Въ замѣчаніяхъ, здѣсь представляемыхъ, я ихъ не касаюсь.

Въ Саввиной книгъ употреблены слъдующія буквы:

а, б, в, г, д, е, ж, з, $\mathbf{H} = \mathbf{V} = \mathbf{I} = \mathbf{I}$, ы, к, к, к, м, м, н, $\mathbf{0} = \mathbf{W}$, п, р, с, т, $\mathbf{0}\mathbf{y} = \mathbf{S}$, $\mathbf{\Phi}$, х, ц, ч, ш, $\mathbf{H} = \mathbf{H}$, ъ, $\mathbf{b}\mathbf{I} = \mathbf{b}\mathbf{I} = \mathbf{0}\mathbf{I}$, ь, $\mathbf{b}$, ю, ж, $\mathbf{A} = \mathbf{A}$, А, $\mathbf{\Theta}$, у.

Изъ этихъ буквъ нѣкоторыя употреблены по особеннымъ правиламъ :

- і ї поставлено иногда вивсто и въ серединв слова (велікъ 3), а после гласной въ серединв, въ началь и въ конце слова постоянно: въ заімъ. 8, не осжидаюте. 9, краї. 14, таїнв. 26, даїте. 26, пасжщеі. 39, алъчжщеі. 110, приіметь. 9, и їдетъ. 13, приімеши. 23, чиї. 25, възлежащи. 107, твоі. 1, твої. 26, моі. 13, поіди. 23, напоісте. 49, всацві. 1, велицві. 3, піюіца. 49, въроумі. 1, и пр.
- и почти постоянно послѣ согласной; разъ употреолеьо v вм. и створу. 10.
- о сравнительно съ ш двойнымъ употреблено почти исключительно: см: ш роде. 33, ш жено. 44, ш обт. 84, шсана. 62, 64.

- оу и 8 написаны безъразличія, но второе гораздо рѣже: ср. едином8, по 8стомъ. 7, дроугом8. 13, 8добѣе. 15, 8же. 37. др8же. 55.
- щ господствуеть: iii написано только разъ: имжійюмоу. 41.
- ъї только одинъ разъ написано съ точками на ї: на въїж. 46, и одинъ разъ какъ оі: Азоікомъ. 118.
- А и А употреблены безразлично, но постоянно послъ согласныхъ (ма, та, са, градж, сънастаса и пр.); а а постоянно послъ гласныхъ; разъ написано а вм. а: отвръзжъъса. 9.
- іотованіе посредствомъ і почти постоянно употреблено въ із (см. аіца. 45, агодж. 17). и іж, очень рѣдко въ іс (ісгда. 24, 50, 106); если же не употребленъ і, то мѣсто его заступаеть точка надъ буквой.

Въ написаніи словъ очень зам'єтна непосл'єдовательность:

- 1. При соблюденіи во многихъ случаяхъ правильнаго отличенія слоговъ твердыхъ и мягкихъ, очень неръдки и отступленія, въ нъкоторыхъ случаяхъ постоянныя. Дойстойно вниманія слъдующее:
- ъ употребленъ вмѣсто ь: въ коренныхъ созвучіяхъ: връг: извръжетъ, дръз: дръзновениемь. 7, жръ: жрътвъи. 14, зър: зъращи. 101, оузъриши. 9, им ьм: възъмж. 9, възъмжтъ. 125, сънъмищи. 28, кльн: клънжщихъ. 7, мьн: мънитъса. 69, пьс: пъсомъ. 9, сь: народъ съ. 6, тьм: тъмж. 69, шьд: шъдъще. 27, пришъдъі. 6, пришълъ. 60, чьн: въчънетъ. 11; въ окончаніяхъ: ь: (им. ед. сущ.): дъждъ. 10, ножъ. 88, плачъ. 67, 69, нощъ. 35, пещъ. 11, ь и: даждъ. 19, шждъ. 35; ь ивъ: отъпоущъ. 18, запрѣщъ. 53, расточъ. 99; ьба: слоужъбж. 4; ьда: правъдъі. 12, ьн: ближънюто. 23, вѣчънжж. 9, гороушъно. 42, грѣшъникъі. 59, длъжъникоу. 128, мжчъное. 29, ножъница. 88, ьств: величъствие. 33, оубожъство. 44, ьтъ: скръжътъ. 69; мь (мѣст. ед.): постомъ, народомъ и пр. постоянно; ть (3-е лице: естъ,

бысть, сжть, бжджть и пр. постоянно. Вмёстё съ тёмъ иногда и ь заступаетъ мёсто ъ: — въ коренныхъ созвучіяхъ: влъх: вльхвы, вльсви. 117, гън: гьнаша. 53, зъл: зълё. 24, кръв — кры: отъкрьвение. 116, кръв: крыви. 94, млъв: мльвёше. 103, мъног: мьнозёхъ. 68, плън: пльнъ. 18, испльненъ. 4, плът: пльть. 123, слън: сльньце. 66, тръг: трьжищи. 126, трьжищихъ. 43. и пр., — въ окончаніяхъ: — ъ: чась. 67, крсть. 106. — въ: разгиёвавь же са. 46, видёвьше. 115, правьдивь. 116, — ъв: любьви. 81, — ът: скрыгыща. 56, — ьнъ: гіб (им. муж. сущ.). Почти постоянно стоитъ ь вмёсто ъ въ предлогахъ въ, възъ, съ, если за ними слёдуютъ слоги мягкіе: вь има, вь пещъ, вызьми, вьскрёси, сърётение, сыньмище, и пр. Иногда ь вмёсто ъ въ этихъ случаяхъ и передъ твердыми слогами: вькоуситъ. 38, възъпи. 44.

- а, 8, ж употреблены вмёсто ы, ю, ж въ производныхъ слогахъ: а: вса. 2, всакъі. 9, всако. 47, всацъі. 1, распъра. 6, пра. 92, разаралі. 97, вараетъ. 99, съмиражщеї. 102, съмвраетъса, съмёралса. 40, ю: пѣназоу. 126, по мороу. 18,— ж: вь нж же мёрж. 9, лаж. 10, вечерж. 63, творж. 1, 35, разорж. 35, оржіць. 42, не мыж. 42, поклонжса. 118, съблажнжса. 73, оумолж, възлюблж, посълж, и проч. Замёчательно при этомъ употребленіе ю вмёсто оу послё шипящихъ: чюдишаса. 16, чюдиса. 28, чюдеса. 62, чюхъ. 30. бъївышю. 12, 17, 18, вълёзъщю. 12, пришьдышю. 16, о шюжж. 48, просащюмоу. 8, тлъкжщюмоу. 10, имжщю. 21, нищюмоу. 28, сжщю. 46, ощющь. 111; см. еще: ю, не ю бо. 6, юже 46, обю. 8, 45, 46, прю. 21, междю. 29, 54, 77.
- ъ вмѣсто и, а равно и на оборотъ и вмѣсто ъ котъ рѣдко но встрѣчается: съ мътаръ 13, 17, двѣ рибѣ. 17, мало рибиць. 18, отъкри. 109. отъкрити. 112, оуриважтъ. 30, биша. 24, не би сладаса. 66, възалъ бимъ. 89.
- 2. Глухія гласныя ъ и ь, стоя часто на своемъ мѣстѣ, не рѣдко и пропускаются, особенно съ предлогомъ, иногда же за-

мѣняются посредствомъ чистыхъ гласныхъ: ъ посредствомъ о, ь посредствомъ е: коносовъі. 24, смоковиж. 53, тої. 74, оупова. 97, и пр., пришедъ. 14, донедеже. 42, матере (винит.). 119, и пр. Иногда глухая в поставлена вмѣсто и: Семеонъ. 116, болы. 8, послѣдъны днъ. 60, рождыса. 117. Глаголъ писати = пьсати употребленъ чаще съ в, чѣмъ съ и.

- 3. Буквы и в употреблены вногда смёшанно одна за другую, вногда же съ явнымъ намёреніемъ: в одна всключительно пишется послё л и р: волё твом. 50, тьлё. 51, дёлё. 52, оучителё. 30, родителё. 31, помышлёти. 26, поставлёетъ. 29, оставлёетъ. 5, Самарёнинъ. 39, Назарёниномъ. 76, съмёрёётьса. 43; в пишется иногда и послё другихъ буквъ: въспомёни. 29, помёнж. 90, трынёнъ. 72, множёнша. 24, ищёте. 45; вмёсто ва въ глаголахъ: дивлёхжса. 10, молёжж. 14, молёше. 21, идёше. 28, сёлъ (—сёмлъ). 69, и пр.; ср. кланишеса. 21; и одна почти исключительно пишется въ началё слога: исти. 17, 18, истъ. 14, 39, прёмде. 15, Марим. 59, велим. 65 (есть впрочемъ и ёма); иногда и пишется и послё согласныхъ: ближъныго. 23, кланимса. 57, нъним—постоянно, плачатеса. 31, покажатеса. 39. Замётить слёдуетъ употребленіе ю вм. а въ словё трава: трёвё. 17.
- 4. Носовый гласныя употреблены постоянно правильно (но не въ припискахъ поздибитихъ); тъмъ не менъе есть одно исключеніе, повторившееся нъсколько разъ: предлогь междж написалъ постоянно съ ю: междю нами и вами. 29, междю предълы Декапольскы. 54, междю собож. 77. Кромъ того вмъсто слова пжть написано е, т. е. пать. Замъчательно и необычно въ книгъ употребленіе а вм. ъ въ причаст. наст. вр: сал. 1, живал. 60.
- 5. Согласная буква л послѣ губныхъ иногда вставляется, иногда нѣтъ. Вставлена передъ е: избавлениы. 117, приемлетъ. 9, 15, 16; передъ ѣ = ы: ис кораблѣ. 19, оставлѣетъ. 118; передъ ь: корабль. 10, благословль. 72; передъ а: приемлы. 9, 15, срамласа. 42; передъ ж: выземлжщег. 19, Аврамлж. 36, срамлжса. 42. Не вставлена: передъ е: вызлюбенъ. 1, осла-

бенъ. 13, 15—16, 54, прославенъ. 6, швение. 29, чрывенож. 95, благословенъ. 101; передъ и: кораби. 10, 19, земи. 7, 15, 18, 27, 27, 115; передъ ь: корабь. 15, 18, 19, 32 (корабъ. 12), оставыша. 10, земыш. 66, земым. 105, земыж. 68, прёломь. 17, пристжныши. 14, пристжнь. 34, Вноьомъ. 117.

- 6. Согласная з = с передъ ц иногда опускается, иногда нѣтъ: ицѣлити. 20, пцѣлѣетъ. 28, ицѣлѣ. 30; исцѣлѣ. 20, исцѣлъти. 30. исцѣли. 119.
- 7. Буква е иногда остается, иногда переходить въ д и т: Виеьлеомъ. 6, Генисарееь. 19, Назарееь. 117, 120, 121, Назарееь. 100. Назареев. 52, 62, Виеаниж. 63, Елисавееь. 101, 127, Голъгаеа. 105, Литостраеа. 105, Видъсаіды. 52, Натаналь, 52, Ефьфата. 55, Витаний. 59, Марьта. 59, 60, 103, Витьфагиж. 61, Гетьсимани. 73, Лотостратж. 93, Тамары. 112, Р8ты. 113, Ноатамъ. 113, Салатиль. 112? Нефьталимль. 125.

То же смѣшеніе формъ видимо и въ употребленіи грамматическихъ видоизмѣненій словъ:

Въ склоненін поставлено вногда и вм. е или е вмѣсто и: кръви. 111, отрочате. 115; алчжщег. 110, и възлежащег. 107. Кромѣ того замѣтимъ: е́лѣ живого сжща. 34.

- 1. Въ 3-мъ лицѣ наст. вр. обыкновенно поставлено окончаніе тъ; но иногда его п нѣтъ: что ѐ дѣло се. 24, нѣ пастУхъ. 102, бждж чрѣсла ваша прѣпоисана. 37.
- 3. Въ 3-мъ лицѣ прошед. врем. обыкновенно нѣтъ тъ; но иногда и поставлено: оумрѣтъ. 57, 59, запрѣщашетъ. 55.
- 4. Очень часто употреблено прошедшее простое совершенное обыкновеннаго образованія; но очень нерѣдко употреблева и сокращенная форма: рѣхъ вм. рекохъ, рѣша вм. рекоша, отъвѣ вм. отъвѣща. 52, 91, облѣша вм. облѣкоша. 76, 115, 200. Сюда же относится възнѣса вм. възнесоша. 115. Кромѣ этой формы употреблена и другая, оканчивающаяся въ 1 лицѣ ед. ч. на ъ, а въ 3-мъ множ. ч. на ж. изидъ. 2, 4, 84, 85, придъ. 4, 14, 58, 91, 104, вънидъ. 107, обрѣтъ. 13, приобрѣтъ. 69; вдж. 12, 14, 101, 118, изидж. 32, 53, 67, придж. 6, 10, 19,

29, 32, 106, 115, 117, 123, вынидж. 32, 89, 91, пондж. 19, отнаж. 24, 115, 118, обрътж. 32, 89, 95, 115, потъкжса. 10, истопж. 14, възмогж. 33, 40, възгвигж. 39, падж. 87. Сюда же относится идете вм. идоста. 58.

5. Достигательная неопредъленнаго неръдко соблюдена, но есть примъры и несоблюденія: поидж видътъ 32, идж искоушатъ. 37, вынидоста помолитъса. 43, придъ зватъ. 57, текостъ повъдатъ. 99, приде крыститъса. 123, посла ма ицълити
съкроушенъва... проповъдатъ плъныникомъ отъпоущение. 100;
приде вызискати и спсти. 7, изидосте ати ма. 75, благовъстити
посла. 100, не могж въставъ дати (Остр. датъ) тебъ. 45.

Кром'т разныхъ случаевъ, выражающихъ непоследовательность написанія словъ и употребленія грамматическихъ формъ, въ Саввиной книгѣ есть еще и нѣкоторыя особенности правильно выдержанныя. Къ числу ихъ надобно отнести: — употребленіе з и з послѣ р и л въ слогахъ сложныхъ: исплънити врьтоградъ; — написаніе имен. муж. ед. въ прилагательныхъ на ъі, а на ъін: правьдьнъі; и нѣк. другіе.

Саввина книга замѣчательна кромѣ того по особенностямъ употребленія словъ въ текстѣ и въ церковныхъ замѣткахъ. Есть много словъ, иначе употребленныхъ, чѣмъ въ Остромировомъ евангеліи; есть много и такихъ, которыхъ въ Остром. Евангеліи вовсе иѣтъ. Списокъ ихъ помѣщенъ въ Приложеніи.

Въ издаваемомъ здъсь спискъ Саввиной книги напечатано кое-что неправильно.

— Чаще всего печатано а вмёсто а и а вмёсто а: вездё, гдё напечатано а подлё согласной, надобно разумёть а; а гдё напечатано а послё гласной, надобно разумёть а. Кромё того: стр. 2: 19: тебё вм. тебе;—стр. 9: 5: въ вм. вѣ;—стр. 13: 10: служити вм. слоужити;—стр. 14: 19: тебё вм. тебе;—стр. 17: 2: рёче вм. рече; — стр. 18: 3: креста вм. крста; въ вм. въ; 23: имъ вм. има; 20: гж вм. глж; — стр. 19: 3: проидеше вм. проидёше; — стр. 21: 28: нача вм. нача; — стр. 22: 13: блазнить вм. блазнивъ; — стр. 25: 32: отвръзета вм.

Digitized by Google

да отврызета; — стр. 26: 11: следь вм. следь; — 28: богату ви. богатоу;—стр. 33: 12: въдаше ви. видаще; — стр. 36: 7: съсждомь вм. съсждомъ; — стр. 37: 29: плачетеса вм. плачатесь; — стр. 40: 15: невърьный вм. невърьный й; — стр. 41: 28: быти вм. бълти; — стр. 51: 34: онаго вм. оного; стр. 55; 28: пристжпи вм. престжпи; -- стр. 58: 11: жаждж вм. жажаж; — стр. 62: 14: бжін вм. бжиі; — стр. 69: 25: нідемъ вм. идъмъ; — стр. 70: 15: днию же вм. дни юже; стр. 71: 19: д8хж вм. д8х8;-стр. 75: 27: мнозии вм. мнози и; — ctp. 76: 32: маъний сходи вм. маъни исходи; — ctp. 77: 3: дыны вм. дыны; — стр. 78: 30: вынь вм. вь нь; — стр. 79: 12: й схо вм. йсхо; — стр. 83: 10: начатъ вм. начатъ; — стр. 83: 3: Аща вм. Аша; — стр. 88: 5: разорите вм. разорити; — стр. 88: 33: и шъ вм. ишъ; — стр. 89: 5: стоаще і вм. стоащеі; стр. 97: 16: рѣша вм. рѣша; — 23: се вм. а; — стр. 98: 17: глаша вм. глаша; — стр. 101: 2: глже вм. жже; — стр. 103: 3: обче вм. о бче; — 6: милоу вм. мироу; — стр. 104: 17. живымъ вм. живъимъ; — стр. 105: 6: и шъдъщю вм. ншъдъщю; — 11: не мнозѣ вм. не по мнозѣ; — стр. 108: 7: $\vec{r}$ вм. $\vec{s}$; — стр. 109: 21: народу вм. народоу; — 31: глжще вм. глжщи; — стр. 110: 20: жи вм. же; — стр. 116:1: боюта вм. богта; — 29: мъ ви. мъ 1; — стр. 117: 31: начатъ вм. начатъ; — стр. 118: 21: рабощами ви. радошами; -22: блаженат же вм. блажена глже; — стр. 119: 26: ащекъ вм. аще къ; — стр. 122: 31: възвижение вм. въздвижение; — стр. 128: 22: отъ кри вм. отъкри; стр. 129: 33: вдёте вм. идёте же; — стр. 131: 25: стам вм. стом; — стр. 137: 31: мвльшалася вм. мвльшалася; — стр. 139: 1: вынымъщеса вм. вынымъщаса; 12: оужахжа вм. оужахжса; — 17: тебь вм. тебе; — 25: премудростим вм. премждростиж; — стр. 143: 3: четврьтоглас вм. четврьтовлас; — стр. 146: 7: постиви вм. постави; — стр. 148: 27: глаша ви. глаша; — 32: призъва вм.призови; — 33: ждь вм. ждъ; стр. 150: 5: престоль вм. пръстоль;—стр. 153: 33: нсв4 вм. изва;-стр. 154: 9: о мрытвыхъ вм. отъ мрытвыхъ.

II.

Слупкая псалтырь.

Въ числъ древитишихъ памятниковъ Русскаго письма сохранилось три списка Псалтыри, которые должны быть отнесены къ ХІ въку: это - Псалтырь Чудовскаго монастыря, Псалтырь почти цельная Императорской Публичной библіотеки и такъ называемая Евгеніевская псалтырь (14 листковъ). Всё три представляють псалмы съ толкованіемъ. Таковы же и древнёйшіе взъ досель найденныхъ списковъ псалтыри не-Русскаго письма, Болонская псалтырь XII века, и такъ называемая Погодинская. тоже XII въка. Во всъхъ этихъ спискахъ и толкование одно и то же. Была ли въ тъ въка въ употреблени Псалтырь и безъ толкованія? или, лучше сказать: были ли толкованія приложены къ псалмамъ съ перваго же разу при переводъ; или же прибавлены послѣ другимъ переводчикомъ? На этотъ вопросъ находится отвътъ: во-первыхъ, въ различіи языка текста исалмовъ отъ языка толкованій, — во вторыхъ, въ неправильной разстановкъ толкованій по отношенію къ тексту, — въ третьихъ, въ способъ написанія Болонской псалтыри, гдъ видимо написанъ прежде одинъ текстъ, а потомъ на вторыхъ более широкихъ столбцахъ страницъ вписаны толкованія и притомъ такъ, что не ръдко для того, чтобы вписать все, надобно было стеснять строки, т. е. что писавшій тексть не иміть въвиду толкованій. Къ этого же рода спискамъ принадлежитъ и нынѣ открытая Слуцкая псалтырь, пасанная въ 4-у по 28 стр. на страницъ, то длинными, то короткими строками. Въ ней нътъ толкованій; но текстъ псалмовъ написанъ такъ раздёльно, что какъ будто оставлено мъсто для приписки толкованій.

Почеркъ буквъ нѣсколько скошенный, неровный. Изъ буквъ по начертанію особенно замѣчательны з и х съ очень небольшими кончиками, выдающимися за начеркъ строки. Писецъ употреблялъ нѣкоторыя буквы по особеннымъ правиламъ:

- і вм. и употреблено рѣдко; разъ написано і вм. ь или е: въ заповѣдіхъ: І. 74;
- кромѣ простаго о и двойнаго w, употреблено въ началѣ словъ почти постоянно о широкое съ точкою на верху; кромѣ того разъ употреблено □ четвероугольное: ык□. II. 39;
- кром'є оу и 8 употреблено (можетъ быть впрочемъ по описк'є) два раза несложное у: поучжсэ. І. 122, 129;
- кромѣ ъ употреблено нѣсколько разъ ъи, въ словѣ въннж. I. 47, 202, 219;
  - вмѣсто шт постоянно поставлено щ;
- а писано посл'є согласныхъ, а а посл'є гласныхъ, но не совершенно посл'єдовательно: пногда а поставлено вм'єсто а: оустрашиса. П. 28, та. П. 44; есть и на: наже. І. 74;
- іотованье посредствомъ в употреблено часто: ы, н, нж, ъм; часто впрочемъ оно означено точкою надъ гласною: твоа. І. 164, есмъ. І. 170, правъдож. І. 60.

Непоследовательность правописанія въ отношеніи къ выговору выдается довольно резко.

- 1. Во многихъ случаяхъ слоги твердые и мягкіе отличены правильно; чаще же они смѣшаны:
- ъ поставленъ мѣсто ь и въ коренныхъ созвучіяхъ, и въ окончаніяхъ словъ: въ коренныхъ созвучіяхъ: въс. въса. І, 156, мръз: мръзѣ, П. 31, пръв: пръвѣė. І. 114, испръва. П. 10, твръди. І. 36, шъд: пришъльцъ. І. 18, пришъльствий. І, 90; въ окончаніяхъ: в: въздаждъ. І. 14, мъ: въсѣмъ срацемъ моимъ. І. 1, твоимъ. І. 30, о немъ. І. 79, пжтъмъ. 1, 34, законъмъ. І. 39, съ рабъмъ. І. 110; тъ: естъ. І. 106, 181, бъістъ. І, 92, вънидетъ. П. 44, приджтъ. І. 137, помогжтъ. П. 56.
- въ обозначении твердыхъ и мягкихъ слоговъ другими гласными гораздо рѣже представляются случаи отпаденія отъ чистаго Старославянскаго выговора: всако. І. 21, поглоумижса. І. 10, 35, сьдьмищьди. ІІ. 33.

- 2. Глухія гласныя в и в иногда стоять на своемь місті, пиогда опущены, иногда же замінены гласными чистыми и на обороть. Заміненіе глухой гласной чистою преимущественно относится къ в: срцемь. І. 96, въ заповідехъ. І. 141. Заміненіе и посредствомъ в особенно часто въ существительныхъ сред. рода на ин: поношенье, І. 58, спсенье. І. 62, ІІ. 16, 52, наказанью, І. 112, побченье. І. 138, 168, 179, ІІ. 53, съвіндіныю. І. 206, радованью. І. 207, помышленье. І, 222, безаконьемъ. ІІ. 7, съмінренье. ІІ, 12, прошенье. ІІ, 44, пінье. ІІ. 46, пітье. ІІ, 9.
- 3. Гласная в употреблена после согласной тамъ, где бы можно было ожидать ы: оукланыжщенса. І. 23, оставлежщинкъ. І. 87, пооучетиса. ІІ. 3, сътажежщин. ІІ. 20, всечьскам. І. 166, всекоа. І. 175, всекого. І. 186, вьсекъ. І. 193. Иногда в употреблена смещанно съ е въ двойств. глаголовъ: видите. І. 54, сътвористе. І. 127.
- 4. Носовыя гласныя употреблены правильно; но на 3-мъ листкѣ (строк. 113—168), писанномъ частію другимъ писцомъ, есть нѣсколько отклоненій: наоучу вм. наоучжса, поглумю вм. поглумж или поглумлж, глюще вм. глжще, съконъчаща вм. съконьчаща, землю вм. землж или землж. Отклоненія на другихъ листкахъ особеннаго рода: одинъ разъ написано а вм. ж: стьза. І. 50; тъсжщь, а не тысащь. І. 126; кромѣ того одинъ разъ написано е вм. а: жьдаще. І. 174; два раза в вм. а: въсѣ. І. 220, 233. Въ словѣ жжа. І. 102, написано а, а не а, какъ имен. множ. отъ жен. жжа, а не отъ средн. жже.
- 5. Согласная л послъ губныхъ то употреблена, то опущена. Вотъ случан опущенія: на земи. І, 18, глуменню. І. 155, поглумю. І. 140.

Такое же смѣшеніе разныхъ требованій видно и въ употребленіи грамматическихъ видоизмѣненій словъ:

I. Въ склонени поставлено и вмёсто е: словеси твоего. II. 14.

- 2. Прошедшее въ 1-мъ лице един. ч. обыкновенно оканчивается на хъ, но одинъ разъ употреблено бъимъ: погъюлъ бъимъ. І. 169.
- 3. Въ 3-мъ лицъ прошедшаго времени тъ не употреблено, кромъ приатъ.
- 4. Нѣсколько разъ употреблено прошедшее особенной формы: сѣдж вм. сѣдоша. І. 26, тѣхъ вм. текохъ. І. 44, въздвигъ вм. въздвигохъ. І. 76, съмаса вм. съматохъса. І. 100, класа вм. клахъса. І. 196.

Въ числъ обычно повторяемыхъ особенностей языка должно замътить:

- употребленіе ъ и ь въ сложныхъ слогахъ послѣ р и л: Зтвръди. І. 36, гръдии. І. 83. грътани. І. 190, испръва. ІІ. 10, мръзѣ, ІІ. 31, исплънь. І. 108;
- удвоеніе гласныхъ въ прошедшемъ несовершенномъ и въ прилагательныхъ: гломлівашеса. І. 27, хождаахъ. І. 70, прістжпаахж. І. 83, гръдънхъ. І. 118, гонащинхъ. І. 153. и проч.

Въ отношени къ употреблению словъ нътъ почти ничего важнаго. Замътимъ цри, т. е. цесари — цъсари. І. 72. безъ оума вм. спъти. II. 27.

Отмъчаю вкравшіяся опечатки:

— а вм. а: проклати вм. проклати, стр. 156: 15; вьса вм. вьса: 164: 8; — кром'в того: стр. 157: 15: рабж вм. рабу; — стр. 157: 20, и стр. 158: 20: твом вм. твом; — стр. 163: 7: и ставила вм. иставила; — стр. 164: 12: обр'втам вм. обр'втаж, — ненравьдж вм. неправьдж.

Ш.

Новгородские листки

изъ книги Евангельскихъ чтеній.

Они поступили въ Императорскую Публичную Библіотеку отъ г. Купріянова. Ихъ два; на каждой страницѣ написано крупнымъ уставомъ по 20 строкъ въ 2 столбца. Пергаменъ отличный: письмо тщательное, красивое; рисованныя буквы довольно хорошо начерчены и раскрашены красками; заглавія о дняхъ чтеній писаны золотомъ. По всему думать можно, что книга была приготовлена какъ напрестольная. Общій характеръ почерка и рисунокъ отдѣльныхъ буквъ напоминаютъ всего болѣе объ Остромир. евангеліи. Самое важное отличіе отъ него представляется въ особенныхъ знакахъ надъ гласными какъ будто для пѣнія. Знаки эти суть:

- ': въ връма, и Мароъ, и отъръши нозъ, си бользнь, къ съмръти:
- : бъже, сле мрыкнеты;
- : ны же, тако бждеть;
- ': нъ' идѣмъ;
- ⁻⁻: любишй⁻;
- ": сё кго же любиши, оученикой, въ Июдеж.
- ': Мареж и' сестрж ны.

Азбука вообще таже, что и въ Остромировомъ евангеліи и тоже употребленіе буквъ; только шт употреблено исключительно. Отъ памятниковъ выше описанныхъ этотъ отличается въ отношеніи къ азбукѣ отсутствіемъ знака д.

По отношенію къ выговору написаніе представляеть непослідовательность въ смішеній слоговъ твердыхъ и мягкихъ, болье замічательную, чімъ всі другіе памятники одинаковаго разряда, издаваемые въ этой книгі. Можно думать, что въ подлинникі, съ котораго книга списана, съ полнымъ соблюденіемъ но-

совыхъ гласныхъ, последовательно употреблены были и гласныя для отличенія слоговъ твердыхъ и мягкихъ, а писецъ при списыванін ділаль противъ послідняго требованія ошибки по забывчивости, по своему мъстному выговору. Случаевъ правильнаго употребленія ь гораздо болье чымь замыненія посредствомъ ъ. Между прочимъ вотъ случаи употребленія ь въ мъст. падежъ и въ 3-мъ лицъ глаголовъ: нъсть, да прославитьса, пребълсть, потъкнеться, несть, бждеть, глить, рекжть, исть, исходить, мвивитьса, бждеть, събержтьса, мрыкиеть, не дасть, двигнжтьса, мвить, въсплачжтьса, оузьрать, посълеть, прозабнеть, ксть, мимондеть, бжджть, мимондеть, мимонджть, не въсть, бждеть, - муръмь, на немь, по томь, камениемь, о немь, по семь, тржбынымы, о дни томь. Вотъ случаи употребленія ъ вм. ь въ техъ же окончаніяхъ: болить, болить, ходить, потъкнетьса, видить, ходить, бждеть, -- съ гласомъ великомъ. Еще менье случаевъ употребленія ъ вмысто ь въ другихъ окончаніяхъ: Лазаръ (постоянно), бользиъ, пришъствик, до конъцъ, родъ съ, гъ, нбесънии; съ ними рядомъ стоятъ: градьца, отъръши, къ съмръти, нашь, о съмръти, мьнеша, орьли, мрыкнеть, чловъчьскаяго, выса, земыскам, отъ коньць, смокъвьница, при двърьхъ, одь, въ пришьствин. Случаевъ неправильнаго несмягченія слоговъ при гласныхъ чистыхъ такъ же мало: Лазара, веса.

Такъ же рѣдко употреблено чистое о вм. ъ: тогда, гласомъ великомъ; ср: муръмь.

Въ отношени къ употреблению в можно заметить, что оно поставлено несколько разъ вместо и за согласными: люблеше, извлектьса.

Удвоеніе гласныхъ въ прилагательныхъ и въ прошед. врем. глаголовъ соблюдено не постоянно: чловѣчьскааго, тржбыныимь, небесныихъ; чловѣчьскаго, люблѣше, искахж.

Въ сложныхъ слогахъ ъ и ь употреблены постоянно послъ р и л: скръби, илъним и пр.

IV.

Супрасльская рукопись.

Супрасльская рукопись есть минея четія на мартъ мѣсяцъ, заключающая въ себѣ не только житія и мученія, но и поученія на празднества, бывающія въ мартѣ.

Начала, конца и многихъ листовъ въ середине нетъ; сохранилось 185 лл. въ большую 4-ку по 30 строкъ на странице; изъ нихъ 118 сохраняются теперь, перешедши отъ Б. Копитара въ библіотеку Люблянскаго лицея; остальные въ частныхъ рукахъ (см. Изв. 2-го Отд. Акад. наукъ. V. 335). Востоковъ, давая отчетъ объ этомъ памятнике въ Библіографич. листахъ 1825 года (стр. 189 и след.), отнесъ его къ XI веку на основании рисунка буквъ, языка и правописанія. Не находя возможнымъ не согласиться съ этой догадкой, ограничусь только заменаніями о содержаніи и правописаніи рукописи.

Такъ какъ начало рукописи утрачено, то и неизвъстно, какія именно памяти означены были въ книгъ на первыя три числа мъсяца. Предполагать можно, основываясь на показаніяхъ древнъйшихъ Русскихъ памятниковъ, что въ Супрасльской рукописи были обозначены:

- Марта 1. Страсть св. 40 мучениковъ (Остр. Ев.) и страсть св. муч. Евдокій (Ев. до 1117, Ев. 1144 и пр.).
  - 2. Память прид. Өеодота (Ев. до 1117, Ев. 1144 и пр.).
  - 3. Страсть св. муч. Евтропія, Клеоника и Василиска (Ев. до 1117, Ев. 1144 и пр.).

Далье въ рукописи имъемъ:

- 4. Мученіе св. Павла и Уліяны (начала статьи ність).
- 5. Мжченик св. Василиска (Въ Рус. древн. памятникахъ св. Василискъ означенъ 3-го марта).
- 6. Чоудотворений св. Конона иже въ Исавриї (Въ древ. Рус. памятникахъ 5 марта).
- 7. Мжченик св. и слав. новомявьшийхъса мжченикъ Өеодора, Костантина, Калиста, Васом и дроужины ихъ. (Въ Ев. 1144 г. память ихъ назначена 6 марта).

- 8. (На этотъ день въ С. р. памяти нѣтъ: могла бы быть прид. Өеофилакта, какъ въ Ев. до 1117 и 1144. Можетъ быть сюда отнести надобно то, что въ С. р. поставлено въ концѣ безъ означении числа:)
  - Житин и страсть сс. оо. и епискоупъ бывъшиїхъ Висильа, Капитона мжченыихъ въ Херсони.
- 9. Мжченик св. м. м, иже въ Севастии мжчени быша. (См. въ Торж. XII в. л. 95. б. и въ рпси Рум. Муз. № 434. л. 367. О. 673).
- 10. Мжка св. Кодрата и иже съ нимъ. (Часть статьи сохранилась въ Рус. рпси XI в.).
- 11. Житин Григора папът Роумъскаго. (Въ древн. Рус. памятникахъ нътъ).
- 12. Мжченик св. Пионна презвутера Змурньска града. (Въ древи. памятникахъ нътъ, а въ болъе позднихъ отнесено къ 11-му мар.).
- 13. Мжченик св. Савина.
- 14. Мученіе св. Александра (начала нътъ).
- 15. (Памяти на это число въ С. р. нътъ).
- 16? Мученіе св. Оаласія. (Въ древн. Рус. памятн. нътъ).
- 17. (Следовало бы быть Житію Алексея человека божія; но такой статьи на этотъ день въ С. р. не было).
- 18. (Слъдовало бы быть памяти св. Кирилла Іерусалимскаго, но не было. Сюда, впрочемъ, т.е. къ этому числу, можетъ быть, должно отнести помъщенное въ конпъ книги:
- Житин и дъянин прпд. Анина.
- 19. Житин прид. о. н. Павъла препростаго. (Въ древ. Рус. пи. нетъ).
- 20. Мжка с. Терентим, Африкана и Помпим. (Въ древ. Рус. памятникахъ 10 апр.).
- 21. Житиє прид. о. н. Исааки(ы) моностыра Далматъскато. (Въ др. Рус. памятникахъ 30 мая).
- 22. Мжченик св. Трофима и Еукарпишна. (Въдрев. Рус. пп. нътъ, а въ болъе позднихъ 18 марта).

- 23. Мжка с. Дометна и бченикъ исго. (Въ древ. Рус. пп. 7 авг.).
- Мар. 24. Страсть с. чиститель и мжченика Артемиа.
  - 25. Празднованіе Благов'єщенія. (Статьи, пом'єщенныя въ этомъ м'єсть, находятся и въ древ. Рус. п.).
  - 26. Мжченик с. Иринеа. (Въ древ. Рус. пп. нътъ).
  - 27. 28. (опущены).
  - 29. Мжчение с. Ішны и Варахасим и дроужины его. (Въ древ. Рус. памятникахъ нътъ).
  - 30. Житик пръпрость о. Іошна игоумена с. горъ Синенскъ, кмоу же прирокъ схоластик.
  - 31. Житик с. Ішана епискоупа мльчаливааго моностыра о. н. Савъі.

Кром'є житій и мученій въ Супрасльской рукописи пом'єщены сл'єдующія слова и поученія:

- Іоанна Златоустаго слово на Благовъщение безъ начала, которое какъ видно изъ Торжественника XII в., начиналось такъ: И пръскъткъ таинъ праздъньство праздныествоунемъ дйь.
- Іоанна Злат. другое Слово на Благов'єщению Богородицы: Пакът радости благов'єщению, пакът свобод'є възв'єштению. Оно пом'єщалось въ Торжественникахъ.
- Іоанна Злат. Слово о четврѣдыневы́нѣѣмь Лазарѣ: Дыны́сь отъ мрътвънехъ въстал Лазарь.
- Іоанна Злат. еще Слово о четврьтодьный вто Лазари: Тако се мати чадолюба подавъщи съсъ младеньцоу веселитьса.
- Іонина Злат. Слово на връбницж: Отъ чоусесъ къ чоудесемь господънемъ ходимъ. братию. Часть его изв'єстна и въ глагол. списк'є Клоцовскаго сборника.
- Іоанна Злат. Слово о смокви вы великъ и понедъльникъ: Око оубо вида или дж бъ цвътъчанъ или источникъ силно текжитъ тъмь видъннимъ тако са влъчеть.

- Іоанна Злат. Слово о̂ алканни ї ш Ішсифѣ и о̀ Покѣ и о Давъідѣ: Вьсѣмъ намъ по радоу на части пѣснь поы обиде блаженъни Дауидъ.
- Іоанна Злат. Слово отъ тлъкованим еуаггелий. мже отъ Матеем и десати дѣвицъ и о талантѣхъ. глаголано истъ въ сватый въторьникъ: Тъгда оуподобитъса цѣсары́ствик небесънок десати дѣвицъ.
- Іоанна Злат. Слово въ великъни въторникъ и о собрании съборъ на га и глахж что сътворимъ: Приподобатъса пръквынии кръмыкници дътехъ.
- Іоанна Злат. Слово о блжд'ници вь великжи сръдж къ пастъ: На вьсъко връма добро и съпасно покаание.
- Іоанна Злат. Слово вь великж средж о зависти не въ еуаггелий речено. излезъще фарисен. съветъ сътворища на I са. да не позгоубат: Елико вас Илиини оученици исте не оубогъта трепезът въдовича не похоули. оу насъ витаите.

Іоанна Злат. Слово въ сватъщ четврътькъ о предани Іюдъщ и о пасте. и о съказании сватъйхъ таинъ и кже не поминати зъла: Мала ноужда дънесь къ вашен любьви свештати (См. въ глагол. списке въ Клоцовскомъ сборнике безъ начала).

- Іоанна Злат. Слово вь великъ четврътъќ: Въ истинж тжжж оужастиж съ одръжим.
- Іоанна Злат. Слово въ сватын патъкъ: Коньчаса оубо намъ алчъбънън троудъ. коньча же са крстомъ.
- Іоанна Злат. Слово отъ съказанию еуагельскааго нже отъ Матеел на оутрим исть по патъцъ: Въсждоу пръвсть сама са ослъпьмитъ.
- Епифанія архісп. Кипрскаго Слово О погребении тілії гії нашего Ісоў Ха. ї ш Ішсифіз йже отъ Аримаеса. й о Никодиміз й о сынтин гії нашего гробыні імь: Что се дынісь мльчаник много на земи. (Поміщено въ глагол. сборникіз гр. Клоца. О. Р. М. 252.).
  - Іоанна Злат. Слово на выскрешении Христово отъ

Лоукъ суаггелиста: И се дъва бъста отъ нахъ иджита ижтымъ въ тъ дънь. въ въсь сжитжи далече отъ Иероусалима.

- Іоанна Злат. Слово на стяж паскя: Радоуйтесь о ги высегда вызлюбыйная братык. и пакъп рекм радоунтесь.
- Іоанна Злат. Слово на тридневной выскрешеный ги нашего. въ понедельникъ: Добро йстъ врема дынысь высемъ намъ вызнити, реченой блаженымъ Дауидомъ.
- Іоанна Злат.. Слово въ новжий недёли й о невёрьствиї апла Өомы: Идж длъгъ вашъ отъдатъ, длъгъ мынё дажштоумоу на оуспехъ и въ обогатъи, прідохъ пакъі съказатъ Өомж.

Іоанна Злат. Слово о сватемъ Ооме апостоле и на Арианън: Законоу оубо прыкъвноуоумоу покарелса присагохъ. гако же моштьно стж пати.

Нъкоторыя изъ буквъ употреблены по особымъ правиламъ:

- кром'є и употребляется иногда и і или ї: посл'єднее въ начал'є слога, иногда какъ і передъ и (ій), а первое въ середин'є;
  - кромъ о простаго иногда написано и двойное;
  - витсто оу иногда употреблено простое у;
  - вязи щ нътъ, а есть постоянно шт или же ш;
  - витсто ъ иногда написано ы;
- буква а употреблена исключительно послѣ согласныхъ; только иногда въ такихъ случаяхъ мѣсто ея замѣняетъ а, которое обыкновенно послъвлено послѣ гласныхъ, т. е. вмѣсто ъа;
  - іотованье посредствомъ в употреблено въ м, к, ва, ж;
- надъ буквами ставятся знаки: знакъ поставленъ надъ глухими гласными ъ и ь или надъ согласными, когда ъ или ь пропущенъ, а также когда пропущена гласная, которая могла бы слъдовать за поставленною гласною (цъсаръство, пръво, оусъкнжти, бъще); знакъ или поставленъ надъ гласною, начинающею слогъ (истина, и токо); знакъ поставленъ надъ согласными л, н, р, г, х, когда онъ должны выговариваться мягко (о немъ, понеже), или же надъ гласными оу, w, к (оубо, сосанна, ноштик).

Только небольшая частица рукописи, въ 10-й тетради, отличается отъ всего остальнаго особеннымъ употребленіемъ азбуки: вийсто ъ употреблено ь, вийсто а употреблено а, во все ийтъ і.

Непослѣдовательность правописанія въ отношеніи къ выговору и грамматическому строю языка въ Супрасльской рукописи выдается рѣзко и разнообразно.

- 1. Правда, что слоги твердые и мягкіе очень часто отличены въ ней правильно; тёмъ не менѣе нѣтъ ни одной страницы, на которой бы нельзя было найдти рѣзкихъ отступленій отъ этой правильности.
- ъ не редко употребленъ вместо ь: въ коренныхъ слогахъ — оры: връженомъ, повръгъше, оьс: въсждоу, дръж: дръжемъ, дръжаник, оудръжати, дор: дърати, жер: жърж, пожръти, пожръхъ, пожъръшен, клен = кла: проклъни, крыс — крыс: выскрысения, крыст: крысты, крыст — христ: кръстишнъ, кръстишньскъи, хръстолюбивъи, мръ: мрътвъ, оумрътвин, мин = ма: мьнъ, прив: пръвъи, пръвон, рини: ръвъноунте, сльз: сльзы, сльзами, смрьд: смръдъ, торьд: оутвръди, оутвръждъще, тръп. страстотръпецъ, тръпьти, тъма, тъмьна, чен = ча: начънжтъ, шед: шъдъ, пришъдъ, пришъдъше, чрык: цръквиште, и пр.; -- въ окончаніяхъ: в: кназъ, цёсаръ. нъшть, кричь, речь, боунсть, помошть, даждь, исповеждь, оувъждъ, виждъ, мъ: лицемъ, страхомъ, о немъ, о семъ-почти постоянно, то въ 3-мъ лице глаг: исть, бысть, бждеть, бжджть, рекжть — постоянно, вл: свётьло, свётьла, свётьломь, ьм: грешъный, доушевъный, доушьнжж, животъный, яжкавъныи, неплодъныи, повиньно, словесьнооуоумоу, цёломжарыно, честъномъ, ьск: земъска, небесъскънхъ, ьи: жъръци, ьи: отъчихъ, ьств: богатьство, воинъствоу, достоинъство, множъство, не жродьствоуи, и пр.
- ь также не редко употреблень вместо ъ: въ коренныхъ слогахъ: влаж: влышьбъг, въ: выпити, вылишти, въз. вызискати, вызати, выскресьное, для: продлыжаемо, дъск: дьсте,

згл: зьлоба, безьлобънън, леж: льжа, млен: мльнин, плем: исплынь, плем: пльти, пльтиж, сгл: посын, чрын: чрънецъ, въ окончаніяхъ: гк: патьцѣ, гш: бъньшемъ, освѣтивьшааго и пр.

Взаимную зам'вну з и з можно отъ части объяснить мяггимъ произношениемъ твердыхъ слоговъ передъ мягчими и твердымъ произношениемъ мягкихъ слоговъ передъ твердыми (сь—ли, прз—вок); но только отъ части, какъ можно видъть и изъ представленныхъ прим'тровъ.

- гласныя а, δ , ж заступають мѣсто $m = \frac{1}{2}$, ю, ж: выса, высако, высачыскы, боура, распыра, оумарають, цѣсароу, мороу, кназоу, высж, боурж, боржштеса, творж, разорж.
- со случаемъ употребленія ты вм. н: сватитель *) стоятъ въ соотвётствін случан употребленія и вм. ъі: съ лёторасльми ликоунми, аште и кдинъ би бълъ чоудимън, колико паче би оужасатиса намъ, аби бълъ съде, не бъл ми оумрълъ братъ, видёша Лазора оухода, съмръти бивъши.
- 2. Очень часто глухія гласныя ъ и ь употреблены на своемъ мёстё тамъ, гдё въ памятникахъ поздиёйшаго времени видимъ чистыя гласныя о и е; но есть не мало случаевъ и замёненія глухихъ чистыми: о вм. ъ очень часто встрёчается вътворит. падежё: отъчьствомъ, множьствомъ, страхомъ великомъ; е вм. ь попадается такъ же въ подобныхъ случаяхъ: лицемъ, отцемь, и кромё того въ разныхъ другихъ, между прочимъ и въ коренныхъ слогахъ: весь, гонезижти, день, лестьми, свётелъ, честьным, темница, темьници, шедъщю, пришедъи, мжжескъ, кръстивнескъ, старецъ, телецъ, дёвествънъи, цёса-

^{*)} Въ Супр. написано: «Слъщи оубо, что ти пророкъ рече дадатъ са запечатълвиъм книгъ мжжоу вёджштоу писмена. что же сжтъ знаменанъм тъ книгъ. непороченам дёвица. цёмъ же данъ бжджтъ: сватителъ мвё мко комоу же се. не семоу ли дрёводіли Ішсифу». Въ Рус. списке того же слова (Толст. І. 292: 399): что прркъ рече. дастьса запечатлъйна книга мужоу. запечатлъйна книга неблазное двъство. Ж кого дастьса. Ж сщейникъ. комоу. древодъли Ішсифоу.»

рествик, въренъ, исемъ, и пр. Есть также случан замъненія буквы и посредствомъ ь: быктъ, пыжтъ, дыяволъ, бълык, копьк, братък, ноштыж, тъчыж, и пр.

- 3. Употребленіе в и м представляєть такъ же непоследовательность: и е и м видимъ после техъ же согласныхъ, даже въ техъ же словахъ—после л: болеромъ, болерьскж, деле, строителе, Василе, разделети, хвалеще, съвькоуплеахж, делм, волм, после р: Назаренинъ, Самаренъ, брегъ море, покарети, оукаректе, притварем, Лазарм, манастырм, затвармити, твормаще, твормахж, после и: възбранети, покланенте, напльнеаще, бане, дьне, о сне, ныне, вланмещити имъ, нынм, нынмещам, после д: приходеахж, после т: егоуптеныни,—после с: высекомъ, высечьскы и пр. После шипящихъ употребляется а, а не е: алчамъ, а равно и после н: бимте.
- 4. Носовыя гласныя ж, ж, я а, а употреблены вообще на своихъ мъстахъ, несмъщанно съ другими гласными; тъмъ не менъе есть и отступленія — именно во второй половинь книги: отъ Матеем (Матеем) (несколько разъ), имоуштоуоумоу бо высьде дастыса, вида смокве по господыстви заприштении и дракло (драклж) и соуко (соукж), не котваше с ними причаститиса нъ гонезноути (гонезняти) ихъ хота, Ішсифъ дръзноувъ (дрьзижвъ), выниде къ Пилатоу, мојего владъјко (владъјкж) этло опътаеж, позываатъ владыко (владыкж), вртмени нъконмоу миноувъщоу (минжвъщоу), мазаяще высе тыло кажоуштоу (кажжштоу) болаштоуоумоу и назнаменажштоу, наоучи джшоу (доушж), поменета и поманжхомъ. Стонть отметить творит, палежь на жж вместо более обычнаго ок : аште нжжджж ни сице рачи оунии бълги (передъ этимъ за строку: нжжденя), ржкжж же пльть дръжавять: ср. неисповъдвахъ съ Өомж (ви. съ Оомогж) гн Христоса, несъложитъса съ Оомж. Слово тысжшта почти постоянно написано съ ж, а не съ А: есть однако разъ и тысашта, и тысаштьнъ.
- 5. Въ мягкихъ слогахъ при губныхъ согласныхъ очень часто нѣтъ л (ослъпыйетъ, оуставыения, срамыйетъ, приемыжтъ,

благословькани, славышие, на земыж, добии (— доблии), но встрѣчается и л: коупіж, на земіж, кмлжть, зъіблёмь, оукрѣпленомь, авіеник, кръмлёник, древіе, добле, добіни, добіл мжжа, доблен вонни.

- 6. Согласная з = с передъ ц, ч, ш большею частію опускается: бечисленьных, бечьстьнь, иціли и пр., но встрічаются и отступленія: бесчиньнь, бесчисльнь, бесчьстик, бесчьствик, исчеде, изшедъ, бештиньнь, иштазати, и пр.
- 7. Вуква е въ Греч. и Еврейск. словахъ большею частію поставлена на своемъ мѣстѣ; но есть п Внфинии и Мархъі (вм. Мареъі).

Есть не менѣе любопытныя черты непослѣдовательности и въ употребленіи грамматическихъ формъ:

1. Въ склонения болъе всего другаго любопытны случан окончания мъстоименнаго родит. падежа муж. рода на га вмъсто обычнаго въ рукописи го: видъ нъкога въ сватительстъ лъпотъ, кога привъпивантъ Москии гла, не познантъ нга (нго) бога о нимъ.

Замѣтимъ еще, что для именит. падежа муж. р. множ. числа въ причастіяхъ употребляется ен и ии: живжштии и хвалаштен.

- 2. Въ числъ случаевъ, относящихся къ спряженію отмътить слъдуетъ:
- окончаніе 1-го лица множ. числа на мъї, встрѣчающееся иногда промежду множества случаевъ окончанія на мъ: поманжхомъї, позримъї, имѣмъї, алъчамъї, наплъншкиъї, бъіхомъї, имамъї, прѣбждемъї, приобраштамъї, вѣмъї.
- окончаніе 3-го лица на гласную безъ обычнаго въ рукописи тъ: к (блюда. иже к посълала госпожда), нѣ (нѣ въздлъ, ничто нѣ того горе), бжде (повелѣно бжде) пъптак (кто опасно пъптак) дръзне (дръзне ли кто сътворити); сж (да видатъ Июдеи кго же сж проболи, мала сж безаконыя), начыж (еда въскорѣ начыж искати тебе), и пр.; — бъі (веденъ бъі къ мльчальни-

коу) избъл (высего сиротъства кстъство избъл), отыда (отъда дълателемъ), въда (свож доушж выда), и пр.

Выдержаны въ Супрасльской рукописи следующія черты:

- ъ и ь въ сложныхъ слогахъ послѣ р и л: грътань, хрьбетъ, 8тврьдити, млъчатъ, жръти и т. д.
- смягченіе ск въ ст передъ ѣ и и: пастѣ, на дьстѣ, крьстьыньстѣ, Июденстии.
- Опечатки: стр. 174: 2: Константины вм. Костантины, стр. 175: 4: хоташте вм. хоташте, стр. 180: 11: аотѣ вм. а́стѣ, стр. 183: 12: идеть вм. идетъ, стр. 183: 19—20: пристжпивь вм. пристжпивъ.

Въ Дополненіяхъ къ издаваемому Сборнику памятниковъ помѣщаю еще отрывокъ изъ этого замѣчательнаго памятника, по подлиннику, сообщенному мнѣ А. Ө. Бычковымъ уже послѣ отпечатанія всего Сборника, и считаю долгомъ заявить доброму товарищу душевную признательность за это дружественное сообщеніе.

V.

XHJAHZAPCKIE JECTKE.

Листки эти, числомъ два, въ 4-ю долю листа, по 25 строкъ на страницѣ въ два столбца, принадлежа нывѣ В. И. Григоровичу, и заключая въ себѣ два отрывка изъ словъ Кирила Герусалимскаго, составляли часть, вѣроятно, такого же сборника словъ этого отца церкви, каковъ и Синодальный Русскій списокъ XII вѣка. По рисунку буквъ на листкахъ и этотъ памятникъ можно считать въ числѣ древнѣйшихъ, а по правописанію къ тому же разряду какъ и вышеописанные, хотя онъ и отличается отъ нихъ въ этомъ отношеніи нѣкоторыми особенностями.

Изъ буквъ, употребленныхъ въ сохранившихся листкахъ, болѣе другихъ достойны вниманія:

- у. В. И. Григоровичь отличиль двё формы этой буквы: одна есть обыкновенная у, а другая съ поперечною прикасающеюся съ права черточкой: у, и эта вторая употреблена, какъ замётиль Григоровичь, только въ тёхъ случаяхъ, когда она происходить изъ г (мънод-и, полу-ё, боу-ё).
- і ї употреблена очень рѣдко въ началѣ чужеязычныхъ словъ: Ісъ, Іорданъ.
- для выраженія мягкаго слога съ буквою л, употреблена вногда эта буква л съ поперечной черточкой, приписанной съ права: л: приемлай, одол'єти, блюд'єте, оуподобл'єдса, изволение, гоубительнъмь, тьлаштинить, львъ, оучительства, пол'я в. Срав: оставление, погоубл'єж (щи), оживленъ, пр'єльщающе.
- щ, употребляется часто, шт случилось только разъ:
- ъ обыкновенное отличается отъ ъи въ окончании именъ прилагательныхъ.
- а написано постоянно послѣ согласныхъ: кръстиса, причастие, съваза и пр.; а постоянно послѣ гласныхъ въ значиніи та: единоа, подъати, срѣтажщаа и пр.

— іотованье посредствомъ і употреблено только при а и ж. ы, ж, ни разу при е и при а. вмѣсто к пишется просто е, а вмѣсто ю, какъ уже сказано было, а.

Не смотря на особенности употребленія буквъ, въ этомъ памятникъ нътъ никакихъ отличій отъ другихъ памятниковъ того же разряда въ отношеніи къ выговору. Видимъ и въ немъ туже непослъдовательность правописанія.

- 1. Слоги твердые и мягкіе кое-гдѣ отличены правильно, а кое-гдѣ смѣшаны.
- ъ вмѣсто ь написанъ— въ коренныхъ слогахъ: оръх: връхоу, мерь: пожрътоу, пожръти, пръс: въскръснеть, пръст: кръщение, кръстивъса, мръ: съмрътъное, оумрътвивъ, сръд: сръдца, там: тъмож, чрък: цръкъі, въ окончаніяхъ:— в въ 3-мъ лицѣ глаголовъ постоянно з: естъ, сжтъ, иматъ, дастъ, въ твор. пад: постоянно з: етеромъ, невѣдьствомъ, ъд: правъдож, ъд: свѣтъла, ъм: мирънъшмъ, равъно, доброчестънъі, придтъна, ъск: моръскъй.
  - ь вм. ъ встретнися два раза въ глаголе объходити.
- 2. Глухія гласныя з и в большею частію поставлены на шёстё въ краткихъ слогахъ, но иногда поставлено о вмёсто ъ, а е вмёсто ь: кръщениемъ, невёдьствомъ, обещьници, съобравенъ, лестиж, доброчестънъи, и пр. Есть случаи употребленія ь вмёсто и: эмьевъ, навъгченье.
- 3. Равноправно употреблены в н ы: ы после гласныхъ, а в после согласныхъ: разарветъ, оуподоблевась, нънвынева. Замечательно, что и слово польза написано съ в: пользе.
- 4. Примъровъ смъщаннаго употребленія носовыхъ гласныхъ ж и а не случилось.
- 5. Для смягченія губнаго слога иногда употребляется л, иногда не употребляется: корабь, погоублёж, оуподоблеваса, оставление, оживлень, приемлам.

Постоянно повторяется: написаніе ъ и ь въ сложныхъ после р и л: връхоу, кръщение, въскръсения, влъця.

— Опечатка: стр. 188: 21: сёлёзъ вм. сълёзъ.

VI.

Македонскій листокъ.

Полустивний листокъ этотъ въ большую 4-у, по 36 строкъ на страниць, принадлежалъ книгь, въ которой находился, въроятно, одинъ изъ трудовъ первыхъ Славянскихъ переводчиковъ: онъ заключаетъ въ себъ часть предисловія о томъ, какъ должно переводомъ съ Греческаго языка на Славянскій, отъ части дословно повторяющая тоже, что извъстно изъ Пролога Іоанна екзарха Болгарскаго къ Богословію Іоанна Дамаскина (см. у Калайдовича, въ изследованіи объ Іоаннъ екзархъ, стр. 129—132), какъ очевидно изъ следующихъ строкъ, находящихся за словами: Молю же въї, почитающам княгый сим. молиті ба за мім грёшьника сь добромъіслькмь. и въниманим почитаним творити. и пращати мім. идежде миюще мім различь глъї преложьша) *):

не бо равьнѣ сы можеть прис не бо равь... можеть прис- но полагати Елиньскъ азыкъ по полагати Елиньскь азыкъ въ инъ прѣлагаемъ. и всыкомоу въ инъ прѣдь....

то же бывакть, не бо нъ иже мьнога.

гіть въ иномь газъіць красьнъ.

иномь дзъіць красьнь

то въ друзьмь некрасьнъ. иже
то вь дроу.... (сы) и иже

 ^{*)} Подъ стреками предисловія, надажнаго Калайдовиченъ, подписываю слова изъ Македонскаго листка.

въ нномь страшьнъ. то въ въ дроузбиъ грьдь T0 дроузбиь не страшьнъ. иже

въ иномь чьстьнъ. то въ дроувь иномь главьнь то вь дроузѣмь нечьстьнь. и еже имп зѣ...

моужьско. то въ иномь жень . . . . ко то вь иноумь азъщъ жень ско. ако же се. Грьчьскый ва ско.

трахос и потамосъ. Словѣнь потамос и Словъ-...

скъ жаба и ръка...и пакъ ĸa. и пакы

глемъ Елиньскъг, панъта та . лемъ Елиньскы танта езни. а Словъньскъ вси мзыци... ньскы.

придеть бо дроугонци моужьско бо дроугонци мжжьско

има Грьчьскы. а Словеньскы (при)деть

женьско. да пръложьше моужьженьско да п....

скомъ вменемь. ыко же лежить же лежить

Грьчьскъй, на великоу исказоу Грьчкы на велик . . .

придеть прыложеньк. Мало же п...ложения OLSM же

сицькъ гів шбрьтантьсы. шсицъхъ глаголь обрътантьса

баченъ соуть. да мый дроугосжть да мы дроугоици оставыше истовое ици оставыше истовок

слово разоумь истовыи тождк — ра... тьжде

могоушь положихомъ.

По рисунку буквъ этотъ памятникъ можно сравнить болъе всего съ Саввиной книгой и съ Супрасльской рукописью; но по составу и употребленію азбука его не совсъмъта, какъ видно изъ слъдующаго:

- ни разу не употреблено і, а постоянно только и, если только не читать ы за ні въ словѣ Алезандрыскь;
  - ни разу не употреблено w, a постоянно простое o;
  - ни разу не употреблено щ, а постоянно шт;
  - ни разу не употребленъ ъ, а постоянно ь; *)
- знакъ а употребленъ вмѣсто а и послѣ согласныхъ и и послѣ гласныхъ: сваток, са, обраштеть, гоуба, та,—нашеа, азыкь, аз
  - знакъ а написанъ только разъ: чьтаи;
- іотованіе посредствомъ і употреблено только для двухъ буквъ, для е и для ж: κ и іж; впрочемъ и та и другая буква, какъ іотованная, т. е. посл $\dot{\epsilon}$ гласной, употребляется и безъ знака і, такъ же какъ Δ : еже, елико, испов $\dot{\epsilon}$ дажть, дьрзостиж, и пр.

Въ этомъ памятникъ есть и любопытныя особенности выговора, выразившіяся между прочимъ непослъдовательностью правописанія.

1. Смѣщеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ выразилось болѣе всего исключительнымъ употребленіемъ одного ь. Употреб-

^{*)} Нѣсколько разъ въ сборникѣ напечатано ъ вм. ь и разъ ъл вм. ы: по повъркъ съ подлиникомъ оказалось, что слъдуетъ читать ь и ы.

сьтрасьса (азъ). 211. Штраса (они). 211, хръм: шхръмж (они), чез: ищезж (они). 110, чъм: почиса (они). 200.

И въ этомъ памятникѣ въ слогахъ сложныхъ съ A и p, буквы ъ и ь стоятъ постоянно послѣ л и p: влъны, мрътвы, и т. п.

Опечатки: стр. 208: 9: и Йюдей вм. Йюдей, 31: Йюдѣйскъ вм. Йюдѣйскъ; стр. 209: 26: дьньсъ вм. дьнь сь; стр. 210: 1: Гъ вм. Гъ, 19: наказание вм. наказание.

Въ Дополненіяхъ помѣщена еще одна выписка изъ этого па-

6. Норовская псалтырь.

Памятникъ этотъ извъстенъ мит только по описанію и выпискамъ Востокова.

Это — рукопись въ 4-у на 267 дл. безъ конца, по миѣнію Востокова, XIII вѣка*). Первый листокъ занятъ разными приписками, изъ которыхъ самая любопытная — 12 словъ на нензвѣстномъ языкѣ, вѣроятно, названія мѣсяцевъ:

равасъ. теларивъ. реанватъ. йра. арна. аларна. никанъ. гарда. гардамъ. деое. кастерина. тайлегера.

На лл. 2—11 пом'єщены псалмы праздничные: на рождотво бци, на выз'виг' крота, апімь великым' и пр.; — на л. 12-мъ молитвы пріуготовительныя къ чтенію псалтыри; — съ 13 листа начинается псалтырь; посл'є каждой касизмы написаны тропари и молитвы. Въ трехъ м'єстахъ приписаны лабиринты: достиже ср'єд'є медоточная книга (посл'є 10-й касисмы), слава (посл'є 150 пс.), Хрїстос начало и конец (посл'є п'єсни пр. Захаріи). На оборот'є 163 л., посл'є этого 3-го лабиринта записано скорописью заклинаніе отъ ужаленія зм'єц:

Иїсу Xc. сарандара. сарандара марандара ршхь сетеоусь хаса оулты сетидаръ бльты. айль Павей рахасъ Петръ

^{*)} Описаніе Востокова напечатано: см. Филолог. наблюденія: ІІІ. 173; выписки его находятся въ рукописи: «Для Словаря»: стр. 689—641.

саатасъ аспида бгасъ василиско дегенъ. Хбъ деръти. амин. амин. Сиа митва кгда изъ зъмъъ чловъка. да прочете га над водж и да му да да исп'етъ.

Относительно употребленія буквъ въ этомъ памятникѣ особенно замѣчательно:

- ї вм'єсто и: довольно часто: прі, нечестіви, л'єншстіж, грієшніку и пр.;
- w витесто простаго о также довольно часто и въ началъ и въ серединъ словъ: wпадетъ, wгнь, видъ, лънистіж;
- шт и щт не рѣдко, но есть и щ: къ прїстаништоу, просфештаеть, на сѣдалишти, нощиж, аще и пр.;
  - ы, а не ы, исключительно;
  - а смъщанно съ а: вьзвысаса вь азыцъх;
- іотованіе употреблено въ ы и ж; для другихъ гласныхъ употребленъ надсрочный знакъ (его, боазнь), или ничего.

По отношенію къ выговору замітить слідуеть:

- 1. Смѣшеніе твердыхъ и мягкихъ слоговъ, выражающееся въ смѣшанномъ употребленій ъ и ь: въсѣ, въси, бждетъ, шпадетъ, творитъ (ср. свѣсть); выскрыснжтъ, выкоупѣ, пожрѣхь, свѣтильникь, вы стлыпотажестех.
- 2. Сифшеніе ф и м: послф согласныхъ вифсто м всегда написано ф: волф, въсф, Гаковлф, царф.
- 3. Смѣшеніе носовыхъ гласныхъ: ж вм. а: оуклонишжса, не трѣбовашжса, оустрашишжса, шставишж, вьзашжса, прѣваришж, шжени ш мене шгаважщжж ма лжкавныж помыслы, изстжжаж (прич.), кедри божиж; адоль, зема (вин.).

Кром'ь этого любопытно употребленіе зт вм'ьсто шт или щ въ глаголь иштез—: изтезнать, изтьзоша, из тезе, изтьзаеть, изтезохом'. изтезоха, изтезохом, истезати; x вм. ш въ словь изтезоха, — ϕ вм. в въ словь свыть и производныхъ: сфыть, присфыть, просфытаеть.

Изъ грамматическихъ формъ, кромъ отмъченнаго истезохж, любопытно прошедшее простое краткой формы: обидъ и пожрохъ (— обидохъ и пожрохъ).

7. Служебная минея В. И. Григоровича.

Служебная минея, изъ которой приведено въ моемъ сборникъ нъсколько строкъ на стр. 211 - 212, извъства мнъ только изъ двухъ тетрадей, написанныхъ совершенно одинаково, красивымъ мелкимъ уставомъ, иногда сбивающимся на скоропись, въ длинную 8-у по 34 строки на страницъ, на очень хорошемъ пергаминъ. Тъ изъ заглавныхъ строкъ, которыя писаны крупнымъ уставомъ, раскрашены по частямъ разными, красками, зеленой, синей и желтой, и въ написаніи отличаются вязью. Въ одной тетради находятся: конецъ службы св. Власію, относящейся къ 11-му февраля, — стихира на память св. Мартиніана съ упоминаніемъ о памяти св. Онисима постника. подъ 13 февраля, — служба прпд. Константину философу 14 февраля, — сгужба на память обрътенія честныя главы Іоанна Крестителя, 24 февраля, — стихира на память св. муч. Евдокін съ упоминаніемъ о памяти свв. Маркела, Антонія, Нестора и Трофима, 1-го марта, — стихира на память св. Конона вертоградаря, св. муч. Канона, и сс. мм. 42-хъ Сирійскихъ, 6-го марта. — служба 40 мученикамъ Севастійскихъ, 9 марта. Въ другой тетради находятся: стихира св. Марін Египетской съ упоминаніемъ о памяти св. муч. Елевоерія, 1 апраля, -- служба препд. Менодію и Кирилу филолофу, съ упоминаніемъ о памяти сс. им. 120-ти и Евтихія патріарха Константинопольскаго, 6-го апръля, -- стихира св. Өеодору Сикеоту съ упоминаніемъ о памяти св. Анастасія епископа, 22 апрыя, — служба св.-м. Георгію, 23 апрыя, -- служба св. апостолу и евангелисту Марку, 25 апрыля, - стихиры св. апостолу Іакову Зеведеову, 30 апрёля, - . служба св. пророку Іеремін, 1 мая, безъ конца. Изъ этой рукописи изданы В. И. Григоровичемъ службы св. Константину философу и Менодію въ Ученыхъ Запискахъ Казанскаго университета, 1862 г. и отдъльно подъ названіемъ Древне-Славянскій памятникъ, дополняющій житіе Слав. апостоловъ св. Кирилла и Менодія, а мною только первая изъ нихъ въ Сведеніяхъ и запискахъ о малоизв. и неизи. памятникахъ: XXVIII, въ разночтеніяхъ вмъстъ съ особенностями другихъ древнихъ списковъ.

Въ употреблени буквъ замъчательно слъдующее:

- ѕ употреблено не рѣдко въ слѣдующихъ словахъ: ѕвѣзда: ѕвѣзды (есть и звѣза), ѕвѣрь: ѕвѣра, ѕвакъ: ѕвакомь, ѕвдж: ѕиждителю, ѕвждителеви, ѕѣло, забж: проѕабение, проѕабыи; брѣгж: небрѣѕѣмь, двигж: не подвиза, (есть и подвизаса, въздвизаемъ) жыгж: раждиѕаж, могж: не моѕи, нога: ноѕѣ, стьѕа стъга: ѕтьѕж, югъ: юѕѣ.
- ї написано часто и между согласными (прілежно, чістж, пріложи, міроу, прітчами, бчітелю. Хрість), еще чаще посль гласныхъ: бжиї, приїмж, дьтиї, Илиїнож, върниї, пьниї, доблиї, проїде и пр.
- w написано постоянно въ началѣ словъ, равно и въ серединѣ сложныхъ словъ, которыхъ гласная часть начинается съ о (шгнї, шбличению, нешслабно), и не рѣдко въ серединѣ словъ: красштж, кротшкъ, прѣмждршсть, истшчника, Ханашньскый, Ишна, Ішсифь, Иршдово. Иногда употреблено о: въ ограды, обличи.
- 8 написано такъ же часто какъ и $\dot{w}$ въ началѣ словъ, которыхъ главная часть начинается съ у (8чений, 8ловлева, 8мъ, 860, 8краси, прѣ8крашень, на8чи, раз8ма), а равно и въ другихъ случаяхъ (новом8, скр8ши).
  - щ употреблено исключительно передъ шт.
  - ы употреблено исключительно передъ ъ1.

Въ употреблении буквъ выразились особенности выговора:

- 1. Смѣшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ всего рѣзче вырязилось въ смѣшенномъ употребленіи ъ и ь: ь написано вообще гораздо чаще чѣмъъ, но и то и другое только случайно правильно. Буква ъ вмѣсто ь написана въ словахъ: оскврънихь блгодатъ, льстъ, пльтъ, печалъ, прквъ, рождъшжа; ь вмѣсто ъ въ словахъ: сьмрть, мирь, медь, животь, проповѣдаль еси, бываемь, шбрѣтохомь и пр. и пр. Вмѣсто нъиѣ постоянно написано нинѣ.
- 2. Глухія гласныя ъ н ь часто опущены, особенно въ предлогахъ, часто и замѣнены гласными чистыми, особенно ь гласною е: весь, зачения, честно, шрел'скы, жерый, — храберь.
- 3. Буква т написана послт согласных вытесто и: встчьскыимь, чты, по омъ чтет, чты щоумоу, прогонителт, чтелт, пастырт, зарт, боурт, земт, равнт, древнто, в поустынту, властными, прітчтым, лоучтын; но есть и притчами, лоучами, въсплещате; и написано постоянно послт гласных или въ началт слова: ико, извлта, стоище, но есть и тко.
- 4. Носовые гласныя ж и а употреблены смѣшанно: ж очень часто вмѣсто а: жзыкъ, жзычници, прижти, шжтаєтса, пощждимъ, сквръны тѣлесныж, воды сладоточныж, ветхый й новыж блг ти, бльщжщаса, стожщихь, дрьзнжшж; столь же часто а вмѣсто ж, а на вм. ж: велий ийть, мыслиж своей, любовна, съ радостий, имащжы, дайщи, пойщимь, услыша азь, не смѣйть; назы, вселенжый, равносжщнжы, своей митина, истачанащи, и пр.
- 5. Согласная л послѣ губныхъ то вставляется, то опускается: възлюблевань, прославлесмь, древле, банвль, пртемлемь, потоплѣсма, капла; колебащаса, възлюбень, възлюбеномб, земь, зема, земи.
- 7. Буква е иногда оставлена, иногда замѣнена другою: Елевеериъ, Голиада.

Въ отношеніи грамматическихъ формъ отмѣтить можно смѣшанное употребленіе ъзи и ъз какъ окончанія имен. пад. муж. рода прилаг. именъ: сватым и въспѣты, преславны.

Постоянно употреблено в и в въ сложныхъ словахъ послѣ р и л: сръ це, наплънвемь.

Постоянно же смягченіе ск въ ст: стівстий, Мадиам'стви, мо'рствив.

Опечатки: стр. 211: 2 и 13: Меоодий вм. Меошдий, 3: философа вм. философа, 5: стмь вм. стмъ, 7: чтжщеи вм. чтжще и, 8: достоине вм. достоино; стр. 212: 6: Словенское вм. Славъньское, 11, 16, 26, 33: Меоодий вм. Меошдии, 32: Курїло вм. Курїле, 33: страннъй вм. стран'нъй.

8. Минейный мистокз В. И. Григоровича.

Листокъ, изъ книги въ 4-у по 32 строки на страницѣ, хранящійся у В. И. Григоровича, принадлежалъ, вѣроятно, книгѣ служебной минеи на августъ. Онъ заключаетъ въ себѣ часть службы на 16 августа, когда празднуется Успеніе Пресв. Богородицы, именно: конецъ 8-й пѣсни и 9-ю пѣсню канона и затѣмъ стихиры. Стихиры употребляются и теперь, а каноны поются не тѣ.

Изъ буквъ по рисунку особенно замѣчательны: — в = в, з съ закругленнымъ концомъ, — к изъ двухъ несоединенныхъ частей: і и на косо поставленнаго г или с, — в съ раскинутыми длинными концами, — у изъ двухъ чертъ, короткой и длинной, соединенныхъ у низа строки тонкой поперечной черточкой. Буква ъ не употребляется, но ь пишется такъ, что иногда его можно принять за ъ (бесъмрътнам, множъство). Кромѣ ж и м, употребляется еще А, А. Буквы ш и в употребляются часто: ш дво, шбъстожще, шдрь, вбъжаеть, ш вспёни. Іотованье посредствомъ г употреблено только въ мі: бесъмрътнамі, съмотренимі, міко; для другихъ гласныхъ употребляется надписанная точка: еся, твоего, скиние, величьемъ, егда, иметь, и патримрхь, спсеняю, пожщи, раужщеса, с тобож.

Знаки носовыхъ гласныхъ употреблены по такому правилу: а или а послё согласныхъ въ значени тонкаго юса а; а послё согласныхъ въ значени широкаго юса ж; ж вмёсто іж и ьа: жало, ис тыла, радоуетьса, велатьса, ш зема, готоващаса, мащи, глаще (два раза); выпила, мтва, небсыпажща, ходатанца непостыдна, бща величёемь, высхыщааха, саще, на похвала земнымь, зрёха, дивёхаса, вижа, зоваще, вь рацё, приведатса, прёсловащий; прижла, пожщи, исновёдажщах, шбыстожще, Давыскыж пёни, и пр.

Буква ѣ употребляется вмѣсто и послѣ согласныхъ: землѣ, вьсѣкь, вьсѣчьскага, величѣемь.

Для смягченія губныхъ чаще л не употребляется: пръставенны, пръставъетса, на земи.

Прилагательныя имена въ именит. ед. муж. оканчиваются на ы: апостольскы ликь, крь тим ньскы родь, члчьскы родь.

Опечатки: стр. 213: 11: дне бо и вм. дне бо, 23: непръсганно вм. пепръстанно, 26: Придете вм. Придъте, 27: выплощейса вм. выплыщейса, 28: ть є вм. ты; стр. 214: 1: выпъщьших вм. вымъщыших вм. вымъщыших б., 2: ти вм. сн.

9. Норовскіе листки стихираря.

Шесть листковъ въ 4-у, составляющие цёльную тетрадь стихираря, вывезены были А. С. Норовымъ, кажется, изъ Синая, и заключаютъ въ себе стихиры на последние дни декабря (съ 27 ноября, для празднования св. «Иакова Прьсенина» до 6-го декабря, дня «сватителе Никалае». Заметка о нихъ сохранилась въ бумагахъ Востокова съ небольшою выпиской. Востоковъ полагалъ, что стихирарь этотъ писанъ въ конце XII или въ начале XIII в.; странное надписание гласныхъ надъ согласными буквами напоминаетъ письмо Сербскаго евангелия конца XII века. Употребление шт и п вместо щ (мошти, сапи, ми) также напоминяетъ о времени очень древнемъ. За темъ выговоръ писавшаго обозначается смешеннымъ употреблениемъ

ъ и ь; ъ и и и, а и ж, а и ѣ: обогатиль, жзь, дшахь, мльчитъ, выпиемъ, въ Мурѣхь, — моуроположъница, тъмница, — Ныколае, — възиважть, — глабинж, съ сашими, тобоа, поаще, —
авьениа, авъеньемъ, -ѣви. Съ этимъ вмѣстѣ можно замѣтить
неупотребленіе ни знака г, ни надписаннаго знака надъ іотованною гласною, неупотребленіе л для смягченія губныхъ (неавьенъю, авьениа, авьеньемъ), употребленіе предлога иж, т. еизъ или зъ вмѣсто съ (иж тобоа).

10. Парижскій стихирарь.

Въ Публичной Парижской библіотекѣ есть Греческая рукопись XIII вѣка (№ 1808), написанная на бомбицинѣ, заключающая въ себѣ Разговоры Платона и нѣк. другія статьи. На поляхъ десяти ея листовъ, начиная съ 25-го, помѣщена часть стихираря, заключающая въ себѣ стихиры первыхъ тринадцати дней сентября (за сообщеніе полнаго списка этого памятника я обязанъ И. М. Мартынову).

Въ правописаніи этой рукописи замѣчается: смѣшанное употребленіе и и ї, о и ω, оу и δ, ъп и ы; употребленіе є вм. к въ словахъ его, ємоу; употребленіе ѣ вм. ы и послѣ согласныхъ и въ началѣ слога; употребленіе а вм. ж и ы, а а въ значеніи а; употребленіе двухъ ьь вмѣсто ъ: δдобрильь; неупотребленіе іотврованныхъ буквъ и знаковъ для выраженія іоты.

Въ правописаніи относительно выговора выдается:

- 1. Смѣшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ, выражающееся смѣшаннымъ употребленіемъ ъ и ь, ъі и и: страстотръпъца, седъмихь, подаждъ, божъство, вьсесильном, шскврънишж, въсѣко, законодателъ, съдѣтелъ, творецъ, сжщихь, въпнемь, нась, благь, стльпь, сьздание, лѣть, нинѣ, въдварѣешъ1, зиждъ1телевѣ, зиждъ1телевѣ, зиждъ1телевъ, зиждъ1телевъ, съдѣтелоу.
- 2. Употребленіе чистыхъ гласныхъ вийсто глухихъ: честно, вінець, храберъствій, въ любови, свійтомъ, крійпокъ, прійстоло (им.). Иногда ъ не на мійстій: дъври, просъвтійса.

- 3. Буква т не всегда на мъстъ, а иногда е вм. ъ: въ въкъ бесконьчъннъ, процветшиї.
- 4. Смѣшеніе ж, а н а: за доушж нашж (множ.), слоужжщихъ, придошж, велиа милость, побѣдж матерна, проповѣдаащиса, глаголаще.
- 5. Для сиягченія губныхъ буква л часто не употребляется: сьвъкоупень, съставѣмще, съставение, прѣстжпениемъ, прѣпрославенъ, приеметъ, на земли, сьставлъ.

Вмѣсто отъ написано разъ одъ: шдымываетъса.

Въ грамматическомъ отношенія змивчательно:

- 1. Окончаніе придагательныхъ въ имен. муж. ед: на ъі и на ъін: благы ги, немощьнъі, сьбравъі, сладъкъі, новъі, добръі, божи, горкъіи, блюшбразнъї, сватыи, блаженъіи, новъіи, божиї.
- 2. Въ косвенныхъ падежахъ аего, оемоу, ен: сильнаего, ветхаего, вѣрнаего, благаего, прѣчестнаего, вѣрноемоу, благословеноемоу, въ любови божен.
  - 3. Неправильность: на камъі.

11. Паремейникъ В. И. Григоровича.

Этотъ памятникъ до недавняго времени извъстенъ миъ былъ только по нъсколькимъ страницамъ снимка, сдъланнаго отъ руки. Прошедшимъ лътомъ В. И. Григоровичь привозилъ его сюда и далъ миъ возможность имъ попользоваться. Вотъ почему въ дополненіяхъ (стр. 261—268) могъ я напечатать отрывокъ болье значительный. Отъ другихъ памятниковъ одного съ нимъ разряда, онъ отличается частымъ употребленіемъ вязи буквъ въ строчномъ письмъ, особенно вязи такихъ буквъ, которыя имъютъ отвъсныя черты, напр. н и и, а и и (ні, ан) и т. п. Кромъ з употребляется да: давъри, стъдъд, кнадъд.

И въ этой рукописи какъ и въ другихъ подобныхъ смѣшанно употреблены и и і, о и ш, оу и 8: ъп исключительно передъ ы; знакъ а отличенъ отъ а: снатъса, сѣма, гҳа. Іотованіе посредствомъ в употреблено почти исключительно только для ід; не вістрівчается очень рівдко; въ другихъ случаяхъ оно или не выражено никакимъ знакомъ, или особенными буквами (в вм. н., а вм. на и нж).

Сифшеніе твердыхъ и мягкихъ слоговъ выразилось рфзче всего исключительнымъ употребленіемъ з (диъ, нощъ, рождъства и пр.). Встрфчается ю вм. оу, о вм. е, ът и и одно вмфсто другаго: доброу и злю, люче, трфбоулщому, нинф, би, съ старцъ, съ кнадът. Замфтить можно члколюбицъ вм. члколюбьць.

Смѣшеніе ѣ и ы очень рѣзко: очень часто написано із вм. ѣ и ѣ вм. ы: въ лізпотж, свізть, по сріздѣ, звізра, ѿ въсізхъ; ѣко, разлжчѣащи, ѣвиса; одно и то же слово написано и съ ѣ, и съ із: трізвж и трѣвж, прізсмънкаащж и прѣсмънкаемї, земѣ и земы. Замѣтить можно еще: камѣниа (род.), камынна, въслѣнѣащимъса (—въскланѣіжщимъса); сважамъ; печѣли, въ печѣлехъ; где, възде.

Смѣшеніе ж и а выразилось употребленіемъ а иногда и вмѣсто іж, ж вм. а и а въ значеніи на и іж: зема (== земліж), възлюба та, постава юношж, оумалишжел, давійра, земнъїа, свободоа, сѣащжа. Иногда а употреблено въ значеніи іж: приведе а (женж). Слово междж написано и съ ж и съ оу.

Для смягченія губныхъ л не употребляется: възлюба, блислова, шеметъ, шетавенъ, оустръмениї.

Вибсто о пишется т: Саваштовъ, анътрасъ, Етишпъскжа. Прилагательныя въ имен. пад. муж. ед. ч. оканчиваются не только на ъін и ии, но и на ъї, и, ои, еи: моръскъї, джбравнъї, съмрътнъї, крыпъкъї, бжи, бечестнои, бжен. Въ существительныхъ вибсто ии также пишется одно и: ш кости моихъ, ш плъти моихъ, сжди.

Родит. ед. муж. въ прилагат. иногда оконченъ на аего: стаего, твръдаего.

Опечатки: стр. 216: 29: между вм. междоу; стр. 217: 8: море вм. морь, 14: сынжа вм. сынжа, 28: земъскъта вм. земъскъта, стр. 218: 16: въсе вм. въсь, 261: 17: сръбръ вм. сребръ, 264: 5: а вм. еа.

12. Паремейник г. Лобкова.

Рукопись на изрядномъ пергамент въ 4-у на 171 лл. по 22 строки на страницъ. Она написана, какъ видно изъ послъсловія, въ концъ XIII или въ началъ XIV в. (см. ниже стр. 224).

Смѣшенно употреблены и и ї, о и ш, оу и 8, є почти постоянно; ы исключительно передъ ы. Іотованіе не выражено посредствомъ г.

Сившеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ выразилось сившеннымъ употребленіемъ ъ и ь, ы и и: мжжъ, връси, швръзено, блажень, молить, съввть, бъ, праведни, нечестивихъ, молависа чесны шщи.

Буква в употреблена и вывсто ы: всв, црв, бив.

Иногда употреблено е вм. и, а о вм. е: бен (= божин), створь-

Смѣшанно употреблены ж и а: дшж нашж (вин.), вцж (род.), гавишжса, земла (вин.), книгж сиа. Слово помѣнѣте написано съ ѣ.

Смягченіе губныхъ посредствомъ л не употребляется.

Иногда употреблено окончаніе ы вм. ын въ им. муж. прил: дхъ сты.

Иногда опущено т въ окончаніяхъ 3 го лица: сж, не пише. Опечатки: стр. 218: 5: стыхь вм. стхь; стр. 219: 13: Швръзеное вм. Швръзе Ное.

13. Листокъ изъ Жеравинскаго устава.

Листокъ этотъ, полученный мною отъ С. Н. Палаузова, писанъ на хорошемъ пергаменѣ въ большую 4-у по 30 строкъ на страницъ.

Смѣшенно въ немъ употреблены и и i = i, о и w, оу и $\forall$, исключительно ы, встрѣчается z (прогабь). Іотованье посредствомъ і допущено только въ із вмѣстѣ съ $\dot{a}$, и разъ въ іж (сьзываіж^т); въ другихъ случаяхъ оно выражается знакомъ надъ буквою (волеж, избавение и пр.).

Смъшеніе твердыхъ и мягкихъ слоговъ видно въ смъшен-

номъ употребленіи ъ и ь: дръжжще, Швръгьше, вызыти, на кроть, и пр.

Смѣшеніе ѣ и га обозначилось исключительнымъ употребленіемъ ѣ послѣ согласныхъ и га въ началѣ слога: покланѣжщеса, Излѣ, чѣание. Вмѣсто въсплещѣмь или въсплещамь написано въсплещимъ.

Смѣшеніе ж и а обозначилось частымъ употребленіемъ ж вмѣсто а: жзычню, шжтаниа, $\tilde{w}$ работы вражиж, бѣжжща, съврышишжса, проповѣдашж, и пр.

Смягченіе губныхъ посредствомъ л и соблюдено и не соблюдено: наставлышаго, избавение.

Опечатки: стр. 219: 8: помь вм. помь, 14: Вккрп"аго из вм. Вкрп"аго из, 15: (исто)чъша вм. источьша.

14. Севастьяновскій сборникт.

Книга, о которой говорю, вывезена покойнымъ П. И. Севастьяновымъ съ Авона, и находится теперь въ Московскомъ музеѣ. Она написана въ 4-у, по 24 строки на страницѣ, довольно крупнымъ уставомъ, вѣроятно въ XIV в., и въ теперешнемъ видѣ заключаетъ въ себѣ 115 лл., тетради 23—36. На этихъ сохранившихся тетрадяхъ помѣщены слѣдующія статьи:

— Окончаніе Откровенія Авраамова, — Мученіе Андрея и дружины (26 авг.), — Слово Іоанна Златоустаго на усѣкновеніе Іоанна крестителя (29 авг.), — Слово о св. Герасимѣ, — о женѣ обрѣтшейся на островѣ съ сыномъ, — Память и похвала св. Кирилу философу и Меводію (6 апр.), — Житіе и жизнь Іоанна и Симеона юродиваго (іюля 21), — Житіе и жизнь блаж. Өеодоры (сент. 10), — Мученіе с. муч. Уліаніи (дек. 21), — Житіе и жизнь Іоанна постника, — отъ главъ о. Пахомія (мая 14), — Житіе и хожденіе с. Евфросивіи (сент. 25). Самый замѣчательный изъ памятниковъ, находящихся въ этой книгѣ: Память и похвала св. Кириллу философу и Меводію: по нѣсколькимъ спискамъ онъ изданъ мною въ Свѣдѣніяхъ и замѣт-

кахъ, XXXVII, и въ Кирилло-Месодіевскомъ сборникѣ А. Е. Викторовымъ и П. И. Саввантовымъ (стр. 309—318).

Смѣшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ обозначилось смѣшаннымъ употребленіемъ ъ и ь: чрънецъ, стъклѣницѣ, шбьдръжитъ, тръбезначалны (срав. трьсвѣтлами), кръчъмникъ, бждетъ, ведетъ (срав. зобеть), — вынъ, выходъ, сызда, азъ, шстаныкъ, сывръшивь, вь оўстнахь. Иногда встрѣчается несоблюденіе мягкости слога и при гласныхъ чистыхъ: прѣлатааше, прѣлатааж, разараь, небрази.

Смѣшеніе ы и ѣ видно въ постоянномъ употребленін ѣ послѣ согласныхъ и на мѣстѣ, и вмѣсто ы: бчитель, раздѣлѣы, поселѣне, зарѣми, црѣ. Ср. прѣлатан, небрази, пиамъ.

Смѣшеніе ж и а рѣзко выразилось употребленіемъ одного вмѣсто другаго: жжжджщий, ни цжты, видѣшж, изгнашж, бишж, іжзыци, на іжзыцѣ, (ср. ьазыкъ, ьазыка), ьароде (ср. іжродъ), играіж (прич.),—вь натръ, многж купла, вьзлюба (наст. 1-е лице) сътвора (тоже), ьаглик, пищж свою, дхвноіж силою.

Смягченіе губныхъ посредствомъ л употреблено рѣдко: коуплѣ, купла, ёмлж.

Довольно часто глухія гласныя стоять на своихъ мѣстахъ, но не рѣдко и замѣняются чистыми гласными: шплезе, съхранен, шрелъ, съшбещникъ. Иногда посредствомъ е замѣняется и: житейскыхъ.

Въ грамматическомъ отношении особенно замъчательны:

- довольно частое употребленіе окончанія ы въприлаг. им. пад. иуж. р: сты, прібліжны, прізміждры, многохоулны, грізмовны и пр.;
- употребленіе особенной формы прошедшаго: не шбрътж, съдж.

Опечатки: — стр. 220: 13: изъгнати вм. изгнати, стр. 221: 12: разавати вм. разавати, — 14: рече же на вм. рече жена, — 26: възать вм. възать, — стр. 222: 16—17: и би кже вм. абик же, — 38: дельж вм. дельж.

15. Пражскіе листки изг книги Еванг, чтеній.

Памятникъ этотъ мнѣ извѣстенъ только по снику, сооб. щенному покойнымъ Ганкою и по замѣткѣ его въ Časopisu Čes. mus. (1851. І. 155). Онъ хранится въ Пражскомъ музеѣ и заключаетъ въ себѣ 2 листа съ частью 3-го, въ 4-у. Важенъ онъ всего болѣе по обозначеню времени, когда писанъ, не только именами Греческаго императора Константина, его супруги Маріи и сына Михаила, патріарха Игнатія, Прѣяславскаго митрополита Висаріона, но и годомъ, 6785 = 1277 г. (См. ниже стр. 224).

Смѣшанное употребленіе и и ї, о и ш, оу и у, ъ і и ы соединяется и въ этомъ пммятникѣ съ четырьмя способами выраженія іотованія: посредствомъ і, посредствомъ надстрочныхъ знаковъ, простыми буквами безъ знаковъ и особенными буквами: благам, житий, познавай, кдиною, — патриарсѣ, правовѣриа, его, ею, Мариа, Михайлъ, непроходай, еж, малжж, — его, хотащиі, — Аркадиа, трудолюбивое, Прѣжславскаго, оумѣжтъ.

Слоги твердые и мягкіе выражены смѣшанно посредствомъ ъ и ь: стльпоу, оувѣдѣвь, ксть, ведеть, оумѣжть, стѣмь, прѣвысоцѣмь, — дҳмъ, водить, нашемъ. Есть и случай употребленія и вм. ъі: боукви сиъх.

По слову Васѣ (род.) можно догадываться, что и въ другихъ случаяхъ писецъ писалъ ѣ не только гдѣ слѣдуетъ, но и вмѣсто ы послѣ согласныхъ.

Такъ же смѣшанно и употребленіе ж и а: Прѣжславскаго, ржкож, шжташжса, кдиноњ, братињ, послушањишивъ.

Въ этомъ кругѣ памятниковъ и извѣстій о нихъ должно было ограничиться мое изданіе, какъ я предполагалъ весною прошедшаго 1867 года. Счастливыя обстоятельства дали миѣ позже возможность познакомиться еще съ нѣсколькими важными памятниками. Такъ какъ отсутствіе замѣтокъ о нихъ было бы рѣзкимъ пробѣломъ въ издаваемой мною книгѣ, то я рѣшился, кромѣ дополнительныхъ выписокъ изъ рукописей, выше описанныхъ, помѣстить въ особомъ ряду дополненій выписки изъ этихъ вновь мною добытыхъ памятниковъ, а здѣсь дать мѣсто ихъ описанію.

Памятники эти суть:

- 1. Охридская рукопись апостольскихъ чтеній XII вѣка: привозима была прошлымъ лѣтомъ В. И. Григоровичемъ, и мною вся списана.
- 2. Слепченская книга апостольскихъ чтеній XII века: открыта была въ 1844 г. въ монастыре Слепченскомъ (что не далеко отъ Прилепа) и сообщена была мие въ отрывке В. И, Григоровичемъ; а все остальныя тетради взяты тамъ г. Верковичемъ, привозимы были сюда д-ромъ Я. Шафарикомъ и равнымъ образомъ мною списаны.
  - 3. Тріодь XII въка: привозима была В. И. Григоровичемъ.
  - 4. Зографскій Трефологій XII вѣка.
  - 5. Зографское четвероевангеліе 1305 года.
  - 6. Хиландарское четвероевангеліе 1322 года.

Съ тремя последении памятниками я познакомился прошлымъ лётомъ въ Кіеве, по отрывкамъ, выпискамъ и заметкамъ, находящимся у пр. Порфирія.

- На страницахъ 269—351 издаваемаго сборника помъщены выписки изъсихъ памятниковъ; здъсь въ описаніяхъ помъщаю такъ же нъкоторыя выписки.

1.

Охридская книга апостольскихъ чтеній.

Эта рукопись, принадлежа теперь В. И. Григоровичу, вывезена имъ изъ Охриды. Она безъ начала, конца и середины; всего 111 лл.; писана въ малую четвертку по 22 строки на страницѣ, на толстомъ пергаменѣ — въ началѣ довольно крупнымъ прямымъ уставомъ, а потомъ не столь крупнымъ косымъ. Первый почеркъ употребленъ на лл. 1—15.

Заключаетъ въ себъ чтенія съ начала на всѣ дни недѣли, потомъ со дня пятидесятницы суботнія и воскресныя, а за тѣмъ чтенія въ нарочитые дни съ сентября до конца августа. При чтеніяхъ впереди помѣщены иногда пѣснопѣнія и замѣтки о службѣ того дня, къ которому относится чтеніе.

Въ нѣсколькихъ мѣстахъ то отдѣльно словами, то по нѣскольку строкъ вмѣсто кирилицы написано глаголицей: такъ между прочимъ на лл. 13—14 значительная часть еванг. чтенія (см. ниже на стр. 272—273); такъ и на листѣ 99— часть календарныхъ замѣтокъ.

На л. 4 об. есть въ доль поля приписка:

ги Ис Хе бе нашъ поми на ами. донеси ста бие архиспипа Димитриа со здрави».

На лл. 69—111 помъщены между чтеніями на опредъленные дни мъсяцевъ календарныя замътки о святыхъ и событі-

яхъ, поминаемыхъ въ эти дни. Вотъ эти замѣтки съ нѣсколь-

1. Мца севтбрь. а. днъ.

па^к. стаго Семеш^к стлъп'ника. нже въ штрадѣ. и мж^к стъїхъ. Италѣ. и Амона. и м. женъ постницъ и покои Истоу Навгинноу. Естъ же и начжтокъ еникоу. и новоу лѣтъ.

Италь: такъ и въ Остр. ев. 1057 г.: разумъется Aείααλας. Амонь: разумъется α. Αμμών.

- 2. в. Мам.: т. е. Маманта.
- 3. г. ста. Антима еппа
- 4. д. Стыхъ міїъ. Ави Шриминий. Өешдорь. и Моисию прркоу

Хотя слово Авифриминий написаны какъ одно слово, думаю однако, что надобно ихъ раздълить. Второе слово фриминий, очевидно, есть изкажение слова Ерміоніи: ср. Остр. ев. Первое Ави есть втроятно Авитъ вм. Авидъ, муч. Персидскій, память котораго теперь отнесена къ 5-му числу (Вершин. Мъсяцесловъ: 139), а прежде относима была и къ 4-му (Мартыновъ, Annus ec: 217).

5. е́. Стых мкъ. Завила и Вевења и Тоута^{*}л и Захариж пррка оубиение:

Читай: Сарвила, Вевен и Онфаила.

6. г. стът м'къ Евдозиа. Харитона.

Такъ и въ Ватик. глаг. евангелін: см. Свёд. о неизв. пам: II: 52.

7. 2. Стра. стмоу м'ко. Сомонови. Евпосоухоу. и Севгироу и стъи мач Харитоний.

Вмѣсто Сомонови м. б. надобно читать Созонтови. Евпосоухоу— Евпсихію; Севгироу— м. б. Северіану (Март. An. 219).

- 8. й. Ро^{*}во. сты. Бии.
- 9. б. пач. И шакимоу. и Ан'н в.

10. Т. Стра. стомоу. Сеговари w ноу. и поклонение стомоу кртоу Хвоу. и пак. Вари фавъ: —

Сеговарийноу, какъ кажется, есть другое искажение имени Северіана, память котораго относится къ 9-му числу.

- 11. ат. Стра. стви м ци Өейдоръ.
- 12. Бі. Стра. стомоу мккоу Афътономоу. ейпа бъївъща. въ Преон Б. и стмоу Короунатоу.

Короунать но нашимы древнимы памятникамы Корнать— Кырнаты—Кырноты. Мин. XII в. Обих. XII в. Такы и вы Ватик. глагол. ев.

13. г. Пат стому Семейноу. по плъти жжиць гни. аръхиещоу Иермкоу.

Такъ и въ Ев. Остр. 1057 г., и въ Ев. до 1117 г. и 1279 г. Сж⁶. прѣ^в въздвиженіа стаго крта. Не. прѣ^в. въздви^м. ста^{го}. крта.

- 14. ді. Въздви. стаго крта.
- 15. ей. Никитъ. и стыхъ шпъ. г сонъма.

Такъ и въ Ватик. глаг. ев., въ Ев. до 1350 и въ Греч. календаряхъ X—XI в.

Сж6 по въздвижені

Не по въздвиже ∴

Па" стаго Семешна. жжикъї гнт. еппоу Иерикоу.

- 16. гі. між Ефимиж.
- 17. Žі. стаго Пантелешна. Харалапна. Такъ и въ Остр. ев.
- 18. иї. Стра. стьи Өешдорь, и стомоу мкоу Семешноу. епискиоу Иермскоу. снви. стомоу Ишковоу братоу гию. и стомоу Кесарю.
  - Св. Өеодора поминается въ Греч. календаряхъ (Март. An. 226); страсть св. Симеона въ Ев. 1057, до 1117 и въдр.; о памяти св. Іакова брата Гдня не нахожу свъдъній подъ этимъ днемъ. Виъсто Кесарю не надобно ли читать Кастору?
  - 19. Пан Иссоу Навгниноу, и стомоу мкоу Трофимоу. Дороменьтоу и Сававонътию.

- О памяти Інсусу Навину въ этотъ день не имъю свъдъній. Два последнія имена читать надобно: Доримедонту и Савватію.
- 20. к. стът. мкъ Ев'стаона. и женъї его и чждоу ею.
- 21. ак. Стра. стомоу. стлю и мкоу. Исаку еппоу. Кюпръскоу. и Семешноу жжиць гию. и сщение стомоу Минь. Такъ и въ Остр. ев.
- 22. Бк. Стън бин въ Хроусополий. и стън ийн Приклови. и Мартнаноу. и Николавоу. и стиоу. Мку Фоцъ.
  - Тоже и въ Остр. ев., только имена правильнѣе: мученика Приска, Мартина, Николы и Фоки. О празднованіи св. Богородицы Хрисопольской не имѣю свѣдѣній.
- 23. Ново льто. и зачжтие Ишаноу кртию. Такъ и въ Остр. ев., въ Ватик. глагол., въ Саввиной книгъ, въ Серб. ев. XIV в.
- 24. дк. Стра стъ. а. мин равнън апломъ Өеклъ.
- 25. ек. Стомоу Романоу. и.... Пафноутий. и Еξентий. и Еф...синий. прку. Стымъте.
  - ВъВатик. ев. помянуты Романъ, Пафнотъ, Ефросивъв. После имени Романа, м. б., следовало имя Ин, какъ въ Остр. ев.
- 26. к. Пръставлени. стаго апла И шана вешлога.
- 27. ка. Пат. стъїхъ мкъ. Калистратоу и Епихарию. Аридинии и Ганий.
  - Вмѣсто Аридинів в Гании вѣроятно надобно читать: Рифимии и Ганинъі, какъ означены онѣ въ Прол. Новгор. XIII в. подъ 26 сент., въ Неапол. кал. подъ 28 сент., въ новомъ нашемъ 30 сент., такъ же какъ и въ Минеѣ XII в. и др. п.
- 28. кн. Стра. стыть. Коланътиномъ. Альфийви и Аледанъдлоу. Зосимоу. Дородий. и длоужине ихъ. и стомоу. Харитоноу штоу нашемоу исповедникоу.
  - Въ числъ Калитинскихъ или Калантинскихъ мучениковъ дано мъсто и Дородии, мит неизвъстному.
- 29. Стра стымъ мкб. Трофимоу и Дородоментоу. Такъ и въ Остр. ев., только вместо Дородоменту надобно читать Доримедонтоу.

30. Л. Стра. стомоу с. н. еппоу бывъщоу в' велицъи Ар'мений. Мку Григорию. Мар'дорию. и Доронтию. и Костратоу и дроужинъ ихъ.

Вмѣсто Мар'дорию, Доронтию и Костратоу надобно читать Мигдонию, Горгонію и Стратилатоу (ср. Март. Ann. 237)

Мпъ шктевръ. рекомъї листопадъ. —

- 1. а. стра с. Доминоу. Пач. прпд. Романоу створъшомоу пѣнию. свитъкомъ. и мние с. Ареоъ. и дроужинъ ихъ. и пач. Кртлю Ишаноу.
  - Доминоу, т. е. Домниноу: см. Греч. Вас. минологій и Ватик. глаг. Св. Арева тоже помянуть въ Ватик. ев. О памяти Іоанна крестителя въ этоть день не имѣю извѣстій.
- 2. в. Стра. с. Кюприаноу. и Оустинъ.
- 3. г. Па^м с. мку Дишнисию, еппоу бывышоу великошмоу Арешпатитоу въ Антишкий.
- 4. Стра. стма. мка. Дометию и Дештиноу и стъи впи. Такъ и въ Остр. ев. и въ Прол. 1250 г. Объяснение см. въ Annus. eccl. Мартынова: 210.
- 5. Стра. с. Аридън. и с. Мамельхинъ.
  Такъ и въ Остр. ев.; только вмъсто Аридъи Ироиды.
- 6. г. Мине аплоу Өомъ.
- 7. д. Стра. стых мкъ. Сер'гь и Вах'ха.
- 8. й. Па" препобы Пелаги.
- 9. б. Па^к. Аврамоу. и Лотоу. и Ан'нѣ и Елисавеон. и дроужинѣ ихъ.

Такъ и въ Остр. ев.

- 10. ї. Стра. стомоу. Евламъпню. н Ев'ламъпны. н Акъс'пимъ. н прп. Василиоу.
  - О памяти Акепсим' въ этотъ день есть указаніе въ Милан. Греч. минет (Март. Annus. 244; о Василіи чудотворці въ Минет XII в. и Прологі Новг. XIII в.
- 11. Та. Па^н. с. ш. н. архиейпоу. Цръгра. Нектарию Аръсакоу. Атитоу. и Сисиноу и с. м. Зинандъ.

Такъ и въ Остр. ев., только вмѣсто Атитоу — Атикоу.

12. ів. Стра. сс. мм. Тар'ехоу Провоу. и Андроникоу и стін Өомин і. и дроужин і ихъ.

Такъ и въ Остр. ев.; только нётъ памяти с. Оомины, въроятно, Домнины, какъ въ Миней XII в.

13. іг. Стра. сс. Поликарпоу. и дружинь й.

Вмѣсто Поликарпоу читай Папбаб и Карпб: ср. Остр. ев., Минею 1096 г. и пр.

14. їд. Стра. см. мм. Назарню, Гервасию. Протасию. и Келесию.

Вмѣсто Келесию чит. Кельсию.

- 15. ге. Стра. с. м. Лоукианоу.
- 16. is. Стра. с. Лонгиноу сотыникоу.
- 17. їд. Сщеник стій вци. въ мість рекомімь ран. и архагглоу Гаврилоу и стра сс. мм. Лешнітию. Доментию. Терентию.

Такъ и въ Остр. ев.; такъ и въ Сирмундовомъ синаксарѣ, гдѣ вмѣсто рекомѣмъ ран стоитъ ἐν τῷ ἐπονομαζομένῳ παραδείσω (Март. Annus: 249).

- 18. їй. Па^в апіла Лоукъї евагста.
- 19. ю. Стра. стомоу мку. Манасоно у еппоу Коупръскоу. Такъ н въ Остр. ев., и въ Серб. прологъ XIII в. (Румянц.) только этотъ святитель названъ Мнасонъ.
- 20. к. Стра. сс. мм. Артемию и Арсевию и ывльшомоуса агнъцоу.

Въ Остр. ев. «и Авериы».

Памяти гавлъщомоуса агнъцоу подъ этимъ числомъ я нигдѣ не нащелъ.

- 21. ка. Стомоу Корънилоу. Въ Прологъ XIII в.: «памати Корнили» сътника».
- 22. с. w. Иларийна.

Стра сс. им. Иракина и Веръкиж и Инжова брата гиб.

«Веръкиж» вм. Аверким. Память Іакова брата гня вездё отнесена къ 23 ч. 23. кг. с. мкоу. Өешдороу и д. Шрокъ иже въ Ефесъ. и Захари йерек.

Вмѣсто Оешдороу надобно, кажется, читать Оешдотии, какъ читается въ Вас. Греч. минологіи, въ Серб. прологѣ XIV вѣка и пр.

24. кд. с. м. Ареов. и дроужинь его. и стви Глигорий. и пан Проклоу е. Црвгра. да папоу скоутомъ. еппоу Коупроу.

По древ. памятникамъ извъстны только св. Арееа и Проклъ.

- 25. ке. м. Мартнана и Меркоуриа.
- 26. кб, м. Дъмитрий.
- 27. кд. с. стра с. Капетолинь.
- 28. кн. ч. Дишмидоу. и пан. прп. шцемъ. Паоуди рованоу и Тропоноу.
  - Память Діомида въ этомъ день означена въ нѣк. Греч. синаксаряхъ (Март. Annus: 272). Объ остальномъ не имѣю свѣдѣній.
- 29. сс. мм. н айлъ Петра и Павла н крстль Ишана. Стефана. Варнавоу. Ишсифоу. Трофима. Доронема. Домента йнъхъ.
  - Св. а. Петръ и Павелъ, Іоаннъ Креститель и Трофимъ, означены въ Остр. ев.; ап. Варнава въ Неапол. календарѣ (Март. Annus: 264); св. Доровемъ м. б. тотъ же Трофимъ, только по другому источнику; св. Доментъ м. б. есть св. Даміанъ, означенный и въ Остр. ев.
- 30. Стра сс. мм. Ираклию. Ипимакъхъ. и с. Германоу. и инъмъ многомъ.
  - Св. Ираклій и Епимахъ означены въ Остр. ев. подъ 31 ч. Св. Германъ мнѣ неизвъстенъ. Въ послъднихъ двухъ числахъ смъщаны три дня: 29—31 окт.

Миъ. ножвръ. рекомъї гроуденъ.

- 1. па» сс. безмездникъ. Коз мж и Дамиана.
- 2. В. сс. мм. Акжди Пигасиа. и инъхъ.
- 3. т. Стра. сс. мм. Акеф"имѣ. Истаноу. и Анталѣ. и стѣи Пер'пѣтбї. и Дикторинѣ.

Вмѣсто Іоанна надобно кажется читать Іоанникія, какъ есть въ Мянеѣ XII в., въ Уставѣ XII вѣка и пр. Послѣднихъ двухъ именъ нигдѣ нѣтъ.

- 4. д. с. Бии. Викоуроу. и стви Өейдоти.
  - «с. Бии», т. е. «священик св. Софив иже есть въ Кънквъ», какъ стонтъ въ Мстисл. ев. до 1117, въ Прологъ XIV в. и пр. О св. Өеодотіи см. въ прологахъ XIII и XIV въка. Что такое викоуроу не понимаю.
- 5. е. с. Доминоу.
  - О св. Домнинъ упомянуто въ Остр. ев. и въ Прол. XIII и XIV в. и пр.
- 6. г. Павла исповедника.
- 7. z. Стра. сс. мм. лг. въ Мелинтиний. бъїваетъ пама имъ въ црви с. Илжова брата Гит.

Тоже что въ Остр. ев. и др. пам.; только не въ Мелинтинии, а въ Мелинтинъ. Замъчательно указаніе на церковь во имя с. Іакова брата господня: вотъ, въроятно, причина частаго упоминанія о семъ мученикъ.

- 8. й. Михапла и Гаврийла.
- 9. б. Стра. сты бин. въ мысты рекомымъ Ран. Такъ и въ Сирмонд. синаксары (Март. Annus: 273).
- 10. г. с. Тимовею, п Арвемоноу, и Калипию, и па^н. Өешдороу прю.
  - Сс. Тимовей и Арвемонъ помянуты въ Серб. прол. XIV в. подъ 9 ч. Вмѣсто Калипія, надобно читать Каліопія, какъ въ Греч. кк. Вмѣсто Оеодора цря, въ Сирмонд. и Милан. синаксаряхъ стоитъ Оеодосій великій, но подъ 9 ч., а въ Неапол. к. подъ 10 ч.
- 11. ат. сс. мм. Минъ и Викторию. и Викентию. и инъ.
- 12. Вт. Стра. с. Аванасию. и Стефаноу. и Йшаноу мастивоймоу.

Св. Аванасій и Стефанъ подъ этимъ ч. мив неизвестны.

- 13. гі. Ишана Златооустааго.
- 14. Апла Фидина. и Оомф патриархо. и црф Иоустина. Патріархъ Конст. Оома упомянуть въ Сирмонд. с., но подъ 13 ч. Вмфсто Иоустина надобно читать Юстиніана.

- 15. ет. сс. им. Гоуриж. Самони и Авива.
- 16. sī. Anda Maeea.
- 17. 71. Григорий чюдотворъца. еппа Кесариж.
- 18. Стра. с. Платоноу и Романоу. и Зак'хею Алфешвоу. Вмъсто Алфешвоу чит. Алфеоу.
- 19. Пах. с. а. Павлоу и м. Стефаноу. и Инжовоу братоу гию Антимоу Тателеоу. Христофороу и Ефимий.
  - Первые три вмѣстѣ съ а. Павломъ и всѣ остальные помянуты въ Милан. и Сирмонд. сс., только вмѣсто Тателеоу надо читать Өалелею.
- 20. к. Па. сс. ш. нн. и архисппомъ. бъївъшиймъ въ Цриградъ. Маξимитиноу. Проклоу. Анатолию. Генадию. Такъ и въ Ватик. глагол. ев. и въ Греч. минеяхъ.
- 21. кс. Сщение црви. стыж бцж и с. Оулианий. Тутъ разумъется празднование внесения Богородицы въ храмъ и память св. Юліаніи, какъ означено и въ Ост. ев.
- 22. кв. Стра. ст. Агапию. въ Кесари Палестинъстви и .ст. Киликии.
  - Св. Агапій помянуть подъ этимь числомь въ Греч. минев. Вмісто Киликій читай Кикилій.
- 23. кг. с. м. а. Ефимианоу. истъи Миропии и с. Климентоу. О св. Евфиміанъ подъ этимъ числомъ не нахожу свъдънія. Объ остальныхъ см. Сирмонд. и Неапол. к. (Март. Annus: 285).
- 24. кд. с. Прокопию.
  - Памяти св. Проконія подъ этимъ числомъ дано м'єсто въ Греч. мин, въ нашихъ древнихъ памятникахъ XIII вѣка полъ 23 ч.
- 25. ке. Климента еппа. и Петра Алеξан'дриж. и миж. Ек'каееринъї.
  - Подъ этимъ числомъ означена память св. Катерины въ большей части нашихъ древнихъ памятниковъ.
- 26. кs. Свинк. с. Гефргик. и стра. с. Еккаоеринъ. Такъ и въ Ватик. глагол. ев. О священии церкви св. Георгія въ Кіевъ см. въ Минеъ 1097 г., въ Еванг. Юрьевскомъ и др.

- 27. ку. Стра с. м. Инжовоу Персынич.
- 28. ки. сс. иже на Строумици. Тимовен. Камасие. Евсеве. Өешдора. Петра. и инъх.

См. въ Ватик. глаг. ев. подъ 29 августа, гдѣ впрочемъ не означены: Камасій и Петръ.

29. ко. Свщеню црви. с. м. Сергъ и (Ва)хха.

Тоже означено и въ Сирмонд. с. въ такомъ видъ: dedicatio ecclesiae ss. Sergii et Bacchi prope Perennem citernam (Март. Annus: 293).

30. Л. Андреж апла.

Міть декебръ рекомъї стоуденъї.

1. а. с. Өешдороу. и с. Тоута и Лохитрофоноу. и Кайатоу.

Не нахожу нигдъ этихъ показаній.

- 2. Б. Сщение први. с. Пантелени на и Тивіа. Неизв'ястное мит показаніе.
- 3. т. сма чюдотворъцема Космъ и Дамааноу и с. Сисиник.

Памяти св. Сисинію подъ этимъ числомъ не нахожу нигдѣ; память сс. Космѣ и Даміану помѣщена въ Сирмонд. и Милан. кк. (Март. Annus: 297).

4. д. Стра с. м. Варвар в. и Оулнізний. и Мироний. и с. Котлю.

О се. Мироніи и Креститель не имью показаній.

5. ё. сс. Савы. Аверкиж.

Такъ и бъ Остр. ев.

- 6. с. Николъї.
- 7. Стра. сс. мм. Прискоу Матиуаноу. и Николаоу. и Савиноу. и с. ü. н. Амбросию.

Память сс. Приска, Мартигана и Николая еп. означена въ въ Нобг. прол. XIII в., въ Серб. прол. XIV в.

О св. Савинъ показаній не имъю.

 вићстћ съ памятью 6 апостоловъ; въ Серб. прол. XIV в. полъ 9 числ.

- 9. Зачатие. сты Аннь. егда зача. Біж.
- 10. стън Влави дъвъ и архгла Гаврила. и Дамианоу Евъграфоу. и Тоутанлю. и Минъна. Еръмогеноу.
  - О св. Евлалін см. въ Неапол. к. (Март. 304); о Туоанл'є и Ваве'є въ Сирмонд. к. (т. ж.); вм. Минъна чит. Минъ.
- с. Стефаноу. Конъстатинъ.
   Указаній не имъю.
- 11. ат. стмоу. м. Итанлю. Акъспимъ. Терентию. и с. Амасоу.
  - Вм. Итанлю и Акъспимъ чит. Аноалъ и Акепсію. О св. Терентіи чит. въ Прол. XIII и XIV в. О св. Амасъ не имъю указаній.
- 12. ві. Пам. с. ш. н. еппоу Сидоноу. и с. Данилоу стлъйнику.
  - Вм. Сидоноу чит. Спиридоноу. С. Даніплъ стояпникъ, обыкновенно поминаемый 11 дек., подъ 12 ч. помянутъ въ Неапол. кален. (Март. 306).
- гі. Сс. мм. Евъстаоны. Авбентиы. Евгениы. Ареста. Мардариа.

Вмѣсто Евъстаонії чит. Евстратія.

- 14. ді. сс. мм. Өерса. Левгий. Флимона. Аполона. Лешнта.
  - Вм. Оерса чит. Опрса; вм. Левгии—. Левким; вм. Флимона—. Филимона.
- 15. еї. Стра. с. м. Елевоерию. и с. м. Аматронъ. и Соу-
  - Подъ именемъ св. муч. Аматроны не должно ли разумъть с. Амеіи, матери св. Елевеерія. О св. Сусаннъ см. въ Прол. XIV и XV в.
- 16. sī. cc. мм. Провоу и Лиереви. пррка Енениж. и Амоса. и Модеста. и Варкха. и Йларий.
  - Сс. мм. Провъ и Иларій помянуты въ Милан. к. и н. др. (Март. 309), равно и Модестъ: св. м. Вакхъ (а не

Варкхъ) въ Серб. прол. XIV в. Объ остальныхъ двухъ не имъю указаній.

17. zī. Сщение црви. стви Бци. и Провоу. и с. строкомъ. Анани. Азари. Мисаилъ. и Данила пррка.

Освящение церкви св. Богородицы въ Халкопратиихъ отнесено въ Остр. ев. и др. древ. пам. къ 18 дек. Память св. Прова отнесена въ памятникахъ къ 19 дек.

′ 18. ні. Стра. с. Фокъї и Ермона.

Память сс. Фоки и Ермона отнесена въ Остр. ев. и др. пам. къ 19 дек.

- 19. бі. сс. мм. Евтоха и Воніфа.
  - ·Слич. Остр. ев., ев. 1144 г., Прол. XIII и XIV в: Евтоуха. Сжбо. прѣ рождъствомъ Хвомъ.

He — — — — —

па" Аврамоу. Исакоу. Иаковоу и Г. Шрокъ. Анани. Азари. Мисаилъ. и Данила пррка.

- 20. к. Игнатиы боносца.
- 21. ки. Стра. с. Евивий тоу. Иоулиани.

О памяти с. Евивийтоу, т. е. Еввіоту есть указаніе подъ 18 дек. въ Прол. XIII и XIV в.

- 22. кв. с. Анастасий мин.
- 23. кв. сс. мм. иже въ Крить. и Платона еппа.

О с. Платонъ еп. не пмъю указанія.

- 24. кд. Навечерие рождъства Хва.
- 25. кд. Рождъство Хбо.
- 26. кз. Съборъ с. Бии.
- 27. кз. м. Стефана.
- 28. ки. Өешдора. еппа Цръгра.

Такъ и въ Остр. ев.; въ др. пам. подъ 27 дек.

29. ко. сс. маденецъ. и пам. всъхъ крстианъ и братъ нашихъ.

Следовало прибавить «мечемъ и мразомъ побинныхъ», какъ означено въ Прол. XIV в.

30. Л. Стра. с. Анастий Солоунъстьй. Чит. Анастасін.

31. ла. Пам. с. w. н. Зотикоу еппоу питателю бывъщоу сирымъ и с. Селивестроу папежю.

Последнее показаніе находится и въ Остр. ев.; въ др. пам. папа Сильвестръ помянуть 2 янв.

Мат енваръ рекомъй просинецъ.

- 1. а. шорвзані гне. и пат. с. Василий еппа.
- 2. Б. Стра. с. м. Өейгнию, и Моде^{стоу}

Вм. Оеш'їнию чит. Оеоген'я. О Модест'в не им'єю указанія. Сжо пр'єдъ півлениемъ.

- 5. ё. Навечерие. стыхъ Епифанй.
- 6. s. Бгойвление. Сж⁶ на Бойбление. He — —
- 7. z. Съборъ кртаћ Ишана.
- 8. *) •. Па^{*}. стмоу Григорию и Монсею и стомоу Дометианоу. еппоу Меленти.
  - «Григорию и Монсею» вм. «Григорию еппу Моусии» (=: Мисіи). См. Остр. ев. Подъ 10 янв. обозначена во многихъ памятникахъ память св. Григорія Нискаго и Дометіана Мелетинскаго.
- 9? Стън Бцн. и пам. стмоу Стефаноу. пръвойкоу. Ж О памяти с. Бци подъ этимъ числомъ не имъю показаній; о памяти с. Стефану первомученику см. въ Сирмонд. кал. подъ 11 янв. (Март. 36).
- 10. ~~Ф~~. Стмоу оцю нашемоу Иоаноу. и стмоу мкоу. По-
  - О с. Іоаннъ см. въ Остр. ев., а о св. Поліевктъ подъ 10 янв. см. въ древ. Греч. Календаръ (Март. 36).
- 11. Сънатие тъмѣ аблъ.

Synaxis angelorum въ Греч. мин. XVI в. (Март. 38).

- 12. Стра. стиъ. мкомъ. Теодороу и стъи мци Татиании. въ Евхантъхъ.
  - О Өеодорь Евхаить въ той же Минев (Март. 38).

^{*)} Слъдующія строки 8, 9, 10, 11 и 12 янв. до слова «и стъ» включительно написаны глаголицей.

- 13. гл. Стра с. Ермоноу. и Страникоу. Чит: Ермил и Стратоник.
- 14. дт. Стра. сс. w. нн. мм. избиенъїмъ въ Синанстви горъ. Өейдороу. Павлоу. Данилоу. Ишаноу и дружинъ ихъ.

Вмісто Өешдороу чит. Өеодоулоу; вм. Данилоу—да Нилоу.

15. ет. Стра. сс. мм. Вавиль и Иертению.

Такихъ показаній я не нашелъ нигдъ.

- 16. Si. Съпадение жжа. апла Петра. и стра с. м. Агни дъвъ. Срав. выше въ Савв. книгъ. О с. м. Агніи упом. въ позднихъ прологахъ.
- 17. 31. w. н. Антонию.
- 18. йі. с. Аванасній, и Кирила.
- 19. от Стра с. стлю и м. Өешдотию. и с. мін. и мку Лоукианоу и Дишнисию.
  - О с. Өеодоть еп. Кипр. въ Минол. Вас. Макед. и въ нашихъ прологахъ. При словь мученица пропущено имя Евфрасіи пли Евфросины. О св. Лукіанъ и Діонисіи см. въ Греч. мин. XVI в. (Март. 48).
- 20. к. Па". прб". w. н. Евеимию.
- 21. ка. Стра. с. м. Нешфитоу. и Тоурсоу. и стви Агний. и праб. Мартинию.
  - О св. Өурсь и Агнів см. въ Спрмонд. и Мялан. кк. (Март. 49). О пр. Мартиніи указаній не имью.
- 22. Апла Тимовей и м. Анастасий.
- 23. кг. Стго Климента. wqa Лаверъскъїхъ. Кромъ «wqa Лаверъскъїхъ» надобно читать, какъ кажется: «еппа Анкурскаго».
- 24. Пам. с. И шанно у кртию и с. ш. н. Филимоно у еппоу Коупръскоу.
  - Память Іоанна крестителя означена въ Греч. мин. XVI в., равно и память Филона Кипрскаго (Март. 54).
- 25. Пам. с. ш. н. Григорию Бословъцоу. еппоу бъївъшоумоу Назнанъзоу.
- 26. кн. Пач. стмоу Поликарпоу еппоу.

См. въ Остр. ев.

- 27. кд. Обрѣтение мощи И w ана Хрисостом. Въ др. п. Прѣнесеніе.
- 28. ки. Пач с. с. н. Ефрамоу. Соураниноу. и с. Агни. О св. Агни подъ этимъ числомъ не имаю показаній.
- 29. ко. Обрътене мощи Игнатий воносца.
- 30. Л. Обрътений мощи. стго w. н. Климента. папежа Римъска.

Такъ и въ Остр. ев. и въ Прол, XIV в.

31. Та. сс. Кира Ишана. и с. Өешдота. и чждома еж.

Вибств съ сс. Киромъ и Іоанномъ въ этотъ день совершается намять сестры ихъ Аоанасіи и трехъ дочерей ея: Өеодотіи, Өеоктисты и Евдокіп: не изъ этаго ли передъланы слова: Өеоктиста и чждома еж?

Мұв. февраръ рекомы свченъ.

- 1. Стра. с. м. Трефоноу.
- 2. Б. Ипотанти га нашего Ис Ха.
- 3. г. Симешна боприемда. и прода Аннъї.
- 4. Па" прпд. Сидороу. Елаводию. (Не Клавдію-ли?)
- 5. Стра. сты мци. Агатий.
- 6. 5. Пато. ш. н. Маркелоу. Паръвению. еппоу. Ламфакоу.

Во всъхъ мит извъстныхъ памятникахъ память е. Маркелла положена не 6, а 9 февраля; а е. Пареенія — 7-го февраля.

- 7. **z**. Па^н с. Вигилию. еппоу. Памяти е. Вигилю нъть нигдъ.
- 8. й. с. Филагрию. еппоу Папоу Дишнисию. Павлоу. Память св. Филагрія поставлена подъ 9 февраля и то безъ трехъ другихъ.
- 9. Стра. с. м. Кефороу. прпд. Маркелоу. Вмъсто Кефороу чит. Никифороу.
- 10. Т. Стын Бин. въ Аравитъхъ. Въ Сирмонд. к. поставлено: in Ariobindi.

11. кі. Стра. с. Власню. еппоу. и прдб. Варсанофию. Память св. Варсонофія встричается вы нікоторых памятниках поды 6 февраля.

12. ы. с. Шнисима м ча.

Въ др. пам. отмѣчена подъ 15 февр.

ті. Пам. с. Пафнотию постникоу.
 Въ прологахъ см. подъ 15 февраля.

- 15. е́і. Па^м с. аплоу. И евге̂стоу. И шаноу и придб. шцема. Авъзентию и Арсению.

Въ Сирмонд. к. Synaxis s. Joannis evang. in ecclesia Diaconissae (Март. 73).

О памяти сс. Авксентія и Арсенія, подъ этимъ числомъ не имью указаній.

- 16. бі. стъїхъ. Памфила. Павла. Порфирина.
- 17. Пах. с. ш. н. Авбентию. еппоу Коупръскоу. И Поликаръпоу. еппоу.

Вмѣсто Авѣєнтию чит. Авѣпвию, какъ и означено въ Проя. XIV в. съ прибавленіемъ: «кіпа Солим Кюпрьскаго острова».

18. йі. Лъдамасию и Павлоу.

Не имъю объясненій этому показанію: 15—20 февр. есть память разныхъ Павловъ.

19. бі. Стра. с. Василию еппоу.

Не имъю объясненій.

20. к. с. Кендею.

Въ Сирмонд. к. память Киндея означена 19-го февраля (Март. 76).

21. ки. Пан. придб. шию н. Ишаноу постникоу. арипоу бывышоу Цриграда.

Означена 18 февр. въ Сирмонд. к. (т. ж. 76).

22. кв. Стра. с. м. Василию.

Надобно, в роятно, читать Власию, какъ означено въ Сирмонд. к. (Мар. 78).

- 23. кс. с. м. Поликарпоу еппоу. бъївъщоу Змоурни.
- 24. ко. Обрътение главъ. с. Ишана кртлъ.
- 25. ке. Пам. стма мкма. Маркелоу еппоу. Амасисористын. И Римоноу еппоу. И предб. Өешдөрөү шмамъшошмоуса.
  - О с. Маркелл'в еп. Атамін Кирпской см. въ Прол. XIII в., о Өеодор'в юродивомъ Христа ради тамъ же и въ Троиц. л'вт. подъ 6738 г. О с. Римон'в не им'вю св'вдівній.
- 26. кг. Пат. прпд. Порфирию еппоу и Гази стви мин. и пат стмоу Стефаноу. створшомоу домъ питъти спротъї. и стариж и нишж.
  - Выраженіе «н Гази» написано вмѣсто «въ Гази» или безъ предлога: «Гази». Далѣе слѣдовавшее имя св. мученицы пропущено. О с. Стефанѣ, поставившемъ «старыхъ кормительницу Арматии» см. въ Прол. XIII и XIV в.
- 27. Па". прпд. ü. н. Маркианоу воносъцю.
  - О с. Маркіанъ см. въ Прол. XIII и XIV в. въ Обиходъ XIII в. и др.

(и только; на той же страницѣ слѣдуеть).

Міть марть рекомы соухы.

- а. Стра. с. м. Маркелоу и Антонию и с. Донатоу.
   О сс. Маркеллъ и Антоніи см. въ Серб. Прол. XIV въка.
   О с. Донатъ не имъю показаній.
- 2? Пах. прид. W. н. Селивестроу. папежоу. Софонию. иже по стмъ Медотий.
  - О сс. Сильвестръ и Софроніи подъ 1 мар. въ Шифлет. Сирмонд. и др. кк. (Март. 83). О с. Медотіи не имъю свъдъній: м. б. надобно читать: «с. Өеодотии», о которомъ подъ 2 мар. помянуто въ Супр. р., въ Мстисл. ев. до 1117, и въ др. пам.
- 3. Стра с. м. Евъоомию. Клешникоу. И Василискоу. Вм. «Евъоомию» чит. «Евтроппю».
- 5. е. Па". прид. Маркоу. чръноризъцю.

6. 5. Стра. с. Кононоу. и дроужинъ его. и пах. Василию епіпоу Хртонискоу.

Въ большей части памятниковъ, начиная отъ Мстислав. ев. до 1117 г. память Василія п др. мм. Херсонскихъ отнесена къ 7 мар.. въ Неапол. к. однако помъщена она подъ 6 мар. (Март. 86).

— Пач. с. w. н. Акридоу епппоу Копръск8.

Чит: Аркадоу или Аркадию, какъ въ Прол. Серб. XIV в.; нынѣ память его отнесена къ 6 мар.

- Стра с. Перпетуй. и велицън Татий.
   Указаній не имъю.
- 10. Стра стымъ мм. Тратоу Коуприаноу. Дишнисию. Анитроу Крискоу. и Павлоу.

Чит: вм. Тратоу—Кондратоу вм. Анитроу— Аниктоу; вм. Крискоу— Крискентоу.

11. а. Стяю Поноу и дроужинь ихъ. и с. Софронию еппоу Римъскоу.

Вм. Поноу чит. Пионоу: с. Піоній названъ святителемъ и въ др. памятникахъ на пр. въ Обих. XIII в.

12. Стра. сс. мм. Афроканоу. Поплию и Терентию и Савиноу.

Въ Греч. мин. сс. Африканъ, Публій и Терентій, а равно и Савинъ помяцуты 13 мар.

13. тт. сс. мм. Есадороу. Садиноноу. Робакото. Перпетоун и Филикитъ сжщи въ Фракии.

Чит: Сатироу, Сатоурниноу, Ревкатоу, (Сфоросинии), Перпетби и Феликитатъ, какъ стоитъ въ Серб. прол. XIV в. и въ Греч. мин., только подъ 14 ч.

14. ді. с. Кръстинъ. Перъсънънъї. Такъ и въ Сирмонд. к. (Мар. 89).

15. ет. Па" стма мкама. Амелъхигноу. О Пасий.

Не Менягну-ли въ Паріи?, какъ въ Мин. Вас. Макед. и др. Греч. пам. Въ Серб. прол. XIV в: «с. м. Романа Панменигна иже въ Парии» (паи вм. Греч. καί, т. е. и: Романа и Менягна) подъ 16 мар.

- 16. 51. Стра. с. СЭнисимоу. и с. Варсанофовикоу. Память с. Онисима въ Неапол. к. поставлена 17 марта. О второмъ показаніи не пмью свъдьній.
- 17. ҳॅ. Пан. Алеξоу чкоу бжию. и с. Скориано. сжщомоу въ Римъ.

Вм. Скориану не надобно ли читать Мариноу.

- 18. т. Па^н. с. ш. н. Кирилоу археппоу.
- 19. бі. Стра. с. Кръмитоу, и стѣи Мартирий. Показаній не имъю.
- 20. й. Стмоу. Годъ Пещи еппоу. Показаній не имъю
- 21. ка. Стра. с. Бенедикътоу. Такъ и въ Мстисл. ев. до 1117.
- 22. кв. Пат. с. ü. н. Өомт новоймоу. архепппоу Цртрада. Такъ и въ Остр. ев.
- 25. Біговіщені с. Марий.
- 26. кs. Стра. сс. мм. Маноуилоу. Савиноу. Кондратоу и Өешдотию.

Въ нък. Греч. мин. тоже подъ этимъ числомъ; въ Минол. Вас. Макед. и въ Серб. прол. XIV в. подъ 27 ч.

- 27. кд. ств. мин. Матронъ. въ Солоунъ.
- 28. кн. Пам. И Сапоу патриархоу Римъскоу.

Память с. Іоанна патріарха Іерусалимскаго отм'єчена въ Греч. кк. подъ 26. 29, 31 марта.

Мұв априлъ. рекомы бразенъ.

- 1. ā. Стра. с. м. Елевоерию. и покои придб. Мари Егюптынъїни. и Аганий Хишни Каленикий.
  - О с. Елеоерін на это число указаній не им'єю. Память сс. Агапін (Любви), Хіонін и Ирины отм'єчена въ Минол. Вас. Макед., въ Срб. прол. XIV в. и др. пп. подъ 3 ч. Память с. Калиника см. въ Неапол. к. (Март. 102).
- 2. в. с. м. Апфинноу и дроужнить его. и с. Анастасию. О с. Анастасіи подъ этимъ числомъ свёдёній не имітю.

3. г. Стра. с. м. Илари шноу.

Въ одной изъ Греч. миней помянутъ 'Ηλιτριος, въ др. 'Ηληρίος (Март. 103): въ наш. нов. кк. Илирикъ.

- 4. д. Па". прпд. ш. н. Адрианоу и с. Аб'росию. Показаній не имбю.
- 5. е. Стра. с. Теремоу и.

Чит: Термоу, какъ указано въ Рим. мартирологін; въ Греч. м. стоитъ святая Терма или Өерббеа (Март. 104).

6. б. сс. мм. иже въ Персъхъ. и пах. с. ш. н. Евторию патриархоу. бъївъщоу Цръграда. Въ тои жде днь почи блаженъї шцъ нашъ Менодие. архипъ Моравескъ оучителъ Словънъскоу жэтыкоу. иже пръложи въскресъ наставлъ фати ш Гречъска въ Словънескъ жэтикъ.

Вмѣсто Евторяю надобно читать Евтоухию = Евтухию.

- 7. z. Стра. с. м. Акоуний. и Роуфиноу дий. и Тмоею. Вм. Акоунии чит. Акоулини.
- кг. м. Гейргийна.
- 25. ке. Марка апла. и сщене црви с. Петра.

Только въ Серб. Прол. XIV в. стоитъ подъ этимъ числомъ: памё сщению чтнаго апльства и стго и връховнаго апла Петра соущее цркве оу стые Софпе. Сл. у Дюканжа: Const. Christ. IV. 115.

Мұъ ман рекомъї тръвенъ.

- 1. Пач. Иеремиж пррка.
- 2. б. Аванасий еппа. Алеξандръска.
- 4. д. сс. мм. Прова. Тараха. Андроника. Такъ и въ Шишат. Серб. апостолъ XIV в.
- 9. 6. Стра. с. пр. Исаий. и с. м. Епимактоу. и с. Кондратоу. и с. стви м. Трофиний. и с. м. Политоу.
  - Сс. Епимахъ и Кондратъ помянуты подъэтимъ числомъ въ Мин. Вас. Макед.; с. Труфина въ нѣк. др. Греч. мин. О с. Политъ свъдъній не имъю.
- 10. Т. Стра. с. а. Симона. и с. Гордианоу. Память с. Гордіана означена въ Греч. мин. 9 мая.

11. ай. Пахоуний.

Такъ въ Конст. к. VIII въка и въ Іерус. к. Х в. (Март. 125).

- 12? Сс. сс. Епифана Геръмана.
- 21. ка. Константиноу и Елень мтери его.

Мұт юнт рекомый йзокт.

- 11. ат. сс. аа. Варооломею и Варнавъ.
  - 24. кд. Рождъство И w ана кртив.
  - 29. к. Петра и Павла.
  - 30. л. сс. аа. шбоюнадесать.

Мить нюль. рекомый чръвеный.

- 1. Пат сс. безмездъникома Космѣ и Дамианоу.
- 2. Положение ризт. стых бідх. лежжщих на стить шлтари Влахерънахъ.
- 15. ет. Кюрика мка и Оулитъ мтри его.
- 16. sī. cc. $\vec{w}$. $\vec{\tau} \cdot \vec{x} \cdot \vec{\mu}$ събора. Вивсто $\vec{\tau}$ (=300) чит. $\vec{x}$ (=600).
- 20. к. Пррка Илиж и Елисета. Такъ и въ Остр. ев.
- 27. кз. Пантеленмона мка.

Мить авгоусть. рекомы заревъ.

- 1. а. стыхъ Макавен.
- 2. . . . . щенё мощи с. Стефана.
- 6. 5. Пръшбражение гне.

Замѣчательно, что при обширности показаній за первые восемь мѣсяцевъ, за послѣдніе четыре показаній очень мало.

Правописаніе въ книгѣ не однообразно, и особенно отличаются имъ два почерка; впрочемъ эти отличія вообще не важны, кромѣ очень немногихъ. Изъ буквъ нѣкоторыя употреблены по особымъ правиламъ:

— е постоянно стоить и въ значеніи к.

- Кром'є и употребляется і: в'ов дні, філіпъ, въніти, ліствию, прібліжитисж, імъще, проліасж, въ імж.
- ій и і довольно часты; і въ слѣдующихъ случаяхъ: въ ніймъ, веліймъ, възнесеній, помѣненій, оцѣщенніймъ, шобновеніймъ, въспоминаній, оученій.
  - Кромъ оу и 8 употреблено иногда и у: къ архиереу.
  - 说 постоянно въ началъ словъ.
- щ употребляется часто: полоунощи, хотжщю, изъвъщемъсж, въсплещанте, имжщен, въроужщомоу, и т. п.; часто и ії: слышжійе, възъмжійаета, нойиж, възнії и, смжійавше, нізвъсжійть, глжійа и пр.
  - ъ очень часто; ь очень ръдко: брашьно.
- ѣ замѣняетъ и послѣ согласныхъ, а иногда и въ началѣ слога.
- ю пишется на первыхъ листахъ и на оборотъ: о: Иодей, лодъй.
- Кром'ь ж и а употреблены иногда іж: не требоуіж, велиж, створіж, правдіж; разъ употреблено єж: в'вровашеж. 11.
- $\Phi = \Phi = \psi$ встрѣчается не рѣдко въ словахъ: †ало*, фати.

Непоследовательность правописанія въ отношеній къ выговору выражается очень редко:

1. Слоги твердые и мягкіе сибшаны; это выразилось смбшаннымъ употребленіемъ ъ и ь, ъ и и , а и и из = ѣ, о и е.

- ь на должномъ мъсть и вообще встръчается очень ръдко: по высемоу лицоу земъ, сы, сиръчы; очень часто употребленъ ъ вм. ь: въ коренныхъ созвучіяхъ: - вьс: въси. въсж, -- връг: Швръхошж, врът: врътъпехъ, -- дрьз: дръзати, — кльи = кла: клънжтъса, — крьст: кръстить, — льв: лъвомъ, — мрь: съмрътиж, — прьв: пръвое, — сь: съде, тврьд: твръдо, -- трып: трыпить, -- чь: чъто и пр.; въ окончаніяхъ: — ь: стражъ, ножъ, мжжъ, пжтъ, денъ, кнадъ, избавитель, свёдётель, шбласть, помощь, радость, пльть, честь, благод втъ, скръбъ, любовъ, бранъ, сластъ, св встъ, р вчъ, нашъ, весъ миръ, члвчъ, подаждъ, виждъ, на нъ, — ь = ивъ: стжжъ си, прошъ, створъ, оумольша, възложъшоу, оукрашъшиса, оукоръ, — ьд: шправъдитьса, — ьк: тажъкомъ, — ьн: въшъньго, вънжтрънж, жжъници, темъници, трепетънъ, дивъна, горъници, преклонъсж, — ьств: пръствие, разнъства, послоужъствоужщимъ, — ьц: творъци, конъць, — мь: гневомъ, лъвомъ, именемъ, — ть: естъ, сжтъ, молитьсж, целоужтъ и пр. и пр. Очень ръдко употребленъ в вм. ъ: свжзань.
- ъ и и употреблены одно витсто другаго не ръдко: свъщъ иногъ, съзъїдаетеса, въ поустъїнъї, —посилаж, оусти иоими, скозт граді, млости(нт) благостинъ, силенъ си (= съи), аще би бъїль на зем'и не би бъїль архиереи, не да бисте прижли, аще бо бимъ члкомъ оугаждалъ, боу рабъ не бихъ билъ.
  - а вм. ы ѣ: разараи, не оукараетъ, въса.
- о вм. е послѣ ш и щ въ причастіяхъ: съдавъшомоу, въскресъшомоу, сжщомо́у, могжщомоу, вѣроужщомоу, іджщомоу, сжщомоу, поспѣважщоммоу, троуждажщоймоуса, сѣжщоммоу, творжщоммоу.
- 2. Очень часто гласная чистая стоить вмёсто глухой: соньмище, собрани, восній, въ тои чась, плотъстів, токмо, во снів, прівдо нь, книгочній, гласо съ, хлібо съ, придемо, гнівомъ, словомъ, — честь, многочестно, денъ, жезль, месть, весь, обещъници, кръмечъства, срідев'єдець, величъствим, пимнествию, поль женескъ, въ жидовестви, и пр. При этомъ является

- е вм. ъ и о: съ веплемъ, есме, имаме, кожде, когожде, комоужде, есте, имаме, въруеме, име; есть и мъи: есмъи, любимъи; зависти вм. зависть; бихомъ шсжждени бъйле. Иногда глукая гласная опущена: дври, мдли, скровище, слеми, свршени, и пр. Иногда же вмъсто ъ стоитъ ъй: противж къйзнемъ, въй има, въй истинж, обращжтъй и, небръгъйше.
- 3. Употребленіе т и и непоследовательно: воле гнт, исплънентеса, ставлемъ, правда вжит, неприизнинъ.

Иногда в замвнено простымъ е: съде, иде, где, везде.

- 4. Носовыя гласныя ж и а употреблены очень смышанно. На первыхъ листахъ господствуетъ почти исключительно ж, такъ что даже и мъстоименіе са пишется сж; далье написано са, но во встхъ другихъ случаяхъ въ коренныхъ созвучіяхъ и въ окончаніяхъ гораздо чаще ж вм. а и а вм. ж, чёмъ правильно: свизати, съглидам, гридище, гридаще, кижземъ, ижтькь, обржщить, по ридоу, стизаиси, чида, причистници, начжть, начжло, оть чжсти, шжтажса, жэбікьі, въ жэбіцёхь, прияти, — имж твое, връмя, ю земля, изъ неж, ю единож, за хотжщий, по всж дни, вышънъїх странъі, — ходи, дъіхаж, дивжщесж, подажи, слъпшжше, виджше, хотжщю, тво-РЖТЪ, - ИСПЛЪНИШЖСЖ; ВСТРВЧАЕТСЯ И А ВМ. Ж: АЖЪНИКЪЇ, ВЪ вса вселенжи, земла галатъскиа, глаще, прием аще, възлюбла и пр. Носовыя буквы иногда замізнены честыми и чистыя носовыми: - междоу, междю, оутръ въходаще, помени ма ги, помънени, сжден живымъ и мртвымъ, пръходе, радостъ творе, ведеще, вещиж (= ващшеж), горъї, - Фржгиа, възжпиль еси, видъ Швръстж дври. Замъчательно написаніе слова сънграждане. 43.
- 5. Сиягченіе губныхъ согласныхъ бываетъ съ а и безъ а:
  —прием'етъ, Аравленъ, избавление, шзлоблени, дръвле, дръзновление, на зем'и, ш зем'ж, зем'а, прием'аще, възлюбла, погоубла, оухлъбла, гъзблащимъ, пръставлъти, Рим'ънина, шзлобени пръпрославенъ, шбновение, земи, възлюбени, пръломъ (швъ), шстжпъшааго (ш ивъшааго), Римъномъ, искоупъжще.

- 6. Кром'є обычных x п w въ окончаніях в прош. времени употреблень иногда c: 'Есъ (= ыдохъ), прижсж (= примша) слово бжие, възаса и мрътва, плътъ Хоу распаса, и пр.
- 7. Согласная з = с передъ ц, ч, ш то опускается, то ставится: ицёлити, исцёлёеть, исцёлению.
- 8. Буква е то употребляется, то замѣняется посредствомъ т: Аеинѣне—Атинѣне, Атинѣисти, Парьеѣне, Криеѣне, въ Корентѣ, и пр. Тутъ же и архиесктонъ, Оимоесѣ, татапесазма.

Изъ формъ грамматическихъ болье другихъ любопытны:

- 1. Именит. падежь прилагат. муж. р. ед. ч. на ъї. а не на ъін: дхъ стъї, съсждъ избранънъї, стражъ темъничънъї, плодъ дхнъї, обрѣтенъї грѣхъ, сне непримзнинъї, днъ сжботнъї, ветъхъї квасъ, балии възлюбенъї и пр. Уклоненій отъ этого написанія очень немного: рядомъ съ никъї написано и никъї и, рядомъ съ дхнъї дховнъїи, есть еще днъ лютъїи.
- 2. Въ связи съ этимъ употребляется одно и витсто ии въ мъсти. падежъ сред. р. и въ дат. падежъ жен. ед. ч: с прстви, въ сказани, въ всъкомъ благовъри, с спсени, по болвлени, въ пръмждрости бжи, въ жидовестви, скини истинити, брати моеи.
- 3. Окончаніе ен вм. ин употреблено и для имен. падежа прилагательнымъ именъ муж. р. ед. числа, и для род. падежа сущ. множ. числа: тржсъ велен, снъ бжен, люден, днен, житенскъпи, банеж пакъ бългенскож.
- 4. Имен. падежь множ. числа прилагательныхъ сравнит. степени и причастій оканчивается и на еи и на ии: лоучъщен, имжщен, ходащен, съмжщажщен, хотащен, — живащин, приходащин, сжщин, съгръшажщин, хождъшин.
- 5. Прошедшее совершенное не рѣдко встрѣчается со сжатіемъ корня и безъ х п ш. Сжатіе корня встрѣтилось въ слѣдующихъ глаголахъ: вед: Швѣстасж, вѣсж, привѣсл, връг: Шврѣсесж, рък: рѣшж, нарѣшж, ѣд: ѣсъ, ѣсомъ. Глаголы, употребленные безъ х и ш суть: връг: въвръгж, жас: оужасжсж, ид: идж, вънидж, придж, сниджтъ, мог: възмогж, пад:

Digitized by Google

падомъ, нападж, штпадж, попадж, спадж, рът: шбрътъ (вм. шбрътъ), тък: затъкж, ъд: ъдж.

6. Встръчаются случаи, что 1-е лице ед. ч. прош. вр. оканчивается не на хъ, а на мъ: аще бо бимъ единаче члкомъ оугаждалъ, боу рабъ не бихъ бълъ.

Есть разныя несоблюденія грамматическаго строя:

- въ склоненіи существительныхъ: любовъ бжий, творан любъї, въщъма непръложнома;
  - въ причастіи: ини не приемъ избавление.
- Достигательная форма неопредёленнаго не соблюдается: не посла бо мене Хъ кръстити нъ благовъстити, приде гръщникъ спасти.

Опечатки: стр. 269. 7—8: боуковъ на ліствим, вм. боуковъ на ліствим; стр. 271: 23: свёшть вм. свёщъ; стр. 274: 4: дхы вм. дхъ, 6: и ме(на) вм. име(на), 34: изъ вё(щъшемъсж) вм. изъвё(щъшемъсж); стр. 278: же вм. же; стр. 279: 1—2: же нъї вм. женъї, 7: еже вм. еще; стр. 281: 21: единече вм. единаче; стр. 283: 20: подамнию вм. по дѣмнию, стр. 285: 31: быс вм. бые; стр. 286: 29: ими вм. ини; стр. 287: 3: кожахъ вм. кожахъ; стр. 288: 16—17: пръвъї дни вм. пръвъїж дни; стр. 289: 2: спителё вм. стителё; стр. 293: 3: скврънъї еж вм. скврънъїеж, 30: миё вм. мнё; стр. 297: 33: съмрътъ вм. съмрътъ, въста вм. въста.

2.

Слепченская книга апостольских в чтеній.

Малая часть этой книги вывезена была изъ Слѣпченскаго монастыря св. Іоанна Предтечи В. И. Григоровичемъ и находится у него*), а все остальное взято г. Верковичемъ и теперь

^{*)} О самомъ монастырѣ см. въ его Очеркѣ путеш. по Европ. Турпія: стр. 135—136.

находится въ Бълградъ. Всего на все сохранилось 140 лл., такъ что нътъ ни начала ни конца, ни нъсколькихъ листовъ въ серединъ. Эта рукопись писана въ 4-у довольно крупнымъ уставомъ двухъ почерковъ по Греческому палимптесту.

Расположеніе книги обыкновенное. Послѣдніе 29 лл. заняты калентарными указаніями съ апостольскими чтеніями, начиная съ 1-го сентября. Вотъ этотъ календарь.

- 1. Міть секта і ний і дни і лі.... стго оца нашего Семеона стльпника і еже въ огра і И пама і стх і мк і Италоу і и Амонь і и стхь ім жень і мжченыхь і чръниць і и стьи Аганокли і оуспение Ісоу: Навгиноу і и сть і вій і великомоу емпризмоу і начатькъ ендиктоу . . .
  - О сс. Италъ и Амонъ см. выше въ Охрид. апостолъ. О с. Аганокліи не имъю свъдъній. О с. Бій см. въ Мстисл. ев. до 1117 г: разумъется память обрътенія иконы пресв. Богородицы въ Міасин. обители, что въ Арменіи, въ 864 г. (Верш. мъсяцословъ). «Великому емпризмоу»: разумъется μεγ. εμπρησμός, большой пожаръ: въ Старообряд. календаръ означенъ и годъ пожара: 5958.
- 2. .... го Маманта: И стго Иоана постъника.
- 3. Т. Стго мка: Антима епійа:
- 4. . д. Стрсть стх мчк: Вавулы: и младиць:
- 5. . е. Памать стго пррка Захариж:
- 6.... Стхъ мчк: Евдоксиа: и стаго архгла Миханла: и сщение стыж биа: въ храмъ стъ.. Анънъп: инъхъ стхъ: См. Мартынова: Annus eccles: 218.
- 7. . 5. Сто Созонта: : . .
- 8. ій Рождъство сты від:
- 9. 6 Пама стма праведникома: Аким : и Анъ:
- 10. · Г. Стхъ міїъ Митродоры и Нифодоры: и поклонение чъстъномоу дрѣвоу.
- 11. •а. Стви мин Өеодорь:
- 12. · ві: Стто мка Кондрата: и Автонома: Имя Кондрата написано вм. Корната — Корнута (Корче́те), какъ и есть въ Мин. XII в., въ Обих. XIII в. и др.

- 13. . гт: Стго мка Копривна:
  - •Сж: предъ въздвигомъ крста:
  - Не: прв въздвигомъ крста:
- 14. Ді: Стое въздвижение крста: Не: по въздвижени:
- 15.... Стго мчка Никиты:
- 16. . 51. СТЬ мин: Ефими:
- 17. хі- Стх мұз: Въры Лоювье и Надеждж:
- 18. · н · Ст мін Өеодоръ: и стмоу Семеоноу епіси: Память св. Өеодора означена и въ Охрид. апостолъ.
- 19. Стмоу И вковоу братоу гно: I с В Навгий: Въ Охрид, апостол о с. Іаков полъ 18 ч.
- 20. $\cdot \vec{k} \cdot \vec{k}$ CTro mka Ebctatub: и Осописта: и Осопістиа.
- 21-23...
- 24. Кд. Сты мпа Теклы.
- 26. ·Кs· Стго мчка Романа:
  Въ Остр. ев. и въ Орхид. ап. подъ 25 ч.
- 27. Эк. Пръставение Иоана в Гословца: Везав 26 сент. а не 27-го.
- 28.. Стять мякт: Калистрата. и дроужи... Препобнаго. ода нашего Харитона.

19-30:

Мії в шкта : рекомы: листшпа ...

- 1. . а. Стго апла Ананиж.
- 2. Б. Стмоу жкоу Копривноу и Оустинв:
- 3. Т. Стго Диони(си)е Ареопагита:
- 4. Д. Стго Еровеа. и Петра. сщиомка:
- 5. · e· CT's mîn Maneaun.
- 6. . 5. Стго апла Оомъ:
- 7. ·z· CTro Cepris u Baxa:
- 8. · и. Пръпобитых Пелагия:
- 9. Отго айла Ивкова Алесова:
- 10. . Стхъ мкъ Ела"пинѣ: и Елапиж:

- 11. ал. Сты ийн Зинанды и памать стымъ патриврхомъ: Нектарив. Арсакив: и А(ди)ка: и Сисинив.
- 12. ві · Стхъ мчкъ Прова. Тарха: Андроника:
- 13. . ві. Стх: Карпа и Папоулы.
- 14. Ді. Стхъ мчк: Назареа и дроужины его.
- 15. ег Стго Локивна.
- 16. . 51. Стго Логина.
- 17. хі. Стхъ мчцъ Ридоръ и Неофитъ.
- 18. П. Стго евглиста Локы:
- 19. . бі. Стго пррка: Иоилѣ:
- 20. К. Стго мчка: Артемит:

  въ тъ ж пръпонго: Андреа Критъск:
- 21. •ка Стго опа Илариона:
- 22. кв. Стго Аверкић:
- 23. -кг · Стго Ивкова брата гнв:
- 24. кд. Стго мчка Ареоъ.
- 25. ке- Стхъ нотарен писец:
- 26. ·Кs · Сто мчка Димитри: и па^м: великом (т)ржсоу:
- 27. ·кз · Стго мчка: Неостора: и Артемидора: Неостора, т. е. Нестора.
- 28. ки Стго Терендић: Неонилы: и чадом . . .
- 29. · Ко· Стъи мци Анаси Римънини; и прибн.. Аврамиъ: Анаси: т. е. Анастасии.
- 30. Т СТ . . . м Пи Зянови . . .

Міт. ножбръ. има. дян Э.

- 1. •а• пама стма безмездъникома Козма и Дамианоу.
- 2. В Стго. мчка Акиндина: и дроужины его :
- 3. $\cdot \vec{\Gamma} \cdot \vec{C} \vec{T} \vec{X} \vec{D} \vec{M} \vec{Y} \vec{K} \vec{D}$. Akencumő u Aeaut u Ochoő: Aeaut: yut. Aheaut (Asíta).
- 4. д. Стго Никандра и Ермиа: и препонаго. Вніки в:
- 5. · ē· Стхъ прѣпо̀бныхъ: Галактиона: и Еписта. Вм. Еписта чит. Епистимы.
- 6. . 5. Сто Павла исповъдника:
- 7. . т. Стхъ мчкъ: Лг. иже въ Милитини.

- 8. ій Съборъ архіла Миханла.
- 9. Стго Хръстофора и Порфирић.
  Въ Обих. и въ Прол. XIV в. есть Христофора, Тимоеея и Мареът.
- 10. ії Стто оба Иоана Милстиваго.

Въ Рус. пп. и въ Охрид. аплѣ не 10, а 12 нояб. Попадается впрочемъ и подъ 10 сент: Март. Annus: 274.

- 11. ат. Стго мчка. Минъл и Викторив и Викентив:
- 12. . ві. Стго опа Аванасив.
- 13. гі- Стго Иоана Златооустаго:
- 14. лі. Стго апла Филипа:
- 15. ет. Стяъ исповъдникъ: Гоуриж.... и Авива:
- 16. ·sī· Cīro afia Maeea:
- 17. 31 · Стго Григорит чодотвор . . .
- 18. йі Стхъ мчкъ Платона и Романа.
- 19. бі Стго мчка Стефана. Ивкова:
- 20. · к · Стхъ патриархъ. Прокла. Максима Анато . . . и Геналиъ:
- 21. . . . (Вънес)ение стъи вщи : :
- 22. кв. Стго Филимона:
- 23. кг. Стго Амфилохић:
- 24. ·кд. Стго Григори в Крагандина:
  Такъ и въ Рус. памятникахъ XI—XIV вв.
- 25. ке. Сто Климента.
- 26. . . . (Сто Али)пив:
- 27. . . . (Сто Иткова Пе)рсенина.
- 28. . . . Стто Стефана: нова
- 29. . . . (мк)а Парамона:
- 30. . . . (Андреа апла).

Мпъ: декабръ: рек°мъ: ствде:

- 1. ই Сто пррка Наоума:
- 2. Б. Стго пррка Амбакоума.
- 3. . г. Стго пррка Софониж:
- 4. Д. Сты мүци Варвары:

- 5. Е. Приннго оща Савъ :
- 6. . стго оца нашего Нико(лы).
- 7. 3. Стго Амбросиа:
- 8. и Придбнаго Агапиа:

Въ др. пп. с. Патапиа.

- 9. . б. С. . . . прсты Аннъ.
- 10. . . . (мчⁿ)икъ Минъї: и Ермогена: и Еуграфа.
- 11. . . . (Дани)ла стлъпника:
- 12. . . .
- 13. . . . (стго Еустра)тић: и дроужинъ его:
- 14. . . .
- 15. бі. С. . . . м ка Левтерна. Читай: Елевеерна.
- 16. . 51. Стго пррка Агеа.
- 17. . хі. Стхъ трехъ отрокъ: и Данила пррка.
- 18. и Стго Мокић: и сщение стыж бид: въХа(лко) прати: О св. Мокіи подъ этимъ числомъ въ Милан. Греч. минећ и въ др. (Мартыновъ: Annus: 311).

Сжб пръ рождъствомъ Хвиъ:

Не пр рожстиъ Хвиъ:

- 19. . бі. Сто міка Вонифанта.
- 20. к Стго Игнатив бгоноспа:
- 21. ка Сты мчи Оуливни:
- 22. кв. Стыж Анастасиж:
- 23. . . . (Ст)хъ · ї· м чкъ еже въ Крить: в тъ пінь w(б)новение велицьи пркви:
  - Обновение в. цркви въ Цареграді: тоже въ Новг. ев. до 1250 г. и въ нік. Греч. мм. (Март. Annus: 317). Это поминовеніе можетъ относиться—къ 537 г., когда возобновленъ и освященъ былъ Софійскій соборъ послії пожара,—къ 562 г., когда онъ освященъ во второй разъ 24 дек.,—или къ 992 г., когда онъ возстановленъ былъ послії разрушенія купола въ 986 г.
- 24. . . . и наверие Рождъст (ва Хба).
- 25. ке. ∴ нъница: (?)

26. . . . (Съ)боръ стых бід :

Сж6: по рожс(тве Хев)

He: по рожствь Хвь: пама: прркоу Двдоу: Иоснфоу: Исковоу братоу гно:

27. - ку. Стго провомчка Стефана:

28. . . . (По)праздънъство: Рожства Хва:

(въ) тъ": днъ: ода Маркела:

По др. пп. память с. Маркела 29 дек.

29. . . . (Ст)хъ младенецъ: двоб тъмб:

31. . . . (С) тмоу обоу нашемоу: Зотикоу попу: (Мб)ъ генар. рек°мън пр°сйц им* дй(и). . .

1. . . . Стмоу оцоу: Василноу.

2. - В Стго Селивестра:

3. г. Припразднъство: просвищении:

4. Д. Пръдъпразден (ъство просвъщениъ)

Въ сен*. днъ: стх. мк.

... и Аванасиа:

Читай: Зосима и Аванасіа Комментарисіа.

- 5. е. Въ навечерие Бговвени.
- 6. . 5. Стое просвъщение.
- 6. э Стго Иоана Крститель:

8-11...

12. б. Стви мби Татиани въ Ихантехъ:

Такъ и въ Охрид. аплъ. Не пропущено ли здъсь имя св. Оеодора Евхантскаго, котораго память праздновалась въ этотъ день?

- 13. гі. По праздъниць в гов вениь:
- 14. ді. Стхъ одъ избиенъїхъ на Синаистви горе. Өеодороу Павлу Никлоу Иоаноу и дружнь ихъ.

Вм. Өеодору чит. Өеодулоу; вм. Никлоу — Нилоу.

- 15. ет. Стхъ мчкъ Вавиль и дроужинь их.
- 16. ·sī· Поклоненіе чъстънымъ веригамъ стто Петра.
- 17. эт Стго оба. Антонив:
- 18. -йі- Сто Аванасив и Корила.

- 20. к. Принго оба нашего Ефимив:
- 21. ка. Стго Максима испо(въд)ни(ка).
- 22. Тв. Стмоу аплоу Тимове(ю).
- 23. кг. Стго мчка Климента.
- 24. кі. (Пр) поныж Ксениж:
- 25. •ке Стго Григорив бгоносца:
- 26. . . . (Стго Ксеноф)онта:
- 27. . . . (првнесение мощемъ Ио) ана Злато . . . .
- 28-30 . . .
- 31. Ла. Стма чогдотворцема Когру: Иоану:

Миъ февраръ. рекомы сѣчынъ.

- 1. . а. Стго мчка Трифона:
- 2. В Срътение та нашего Іс Ха.
- 3. г. Правед го Семешна: н Аны:
- 4. Д. Стго Сидора Спилиота. Читай: Пелусиота.
- 5. Сты мчин. Агаен.
- 6. 5: Стиоу Воукоулоу:
- 7. х Стиоу Пареенноу:
- 8. · й· Стмоу Захари единомоу ш ві.
- 9. Стмоу мчкоу Никифор в.
- 10. . Г. Стго мчка Харалампив. . .
- 11. аї Сшномчка Власи...
- 12. · Ві · Стмоу Мелет(ню) . . . н Анаси (?)
- 13-16...
- 17. . . . стго Авъксипиа. Читай: Авёнвиа.
- 19. . Стто Архипа:
- 21. . . Стго Евстаена епскла: Антнохинска:

22. . . . Стто Оомъ патриврка:

Такъ и въ др. югозапад. памятникахъ.

- 23. кт. Стго епскиа Поликариа.
- 24. кд. Обратение чъстъных главы: Иота: крстла:
- 25. ке Стго (Та)расив патрха:
- 26. ж. (Сто По)роприв епскиа: Газска:
- 27. ·кз· (Прокопиѣ) Декаполита:... (Василиѣ) исповѣдника; и стго Садота.

Садока? но по др. памятникамъ имя его означено 19 и 20 февраля.

(Міть марть . . .)

- 1-2...
- 3. Г. СТх мчкъ Евтропиа: и Клеоника: и Васи..ка.
- 4. д. Стго Павла и бливни братомъ.
- 5. ій Стмоу Кононоу Исихиоу.

Читай: и Исихноу.

- 6. · 5 · Стхъ мчкъ: ма: въ Асири: Въ Асири, т. е. въ Сиріи.
- 7. ·3· Стхъ: 3: еже въ Херсонь:
- 8. -й- Прпнго оща Өеофилакта: архискиа: Никодим.
- 9. Стхъ: мчкъ иже въ Севасти:
- 10. ... Стго . . . рине: арепскиа: Ерслиска.

Читай: Софроние; впрочемъ память его по друг. пп. означена 11 марта.

- 11. . . . Стго Кондрата: нже въ Корентъ: По др. пп. 10 марта.
- 12. . . . Стто оба Өеофана исповъдніка.
- 13. . . . Стго Никифора патриарха:
- 14. . . . Стто (Алекс)андра:

См. въ Мстисл. ев. до 1117 г., въ Четвероев. 1144 г. и др.

- . . . Стго (Вен)едикта: епспа Римъска: и Иоана.
- 16. . . . Трофима.
- 17. . . . (чі)ка вжив Алекса: и въскрсеніе (праведнаго Лазара).

Такъ и въ Мст. ев. до 1117 г., въ Ев. 1144 г., въ Обих. XIII в. и др.

18. . . . (стто Курика архиенна) Ерсинъска.

. . . . нъ:

20. . . . . Савъі.

Разумъть надобно: память сс. оо. избіенныхъ въ Лавръ св. Саввы: см. Ев. 1144 г., Обих. XIII в. и пр.

— 25....

- 26. ж. Сто архгла Гаврила:
- 27. •кз Прпных Матроны.
- 28. ки. Сти. Филипоу: и еже . . .

На это число назначена память страсти с. м. Филипа и иже съ нимъ—въ Мст. ев. до 1117 г. и въ др. пп.

- 29. ко- Прибнаго Евстат... нис
- 30. Л. Прпнаго Ио(ана лествичъника).
- 31. Ja. CTom(oy Oyapoy).

(Априль).

1-2. . . . . . .

- 3. ·г· Прионаго чоидотворца: Тита:
  Въ др. пп. означена память с. Тита на 2 апр.
- 4. Д. Стомоу Өеодоулоу: и Агае под8: Такъ и въ Мст. ев. до 1117, въ Мин. XII в., въ Серб. ев. XIII—XIV в. и въ Греч. м.
- 5. · е· Стомоу Андрев: н Амбросив. По Охрид. аплу 4 марта.
- 6. · s · Стго Евт 8 х а патріар : Црвгра
- 7. у. Стго Георги в митрополита: Митилинъска.
- й. Стго апла Родивна и дроужине его.
   Чит: Родиона Иродіона.
- 9. Стго мчка: Евпсихна:
- 10. Т. Стхъ мчкъ Терентноу. и еже с нимъ:
- 11. ат. Стго мчка Антипъ.
- 12. Бі Стго проповъдника Васили в епскпа:
- 13. гі Стго міка Крискента.

110 ОБОЗРЪНІЕ ДРЕВНИХЪ СТАРОСЛАВ, ПАМЯТНИКОВЪ 14. - ді - Стго мчка Павсилипив: 15. - еї Стго (Са) фвы Готина. . . . . **. . .** 18. . . . (Коз)мъ епіскна: Халкидо(нска). 19—23... 24. . кд. Стго Савъ стратилата: 25. - ке. Стго евглиста Мрка. 26. К. Стго мчка Васили : епскпа Масиїска. т. е. Амасиїска. 27. . кз. Стго Семеона рождака Гнт : 28. . ки. Стго айла Иасона: 29. Кө Стго мука Мемнона: 30. Т. Сто Ивкова бра бгословцова: (Міть ман) рекомы трывнь. има дни (ла). 1..... го коста (?) 2. . . . . (Аванася в ареппа Алекс) андрыска. 3. . . . 4. · д. . . . . (Олв) и в но у. См. въ Минол. имп. Василія. 5. • Е Сты ве(ликомчии Ирины). 6. · 5. Прав(еднаго Иш)ва: 7. Т. Пама: ввъщиса звызды на носи: чъстъномоу крстоу: и стго мчка .: Акакив. 8. · й · Стго Іша: евглиста: бгослова: 9. . . . Стго пртка Исанж: н стго Хрстофора: мка: 10. . . . Стго айла Симона Зило: 11. . . . Стго Мокъ: и Пахомиъ. Такъ и въ Охрид. аптъ; срав. въ Іерусал. кал. Х в. Март: 125. 12. ·Bi · . . . . . . 13. П. Стоую мчкоу (Алексан)дра и Гликерић: 14. - лі Стого мчка Сидора:

- 15. еі Блаженаго Өеодора: и прыпонаго Пакомиь:
  - О с. Өеодоръ см. въ Мин. XI и XII в., въ Мст. ев. до 1117 г., Четвероев. 1144 г., Обих. XIII в. и пр.
- 16. ·sī. Стго пррка Захариж: опа: Ишан: крстив: То же въ Мин. XI и XII в., въ Ев. 1144 г. и др. пп.
- 17. 31. Стго айла Андроника:
- 18. и Стх мчкъ Диониси в и дроужины его:
- 19. от Стго мчка Патрикъ: и дроужины его:
- 20. . к. Стго мчка: Өалелеа:
- 21. ка Бловернаго пре Костантина и Еленъ матере его.
- 22. . кв. Стго мчка Василиска:
- 23. ·кт. Стго Мелетив: стратилата: Такъ и въ Милан. Греч. мин. и др. (Март. 137); а въ Рус. пп. см. подъ 24 ч.
- 24. кд. Стго Семеона еже въ Дивнъи горъ:
- 25. же. Обрътение чъстъных главы Иоа крститель.
- 26. ·КS· Сто апла Иогды: Такъ и въ Минев XI в.
- 27. .кз. Сто Өерапонта.
- 28. ки. Стго мчка Еладив и Крискента: Ни(ки)ты епскопа Халкидонъска:
  - О св. Крискенть см. въ Обих. XIII в., въ Серб. прол. XIV в., и пр.; о с. Никить въ Іерус. к. Х въка и др. Греч. пп. (Март: 141).
- 29. . ко Прибных Осодосих дида:
- 30. Т. Прінаго: Акакив: Исакія (Далматскаго)?
- 31. ла Стго мчка: Ерми в:

Мұв ионь: рек°мы. изокь:

- 1. а Стх мчкъ: Ермола и Оустина философа.
  - Вм. Ермола читай: Ермила, какъ и въ Остр. ев.
- 2. . в. Стго ода Никифора патр:

- 3. . . . Стго мчка Лоукиана:
- 4. . . . Стго оца Митрофана патрибрха Црвграда:
- 5. · e· . . . .
  - . . . CTro Ma:

ъ песихъ главъ.

Ма...—в троятно Маркіана. Упоминаніе песьих в главъ относится къ памяти освобожденія Цареграда отъ нападенія иноязычныхъ: см. Мст. ев. до 1117 г., Серб. прол. XIV в. и др. пп.

6? . . . Стго мчка Дор(o)rea:

Такъ и въ Мст. ев. до 1117 г. и въ Минев XII в., а равно и въ Рус. летописяхъ.

. . . . па:

- 8: . . .
- Э. Ото Когрила: н апла Фортоната:
   Память с. Фортуната означена подъ этимъ числомъ въ одной изъ Греч. мин. Март: 149.
- 10. Т. Стго Тимонеа епскла:
- 11. -а. Стоуб аплу: Вартоломеа: и Варнавъ:
- 12. ·ві· Пріїбнго Еноуфриа. Чит. Онуфриа.
- 13. Т. Сты майн Акилини:
- 14. Ді- Стго пррка Елисеа:

(Въ) тъ . днъ: стго Мет°див патриврка:

15. • € • Ст (0) (пррка Амоса).
 Окончанія не достаєть.

Слъпченская книга Апостольскихъ чтеній написана двумя почерками, которые взаимно отличаются не только рисункомъ буквъ, но и правописаніемъ: однимъ написаны изъ числа хранящихся у дра Шафарика лл. 1—84 и первая страница 85-го, а потомъ лл. 107—136, другимъ — вторая страница л. 85-го и лл. 06—106.

Въ первомъ почеркѣ употреблены между прочимъ слѣдующія буквы:

- з почти исключительно передъ s, которое написано разъ въ словъ поля, 31, въ сл. дроузн. 68, и два раза въ словъ въ т. 112; иногда употреблено z₁ въ тъхъ случаяхъ когда г смягчено въ з: стжулажсж, блаулемъ, враули.
- 1 и ї большею частію въ концѣ строкъ, очень рѣдко передъ гласною (велід, веліж, црквіж), и послѣ и (бліообразниї, сжицімъ, и їнѣмъ, в їже);
- о простое употреблено почти исключительно; только ивсколько разъ посредствомъ w двойнаго написанъ предлогъ $\overline{w}$ (и онъ чаще съ простымъ о: $\overline{o}$, отъ), и разъ $\odot$ съ точкою въ серединѣ ($\odot$ бразовано. 43);
- оу и 8 написаны безразлично, только 8 гораздо рѣже: 8чить, 8вѣдѣсте, 8бо, къ нем8, грѣх8, д8хомъ, раз8мъ и пр.;
  - щ господствуеть исключительно;
- ъ написано постоянно съ поперечною черточкой; иногда витесто ъ стоитъ ъи: пртвъвше. 129, проздбън. 118.
- ъ господствуетъ почти исключительно: ь написанъ очень рѣдко: всѣхь. 36, бждеть. 32, мъсть. 46, м¹сть. 111;
  - ю написано постоянно на оборотъ: о;
- а господствуетъ исключительно передъ а: только четыре раза написано а: что ма гониши. 7, въса. 12, плачащенса. 30, хвалитъса. 49, разъ а: тоу речетъ ти са. 7, и разъ а: (тво)-ращихъ. 120;
- іотованія посредствомъ і почти нѣтъ: два раза только написано із: ізко. 45, ізвленив. 65. Разъ написано ё въ значенів к: ёже. 5, и добольно часто є въ томъ же значенів; во всѣхъ другихъ случаяхъ іотованіе не обозначено ничѣмъ: довольно часто даже вмѣсто от послѣ гласныхъ написано оу = 8: ногоу твоеоу, вооужщъ, наоу, дво8, и пр.

На листахъ втораго почерка находятся следующія отличія отъ перваго:

— w двойное употреблено довольно часто въ началь словъ w десижа, wчи, любове шча, wпонь и пр.);

Digitized by Google

- ь написанъ чаще, чъмъ въ первомъ почеркъ, всетаки случайно;
- ю обыкновенное господствуеть; только кое-гдѣ, очень рѣдко написано о оборотное (къ пастыро. 92, лобовъ. 100, лобъь. 101);
  - а, а не а, употреблено исключительно.
- іотованіе посредствомъ і счень часто въ із (ізко, ізваватъ, помъншлению, об'втованию и пр.), и ни разу ни въ какомъ другомъ случав.

Что касается правописанія въ отношеніи къвыговору звуковъ, то болье другихъ замѣчательны слъдующіе случаи:

1. Смёшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ выразилось въ одномъ почеркё исключительнымъ употребленіемъ ъ, а въ другомъ — смёшеніемъ ъ и ь: такъ слово свёдётельство на пр. написано съль, сълз и просто съл на одной и той же страницё. На смёшанный выговоръ слоговъ твердыхъ и мягкихъ указываютъ случаи написанія и вм. ъі (нинё, нинёшнёа, би, бихомъ, бишж, бити, пониражщеи) и на оборотъ ъі вм. и (жъіветъ. 17, носишъі. 20, иждывж. 51, вълюбъве коренованы (и) основани 51. бъівшъі. 75). Въ силу того же смёшенія слоговъ твердыхъ и мягкихъ написано иногда а и оу — в послё согласныхъ, которыя должны выговариваться мягко (помышлати, плъваше, блоудж, блоудёте, лоубъ, неклоучима).

Очень часто вмѣсто е послѣ шипящихъ употреблено о: стригжщомоу, вѣрожщомоу, слъшжщомоу, глщомоу, оумершомоу, дѣжщомоу, въ тъщо, мънъшомоу, могжщомоу.

- 2. Глухія гласныя очень часто стоять гдѣ должно, но часто и замѣнены гласными чистыми, или опущены: гнѣвомъ, дҳомъ и т. п. постоянно; дение, жезлъ, темница, брение, съобещъникъ, въ зборѣ, свѣсть постоянно, и пр.
- 3. Иногда вмъсто и написано е: велен тъ нашъ. 11, житеиска сждища. 28, баснеи. 83.

- 4. ѣ употреблено и тамъ гдѣ можно ее ожидать, и (въ перв. почеркѣ) вмѣсто и: земѣ, Самарѣнъскъї, творѣше, приставѣнте, оугаждаѣхъ, достоѣнвѣ, вънезаѣпж, ѣще (= аще). Замѣчательно а вм. ѣ въ словѣ цасаръ. 83, е вм. ѣ въ словахъ древъвъ. 45, древе. 54, 60, 82, сребролюбци. 98; ѣ вм. а въ словахъ: помѣновенъї. 10, грѣдетъ. 11, раждаѣщи. 83; ѣ вм. а въ словѣ трѣвнъ. 133.
- 5. Носовыя гласныя ж и а а употреблены смёшанно, какъ видно изъ слёдующихъ примёровъ: прижти, жзыкъ, отъ земла своеж, до Финикиж, бжиж правды, вёроужи, завёщажи, изгнашж, оубишж, ажицё, неостапно, обрачникъ, аханию, атроба, аза, въ зема, о деснжа, имащемъ, пръвжа стражж, деснжа, сжиж диакониса, волеа бжиеж, влъноа чръвеноа, сътворити вола твоа, сеснжа, въспомёна, желёатъ. Замёчательно употребленіе ж вм. обычнаго ъ длъжъноуетъ оржи орати и връхжи на оупование свое причащатиса. 44, могжи живиті. 55, сжи. 134; ж вм. оу: сребролюбци щждиа. 106. Замёчательно такъ же написание жн вм. простаго ж въ словахъ: скжндельникъ. 18. въ скжндёльныхъ съсждёхъ. 56.
- 6. Согласная буква л после губных в иногда вставляется, иногда неть: треблышма и требшии, евлени, евлемщоу и еввеиса, престжплению и престжпение, прелюблена и възлюбени, и т. д.
- 7. Окончаніе прош. вр. ж и ша большею частію удержаны; но иногда вм'єсто нихъ написано съ и са: пр'єсь. 106, в'єса. 7.
- 8. Сочетаніе ск смягчено то въ сц, то въ ст: пасцѣ, копптрысти, плытыстѣ.
- 9. Согласная з = с передъ ц и ч иногда опускается, иногда нътъ: исцълътж, исцълъж, из чръва.
- 10. Буква е то удержана, то замѣнена буквою т: Назарета, Саваотъ, Корентъ, Тесалоникии, Теклъі.

Въ употребленіи грамматическихъ видоизмѣненій словъ есть такъ же любопытныя особенности:

1. Имя прилагательное въ имен. муж. рода оканчивается

Digitized by Google

не только на ън и ии, но и на ън и и: градъ Санарбичскът, длъ егъ, пръвън Монси, животъ въчънът, исопонъ градъскът, но-торът, дбъ съдънът, обе сты, новът завътъ, хранъ външи, даръ вки, тогдания миръ.

- 2. Такое же опущение и, а частио и другихъ гласныхъ после и повторяется и въ другихъ случаяхъ: сжди, къмитъчи, Монси,—моди, Ноуденскъихъ по оупръти, въ повелени, о паръстви бжи, въ епистоли, въ евгли, въ Арави, кое общени, спасенияъ.
- 3. Въ 3-иъ лица настоящ, времени обыкновенно увотреблено окончаніе из, разъ даже и въ прошедшенъ: Швръзжувсь (=отъврьзошьсь); но иногда и опущено: придж къ ванъ. 48.
- 4. Кое-гдѣ употреблены краткія формы прошедшаго совершеннаго: Шпадж Ш очо его. 8, милости твож възъщж въ намать прѣдъ бтомъ. 9, съ нимъ идж. 10, придъ званъ. 10, народи въздвигж гласъ свои. 11, оужасаса (— оужасошаса) 12, спадж жжа. 13, прѣтъкиж бо са о каменъ. 18, падж. 32, погътож отъ гоубителѣ. 32, двери бо ми са Швръзж. 40, изъщъ въ Македониж. 42, оуста наша Швръзжтъса къ вамъ. 45, въ не же постигомъ. 67, не вънидж. 82, не придж етери. 54, Египтѣне истопж. 87, стѣнъп падж. 87, ш насъ изидж, нъ не не оѣшж ш насъ. 99, вѣса (— ведоша) и въ Дамаскъ. 7, въ тъще текж или тѣхъ, 52.
- 2. Опискою ли или особенностью считать употребление о вм. оу, а вм. о, е вм. ь въ следующихъ случаяхъ мядръствожщи. 22, верожи. 14, верожщомоу. 25, холна сяда, холаще. 96,—сънъмъства своега. 116, мяже. 116, немогу решить. Замечу тутъ же:—окончание неопределеннаго наклонения: потъщиса избавитъ люди. 135, како можетъ любитъ. 101;—дательный падежь на ови: законови, 18. Замечательно такъ же: 2-е лице множ: живешете,—1-е лице двойственнаго нъп: нъп подобна вамъ есве. 11.

Нѣсколько разъ употреблено слово *братръ*: Сабле братре. 7, братръ цр^кве. 25, братра. 119.

Слова негда, къгда, тъгда, инъгда, въсегда, и т. п. въ первомъ почеркъ постоянно написаны такъ: едга, недга, вънедга, кодга, тодга, инодга, вседга — въседга.

3.

Тріодь В. И. Григоровича.

Эта рукопись писана въ большую четвертку на 317 лл. безъ конца, на невыбранномъ пергаминѣ. Она заключаетъ въ себѣ пѣснопѣнія на дни съ субботы прежде мясопуста до 7-й недѣли по пятидесятницѣ. Писана нѣсколькими почерками, какъ кажется, XII—XIII вѣка.

На л. 68 об. есть запись въ низу страницы по скобленному не тою рукою и не тъмъ черниломъ, какъ вся рукопись:

Пом'єпи ги прозвитер'є . . . . на прозвитер'є Йшана.

На л. 107 такъ же въ низу страницы еще особымъ почер-комъ запись, изъ которой остались следующія буквы:

'н"а ас́нь: Ѿ···-ѣ· нъ при при ка"о w і а

Кромѣ того на л. 2-мъ въ низу же страницы еще были три строки записи, а выше ихъ съ права: (s. x.). Если эти буквы означають годъ, то это 6600, съ изчезнувшими десятками и единицами могъ быть и болѣе поздній, т. е. и 6999-й (=1092 — 1191 г.).

Въ службъ субботы сыропустной приведенъ канонъ отцемъ съ воспоминаціемъ о Славянскихъ святыхъ:

Похвалами да вѣнчѣжтъса. Курийлъ фило софъ. новоизбранное множъство приведъ гви. Словѣнъскайго жэънкасто жэънка. съ братомъ Менодиемъ. с нима же пѣтъ бж ди шҳъ Іш поустъна Ръпьскжъй.

Въ отношени къ употребленію буквъ въ семъ памятникъ можно замътить:

— вмісті съ буквою з употребляется z₁, но рідко и непослідовательно: кнаz₁ъ, кнаz₁а, и вмісті съ тімь: кнази;

- нерѣдко написаніе ї вмѣсто и въ началѣ словъ, иногда же и послѣ гласныхъ и даже согласныхъ: ї расточисте, їже, їли, приїмж, архїє̂реймъ, пріведошж;
- употребленіе ш и о въ началѣ словъ и слоговъ постоянно, а послѣ согласныхъ случайно: обънчан, они, шблакън, шко, архинерешмъ, Июдѣшмъ, Ишсиова, пѣлшвати, мѣстш, Гшлгшеа, помлоуи;
  - 8 вм. оу часто въ началь словъ;
  - встръчается шт вм. обычнаго щ: аште, видаште;
- ы и к встрѣчаются не рѣдко въ началѣ словъ и слоговъ: ызвъі, ыко, ывити, раскамвъсм, кго, кдиного, кже, к̂рей, нарицакмаго, озлобеник̂;
- вмѣсто ы часто употребляется а: новаа, божна, своа, разоумнаа, поржганиа, напааше;
- вмѣсто к часто употребляется широкое є: єсте, єтери, єдинъ, прочеє, оу̂спѣетъ, распатиє, коє;
- вмѣсто м нерѣдко употребляется и ѣ: величѣємъ, пастырѣ, въсѣкъ, свазнѣ, чѣсъ, прѣмо, избавлѣємъса, кланѣа-шжаса.
- Знакъ " ставится вмъсто ъ, ь: два, кртом, гръх, нейщевахомъ.

Въ отношеніи къ выговору, на сколько онъ обнаружился въ правописаніи, замічательно:

1. Смёшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ. Оно видно изъ смёшаннаго употребленія ъ и ь: — ъ вмёсто ь написанъ — въ коренныхъ созвучіяхъ: оры: Швръгж, повръгъ, оры: съвръшенъї, оы: въси, въса, въсёмъ, дрьжа дръжавж, мры мрътвый, прыс: пръси, сльз: слъзъ, торы: оутвръдиса, тры: трънна, трыпа, чры: чръвъ, чры: чръм: чръмное, чыт: чъстнааго, и пр.; — въ окончаніяхъ: — мжжъ, кназъ, агнецъ, чръвъ, нашъ, тваръ, кръвъ, тръстъ, жизнъ, болёзнъ, естъ, бъістъ, помагаетъ, шзлобитъ, ь — ивъ: поклонъшеса, створъше, оукоръ, шбращъса, — в — и: виждъ, — мь: дхомъ вашимъ, народомъ, по немъ, — ък: сребръникъ, — ъи: агнъче, — ьстю: съвё-

дѣтелъства, — ыск: земъскънимъ, члчъскааго и пр. Не рѣдко употреблено и ь вм. ъ: хльмомъ, пльти, трьсть, снъ, оцеть. Съ тѣмъ вмѣстѣ правильно написано: ничьсоже, чьсти, цръ, кръвь, стрть, жизнь, болѣзнь, льсть, си рѣчь, вельлѣпѣ, нашь, възглашь, не можеть, въсѣчьскънимъ и пр. Иногда употреблено и вм. ън: бишж: аште бо бишж разоумѣли, не бъщж га славън распали), користъ.

- 2. Смѣшеніе носовыхъ гласныхъ ж и а. Широкое ж употреблено вмѣсто а и въ коренныхъ созвучіяхъ, и въ окончаніяхъ: шжташжса, жжжжщи, женъ зращж, оудръжжтъ, присташж, рѣшж, цѣнишж, и пр. Узкое а употреблено вмѣсто ж: прѣпрадъі, глащемъ, въса спирж, азъ не противласа ни гла, поащих, въс кжа, ш шоужа, разоумѣатъ, съвѣдѣтелъствоуатъ, въспоњатъ. Замѣчательно смѣшеніе а съ ѣ: грѣджщоу. Слово междоу пишется съ оу, а не съ ж.
- 3. Случан употребленія в вм. м после согласных отмечены выше. Прибавим случай смешенія в съ а: подрежахж.
- 4. Замѣненіе глухихъ гласныхъ чистыми: агнецъ, вѣнецъ, вѣренъ, праведника, непороченъ, Ѿцемъ, жезломъ, дҳомъ, разоумомъ. Очень часто гласныя совершенно опущены: створъше, старцемъ, свазнѣ (и съвазнѣ).
- 5. Иногда вибсто оу или е въ дат. муж. прилагат. именъ употреблено послъ мягкихъ согласныхъ о: стригжщомоу.
- 6. Иногда написано въ вмѣсто оу, и ў вмѣсто въ: възратъ, шпраўдати, въ праудѣ.
  - 7. Сміншенное употребленіе в и т. Гилгива, хтани.
- 8. Употребленіе и опущеніе л при смягченіи губныхъ: избавльёмъсж, приёмлетъ, Авраамль, вподобльтиса, прославла, крыплыхаха, раслабеныя, озлобение, земи.
- 9. Иногда употреблено с вмѣсто х въ прошедшемъ: приасъ.
- 10. Удвоенныя гласныя встрічаются часто не въ обычныхъ містахъ: Пиллатъ, Вараавж, истазаавъ, Швіщаавъ, поржгаавъ и пр.

11. Созвучіе ск постоянно смягчается въ ст: людъстии, архикрейстий.

Въ отношени къ грамматическимъ формамъ замѣчательно:

- 1. Окончаніе ть въ 3-мъ лиць иногда опускается: Іса же погоуба.
- 2. Кром'є обыкновенной формы прошедшаго простаго употребляются еще краткія: р'єшж, обр'єть (= обр'єтохъ), приндж (= приндошж).
- 3. Прилагательныя въ имен. ед. муж. р. иногда написаны съ однимъ ъп: пръдавъп, оправдавъп.
- 4. Въ склонени сущ. ср. р. вмъсто двухъ и написано одно въ смерени, въ брати, въ пртви.
- 5. Причастію множ. муж. рода дано окончаніе ин и ен: ходащии, вадащен, глащен.

Написаніе въ слогахъ сложныхъ съ n и p буквы v и v стоять постоянно послів л и v: връгж, млъни, мрьтъвъї.

Опечатки: стр. 337: 14: слышайвыше, а не слыщайвыше, — 18: поущъ, а не поушъ, — стр. 338: 7: англомъ, а не ангомъ, — стр. 341: 19: $\ddot{\omega}$ $\check{o}$ (бласти), а не $\ddot{\omega}$ $\check{o}$ (области).

4.

ТРИФОЛОГІЙ ЗОГРАФСКАГО МОНАСТЫРЯ.

Эта рукопись мит извъстна по запискт о ней, составленной пр. Порфиріемъ, и по листкамъ, у него находящимся. Она написана въ малую 4-у очень мелкимъ почеркомъ по 43 строки на страничкт. Въ четырехъ мъстахъ надъ строками надписаны нотные крюки особеннаго характера. На каждой тетради есть помъта цифирнымъ знакомъ. Большая часть этихъ знаковъ похожи на глаголическіе.

Въ концъ службъ на мартъ мъсяцъ находится такая запись. написанная очень мелко:

« † пиши шкааніче Драгане. ыко за грѣхы твож бътвой мжчить та. пиши страниче».

Подъ 30 января помѣщена служба св. Петру Болгарскому: «мпъ генарь л. прѣнесение мощей стго Климента архіеппа Рімска. и пама стго шіа нашего. Петра инокааго бывшаго царѣ Бльгаршмъ». О немъ читается между прочимъ: «Інко... бывъ застжпникъ ш вйдимыхъ враговъ противных прѣблжным Петре м°ли нынѣ за ны... Людеи твоихъ нынѣ шстанкъ приври...прѣ...мъ мънслъно къ гробб твоему Петре царю прѣчтныи. проса оумснению оумб да прославлѣемъ та». Въ службѣ св. Петру Болгарскому, находящейся у В. И. Григоровича, этого вѣтъ (Изв. I: 98—99. Статьи кас. древ. Слав. языка: 93—94).

Къ выпискамъ изъ подлинныхъ листовъ, сообщенныхъ на стр. 344—347, прилагаю выписку по списку пр. Порфирія: «Искони створи бъ нбо и зема, земь же бѣ невима й неоукрашена, й тъма връхоу бездный й дхъ бин ношашеса връхоу воды, й рече бъ да бжде свъ, й видѣ бъ свѣтъ тако добро, и разлжчи бъ междоу свѣтомъ й междоу тьмож, й наре бъ свъ днъ, а тъмж наре нощь, и бы вечеръ й бы оўро днь а, й ре бъ да бждеть тврьдъ по сръ воды, й да бждетъ разлжчажши междоу водой й бы тако, й створи бъ твръдь, й разлжчи бръ между всж, йже бѣ подъ твръдиж, й бысть тако, й нарече бъ твръ нбо, й видѣ бъ тако добро, и бы вечерь й бы оўтро, днъ вторый, и ре бъ да са съйметь вода и да са тввить соуша, й бы тако, й снатса вода, таже бѣ по нбёмъ въ съймъ свой, й тависа соуша, й наре бъ соушж зема, а съставы водный наре морѣ».

· Изъ буквъ, употребленныхъ въ этой рукописи боле другихъ замъчательны:

- є широкое, большею частію съ точкою на верху (є): употреблено вм'єсто к, которое такъ же употребляется.
  - s: sвъзды, стъба, пстабаемъ.
- z: на разсмотрѣнныхъ мною листкахъ встрѣтилось разъ въ словѣ: стъz.а.
- ї: употреблено иногда вмѣсто и: Трїфоне, въмѣніса, єдіны.

- ы, большею частію съ точкою (ы), употребляется чаще чёмъ к, всегда въ значенів ja.
- о широкое: употребляется иногда вмѣсто w: обличение, ослѣпи.
- ы, всегда составленное изъ ь и 1, иногда съ точкою или съ двумя точками (ы, ы).
- у: пишется всегда на кось такъ, что правый рожокъ менъе лъваго.
  - ÿ: употреблено вмѣсто и: съ муро^м (нѣсколько разъ).

Кром'є того зам'єтимъ, что надстрочный знакъ довольно часто употребленъ вм'єсто глухой гласной или между двумя согласными: почтете, помышлени, тажка, смртиж, мышцеж, мнат, пред, овчж, тм'є, ветхыи.

Въ отношени къ правописанію и выговору слѣдуеть от-

- смѣшанное употребленіе ъ и ь: ъ вмѣсто ь: прѣлъстишжся, истъ (=есть) памать, крѣпость, мя̂ть, бя̀ть, правитель, строитель, съдѣтель, на нъ; — ь вмѣсто ъ: вь вѣкы, въплыщена, штькрыи, Сумешнь, свѣтозарень, мирь, приемь, намь, безоумнымхь;
- смѣшанное употребленіе ж и а: ж вмѣсто а: не пощждимъ, приноситсж, помыслишж, познашж, слоужжть, прижтъ, жзыкомъ, прѣстожтъ, биж пророкы, имѣж, ѿ всѣкож; — а вмѣсто ж: глащъ, вса мрачижж лё;
- употребленіе гласныхъ чистыхъ виѣсто глухихъ: о вм. ъ: той, крѣпокъ; е вм. ь: весь, честно, всесъжежений, праведномоу, непотрѣбенъ;
  - употребленіе и вм. ы: нінь, прысвытлованими.

Изъ формъ грамматическихъ замѣчательны:

- окончаніе прилагательнаго въ муж. имен. един: на ы: едінъі, гланны;
- окончаніе род. множ. сред. р. на одно и: помышлени наши.

Напечатано неправильно: — стр. 344: 8: любы вм. любы,

11: скрываж вм. скрываж, 18: болёз вм. болёзь, 20: стъза вм. стъза, — стр. 345: 1: шбличёй сжды рокж вм. шбличёй сжды рокж, 5. крёпость вм. крёпость, 10: въ о вм. въ о, — стр. 346: 1: всесъжеж вм. всесъжеже, —стр. 347: 6: въмёща́з вм. въмёщає.

5.

Зографское четвероевангеліе.

Оно мий извистно только по одному листку, находящемуся у преосв. Порфирія (листокъ этотъ почти весь и напечатанъ строка въ строку на стр. 348—349) и по краткому о немъ извистію, сообщенному тимъ же пр. Порфиріемъ. Это — рукопись въ малую четвертку по 23 строки на страници. Въ записи означенъ годъ "swri (6813 = 1305). Въ синаксари между прочимъ помянуты: 19 окт. Іоаннъ Рыльскій, 30 января — Петръ пръ Бльгарскый, 24 іюля — Борисъ и Глибър, иже въ Роусиї.

Изъ буквъ болъе другихъ замъчательны:

- е съ концомъ, опущеннымъ за строку: что е тебѣ;
- у, похожее на у;
- ыї, составленное изъ ь и ї;
- ій съ двумя точками, а иногда съ знакомъ или і.

Въ отношения къ правописанию можно замътить:

- смѣшанное употребленіе ъ и ь: ъ вмѣсто ь: а съ чт°; ь вмѣсто ъ часто: йюнинь, юнь, самь, инь, Петрь, Ісь (есть и Ісъ) ть, (есть и тъ), нь, сихь;
- смѣшанное употребленіе ж и а: ж вм. а: шо́бѣдовашж, назнаменоуж, агньцж мож, шовыж мож, а вм. ж: люба— люб-ла (— глж).

Въ грамматическомъ отношени можно замътить:

- окончаніе 3-го лица един. числа на ать въ глаголахъ на ати: дать (тъ) пръбывать (два раза).
  - употребленіе є вм. ксть.

6.

Хиландарское четвероевангеліе.

Знакомо оно мит такъ же, какъ и выше означенное Зографское, только по одному листку, хранящемуся у пр. Порфирія, который почти весь переданъ на стр. 350—351, витстт съ записью, переписанною мною со списка пр. Порфирія. Рукопись эта въ большую 4-у по 26 строкъ на страницт довольно крупнымъ уставомъ.

О Өеодорѣ Святославѣ и сынѣ его Георгіи Тертерѣ, царяхъ Болгарскихъ, говорятъ въ своихъ запискахъ Іоаннъ Кантакузенъ и Никифоръ Грегорасъ. Первый изъ сихъ современниковъ относитъ смерть Ө. Святослава къ 5-му индикту, соотвѣтствующему 6830 году (Strit. II: и: 813—815).

Изъ буквъ боле другихъ замечательны:

- є съ опущеннымъ за строку концемъ: Гефргие, его, егф, нарицаемый, дътие; вмъстъ съ нимъ употребляется и обыкновенное е съ точкою, и к: еси, емоу, кго, к;
  - д.: при брѣдъѣ, връдъѣте, дроудый;
- ї и і витьсто и часто: хоттыва, оўсръдіем, велікыї. скіптра, блювтьстіе, повелтывемъ, прощеніе, Тівериадъсцтыв.
  - --- ы, состоящее изъ ь и і, исключительно;
- знакъ ", употребляемый вмѣсто ъ, ь: по сем же, что, ѝн же, Симон же, влѣз же.

Въ отношенія къ правописанію и выговору отмѣтить можно:

- смѣшеніе ъ и ь: употреблень ъ вмѣсто ь: прѣдръжжщому, Гръцкаго, мрътвыхъ, Тівериадъсцѣмъ, кораблъ, нощъ, множъства, вывръжеса, лежжщъ; ь вмѣсто ъ: ѿ оученикь, Симонь, ѿть, нагь, вывръжеса, двѣ стѣ лакъть;
  - смъщеніе ы и и: нинъ;
- смішеніе ж н а:—употреблено ж вмісто а: прідрыжжщому, лежжщь, лежжщж, глашж, йзыдошж, всідошж, бішж, жже (шыже), жсте (шысте), кж, не жшж, ѿ Кана Галилей-

скыж, и пр.;— а вибсто ж: првыладащимь, вола, на земла, волеа, ш деснжа;

- употребленіе о витьсто е: пртадръжжщому, четворобліговъстіе;
  - смягченіе ск въ сц: Тівернадъсцьмъ.

Изъ формъ грамматическихъ замѣчательно нссоблюденіе достигательнаго (идж рыбы ловити) и существительное собирательное (?): дѣтие.

Новое счастливое обстоятельство дало мив возможность увеличить издаваемый мною сборникъ еще нъсколькими новыми сообщеніями. При посредствѣ Императорской Академіи наукъ и Императорскаго Министерства иностранныхъ дёлъ я получиль изъ Италін такъ называемую Болонскую псалтырь, нынѣ принадлежащую Болонскому университету. Изъ этой важной рукописи досель я имыль только три страницы снимковъ и потому могь внести въ свой сборникъ очень немногое. Теперь представилась возможность обогатить его выписками изъ разныхъ частей этого памятника и дополнить его описаніе нісколькими подробностями. Въ это же время я получиль отъ А. О. Бычкова, отъ А. О. Гильфердинга и отъ другихълицъ и бсколько другихъ любопытныхъ памятниковъ, изъ которыхъ и вкоторые по крайней мфрф въ небольшихъ выпискахъ достойны были внесевія въ сборникъ вибстб съ выписками изъ Болонской псалтыри. Такъ образовался новый рядъ Дополненій и новое прибавленіе къ описаніямъ, здісь представляемымъ. Памятники того отділа, которому посвящень предлагаемый сборникь, такъ мало известны и, какъ мив кажется, такъ достойны вниманія изследователей древности и судебъ Славянского языка и письменности, что вновь добавляемыя страницы, вфроятно, не будутъ ими сочтены излишними.

1.

Болонская псалтырь.

Вся рукопись написана на довольно ровномъ, изрядно выдёланномъ пергаминё въ 4-у по 30 намёченныхъ рёзцомъ строкъ въ два столбца, на 264 лл. *), составляющихъ 33 тетради (по 8-ми листковъ). Помёты тетрадей написаны тёмъ же почеркомъ на низахъ страницъ перваго и послёдняго листка каждой тетради у корешка.

Вся рукопись сохранилась вполнѣ и довольно бережно, впрочемъ подвергалась дѣйствію сырости, отъ чего въ нѣкоторыхъ мѣстахъ чернило почти совершенно слиняло или же изъподъ засохшихъ темныхъ пятенъ совершенно невидно.

Листъ 1-й съ правой стороны оставленъ бѣлымъ: здѣсь уже послѣ написаны разныя незначительныя записи; на оборотѣ номѣщена молитва къ пресв. Троицѣ, какая обыкновенно помѣщается передъ псалмами.

Листъ 2-й начинается заставкою, подъ которою крестъ и буквы 16 хс ни ка, а ниже двойное заглавіе киноварью, особое для каждаго изъ столбцовъ:

ТАТОЪДДВЬ СТГО ГОАДА СНА НЕСЕШВА НЮДННА ПО ПЛЕ МЕНН. А.В. ЗААЛН ЛОУНА. НАУЖЛО ПРЬВЫНХЪ КННГЬ НЖЕ ШТЪ ЖНДОВЪ ^{*)} Разм'яченных в листовъ 262: это вышло отъ того, что первый листъ не считанъ, а 126-мъ числомъ пом'ячено два листа съ ряду.

Почти во всей книгѣ на каждой страницѣ лѣвый столбецъ занятъ текстомъ псалмовъ, а правый толкованіемъ ихъ. Текстъ псалмовъ написанъ довольно крупнымъ уставомъ по начеркамъ, а толкованія мелко и иногда гораздо чаще, гуще, чѣмъ текстъ. Письмо обоихъ почерковъ, крупнаго и мелкаго, вообще очень тщательно и красиво. Только одна страница на л. 106 написана хуже: это работа другаго писца, какъ видно изъ записи. Написанія псалмовъ написаны киноварью. Киноварью же написаны и большія буквы; а самыя большія по киновари разрисованы красками. Начиная съ 8 стиха 7-го псалма, или, лучше сказать, съ 9-го листа, надъ гласными и согласными поставлены киноварью разные знаки правописные.

Изъ записей, одновременныхъ съ написаніемъ книги, одна помѣщена на листь 106-мъ на поляхъ первой страницы одною строкою: начало ея на нижнемъ ноль, а продолжение и конецъ на боковомъ внъшнемъ. Вотъ она буква въ букву:

Выше уже отмъчено, что эта страница написана особымъ почеркомъ.

Въ конпъ оборотной страницы 128 листа на оставшихся послъ плама восьми строкахъ написаны двъ записи: одна на лъвомъ столбцъ тъмъ же почеркомъ какъ и толкование псалмовъ; а другая, болъ поздняя, на правомъ столбцъ.

Лѣвая запись важна дзя опредѣленія времени и мѣста написанія книги. Вотъ она строка въ строку:

> Помѣни ги раба свою Йоси фа й Тихотж. съфавъща

^{*)} До сихъ поръ строка нижняя; остальное все на боковомъ полъ.

книгъї сия. Съ вжия помо штия й стжя вцж присно двж Мария. писашж же са въ Фхридъ градъ въ се лъ рекомъїмъ Равне. при цри Асени влъгаръскымъ.

Изъ этой записи узнаёмъ, что у Іосифа, которому Бѣлославъ написалъ одну страницу на 106 л., былъ товарищь Тихота: ему, можетъ быть, принадлежатъ листы 129-й и слѣдующіе, написанные почеркомъ нѣсколько отличнымъ отъ первыхъ 128-ми. Царь Асѣнь Болгарскій, о которомъ упоминаетъ запись, владѣлъ Болгарской землей въ 1186—1196 гг. И такъ въ Болонской псалтыри мы имѣемъ памятникъ Охридскаго письма конца XII вѣка, писанный не позже 1196 года.

Другая запись, написанная рядомъ съ предъидущею, заключаетъ въ себъ слъдующее:

сиж книгы коупихь см шъ граматика Т одора шдъ Равьнеи и дахь азь еромона хъ Даниль гръцъны попадины си обеди п позлащены. и двъ перьперъ сръдъ гр ада Вь бътоли дад . . . си . . . помин аниъ . . .

Запись эта написана дурно, не совсёмъ грамотно, и притомъ не вся можетъ быть прочитана (конецъ почти совсёмъ соскобленъ). Ясно впрочемъ, что грамматикъ Тодоръ изъ Равна продалъ книгу еромонаху Данилу за позолоченныя (три?) кольца и за два перпера, и что потомъ книга отдана Даниломъ въ Битольскій монастырь въ поминанье.

Сравнительно со всёми другими списками толковой псалтыри, Болонская псалтырь замёчательна по полноть. Погодинскій списокъ XII віка, принадлежащій Императорской публичной библіотекъ, преимуществуетъ передъ Болонскимъ спискомъ только темъ, что въ немъ есть окончание песни трехъ отрокъ, изъ III главы Даніилова пророчества, котораго нѣтъ въ Болонскомъ. Въ последнихъ строкахъ Болонской псалтыри читаемъ: «Біте вся птицы носных завъри й вси скоти Ха по : Біте снове чл°чи. блви Илю. пои .: Блте нереи гни раби гни га. поите и привозноси» :- Въ Погодинской эта писнь окончена такъ: «Бате вса птица ноныва дъвърян ѝ вси скоти. Бате снове члчи. блви Глю га пойте и пръ. Блте дси и дша праведныхъ пробоны смърени српемъ га поите : Бяте Ананій Азарій Мисан ле. апли прроци. мин гин га поите .: (По) имъ оща и сна и стааго дла. пойте й. (И) нб й присно й въ в къ в в кой амінь: Хвалимъ бавимъ кланъемса гв .: За то въ Погодинскомъ спискъ при нъкоторыхъ псалмахъ не вписано толкованіе, помъщенное въ Болонскомъ, именно: при пп. V, VI, VII, VIII, второй поло-BRHT LXXVII, LXXVIII, LXXIX, при молитит Захарін, при части 1 молитвы трехъ отрокъ, при 2 и 3 молитвахъ трехъ отрокъ. Въ Русскомъ спискъ XI въка, принадлежащемъ Импер. публ. библіотект, не пропущены толкованія псалмовъ LXXVII - LXXIX; были, судя по этому, толкованія и другихъ псалмовъ, опущенныя въ Погодинскомъ спискъ; но этотъ важный по древности списокъ не сохранился весь, какъ былъ написанъ: въ книгъ не достаетъ ни начала ни конца. Въ Болонскомъ спискъ помъщены кромъ того промежду девятью пъснями, обыкновенно прилагаемыми къ псалтыри, еще двъ молитвы: одна изъ нихъ подъ названіемъ «Молитва Манасийна црт Йюдейска» есть молитва царя Езекін (Ис. XXXVIII: 9-20); другая подъ такимъ же заглавіемъ есть действительно молитва царя Манассін, та самая, которая приложена ко 2-й книг в Паралипоменонъ (2 Пар. XXXVI. за ст. 23).

Болонская псалтырь не вся писана совершенно однимъ пра-

вописаніемъ. Такъ на нѣкоторыхъ страницахъ употреблено шт, на другихъ щ; на однихъ кромѣ ж, а и е употреблены ж и к, на другихъ есть только ж и а и е. Въ дополненіе къ тому, что было отмѣчено объ этомъ памятникѣ, въ отношеніи къ употребленію буквъ, выше на стр. 50, слѣдуетъ прибавить:

- ї вмѣсто и написано почти исключительно по недостатку мѣста;
- д. отличено отъ з, употребляясь въ тёхъ словахъ, где г смягчено въ з: мноди, бдий, нодій, швръди, помоди, възъдвидати, тръдіати, польдіа, и кром'є того въ словахъ: дів'єзда, д вёрь, диждж, дібло, кнадъ, стжда стъдіа.
- w двойное витесто простого о употребляется постоянно въ началт словъ, въ серединт въ словахъ сложныхъ, которыхъ вторая половина начинается съ гласной о, въ серединт словъ иностранныхъ въ началт слога Фарашнъ, Савашеъ, Сишнъ; и пр.
- ъ пишется тремя способами: ъї, ъї, ьї: два посл'єднія написанія сравнительно р'єдки; иногда, очень р'єдко ваписано ъи;
- употребленіе от очень рѣдко: въ текстѣ псалмовъ оно написано только одинъ разъ, на л. 84;
- ѣ виѣсто га въ началѣ слога вовсе неупотреблено; равно и га не употреблено виѣсто ѣ въ серединѣ слога.
  - а вивсто а употреблено только разъ: божщенса. 106.
- е есть только одно, всегда похожее на є: на нѣкоторыхъ страницахъ оно же написано и възначеніи к; на другихъ страницахъ, особенно на лл. 87—128, написано к постоянно въ началѣ слога; въ концѣ рукописи нѣсколько разъ написано к вмѣсто ик: безаконк, повелѣнк, людк, лоджмь.

Въ отношения къ выговору, на сколько онъ выразился въ правописания, къ прежнимъ замъчаниямъ слъдуетъ прибавить:

1. О смѣшанномъ обозначени слоговъ твердыхъ и мягкихъ. Во всей рукописи ъ употребленъ несравненно чаще чѣмъ ь; но и ь встрѣчается отъ первой страницы до послѣдней, вногда на

мѣстѣ, большею частю неправильно. Буквы а и оу вм. ы = ѣ и ю употреблены только въ косв. падежахъ слова кнахъъ: кнахъа, кнахъоу. — Вмѣсто о = ъ иногда употреблено е: гладемъ. 244, бълхоме. 253, есме. 261. — Вмѣсто а встрѣчается ъ : дъбръ птицы. и пр. — Иногда написано ъ вмѣсто и, и на оборотъ и вмѣсто ъ : на милостъ твоа, оуслъппър, ништъ , помъгдажщей, кръвъ , съхъздаж, съхъздашеса, тисжщи, посидаж, поустъ ниши, аще би въсхотѣлъ, далъ бимъ, аще би велърѣчевалъ, оукрълса убо бихъ, аще бихж послоушали, аще би ходилъ, аще не би гъ помоглъ, погъблъ бимъ, аще не гъ би бълъ въ насъ, пожръли нъ бишж, и пр.

Въ дат. падежѣ ед. муж. прилагательныхъ именъ и причастій послѣ ш и щ постоянно поставлено о виѣсто ш избавлѣжіштшмоу, спажштшмоу, живжщошмоу, бжажщошмоу, благодавъшошмоу, спѣжштошмоу, весельщошмоу, въшедъшомоу, ніщому, сътворшомоу, поражъшшмоу, и пр.

2. О смъщанномъ употреблени носовыхъ гласныхъ ж в а. Нередко тотъ и другой гласный знакъ употребленъ правильно; но такъже не ръдко видимъ а тамъ, гдъ бы надобно было ожидать ж, а ж тамъ, гдъ бы долженъ быть а. Знакъ а написанъ прениущественно вмѣсто ж: въ 1-иъ лицѣ ед. наст. времени послѣ мягкихъ л, н, р: помоласа, ывласа, въселаса, избавласа, скръбла, поклонаса, съхрана, оузъра; — въ причастіяхъ наст. вр: глаголащин, приемлаще; въ вин. един. жен. рода: постела мож, пъра мож, трапеза, на горж гна, горж Сишна, страсетъ поустына, творити вола, благостына; иногла и въ коренныхъ созвучіяхъ вмёсто ж въ слогахъ твердыхъ: стажажщин, паты (т. е. пяты). Знакъ я вибсто а и на: — въ коренныхъ созвучіяхъ: стжза = стъза, пжти (= паты), истжзати (= истазати), жждаеть, зачять, чжеть, чждо, шжтатиса, штждити, хажбен, жэвікь, прияти; — въ причастіяхь наст. вр: вм. ба: обиджщааго, лжкавноужи, поминажи, делажи, спсажи; въ 3-мъ лице множ. прошедшаго: пооучишж, присташж, събрашжел, сългашж; — въ род. един. и въ имен. и вин. множ.

Digitized by Google

жен. рода: штъ горъі стъїж, шт плода пшеница, пръжде денница, вдовица, шснованию въселеньїй, спеніе десница его, не приять діїх своем, кости мой, стрѣлы свой горащам съдѣла, покриль швъца и волы и птиц і небесъным и ръібы моръскым, на ближънам свой; — въ винит. множ. муж. рода: въ конъца въселеньй, правый срцемъ сны члча, младенъца, слѣпъца, пришельца. На тѣхъ страницахъ, гдѣ употребленъ сложный знакъ и, встрѣчаемъ его не только на мѣстѣ или же и вмѣсто м (симдии земънъни, въ гласѣ тримбънѣмъ), но и вмѣсто ба: посли стрѣлы твоим, изрости моеий, въ пропасти горъскъний, всеим земла, любащами. Кромѣ всего этого есть случаи употребленія знака ж вмѣсто ън: сми, бжджи, граджи, изънемогжи, пасжи, живжи.

- 3. Правила употребленія в вм. м после согласных не выдержано только разь: гонкаше. 229. Случан употребленія в вмёсто а очень нерёдки: ш тенне. 16, съхренеть. 53, подрежащим ма подрежаниемь. 55, подрежание. 73, трева. 58, 150, 166. наследиса. 58, наследатьса. 59, не желенте 100, и пр. Не редки такъ же случан написанія а вм. в: ищазажщин. 60, ищазаеть. 201, ищазааше. 228, въсплещате. 78, 160, само (= семо). 120, насладиши. 139, въ надрахъ. 150, възъйщате. 170, въздеждате. Есть случан употребленія в вм. ж и а: ківле емоу спение мое. 155, поменж, поменжиж, и пр. Въ некоторыхъ случаяхъ употреблено е вмёсто в: иде, кде = къде, съде, сжде, древле, штьметаеть (и шмётаеть), оутещисте, застжнисте, настависте и съвесте (и подвижається, похвалисть, ищезость, и пр.).
- 4. Замѣненіе гласныхъ глухихъ чистыми очень часто: денъ, дение, весъ, слезъ, шкрестъ, конецъ, господенъ, когда, тои, сонъ, оупован, пѣсокъ, псаломо съ, сждобъ, въ пато съ (= въ пжть сь), врътопъ. Любопытны случан замѣненія гласныхъ глухихъ посредствомъ ъ и и : въї Иіжювѣ, въї Егуптѣ, въї има, въї истинѣ, вьзнесжтъї и, тъїи, на хрипътѣ, на хрубтѣ. Отдѣльно отмѣтимъ: падетъ тисжщи, крѣпости мога, вижди,

съ гжслими. Не ръдки случаи и опущенія глухихъ гласныхъ: свътъ, скровище, скроушити, оумртвити, оупрахъ, и пр.

- 5. Смѣшеніе ин н ен въ причастіяхъ беспрерывно: творащен и творащин, видащен и видаштин, божщенса и божштиися, и пр.; въ существ. чаще ен чѣмъ ин: людин, свѣдѣнин; люден, плътен, скръбен, днен, безаконен, знаменен, заповѣден, дъщерен, уъвѣрен, змен — зъмен (— змин), въ прилаг. такъ же часто ен вм. ин: велен, мънен, сен днъ, граде бжен.
- 6. Вмѣсто е иногда употребляется т: Идитоумъ, Етишпъстин, Таворъ.
- 7. При смягченій губныхъ л то употребляется, то нѣтъ: поставленъ, шзлоблению, вьзлюблени, землѣ (им.), швласа, скръбла, прославлатъ, земли, шзлобенъ, шзлобению, вьзлюбенаа, оуправение, въздреметъ, прославена, земѣ (им.), оумръщвѣеши, ш зема, въземаще, поглоумаса (1-е лицо), по земи.
- 8. Иногда употреблено с вмѣсто ш: обаса. 21, 190, штъврѣса. 32, ншиса. 32, наса. 31, Шврѣсъ. 65, възнѣса. 79, начжсъ. 126.
- 9. Созвучіе ск почти постоянно смягчается въ ст, очень рѣдко въ сц: таръсидъсци.

Въ отношени къ грамматическимъ формамъ замѣчательно: Кромѣ обыкновенныхъ формъ прошед. врем. еще употреблены не рѣдко: форма сокращенная со сжатіемъ корня и форма безъ х и ш: — рѣхъ, ѿврѣсъ. 65, възнѣсъ. 106, 215, страсъса. 184, тѣхъ. 187, въвѣсте. 71, извѣсте. 206, възнѣстѣса. 215, въздрѣста. 106, рѣшж, налашж. 15, штврѣса. 32, ищиса. 32, изъвъѣшж. 59, възнѣсаса. 79, нарѣшж. 81, сълашж. 94. тѣшж. 100, шбъшжса. 104, расѣшж. 122, въжашж. 122; — въздвигъ. 35, 198, не сѣдъ. 38, шбидъ и пожръхъ. 40, не възъмогъ. 68, оугъъбъ. 111, придъ. 111, шбрѣтъ. 113, 190, швръзъ. 205, изъндъ. 240, иштезъ. 256, въвѣсте. 71, проидомъ. 105, шбрѣтомъ. 215, оугъъбж. 12, допадж. 19, обидж. 21, проидж. 23, охръмж. 26, изъйдж. 27, падж. 29, 39, 131, възмогж. 30, 154, 228, разъйджса. 32, изнемогж. 39, 103, 178, иштезж.

61, оунъзж. 62, прѣвъзъїдж. 62, придж. 74, 89, съниджем. 79, въпаджем. 94, нападж. 96, 112, прѣмогж. 103, шбрѣтж. 126, 206, шбидж. 146, оумъкж. 179, възъїдж. 210, сѣдж. 210, прѣмогж. 214, погразж. 241, проидж. 242, прѣидж. 251. Иногда въ 3-мъ лицѣ множ. прибавляется тъ: паджтъ. 57, приджтъ. 244.

Прошедшее отъ дати въ 3-мъ лицѣ ед. ч. дастъ. 269; ср. продастъ. 73, пръдастъ. 132, 133.

Въ прошед. совер. 3-му лицу множ. ч. дано иногда окончание хж вм. ша: лишихжса. 131, съгръшихж. 31, жхж. 131, 175, оустрашихжса. 133, пръвратихжса. 133, положихж. 134, прозвахж. 135, не послоушахж. 138, бихж. 138, съсхохжса. 168, навънкохж. 176, собрътохж. 177, въстжжихж. 177.

Въ условномъ сложномъ вр. 1-му лицу ед. ч. дается иногда окончаніе мъ, а не xъ: далъ бимъ. 86, прѣтръпѣлъ бимъ. 90, съмѣрилъ бимъ. 138, погъюдъ бимъ. 202.

Форма достигательная неупотребительна: изъще спсти. 250.

Прилагат. имена въ им. ед. ч. муж. р. почти постоянно написаны съ однимъ ъп: праведънъп, грѣшнъп, джкавъп, диванъскъп, и пр., иногда и съ однимъ и: въйшни, бжи.

Одно и вмѣсто ин очень часто написано и въ разныхъ падежахъ существ. имени: жрѣби, брати моеи, жити брати въкоупѣ, съ пѣни аггелъскъми, спени, спени, стени, въ безакони, въ весели, въ смѣрени, въ исповѣдани, въ начинанихъ, въ смъравданихъ, въ помъщленихъ.

Въ мѣстномъ падежѣ муж. р. ед. ч. мѣстоименій встрѣчается и вмѣсто е: въ срци своим. 13, въ смѣрени моимъ. 202.

Въ род. пад. сред. р. ед. ч. встрѣчается и ви. е: имени твоего. 215.

Въ род. пад. жен. р. ед. ч. словъ мой, твой, свой, употреблено чаще ж, ж, чъмъ еж, еж (= ем): Ш горъ стъї свой, множъствомъ милости твой, благостына твой ради, въ похотъхъ дши свои, славы свои изъринищиса, въ гори стына

свож, Ѿ ржкъї твож, Ѿ юности мож, снъ рабъї твож, сждъбъї правды твож, братиж ради мож, кувотъ стына твож.

Въ твор. пад жен. рода вмѣсто оіж, еіж употреблено иногда одно ж: надъ Сишном горж, женжште пешть нефта, мростиж твож, милостиж твоіж, незлобож мож, спи десницж твоіж, благодѣтиж твож, и пр.

Во всей рукописи, кром'т двухъ трехъ м'тостъ, (какъ търдии на л. 198) въ слогахъ сложныхъ съ р и съ л написанъ ъ не передъ р и л, а послъ.

2.

Евангельские листки Ундольскаго.

Въ библіотекъ покойнаго В. М. Ундольскаго, нынъ въ Московскомъ музет, въ числъ разныхъ отрывковъ древняго письма есть два листка въ малую осьмушку изъ Четвероевангелія юсоваго письма, какъ кажется, XII—XIII в. *) Книга, изъ которой уцътъли эти листки, судя по нимъ, писана довольно сжато, по 23 строки на страничкъ — не крупнымъ уставомъ. На одномъ изъ листковъ находится изъ Евангелія Луки: XI: 28—43, на другомъ изъ того же Евангелія XII: 24—42. Надъ страницами подъ ними, съ боку и между строками написаны разныя приписки, облегчающія церковное и домашнее употребленіе книги: указанія времени чтенія, началъ и концовъ чтеній, содержанія главъ и т. п.

Въ правописаніи этого памятника въ отношеніи къ употребленію буквъ замічательно:

- употребленіе і вм. и послѣ ь: шсждать і, передъ а слитно такъ, что из значить им: хыщения.
- употребленіе двойнаго w или ⊙ вмѣсто простаго въ началѣ словъ, а иногда и въ серединѣ: wкo, wставлѣти, фарисеюмь, фарисе⊙мь;

^{*)} За сообщение списка этихъ листковъ и снимка съ одной изъ страницъ признательно благодарю о. архимандрита Амфилохія.

- исключительное написаніе ы, а не ъі, и вмѣстѣ съ тѣмъ
   ь, а не ъ.
  - употребленіе кое-гдт оборотнаго он: лоюве, лоюнте;
- двоякое написаніе широкаго юса: ж и **4**: лжкавъ, вн**4**трь.
- употребленіе і только при а (= 12), и то непостоянно: знамениа, покаашжся, сжщаа, емоу, еда, знамение, вынышнее, вжиж, троуждажться, жзыци.

Въ отношенія къ выговору, на сколько онъ выразился въ правописаніи, зам'тчательно:

- 1. Постоянное, исключительное употребление ь, указывающее на смѣшение слоговъ твердыхъ и мягкихъ, и то же подтверждающее написание и вмѣсто ъп: нѣки, аще би, бдѣлъ би, не далъ би.
- 2. Смѣшанное употребленіе носовыхъ гласныхъ: ж вм. а и а вм. ж: слышжще, покаашжса, приложитса, бдащи, лобве бжиж, жже, слышати прѣмидрость Соломона, гла (1-е лице наст.), вь третима стражи, выметаема, шврыза; употребленіе и вм. а: не имы ча°ти етеры тымныи.
- 3. Употребленіе кое-гдѣ ѣ вм. ы: имѣниѣ; а вм. ѣ: ищате, цалованиа; е вм. ѣ: зде; ѣ вм. а въ слогахъ твердыхъ иногда: трѣвж, въ слогахъ мягкихъ постоянно: тлѣ, чѣжщимъ, чѣ°.
- 4. Замѣненіе гласныхъ глухихъ чистыми и опущеніе глухихъ: вьжегь, темно, конець, народомь, спждомь, скровѣ, скровище, тма, свѣтилникь, свѣщницѣ, дастса.
  - 5. Смягченіе ск въ сц: нинеўгутьсци.

Изъ грамматическихъ особенностей на двухъ листкахъ встрътилась только одна замъчательная: употребленіе одного ъп вмъсто ъп въ имен. пад. ед. прилаг. именъ: чловъчьскът, нъки (ср. кыи).

3.

Двчанское четвероевангелів.

Оно вывезено А. О. Гильфердингомъ изъ Дечанскаго монастыря въ 1857 г., и хотя, какъ видно, не очень береглось, осталось однако все цёло, какъ было написано. На 208 пергам. лл. въ 4-ку заключаетъ въ себё эта рукопись всё четыре евангельскія книги съ оглавленіями и разныя служебныя указанія чтеній. Судя по рисунку нёкоторыхъ буквъ и правописанія, ее можно отнести къ памятникамъ XIII вёка.

Приписка во всей книгѣ только одна, на л. 122, при притчѣ о богачѣ и управителѣ его имѣній (приставникѣ: Лук. XVI: 1—9) написано тѣмъ же почеркомъ и черниломъ на полѣ въ длину страницы:

😀 w пръславъ прича.

На лл. 198—207 пом'єщены календарныя указанія по днямъ місяцевъ, между прочимъ слітдующія:

- Сент. 2. прп. Өеоктиста: въ др. пп. 3-го сент.
  - 18. с. Иноуариа еппа Городиньскаго и с. Сусаны: — чит. Іануарія и Сосія. Мин. Вас. Х в.
- Oкт. 19. с. Іша^н Рил^скаго: Зограф. глагол. ев. и Терновское еванг. 1272 г.
  - 28. с. патр. И́wсифа и Троуфима: т. е. Трофима: ср. Остромир. ев. подъ 29 окт.
  - 30. с. Куринікині патр.: ср. Минол. Вас., Остромир. ев., Ватикан. глагол. ев.
- Нояб. 5. Обновлений с. Өефра: разумьется освященіе одной изъ церквей Константинопольскихъ: ср. Остр. ев.
  - 19. с. Сасиы и кже с ий: с. Дасія?

- Нояб. 20. сс. патр. Прокла, Максима, Анатолим и Генадим: ср. Ватик. глагол. ев. и др. пп.
  - 29. с. a. Силы: см. Ann. eccles. 293.
- Дек. 18. сс. им. Афинодора и инт.: такъ и въ нък. Греч. календаряхъ: An. eccles. 311.
- 30. с. а. Симона: чит. Тимона, какъ и въ Минол. импер. Вас. и др.
- Янв. 14. Въ тъже днъ пама с. Савы пръвааго архиейпа Сръбскаго: прославленъ немедленно по кончинъ; ср. Хиланд. типикъ 1331 г. Annus eccl. 347.
  - 30. Обрѣтение м°щи с. Климента: ср. Охрид. ап. и др.
  - 31. ... и с. Aрсении: (?).
- Февр. 14. с. Курила философа: см. Охрид. Апост. и др. пп.
  - 20. с. о. Пафнотий: такъ и въ нък. Греч. кк. An. eccl. 77.
  - 22. с. Өомы: см. Слъпч. ап. и др.
  - 29. Егда бждеть високто... стомоу Дифрю: память сс. Папін, Діодора и Клавдіана означена подъ этимъ днемъ въ нѣк. Греч. кк. An. ec. 82.
- Мар. 19. с. а. Оомы новаго архинппа Костандина града: въ др. пп. подъ 20 и 22 Мар.; онъ скончался 20 мар., а погребенъ 22 го.
  - 22. с. Оомы патр: см. выше.
- Апр. 1. с. Іблеў верны: см. выше стр. 62 въ изв. о манев В. И. Григоровича.
  - 2. с. Епифаниті: не по ошибкѣ-ли вм. с. Апфіана или Амфіана: см. Слѣпп. ап.
  - 4. с. Өеш^{яв}ла: см. Слёпч. апост.
  - 9. с. Патермотиці: такъ и въ Іерус. к. X в. An. eccl. 106.

- Апр. 14. с. а. Аристарха: такъ и въ Мин. XII в. и въ др. пп.
- 16. с. а. Акаким: такъ и Iерус. к. X в. и нн. дд.
- 19. с. Өефра: такъ и въ Минеъ XII в. и др.
- 20. с: Пафиотим: такъ и въ Іерус. к. X в. и др.
- 22. с. Өефсині: не по ошибкѣ-ли вмѣсто с. Өеодора Сикиота.
- 24. с. Хрониктигі: (?).
- 28. с. Хртофора: (?).
- 29. с. Максима: (?).
- Мая 4. чтномоу кртоу с нобе вывывшюса: (?).
  - 7. ывльшиса звёздё с нбе°: по другимъ пп. не звёздё, а кресту, какъ означено выше подъ 4-мъ ч.
- 16. пр. Захарил: такъ и во многихъ пп. XI XIII вв.
- 18. с. Сипилитера: Филеоера?
- 24. пр. Захарим: не по ошибкъ-ли вписано здъсь вм. 24 іюня?
- 26. а. Июды: такъ и въРус. мине Б XI в. и въ Греч. кк. An. eccl. 139.
- 27. сс. Сергиа и Вакха: такъ и въ нѣк. Греч. кк. An. eccl. 140.
- 30. с. 16 всевим: см. въ Мин. имп. Вас. и др.
- 31. с. дроугаго **Е**всевиы: такъ и вънък. Греч. кк. An. eccl. 143.
- Іюн. 6. с. Доровей: см. Мстисл. ев. до 1117 г. и др. пп.
  - 7. с. Антима: т. е. Аноима: см. Греч. кк. An. eccl. 148.
  - 9. с. Акакига: (?).
  - 20. с. м. Зосимы: см. Минол. имп. Вас. X в. и др. пп. подъ 19-мъ ч.
- Положеник ризѣ и помсоу стыль ббл: упоминаніе о поясѣ находится и въ другихъ пп. Слав.
  - 3. с. м. Өефра и инѣ: см. Минол. имп. Вас. подъ 4-мъ ч.

- Iюл. 7. с. м. Поликарпа: см. Остром. ев., Ватик. глаг. ев. и др.
- 9. сщеник стън вци: см. Обих. XIII в.: разумъстся освящение одной изъ Констант. церквей.
- 14. с. о. Йшснфа епископа Солунскаго: см. Мстисл. ев. до 1117 г., Четвероев. 1144 г., Обих. XIII в.
- 26. с. Симе w на иже въ w градъ: см. Остром. ев.
- 30. с. Геласим: (?).
- Авг. 20. а. Тадеа: см. Остром. ев., Мстисл. ев. до 1117 г., Мин. XII в. и др. пп.
  - 21. с. Васисы: т. е. Вассы: см. Мстисл. ев., Апост. 1307 г. и пр.
  - 24. Положеник ч. мощий с. а. Вартоломей: см. Мстисл. ев. до 1117 г., Юрьев. ев. по 1119 г., Четвероев. 1144 г. и пр.
- 25. сс. патр. Костанъдина града Калиника, Мыны и Гwa": о с. патр. Калиникъвъ Остром. ев. и въ Ватик. глагол. ев. см. подъ 24-мъч.; о сс. патр. Епифанъ и Минъ въ Минол. Вас., въ Ват. глагол. и нр. Греч. пп.; о сс. патр. Іоаннъ, Епифанъ и Минъ подъ 26-мъч. см. Греч. к. изд. Шольцомъ. Ап. ессl. 207.

Изъ буквъ, употребленныхъ при написаніи Четвероевангелія Дечанскаго, болье другихъ любопытны:

- за употреблено довольно часто, но не ностоянно въ тъхъ случаяхъ, когда бы можно было ожидать: врьзаи, дроузаи, завъзды, заижджщей, прозабаеть, кназаемь, кназы, мнози, помози, пъназы, пъназы, пъназыникъ, стазажщеса и пр.
- ї написано вм'єсто и почти исключительно по недостатку м'єста;
- © написано очень часто, особенно въ первой половинъ рукописи, вмъсто простого о: множи, ыко, вышныго, въ пагоубж, и пр.;

- щ постоянно;
- ы исключительно передъ ъг.
- обороченное ог употребляется, но очень рѣдко.
- іотованіе выражено иногда посредствомъ точки надъ гласной (еже, примть, мож, радостиж), но чаще посредствомъ на ижо, місти, міждь, оубомішасм, кість, кіго, кіда, знаменикімь, тати, тазыкъ, таша, та;
- то же і употреблено очень часто и для показанія мягкаго выговора предъидущей согласной: кланіатисм, ньіны, занк, к немоу.
- витсто глухой гласной иногда написанъ надстрочный знакъ": полза, бъговонне.

Въ отношени къ выговору, какъ онъ выразился въ написани, следуетъ заметить:

- 1. Смъщение слоговъ твердыхъ и мягкихъ. Оно выразилось:
- смѣшаннымъ употребленіемъ ъ и ь: колъ, жизнъ, по немъ, шбльчена, вльна, вьстръжници, крьмѣ, всѣкь, вь шдеждахь. легешнь, вънидемь;
- написаніемъ а вм'єсто м, о вм. е, ж вм. ж, и вм. ыї и на обороть, ю вм. оу и на обороть: вса, всакъ, дивлашеса, боура, вараж, разараше, мора, расра, в'єроужщомоу, ицівлівшомоу, пославьшомоу, на нж, всж, приемлять, створж, прозрж, жэкьї ими врати, бтомь живимь, вльни, погибаемь, малихь, азикомъ, старь си, би, абыё, свыней, рызы, вашыї, постылахж, вь вышныхь, равьвый, мороу, приклоучьшоуса, в'єтрю, в'єрюйте, жглю.
- 2. Гласныя чистыя употреблены вмѣсто глухихъ: пришедьши, темници, реци, рецѣта, сесь крщакть. 147, родо сь и пр. Не рѣдко гласныя глухія совершенно опущены: скровище, створьше, тма и пр. Есть случаи написанія ы вм. ь: молыхоуты й оученици. 147.
- 3. Буква т употреблена правильно, но кромт вообще ожидаемыхъ случаевъ иногда стоитъ вмтсто ы; иногда замтнена обуквою е: зде, иде, премо.

написаны гадальныя приписки*) киноварью, но всё они соскоблены, такъ что нельзя прочесть, за исключеніемъ одной, оставшейся въ прежнемъ видё на л. 101 къ псалму XCIX или къ С: «∴ добро и разбино дёло твой ∴ Въ Новгородской Софійской псалтыри XIII—XIV в. при псалмё С нётъ гадательной приписки, а при XCIX читается: «не дворазумьствуй орудий ∴

Изъ буквъ, употребленныхъ въ этомъ намятникъ, болъе другихъ замъчательны:

- кром'т обыкновеннаго е, есть оборотное э: написано нѣсколько разъ въ концѣ словъ выше строки: блыцени. 60, поношени. 62.
- і ї: написано р'єдко, безъ всякой особенной нужды: покажі, помінах, йюдейскіж;
- w витесто о написано въ началт слова и въ началт слога: wtpoke, фарашне;
- 8 вмѣсто оу написано большею частію по недостатку мѣста, въ концахъ строкъ;
- ы = $\ddot{\mathbf{u}}$ и ь: исключительно передъ $\ddot{\mathbf{u}}$ и $\ddot{\mathbf{u}}$; только разъ написанъ $\ddot{\mathbf{u}}$: потр $\ddot{\mathbf{u}}$ бит $\ddot{\mathbf{u}}$ са. 27;
- іотованье посредствомъ і употреблено въ із и въ іс, и то не всегда: твоз, егда; разъ написано ьа: ьатробж. 28; обыкновенно же для выраженія іоты употреблена точка: твоіз, моіс, свой, свож;
- вмѣсто глухой гласной часто написанъ надстрочный знакъ: " или ': выни, наслъдатса.

Изъ особенностей выговора, выраженных въ правописании, болъе замъчательны слъдующия:

1. Смѣшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ рѣзко выразилось исключительнымъ употребленіемъ ь и смѣшеннымъ употребленіемъ ы и и: насищжся, Ѿкриеть, въздихание, постидаться, бездни, прізиваж, димь, висоти, тисжща, прѣтиканию, митарю, би, бихь вь поустини, птици пернати, ныщавго, по-

^{*)} См. о нихъ въ Свед, и Зам. о неизв. и малоизв. пам. XXXIV.

мызажіщей, быйнь, шбыдимь, шбыдимы, остыль, вызлюбыхь, дроўзы, вразы, скрыбы, и пр. Есть кром'в того случан написанія оу вм. ю и а вм. па—в: неклоучимаго, сьблоуде, вса—выса, мора, см'врахса. Посл'в шипящих употреблено нер'вдко о вм. е: сп'вжщому, творащомоу, шкмлащомоу, створшомоу, оутврыжьшомоу.

- 2. Вибсто глухихъ гласныхъ вногда поставлены чистыя: станокь, сждобь, посокь, вепль, порепшж. 52, весь, приплець, безоумень, несмыслень, мьчетаний, да исповъмесм. 114; вногда онъ пропущены: скровища, скрыхь и пр.
- 3. Часто передъ и вивсто и поставлено е: велеи гъ, гиввъ вжей, инеи, рожденся, скръбей, напастеи, заповъдеи, днеи, людеи, знаменеи, оправданеи, ржкописанеи, безаконеи, житейспъмъ.
- 4. ѣ употреблено и виѣсто ы: ыко, всѣкь, населѣкть, ржка грѣшничѣ, поучѣхса; виѣсто а: трѣва, наслѣдатса. 26, XXVI. 11; иногда употреблено а и е виѣсто ѣ: вьсплещате, възыщате, где, иде, съде; ь ви. ѣ: процвъте, просвътатьса.
- 5. Носовыя гласныя употреблены смёшанно: ж вм. а: оуждришжса, стжза, жзыкь, бешждие, прижхомь, пощждить, смецж, на боржщжжса, міти гнж, бышж, сьздашжса, белышжть, лишжтьса, божщихьса, божиса, люди свож, вса кости мож, кназж (вин. м.); а вм. ж: тржбё трабащи, вподобласа, высхвала, сыхрана, оугразна, вызлёза, оутна, глать, разыдатьса, сымататьса, кльнащей, постела мож, твож вола, зема безводижа, вь памать вёчнжа; ж вм. ы: живжи, до койць выселенжа; ь вм. а: дрыхль.
- 6. Согласная л послъ губныхъ чаще не вставляется: вызлюбень, сслабень, сставена, суподобаса (1-е лице наст. вр.), приемещи, заеметь, земъ, с зема, — избавлъж, избавлении, землъ.
- 7. Буква ш въ прошед. врем. иногда замѣнена буквою с: гаса и насытишжем, погасм, не жем вѣры, объжем, вызвѣсь дшж.

- 8. Сочетаніе ск сиягчено то въ ст, то чаще въ сц: земьсти, тар'єщьсти, члисци, людьсціви, житейсцівиь.
- 9. Буква з = с передъ ч, ц нногда опущена, иногда иттъ: ицълений, бечислънихь, исчезажще, исчезажть = ищезажть.
- 10. Буква о замізнена вногда посредствомъ т: корабин тарситьскых, прин тарсидьсти.

Въ грамматическомъ отношения замъчательно:

- 1. Окончаніе прилаг. муж. ни. пад. ед. ч. на ът ы н: недостоинът рабь, азь грѣшни, кдиночады шче, идрды, праведни, ливанскі, темни, вышни.
- 2. Такое же опущение и повторяется часто и въ другихъ случаяхъ: вь побчени, вь безакони, оправдани твоихъ, шбличение безакони, множъства въсклицани нашихъ.
- 3. Нередко окончаніе $\vec{x}$ вм. о $\vec{x} = e\vec{x}$ или е $\vec{a}$: ыростих твох, крыпостих свох, твох неситнох похотих, ырости твох (род.), вь гивы міти свох, $\vec{w}$ бліти твох.
- 4. Нерѣдко употреблены краткія формы прошед. времени рѣхь, рѣшж, ыса, поыса, извѣстѣ шчи, вызвѣсъ ділж; вызнесь, прибѣгь, страсьса, прѣдасть, шбрѣтомь, шбрѣтж, падж, шврыгжса, обыдж, изнемогж, допаджт, исчезнжть, прѣиджть, вызмжтатьса (= вызматошаса. LXXV. 6), принджть.

5.

Поученія Ефрема Сирина.

А. Ө. Гильфердингъ вывезъ изъ Старой Сербін два отрывка изъ этой рукописи: одинъ (тетрадь въ 7 лл.) пришитый къ Сербской книгѣ Октоиха, принадлежавшей монастырю Чернорѣцкому, другой (4 лл.), отдѣльно, изъ монастыря Горіоча. Что оба отрывка принадлежали къ одной книгѣ, это доказывается одинаковымъ письмомъ и форматомъ ихъ. Рукопись была въ 4-у по 24 и 25 строкъ.

Изъ буквъ, употребленныхъ въ этой рукописи, болъе другихъ стоятъ вниманія:

е широкое: оно написано иногда, въ концъ строки вмъсто простого е (трепе ть, вь прише-стви), а иногда, въ началъ слога въ значени к (Сфремь, Бжие);

- z. употреблено рѣдко: въ чрьтъть, ътвло, мноъть;
- о написано то вмёсто о простого, въ серединё словъ (міко, мимо), то вмёсто с двойнаго, въ началё словъ (обита, оцести);
- w написано въ началѣ словъ и въ сложныхъ словахъ, въ началѣ втораго члена (шбьемлетьса, злошбычных);
  - у иногда витсто оу (гласу силы);
  - 8 иногда витесто оу (навчивь, створшв);
  - в пишется исключительно передъ ъ;
  - і исключительно передъ ъ ;
- ѣ и виѣсто и послѣ согласныхъ (печѣли, пооучѣхьса, похвалѣеть);
- опущеніе глухой гласной часто выражено посредствомъ знака" (страйны, Швінцавши), который употребленъ также и безъ видимой нужды при стеченіи согласныхъ (довольство, Шчьства, патриар'яхь).

Въ правописания въ отношения къ выговору замътить можно:

- 1. Смѣшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ выразилось болѣе всего безразличнымъ употребленіемъ ь въ тѣхъ и другихъ слогахъ. Разъ только случилось а вмѣсто м = ѣ: всакж. Употребленіе о вм. е въ дат. падежѣ прилаг. им. муж. р. ед. ч. постоянно: дажщомоу, спсажщомоу, глащомоу, зижжщомоу. См. еще срповъдець.
  - 2. Гласныя чистыя выбсто глухихъ написаны редко, и то

почти исключительно въ производныхъ слогахъ; чаще гласная совсемъ опущена: вепль, срдемь, гармомь, грешень, — вса, грешникь, скроушение, велми.

- 3. Носовыя гласныя употреблены смешеню: ж вм. а: скрьбж и рыдаж (прич.), приносжщжж, пимищж (им. множ.), а вм. ж: дшевна немощи, имащимь, дремлащи. Въ глаголе поманжти постоянно поставлено е вм. а.
- 4. Для смягченія губныхъ иногда употребленъ л, иногда не употребленъ: шбьемлетсм, вызлюблене, вызлюбене, оуправень.
- 5. Передъ шипящими буква с чаще опущена: ис чрѣва, рачрывати, бечинны, бечьстие.

Въ грамматическомъ отношении замъчательно:

- 1. Прошедшее безъ х: вызнесь гла° мон.
- 2. Первое лице множ. ч. наст. времени не только на ь, но и на ы: есмы, бждемы.
- 3. Окончаніе прилаг. имени въ муж. р. ед. ч. на ы, и, а не на ыи и ин: страйны, сты, грішны и неразоумны, слабы и присно оунылы, чрытогь небесны, дій сждий, помысль лжкавы, пвіть оутрыни.
- 4. Въ склоненіи существительныхъ одно и витесто ин: по скончани, о жити, вы пришестви, по объщани.
- 5. Окончаніе ы вм. о въ м'єстномъ прилаг. вм. ед. ч.: по скончани бес'єднь в, о един'ємь бліть нь й послоушливымь.
- 6. Въ склоненіи мѣстоименія мога родит. падежь оконченъ на А, а дательный на и: дії мол, матере мол, к діїн мой.

РЕМІНАРЕМАЕ ВІЩІЗО

о намятникахъ древняго юсоваго письма.

Вышеразсмотрѣнные памятники юсоваго письма, относясь по написанію къ различному времени, отъ XI до XIV в. и, вѣ-роятно, къ различнымъ мѣстностямъ, любопытны одинаково и по чертамъ, отличающимъ ихъ взаимно однихъ отъ другихъ, и по чертамъ, одинаково повторяющимся во всѣхъ.

По начертанію любопытны болье остальныхъ слъдующія буквы:

- -0=8, e=3, $z_1=5$, r, 0=0, $\theta=0$, y=4,
- $\ddot{\mathbf{u}} = \mathbf{u}\mathbf{t}$, $\mathbf{b} = \mathbf{b}$, $\mathbf{o} = \mathbf{b}$, $\mathbf{A} = \mathbf{e}\mathbf{x} = \mathbf{x}$, $\mathbf{A} = \mathbf{A}$.
- a = в употреблено въ Минейномъ листић Григоровича, въроятно, XIII в.
- е есть принадлежность многихъ памятниковъ XII—XIV вв., употребляется большею частію вмѣсто к послѣ гласныхъ, въ XIV вѣкѣ пишется съ хвостомъ, опускающимся за строку, или же, какъ въ Дечанской псалтыри, на оборотъ: э.
- z_1 и z_1 z_2 употреблены въ одинаковомъ значени и въ нѣкоторыхъ памятникахъ довольно послѣдовательно, т. е. не тамъ, гдѣ простое з. Употребленіемъ z_1 отличаются слѣдующіе памятники: XI в.: Хиландарскіе листки, XII в.: Болонская и Погодинская псалтырь, Охридская и Слѣпченская книги Апостольскихъ чтеній, XII XIII в.: Паремейникъ Григоровича, XIV в.: Хиландарское четвероевангеліе, Дечанское четвероевангеліе, употребленіемъ z_1 виѣсто z_2 : XII в.: нѣкоторые листы Погодин-

ской псалтыри, Охридскаго и Слепченскаго Апостола, XII— XIII в.: Служебная минея Григоровича, XIV в.: Севастьяновскій сборникъ. Въ некоторыхъ памятникахъ, какъ на примеръ въ Зографскомъ Трифологіи, употреблены обе эти буквы; въ некоторыхъ другихъ, какъ въ Тріоди Григоровича, въ Поученіяхъ Ефрема Сирина, употребленіе зг непоследовательно.

- Мягкое л., извъстное изъ Русскихъ древнихъ памятниковъ, встрътилось въ Хиландарскихъ листкахъ.
- Кромѣ w, нерѣдко встрѣчается въ памятникахъ XII XIV вв. о и о, вмѣсто w, т. е. большею частію въ началѣ словъ и слоговъ; въ Слуцкой псалтыри встрѣтилось и вмѣсто простого о въ словѣ мкв.
- у = v, иногда употреблено вибсто оу = 8 въ Супрасльской рукописи, въ Слуцкой псалтыри, въ Охридскомъ Апостолб и въ другихъ не столь древнихъ памятникахъ, а въ нъкоторыхъ, какъ въ Саввиной книгъ и Зографскомъ Трифологіи, вибсто и.
- 8 употреблено иногда вийсто оу почти во всёхъ памятникахъ, начиная съ самыхъ древнихъ, то безразлично, какъ въ Саввиной книгъ, то въ началъ словъ и слоговъ, какъ въ Тріоди Григоровича и пр.
- Буква ч въ большей части памятниковъ XI XIII вв. написана съ крутыми рожками: ч, но уже въ Зографскомъ Трвфологіи, писанномъ въ XII XIII в., написана косо: > , какъ в въ памятникахъ болѣе позднихъ.
- Написаніемъ щ = ш = шт памятники разнаго времени, а можеть быть и разной містности, отличаются різко: изъ памятниковъ XI віжа исключительно шт употреблено въ Новгородскихъ листахъ евангелія и въ Македонскомъ листкі, шт в ш въ Супрасльской рукописи, шт и щ въ Хиландарскихъ листкахъ, а щ господствуетъ исключительно въ Саввиной книгі, гді только разъ написано ш вмісто щ, въ Слуцкой псалтыри, въ листкахъ Ундольскаго; изъ памятииковъ XII віжа въ Норовскомъ стихирарі шт и ш, въ остальныхъ шт и щ; изъ памятниковъ XII—XIII в. въ Норовской псалтыри шт и щт, въ

Тріоди Григоровича шт р'едко; въ остальныхъ и более позднихъ господствуетъ щ.

- Написаніемъ ъ = ы различаются, кажется, памятники разной мъстности: изъ памятниковъ XI въка, ы а не ъг, и вмъсть сътвиъ ь, а не ъ, употреблено въ Супрасльской рукописи, иногда и въ Македонскомъ листкѣ; изъ памятниковъ XII и XII —XIII в. исключительнымъ употребленіемъ ы отличаются Погодинская псалтырь, Служебная минея Григоровича, Евангельскіе листки Ундольскаго, въ некоторыхъ местахъ и Болонская цсалтырь, въ остальныхъ ъ ; изъ памятниковъ XIII в. и XIII -XIV вв. употребленіемъ ы отличаются: книга Евангельскихъ чтеній, Мануйловскій апостоль, Норовскій псалтырь, Жеравицскій уставъ; изъ памятниковъ болбе позднихъ ы господствуетъ въ Лобковскомъ паремейникъ, въ Дечанскомъ, Зографскомъ и Хиландарскомъ четвероевангеліяхъ, въ Дечанской псалтыри, въ Поученіяхъ Ефрема Сирина, и въ нікоторыхъ изъ нікъ вмість съ исключительнымъ употребленіемъ ь. Начертаніе ъи попадается въ Слупкой псалтыри, Хиландарскихъ листкахъ, Слепченскомъ апостоль, Болонской псалтыри; начертание от вивсто ъ употреблено разъ въ Саввиной книгъ.
- Оборотное от витето ю употреблено постоянно въ первомъ почеркт Слтпенскаго апостола, иногда же и въ другомъ почеркт этой книги, равно какъ и въ Болонской псалтыри, на первыхъ листахъ Охридскаго апостола, въ Евангеліи Ундольскаго, въ Дечанскомъ четвероевангеліи, слтд. въ памятникахъ XII—XIII втка.
- Кром'є обыкновеннаго написанія широкаго юса, ж, встр'є-чается въ древнихъ рукописяхъ, какъ на прим'єръ въ Евангельскихъ листкахъ Ундольскаго XII—XIII в. начертаніе л; съ XIV в'єка оно входить все бол'єє въ обычай и потомъ становится господствующимъ. Любопытный случай написанія еж вм'єсто ж—л (в'єровашеж) представляетъ Охридскій апостолъ.
- Кром'в обыкновеннаго написанія малаго юса, а, употребляется во многих древних памятниках начертаніе а и

по большей части съ тъмъ, чтобы каждой изъ этихъ двухъ буквъ дать особенное значеніе. Правильно, всегда послё гласныхъ употреблено а или а, а а послё согласныхъ въ Саввиной книгѣ, Слуцкой псалтыри, Супрасльской рукописи, Паремейникѣ и Минейномъ листкѣ Григоровича; на оборотъ а послѣ согласныхъ, а а послѣ гласныхъ въ Хиландарскихъ листахъ; а послѣ гласныхъ и согласныхъ исключительно въ Македонскомъ листкѣ, смѣшанно въ 1-мъ почеркѣ Слѣпченскаго апостола, въ Норовской псалтыри, въ Парижскомъ стихирарѣ. Во всѣхъ другихъ памятникахъ и между прочимъ въ Новгородскихъ листахъ и въ листахъ Ундольскаго XI вѣка, въ большей части памятниковъ XII и XIII вѣка и во всѣхъ XIV вѣка, употребленъ исключительно а послѣ гласныхъ и согласныхъ.

- Для выраженія іотованія, какъ видно изъ предыдущихъ замѣчаній, были употребляемы иными писцами особенныя начертанія буквъ, или просто или съ надстрочнымъ знакомъ (е', а' и пр.). Надстрочный знакъ употребляемъ былъ для этой цѣли и надъ другими гласными. Другіе писцы, не довольствуясь этимъ, употребляли строчный знакъ г: гл, к, гж, гж. Вовсе не употребителенъ этотъ способъ въ листкахъ Ундольскаго XI в., въ Норовскомъ и Парижскомъ стихираряхъ, въ Паремейникъ Лобкова.
- Для выраженія опущенныхъ изъ строки глухихъ гласныхъ, а въ нѣкоторыхъ памятникахъ и безъ видимой нужды между согласными ставится надстрочный знакъ: ' или ".

Вънвкоторыхъ рукописяхъ именно въ Македонскомъ листкъ XI, въ Болонской псалтыри и въ Охридскомъ апостолъ XII въка, употреблены или отдъльно, или цълыми строками глаголическія буквы. Въ Македонскомъ листкъ употреблена только одна буква ю въ словъ Еулогир. Въ Болонской псалтыри, въ толкованіи пс. XCVI-го, на четырехъ строкахъ написано глаголицей нъсколько цъльныхъ словъ и нъсколько буквъ промежду кирилловскими буквами:

> Мѣнетъ бо ж богы **+ ?э язсте ш•8. wэ8 шэ чядже ч б.** в **ш с**

SSMS4348 🔆

Ваьэв выший пришествию Хву ненавидите идоль гаже эли ...

Въ Охридскомъ апостоль въ несколькихъ местахъ отдельныя буквы и слова и кроме того два большихъ места написаны глаголицей: на л. 13—14 на шестнадцати строкахъ значительная часть чтенія изъ Деяній: XVII: 1—7 (см. ниже стр. 273) на л. 98 на четырнадцати строкахъ конецъ чтенія изъ посланія къ Ефесеямъ: IV. 7—13, и за темъ несколько календарныхъ указаній (см. выше стр. 87). Объяснить это смещеніе глаголицы съ кириллицей по крайней мере такъ же трудно, какъ и присутствіе кириллицы въ некоторыхъ изъ глаголичеческихъ памятниковъ. Ясно только, что въ Охридской книге апостольскихъ чтеній и подборъ буквъ и ихъ употребленіе въ глаголице иное, чемъ въ кириллице: довольно вспомнить о букве р, о частомъ употребленіи а вм. ж, ьа вм. а—а, объ исключительномъ употребленіи одного в . . . .

Употребленіе буквъ въ отношеніи къ выговору представляетъ любопытныя данныя, частію во всёхъ памятникахъ повторяющіяся болье или менье одинаково, частію различающія, памятники одни отъ другихъ.

Нікоторыя изъ этихъ данныхъ касаются гласныхъ.

- 1. Одинъ изъ важныхъ признаковъ разсматриваемыхъ рукописей есть смѣшеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ, въ родѣ
  того, что видимъ въ нынѣшнихъ нарѣчіяхъ Сербскомъ и Чешскомъ. Оно обозначилось: неправильнымъ и отъ части непослѣдовательнымъ употребленіемъ глухихъ гласныхъ ъ и ь и гласныхъ чистыхъ: о и е, ъи и и, а и и = ѣ, оу = 8 и ю, ж и к
  въ коренныхъ созвучіяхъ, въ словообразовательныхъ приставкахъ, въ окончаніяхъ падежныхъ и личныхъ.
- Чаще всего видимо смѣшеніе глухихъ гласныхъ, выражающееся или неправильнымъ и непослѣдовательнымъ ихъ употребленіемъ одной вмѣсто другой, или исключительнымъ упо-

требленіемъ одной изъ нихъ вибсто двухъ. Изъ рукописей этого последняго отдела исключетельным употреблением одного ъ отличаются Евангельскіе листы Ундольскаго XI в., Паремейвикъ Григоровича, 1-й почеркъ Слепченскаго апостола, а исключительнымъ употребленіемъ ь — Македонскій листокъ XI в., Евангельскіе листы Ундольскаго XII—XIII в., Дечанскій псалтырь и Поученія Ефрема Сирина XIV в. Изъ рукописей, въ которыхъ употреблены и ъ и ь, менье всего неправильностей въ ихъ употреблении находится въ Новгородскихъ евангельскихъ листахъ XI въка, и въ нихъ однако есть ъ витсто ь и ь витсто ъ какъ въ коренныхъ созвучіяхъ, такъ и въ окончаніяхъ, въ другихъ же рукописяхъ и XI віка и болье позднихъ количество неправильностей неисчислимо. Не ръдко въ одной и той же рукописи на одной и той же страниць одно и тоже слово написано и съ ъ и съ ь. Более всего замечательно, какъ более постоянное, написание в после шипящих в согласных в (ж. жд. ч, ш, щ), въ твор. и мъсти надежъ мужеск. ед. ч., въ третьемъ липф глаголовъ.

- Употребленіе о вм. е встрічается обыкновенно послі шипящихъ (ш и щ) въ дат. муж. ед. причастій настоящаго и прошедшаго времени (напр. хотащомоу, сътворьшомоу). Эта черта повторяется во всіхъ памятникахъ XII в. и боліве позднихъ боліве или меніве часто. Употребленіе е вм. о встрічается різдко и обыкновенно въ тіхъ случаяхъ, когда гласною чистою замізнена глухая, на пр. вепль вм. въпль. Охр. ап.; гладемъ вм. гладъмъ. Бол. пс., есме. Бол. пс., Охр. ап., имаме. Охр. а. Шпезе. Сб. Сев. и пр.
- Употребленіе ы и и, одного вмісто другаго, встрічаєтся уже въ памятникахъ XI віка, именно въ Саввиной книгі и въ Супрасльской рукописи: съ мытары; рибі, отъкри, би, биша. Сав. км. сватителы, би, бивыши, ликоунми, Супр. р. Въ памятникахъ XII в. и боліве позднихъ количество и разнообразіе случаєвъ значительніе. Постоянніе всего употребляєтся и вм. ы въ словахъ би, тисжща.

- Употребленіе а вм. м в, оу 8 вм. ю, ж вм. ж, а иногда и на обороть, реже въ памятникахъ XI в. чемъ въ более позднихъ не только после л, н, р, но и после всехъ другихъ согласныхъ: помышлати, боура, вьса, кназа, лоуба, мороу, пеназоу, творж, всж, мыж, люче, злю и пр.
- 2. Не менте важенъ признакъ, отличающій разсматриваемыя рукописи, представляющійся въ смітшеній юсовъ, широкаго и узкаго: ж и м = А повторяющемся во всіхъ памятивкахъ, исключая памятники XI віка, гді кроміт очень немногихъ случаевъ каждый изъ юсовъ употребленъ всегда на своемъ міссті. Случан правильнаго употребленія юсовъ повторяются и и въ другихъ памятникахъ, но непослідовательно такъ, что боліте послідовательности въ употребленіи одного изъ нихъ вмітсто другаго.

ж ви. А употребляется въ следующихъ случаяхъ:

- въ коренныхъ созвучіяхъ посл'є шипящихъ и посл'є г: тысжщь, тысжшти, жждати, чжти, чжсть, чждо, шжтатиса, штждити шждити жти, прижти, жзыкъ. и пр. Слуц., Супр., Вол., Охр., Слюпч., Пог., Мин., Тр., Зогр. Триф. и пр.
- въ коренныхъ созвучіяхъ послё другихъ согласныхъ: гржджще, кнжземъ, обржщжтъ, пжта, по рждоу, свжзати, съглядати, стжза, стжзатиса. Бол. Охор.
- въ 3 лиць множ. наст.: приложится, пръстоить, служить, творить. Охр., Зогр. Триф., Тр.
- въ 3 лице множ. прош.: дръзняшя, исплънишяся, изгнашя, помънслишя, пооучишя, присташя, решя, оубишя, оумалишяся, ценишя и пр. Бол., Слоп., Пар., Мин., Тр., Зогр. Триф.
- въ причастіяхъ наст. вр. имен. муж.: лжкавноужи, попоминажи, спсажи, дъхаж, подажи, въроужи, завъщажи, имъж, божнса, — въ косв. пад.: хотжщжж, дивжицеса, блыцжицаса, стожщихь, слышжие, обиджицаего, ходж и пр. Бол., Охр., Слюч., Погод., Зогр. Треф., Мин. Гр., Ев. Унд.
  - въ именит. пад. ед. средн. р. имж твое, връмж. Oxp.

- въ род. ед. женск. р. пшеницж, денницж, бшж, финикиж, стыж, своеж, бжиж, новъюж, всекож, моеж, всек и пр. Бол., Слопч., Мин. Гр., Зогр. Тр., Ев. Унд.
- въ именят. и вин. множ. женск. р.: швыдж, телесныж, бянж, зржщж, бджщж, горанцжж, горъскыж, любанцжж, свож, мож, твож твож и пр. Eo., Horod., Horod.
- въ вин. множ. муж.: конъцх, младенъцх, слѣпъцх, пришельцх, члчх, правъгх, бих, мож и пр. Бол., Пог., Охр., Зогр. Тр.

Нѣкоторые писцы, каковъ на пр. былъ и тотъ, который писалъ первые листы Охридскаго апостола, употребляли ж почти исключительно, употребляя а рѣдко, какъ будто по опискъ. Нѣкоторые другіе позволяли себѣ смѣшивать ж и іж, какъ напр. дѣлалъ и одинъ изъ писцовъ Болонской псалтыри, написавшій: сіждиіж, тріжбънѣмъ.

а вибсто ж встречается въ следующихъ случаяхъ:

- въ коренныхъ созвучіяхъ: пать, стажажщий, паты, неостапно, обрачникъ, препрадъ, ажъникъ, ажице, ахании, атроба, адоль, аза, казы, каглик. Сав., Бол., Охр., Слюмч., Пол., Тр., Нор. пс.
- въ 1 лице ед. наст.: —помојаса, мвјаса, поставја, гла, оузъра, измъга, съхрана, поклонаса, услыша, възлюба, въпита, въспомена. Еол., Охр., Саппч., Погод., Мин., Цар., Тр., Мин. Тр., Ев. Унд.
- въ 3 лице множ. наст.: Шемлатса, глатъ, въсприёмлатъ, имат, жалеатъ, разоумеатъ, съведетельствоуатъ, въспоњатъ. Смъпч., Попод., Тр., Мин.
- въ косв. падеж. прич. наст.: глаголащии, приемлаще, имащемъ, имащемъ, имаще, дагащи, поащимь, поащих, знагащем и пр. Бол., Охр., Слюпч., Иогод., Мин., Тр., Зогр. Тр.
- въ вин. ед. жен.: постела, вола, пра—пъра, Сишна, гна, поустына, Соломона, зема, вса въса, велна, твоа, моја, галагъскжа, о десижа, вселенжа, равносжщижа, въскжа въскжа, и шоужа, въ третижа, трапеза, стъза, диакониса, въме-

таема. Слуц., Бол., Охр., Слими., Погод., Мин., Пар., Тр., Зогр. Тр., Ев. Унд.

— въ твор. пад. ед. женск.: волем, влъном, чръвеном, любовим, радостим, своем, мятим, седмерицем. Слопч., Ног., Мин.

Какъ именно выговаривались юсы, опредёлить трудно по недостатку ясныхъ указаній. Очень значительно въ этомъ отношеніи написаніе слова сънграждане въ Охридскомъ апостолів и словъ скледёльникъ, склендёльныхъ въ Сліпченскомъ апостолів; но оба написанія касаются широкаго юса, правильно употребленнаго, и то въ слогахъ твердыхъ. . . . . .

ж и а употреблены не рѣдко виѣсто ъ: сжи, бжджи, граджи, могжи, пасжи, живжи. Бол., всемогжи. Пог., сжи, могжи, оржи, връхжи. Сапч., сжи, живжи. Деч. пс., са1, жива1, Сас. км.

ън и на оборотъ написаны иногда вмѣсто а: птицън. Бол., Деч. пс., и др. тъмныи. Ев. Ундол.

ѣ вмѣсто а встрѣчается всего чаще въ глаголѣ помѣнжти. Супр., Бол., Погод., Слюми., иногда въ глаголѣ грѣдж. Слюми., Тр., иногда и въ другихъ случаяхъ: гавлѣ вм. гавла (= гавлж) Бол., погасѣ вм. погаса (= погадоша) Погод., ѣ (= га) Унд. Л. XI в., въсѣ (= въса) Слуи. видѣ (= вида). Охр. Буква а на оборотъ иногда употребляется вмѣсто ѣ: амь. Макед. Андреа. Унд. Л. XI в. и др.

- ъ и ь витсто ж и м: льщеж. Погод., дрьяль. Деч. пс.
- оу или ю витесто ж встречаются чаще всего въ слове междж. Сав. кн., Охр., Пар., Тр., и пр.

Въ нѣкоторыхъ памятникахъ, какъ въ Супрасльской рукописи на нѣкоторыхъ страницахъ, въ Македонскихъ листахъ, въ Охридскомъ апостолѣ, Дечанскомъ четвероевангеліи, сказаніи Іоанна Богослова, — оу вмѣсто ж встрѣчается в въ другихъ словахъ, но непослѣдовательно. — ж вмѣсто оу случилось въ Слѣпченскомъ апостолѣ въ словѣ щждил.

е вм. а встретилось несколько разъ въ Охридскомъ апостоле и въ Дечанскомъ четвероевангели: сжден, творе, вещиж (—ващшеж) и пр. 3. Къ числу важныхъ особенностей разсматриваемыхъ памятниковъ надобно отнести и употребление ѣ.

Въ некоторыхъ изъ нихъ, кроме техъ случаевъ, когда по общимъ требованіямъ древняго Славянскаго языка следуетъ быть в, пишется в постоянно и въ техъ случаяхъ, где бы можно было ожидать и, какъ послё согласныхъ, такъ и въ начале слога: таковы -- Македонскій листокъ и Евангельскіе листки Ундольскаго XI в., первый почеркъ Охридскаго апостола XII в., Мануйловскій апостоль и Евангеліе XIII в. Въ въкоторыхъ аругихъ памятникахъ в въ такихъ случаяхъ пишется только пасль согласныхъ, а въ началь слога постоянно из: таковы Саввина Книга и Хиландарскіе листы XI в., Болонская псалтырь и второй почеркъ Слепченского апостола XII в., Минея Григоровича XII—XIII в. и другіе. Есть памятники, въ которыхъ то и другое правописаніе смітшано: такъ на пр. въ Погодинской псалтыри часто и в и и употреблены и въ начал слога и после согласныхъ. Есть на конецъ памятники, какъ Паремейникъ XII -XIII в., гдв въ томъ и другомъ случав постоянно питется ѣ, а тамъ, гдѣ бы слѣдовало ожидать ѣ, какъ въ коренныхъ соввучіяхъ, такъ и въ производныхъ слогахъ, тамъ иншется ы: въ лапотж, сватъ, по срадъ, звара, и пр. Изо всего этаго нельзя не сделать заключенія, что в по крайней мере некоторою частью техъ, кемъ и для кого писались разсматриваемыя рукописи, выговаривалось какъ а, требующее смягченія предыдушей согласной. Особеннаго вниманія стоять слова, въ которыхъ вместо в въ мягкомъ слоге написано а, и те въ которыхъ вибсто а въ твердомъ слоге поставлено в: само (= семо). Бол., надра. Бол., насладити. Бол. Стам., цасаръ. Слъпч., чланъ. Ман. а., цалование. Ев. Унд. XII — XIII в. не брази. Сев. сб., прълатати. Сев. сб., всакж. Поуч. Ефр. Сир., — тръва. Сав., Бол., Пол., Парем. и др., тревнъ. Слъпч., пользе (= польза). Хил. лл., подръжати, подръжание. Бол., Погод. Тріод., наслъдитисл. Бол., Деч. пс., желети. Бол., тенна. Бол., теце (= аще). Саппч. а., въслънъмщимса (= въскланыжщимъса). Парем., спъще (= спаще). Стамат.

Витстт со встить этимъ есть нертако повторяющиеся случаи употребления е вм. т. въ словахъ иде, кде, съде (=зде), възде, премо, створисте, оуттинсте и пр. въ двойств. числт. — Употребление и вм. т. очень ртако: въсплещимъ. Жерав. уст.

- 4. Замѣненіемъ е посредствомъ и въ именит. множ. муж. причастій и прилагательныхъ на ш и щ сближаются разсматриваемым рукописи съ Русскимъ языкомъ: творащин, видащин, видѣвшин, лоучшин и проч. Бол., Охр., Тріод., и пр. Буква и виѣсто е употреблена иногда и въ род. един. женскаго: кръви. Сав. ки., Ев. Унд., Слуц.
- 5. Выговоръ разсматриваемыхъ рукописей сближается съ простонароднымъ выговоромъ Русскимъ и замѣненіемъ и посредствомъ е:
- въ именит. единств. муж. прилагат.: велеи, мънеи, бжен, сен. Бол., Охр., Слюмч., Иар., и др.
- въ родит. множ. существит.: людеи, днеи, зъмеи, звъреи, знаменеи, безаконеи, прегръщенеи, заповъдеи, скръбеи, дъщереи, свынеи. Бол., Охр., Слич., Дич.
- въ производныхъ прилагательн.: житенскъ. Охр., Сапич.., бытенскож. Охр.

Есть случан замѣненія и за посредствомъ о: бечестной. Парем. Григ.

- 6. Въ связи съ этимъ признакомъ находится другой, ему противоположный, принадлежащій другому нарѣчію: употребленіе одного за вмѣсто заа и одного и вмѣсто им въ именит. единств. муж. прилагательныхъ: великъі, бжи, и въ род. множ. сущ.: кости, плъти. Оба эти случая въ нѣкоторыхъ рукописяхъ повторяются часто или даже и постоянно: Сав. км., Бол., Погод., Охр., Слюч., Мин., Парем., Тріод., Зогр. Триф. и др.
- 7. Употребленіе глухихъ гласныхъ велико, но не полно и не посл'єдовательно во вс'єхь рукописяхъ, начиная съ древн'єйшихъ. Во вс'єхъ повторяются обыкновенно случан зам'єненія

глухихъ гласныхъ чистыми о и е, а виъстъ съ тъмъ и совершеннаго ихъ опущенія. Замъненіе глухихъ чистыми болье всего послъдовательно въ склоненіи, между прочимъ въ творительномъ единственнаго и въ мъстномъ единственнаго и множественнаго, равно и въ производныхъ словахъ.

Иногда употреблены глухія выбсто чистыхъ:

- ь = ъ вмѣсто о: быхьмь и пр. Макед. л.
- ь витсто и: Съмеонъ, болы, рожды, пьсати. Сав. ки, по-8ченье, радованые и т. д. Слуи:, быетъ, пыжтъ, дыеволъ, бълье, копье, ноштыж и пр. Супр., навъченье. Хиланд. и пр.
- ь витесто т. процвыте, просвытатся и т.п. въ многихъ рукописяхъ.

Удержаніе древней чистой гласной вм'єсто глухой встр'єчается р'єдко: на хрипът'є, тысжщи, кр'єпости, съ гжелима. Бол. міти. Пог. Такъ же р'єдко удлиненіе ъ и ъ: вы има, тын и т. п. Бол.

Нельзя не замѣтить, что глухія т и в при р и л ставятся обыкновенно послѣ р и л: гръдъ, плъть и т п. Въ очень не многихъ рукописяхъ, между прочимъ и въ древнѣйшихъ, какъ въ Македонскомъ листѣ, иногда не исполнено это правило: гръдъ, пълти.

Есть замъчательныя особенности и въ употреблени со-

- 1. Замѣненіе оу посредствомъ въ рѣдко, такъ же какъ и соотвѣтствующее ему замѣненіе въ въ оу: възрать, праоуда. Тріод.
- 2. Буква *т* замѣнена иногда буквою *д* въ собственныхъ именахъ: Костандинъ, Андониа и др. Ср. одь вм. отъ: *Пар. стих*.
- 3. Буква $z_1 = 2$ во многихъ рукописяхъ, какъ было уже выше замѣчено, отличена отъ простого з и употребляется почти всегда послѣдовательно въ тѣхъ случаяхъ, когда свистящимъ звукомъ замѣнена по требованію смягченія гортанная г: но z_1 ѣ, вра z_1 и, Ѿврь z_2 и. Этою же буквою отмѣчены нѣкоторыя корсиныя созвучія, именю:
  - элвѣзда. Бол., Охр., Мин., Сев. сб.

- эвініти: звінащи. Охр.
- элвърь, элвърне. Охр., Пар., Мин.
- э.вакь (= звжкъ). *Мин.*
- эвацати: звацаж. Охр.
- элидж, элиждж, элиждитель. съэлиждетъ. Охр., Мин., Деч. Четвероев., Бол.
- этьло: Бол., Мин., Сев. сб., Ефр.
- замбж: прозамбь, прозамбаетъ, прозамбын, прозамбение. Мин., Жер., Деч. ч.
- кназъь. Бол., Поп., Охр.. Парем., Тріод., Деч. ч.
- льз.ф, полъз.а. Охр. Слипч.
- пеназь, пеназникъ. Деч. четв.
- слъза. Охр.
- стъза = стжза. Вол., Мин., Парем., Зогр. Тр.
- станатиса: стянажся, станажщеса. Охр., Слюпч., Деч. четв.
- сазати: wcásatu. Oxp.
- тазати: въстазати. *Охр*.
- 4. Буква з=с, въ сложныхъ словахъ предъ свистящими и шипящими въ очень немногихъ рукописяхъ, какъ на пр.: въ Еванг. листкахъ Ундольскаго XI въка, постоянно опускается. (безаконие, исакиж, ицълъ, ишъдъшж); въ большей части рукописей, начиная съ древнъйшихъ, какъ на пр. и въ Саввиной книгъ, сохраніе этого условія случайно. Въ глаголъ исчезати сч переходитъ обыкновенно въ шт = щ, въ Норовской же псалтыри з постоянно сохраняется, а ч переходитъ въ т.: изтъзати, изтътаетъ, изтезо, изтезохомъ, изтъзошж = изтезохж.
- 5. Буква к въ сочетаніи ск, какъ въ словѣ дъска, только въ нѣкоторыхъ рукописяхъ, какъ на пр.: въ Супрасльской рукописи XI в., въ Минеѣ Григоровича XII—XIII вѣка, по поводу смягченія передъ и и ѣ переходитъ въ т (июдейстии, стльстии, дьстѣ, мор'стѣмъ); въ большей части рукописей смѣшваются оба способа смягченія к: вът и въ ц: пастѣ и пасцѣ.
  - 6. Буква л послъ губныхъ по поводу ихъ смягченія въ боль-

шей части рукописей то вставляется, то не вставляется, въ нѣкоторыхъ же, неупотребленіе л въ этихъ случаяхъ постоянно: прѣставъшим, прѣставѣется, на земи. Мин.; авьениа, авъеньемъ Нор. ст., възлюба (т. е. възлюблж), багослова (т. е. благословлж), шеметъ, шставенъ, оустръмениї. Пар. Григ. и др.

- 7. Въ разсматриваемыхъ рукописяхъ, въ однихъ чаще, въ другихъ рѣже, употребляется с вмѣсто х и ш въ прошедшемъ времени:
- Въ 1 лице единств.: вед: вызвёсь (= възведохъ). Пол., Деч. пс., врыз: Шврёсъ (= отъврызохъ). Бол., Погод., гад = ёд: гась (гадохъ). Погод., = ёсъ. Охр., ьа: взасъ (= възахъ). Погод., Шась (= отъгахъ). Погод., приасъ (= приахъ). Бол., прёасъ (= прёгахъ). Слъпч., клып = кла: класьса (= клахъса). Погод., мат: смасъса (= сматохса). Погод., нес: възнёсъ (= възнесохъ). Погод., трас: сътрасьса (= сътрасохъса). Погод., ча: начжсъ (= начахъ). Бол.
- Въ 1 лиц'є множ.: блюд: съблюсомъ (= съблюдохомъ). По-год., ім: примсомъ (= примхомъ). Погод., мат: смасомса (= съматохомъса). Погод.
- Въ 3 лицѣ множ.: вед: вѣса (= ведоша). Слепч., навѣса (= наведоша). Попод., връз: отврѣса (отъврьзоша). Вол., Попод., Дъч. пс., пд = ѣд: пса (= пдоша). Вол., Попод., Дъч. пс., попса (= попдоша). Попод., Деч пс., ба: аса (= баша). Погод., Дъч. пс., възаса (= ваша). Погод., Дъч. пс., възаса (= ваша). Огр., забасаса (= забаша-са). Попод., обаса = объжса (объяща). Вол., Деч. пс., прибаса (= прибаща). Попод., Огр. Ев. XIII в., мат: възмасаса (= възматошаса). Попод., ебмасаса (= сматошаса). Попод., нес: възнѣса, възнѣсаса (= възнесоша, възнесошаса). Сав., Вол., Попод., пън = па: распаса (= распаша). Огр., чът: ищиса (= нзъчьтоша). Вол.
- 8. Буква о, хотя иногда и остается на месте, где ей следуеть быть, или уступаеть место букве о, но въ большей части случаевъ она заменена буквою т, реже буквою д, очень редко буквою х: особенно часто употреблено т вм. о въ Болон-

ской псалтыри, въ Охридскомъ и Слепченскомъ апостолахъ, въ Паремейнике Григоровича, въ Тріоди, въ Дечанскомъ Четвероевангеліи и Дечанской псалтыри.

Не мен ве замъчательныя особенности въ разсматриваемыхъ здъсь рукописяхъ находитъ наблюдатель въ отношени грамматическомъ.

Изъ данныхъ относительно словъ склоняемыхъ любопытны:

- 1. Окончаніе им. падежа существительных в прилагательных ед. муж. на ъ вм'єсто ъ и и на и вм'єсто ии: праведны, божи, жр'єби. Въ н'єкоторых рукописях эта особенность повторяется или постоянно, или часто, какъ и выше было зам'єчено: Сав. км., Бол., Погод., Охр., Слюпч., Мин., Парем., Тріод., Зогр. Тр., Деч. четв., Деч. псалт., и др.
- 2. Противоположная этой особенность, окончаніе имени прилагат. въ именит. муж. ед. на он вмёсто ъін и ен вмёсто ин: бечестной. *Парем.*, велен, мънен, бжен, сен. *Бол.*, *Охр.*, *Сапач.*, *Парем.* и др.
- 3. Смѣшеніе е и и въ окончаніи причастій и прилагат. сравнит. на ни и на еи въ именит. множ. муж. творащии, видѣвшии. лоучши —творащей, видѣвшей, лоучшей. Вол., Охор., Тріодъ идр.
- 4. Смъщение е и и въ родит. множ. сущ. звърен, безаконеи, дъщерии звърии, безаконии, дъщерии. Бол., Охр., Слючи., Деч.
- 5. Смѣшеніе е и и въ род., дат. и мѣстн. ед: словесе твоего. Слуцк., имени твоего Бол., въ теченіе кръви, Унд. Ев. л., о отрочате. Сав. кн.
- 6. Окончаніе ови въ дат. ед. муж. неодушевленныхъ: законови, Сателч., джбови. Tp.
- 7. Окончаніе твор. ед. жен. на ж и жж вм. ок.: испов'єдажь съ Оомж, нжжджж, ржкжж. *Сумр.*: см. ниже о склоненіи притяжательныхъ м'єстоименій.
- 8. Окончаніе род., дат. и м'єстн., ед. женск., м'єстн. ед. средн., род. множ. муж., женск. и средн., твор. множ. средн. на одно и вм. ин: брати моен, жити брати въ коуп'є, о брати своен, въ весели, съп'єни аггелъскъми, зъв'єри пол'ныхъ, кости моих,

Бол., Охр., Слюпч., Царем., Зогр. Тр., Тріод., Деч. четв., Деч. пс., Ефр. Сир.

- 9. Окончаніе имъ вм. иммъ или ижиъ въ твор. ед. средн.
- 10. Окончаніе ихъ вм. нихъ въ род. множ. женск. и средн.
- 11. Окончаніе род. ед. муж и средн. прилаг. на аего, ѣкго: твръдаего, стаего, сильнаего, хотащакго, ближнѣкго. *Парем.*, Стам. чет., Пар. стих.
- 12. Окончаніе род. ед. муж. го, ого, его, употребительное для м'єстоименій притяжательных в др. употреблено иногда и для прилагательных в качественных в: живого. Сав. кн. Иногда го зам'єнено посредством в га: кга, кога, свокга. Супр., Слюч.
- 13. Окончаніе мѣстнаго пад. ед. муж. и средняго для притяжат. мѣстоименій на имъ: въ срци своим', въ смѣрени монить. Бол.
- 14. Окончаніе A вм. еA въ род. ед. женск. м'ьстонменій притяжат.: дша мод. $E\phi p$. Cup.
- 15. Окончаніе и вм. ен въ мѣст. ед. жен. притяж. мѣстоименій: о дійн мой. Ефр. Сир.
- 16. Смѣшеніе именит. и винительнаго: на камъі. Oxp., творан любъі. Oxp.
  - 17. Несоблюденіе родовъ: вѣщъма непрѣложнома. Охр. Изъ данныхъ относительно глаголовъ любопытны:
- 1. Окончаніе неопр. накл. на ъ, а не на н: како можетъ любитъ, Слюпч.
- 2. Несоблюденіе достигательнаго: посла ма навлити, изъще спсти, и пр. Сав. кн., Бол., Охр., Стамат. чет., Хиланд. чет., Деч. чет.
- 3. Частое употребленіе прошедшаго краткой формы со сжатіємъ корня, при чемъ одна долгая гласная заступаєть місто гласной краткой и согласной. Наиболіє замітна въ этомъ случай буква п, которая при сжатій корня скрываєть въ себі съ гласною краткою одну изъ согласныхъ: к, г, т, д, с, з: ріхъ рекохъ рыкохъ, въжінца въжыгоша, привісте ириведосте, шврість потыврызохъ, възність възнесохъ. Вмісто

в вногда употреблена въ этомъ случав и: почиса — почьтоша. Погод., ищиса — изъчьтоша. Бол. Коренныя гласныя в, м, ю, а при сжати корня остаются, и видимаго знака опущения согласной, а черезъ это и удлинения гласной ивтъ никакого: облыша — облыкоша, мима — издоша, съблюсомъ — съблюдохомъ, сътрасъса — сътрасохъса. Примъръ изивнений по числамъ и лицамъ въ этомъ прошедшемъ:

- Ед. 1: рекъ, есъ (швресъ, възнесъ, есъ, страсъся, възвесь)
- 2. 3: pt, t (отъвт. Cae.)
- Дв. 1 муж. ріста, іста (Швістасж. Oxp.)
- 2, 3. ср. рѣсте, ѣстѣ, рѣстѣ (въвѣсте, възнѣстѣся, въздрѣстѣ. Пол. Бол.)
- Мн. 1: рыхомы, всомы (всомы. Охр., съблюсомы. Пог. Бол.)
- 2: ptcre, (проръсте. Es XIII s.)
- 3: рѣша, гаса. (гаса Погод., Деч., въснѣса. Саб., вѣса, възмасаса, Погод., Бол., Охр.)

Эта форма прошедшаго употреблена преимущественно въ следующихъ глаголахъ: блюдж, ведж, влекж, връзж, ветж, жыгж, лакж, матж, несж, рыкж, секж, текж, чытж, едмы — плиы.

4. Частое употребленіе прошедшаго краткой формы безъ х, ш. Она образуется посредствомъ прибавленія въ 1-мъ и 3-мъ лицѣ ед. ч., ъ въ 1-мъ лицѣ инож. омъ, въ 3-мъ лицѣ инож. ж; идъ, идомъ, идж.

Эта форма прошедшаго употреблена преимущественно въ следующихъ глаголахъ: бегж, винжса, връгж, връзж, вазж, гльбж, гразж, гъбж, двигж, жасж, жърж, идж, кльнж, кръсж, леж, млъкиж, могж, мръзж, матж, несж, никж, падж, ретж, стигж, съхж, седж, текж, топж, тръгж, тъкж, тъкнж, трасж, хръиж, едмь = идиь.

— Изъ сравненія обовхъ списковъ глаголовъ, здѣсь приведенныхъ, видно, что та и другая краткая форма прошедшаго можетъ быть употреблена для одного и того же глагола: по одной по другой

- 1. ед. рѣхъ. рекъ.
- 2. мн. ръхомъ. рекомъ.
- 3. мн. рѣша. рекж.
- 4. Въ прошедшемъ совершенномъ обыкновенной формы 3-му лицу множ. дано окончание хж вм. ша: навънкохжса, обрътохжса, бихж, жхж, призвахж, послоушахж, лишихжса, положихж и др. Вол. истезохж. Нор. пс.
- 5. Въ прошедшемъ длительномъ употреблено иногда для 2-го лица инож. окончание шете, вм. сте: живъшете. Слич.
- 6. Въ условномъ въ 1-мъ лицѣ ед. вмѣсто хъ иногда употреблено мъ: бъмъ = бимъ. Сав. ки., Слуц. пс., Бол., Охр.
- 7. Въ 1-мъ лицѣ множ. настоящаго, а иногда и прошедшаго употреблено не рѣдко мъ виѣсто мъ: позримы, видимъ, есмы, бждемы и пр. Супр., Ман., Ефр. Сир.; бъхомъ, поманжхомъ. Супр.
- 8. Вь 3-мъ лице прошедшаго не редко прибавлено ть, не только въ такихъ случаяхъ какъ оумретъ, пріатъ, но и въ разныхъ другихъ: въ длительномъ прошедшемъ: запрещашетъ. Сав., молмхуть. Деч. Четв.; въ прошедш. сов. краткой формы: дастъ, паджтъ, приджтъ. Бол., могжть. Ман., швръзжтъса. Слючи. и пр. Въ настоящемъ времени въ 3-мъ лице напротивъ ть нередко опущено: е=к. не, бжде. Сав., Унд. л., Погод., оуслыши. Погод., пытак, дрьзне. Супр., сж. Сав. ки., Супр., начк. Сав., придж. Слючи., Погод., погоуба. Тріод., гла, оузра, замышлева. Погод. и пр.

Всего вышеприведеннаго, кажется, достаточно, чтобы позволить себ' сдёлать несколько общихъ выводовъ:

1. И по правописанію, и по выговору, и по употребленію нѣкоторыхъ формъ словъ и ихъ измѣненій, письмо и языкъ разсмотрѣнныхъ юсовыхъ памятниковъ отличается отъ того древняго Славянскаго языка, который считается чистымъ, и кото-

раго главныя черты въ этихъ памятникахъ повторяются такъ же какъ и въ древнихъ памятникахъ Русскаго письма — въ однихъ болъе, въ другихъ менъе правильно.

2. Въ этихъ памятникахъ отклоненія отъ чистаго Славянскаго языка не такъ однообразны, что всё могутъ быть считаемы особенностями одного и того же нарічія; напротивъ того, оні должны быть разсматриваемы какъ указанія на нісколько различныхъ нарічій, отъ чего различныя, одні другимъ противоположныя особенности встрічаются не только въ разныхъ спискахъ одного и того же памятника, но и въ разныхъ частяхъ одной и той же рукописи.

При такомъ положеніи дёла нельзя не желать: отысканія такихъ памятниковъ юсоваго письма, въ которыхъ бы чистый Славянскій языкъ сохранился съ полною послёдовательностью, и отысканія данныхъ для отличенія м'єстныхъ юсовыхъ нарічій, данныхъ, изъ которыхъ бы видно было, чёмъ именно эти м'єстныя нарічія отличались и гдё какое господствовало, гдё между прочимъ господствоваль и чистый Славянскій языкъ, какъ м'єстное нарічіе.

Отысканіе памятниковъ чистаго Славянскаго языка не невозможно. Есть по крайней мѣрѣ Русскіе списки съ нихъ, такіе, въ которыхъ только Русскій писецъ нарушилъ послѣдовательность языка своими описками, да и тотъ мало. Такихъ памятниковъ сравнительно не много, по крайней мѣрѣ памятниковъ не очень измѣненныхъ Русскими писцами по ихъ выговору и обычаю; но все таки есть такіе, и можетъ быть сыщется ихъ еще болѣе.

Такова между прочимъ Туровская книга Евангельскихъ чтеній XI вѣка, изъ которой нѣсколько листовъ хранится въ Виленскомъ музеѣ. Два изъ этихъ листовъ изданы мною въ Свѣдѣніяхъ и замѣткахъ о неизвѣстныхъ и малоизвѣстныхъ памятникахъ. (IV: 31—33). Здѣсь издаю еще нѣсколько.

Рече ть притьчж сиж. Оуподобиса прствий йбсьной. десати двъ. юже приймъща свътильникъ своюй. изидоща противж женихоу и невъстъ. пать же бъаще ш нихъ бжи (вм. боуй). и пать мждръ. бжюм (вм. боуюй») бо приймъща свътильникъ своюй не възаща съ собою олъй а мждръю приюща съ собою ольй въ съсждъхъ. съ свътильникъ свойми. мждащю же женихъ градеть. исходите въ сърътений ймоу. тогда (— тъгда) въстаща выса двъ ты. и оукрасища свътильникъ своюй. а бжюй (вм. боуюю) ръща мждръймъ. дадите т намъ ш олъй вашего мко свътильници наши оугасають. швъщаща (вм. швъщаща) мждръю глюща. еда како не достанеть намъ. и вамъ. идъте же паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коуните себъ. идоущамъ (вм. идътеже паче къ продажщиймъ. и коунить приде женихъ и готовъю вънидоны

съ нимъ на бракъ. ѝ затворенъ бъща двъри. послъди же придоша. и прочава двъ глимиа. Ти ги. Швръзи намъ. онъ же Швъщавъ ре. аминъ гли вамъ. не въмъ васъ. бъдите оубо ижо не въсте дъне ни часа. въ нь же спъ члвчь придеть .:- —

Въ врѣма оно изиде Ісъ въ странж Тўрьскж й Сидоньскж. й се жен Хананѣйска. Ѿ прѣдѣлъ тѣхъ. йшьдъши возьпи гліжщи. помилоуй ма гй сйе Двдвъ. дъщи мом зълѣ бѣсьноуктьса. онъ же не Ѿвѣща кѝ словесе. ѝ пристжильше оўченици кор. молаахж (вм. молмахж — молѣахж) ѝ гліжще. Ѿпоусти іж. міко въпикть въ слѣдъ насъ. онъ же Ѿвѣщавъ ре. нѣсмь посъланъ. тъкъмо къ овыцамъ (вм. овыцамъ) погъюбъшиймъ домоу Излква. она же пришьдъши поклониса кмоу гліжщи. Ги. помози ми. онъ же Ѿвѣщавъ рече. нѣсть добро отати хлѣба Ѿ чадъ. ѝ поврѣщи й пьсомъ. она же ре. ей ги. ибо ѝ пьси ѣдать Ѿ кроупиць падажщийхъ съ трапезъі гподий свойхъ. тогда (— тъгда) Ѿвѣщавъ Ісъ рече кѝ. о жено. велим ксть вѣра тв°ю. бжди тебѣ кжо же хощеши, ѝ йсцѣлѣ дъщи към въ тъ часъ.

> 111 э 111 э 111 э 111 в 11

Ж сжбо. а. новоучич лъ Ж вва. Ш Лоу^в. гла^в Кг ↔.

Въ врема оно. въниде Ісъ. въ Каперънаоумъ. въ градъ Галилейскъ. и об оуча въ сжоты. и оужасаахжса оученици кго. ижо съ властиж об слово кго. и въ съньмищи об чівкъ имъ джъ обсьнъ нечистъ. и възъпи гласомъ (вм. гласъмь) великмь гла. остани. чъто намъ. и теоб Ісе Назаранине (вм. Назарынине

Ж Не. а. ева. W Лоу. гла. ко.

Въ врема оно, стою (вм. стою) бъ Ісь при езеръ Генисар'ьтьсть. й видь дъва кораблица стомща (вм. стомща) при езерь, рыбари же ошьдьше ш нкю, плакаахж ирьжа, въльзъ же въ нідинъ Ѿ кораблицю, иже бъ Симоновъ, моли и Ѿ земла взати мало, ѝ съдъ ис кораблю оучавше (ви. оучавше) народът. ыкоже прыста гла. рет къ Симоноу. възыди въ глоубинж (ви. гажбинж), и въметьте мръжа ваша въ ловитвж, и Швъщавъ Симонъ ре киоу. наставывиче. об нощь высж тржжавшеса (вм. троуждышеса). ничесоже не ыхомъ (вм. ыхомъ), по глоу же твокмоу, въметемъ мръжа, ѝ се сътворьше о баща множьство ртібъ мъного. протрызвахж же са мръжа йхъ. ѝ поманоуща (вм. поманжша) причастьникомъ. иже бъахж вь дроузьмь корабли. да пришьдъще помогжть имъ. н' придоша. и исплъниша оба корабла (вм. кораблы = кораблы) ыко погржжатиса (вм. погржжатиса) има. видъвъ же Симонъ Петръ. припаде къ колънома Ісвома гла, нанди W мене, ком мжи грышьнь нсмь ги. оужась бо опрыжавше й. ѝ выса иже безхж съ нимь. о ловите рыбъ ьаже ваша, такожие же. Йыкова в Йоана, сна Зевельова, важе (вм. ыже) бъяста обыщьника Симонови, ред къ Симоноу Ісъ, не бойса. Ѿ сель бждеши члыкы лова. ѝ извезьше корабль на землж. оставльше высе, въ следъ него наоща ...

Ж Сжбо. В. вва. Ш Лоу. гла. Тз.

Въ врѣма о̀но. бѣ оу̀ча Ісъ. н бѣахж сѣдаще фарисей. н законобчители. нже бѣахж пришыли. Ш высаком (вм. высыкова == высѣком) выси Галилѣйскъп. н Йюдѣйскъп. н Йерама, н сила тѣа

(ви. гніз = гі в) бв. цвлити ы. и се мжжи носаще на одрв чавка, иже бъ ослабленъ, и искаяхж вънести и, и положити предъ нимь. и не обретъше, коудоу (кждоу) вънесжть и, народ ради. възлежени храмъ сквозе скудьлы (вм. скждылы) низъвьсиша й. съ ложьмь по сръдъ, пръдъ Іса, й видевъ верж ихъ ре ноу. чівче шпущажть ти са греси твой. й начаша помъшлыти, кънижьници, и фарисъй глжще, къто ксть сь. иже гакть хоулоу. къто можеть Шпоущати грехъі. тъкъмо кідинъ Бъ. разоумъвъ же Ісъ помъщикний ихъ. Швъщавъре имъ. что помышлийте вь срицихъ вашихъ. чьто йсть оудобък рещи ослаблинуоўноў шпоущажть ти са грёси твой, ли рещи, въстани и ходи. нъ да оувъсте, како власть имать спъ чавчь на земли шпоущати гръхъі, ре ослабленоуоўмоу, тебь гліж. въстани н возьми ложе твой и иди вь домъ свой, и абий въставъ пръдъ ними. възьмъ на немь же лежаате, иде въ домъ свой, слава ба, и оужась примть вьсм. й славлийхж ба. й йсплынимасм страхомъ (= страхъмь) гліжще, кіко видбхомъ дивьна дынь сь :.

Не². Б. ева². Ѿ Лоу². гла². на.

Реть. како же хощете да творать вамъ чівци. й вы творите ймъ такожде. й аще любите любащаю вы, какі вамъ хвала ксть. йбо й грышьници любащаю любать. й аще блотворите блотворащимъ вамъ, какі вамъ хвала ксть, йбо й грышьници тожде творать, й аще въ займъ дакте. Ш нихъ же чакте въсприюти, какі вамъ хвала ксть, йбо й грышьници грышьникомъ въ заимъ дакть, да въсприймать равьно, обаче любите врагы ваша, й добро творите, и вызаймъ дайте, ничесо же не чакще, й бадеть мызда ваша (вм. ваша — вашы) мънога, й бадете снве вышьнайго (вм. въышьныйго), ко тъ блгъ ксть, на невызблагодытным й зълыма бадете милосрыди, ко же ощь вашь милосрыдь ксть.

Ж Сж³. г. ева. Ш Лоу⁴. гла³. Ле.

Въ врѣма оно. изиде Ісъ. и оузьрѣ мънтары именьмъ Левьгиж. сѣдаща на мънтьници, и ретимоу, иди по мънѣ. и оставль

вьсе вьставъ въ следъйго иде. и сътвори чреждений велик Левги имъ въ домоу своймь и бе народъ многъ мънтари, и инехъ иже беаахж съ ними възлежаще и ръпътаахж кънижьници ихъ и фарисей, къ оученикомъ иго, глежще почто съ мънтари и грешьникы есть и пийть, и швещавъ Ісъ ре къ нимъ, не требжеть (вм. требоуеть) съдравни врача (вм. врача — врачи). нъ болащеи, не придохъ призватъ правьдьникъ нъ грешникъ въ покааник ...

Къ числу такихъ же памятниковъ можно причислить такъ же Чудовскую толковую псалтырь XI въка, гдъ впрочемъ описокъ Русскаго писца нъсколько болъе и кромъ того есть нъсколько описокъ не Русскихъ, частію случайныхъ, а частію, можетъ быть, зависъвшихъ и отъ привычки писца переписывать съ изводовъ, подобныхъ Саввиной книгъ и др. п. Вотъ для образца два первыхъ псалма и потомъ псалмы XLII, XLIII и LXXXV. Въ скобкахъ помъщены поправки описокъ писца.

Пс. І.

(Блаженъ мжжь иже не иде на съвътъ нечьстивънихъ. и на пжти гръшьнымхъ не ста. И на съдалишти гоубитель не съде). Нъ вь законъ гни вола (вм. волы) кол. и въ законъ ко пооучиться дынь и ношть. бждеть ко дръво насажденок при исходъхъ водъ. кже плодъ свои дасть въ връма свок. и листъ ко не оупадеть, и вьсе елико творить поснъкться кмоу. Не тако нечьстивий не тако. Нъ мко прахъ ко же възмътакть вътръ отъ лица земьнааго. Сего ради не въскрыснять нечыстивии на сждъ, ни гръшьници въ съвътъ правыдынымхъ. Ико съвъсть гъ пять правыдынымхъ. Ико съвъсть гъ

Пс. II.

Въскжий възгър'дишаса (вм. възгръдишаса) странъі. й людий пооучищаса тъштетьныйм. Присташа цре земьсции и кнази събъращаса въкоупт на та и на Ха и го. Растър'гитмъ (вм. растръгитмъ) оўзы (вм. жэты) ихъ. й отъвър'яты (вм. отъвръ-

зви') иго ихъ. Живый на ибсе(хъ) посмъйтьса имъ. и гъ поржганться инь. Тъгда възглеть нъ н'инь, гневомь (вм. гневъмь) своймь. и паростиж своких съма(те)ть ю (вм. ва). Азъ же поставленъ ксиъ црь отъ него. На Симив горь стый кго и възвъштам (вм. възвъштам) повельний гне. Гь рече къ м'яб снъ мой кси ты. азъ дынь сь родихъ та. Проси отъ мене и дам' ти гавънкъ (вм. базънкъ) причастий твой. и бабржании (вм. барьжаний) твой коньць земла. Оупасеть (вм. оупасеши) страны жьэломь (вм. жьэльмь) желтэномь. съкрушить (вм. съкроушиши) нхъ ійко съсжаві грынъчара (вм. гръньчаріа) скуделника (вм. скждельника). Нъив пре разоумбите земли. Работайте гви съ страхомь (вм. страхъмь). и радоунтесь имоу съ трепетомь (= трепетъмь). Прините наказаник, еда къгда разгитвайться гь. н погыбнеть (вм. погыбнете) отъ пжти правьдына. Исгда възгориться гарость его на въг въ скоръ. Блажени надъжштенса имъ. (вм. имь).

Пс. XLII.

Соуди (вм. сжди) ми бже. й расжди пьрж (вм. пьріж) моїж. отъ мізыка (вм. казыка) непрыподобьна. отъ чіка неправьдьна й льстива избави ма. Піко ты еже крыпость моїй. въскоуіж (вм. въскжіж) отринж ма. й въскоуіж (вм. въскжіж) стоуій (вм. стоуіа), хождж. кігда сътжжають ми врагъ. Посыли свыть твой (и) истинж твоіж. та ма настависта и въвыста (вм. въведоста) ма въгорж ствіж (вм. стжіж) твоіж. й въ села твоїй. Й вънидж къ олтарж (вм. къ олтарю) бжиж (вм. бжию). къ ебу веселаштжоумоу (вм. веселаштоуоумоу) іжность (вм. юность) моїж. исповымь ти са въ гжслехъ еже боже мой. Въскжіж прискръбьна ісси дібе моїй. й въскжіж съмоуштаніши (вм. съмжштайши) ма. надынса къ Бгу. міко йсповымься кімоу, спсений лица мойго и етъ мой.

Пс. XLIII.

Боже оўнима нашима оўсявішахомь, отыци наши възвістиша намъ, діло ніже съділа въ дыня ніхъ, въ діни пърівъній (вм. прывына). Ржка твом мізыкън (вм. назыкън) потрібні ні на(са)-

ARID to (BM. ta') tèch. Besejobe stroge, à éstebes to (BM. ta), he оружний бо своимь прыша (ви. прыша) землю (ви. земля). н мъщьца ихъ не спсе ихъ. нъ десница твой й мъщьца твой. й просвещтений дина твойго, бко благонзводи въ нихъ. Тъп ной на вы мой на вы мой заповъданий (вм. заповъданай) спсений Иаковам. О тебе врагы наша избодемъ (рогы). й о (и)мени твоймь похоулемъ въстанита на нъг. Не на джиъ бо (мо)н оўпъваж. и оржжий мой не спсеть мене. спсть бо нъ йси отъ СЪТЖЖЯЖШТИЙХЪ НАМЪ. И НЕНАВИДАШТАЙ (ВМ. НЕНАВИДАШТАНА) насъ посрамнять кси. О бозь похвалимъса высь дынь, и о вменя твоймь исповамься въ вакъ. Нына же отърния нъг и посрами н не изидеши бже въ силахъ на нихъ. Възвратиль иъ и̂си въспать при вразбул нашену. и ненавидащей насъ расули ин)таахж себь. Даль ны иси, мио овым на събдений. й въ мазыцехъ (вм. назыцехъ) расенив нъв нси. Отъда люди свощ (вм. свона) бес цены, и не бе м'ножьства (въ) въсклицаний (хъ) нашихъ. Положиль ны кси поношения (вм. поношению). сжебдомь нашимь. подражаний и пороуганий (вм. поржгании) сжитнимъ окрыстъ насъ. Положелъ (нъі) ісси въ притъчж въ мазыцехъ (ви. ілазыцехъ), покъваний (= покъваний) главът въ людьхъ. Высь дынь срамъ мой предъ множ исть, и стоудъ лица мойго покры ма. отъ гласа поношањитавто и оклевештжитавто отъ лица вражни н изгонаштааго. Си вьса (вм. вьсы) придоша на изг. и не превредихомъ въ завете твоимь. и не о(тъ)стжпи въспать сърдьце (вм. срыдьце) наше. И оуклонель исп стыза наша отъ поути (вм. пжти) твойго, мо съмбриль изи йси на месте озвлоблений и прикръп нъп стень съмър'тьнай (вм. съмрытьнаи). Аште забълхомъ има ба нашего и аште въздехомъ ржкы наша къ боу тоуждемоу, не бъ ли възиштеть сихъ. Тъ бо известь тайна(а) сьр'дьца (вм. срыдьца). гжо тебе ради оумьр'штвании (вм. оумрыштваніми) немъ высь дынь, въменища нъ міко овыца на заколении. Въстани, въскоун (вм. въскани) спини ги. въскрысни и не отърини до коньца. Въскоущ (ви. въскжих) лице свой отъвраштайши. забънвайши ништетж нашоу (вм. на-

шж). и печаль нашоу (вм. нашж). Гако съмфриса въ пър'сть дша наша. прильпе земли оутроба (вм. жтроба) наша. Въскрысни ги помози намъ. и избави нъп имени (вм. имене) твойго ради.

Пс. LXXXV.

Приклони ги оўко твой (и) оуслъїши (ма шко ниш)ть и оўбогъ кісмъ азъ. Съхрани дійж мож гако прыподобывь кісмь. Съпаси ра(ба) твойго вже мон. оупьважштайго къ тебъ. Помилоуй на ги ыко къ тебъ възовж высь дынь. Възвесели дійж раба твойго, како къ тебъ въздвигохъ дийж можд. Тако ты ги благъ й кротъкъ. и премилостивъ вьсемъ призъіванящтиемъ та. Въноущи вже мітвж мож. й въньми гласъ молгений монего. Въ дынь печали можы (вм. можы). възъвахъ къ тебъ. ыко оуслъща (вм. оўсячіша) ма. Ність подобыть тебі въ бізіхь їн. й ність по дізомъ твоймъ. Вьси мізъщи (вм. мазыци) едико сътвориль ісси. придоуть (ви. приджть) ѝ поклонатьса предъ тобож би. Й прославать има твок. Тако великъ иси ты и твора чоудеса. ты йси бъйдинъ. Наведи ма ти на поуть (вм. пжть) твои. (и) пойдоу (вм. пондж) въ истинъ твойй. Да възвеселиться сър'дьце (вм. сръдьце) мой. богатисм имени (вм. имене) твойго. Исповымься тебы ги вже мой высымь сыр'дыцемь (вм. срыдыцемь) мониь. ѝ прославлю (вм. прославлях) има твой въ въкъ. ыко милость твогі велика на мив кість. Й избавиль кіси дійж могя. отъ ада првисподытыго (вм. првисподынияго). Боже безаконыници въстапа на ма и съньмъ крепъкънось възнскаща дща мог (вм. моны). Не предъложиша тебе предъ собож. И ты ги еже мон штедръ и милостивъ. търпеливъ (вм. трыпеливъ) и премилостивъ. и истовъ. призъри на ма и помилоуй ма. Даждь дър'жавж (вм. дрыжавж) твож рабоу твонмоу. и сиси сна рабы твоны (ви. твокім). Сътвори съ множ знамений благо. И да възрать ненавидаштей мене, и постыдатьса, гако ты ги поможе ин и оутышиль ма кси.)

Такихъ памятниковъ есть нѣсколько; есть такіе даже и между не самыми древними.

Остромирово Евангеліе, безъ сомнѣнія, такъ же не можетъ быть здѣсь забыто, представляя во многихъ мѣстахъ тотъ же чистый языкъ, очень немного испорченный Русскимъ писцомъ; но въ немъ не мало и такихъ мѣстъ, которыя указываютъ на измѣненіе языка писцомъ не Русскимъ, а такимъ же, какимъ писана Саввина книга или Супрасльская рукопись и пр.

Въ употреблении буквъ въ отношении къ выговору въ немъ видимъ:

- 1. Сившеніе слоговъ твердыхъ и мягкихъ. Оно обозначилось следующими данными:
- Буквы ъ и ь, какъ главные представители слоговъ твердыхъ и мягкихъ, иногда стоятъ не на своихъ мъстахъ. Случаевъ. гдъ ь написано вмъсто ъ, немного (богать. 17, бездыя. 99, предьтекъ. 113, выселеней. 144, сысыца. 218, выстоце. 251, стрыпътынам. 258); но и ихъ едва ли можно считать всв одинаково простыми описками, не зависящими отъ выговора писца. Случаевъ написанія ъ вм. ь такъ много, что и мысль о такихъ случайныхъ опискахъ придти не можетъ. Встръчается ъ вм. ь и въ коренныхъ слогахъ и въ производныхъ, даже и послъ согласныхъ шипящихъ (ж, ч, ш, щ). Вотъ случан употребленія ъ ви. ь въ коренныхъ слогахъ: — после в: въса. 204: срав. вьса BLCB, BLCC, BLCIA, BLCCTO, BLCCH, BLCCHX, BLCCA, BLCH, BLCTATA, выстить и пр.; — после д: дъбрь. 258, — после ж: жънаи. 32: срав. жыны, жынк, жынкши; — после з: зъдании. 81, съзъдати. 162; — после н: сънъмъ. 17: срав. съньмъ, съньмищь, въньмъшаса, и пр. — после р: бръник. 38; отвръзошаса 200, развръзостасм. 132: срав. отвръзетьсм, отвръзи, отвръсто, разврызам; върхоу връхоу 199: срав. врьхоу, врьха; жрънъвахъ: 83; жрътвами 288: срав. жрътвъ; мрътвъ. 119; срав. мрьтвъ, мрьтви, мрьтвъна, мрьтвьца; пър'въньць —пръвъньць. 248, 256: срав. прывъи, прывам, прывии, прывородынам; четвъргъкъ = четврътъкъ. 35, 207: срав. четвъртъкъ, четвъртжиж,

четврьтовластвоуницоу; — послъ с: бисъръ. 60: срав. бисьръ. бисьра; осълъ. 110: срав. осын, осыа, осым; — послѣ ш: шъдъ. 159, 160, въшъдъ. 179, ишъдъ. 55, пришъдъ. 49, прошъдъ. 34, прешъдъ. 34, съшъдъ. 202: срав. шьдъ, шьдъши, шьдъще, шьдъщи, въшьдъ, ишьдъ, пришьдъ, прошьдъ, прфшьдъ, сыпьдым и пр. Случаевь употребленія в вм. ь въ слогахъ пронэводныхъ не менте; — послъ ж: ближъншаго. 58: срав. ближьпшаго, ближынын; длъжъникомъ. 123: ср. длъжыникъ, длъжьника, длъжьни, длъжьнъ; кънижъникъ. 69: ср. кънижьникъ, кънижьници, кънижьникъ, кънижьникомъ; лъжъ. 33: срав. льжь; мяжь. 30: ср. мяжь; матежь. 186; ножь. 177: срав. ножь; скрыжьть. 64: срав. срыжьть; къжьдо. 34, колижьдо. 56: срав. къжьдо; после жд: виждъ. 55: ср. виждь; даждъ. 155, продаждъ. 111: ср. даждь, продаждь; дъждъ. 61; — посяв л: оучитель. 80: ср. оучитель; — посяв м (твор, пад. ед. м.): богомъ. 180, велинть. 89, доухъмъ. 89, имъ. 196, именемъ. 96, копинмъ. 201, къназемъ. 287, словомъ. 175, спждомъ. 227, съсждомъ. 97: срав. велинь, доухъмь, дхъмь, именемь, именьмь, копинмь, словъмь, спждъмь, гитвътмь, домъмь, дъльнь, мжжень, ножемь, отьцьмь, ложьмь, лицьмь, имь, симь, своимь, вашимь и пр.; — послъ м (1-е лице ед.): въмъ. 7: срав. въмь, томь, исмь; — послъ р: въторънвиъ. 33: срав. въторьникъ; — послъ с: цвътоносънъ а. 140; — послъ т: (3-е лице ед.): идетъ. 86: срав. идеть, бждеть, бълванть, градеть, и пр.; окрыстыным. 69—70; — послѣ ч: лоучыши. 62: срав. лоучьше; — послѣ ш: вашъ. 32: срав. вашь; нашъ. 41: ср.: нашь; кокошъ. 216; ыдъшъ. 70, оумьръшъ. 221: срав. оумьръшь; мъногашъды. 176: ср. мъногашьды; — после щ: граджщъ. 214, лежащъ. 66: ср. лежащь.

— Буквы а, оу, ж написаны въ слогахъ, которые бы должны были быть мягкими, вмёсто ы, ю, ж: — послё з: къназа. 109: ср. къназь, къназемъ; пёназоу. 268: ср. пёназема, пёназа; — послё л: авела. 215; — послё р: въ именахъ: Самаранинъ. 109: ср. Самарёнинъ, Самаранын; алтара. 278: ср. алтарьмь;

Digitized by Google

еноуара. 256, септьбра. 210, октьбра. 226, ношбра. 239, декабра, 243: ср. октьбра. 222; пра. 252, проу. 84: ср. прь, прю, прь, пре; кесара. 184, 220, 249, 257: ср. кесареви, кесарево; боура. 244, вечерж. 107: ср. вечери, вечеры; въ глаголахъ: вечерыж. 113, съмъраюмса. 110: ср. съмъраюмса, смъръюмса; оударанте. 275, оударантщоуоумоу. 275; прозърж. 112, оузърж. 51; разорж. 104: ср. разорю; творж. 15, сътворж. 52: ср. творю, сътворю, сътворю, сътворю; — послъ с: всакъ. 60: ср. въсыкъ, въсъкъ, въсыко, въсыкого, въсыкою; — послъ ц: ловъца. 60: ср. мъслаца; слицу. 142: срав. сълъньцю.

- 2. Смѣшеніе юсовыхъ слоговъ широкихъ пузкихъ обозначилось только въ одномъ словѣ, но въ этомъ отношеніи довольно важномъ: тысжщь (род. мн.) 31, тысжщьникомъ. 287: ср. тысащьникъ. 177.
- 3. Смѣшанное употребленіе буквъ ѣ и ы большею частью послѣ л и р: каплѣ (им. ед.) 160: ср. волы, землы и др.; крѣплѣашесл. 280: ср. оукрѣплыашесл; подавлѣютьсл. 3; помышлѣкте. 2: ср. помышлыкть, помарыне, самарынь; творѣаше. 287. ср. творышше. Кромѣ этого есть случаи употребленія ѣ вм. ы послѣ в, н, с, т: живѣаше. 41: ср. живышше; ближьнѣаго. 77: ср. ближьныаго; вышнѣаго. 98: ср. вышныаго, послѣдыны. 195, кланѣашесл. 73: ср. кланышесл, кланыктьсл, покланыхжсл; вьсѣкъ. 275: ср. вьсыкъ; растѣаше.

Есть случай употребленія в вм. а въ слогахъ твердыхъ: трѣва 241: ср. трава, травѣ.

4. На смѣшеніе говоровъ въ Остромировомъ евангеліи указываетъ такъ же двоякое смягченіе буквы к въ сочетаніи ск передъ и и передъ в: пасцѣ (отъ паска). 209, нерданьсцѣи. 255,

нерусалимсцѣ. 45, генисаретьсцѣ. 89, синансцѣи. 262, ноудѣйсцѣи. 254, людьсци. 162, — галилеистѣемь. 60, клеоньстѣ. 143, ноудѣистѣи. 251, чловѣчьстѣи. 144, людьсти. 196, людьстии. 163.

Изъ данныхъ грамматическихъ заслуживають вниманія:

- 1. Окончаніе прилаг. имен. ед. муж. на ъі или ън витесто господствующаго ъін: водыны. 109, възлюблены. 245, 260, възъвавы. 222, единочады. 219, которы. 276, осмън. 279, посълавы. 28, 221, пъръвъі. 204, пришьдън. 55, 142, пртдавъі. 184, пртрыптвы. 84, сты. 274, съшьдън. 21, сън. 8, оумьрън. 140, шесты. 269.
- 2. Окончаніе мѣст. ед. на е вмѣсто п: жрѣбате. 143, камене. 61, 94, отрочате. 252, небесе. 77, 111.
- 3. Окончаніе род. множ. и м'єст. ед. на и вм'єсто и и очень р'єдко: пр'єгр'єшени, 76, оусъпени. 137.
- 4. Употребленіе, очень рѣдкое, прошедшаго краткой формы со сжатіемъ корня: рѣхъ. 3, 8, и пр., рѣста. 4, 6, рѣша. 3, 9, 241, обрѣша. 187.
- 5. Не употребленіе ть въ 3-мъ лицѣ ед. наст. к. 53, 65, напише. 294.

Къ тому же разряду памятниковъ, какъ и Остромирово евангеліе, должно причислить и нѣкоторые другіе памятники древняго Русскаго письма.

Въ числѣ ихъ долженъ быть поставленъ и Изборникъ 1073 года, отличающійся отъ Остромирова евангелія болѣе всего количествомъ Русскихъ описокъ и кромѣ того тѣмъ, что въ отношеніи къупотребленію буквъ въ немъ господствуетъ ы вм. ъі, часто употреблены мягкіе л, н и іотированное ѣ (нъ): лжди, лжбаше, павленѣ, оуселеноуж, глетьса, глж, землж, съ ними, къ нимь, прогнѣва, въ пжстыни, съкдиненикиъ, испълната: 9, 10, р'мланемъ. 86, оуне. 86, млстыни. 66, полоченъ. 264, по земли. 20; нъсти. 51, нёденита. 56, своенъ. 70, творитвынѣнѣмъ. 232, кдинойменьнѣнъмь. 234, несобынѣнъмь. 236, нозѣ кнъ. 169. Замѣтить еще можно, что разъ употре-

блено оборотное ю: он: въороужають. 68, въ другомъ мѣстѣ употребленное (только безъ поперечной черты) въ значеніи ы: помотслиться. 13.

Въ употребленіи буквъ въ отношеніи къ выговору замѣчательны слѣдующія черты:

- 1. Не смотря на обычное соблюдение различения слоговъ твердыхъ и мягкихъ, есть однако и случан ихъ смѣшения: ь вм. ъ: осьплю. 42, съ растьмь. 76, бездьниж. 111, кьснатина града. 168: срав. къснатини градъ. 95, обръждавък. 18, ъ вм. ь: испъл нъ. 2, чъто. 114, 202, допъдеже. 152, жърътвахъ. 159, драхлъствъмь. 182, жлътѣницами. 196, а вм. ы: декабра. 251, помышланик. 192; и вм. ы: неправьди. 104, запони. 116, риба. 251, ниражштихъ. 155.
- 2. Попадаются такъ же случан смёшенія ё и ы: не гъжь. 251, не ыжь не ыждь. 251, милостынё. 86, милостыны. 95, жлътёницами. 196, живёёше. 259, живааше. 180, ныны. 65, нынышьней. 66, нына. 86, нынашьнии. 76—нынё;—посладословик. 237.
- 3. При замѣненіи пногда глухаго ь посредствомъ е (стоуденьим басньми, покошено, не можете, въ стіж матерс, въ цркве) чаще употреблено и вмѣсто ожидаемаго ь: различинъ. 20, 21, оушидъ. 67, питицами. 94, прѣлиштаються. 252, ведоути. 58, обраштети, положати, посадити, въвържети и пр.
- 4. Иногда, хоть и очень рѣдко, губная не смягчается посредствомъ л: томеник. 105, земемѣрьцъ. 231, по земги. 20, въ земи. 239.
- 5. Сочетаніе ск передъ и и в смягчается не только въ ст, но иногда въ сц: о божьсцвемь, двійнийхъ абльсцвехъ. 146, о ризв святительсцви. 120, инъдисцви. 49, 117, содомсцви. 107, моужьсцв. 109, сноньсцви. 180, аморенсции. 106, 139, бесовьсци. 68.

Изъ данныхъ грамматическихъ болѣе другихъ важны и любопытны:

1. Очень частое опущение окончательнаго ть въ 3 лице на-

стоящаго: к: блаженъ к. 91, како к разоумѣти. 140, и пр.; нѣ: нѣ оудобьно. 205, нѣ мощьно. 230 и пр.; бжде: аште къто въпадъ боуде. 36 и пр.; жьне: сѣми съ штадѣникмь съ штадѣникмъ пожьне. 89; име: аще та кто пойме попърище кдино, пди съ нимъ дъвѣ. 209; лѣзе: въ зълохътрж дшу не вълѣзе мждрость. 4; може: може ли си члкъ молити. 187 и пр.; чьне: начьне. 16, — бъва: слоучай же кстъ кже бъва. 230; възбранык: англомъ кмоу възбранык. 145; глаголе: йже гле. 209 довълѣк ли кмоу. 38; да коупі ножь. 180; кгоже хоште милоук. 164; нариче врѣдъ. 50; кго же хоште ожесточи. 164, кго же хоще бъ спасак или погуби. 165; прѣльсти врагъ. 198; трѣбоук бъ. 83; и пр. — блыди бо соу и старьчьскы наызни. 5; по чьто соу оуставили ощи. 193; не соу ли фоуничьска письмена 202; проричють и чюдеса твора. 117 и пр.

- 2. Не рѣдко 1-е лице множеств. настоящ. и прошедшаго оканчивается на мъ, а не на мъ: пмамы. 6, оумъремы. 6, обонаваемы. 17, поживемы. 23, бждемы. 32, плачемъ. 57, наказаемъсл. 51; проридахомы. 30, разоумѣхомы. 30, придхомы. 79, отънемегохомы. 259 и пр.
- 3. Не менъе замъчательно употребление формы боудыше: аште боудыше ъгу годъ въпросъ. тоу абик въсныше адамасъ и свътомь блискаашесм. аште ли хотыше ъъ на мечь пръдати люди боудыше кръвавъ. 120.
- 4. Замѣчательно такъ же причастіє ср. рода, бышаштек: мнѣ дажь нъшѣшнек а боу бышаштек. аще варишиса симъ зваменикиь и бышащек оутвърьдиши добрѣйшьмь. 151—152.

Въ сборникъ XIII словъ Григорія Назіанзина XI въка находимъ большею частію тъже черты языка, ту же послъдовательную правильность вообще, тъже Русскія описки и кромътого по мъстамъ особенности, отмъченныя выше въ юсовыхъ памятникахъ.

Изъ этихъ особенностей стоятъ быть отмъченными:

1. Данныя, касающіяся смёшенія слоговъ твердыхъ и мяг-

кихъ: ъ вм. ь: слъзън. 62, слъзами. 307, прослъзилъ. 18, зъданик. 64, лъстьнъкъ. 106, мъклъ. 301, тваръ. 305, всёмь оумомъ. 310, стлъпъмъ. 313, погъюбелъ. 312 и пр.; — ь вм. ъ: отъветь. 231, кльмомъ. 309, слышащемь (д. множ.) 181, деломь (д. мн.) 304, ннёхь. 182, къ нимь. 310, всегьда. 371, оуврачевакиь. 306, быхомь. 311, слышахомь. 309, створимь. 310, вънесемь. 310, жъремь. 313, и пр.; — и вм. ъ: би. 13; рикал. 299; — а вм. ы: надра. 306; — ю вм. оу: слюхъ. 288; оу вм. ю: сьдётелоу. 96.

- 2. Случан смѣшенія ѣ и ы: прїѣзнивѣише. 268, далык. 298, 298, ныны. 297, довлыкть. 118, низьнык. 227. Есть случан замѣненія ѣ посредствомъ а: планкние. 372.
- 3. Рѣдко встрѣчается одно и вмѣсто ии въ именит. муж. ед. и въ косвенныхъ др. рр.: бжи. 324, дъмъчи. 312, съреброклепьчи. 312, кобенї. 322. Есть и одно ъ вм. ъи: сты. 64, 324, 325, исты. 325; чаще ъи: стъи, прѣблаженъи. 162, чюлесьнъи. 325.
- 4. Иногда написано ин вм. ен въ имен. множ. муж. причастій: тамщинса. 310, сиыжщин. 310.
- 5. Случан замѣненія в посредствомъ е не въсклоненія такъ же рѣдки, какъ и удержанія и вмѣсто в: чететь. 322, прѣлищалсл. 26, цирквь. 255. Изъ числа замѣненій ъ посредствомъ о, можно отмѣтить: моногомъ. 260.
- 6. Смягченіе губныхъ безъ помощи л рѣдко; земл. 244, приемінть. 306, кав'ннии. 313, потреб'ннин. 342, авраамы. 368.
  - 7. Такъ же ръдко смягчение ск въ сц: цръсцъи. 310.
  - 8. Витесто о встречается д: Голнадъ. 110.

Изъ данныхъ грамматическихъ кромѣ вышеотмѣченныхъ, любопытны:

- 1. Опущеніе ть въ 3-мъ лицѣ настоящаго: н. 247 = e. 241. подобан. 237, 261, жьне. 320, симю. 287.
- 2. Употребленіе краткой формы прошедшаго со сжатіемъ корня: навъсъ. 311, 312, ръсте. 312.
  - 3. Употребленіе прошедшаго краткой формы безъ х и ш:

истрыть. 312, придъ. 324, намѣть. 64, небрегомь. 313, идомъ. 313, съгрѣшим. 314, изидемъ. 307, обрѣтомъ. 336, поидете. 319, псъхж. 319.

- 4. Употребленіе условной формы съ мъ а не съ хъ: бымъ пощаділь. 315.
- 5. Прошедщее отъ бжд: аште скоро не позъвани бждѣахж. 18.
- 6. Причастіе прошедшее на ъп: не поманът ли зълъ поманът. 322, не прикоснътса. 65.
- 7. Причастіе бышащ: бышащюоумоу. 76, бышащи. 103, бышаштек. 107, бышжщаго 351, бышащааго. 358, бышжщами. 366.

Такъ называемая Евгснісвская псалтырь XI вѣка, вѣроятно, дала бы еще болѣе любопытныхъ данныхъ, если бы уцѣлѣла не въ небольшомъ отрывкѣ. И на уцѣлѣвшихъ листахъ есть однако признаки смѣшенія разныхъ нарѣчій, и между прочимъ слѣдующіе:

- въ отношенія къ выговору:
- 1. Смёшеніе слоговъ твердыхъ п мягкихъ: окрыстъними. 2, правъдож. 20, чъто, страхомъ, трепетомъ. 1, гласомъ. 8 п пр. (есть н страхомь. 13, 18, гласомь. 7), бездынай. 16, высоу. 15, къназоу. 20.
- 2. Смѣшеніе ѣ п ы: высельется. 9, ныня. 13, туть же и нынь. 13; а вм. ь: насладить. 19, ѣ вм. а: трѣвоу, трѣвж. 12.
- 3. Окончаніе ен вм. пи и он вм. ън въ прилагательныхъ и существительныхъ: велен. 2, 8, бжен. 3, външьнин. 5; люден. 17, житенскоумоу. 3, 18, житенсцъ. 4, житенскааго. 17; сждынон. 13, сильноп. 19, нечьстивоп. 20.
- 4. Окончаніе ъ вм. ъп въ прилагат. муж. ед: от нь геоньскът. 20.
- 5. Окончаніе ин вм. ен въ причастіяхъ муж. множ.: кланьыжштинса. 4, живжштин. 7, 20, твораштин. 9, бжджштин

- 17, имжштин. 19; есть и кланажштенса. 4, хвалаштенса. 4. въровавъщен. 4, алъчжштен. 19.
- 6. Смягченіе ск въ сц: житейсцѣ. 4, сибньсцѣ. 8, пророчьсцѣхъ. 10, демоньсцѣёмь. 11, жидовьсций. 16, апльсции. 16.
  - 7. Употребленіе т вм. о: отпёльска. 16.

Въ отношения грамматическомъ, кромъ вышеозначеннаго:

— Окончаніе 2-го лица множ. прошедшаго на шете ви, сте: имашете, Адайшете, пиашете. 13.

Памятниковъ Русскаго письма съ такими признаками не мало: они показываютъ, что въ древности было на Руси для переписи не мало изводовъ такого не Русскаго юсоваго письма, въ которыхъ смѣшаны были различные говоры, и что между самими писцами Русскими были такіе, которые, пли, хоть и были Русскіе родомъ, но на письмѣ привыкали къ не Русскимъ особенностямъ выговора, или же, будучи не Русскими по происхожденію, не вполнѣ могли отвыкнуть отъ особенностей своего родного говора, мѣшая его съ Русскимъ, какъ и теперь многіе изъ Славянъ, между нами живущихъ, при всей привычкѣ къ Русскому нарѣчію, удерживаютъ кос-какія особенности своего родного выговора и грамматическаго строя.

И эти памятники Русскіе, а вмёстё съ тёмъ и памятники Сербскіе должны быть приняты въ рашеть при разрёшеніи вопроса о тёхъ различныхъ мёстныхъ нарічіяхъ пли говорахъ, которыхъ черты видиёются и въ няхъ, какъ и въ юсовыхъ памятникахъ. Едва ли впрочемъ наука въ настоящемъ положеніи своемъ можетъ взяться за рёшеніе этаго вопроса. Она можетъ только не отвергнуть, что въ числё ихъ занимали мёсто, между прочимъ, говоры Болгарскіе и Мораво-Словенскіе. Новыя открытія, вёроятно помогутъ, ближайшему отличенію ихъ однихъ отъ другихъ и вмёстё съ тёмъ подробнёйшему опредёленію чертъ чистаго древне-Славянскаго нарічія и значенія въ письменности какъ его, такъ и другихъ говоровъ.

дополнение

КЪ ОБОЗРЪНІЮ ПАМЯТНИКОВЪ ЮСОВАГО ПИСЬМА.

къ стр. 148.

6.

Сказаніе Іоанна Богослова.

Сказаніе это взято изъ древней тетради въ 4-у, уцѣлѣвшей отъ сборника и принадлежащей теперь А. Ө. Бычкову. Начало тетради, первые два листа, занято концомъ повѣсти о Іереміи. Вотъ что читается на нихъ *):

. . . . . . мола та ги въсеръжителю въсел тварии: и нерожденъїи неразоумѣвак. мъїн: оу него же въсъкъ съдъ скрь венъ кстъ: пръже си не бждж тъ сице глаше Инремий: стож въ шльтарий: съ Вароухомъ и А вимелехомъ: въсъпластеся": и въ зыписта гласомь велинмъ глаща штыры нашы Еримина сщинкъ ый: wcтавькть ны: слышж вси людин плачъ ню: и текошж вси кь ма": п видѣше Еремиа оумерьша": и растръзашж ризы свож: и плака шжса: плачемъ горъкомъ: и пото мъ оуготоваща погребъсти кго: и бысть шко кдинь о предажщихъ дшж свож и истаста Вароухъ и Ави мелехъ: и се гласъ приде гла: не по грибанте жива него сжща: ыко дша кго вънидієть пакы въ тело кго":

^{*)} Косыми буквами означено то, что въ подлинникѣ написано другою рукою по скобленому.

и слыпіавъ же оубо гласъ не погре бошж и кго нж пръбъщж шкръсть тыа кго : г: дни. глаще въ къ днъ въстанетъ: по трехъ же лъ нехъ въниде дша въ тело кго: и въздвиже гласъ свой: по сръдъ ихъ: п рече кдинъмъ гласомъ: прославите ва въси : и сна бжим: въ збоуждамщаго нъ Ха: Иіса: свъта сего въсъмь въкомъ: не оугасан кмаго светильника: живота ве рыи: бждеть по врымехь сихы: инъхъ Г: ста: и шсъмъ десатъ и 3: и придеть на земла: древо живо тной: сажденом по средъ рага: и створить да всь дръва неплодъ на створать плодъ: и въздрастж ть: и прозабъщата величьащаса" и глащай: въдахомъ плъдь свойи: на веснж сътворитъ да исьхнжтъ: съ высотож вътъвии ихъ: и сътвори те дръво оутвръждено: шсжжени ю бытий: и оброщь ыко и вльна бъ ла бжлетъ: и сиътъ шчьеленить се великомъ свътомъ веселии ьжий: и блословить штокы: да сътворать плода: словомъ оусть кго: самъ вънидетъ изыдетъ: изъ береть себь ві: айла: да блювьсти ть въ азыпѣхь": кго же азь видѣхъ оукрашена въ въсемъ миръ: на го рь Клейнъстьи сице глащоў: Ик римий ств бжии: ыко придеть въ миръ. и ръше люк. сии гли. соуть ре ний: Исанемъ сномъ Амосовомъ гла: ижо видъхъ га и сна бжина: въ придъте оубо и оубикмъ кго": каменикмъ . . . . . . скрыбына же бысть Ва роухь и Авимелехъ: за не хотъсте слышати таинъи аже вилъ: тогла

гла к нима Еримина: оумлъчита, не плачьтаса": не иматъ бо мене поби тий, донъдеже въсъ клико видъхъ повъстъствоу вама: и рече прине кло креми съта ми каменъ: п постави, п рече: свъте всъхъ въкъ: сътвори каменъ сы да бждеть въ мон шбразь: доньде же танны аже видъхъ повъмъ Вар8 хоу и Авимелехоу. тогда каменъ. повельникмъ бжикмъ: бъисть въ **шбразь Икреминъ. и и людию каменъ бига** хо каменикмъ. мнеще Ийремиа: Инримиы же предасть тапны: . же видъ: Вароухъ и Авимелскоу: ио: мъ приде и ста по сръдъ люди: хо та сконъчтти смотрение възъпи же каменъ гла: о боуи сневе Излеви. что ме каменикмъ бикте: мнаше ыко Еримии кстъ: и се Еримии по сръдъ васъ стоитъ: кгда видъшж й абин текошж на нъ: съ многомъ каменик мъ: и сконъчвшж смотрени кго": при шедъща же Вароухь и Авимелехъ и погребъсти и: и прикмъща камень положиста на гробъ кго". напсавъща сен кстъ каменъ помощьникъ: Ери минъ: и прочем словеса: и ръста амнь: . и въсъ сила написана ти въ кли столи Варауховь тоже: боу слава съ престымь дхомь: и ныне:

Апокрифическое сказаніе о второмъ пришествіи Христовѣ, приписанное Іоанну Богослову, уже напечатано Н. С. Тихонравовымъ въ Памятникахъ отреченной литературы (ІІ: 174, 182), но по спискамъ Русскимъ, болѣе позднимъ и менѣе удовлетворительнымъ, какъ можно заключить по сравненію съ Греческимъ подлинникомъ, изданнымъ К. Тишендорфомъ въ Аросаlурѕез аростурнае (Lipsiae. 1866: стр. 70).

И въ этомъ памятникѣ смѣщанно употреблены w и о, 8 и оу, а іотованіе выражается и посредствомъ і въ ы, к, ьа.

Въ отношеній къ выговору зам'вчательно и въ немъ:

- 1. Смъщение слоговъ твердыхъ и мягкихъ. Оно выражается исключительнымъ употреблениемъ ь, написаниемъ а и оу вм. и ъ и ю, и смъщениемъ ы и и: земла, пошлоу, с лоутъ, тислица, расиплеши, нинк, слышы, власы сстри, на лицы, свътилницы.
- 2. Смѣшеніе ж и а: видѣхъ книгы лежжщж, сиж книгы жже видиши, всеж земла, кьбель пшеницж, горы великыж, вызложжть, услышжть, выстрабити, на земла, вь тмж кромѣшнана, глащь, не имащи, имать, сать, раздератса, убѣласа, сь славона, вь шігньнжый. Разъ употреблено а вм. ы: пльзаи. Нѣсколько разъ вмѣсто юсовъ написаны чистыя гласныя оу, и, е: из утре нбсь, придущее, в мѣроу, шлученый, зоуби, изноутрьудоу, имоутса, боудоуть, соудищи, пошлоу, вьзнесоутьса, моуже живии.

Въ грамматическомъ отношении зам'вчательно:

- 1. ы вм. ын въ имен. пад. ед. прил. муж. р: праведны, польженскы.
  - 2. одно и вм. ин: по възнесени, с пришестви, б печати.
  - 3. род. пад. жен. на ж вм. ета: славы твож.

Есть неправильности: книгы писана, рога лежжща, рога та, нъсть печали житеискож.

Всѣ признаки этого памятника того же рода, какъ и другихъ юсовыхъ памятниковъ за исключеніемъ болѣе значительнаго количества замѣненія юсовъ чистыми гласными, указывающаго на сильное вліяніе Сербскаго нарѣчія или другаго подобнаго.

древніе СТАРОСЛАВЯНСКІЕ ПАМЯТНИКИ

ЮСОВАГО ПИСЬМА.

ОГЛАВЛЕНІЕ. *)

	•
	Стран.
I. Саввина книга Евангельскихъ чтеній XI в	51-154.
II. Слуцвій отривокъ изъ Псалтири. XI в	21155—165.
III. Новгородскіе листки изъкниги Евангельскихъ	
чтеній. XI в	25166—173 .
IV. Супрасльская рукопись. XI в	27174—186.
V. Хиландарскіе листки изъ Поученій Кирилла	
Іерусалимскаго. XI в	37187—191.
VI. Македонскій листокъ Іоанно-екзарховскаго	
предисловія XI в	39192—193 .
VII. Листки Ундольскаго изъ вниги Евангельскихъ	
чтенів. XI в	43194—196.
VIII. Листки изъ книги Евангельскихъ чтепій. XIII в.	45197—198.
IX. Листки изъ Мануйловской книги Апостоль-	
скихъ чтеній. XIII в	47199 - 201.
Х. Листки изъ Стаматовскаго Четвероевангелія.	
XIII B	48201-202.
XI. Болонская Псалтырь XII в. (1186—1196)	46.126202-
206. 222. 241 — 243. 353 — 380.	
XII. Погодинская Псалтырь XII в	52207—210.
244 — 260.	
XIII. Норовскіе листки изъ Псалтыри XIII в	60211.
XIV. Григоровичева Служебная минея XII—XIII в.	62211 - 212.
XV. Григоровичевъ листокъ изъ Минен. XIII в	65213—214.
XVI. Норовскіе листки изъ Стихираря XII — XIII в.	66214—215.
XVII. Парижскій Стихирарь. XIII—XIV в	68215—216.

^{*)} При указаніяхъ страницъ означены прежде всего страницы выше напечатаннаго Обозрѣнія, гдѣ помѣщены описанія каждаго изъ памятниковъ.

	Стран.
XVIII. Григоровичевъ Паремейникъ XII—XIII в 261 — 268.	68216—218.
. XIX. Лобковскій Паремейникъ XIII—XIV в. (1284	
— 1320 r.)	.218 — 219. 224.
XX. Листовъ изъ Жеравинскаго Устава XIII в	70219-220.
XXI. Севастьяновскій сборникъ XIV в	71220—222.
XXII. Пражскіе листки изъ книги Евангельскихъ	
чтевій XIII в. (1277 г.)	73223-224.
XXIII. Охридская кпига Апостольскихъ чтеній	75269—300.
XXIV. Савиченская книга Апостольскихъ чтеній	
XII B	101301-330.
XXV. Григоровичева Тріодь XII—XIII в	117331—343.
XXVI. Зографскій Трифологій. XII—XIII в	120344-347.
XXVII. Зографское Четвероевангеліе XIV в. (1305 г.)	123348-349.
XXVIII. Хиландарское Четвероевангеліе XIV в.(1322 г.)	124350—351.
XXIX. Ундольского листки изъ Четвероевангелія	
XII—XIII B	135381—383.
XXX. Дечанское Четвероевангеліе XIII—XIV в	137384—393.
XXXI. Дечанская Псалтырь XIV в	
XXXII. Поученія Ефрема Сирина XIII—XIV в	146398—405.
VVIII Croponio Ioondo Borockopa VIV p	185 406-416

Изъ Савенной винги.

1. Рече ть своімъ оученикомъ. глъ аже взъ глж вамъ о себъ не глж. нъ обь живы и сы вь мнв. тъ твори ть діла. вірж німіте ми. шко а зъ въ ода и одъ въ мив. аще ди же ни за истан дъла върж емлете ми. а ми" ами" глж вамъ. Вероча вь ма де ла паже азъ творж. н въ створитъ. н больша сихъ створитъ. илко азъ къ оціо градж. и его же аще просите въ и ма мое. то створж. да прославитъ са оць о снъ. и аще чесо просите о име ни моемь. азъ створж. аще кто люби тъ ма. и заповъли мой съблюдетъ. н азъ оумолж оба и йного оувъть ника ластъ вамъ. ла съ вами естъ вь въкъ дхъ истиньнъ. и его же вь сь миръ. не можетъ приати. гако не вида . . . сего не разоумѣнжтъ е го. вът же разоумъете. ыко съ ва ми пръбъиваетъ. и оу васъ естъ. не

^{*)} Листы, на которыхъ были помѣщены чтенія со дня свѣтлаго восирссенія до субботы 6 недѣли по пасхѣ, утрачены. Оть чтенія въ пятницу 6-й недѣли уцѣлѣли только послѣднія слова: «оцъ в оцъ вь миѣ».

оставым васъ сиръ. придж къ вамъ. еще мало и всь миръ мене юже не вилить, въ же вилите, ыко азъ жи вж. и вы живи бждете. въ тъ днь разоумъете вы. ыко азъ въ оци и опь въ мив. и азъ въ васъ. имълі заповѣди мой и храна й. Ть естъ любаі ма. й любаі же ма. вызлюбе нъ бждетъ опьмь моімь. и азъ вьз люблж его. и пваж са емоу самъ : ∻ ME Z GRAF TO HOUT TAT DCT Въ оно . вызъръвъ Іс. очима своима на нбо. и рече оче приде часъ прослави си сна. да 1 снъ твој прославить та. ыко же дастъ емоу власть всацъ плъти. да все еже дастъ емоу. дас 2. ТЪ ИМЪ ЖИЗНЬ ВБЧЬНЖІЖ. СИ ЖЕ есть жизнь въчьнам. ла съвъла тъ тебъ истиньна Ба. и его же посъ ла $I\overline{c}$ $X\overline{a}$. азъ та прославихъ на земи. дъло съконьчахъ. еже дастъ ми. да створж, и нъны прослави ма оче на носе. славж жже имъхъ, пръжде бы ти всемоу мироу о тебъ. съказахъ нма твое члкомъ. нхъ же дастъ ми отъ всего мира. твои бъща и м'нъ дастъ А. и слово твое съхраниша. нъны разоумъша. ыко все елико дастъ ми отъ тебе естъ, шко глъ аже дастъ мя. дахъ ниъ. н ти при АША. Я разоумъща въ истанж. ыко отъ тебе изидъ. и въроваща. шко ТЫ МА ПОСЪЛА. 83Ъ О СИХЪ МОЛЖ ТА. а не о всемь мяръ, молж. нъ о сяхъ

AME JACTE MH. MKO TBOI CATE. H - MOIZ BCA TBOIZ CANTA, H TROIZ MO ы. в прославлясь о нихъ. и оуже нъсмь ²⁵ всемь миръ. а си ²⁵ всемь ми рв сжтъ. а азъ къ тебе градж оче. сти и съблюди ихъ. о имени тво емь. еже ластъ ми ла сжтъ ёлино пло же и мън. ёгла бѣхъ съ ними въ всемь миръ. азъ съблюдохъ А. и никтоже отъ нихъ не погыбе. тъкмо снъ погъюбъли. да съконь чанжтъ са кънигы. й изина къ те бѣ градж. н се глж всемоу мироу. да имжтъ радость мож. исплыне HA BE HOXD. HO Z. CR A O NO LY PRE Рече ть своимъ оученикомъ. да не съмжщаетъс сраде ваше. ни оу страшаетъ. саъншасте. ыко азъ рвхъ вамъ. идж и придж къ вамъ. аще бъкте любили ма въздрадо з. валиса бъкте оубо. ыко идж къ обю. ыко ойь болы мене есть, и ныни ръхъ вамъ пръжде даже не бжде тъ. да егда бждетъ върж ми име те. гако ръхъ вамъ юже не много глж съ вами. градетъ бо сего мира къна зъ. й въ мив не иматъ ничесо же. нь да разоумъеть мирь ыко лю быж опа. й ко же заповъда миъ оць тако творж. въстанъте йдъ те отъсжав. азъ ёсмъ лоза йсти ньнам. й оць мог делатель естъ. всакж розгж о мнв не творащж IЖ ПЛОДА. ИЗМЕТЪСА. И ВСАКЖ ТВО

ращжіж плодъ отрібнть іж. да пло дъ болы створитъ. Оуже вы чисти есте за слово еже ръхъ. бждете въ мив й азъ въ васъ. ило же бо розга не можетъ плода творити о себъ. — аше не бждеть на лозв. тако ни вы. аще въ мнв не пребждете. Азъ есмь лоза й вы рождяе. иже бжлетъ вь мнъ й азъ вь немь. ство рить плодъ многъ. шко без мене не можете створити ничесо же. аще кто вь мив не првбждеть. из връжетъ са вънъ. тяко же розга и същеть. и събержть и й въ огнь въ лаганять й съгараеть. аще кто пръ бждеть въ мнв. гли мог въ васъ прв бжджтъ. емоу же колиждо хощете просите и бждетъ вамъ : з вь д с... В нея. Рече гь своимъ 8 ∴ ченикомъ. приде врѣма. да всакъ оу ∴ бивы васъ мьнитьса слоужьбж при ∴ носити боў. ко^щ. на всакж йстинж: ... 🔆 ищи. вь чет велкы. вь веляцы. ева 🛈 по 🤲 🔑 со дне ска в нюа. Рече гъ своемъ в 4. : ченикомъ. вса е́лико иматъ оцъ мо ∴ га сътъ. ко^а. Вь има мое дастъ вамъ. ~ ∴ вщи въ чет великъ въ велицъ евали ш полу. · YET Z HE EBA B... Рече ть своимъ оученикомъ. ами а ми глж вамъ. шко елико просите отъ опа о имени моемь. дастъсм вамъ. доселв не просисте ничеотке о имени моемъ. просите и дастъ

см вамъ. да радость ваша псплыне

на бждетъ, се вь притъчахъ глахъ вамъ. нъ придетъ година. егда оу же въ притъчахъ не глж вамъ. нъ съ дръзновениемь. О оци съкажж ва мъ въ тъ днь вь има мое. помоди теса и не глж вамъ. пко азъ оумо **ЈЖ** ОЦА. ТЪ ОО ЛЮОНТЪ ВАСЪ. МКО ЖЕ вы ма възлюбисте. и въровасте. ыко отъ ба изилъ. и изилъ отъ бла. — и придъвъ всь миръ. и идж въ бцю. глаша емоу ученици его. се нъ ны съ дръзновениемъ глети. а при тъча накоей же не глеши, нъ ны въмъ ыко въси все. ѝ не тръбъ имаши. да кто та въпрашаетъ о семь. въроуемъ шко отъ Ба изи де. отъвъща Іс. нъны ли въроуе те. се градеть чась. й нъны приде. да разидетьсь къждо въ свою. а ме не единого остававете, и нъсмь е динъ пло обь съ мновж есть. се гла хъ вамъ да о мнъ миръ имате: 🚓 пат и не ска б нюй. въ оно възведе Іс 🔆 очи на оученикъ свой й рече. ыко же ∴ ТЫ МА ОЧЕ ПОСЪЛА ВЪ МИДЪ. KO I. ВЬ НИ ∴ хъ бждетъ. и азъ вь нихъ. ищи. вь веди ∴ ЦВ ева́ли. Въ чет велкъ : с к т ис пень THROCTHUM ERAT & HOAT FAAT CKS 5. Въ оно вависа Іс оученикомъ сво імъ. въставъ отъ мрьтвъїхъ. й гла Симоноу Петроу. Симоне Йонинъ любиши ли ма паче сихъ. гла емб ëi Th. The Bisch 1280 11061% TA. Fia емоу паси овыца моа. гла емоу па

кът въториценя. Симоне Ионинъ лю биши ли ма. гЛа емоу е́і ги ты въ си тако любаж та. Гла емоу паси о выца мой. гла емоу третиее Симо не Йонинъ любиши ли ма. оскрь бъ же Петръ. мко рече емоу трети ее. любиши ли ма. гла емоу ги все ты веся, ты веся иво любля та. гла емоу паси овьца мой ами ами гіж тебь. егда юнь бъ помсашеса. ні хожлаше, ымо же хотвше, ёгла же състарвешиса. выздеждеши ржцѣ свой. и инъ та поишетъ. и ве - детъ имо же не хощеши. се же ре че клепла. коеж съмрьтиж про славить ба. и се рекъ. гла емоу и ди по мив. обращъ же са Петръ видв оученика ero же любльше Ic идж ща вь следъ. нже възлеже на вечери на прьси его. и рече. Ти кто естъ предалі та. сего видевь Петрь. гла Ісви. ги а съ что. гла емоу Ic аще хощж да ть пръбънваеть. доньдеже придж. что есть тебв. ты по м'нв иди. изи де же слово се въ братиж. гако вчени къ тъ не оумретъ. не рече же емоу Іс ыко не оумреть. нъ аще хощж да тъ пръбъиваетъ. доньдеже придж. чъ то естъ тебъ. се естъ оученивъ по вълай и сихъ. иже и написа си. и въ мъ пако истиньно естъ повъдание его. сжтъ же и ина многа ыже ство 6. ри Іс. паже аще и но единому писана быша. не самомоу мынж мероу

вым'встити. Пишемъихъ сихъ къ HHITD. AMBHD: - NG. H. HENTHKOCTHHA CEL & H& a PAT n(a) Въ последьни днь. празникоу, сто ише Ic и възърн гла. аще кто жаж детъ. да придетъ къ мив. и плетъ въроум въ нма. нако же ръша къ нигы. ръкы отъ ребръ его исте кжтъ водъ живъ. се же рече о дсъ. иже хотвуж пригиати въроунк щег въ нъ. не юбо бъ ахъ сты данъ. ыко $I\bar{c}$ не ю б $\bar{s}$ прославенъ. мнози же отъ народа слъншавъще слово се гла хж. се есть въ истинж про $\overline{\cdot}$. и ини $\overline{\cdot}$ ла хж се есть Хс. ови глахж. еда отъ Гали лем градетъ $X\bar{c}$, не вънигъ ли ръ ша. ыко отъ същене Два. й отъ Вшев леомъ вси. идеже ов $A\bar{a}$ ъ. градетъ $I\bar{c}$ ($X\bar{c}$) распъра же бъютъ его ради. ини же отъ нихъ. хотъхж ате і. нъ никто же не възложи на нь ржку. придж же слоугы въ спенымъ. в фарисеомъ. и ръща имъ они. почто не приведосте его. отъвъ щаша слоугы. николи же не гла тако члкъ. мко сь члкъ. отъ въщаща имъ фарисет. еда и въ пръльсти. еда кто отъ къндзъ върова въ нь. или отъ фарисет. въ народъ съ иже не въстъ закона проклати сжтъ. Гла Никодимъ къ намъ. пришъдъі къ немоу но щиж. единъ съ отъ нихъ. еда за конъ нашъ осжжаветъ члка. а ще не слышить отъ него пръжде

и разоумъетъ что творитъ. еда

отъ Галилей про- приде. пакън 7. же имъ Іс рече гла. азъ есмь свъ ть всемоу мироу. ходаі въ сабдъ мене не имать ходити въ тьмв. нъ имъти иматъ свътъ жизни Рече ть блюдете не родите еди номо сихъ малыхъ глж бо вамъ. ыко агля въ несехъ вынж вилать лице обно ми носкоу». приде снъ чікы, вызискати й спсти, погы бъщай, что са вамъ мынитъ, а ще бждетъ единомоу чакоу р овь ць и погыбнеть едина отъ нихъ. не оставить ли 5 и б ти на горахъ. я шъдъ ищетъ погыбъщай. и аще обращеть ж. ами глж вамъ. радоуетъса еї. паче неже девати десать и б. ти. непогыбышихъ, тако нёсть болё пръдъ оцемъ вашимъ йбскымъ.

— да погыбнеть единъ малыхъ си хъ. аще ли съгрвшитъ првдъ то бож братъ твои йди обличи и прв дъ собож томоу единомоу аще ти послушаетъ приобращеши. брата своето, аще ли тебе не по слушаетъ поіми съ собож едино го ли .в. да по встомъ дввма послв хома ли трьмъ, станетъ всакъ глъ, аще ли ослушаетъ имъ рь ци пркви, аще ли о пркви не брв жетъ, да бждетъ ти како и поганъ в мътарь, ами глж вамъ, елико

- аще съважете на земи. бжджтъ съвазани на йбси. елико аще ра здръшите на земи. бжджтъ ра здръшени на йбсекъ. пакъз ами. глж вамъ. мко аще в отъ васъ овъ шаета на земи. и всакоз вещи его
- 8. же просите. бждеть имъ отъ оба моего наскаго, иле же бо еста в ли г. събрани въ има мое. тоу есмь по сръдъ ніхъ. сж $^{\overline{6}}$ $\hat{a}$. по пентикости: TAA' AA ~ H 60" A Рече ть просащюмоу 8 тебе даг. и хо тащаго оу тебе въ заімъ възати не възврати. слъщасте шко рече но есть, възлюбищи ближенито си. и ненавидиши врага своего. азъ же глж вамъ. любите врагы ваша. блёвте клънжицихъ васъ. добро творите ненавидащимъ васъ. и молятьж двіте о напастьство жщихъ вамъ. ико да бждете сйо ве обю вашемоу, нбсноумоу, ыко САЪНЬЦЕ СВОЕ СВІДЕТЪ. На ЗДАГО. В НА добраго. и дъждитъ на правъдънъи **А Н Обидывным.** аще бо възлюби
- те любащихъ васъ. кжіж мьзджимате. й мънтари такожде тво ратъ. и аще и цълоуете дроугъ ваша. то лихо что творите. не и мънтари таюжде творатъ. бждъ те же въ исплънени. ижо же и оць вашъ нъскъ . исплъненъ естъ: ~

HE A HO HEHTHKOCTHI. HAMA BCAX'S CTSIX'S CEA & MA FAA HE.

Рече гь. своимъ оученикомъ всакъ иже исповесть ма предъ члкы. исповъмъ і азъ предъ обемь нёснъ мъ. а иже отъврьжетъса мене прв дъ члкы. отъврытжем его в азъ прв дъ опемъ нескъимъ. и любы оца ди мтре паче мене. нъстъ мене досто нъ. и любы сна ле дъщере паче ме не. нъстъ мене достоінъ. обръты дшж своїх погоубить іж. а погоуби 9. въ дшж свож мене ради. обращетъ іж. приемлаї васъ мене приемлетъ. отъвъщавъ Петръ рече емоу. ги се мъ оставихомъ все и по тебъ идохо мъ. что 860 намъ бждетъ. Іс же ре че имъ. ами ами глж вамъ. кио въ шълъшег въ следъ мене. пакъг бж дете. егде садеть свъ члкы на престоле славы своей. садете й вы на двою на десате пръстолоу. сждащеї двама на десате колоно ма Излевома, и всакъ иже остави ть братиж или сестры. или ода ли мтре. или женж. или чада. ли села или храмън имене моего ради. съто кратицен приметь мьздж. и жи знь въчънжіж наследить. Ожджть же прывъихъ последыны. й последы НЫ ПРЫВИЯ: № СЖ С В ПО НЕНТИКОСТИ ЕВА В MA FAA H.

— Рече ть не осжиданте да не осжди теса. о немь же сждъ сжди те сждаса вамъ. и вы нж же мърж мърите. мърить са вамъ. что же

видиши сжчъць. въ очесе братоу сво емоу. а въ очесе своемь брывъна не видиши. ля како речеши браточ своемоу. Остани да възъиж сж къ. въ очесе твоемь. лицемъре. и зъми прывъе брывно въ очесе твое мъ. и тогда оузървше изате сж къ брата твоего не дадите сщении пъсомъ. ни полагате бисъръ ваша предъ свиними. да не попержтъ нхъ ногами своими. и вращьшеса попержтъ васъ. просите и дастъ са вамъ. ищъте й обращете. тлъ цвте й отврызжть са вамъ. всакъ бо просы приемлеть. й їщь обра 10. щетъ. н тлъкжиномоу отврызжтьса Въ оно . хода Іс при мори Галилеісцъ видъ в брата. Симона рекомаго Пе тра и Анъдрем брата его. вымътан ща мръжа въ море. бъста бо рыба мъ ловьца. и гла има, идета въ следъ мене. и створж ва ловьца члкомъ. она же оставьша мръжа. по немь и доста. и прешъдъ отъ тждоу ви дв ина в брата. Игако(ва) сна Зеведео ва и Имана брата емоу. въ кораби съ Зеведеомъ оцьмъ има. строжща мръжа има. и възъва и. она же ос тавьша, корабль и ода своего, по немъ идоста. и прохождаще всж Галиленк. Іс оуча на съньмищихъ и проповъдам евалие црствии нивлеч всяки нечили. и всяки ч

зж въ людекъ: ~ _ * cx r exa & ua raa ¥a. Рече гь всакъ иже слышить ми сло веса и творить м. оуподобым его мжжеви мждроу. иже створу хра мъ своі на камене. й сънвде дъждъ. и придж ръкы. и вызвъщи въ три. и потъкжса храминь тоі. и не палеса. основана бо бъ на каме не. и всакъ слъщы ми словеса си. н не твора ихъ. оуподобитьса мж жеви боую . пже створи свож хра минж на пъспъ. и съниде дъждь в придж ръкът. ѝ вызвътима въ три и потъкжса храминь тог и паде. и бъ разорение ей велие зъ ло. и быстъ егла съконьча Іс. вса словеса си. дивлъхжса народи оучению его. Ст бо бо ихъ шко власть имъг. а не шко къннжь 11. никъ й фарисег. сълбавшю е емоу съ горы. по немь идж народи мно зи. и се прокаженъ покланише са емоу гла ги. аще хощеши мо жеши ма истръбити. и про стьръ ржиж. коснжса емь Іс гла. хощж истръбити та. и абие ис тръбиса емоу прока". гла емоу Іс блюди ни едином^{оу} же не рьци. нъ шъдъ поважиса иереомъ и при неси даръ. жже повель Моси въ съвъ ABBBÉ: → NET F ERAF Ö HÖRA FAAF MZ. Рече гь свътильникъ тълоу естъ око. аще оубо око твое естъ прос

то. все твло твое просто есть. аще AN ORO TROE ARRABO ÉCTO. BCC TÉAO твое тьмно есть, аще за свёть и же въ тебъ тъма естъ, то тъма ко льми. никъ же бо рабъ можетъ двъ ма тинома работати. ле единого вь зненавидитъ. а дроугаго възлюби тъ. ли единомоу вгодитъ, а о дрв звиъ не брвици вычынеть. не мо жеть бо воу служити и мамонв. сего ради глж вамъ. не пъцътеса лшен своен. что исте ли что пи ете, ни тъломъ вашимъ въ что о блечетеса. вызырите на птица нъскый. нако не съжтъ ничесоже ни жънжтъ. ни събиранжтъ въ жить ница. й опь вашъ носкъ питаетъ А. не вы ли лоучьши ихъ есте. кто же отъ васъ пекыса. можетъ възло жити на тело свое лакъть единъ. й при одежди. что см печете. раз8 мвімъ цвъты, сельный, како ра стять. не троуждантьса. ни при ажтъ. гаж же вамъ, ыко ни Colomo нъ въ всег славъ облъчеса, тако еди нь отъ сихъ. то аще трввж сельнжж 12. дньсь сжшж. а оутро вь пещъ вълага жщжем. въ тако одветъ. не мнози паче васъ. маловъри. не пъцътесм. глж ше что жив зн что пиемъ. и въ что о деждемъсм. всего бо сего поганив про сать. весть бо опь вашь носкы, шко тръбоуете всъхъ сихъ. просите же првиде прствии бини. и правъдъі

его. и се все предастъса ванъ. не пъ петесь оубо на оутриы. Оутре бо печетъсь собож. довыетъ бо дни злоба свом. см. д. ева В ма гла эг. Въ оно. пришъдъ Іс въ домъ Петровъ. ви дв тъщж емоу лежащж и болащът огнымь. и восниса е риць. й остави и отнь. и въста в слоужаще емоу. поздъ же бъзвышю. принесопа е моу бъсънъ многъ и изгна длы слово мъ. и всехъ болащихъ ицели. шко да съконьчаетъсм реченое. Исак мь промъ. гажщымъ тъ бользии наша примтъ. и болвзні понесе. видъвъ же Іс многъ народъ о себъ. повель првити на сь поль. и прис тжпи едины гънижъникъ. рече емоу оучителю. идж ли вь следъ тебъ. ммо же идеши. гла емоу Іс. ли СИ 123ВИНЪ ИМЖТЪ. В ПТИЦА НБСЪ ный обытыя. а снъ члскы не и мать къле главы полъклонити. другы же отъ одченикъ рече емоу гй повели ма пръжде ити и погре ти оца своего. Іс же гла емб по мив гради. остави мрътвъка погрети своїхъ мрытвыхъ. й вълвзъшю емоу въ корабъ. по немь бченици его вдж. ... He A E E A D Ma TAG 3A. Въ оно пришъдъ Іс въ Каперънасумъ 18. прицаде емоу сътъникъ. мода его н гла. Гн отрокъ ми лежить въ хра минъ. ослабенъ жилами. лють п ко мжчаса. Гла емоу Іс. азъ при

шедъ ніцваж і. Отъввицавъ емоу съ тьникъ. рече. гй нъсмь достоінъ да ми подъ вровъ вывидеши. Нъ толи ко рыци слово н ніцелесть. слоуга мо ї. нбо азъ чікъ есмь подъ віками. н мън подъ собож воннън. Глж семоч и дв и їдетъ. и дроугом ври ди и придетъ. и рабоу свое моу створи се ѝ створить. слы шавъ же Іс. дивиса емоу. и рече идж щимъ въ следъ себе. ами глж вамъ не въ (Ї)зли толико въры обръть. глж же вамъ. шко мнози отъ въстока и запада приджтъ и вызлагжть съ Аврамомь. п Ісакомъ н Инжовомъ. — вь прстви носижень. снове же прь ствии ижденжтьса. Въ тъмж кро мвшънжіжі. тоу есть плачь й скрь жеть эжбомъ. и рече Іс съть никови. иди тако върова. да бжде ть ти. й всцвав слоуга его въ тъ часъ. ∴ cx 6 € er a Ø Ma rad oa. Въ оно мимо ваъ Іс видь члка съда па на мътъници, именьмъ Маее а и гла емоу по мнь иди. и въставъ въ слълъ его илъще, и бъ стъ вызлещи емоу въ храми нъ. и се мнози гръшьници. й мытаре пришъдъще вызлежахж сь Ісомъ. и оученици емоу. и видевъ ше фарисеі. глахж къ оученикомъ его по что съ мънтарън и гръшъни къ оучитель вашъ мстъ. $I\overline{c}$ же ре че имъ. не тръбоужть съдрави вра

14. ча. нъ болащя. й вышъдъще наоучи тесь, что есть мелости хошж, а не жрътвы. не придъ бо правьдьникъ зъватъ. нъ грвшъникъ въ покаание. ~ ... He, € ... Ø Ma, LYA, X+. Въ оно пришъдъ Іс въ землж Геръге синомъ. сърътоста і в бъсъноуж щаса. отъ гроба исходаща лють зъ ло. тако не могжщю никому же при ти. пжтымъ тёмь, й абие възъпис та глжща. что е нама и тебъ сноу бжи. приде пръжде връмене: насъ мжчи тъ. бъ же далече. отъ него стадо сви ни много, пасомо: бъси же его молъ хж гажще аще изгониши насъ. пове ли намъ ити намъ въ стадо свиное. и рече имъ навте. Они же идж. въ свинва. й абие оустрымиса все стадо по брѣгроу вь море. н истоиж въ вода хъ. пасжщен же бъжаща. н шъдъ въ — градъ повъдаща вса. о бъсьноую. в абие всь градъ изиде въ сървтени е Ісоу. и видъвъше его молиша. мко да првидеть отъ предель ихъ. и выльзе въ корабь Іс. и пръиде въ CBOI TPAATS. Z CM C C CBO T & MA TAG OA. Въ оно къндзъ единъ припаде къ Ісви й поклониса емоу гла гако дъщи мога нънга оумрътъ. нъ пришъдъ възложи на нж ржкж си. и оживетъ. й въставъ Іс вь следъ его иде. и оуче ници его. и се жена крывоточивам. ві леть имжщи пристапьши съ зади коснжса крај ризѣ его. и гла

ше аще тъчно косижса краг ризв его спсжсы Іс же обращьсь раче жаві СА ДЪЩИ. ВЪра ТВОМ СПЕТЬ ТА. М СПЕ са жена отъ того часа. и приспъдъ Іс въ храминж конажж. и видъ съпащж й народа мльвація ві гла 15. имъ. отидъте не оумретъ бо дъ вица. Нъ същеть. и ржгахжса емб. егда же изгна всь народъ. вытьзъ АТЪ НЖ ЗА РЖКЖ В ВЪСТА ДЪВВЦА В промьчеса вёсть св. въ всж земыж TA: "HE' E EE A B : UA TAL O Въ оно-. выдать Іс въ корабь. правы де вь свої градъ. й абие принесомы е моу ослабена на одръ лежаща. видевъ же Іс верж віхъ, рече ослабе номоу надъіса чадо. отъдадатъ ти са гръси и абие нъщи отъ къни жъникъ реша къ себе. се хоули ть. видевь же Іс пошънціенны й хъ рече нив. въскжиж помъщиве те вы . непримзнина въ срдци ваше мъ. что бо бдобъе речещи. отъданж ть ти са гресв. пли рещи въстини й ходи, нъ да видите шко область — имать снъ чакъ. на земи, отъ дагати гръхъи. ѝ гла ослабеноу мб. въстани възьми одръ твоі. иди въ домъ твой. и видъвыше же народи. дивищаса и прослави ша ба. давъшаго. такж власть TIROMD. - CA. Z. EB'A & WA TAA CS. Рече гь любы оща ив мтре наче ме не нъсть ми на подобж. и любы

сна ли дъщере паче мене настъ мене достоинъ. иже не възметъ креста своего. и въ следъ мене не иде ть несть мене достошь. Обре ты дшж своеж погоубать еж. а по гоубивъ дшж свож мене раради: обращеть ж. приемла вась жене приемлеть а приемла мене при **емлетъ** посълавъщего ма. прие ми чет про въ има про мьздж при 16. приемлетъ, и приемла правьдь ника. въ има провыдыниче мыздж правьдьничж приемлеть. и иже аще напогтъ единого, малыхъ си хъ. чашж стоудены воды. толико въ има оученикоу. ами гля вамъ. не имать погоубити. мьздъе сво eA: → HE Z. EEA & MA TAA DEC. Въ оно. мимо иле Іс и въ следь его н АВСТА В САВПЫПА. ВЫМИРЖИЦА И ГЖ ща, помилоуг изг сноу Дъъ припъ дъщю же емоу въ храминж. припадо ста слепьца. н гла вить Іс вероуета ле мко могж се створите. Гласта éi fñ. tofar kochæca ogbio una fja по въръ ваю бждетъ вама. н отврь зостаса оче има. и запръти іма 1: гла блюдета на единоумоу же не рьцета. она же шъдъша прославн CTA 1 110 BCEL SEMH TOL. THE ME MC ... ходащема абие приведоны еме члка глоуха бъсъноужилась. й й згнаноу бъсоу. про тиа глоухът. н чю дишаса народи гламе, инполиже.

ивиса таковът въ **Ерсанъ фарисси** же глахж о къндан бъсомъ, пого нять бъсы. и проидеше Іс грады вса н вса оуча въ сывмищикъ. и пропо въдам ева прствию. и пълм жа къ неджгъ. и всакж азж вь лю ADAT. CX H. CEA A MA PAR DEE Peqe $\Gamma \overline{b}$. He can us minor ha ma ects. и не събирам съ множ растачаетъ. темь же гаж вамъ. всакъ грекъ н хоуление. отъдаетьса члкомь. а дховиев хоуление не отъдасть са члкомъ и иже аще речетъ сло во на сна часкаго отъдастьсь сму. : 17. а иже речеть на дхъ сты. не отъ дасться емоу ни вь сь выкь на вь граджини. віля творить дряво. доброе агодж емоу добрж. вля творить дріво прахнівно ні аго нж емоу жагния. о агоды бо д ръво знаетъса. плема аспидово. како можете, добро глати. лжка ви сжще, отъ избълтька бо вста срдцю галть. благы чакъ. отъ блага съсжда износить благаш. II JAKARM JAKA. OTA JAKASA CICA да износить джавам. Глж же вамъ. шко всакъ глъ праздынъ ero me aule panto ulle. Braala ть о немъ. : слово нь дит ождывы. О. тъ словесъ бо своихъ...оправдения CA. H OT'S CLOBECTS CHOIXTS OCTABLEM CA : * TE H CKA D MA TAA PMS -Въ оно видеть 16 многъ народъ

14. ча. нъ болащи. й вышъдъще наоучи теса. что естъ мелости хошж. а не жрътвы. не придъ бо правьдыникъ зъватъ. нъ грѣшъникъ въ покаание. ~ ... HE, € ... Ø MY, LYA, X+. Въ оно пришъдъ Іс въ землж Геръге синомъ. сървтоста і в бъсъноуіж щаса. отъ гроба всходаща лють зъ ло. тако не могжщю некомо же при ти. пжтымъ тъмь, и абие възъпис та глжща. что е нама и тебъ сноу вжи. приде пръжде връмене: насъ мжчи тъ. бъ же далече. отъ него стадо сви ни много. пасомо: бъси же его молъ хж глжше аще изгоници насъ. пове ли намъ ити намъ въ стадо свиное. и рече имъ идъте. Они же идж въ свиний. й абие оустрымисм все стадо по бръгроу вь море. в истоиж въ вода хъ. пасжщен же бъжаща. н шъдъте въ — градъ повъдаща вса. о бъсьноую. e абие всь градъ изиде въ сърътени е Ісоу. и видъвъше его молиша. ыко да првидеть отъ предель ихъ. и выльзе въ корабь Іс. и пръйде въ CBOI TPAAD. ~ CA C & CEA O MA TAA OA. Въ оно въназъ единъ припаде въ Ісви й поклониса емоу гла 12ко дъщи мога нъзна оумрътъ. нъ пришъдъ възложи на нж ржкж си. в оживетъ. й въставъ Іс вь следъ его иде. и оуче ници его. и се жена крывоточиват. ві лете имжщи пристапьши съ зади косижса крај ризв его. и гла

ше аще тъпмо косыжса краг ризв его спежем Іс же обращьем раче вады CA AMUR. BERA TROM CHETE TA. H CHE са жена отъ того часа. и примъдъ Іс въ храминж кънажж. и видъ съпащж и народа мльвація и гла 15. имъ. отидъте не оумретъ бо дъ вица. нъ съмить. и ржгахжса емб. егда же изгна всь народъ. выльзъ АТЪ Ж За ржкж ѝ въста дъвица и промьчеса въсть си. Въ всж землж TM: "HE" B EE A B MA" TAA O Въ оно-. выват Іс въ корабь, првы де вь свої градъ. й абие принесомы е моу ослабена на одръ лежаща. видъвъ же Іс върж ихъ. рече ослабе номоу надыса чадо. отъдадатъ ти са греси и абие неци отъ къни жъникъ ръща къ себъ. се хоули ть. видъвъ же Іс. пошъниления и хъ рече вить въскжи помышаве те вы непримяния въ срдци ваше мъ. что бо вдобъе речещи. отъдаях ть ти са греси. или рещи въстини й ходи, нъ да видите мко область — иматъ снъ члкъ, на земи, отъ дашти гръхы. ѝ гла ослабеноу мб. въстани възьми одръ твог. нди въ домъ тной. в видъвыне же народи. дивышаса и прослави ша ба. давъщато. такж власть TIROMB. . CR. Z. GETA & MA TAA CG. Рече гь любы оба ил мтре наче ме не нъсть ми на подобж. и любы

сна ли дъщере паче мене нъсть мене лостоинъ. Ние не възметъ креста своего. И въ следъ мене не иде ть несть мене достоивь. обре ты дшж своих погоубить их. а по гоубивъ Дшж свож мене раради обращеть иж. приемла вась жене приемлетъ а приемлы мене при емдетъ посъдавъщего ма. прие млаі про въ има про мьздж при 16. приемлетъ. и приемла правьдь ника. въ има правьдьниче мьздж правьдьначж присмлеть. и иже аще навоить единого. малыкь си хъ. чашж стоудены воды. томко въ ным оученикоу. ами глж вамъ. не ммать погоубыти. мьздъе сво ea: - ne z. ena & ma paa dee. Въ оно. мимо иде Іс и въ следь его и лъста в слъпъпа. въщижила и гж ща, помилоуг изы сноу Дъъ пришъ дъшю же емоу въ храмниж. припадо ста слъпьца. н гла виз Іс въроуета ли тако могж се створити. Гласта еї гії. тогдя коснітсь очню вив гла по въръ ваю бждеть вама, й отврь зостаса очи има. и запръти іма 31. гла блюдета на единоумоу же ме рыцъта. она же шъдъща прослава — ста 1 по всеј земи тој. Твиа же йс::: ходащема абие приведонна емб. : члка глоуха бъсъноужилась. й й згнаноу бъсов. про тиа глоухън. н чю дишаса народи глжие: николиже. • •

гавись таковы въ Ерсань фарисси ME LIAXX O KAHAM OSCOMA, MARO нить бъсы. и проидеше Іс грады вса н вса оуча въ сынмещикъ. и пропо въдам ева црствию. и цълм вса къ неджгъ. и вейкж азж вь лю ADATA CE H. GEA & MA PAR DEE Pege $\Gamma \bar{b}$. Be call the mhole ha ma ects. не събирам съ множ растачаетъ. тімь же гаж вамь. всакь грікть й хоуление. отъдастъса члкомъ. а дхомнее коуление не отъдастъ са чакомъ и иже аще речеть сло во на сна часкаго отъдастьсь ств. 17. а иже речеть на джь сты. не отъ дастъса емоу ни въ сь въкъ на вь : граджини. В творить дрво доброе агодж емоу добрж. вля творить дрво прахивно и аго иж емоу изгния. о агоды бо д рвво знаетъсм. племм аспидово. како можете, добро глати. Ажка ви сжще, отъ избълтька бо уста срдцю гажть. бааты чакь. оть блага съсжда взносить благам. II JAKARM TIKE. OTA JAKASA CECA ла износить джкавам. Гля же вамъ. шко всакъ глъ праздынъ ero me aule parte que essagaim TE O HEME.: CAORO HE ARE CALABITE. O. ть словесь бо своихь. оправдения CA. H OTT CAOBECT CHOIXT. OCTABILLE CA: * THE H GET TO LET TAT DES -Въ оно видать Іс многъ народъ

н мелоср**довае**чь. Испубля неджась нъй имъ. поздв же бъюзамо при падж сученици его гижие поусто е место, е годъ иже межа, стъпо сти народъ да шъдъще въ оккрье тынай вся воупать себе брашъ на. $I\overline{c}$ же рече ямъ. дадите вы имъ IZCTH. OHH ME FARINA. HE HMAND CD де. тъкио е хлюбъ. н двъ рюбъ. онъ же рече принестте стмо. в повель на родоу вызлещи по треве. и приз . . . мъ. е хивоъ, я объ ръюв й вызырваъ на ноо стя. и нръзомъ дастъ оуче никомъ клюби. а оученици наро AOND. H BILLA BOU E HROWITHWACA. H вызаща избытыкы оукроухомы Ві кошъници плъкт. В мазишть бв. мжжъ е тысащь. развв женъ. 18. й дітні. й абиб подвиже оучени кы. вывсти въ корабь, й варити на ономъ полоу. доньдеже отъпоу ститъ народъ: « сж о сва б ма г св г Въ оно . призъва 16. оученикъ свой и рече имъ. мыль ми ость народъ. тако третві дій присидать ма. и не вижть чесо сести. И не хошж ихъ не ыдъшъ отъпоустить. за не ослабыять на пяти. глаша емоу **Ученици его. къде юу насъ въ поус** тв мъсте вабоъ толино, что на сытити народъ каликъ. гла имъ Іс ROJERO KATO MATE. OHE ME DEMA **у** и мало рибиць: и повель LC наро · д8 възлеши на земи. И примгъ хлъ

бъ й ръбж. похваљ првиоми и да 🦠 сть оученикомъ Іс. а оученици на родоу. В ВША ВСИ. В НАСЫТИШАСА. — и вьзаша избънтъкъ очкрочаъ. х кошьниць пльнъ. и вавшихъ бъ д тысаща, развъ жевъ и дъ ти и отъпоущъ народъ вытезе въ корабъ. и прииде вь придвин. MOLPYSTAMP: * Ney + ekg & Ma, L CHI. Въ онов. оубъди Іс оученикы свой. вытсти въ корабь. и варити его. на овъ полъ моръ. доньдеже отъпб ститъ народъ. и отъпоущь наро дъ вьзиде на горж единъ помоли тьса, поздъ же бывъшю въ д ж же годинж нощи. приде къ нимъ Іс по мороу хода. и видъвъще и оуче ници его по мороу ходаща. оубо ышаса глжще. ыко призракъ е стъ и отъ страха възьпипа. и гла. імъ Іс надвитеса пло азъ есмь в не богтеса. отъвъщай же Петръ 19. рече емоу ти. аще ты е повели ми прити къ себъ. Іс же рече емоу при ди. йзлезъ же йс корабле Петръ и хождаше по водъ и приде къ Ісв. вида же вътръ лютъ оубомса. и нача потаплътиса. й вызъпи гла ТИ СПСИ МА. IC же простыръ ржкж A ть его. и гла емоу маловъре. почто са сжинт. и вытэто емоу въ корабь оулеже вътръ. а сжщег въ кораби поклонишаса емоу глж ще, ыко ты еся въ истинж вжи

снъ. и приложение, придж въ земь нж Генисаресь: ở ско т ско о мо г ск с Въ оно пристживна къ Петро вызе мажще дидрагъмъ . й рвша емб оучитель вашъ не даетъ дидрагъ мы. гла имъ Петръ ел. и егда поидж въ храминж. вари Петра Іс гла. что ти са мьнитъ Симоне. пре земь ны отъ кого врземужть чань. Ти обровы. Отъ своју ли сновъ ли отъ тоуждихъ. гла емоу Петръ отъ тв ждихъ. рече же емоу $I\overline{c}$. нъ да не съ блазнить йхъ. шъдъ на море вывры зи ждицж. и имъшжижса пръжде ръбж. възъми ж и отврьзи ей оус та. обращения статиръ. тъ вызъми н даждъ имъ. за ма и за са. и абие въ тъ часъ. падж оученици его пръдъ: нимъ глжше, кто 860 болы есть въ прстви несцамь. и празвавы Іс отроча и постави е по сръдъ їхъ. и ре че. ами aми гаж вамъ. аще не обра титеса ни бждете шко дъти. не вмате вынити вы прствие ноское а иже оубо съмвритъса. ико отро ча. съ естъ боли въ прстви носпевы: 🗻 20. HE'. EBA" & MO TAA CKA Въ онот. члкъ единъ пристжпи къ Ісоу, и поклониса емоу гла. Ти по MEJOYI CHA MCCTO. MRO HA HOST MBT бъситьса. и злъ страждетъ. мно жицеж въпадаетъ въ огнь. и мно жиценж въ водж. и приведохъ его. къ оученикомъ твоімъ. и не могж

его инфлитв. отъвъща же Іс и рече. ф роде невърьны. развращены. до коль съ вами бжаж. Доколь тръп лж вы приведите ми I симо. й за пръти емоу .Іс. и абие извде из не го бесъ. и исдъле отрокъ отъ того часа. В пристапина оученици къ Ісви, единомоу ръша, почто мън не могохомъ изгнати его. Іс же рече **ниъ.** вевърьствие ваше. ами глж вамъ. шко аще имате върж шко зръ во гороушьно, речете горъ сег пръ стжпи отъ сждоу тамо и прв стжпить. и ничьто же оуиметь са васъ. родъ же сь не исходить ни чимъ же. тъкмо молитвон и постомъ, живжиниъ же въ Гал лег рече Іс. имать свъ члскы. предатись въ ржце грешъникъ. и оубижтъ его. и вь трети днь въ СТанетъ: ÷ св ба вв б ма г сив Въ онот. поймаща Ісоу фарисе иску шажще и глжще. аще есть досто но поустити женж сиж. на всакж винж. онъ же отъвъщавъ рече имъ нъсте ли чыли. ыко створи йс прь ва мжжа й женж. створиль и естъ. и рече сего ради оставить члкъ оца й мтерь. в приложитьса е́і. й бж дета оба едина плъть. и же оубо Бъ съведе. члкъ да не различитъ же 21. нъ сел. глаша емоу фарисет. что 8 бо Моси заповъда вънигы распоу стыны дати. поустити жевж. гла

имъ $I\overline{c}$, по жестосрдвю вашемоу, по . вель вамъ поустити жены ваща. а ис прыва не бысть тако. глж же ва мъ. иже аще поустить женж свож. не любы дыявышж. й творить иж любы створыня. прынобы дветь. глаша емоу вченици его аще та ка естъ вина чакоу съ женож. оуне не женитиса. Іс же рече имъ. не вся разоумъсте словоу. нъ имъ же ес тъ дано, сжть бо важеници иже ис чрвва итерв быша таци. и сжть важеници иже са кази ша отъ чікъ. ѝ сжтъ каженици. иже са сами казиша. прствии ра ди пбскаго. могжще вы встити. да вы MBCTATE. HE AI CHA TO MA TO CMA -- Рече ть притъчж сиж. подобъно е стъ прствие ноское. члкоу прю. иже изволи съвещати слово съ рабы своіми. зачънъщю же емоу сърнцати слово. приведеса емоу е динъ даъжъникъ тьмѣ тајань тъ й не имжщю емоу что въздати повель емоу гь продатиса. и женж й все имъние свое. падъ же рабъ онъ кланишесь емоу. гла ги потрыпи о мнв. и все ти въздамь. милосрь довавъ же ть раба того. отъпоусти і. и длъгъ отъдасть емоу. и шьдъ рабъ тъ обръте единого подре гъ своихъ. иже бъ длъжънъ е моу р мъ пеназъ. н имъ его бим ше. й гла въздаждъ ми имь же е

си длъжънъ. падъ же водроугъ онъ мольше і гла потрына о мив й въ 22. Здамъ ти. онъ же не котрые. яъ ве ДЪІ ВЪСАДИ ВЬ ТЬМЬНИЦЖ. ДОНЬДО же възластъ всь лаъгъ свог. ви дъвъше же подроуже его быванж щам. Съжалиша си звло. й при шъдъще съказаща гъч его. вса бъ въшам. тогда призъвавъ его. Ть гла емоу. рабе лжкавы. въсь длъгъ тво і оставих тебя, понеже моли ма. не подобаще ли й тебъ помиловати подроуга своего. пако же и азъ те бе помиловахъ. и прогнававъса гъ его. предасть і мачительмь. до ньдеже въздасть всь длъгъ свог. тако же ощь мог носкы, створи тъ вамъ. апре не отъласте къжло братоу своемоу. отъ срдць ваши хъ. пръгръшения. аминъ: ~ CA BI. EBA B MA TAA CHO. -— Въ оно псхождаще Іс отъ Ерихы. в вь следъ его идеше народъ многъ. и се в слепьца селеста при пжти. слышавына же клю Іс мимо ходи ть възъ ста глжила помилоуг на га сноу Двъ. народи же првщахж има да оумаъчита. она же паче выпига ста глжща. помилоуі нъі ти сноу Двъ н ставъ Іс зъва и. н рече что коще та да створж вама. она же ръста е моу. Ти отврывета са очи наю. милстдовавъ же Іс косижсь очию има. и абие отврызостась очи объ

ма й вь слідь его йдоста: «
не ві. ева б ма вла се —
Въ оно . члкъ юмоща еданъ при
де въ Ісви. гла оучителю бла
гът. что блго створь примж
жизнь въчънжіж. онъ же рече емб.

- 23. что ма глеши блга. нивто же бла гъ тъкмо бъ единъ. и аще ди хоше ши вь жизнь вынити. То съхрани заповъди. гла емоу юноща къта. Іс же рече емоу не оубивал. ни пръ любы створи. не кради ни лъжа по слоушаг. чьти ода и мтре. и възлю би ближъныто своего ыко и самъ са. гла емоу юноша. вса си съхранихъ отъ ю^{во}сти мое́а. чесого е́ще лвиж са. рече ем8 Іс хощеши ли исплъни ти. Иди продаждъ все имвние сво е. и даждъ нищимъ. и примеши прствие ноское. и погли вь следъ мене. Слъппавъ же юноша слово се. отиде печальнъ. Съ бо имъй бога тьство много. Іс же рече оученико M'S CROIM'S AMR AMR TAX BAN'S. M'RO не оудобь богатоу вынити въ црство. носко ико оудобъе естъ вель
- носко поко оудобъе естъ вель бядя свозъ иглянъ оуши проити. негъли богату въ црствие в°жие. слышавъше се оученици его чюж дахяса гляще кто можетъ спа стиса възъръвъ же на на 4€ рече и мъ. отъ члкъ не възможъно есть. а отъ ба възможъна сътъ:

  —

. CA. FI 684 & WA PAG CZH~ Въ оно съвыть створима зарисе и на Ica. шко да обльстатъ и слоюмъ. й посълаша къ нему оученикы свой съ Родвинивы глжще оучи телю, въмъ шко истянънъ еся й ПЖТИ БЖИЮ ВЪ ИСТИНЖ ОУЧЕШИ, н не пелепаса на о чесомъ же. не зь одо илче смоять выпра на од вине намъ что ти са мьнитъ. лостои иъ ји иъ дати прю кинъсь. или ни. 24. разоумъвъ же Іс лжавьство віхъ. рече имъ что ма искоущаете ли цемъри. покажъте ми скълазь киносовъ . они же принесоша емб пъназь. Іс же гла имъ что е дъло се и написание. гла на. емоу прево. гла вить Іст въздадите оубо прева пре ви, и вжим бви, и слъщавъще ли вишаса. и оставльше его отваж: __ HE TI EBA D MA TAA DHZ ~ Рече ть притъчж сиж. чакъ еди нъ бъ богатъ. иже насади виногра дъ и ископа вь немъ точило. и пръ дастъ і двлательмъ й отиде, й ег да же приде врвма емати е посъ ла рабы свой. къ дълательмъ вмать вина своего. и имъще дълателе ра бы его. баша. а дроугый оубиша. овът же вамениемь побища, пакът — посъла инът рабы множения прь въихъ. и тъмъ створища тако жде, послъди же посъла сна свое го въ нимъ гла. постъплатьса сна

моего. дълателе же видъвъще сна его ръша въ себъ. се естъ наслъдъ никъ придъте да оубиемъ сего. и оудрьжимъ наследие его. и їмъщеї изведоша из винограда. и оубы ша его. и кгда оубо приде гь вино градоу. что створи тъ дълатель мъ. глат емоу. зълък зыв побя ть. и виноградъ предасть инемъ лѣлательмъ йже възлалатъ е моу плодъ въ времена свога. гла имъ Іс несте ли чъли въ кънига хъ. камене его же не въ радъ ство риша. се бысть. въ главж жглоу о ть ги бысть, се есть дивьна въ о чин нашен : *) ~

Сжб ст по л св б Ма гл смв.
Въ он пристапища оученици кь
Ісоу показати емоу зъданит пръкъвь
наа онъ же Швъщавъ рече имъ не видите ли въсъхъ сихъ. Амп тлюж вамъ не иматъ остати съде камень на камени иже не разоритса съдащоу же емоу на горъ Елеоньстъ пристапища къ немоу оученици его глще единомоу повъждъ намъ къгда си бадатъ.
И что естъ знамение твоего при шествит и конъчанит въка и отъвъ штавъ Исъ рече имъ. Блюдете са да нікто же васъ не пръльстить м'нози бо прі-

^{*)} Далъе недостаетъ листовъ съ чтеніями въ субботу и воскресенье 14 недъли по пятидесятницъ и начала чтенія въ субботу 15-й недъли.

ажть въ има мое глще. Азъ есмъ Хъ. и многъ пръвстать. оуслъщити же вмате бранв. И слъциания відіте. Нъ не оужасантеса, подобаетъ бо симъ всемъ быті. Нъ не тъгла естъ коньчина. Въстанетъ бо њазъкь на наять. и прство на пръство и бжджть глади и пагоубы и тржсы по места. Въсъ же сін начало бользнемъ. Тьгла пръдадатъ въи въ скръбь. и оубижтъ вы. И бждете ненавідімі всеми тазы къ имене моего раді. И тыгда събла *) 25. ЗНАТЪ СА МНОЗИ, Н САМИ СА ЦРВДА лать. И неначильти са начънж ть. и многа авже прод въстанять. й прельстать многы. за оумно жение безаконым ихъ. исачетъ лю бы многыхъ. претрывавы же до коньца спецъ бждеть, - не (є) св а а ма Въ оно законьникъ единъ приде къ Ісоу искоущай его. и поклонисм е моу гла оучителю кам заповъ дь больши въ законъ. Іс же рече емб вызлюби та ба своего. встыть сраце мь своімъ. Си есть велика заповъ дь. и се дроугаю подобына ей. вызлю би ближьныго своего ыво ї самъ са. сею обою заповъдию всь зако нъ и про- висатъ. събраномъ же фа рисеомъ въпроси ихъ $I\overline{c}$ гла. что са вамъ мынять о Хъ. чиї есть снъ. — глаща емоу Двъ. гла имъ Ic ка

^{*)} Изъ Ватих Вв. л. 48.

и милосрдовавы. Испубли неджив нъй имъ. поздъ же бълвънно при падж жученици его гажще поусто е место. И годъ юже миж. отъпо сти народъ на шъдъще въ оккрье тынай все воупать себе брашъ на. Іс же рече имъ. дадите вы имъ мсти, они же глама, не имамъ съ де. тъкмо е хлебъ. е две ребе. опъ же рече принестте стмо. в повель на родоу вызлещи по превел и при . . . мъ. е хавоъ. и объ ръюв в вызървиъ на ноо сти. и прыломь дасть оуче никомъ хлюбы. а оученици наро домъ. и вша вси и насътишаса. и вьзаща избытъкъ оувроухомъ Ві кошъници пільнь. ні мальшихъ бв. мжжъ е тысащь. развв женъ. 18. н дъти. и абие подвиже оучени кы. вывсти въ корабь. и варити ва ономъ полоу. доньдеже отъпоу ститъ народъ: с с в б с в в б б м в г с в г Въ оно . призъва 16. сученикъ свой в рече имъ. миль ми остъ народъ. тако треты ды присъдать ма. H HE EMATS THEO COURT H HE YOUR ихъ не маршъ отъпоустити. за не ослабыять на пяти. глаша емоу **Ученици** его. къде оу насъ въ поус тв мъств ильбъ толяво, что на сытити народъ коликъ. гла имъ Іс колико като имате. Они же реша у и мало рыбиць. и новель lc наро д8 възлеши на земи. И примъ хлв

бъ н ръбж. похваль првломи н да сть оученикомъ Іс. а оученици на родоу. и вша вси. и насытишаса. и вызаща избътъкъ оукроухъ. х кошьниць пльнъ. и бавшихъ бъ д тысаща. развъ жевъ и дъ ти и отъпоущъ народъ выгазе въ корабъ. н првиде вь предвиы. MOLPYSTSMP: Shey & ekq & na L Chi. -Въ онов. оубъди Іс оученивы свой. вывсти въ корабь. и варити его. на овъ полъ моръ. доньдеже отъпу стить народь. и отъпоущь наро дъ вызиде на горж единъ помоли тьса. поздъ же бывьшю вь д ж же годинж нощи. приде къ нимъ Іс по мороу хода. и видевъще и оуче ници его по мороу ходаща. оубо ышаса глжще. ыко призракъ е стъ й отъ страха възыпипа. и гла. імъ Іс надвитеса шко азъ есмь и не богтеса. отъвъщай же Петръ 19. рече емоу ти. аще ты еся повели ми прити къ себъ. Іс же рече емоу при ди. йзлівать же йс кораблів Петръ и хождате по водъ и приде къ Ісв. вида же вътръ лють оубомса. и нача потаплътиса. й вызъпи гла ти спси ма. Іс же простыръ ржкж а тъ его. и гла емоу маловъре. почто са сжинт. и вытэтыю емог въ корабь оулеже вътръ. а сжщег въ кораби поклонишаса емоу глж ше, ыко ты еси въ истинж вжи

HH . H BESTEN'S OAD'S COOR H HAN BE ACCES COOR. й абве въста поваъ нами. възъ мъ на немь же јежаше. А вле въ до МЪ СВОЇ СЛЯВА БА. И ЇСПЛЪНИПІАСА CTDAXA FIRM. UKO BRADNOME ABBL SOHA AHLCE : ← ME E ERA & AOVITE Рече гь. шко же хощете творать ва мъ члци и вы творите имъ тако жде, й аши любите любашай иы. кам вамъ хвала естъ. и грвшъни(це) бо любащай йхъ любать. й аще бла готворите біготворащимъ ва мъ. кад вамъ звала есть. ябо и гръ шънеце тако творатъ. й аще й въ 28IMB 48ete. OTB HEKB Me yaéte Ba СПОНАТИ. Кам вамъ хвала естъ. в бо и грешъници грешъникомъ въ заїмъ данжтъ. да въспримжтъ ра вьно. обаче любите врагы ваша. в блготворите, и въ заимъ дойте, ни (чесо же чакжце, й бждеть мъзм ваша м'нога. и бълете снове външнваго, вко тъ благъ естъ. На невъзблаголътънъны и зылым. бждате місраі вко и опь ваш млсраъ естъ.) *) HE A. HO AST CEAT & MOY TAN 38 Рече гь притычж сиж. Изиде сеная свать свиене своего. и егла же сваше и. ово паде прі пжлі. и попьрано бысть и птипа нбеныва позо-

^{*)} Ватик. л. 52. За симъ слёдовали на утраченныхъ листакъ чтенія въ субботу и воскресенье 8-й недёли, въ субботу 4-й ведёли новаго лёза и начала чтенія въ воскресенье этой недёли, приводимое вдёсь по Вятик. Ев. л. 58.

баша е. А дроугое паде на камені. и прозабь оусъще, за не не имѣаще влагы. А дроу)

27. гое паде посръдъ трынии. и възд расте трыние и подави е. а дроугое паде на добрѣ земи. и прозабе и съ твори плодъ Б кратъ . въпраша хоу же ї оученици его глжи. что есть притъча си. онъ же рече имъ. вамъ есть въдъти танън прствии нбскаго. а прочимъ въ притъча хъ. да въдаще не видатъ. и слъ шаще не слышать. и не разоумъ жть. есть же притъча си. съма есть слово вжие а еже при пжти слътщеї слово бжие. потомь же при детъ дипволъ. й вьзъметъ. Слово отъ сбаца ихъ да не въръ имъще спени бжджтъ. а еже на камене си сжтъ. иже егда оуслъщатъ слово. съ радостиж приемлять е. и си корене не имжтъ. иже въ част вт *) роунктъ. и въ часв напасти отъ стжпать. а падъшее вь трыни се сжтъ. слътемией отъ печали бо гатьствомъ й сластьми житиї Скъми потаплъжтъ са. и нело коньча плода творать. а еже на добръ земи. се сжтъ еже добромъ срацемь и багомъ. саъщать сло во й хранатъ е. и плодъ творатъ

^{*)} Подъ этой страницей приписка:

по" сава +алъ

вь тръпъни. се гла възгласи. їмъ AI ОУШИ СЛЪІЩАТИ. Да СЛЪІШИТЬ → · cx 6 ega o Nov Въ оно въниде Іс въ Каперънасумъ. сътъникоу же единомоу рабъ бо ла оумираше. иже бъ чъстынь е моу. слышавъ же Іса посъла въ не моу старьца Їюдеїскы, моласа да пришъдъ спетъ раба его. они же шълъше къ Ісови молеки и тъ 28. щъно. глжще емоу. гако достой нь есть еже аще даси емоу. люби ть бо азыкъ нашъ й сънъмище ть създа намъ. Іс же йдъще съ ни ми. еще же не далече сжщю емоу. посъла въ немоу дроугый сътыви къ. гла емоу ги. не движиса. нъсмъ бо достоїнъ. да подъ кровъ мої вь нидеши. тъмъ же ни себъ достоїна створихъ прити къ тебъ. нъ рьци словомъ й їцівліветь отрокъ мої. В бо азъ члкъ есмь подъ влдками оу чиненъ. имва подъ собож воїны. в глж семоу ида идетъ. и дроугом приди и придетъ. слъщавъ же се Іс чюдиса емоу. и обращьса по немь ходащюмо у народоу рече. ами глж вамъ ни въ Изли толикъ въръ не о брътохъ. и възвращъшеса въ домъ - посълани. обрътж болащаго ра ба. ицълъвъша: 🗻 . . . . Рече гъ притъчж сиж. члкъ еди нъ бѣ богатъ, и облачащеса въ по ръфурж. и въ оусонъ. веселаса на всакъ днь свътъло. нашть же бъ единъ именьмь Лазоръ. и лежа ше гноїнъ при вратъхъ его. бъл же оумръти на доно Аврамле. оу мрътъ же и богатъл тъ. ѝ погре боща ї. и въ адъ възведъ очи свої. въ мжкахъ съл. оузъръ Аврама и з далеча и Лазора на лонъ его. и тъ възглашъ рече. оче Авраме по милоуї ма. и посъли Лазора да омо читъ коньць пръста своего въ во дъ и оустоудитъ азъкъ мол. ы ко страждж въ пламени семь.

29. й рече Аврамъ. чадо въспомъни ыко примль еси благам въ живо тв своемь. й Лазаръ такожде зълам. нъним же съде сутвшае тьса. а ты страждеши. ныны надъ всеми сими междю на. ми и вами пропасть велика оу тврьдиса, ыко да хотащеї ми нжти отъ сждоу въ вамъ. не въз магантъ. ни иже отъ тждоу не првходать къ намъ. рече же мо лж та оче. да посыеши Лазора въ домъ оща моего, имамъ бо е бра тиа моеа, ыко да съвъдътельс твбетъ имъ. да не и ти приджтъ на мъсто се мжчъное. гла же Авра мъ ймжтъ Мосеа и про да послоу шантъ ихъ. онъ же рече. ни оче Авра ме. нъ аще къто отъ мрьтвъихъ - идетъ къ нимъ покажтъса. ре

че же емоу аще Мосеа и прот не по слоушажть. и аще кто оть мрытвыхъ выскрысныть. не и MATE BEDEI: ~ CK . CKA & NOVE Рече гь притъчж сиж. никто же свътильника въжегъ покръзвае ть съсждомь. Ле подъ одромъ поста ваветь нь на свещьникъ възла гаеть да въходащей видать свъ тъ. нъсть бо таїно еже не ывить са. ни оутаеное же не бждетъ позна но. и въ швение не придеть блюдете оубо. като слышите. иже 60 имать дас тъса емоу. а иже не вматъ и еже мь нить са имва и отъиметьса отъ него. придж же въ немоу мти и бра тим его. и не можахж бесвловати къ немоу народомъ. и вызвъсти 80. IIIA émoy l'imile. Iaro min tboia n братим твом вынь стоать виль ти хоташе, онъ же отъвъщавъ рече къ нимъ. мти мога и братига мога се сжтъ. Слъппащеї слово бжие й твораще é: « не s era e lov ra ne Въ оно члкъ единъ приде къ Ісоу. и меньмъ Йайръ. иже бъ къназь съ нъмищю. и падъ при ногоу бевоу мо лъше ї выняти въ домъ свої, ико дъщи вночадаю больше емоу. и ко двого на десате лътоу. иже оуми раше. и егда же идъще народи оугнъ тахж ї. и се жена сжщи въ кръвото чени. отъ двою на десате летоу. и же врачемъ издам все имъние свое.

н на отъ единого же може испълъ ти. си пристжпъщи съ следа. при коснжса кра" ризв его. и абие оуста — крыви течение. и рече Іс кто ес тъ прикосижвъіса мив. отъмв такжщемъ же са всемъ, рече Петръ и иже съ нимъ бъхж глжше. наста выниче. народи оуривантъ та и гнетжть, й ты глеши, кто есть прикоснжвыса мнв. $I\overline{c}$ же рече. прикосняса мнв нвкто, азъ бо чюхъ силж йшъдъшжиж из ме не. и видъвъши жена ыко не оута іса. трепецжци припаде. и падъші пръдъ нимь. за нжже винж прико сижса емь. повъда пръдъ всеми людьми. и шко ицъль абие Іс рече еї иди въра твою спе та. иди вь ми ръ. еще же емоу глжщю пришъдъ единъ отъ соунагога гле емоу гако оумрътъ дъщи твога. не дви жи оучитель. Іс же слышавь отъ 81. въща емоу гла тъкмо върві й спена бждетъ. пришъдъ же въ домъ къна жъ. не да никомоу же вынити съ собож. тъкмо Петрови Йониноу и Таковоу. и ощю и мтри. ръздахж же вси. и плакахжса еа. Іс же рече не плачетеса. настъ бо вмрым дви ца нъ съцить. и ржгахжса емоу на роди. въджще шко бирътъ. онъ же йзгна вса вънъ. и імъ нх за ржкж. възгласи гла. отроковице въста ни. и абие възвратиса дша ел. и вь

скръсе абие. в повелъ дати ет гасти. в оужасимствся родитель ей. Іс же запръти ниа гла. не повъдаста HEROMOV ME GEBERNATO: ~ CK Z CER S NOVE Въ оно призъва Іс оба на десате оуче ника свои. дастъ имъ силж и влас ть, на вса бесы, и неажгы ппелити. — и посъла а проповъдати црвие вжие. й цвини болашай. и ре че къ нимъ. ничесо же вызъмъ те на пжть. ни жъзла ни пиръ на хлъба. ни сребра ни двою ризоу ни мъди. и вь нь же домъ выпидете тоу пребываіте. й отътждоу исхо дяте. и елико не приемлжтъ васъ. и исходаще отъ града того. прахъ отъ ногъ вашихъ отътрастте. я въ . Съвъдъние имъ. они же исходаще прохождахж скогв вси. благовъств ЖЩЕ ВСЖДОУ. ~ NE Z EBA O NOVE Въ оно приходащю Ісоу въ странж Гадариньски, сървте и мижъ еди нь отъ града. иже имъще бъсъ отъ латъ многъ. и въ разж не облача шеса. и въ храминъ не живъще. нъ въ гробъхъ. оузръвъ же Іса при 32. паде къ немоу и гласомъ велве мь рече. что есть мів й тебв Ісе СНЕ Ба вышъншто. Мојж ти са не мж чи мене. пръщаше бо Іс дхоу нечи стоумоу. взити отъ члва. отъ многъ бо леть похващаще 1. й ва захж і жжи желфзизы й пжты ст ръгжще г. и растрыгавъ жзы гони

мъ бъваше бъсомъ. скозъ поус тынж. въпроси же его Іс гла. что има есть. онъ же рече легеонъ. тако бъси мнози вынидж въ нь. мо лвиж же Ica. да не повелить имъ вь бездынж вынити. бъ же тоу ста до свиное много пасомо въ горъ. ві молища і бівси. да повелить ві мъ вынити въ стало свиное. Онъ же повель имъ вынити. и правше же бъси вынидж въ стам свиное. *) и оустрымись все стадо по брѣ гоу въ езеръ и їстопе въ водъ. ви аввъще же пасжщег бывъщее. бъжаща и вызвъстища въ гра дв и в селвхъ. изидж же народи из града видътъ бывъшаго. и придж къ Ісви. и обретж седаща члка при ногоу Ісвоу. из него же и зилж бъси. обльчена съмъисла ща и оубогашаса. вызвъстища же имъ. видъвъшег како спеса бъсънъи. и молища и всь народъ области Герьгесиньскъм отв ти отъ нихъ. мко страхомъ ве лиемъ одрьжими бъхж. Іс же вь льзъ въ корабь възвратиса. мо леше же са емоу мжжъ їз него же бъси изидж. да бът съ нимь бълъ. Іс же отъпоусти гла. възврати 83. СА ВЪ ДОМЪ ТВОІ. Й ПОВЪДЗІ СІВКО

^{*)} Подъ этой страницей приписка: помози ги рабоу твоемоу сави

ти створи бъ онъ же идъше по всемоу градоу проповѣдаа. едя ко створи емоу Ic : ÷ св н сва ф Лоч Въ оно сътодащю Ісоу съ горы. съръ. те і народъ многъ. ні се мжжъ едн нъ отъ народа выпишне гла. оучя телю молж ти са призъри на сна мо его, тако иночаль есть. и се ль е млеть 1. й вынезапж възъпиетъ и пржжаетъ са съ пънами. и едъ ва отъходить отъ него съкроу шай і. й молихъса оученикомъ твоімъ. да ижденжтъ и не въ змогж. отъвъщавъ же Іс рече емб. й роде невърьный развращены. докол' бждж съ вами. и трыплж вы приведъте ми снъ твог. еще же глжщю емоу поврьже і бісь трасы. - запръти же Іс дхоу нечистоу моу гла. дше нечисты изиди отъ отрока. и ицъль въ часъ и въдастъ і оцю своемоу. дивлъ хж же са народи. о величъстви I BÆBI: → NE H CBA W NOV Въ оно. законьникъ единъ при де въ Ісоу н'скоущай и гла. оч чителю. что створь жизнь вв чънжиж наследьствоуиж. Іс же рече емоу въ законъ что псано естъ. како чьтещи, онъ же о тъвъщавъ рече възлюбиши га Ба своего. встмъ срацемъ своимь й всеж дшеж. свож и всеж круго стиж своеж. й всвиъ помъщие

ниемь твоимь, и вызлюби ближь нито своего имо самъ са. рече же е моу Іс правъ отъвъща, се твори я 34. живъ бждещи. онъ же хота опра *) вьдитиса самъ. рече Ісви кто ес ть блажьны мог. отъвъщай же Іс рече емоу. члкъ единъ съхо ждаще отъ Иерсима въ Ерихж. и въ разбонникъ въпаде и же съ влькъние г. й макът възложъние оставльние и ель живого сжив о тіде. по привлючаю же переі еди нъ. илъще пжтымъ тъмъ. и вилъ вы мимо иде. такожде же и леоу гитъ бывъ на томь месте. при шъдъ ті видъвъ і мимо иде. Сама рвнинъ же етеръ градъі приде къ немоу. и видъвъ милосрдова. и при стжпь обаза извы его вызливай олы в вино. възъмъ же и на скотъ свої приведе же і въ господж. й при лежаще емь. и на оутрим шъдъ. и вызъмъ в пѣназа. дасть гость никоу, и рече прилежи емь, ѝ а ще что иждинеши, азъ егда въз вращжем въздамь ти. кто 8 бо техъ триг искрынь мынить ти са быти. въпадънномоу въ разбоїникъ . онъ же рече. створь і милость съ нимь, рече же емб Іс иди и тъј твори такожде: 🗻

^{*)} У первыхъ двухъ строкъ съ боку приписка: рцимъ слово

CA O CRA & AOF Въ оно- нажщю Ісви пжтымь, рече единъ къ немоу. идж вь слъдъ тебе. замо же колиждо идеши. н рече емоу Іс. леси газванъ виж ть. й птипа носьный обытым а спъ члскът не иматъ къле гла въ подъклонити. рече же къ дроу гомоу поіди въ сабдъ мене. Онъ же рече. Ти повели ми пръжде по 85. грети оща своего. рече же къ не моу Іс. остави мрьтвый и погре ти мрьтвъта своа. Тът же шъдъ проповъдан црствие бжие. ре че же и дроугы идж вь следъ те бе ги. нъ повели ми пръжде отъ въщатиса тъхъ. иже сжтъ въ до моу моемъ. рече къ немоу $I\overline{c}$. на кто же възложъ ржкж свож на рало. и зъра вьспать оуправленъ есть вь црство вжик не о сва о лоу". Рече ть притъчж сиж. чакоу еди номоу богатоу оугобызиса нива. н помъщивше в себъ гла. что съ творж. шко не и мъ къде събра ти плодъ могхъ. и рече се створж. разорж житьницж мож. и боль пиж съзнадж. н съберж тоу вса жита мога. и доброе свое. и рекж дши своей. имаши много добро. лежащее на лъта многа почи. пада пи веселиса. рече же емоу Бъ безоумыю. Въ сиж нощъ вы земьять дшя твож. а ыже оуго

тови комоу бжджть. тако й съби рамі себъ. а не въ ба богатаса, се гла възгласи. Имваі Оущи слышати AS CADIBLETE : CE CE I CEA D AOV : -Рече ть своимъ оученикомъ. се да хъ вамъ власть настжпати на змий и скорьфий. И на всж силж вражож. и ничто же васъ не вреде ть обаче о семь не радочитеса. шко дси вамъ повиноуіжтьса. радоуі те же са гіко ямена ваша написана сжтъ на нобехъ, въ тъ часъ въздра доваса дхомъ Іс. н рече. нсповъданх ти са оче ги нбоу земи шко вта 96. иль еси се отъ пръмждръ и разоумь нъ. и отъкръпъ еси младеньцемь. ей оче ыко чью бысть бловеление прв дъ тобоюж: У не Т ева В лоу Т Въ оно бъ очча Іс въ единомъ сънь мищи въ сжботж. и се жена имж ши ахъ неджжънъ, иже бъ осми на лесате лътъ и та слжка и отъ нждь не могжщи въсклонитиса. оузърввъ же ж Іс призъва ж къ се бъ й рече ев жено. отъпоущена еси отъ неджга твоего. и въздожи на нж ржцв. н абие простървса. н сла влеше Ба. и отъвещавъ же архисоу нагогъ негодоуа понеже въ сжбо тж. испъли Іс. глаше е дьин естъ въ на же достойть делати. въ ты оубо дни приходаще цвлитеса а не вь днь сжботъны. отъвъща въ же емоу Іс рече лицемъри.

къждо васъ въ сжботж не отрв

шаетъ ли волоу своего ли осла о гъ посли и велъ начапетъ і. Си иж же дъщере A^{пра}миж сжиж. вжже съваза непримянь. се осмое на де сате лъто. не достоише ли разд рвшити ей отъ жэъ вь днь сжбо тъны. и се емоу глящю стыдъ хжса вси. противавіжицека емоу и вси людие радовахжса емоу. о всвхъ славьныхъ одиванжщег хъ отъ него: ~ сж ал ева в Лоу Рече гь. не богса малое стадо. гако бігонзволи оць дати вамъ црь ствие. продадите имъние ваше. й дадите милостынж. твори те себъ вълагалища не ветъща жщам. Съкровище не скждыж 37. щее на носхъ идеже тать не при ближаетъса ни чрвь гризетъ. ни тыв тыить. идеже бо есть съкровище ваше тоу в срдце ва ше бждетъ. бждж чръсла ваша препомсана. и светильници ва ши гораще и въ подобъни члкомъ чанжщемъ га своего. когда възвра титъса отъ брака. да пришьдъ шю и тавкижвъшю абие отврь зжтъса емоу. блажени ти раби аже пришъдъ гъ обращетъ та ко твораща. ами" глж вамъ. п ко првпомшетъса и посадить А. й минжвъ послоужить имъ. лю бо въ въторжиж любо вь третиж

ж стражи придеть. и обраще тъ быдаща. блажени сжтъ раби ти. се же въдите, гако аще бо въ два тнъ храминв. бъдва очбо бы. н не бы даль подъкопати до моу своего. в въз бжавте готови ыко вь нь же часъ не мьните. снъ часкът придетъ: ~ не ат. ева б лоу Рече ть притъчж сиж. члкъ ете ръ створи вечерж велиж. и зъ ва многы. н посъла рабы сво А въ годъ вечера. рещи зъванъ мъ навте, шко бже готово естъ все. и начаша въ коупь отъри цатись вси. прывы рече емоу. село коупихъ и имамъ нжжаж ИЗИТИ И ВИДЪТИ е. MOJA ТА ИМЪ и ма отрърещиса. и дроугы рече емоу сжпрогъ воловыныхъ коу $\overline{\mathbf{e}}$. $\mathbf{r}$ се $\mathbf{r}$ яскоушать $\mathbf{r}$ яскоушать $\mathbf{r}$. молж та имъй ма отрекъща са. н дроугы ре женж полхъ. н сего 38. ради не могж ити. и пришъдъ рабъ тъ повъда тну своемоу. тогда раз гивваса гиъ домоу, рече рабоу своемоу. изиди скоро на распжти ы. н на стыгны градоу. и събери на щай и бъдьным. И хромый и слъ пъка въведи съмо. и рече рабъ ги бъістъ шко же повель. н еще мъ сто есть и рече гъ рабоу. изиди на пжти. и халжгы. и оубъди выни ти да напавнитъса храмъ мог. гаж бо вамъ. ико ни единъ мжжъ

техъ зъванъихъ выкоусять вече ра моей. Мнози бо сжть зъвани мало же избранъкъ: ~ сж ві. єва В Лоу Рече гъ притъчж сиж. подобъно естъ прство ноское. дръво горо шьноу, еже вызъметь чакъ и въ врыжеть въ врытоградъ свог. ж въ — здрасте. и бъктъ дрво велико. и пь типа носкъта вселещаса вь вътві ї его, й пакът рече комоу вподоблж прствие вжие. подобыю естъ къ васоу иже приимъщи жена. съкръ въ мжцв. доньдеже выкысе вса. я прохождаще 1с. скозъ градъ и вь си оуча. и шъствие твора въ Иерб слиъ. рече же единъ къ немоу. Ги. аще мало естъ спанкицихъса. о нъ же рече къ нимъ. подвизанте са вынити вы тъснам врата. м ко мнози глжтъ вамъ (выскоблево) вьзишжтъ выняти и не възмо гжтъ. отъ не им же ббо въста тъ ть домоу и затворитъ двь ри. и начьнетъ вынъ стоюти. жіл водавд ав стжнарав вшаст к ше ги. отврызи намъ. и отъ 39. въщавъ Ть речетъ вамъ. не въ дв васъ отъ вждоу есте. тогда начьнете глати ыкомъ предъ тобож й пахомъ. и на распяти іхъ нашихъ оучиль еси. и рече ть глж вамъ, не вваб васъ отъ KALA ČCTE. OTECTABLITE OTE мене вси дълателе неправъдь

ни. тоу бждеть плачь ї сирьжь тъ зжбомъ. егда оузървте А врама Исака Илжова. и вса про вь прстви бжи. вы же изгоними вънъ. Й приджтъ мнози отъ въ стока и отъ запада. и отъ свве ра й юга й вызлагжть вы цостви I BROI: ~ WE' BI EBA O NOV -Въ оно възодащю Ісоу вь всь е терж. сървтъ ї .Т. мжжъ прока женъ. иже ставьше из далеча выздвигж гласъ свој глжине Ісе наставниче помилоуг нъг. й ви дъвъ $\mathbf{A}$ $\overline{\mathbf{Ic}}$ рече вмъ. идъте пока жатесь йереомъ. и бысть идж шемъ имъ. и очистишаса вси. елинъ же отъ нихъ видевъ ико йспълъ. възвратиса съ гласомъ слава Ба. примъдъ къ Ісоу. паде ниць на ногоу его хвалж емб въ зда. чже бъ тоу Самарънинъ. отъ въщавъ $\overline{\mathbf{Ic}}$ рече емоу. не $\overline{\mathbf{I}}$ ли $\overline{\mathbf{u}}$ чи стишаса. да е како не обръте СА. ВЬЗВРАЩЬ СА ДАТИ СЛАВЪ БВИ. тъкмо сь единъ иноплеменъ никъ. и рече емоу иди въра твога CHĒTЬ TA. ~ CM FI GRA Ö NOY F POS ~ Въ оно бъктъ вынити Ісви. въ до мъ единого къназа фарисеїска. въ сжботж хавба пасть. н ти бъхж на 40. Зиражще г. и се чакъ кдинъ имъг. водьны трждъ бъ пръдъ нимь. и отъвъщавъ Іс рече къ законыни комъ и фариссомъ Гла. аще досто

итъ въ сжботы пълити. они же 8 млъчаша. н приїмъ ніцван. н отъ поусти г. и отъвъщавъ къ нимъ ре че. аще котораго васъ осълъ. ли во лъ въ стоуденьць въпадетъ. н а бие истрыгнеть его въ днь сжбо тънъі, й не възмогж отвъщати емоу к томоу. Гла же къ званъ мъ притьчж. Одрьжа. како прв дъсъдании избирахж. Гла къ ни мъ. егда зъванъ бждеши на бракъ. не сади на предъниимь меств. ела кто чьстьны теб бжлеть зъва нъіхъ. й пришъдъ зъвавъі та й оно го. речетъ ти. даждъ семоу мъсто. — й тогда начьнеши съ стоудомъ последьнее место дрыжати. нъ егда зъванъ бждеши шъдъ сади на послъдынимь мъств. да егда придетъ зъвавъ та речетъ ти. дроуже посади въше. тогда бжде тъ ти слава, съ всеми зъванъими съ тобож. ыко всакъ възносаіса съмвраетъса. и съмвраяся въ SHOCHTECA: ~ HE TI ERA & NOV. F CZI Въ оно члкъ единъ приде къ Ісви пскоушай и гла. оучителю бла гы. что створь животъ вичьны наслъдьствоунк. рече емоу Іс. что ма глеши блага. никто же благъ тъкмо бъ единъ. заповъ ди въст. не оубиг. не прълюбъг ст вори. не кради. ни лъжи съвъдъ тель бжан. чъти оща своего и мте

- 41. ре. онъ же рече емоу. вса си съхра нихъ отъ юности своеа. Слыша въ же Іс рече смоу. еще единого не доконьчалъ еси. все елико и маши продаждъ. и даждъ нищи імъ. й ймвти вмаши съкрови ще на нбсхъ. и гради по мив. онъ же слышавъ се прискрьбывъ бысть. бъ бо богать зьло. видъ въ же 16 прискрыбына сжща. рече неоудобь имжийюмоу богать ство. вь прствие Бжие вь нити. оудобъе бо естъ вельбждоу скозв игля нь омпи проции нежечи сога тоу въ прствие бжие вынити ръща же слышавъшег. кто мо жетъ спенъ бъни. онъ же рече не възможъно есть отъ члкъ. а отъ ба възможъна сжтъ : -
- а отъ ба възможъна сжтъ .

  ∴ не ді єва б лоу гла єї —
  Рече гь. в рвнъ въ маль в въ мно
  зъ в врьнъ естъ. и неправьдьнъ въ
  маль. и въ мнозъ в врънъ естъ. аще
  оубо вь неправьдьнъемъ жити не
  бъсте в трьни. въ истиньнъемъ къ
  вамъ в трьни не бъсте. ваще въ тоужде
  мь в трьни не бъсте. ваще вто ва
  мъ дастъ. никъ же рабъ не можетъ
  двъма гдинома работати. либо
  единого възненавидитъ.
  а дроугаго възлюбитъ. ли
  единого дръжитъс а ° дрб
  зъмъ небръщи въчьнеть. не може

те боу работати и мамонъ. слы шахж же си вса. фарисет сребролю быци сжще, подражахж і, й рече й мъ. въ есте оправьдажще себе 42. предъ члкы. Бъ же весть срдца ваша пко же естъ въ чливуъ. высоко. мрьзость првдъ бмъ есть HE AI ERA B NOVE FAR CKA ~ Рече ть вынемльте себь. аще съгръ шить брать твоі запрети емоу. и аще покактъса отъпоусти е моу. ѝ аще седмицеж днымь съгръ шить ти и седьмицеж обратить са въ тебъ. гла важса. отъпоус ти емоу. и ръша апли гви. эж, эрэд жүйн вжолич гь. аще бысте върж имъли. шко зь рьно гороушъно. гли бъкте горъ се 1. ВЬЗЬМИСА Й СТАНИ ВЪ МОРИ. Й ПО слоушала бы васъ. которы же ва съ рабъ имъй оржщь ли пасжщь. й пришъдъшю емоу съ села речетъ емоу абие. минжвъ сади. и не ре - четъ. оуготоваі нѣчто вечери **н** припоисавъ са слоужить ми донедеже ымъ й пиж. й потомь гаси й пиеши ты. еда ймать хва **лж рабоу томоу.** гако створи по вельными. не мынж тако. и вы егда створите повелвнынам ва мъ. глът шко раби недостони е смь. еже длъжьни бёхомъ. ство рити. створихомъ: ~ см . ет сва В Лоу г сда Рече гъ притъчж сиж. сжан

бъ единъ въ единомъ градъ. ба не болса. Члкъ не срамилса. въдовица же бѣ въ градѣ томь. н прихождаше къ немоу гажщи. мьсти мене отъ сжиьра моего. н не хотъше на длъзв врвме не. по следи же рече в себв. аще и ва не божса и члкъ не срамлж 48. са. за не творитъ ми троудъ въ довица си да мыщж ей. да не до ко ньца приходащи застоить мене. рече же гъ. саъщите что сжди не правьдьны глеть. а бъ не иматъ ли створити мьсти. избранъихъ выпижщихъ къ н моу днь й но щь. и трыпить по нихъ. глж вамъ. гако створитъ мьсть ихъ въскоръ. HE ELEBEA & AOVE. Рече гъ притъчж сиж. члка в. вынидо ста вь пркве помолить са. еди динъ фарисеі. а дроугы мънтарь. фа рисет же ставъ в себв мольшеса. гла. Бже хвалж тебв въздаж. и ко нъсмь тако прочи члци. хъщь ници неправьдьници прелюбо д $\dot{a}$ в гако сь мънтарь. пощжса $\ddot{a}$. краты въ сжботж. десатинж да - ж всего елико притажж. а мънта рь "злалеча стой. не хотвше ни очи ю своею вызвести на нбо. нъ би вы прьси свой гла. бе милостивъ бж ди мив грвшънекоу. глж вамь. и зидеть оправъданъ въ домъ свог. паче онаго. мко възносмиса съмъ

рветьса. а съмврвась възноситьса. — CW SI ERY W VON LY CMS. -Рече гъ своимъ оученикомъ. выни магте себъ. отъ кънижъникъ. хо тапихъ въ одеждахъ ходити. н ижаст ви бинваогай схишаром щахъ. и пръжде зъваним на объдъ хъ. иже сънъданять домъі въдови пь. й винож далече молатьса. Св примять осяждение большее. вьзь^{рв}въ же видѣ вымѣтанжща. Въ газофилакий дары богатый. ви

- 44. дв же единж въдовицж. Оубогж. вь мътажщи тоу двъ мъръ. й рече въ истинж глж вамъ. шво въдови ца си оубогата. боле всъхъ въвръже. вси бо си отъ избътъка въврыгоша дарън Бви. а си отъ ббожъства сво его. все имъние свое въврыже. се гла възгласи. имъл оуши слъщати. AB CABIMBTE: ∞ Nè ZI EB A TO NOY FA .... Въ оно выниде Іс въ странж Тоурь скж й Сидоньскж. и се жена Хана нъска отъ пръдълъ тъхъ н ШЪДЪШИ. ВЬЗЪПИ ГАЖЩИ ПОМИ лоуг ма ги. споу Дбъ. дъщи мога зъ ло бъситьса, онъ же отъвыща ет словесе. и ппристжпыше оучени ци его молькж і глжще, отъпоусти ж ыко выпиеть вь сабаь нась. онъ же отъвъщавъ рече. нъсмь посъданъ. тъкмо къ овыцамъ погъюбъщи мъ домоу Излева. она же пришъ
- дъщи поклониса емоу глжщи.

. ги помози ми. онъ же отъвъща въ рече. нестъ добро отати хле ба чадомъ. й повръщи пьсомъ. она же рече ей гп. ибо и пси ида ть от кроупиць. падажщихъ съ тра пезъі ги своїхъ. тогда отъвъща въ іс рече еі и жено велим естъ въ ра твом. бжди тебв мко же хоще ши. й йспвав абши еа въ ть Pacb: ~ cx o normae manucta end & Nov ra cke Рече ть своимъ оученикомъ. кто о ть вась имать дроуга. и идеть къ немоу полоунощи и речетъ къ немоу дроуже. въ заімъ даждь ми г хавбы. иде дроугъ ми приде съ пжти къ мнъ. и не имамъ еже 45. положж предъ нимь. й тъ изж трыждоу отъвыщавъ речетъ. не твори ми троуда оуже бо двь ри затворенъ сжтъ. не могж въставъ лати тебъ. глж вамъ аще и не дастъ емоу възтавъ за не естъ дроугъ емоу. нъ за безо чъство его: въставъ дастъ емб. елико тръбоуетъ. й азъ вамъ глж. просите и дастъса вамъ. ищъте и обращете. таъцъте и отъврьзе тъса вамъ. всакъ бо проса прие млетъ. и ища обращетъ. и тлъ кжщюмоу отъврьзетъса. котора го же отъ васъ оу ода снъ своі въс проситъ хавба. еда камень пода стъ емоу. ли рыбы. еда въ рыбы мъсто змиж подастъ емоу. аще

ли въспросить аіда. еда подасть — емоу скорьфы. аще оубо въ зълн сжще, оумъете дашнию блага а. дапати чадомъ вашимъ. ко льми паче обь вашъ носны. дасть дхъ благь. просащимъ 8 него. Me^A..... Рече гь притъчж сиж. члкъ единъ имъ в сна. и рече мьни снъ его ощю оче. лажль мя лостойнжих часть имънна. и раздъли има имъни е. и не по мнозъхъ дньхъ. събравъ все мыны снъ отиде на странж да лече. и тоу съ расточи имвние свое. живы блждьно. нждивъщю же емоу все. быстъ гладъ кръпъкъ на странъ тог. и тъ начатъ лиша тиса й пришъдъ прилѣписа. е диномъ отъ житель той стра ны. и посъла і на село свое па 46. СТЪ СВИНИ. И ЖАДаше насъти тиса. Отъ рожьць же вдехж свиний, и никто^{же} не дагаше емб. помъкливъ же в себъ рече коли ко наімьникъ оу оца моего й в збъцванятъ клѣби. азъ же сьде глаломъ изгъюваж, въставъ и дж въ бию моемоу. и рекж емоу оче. съгръщихъ на нбо и пръдъ то бож. юже нъсмь достоить нарещи СА СЙЪ ТВОІ. СТВОРИ МА ІЗКО ЕДИ ного отъ наімьникъ твоїхъ. й въ ставъ иде къ обю своемоу. еще же емоу далече сжщю оузьрв и

- ощь его и миль емоу бълсть. и те къ нападе на вълж его. и обобъл за г. рече же емб снъ. оче съгръщихъ на нбо и пръдъ тобож. и нъсмь достогнъ нарещись снъ твог.
- створи ма ізко единого отъ наї мьникъ твоіхъ. рече же оць къ ра бомъ своімъ. скоро изнестте о деждж прызжых. и облацате і. и да дите прыстень на ржкж его. и са погъ на нозъ. и приведъще тель ць оупитьны закольте. и мдъ ше да веселимъса. гако снъ сь мь рьтвъ бѣ й оживе. погъюдъ бѣ й о брътеса. и начаша веселитиса. бъ же снъ его старъ на селъ. и ыко **ЙДЪІ ПРИбЛИЖИСА КЪ ДОМОУ. ОУСЛЪІ** ша пвним й ликы. и призъвавъ единого раба въпрашаще что вбо се естъ. онъ же рече емоу. братъ тво і приде. й закла оць твої тель ць оупитъны. ыко съдрава и приатъ. разгиввавь же са и не хотъше вынити. опь же его и
- 47. шъдъ молѣше 1. онъ же отъвѣща въ рече ощю своемоу. се колико лѣтъ работахъ тебѣ. и николи же заповѣди твоем. не пристжпи хъ. и мнѣ николиже не далъ еси козылате. да съ дроугъ моими възвеселилъ са бълхъ. егда же снъ съ изѣдъ твое имѣние съ любо дѣщами приде. закла емоу тель ць оубшпитѣнъ. онъ же рече ем8

чадо, ты всегда съ множ еси. И вса могі твогі сжть. вьзвеселити же са. и въздрадовати подобаще ико братъ твоі сь мрьтвъ бъ и оживе. погыбаъ бъ и обрътеса: ~ ско на поустъна вва в Лоу гла ..... Рече ть блюдетесь да не првлыше ни бждете. мнози бо приджтъ въ и ма мое глжще азъ есмь и връма - приближиса. Не йдъте вь слъдъ ихъ. ёгда же оуслъщите брани. й нестроению. не оубогтесь. подо баетъ бо симъ пръжде бълги. нъ не оу коньчина и бжджтъ зна мении въ слъньци и въ лоунв. и з въздахъ. й на земи тжга азъго мъ. отъ неча ним пиюма морьска го. й възмжшении. излътхажще мъ члкомъ отъ страха. и чаани и граджщаго на вселенжих, силы бо носный двигнжться й тог да оузьрать снъ члскы. градж шь на облапрхя ся силовх и славо ж многож. Йбо и земль мимо й детъ. а словеса мога не имжтъ ми мо ити. вынемъте себъ. еда ког да отагъчанять срдца ваша. объда ниемъ и пимньствомъ, и печаль 48. МИ ЖИТИІСКЪІМИ И НАІДЕТЪ НА вы вь незапж днь ть. ыко съть бо придетъ на вса съдащай. и на лице всей земла. быдите оубо на всако врема. молащеса. да съподобитесь оубъжати. всв

хъ сиз хотащихъ бъни: и стати прваъ сбомъ часкымъ: 🗻 NE MANSCTENA CRAF & MA FAA COF Рече гъ. придетъ снъ члскъ . въ славъ своет, и вси стига ГГЛИ СЪ НИМЬ. ТОГЛА САЛЕТЬ на престоль славы своей и събе ржтъса првдъ нимъ вси азъщи й разыжчить а дроугь оть дроуга. ыкоже пастоухъ разлжчаетъ. о выца отъ козылищь, и поставить овыца о лесижих себъ а козыли ща ощюжж. тогда речеть обь - сжіцимъ одеснжіж его. придв те блгвині оца моего. наслъдв ите оуготованое вамъ прствие отъ съложения всего мира. въ залъкахъ бо са и дасте мп исти. выждалахъса и напоисте ма. с траньнъ бъхъ и въведосте ма. на гъ й одъсте ма. больхъ н посъти сте мене. тогла отъвъщан ть емоу правьденици глж ще. Ти когда та видъхомъ алъ жажаж вы . Смохатипан й вшжр ша й напоіхомъ. Когда же та вим хо мъ. страньна й выведохомъ. ли нага й одбхомъ. когда же та видв хомъ болаща. ли въ тьмьнеци и придохомъ къ тебъ. и отъвъща въ цръ речетъ имъ ами ами глж 49. вамъ. понеже створисте едино моу отъ сихъ малыхъ. братъ мо іхъ мьньшихъ мнв створисте.

тогда речетъ и сжщимъ ощюж ж его. **н**дъте отъ мене проклати въ отнь вфиты оуготованы ди гаволоу и аггломъ его. възалъка ХЪ бо са и не дасте ми ысти, выж дадахъса й не не напоісте мене. страньнъ бъхъ и не выведосте ме не. болъхъ й вь тымыници и не посвтисте мене, тогла отъвъ вьтоя ит . эшжьт ит й стжир жажаж ве вшжрчев ^мохедва ат ща. ли страньна. ли нага. ли боль на. ли въ тьмь пи. й не посътихо мъ тебе, тогда отъвъщаетъ SHOIL GWRR WILL BURR LUR RWR PLL GWH же не створисте единомо отъ - сихъ мьньшихъ. ни мив створи сте. и илжтъ ти въ мжеж вёчъ нжж. а правьдьници въ животъ въчнънъ : ~ сж съропистъ ева В Ма г ив Рече гъ вынаманте милостынж вашж. не творяте предъ чакъ да не видими бждете ими. аще ли же ни мьздъ не ймате отъ оца вашего. иже естъ на йбсехъ. егда оубо твориши милостынж. не въ згласи пръдъ собож . шко ипокри ти творать. въ сынымищихъ и въ стыгнахъ. да прославатъ СА ОТЪ ЧІКЪ. МИВ ГІЖ ВАМЪ ВЪС примжтъ мьздж свож. тебъ же творащю милостынж. да не чю етъ шюща твом что творитъ десница твом. да бждетъ мило

стыни твом въ танв. и опь 50. ТВОІ ВИЛАІ ВЪ ТАІНВ. ВЪЗЛАСТЪ тебъ швъ и егда молящиса. не бжде шко и лецемвре. шко любать, на съньмищихъ стоаще молитиса. Да гаватъ са чако мъ. ами глж вамъ. ико въспри МЖТЪ МЬЗАЖ СВОІЖ ТЪІ ЖЕ ІЄГ да молишиса. Вынили вь кат ть свою. и затвори двьри свой. и помолиса обю твоемоу въ танв. й онь твоі вилить та въ тань, и въздасть тебь швь. мојашеса не јихо глите. п ко і азычыници, мынать бо са пло въ мнозъ глани своемь оу слышани бжджть. не подоби те са 860 имъ. въсть бо оць вашъ. ихъ же тръбоуете. пръжде про - шениы вашего, тако 860 моли тесь вы. оче нашь иже еси на **ПОСХЪ. ДА СТИТЪСА ИМА ТВО**Е да придетъ прствие твое да бждетъ водъ твога, гако на нбси и на земи. хивоъ нащъ наставъ шаго дне даждь намъ л'ньсъ. и остави намъ даъги наша, ыко и мы оставльемь длъжьнико мъ нашимъ. и не выведи насъ въ напасть нъ избави насъ отъ не примзни. мко твое есть црстви е и сила и слава вь въкъ аминъ: 🗻 NE CHIPONECT & NAMA BARH..NE ACEY. ARE гла и псъ излъ ева отъ Ма гла ма.

Рече гь аще отъпоущаете члко мъ. съгрвшеним ихъ отпоу стить вамъ оць нбскъг. аще ли не отъпоустите члкомъ -51. Съгрвшеним ихъ. ни одь ва шъ отпоустить вамъ съгрв шени вашихъ. егда же пос титеса не бжавте ыко і липе мъри жалоунжще. просираж данжще бо лица свои. да бъща са прили члкомъ. постаще. ами глж вамъ. шко въсприімж ТЪ МЬЗАЖ СВОЕЖ. ТЪІ ЖЕ ПОСТАСА помажи главж свонк и лице своё оумът. да не гавитеса чакомъ постащеса. Нъ оцю твоемоу й же естъ въ таінв. и твое вили ть въ таінь. и въздасть ти и вв. не съкрыванте себв съкрови щъ на земи. Йдеже чрывы и ты лв тынтъ, идеже татяе подъ копаважть и краджть. Съкръі ватте же себъ съкровища на нбсе - хъ. идеже чрывь ни тыв ты лить. илеже татие не полько паванять. ни крадять. пдеже бо естъ съвровище ваше тоу есть и сраце ваше. ~ сж. а постына пама Обдора. ввой ф Ма Въ оно . хождаще Іс въ сжботж скозв сваним. и начаша оучени ци его пжть творити выстрыга жще класы. Фарисет же глахж е моу. виждь что творить въ сж

ботж. его же не достоить, онь же глаше имъ нъсте ли чьли нико ли же что створи Ддъ егда тръ бова. й възалъка самъ и їже бъхж съ мимь. како выниде въ храмъ бжи. при Авитари. архиерег. и хлф бы предъложеный исть. ихъ же 52. не достопше пасти. тъкмо йере омъ. в глаше имъ. сжбота члка двав бысть. а не чакъ сж⁶⁰ты двав. твиь же гь есть снь члскы сжбо тв. и выниде пакът вь съньмище й бъ тоу члкъ соухж ржкж имы. й назпрахж і аще въ сжботж йцвай тъ і. да на нь възгажтъ, и гла, члку имжщюмоу соухж ржкж. стани по среде ихъ. и гли имъ достопъ ли въ сжботж добро творити. Ли зло творити. дшж спсти ли погоу бити. они же маъчахж. и вызыръ въ на на съ гнввомъ скрьба и окамене ны сраць ихъ. гла члкоу простри ржкж твож. й простръ й оутврь диса ржка его цъла. шко и дроу raid. - He a nocta nama npp ma Mocih h A ронв. але гла а Мосні Аронъ до гла инмь єва б Ню а гла ві Въ оно въсхот ТС вынити въ Га лилеж. и обръте Филипа. и гла е моу иди по мив. бъ же Филипъ. о тъ Видъсаідъі града. Аньдреова и Петрова. обръте Филипъ Ната нашь и гла емоу. ето же писа Моси въ законъ и прроп. обрътохомъ Іса

сна Ийсифова. иже отъ Назарева. й гла емоу. Натаць. отъ Назаре ва можетъ ли что добро бълти. гла емоу Филипъ. приди и виждь видъ же Іс Натанацъ граджща къ себъ. и гла емоу се въ истинж Излитенинъ. въ немь же льсти нъсть. гла емоу Натаналь ка ко ма знаеши. отъвъ Іс и рече емоу. пръжде даже не възгла си тебе Филипъ сжща подъ смо 58. ковыж выдъхъ та. отъвъща на танаць гла емоу. оучителю. ты еси спъ бжи. ты еси прь Излевъ. отъвъща $I\overline{c}$ и рече емоу, за не ръ хъ мко видехъ та подъ смоко виж. втроуещи. и больша сихъ 8 зьриши. й гла емб ами ами глж вамъ. отъселъ оузьрите ибса о тврьста. и агглы бжим. въсхода ща й низъходаща. надъ сна члчь CRAPO. ~ CM B - HOCTA. EBA B MAPL Въ оно. йзиде Іс въ поусто мъсто и тоу моудъще. и гьнаша і Симо нъ и иже бъхж сь нимь. и обръть ше ї глаша, емоу, шко вси йшж ть тебе. и гла имъ. идъмъ въ бли жынай вси и грады. да ї тоу пропо въдъ. на се бо изидъ. и бъ проповъ дах на съньмищихъ ихъ. въ всеї. – Галилег. и бъсъг изгона и приде прокаженъ молы и на кольноу па дай. й гла емоу. аще хощеши мо

жеши ма очистити. $I\bar{c}$ же мило срьдовавъ . простыръ ржкж косиж і. н гла емоу хощж очистиса. н се ре къщю емоу абие отиде проказа о ть него и чисть бысть. и запрвщъ емоу отъпоусти 1. и гла емоу. блю ди. никомоу же ничесо же не рь ци. нъ шъдъ покажиса иереови. и принеси за очищение твое. еже повель Моіси въ съвьдьтельс тво имъ. ∻ не в поста але гла в по мили ма бе до мое. ева в Марь гла к Въ оно выниде Іс въ Каперынаумъ й слоухъ бъютъ. шко вь домоу ес тъ. и абие събрашаса мнози тако не въмъщахжса. на пръдъ двърь 54. МИ. В ГЛАШЕ ВМЪ СЛОВО. В ПРИДОША къ немоу носаще ослабена жи лами. носимъ четъгръми. и нем° гжще пристжпити. к немоу на родомь. отъкрънша покровъ иде же бъ. и прокопавъще съвъсища одръ. на немь же ослабенъ лежа ше. видъвъ же Іс върж вхъ гла осла беномоу. чадо. отъпоущанять са тебъ гръси твои. бъхж же нъци. отъ кънижъникъ тоу съдаще. и помъншатаж въ срацияъ своихъ. что сь тако глетъ хоулы. кто може ть отъпоущати грфхы. тъкмо бъ единъ. и абие разоумъвъ Ic ахомъ СВОІМЬ МКО ТАКО ТВ ПОМЪЩЦАВІЖ ть в себв. рече имъ. что тако помъ шлвете вь срдцихъ вашихъ. что е

стъ бдобъе рещи. ослабеномоу отъ поущажть ти са грѣси. Ли рещи въ стани вызъми одръ твоі й ходи. нъ оувъсте шко власть иматъ снъ часкъ отъпоущати на земи гръхъи. и гла ослабеноумоу тебъ гаж. въстани вызыми одръ твог. й їди въ домъ твог. й въста абие й вызымъ одръ свог. изиде пръдъ всьми. И диватажса вси и слават хж ба глжще. ыко ни колиже та во видъхомъ. $\sim ca^{\frac{1}{6}}$ г поста. $\epsilon вa^{\frac{1}{6}}$ $\bar{o}$ Мар гаа ... Въ оно . ишъдъ Іс отъ предель Тоу рьскъ и Сидоньскъ. приде на мо ре Галилеіско. междю пределы Декапольскъй. и приведоща къ немоу габха гжгнива. й молъхж в да възложитъ на нь ржкж. іі поімъ кдиного отъ народа. и въложи прь стъ въ оуши его. и плюнжвъ коснж 55. 1 въ азъкъ. и възърввъ на нбо възъ дъхнж. и гла емоу ефьфата. еже естъ разврызиса. и абие развры зостаса. слоуха его. и раздрешиса жза азыка его. и глаше чисто. Я запръти имъ да никомоу же не по въдатъ. едико же имъ запръща шетъ . они паче проповъдахж. и ли хо диваважаса гажще. добрв все творить й глоухый творить слышати. и нъмъ а̀ таати: ~ не тпоста вва то Мар тла те Рече ть своимъ оученикомъ. иже хо щеть вь сабдь мене ити. да отъ

врьжетъ са себе. и вызыметъ крь стъ своі й йдетъ по мнв. иже бо хощеть ашж своиж спств погоч битъ ж. а еже погоубитъ дшж мене ради. и евали тъ спсетъ ж. кам бо польза естъ члкоу. аще при обращетъ всь миръ. и отъщети ть дшж свож. что бо дасть чакъ измънж на аши своет, иже бо аще постылиться мене и могхъ сло весъ. въ родъ семь прълюбодъй мымь и грышънымь. и снъ члчь скъ постыдить са его. егда при деть въ славъ ода своего съ аглън. стыми, и гла имъ, ами ами глж вамъ сжтъ дрбзиі отъ съле стомпихъ, иже не имжтъ съмрьти выкоусити. доньдеже видать прстви бжие. пришьдъ ше вь силь. ~ сж д поста єва В Мар гла Въ оно. изиде Іс и оученици его въ вси Кесариа Филиповъг. и на пж ти въпрашаше оученикъ свой гла имъ. кого ма гажтъ чапи быти. 56. отъвъщаща емоу. ови Иwa прь ститель. ови же Илиж. а др8 зві единого отъ про^к. Іс гла имъ. вы же кого ма глете быти. отъ въщавъ же Петръ гла емоу. ты еси Хъ. и запръти имъ да ни комоу же не гыять о немъ. й на ча оучити а. ыко подобаетъ сноу члскоум много пострада ти. искоушеноу быти. отъ ста

рыць. и отъ архиереі. и кънижь никъ. и оубиеноу бълги. и трети т днь выскрысняти. « ие д поста сва . В Мар г за Въ оно чакъ единъ приде къ Ісві. кланиаса емоў и гла. Оучите лю приведохъ снъ мог въ тебъ. нижщъ дхъ нъмъ й глоухъ. нже аще колижьдо йметь в разби еть і. й прим тршить. Скрыгы ша зжбы своіми. й оцфифифе тъ. и ръхъ оученикомъ твоімъ да йжденжтъ і. й не възмогж. отнъ же рече имъ. й роде невърь ны. до коль бждж съ вами. до коль трыплж вы. принестте і къ мів й принесоша къ немоу. и видввъ дът сътрасе I. и падъ на земи валъшеса, пънъ тъща, й въпроси Іс оца его. колико лъ тъ отъ нелиже, се бъистъ емб. онъ же рече емоу. йз отрочины. и многащи и въ огнь выврыже. и въ водж да і бы потопиль. нъ а ще хощеши помози ми. мило сръдовавъ о мнъ. Іс же рече е моу аще можеши въровати. вса възможъна ввроунжино моу. и абие възъпи опь. отро 57. ЧАТЕ СЪ СЛЪЗАМИ ГЛА ВЪРОУЖ ги помози моемоу невърьстви ю. видевъ же Іс. ыко сърищеть са народъ. запръти дхоу нечи стоумоу. Гла емоу нъмъ гляхъ аше, азъ та велж йзили из него.

и възъпивъ и много са пржжавъ. изиде и бысть шко мрьтвъ. н мнози глахж ыко вмреть. Іс же ї имъ за ржкж. выздвиже й постави. й въшъдъшю емоу вь жхашари его въпрашахж і единого, тако мът не могохомъ йзгнати éго. и рече имъ. тъ родъ ни чимъ же не можетъ йзити. TERMO MOJETBOEK E HOCTOME. й отъ тждоу ишъдъше йдваж. скозъ Галилеж. й не хотъше да не кто оувъстъ. оучаще бо 8че никъ свой, и гла имъ. ико снъ члскы преданъ бждетъ въ ржцѣ часпѣ и оубижтъ і. й оубиенъ бывъ. въ трети днь выскрыснетъ ∴ сж е поста ева В Марь гла ке Въ оно пръхода Іс видъ Левьгиж Альфеова. съдаща на мънтыници Гла емоу по мнъ иди. и въставъ вь слъль его иле. и бысть вызлежа щю емоу въ домоу его. и мнози мънтаре и гръшъници. вызлежа хж съ Ісомъ. и съ оученикъ его. бъ ша бо мнози и по немь идж кънижъни ци же и фарисет. видъвъше г паджщь. сь мытары й грешьникы. глахж оученикомъ его. что се ыко съ мъна ры й грѣшъникы пастъ. й пиетъ. слышавъ же Іс гла имъ. не тръбу ттъ съдрави врача нъ болащей. 58. не придъ бо правьдьникъ зъватъ. но гръшъникъ въ покаание. -

÷ не с поста. ева В Марь. га а рві — Въ оно примтъ Іс обанадесьте оу ченика свою. И начать имъ Глати еже хотъще бълги емоу, ыко се вы зидемь въ Иерлиъ. и снъ часкъ пръданъ бждетъ. архиереомъ и къ нижъникомъ. й осждатъ і на съм рьть. и предадать і азыкомъ. и по ржганжтъса емоу и бинжтъ г. и тре ти днь выскрыснеть. и предъ ни мь идете Инжовъ й Ифа. сна Зеведе ова гажща емоу, оучителю хоще въ да его же аще просивъ створи $\mathbf{m}\mathbf{u}$ нама. $\mathbf{I}\mathbf{\bar{c}}$ же рече има. что хо щета да с.творж вама. она же ръста емоу. даждъ нама да еди нь о десими тебь а дроугы о ль - вжіж тебе, садевь въ славь твое и. Іс же ре™ има. не въста са чесо просаща можета ли пити ча шж жже азъ пиж ли крыщени е имъ же азъ крыщанкса крысти тиса. она же ръста емоу може вв. Іс же рече има. чашж оубо ж же азъ пиж. испиета. и крыщени е имь же азъ крыцжса. крыстита са. а иже състи о десижиж мене и о лъвжих нъстъ мив дати. нъ имь же есть оуготовано. и слы шавъша десать. начаша него довати. о Истовъ и о Иста. Ic же призъвавъ а гла имъ. въсте и ко мьнащеі са власти азыкы оустоять имъ. и велици ихъ

обладажтъ йми. не такожле есть въ васъ нъ иже хошеть ва 59. щи быти въ васъ. да бждетъ всв мъ слоуга. н иже аще хощеть бы ти въ васъ старъі. да бждетъ всв мъ рабъ. ибо спъ члскъ не приде да послоужать емоу. нъ посложи тъ. и дати дшж своіж. избавление за многъі: ~ сж . цватьнаю. але гла . ∴ є гь выцриса. до обльче. єва . В Марь га ъд Въ оно. бъ единъ бола Лазоръ. о тъ Витанил града Марипа. й Ма рьты сестры ел. бъ же Мариы пома завъшим га. муромъ й отърьши нозв его власът своими. ел же братъ Лазоръ болъще, посъластв же сестръ его къ немоу глящи ги. слышавь же Іс рече. си бользнь нь стъ къ съмрьти. нъ о славъ вжи. да прославиться снъ бжи еж. лю блание бо Іс Марытж. и сестрж ем. — и Лазора. егда же оуслыша ыко болить. тогда пръбъистъ на не мь же бъ мъсть. в дыни. потомь же гла оученикомъ, идемъ въ И юдеж. пакы глаша емоу вчени пи его оучителю. нънна искахж тебъ камениемь побити Июдег. в пакът ли идеши тамо. отъвъ щавъ Іс рече не двв ли на десате годинъ есте въ дне. аще ходитъ вь дне то не потъкнетъса. гако свътъ мира сего видитъ. аще къ то ходить нощиж потькнеть

са. плю света нестъ е немъ. Сице рече. и по семь гла. Лазоръ дроугъ нашъ оусъпе нъ идж да възбоуждж і ръша же оученици его ги аще оусъпе спенъ бждетъ. Іс же рече о съмрьти его. они же мьнеша и 60. ко о Усъпени съна глетъ. тогла рече имъ Іс не обинъка. Лазоръ 8 мрвть. и радоужсь вась ради. да върж вмете ыко не бъхъ тоу. нъ идъмъ къ немоу, рече же Оома наридаемъ близныць. къ оучени комъ. идъмъ й мъ да оумремъ съ нимь. пришъдъ же То въ Витания. обръте д днию же ймяща въ гробъ. бъ же Витании близъ Йерслма. шко ет стати. мнози же бъхж отъ Июле і пришъли къ Марть й Мариі да га оутъщать. о брать ею. Марта же. егда оуслыша ыко Іс грамть. сърв те і а Мариы дома съдъще, рече же Марта въ Ісоу. ти. аще бъ се бълъ. не бы братъ мог оумрыв. нъ и ны на въмь, ако его же колиждо про сиши оу ва. дастъ тебъ бъ. гла е Іс. выскрыснеть брать твог. Гла емб Марта въмъ мко выскрыснетъ. въ послъдьны дьнь. рече е Іс. азъ е смь выскрышение й животь. выру а вь ма аще оумреть живъ бж детъ и всакъ живаі и върбаі вь ма живъ бжлетъ въ въкъ имеши ля върж семоу. гла емоу еі гй. азъ въ ровахъ пяко тъ еся Хъ снъ бжиг. гра

дъ вь моръ. й се рекъши иде и при зъва Мариж сестрж свож таг. ре къши е оучитель се естъ и зове ть та. она же ико больша въста скоро и иде въ немоу. не бъ же не ю $I\overline{c}$ пришълъ въ всь. но б $\mathfrak{t}$ на м $\mathfrak{t}$ сть еще иде же и съръте Марта. И юдет же сжидет съ неж въ домоу в тышахж ж. видывыше же Мариж. ыко скоро въста й изиде. по неи й 61. доша гляще. ико идетъ на гро бъ плакатъса. Марим же мко приде же бъ іс видъвъши ї паде е моу на ногоу. глащи емоу ги. а ще бы быль съде. не бы мог бра тъ оумрыть. Іст же шко видъ ж пла чжщжел. В пришъдъша съ неж Июдей плачжимась запръти дв хж. й възмжтиса самъ й рече къ де положисте і. гла емоу ги ходи й виждъ. й просльзиса Іс глахж же Йюден. виждъ како люблъ ше і. ини же отъ нихъ реша. не можаще ли сь отврызы очи слѣ пьцю. створити да і съ не оумре тъ. Іс же пръта в себъ приде къ гробоу. бъ же пещера. и камень валежаще на нж. и гла Іс не ръ хъ ля ти аще въроуещи. оузьри · ши славж бжиж. Вьзаша же ка мень иде же бъ лъжа мрьтвъі. Іс же вызведе очи свої горъ и рече. оче хвалж тебъ възданж. ыко оу слыша ма. азъ же въдъхъ тако

всегда мене послоушаещи. нъ на рода ради стомщаго опрысть рв хъ. да върж ймжтъ пло ты ма посъла. и се рекъ. гласомъ вели емь възъва. Лазоре иди вънъ. и абие изиде оумры. обазанъ но гама и ржкама оукроемь. и лице его вброусомъ обазано. гла имъ Іс раздръшите і й не дъйте его ити. мнози же отъ Июдеі при шъдъшег въ Мариг и видъвъше еже створи Ic. въроваша въ него ~ . . . . ева б В Марь Въ оно кгда приближиса Іс въ Ие 62. рслиъ. й приде въ Витьфагиж. къ горъ Елионьсцъ, тогда посъла в оученика свою гла има. Идъта въ всь шже естъ премо вама. и аби е обращета осъја привазано. и жрвба съ нимь. отрвшъша приве дъта е съмо. и аще речетъ кто ва на что. рыцъта шко гь тръбочетъ етъ ею. и посъла и. се же все бъістъ. да събждетъса реченое прот глж щимъ рыпъте дъщери Сионовъ се пръ твог идетъ тебъ кротъкъ. и вьседъ на осьма и жреба сна п рьмыника. шъдъша же оученика. створиста ыко же повель има Іс. приведоста осла и жръба. й въ зложища врь. 8 ризы свой. й вь съдъ врьхоу ихъ. мнози 🗝 народи по стъјаша ризъ свой по пжти дроузи же рёзахж вётви отъ дре

ва. й постијахж по пжти. народи же ходащеі предъ нимь. й вь сле дъ зъвахж глжще. исана сноу Двъ блгвенъ грады въ има гне. исана въ вышъникъ. ѝ въшъдшю емоу въ Ерсимъ. потрасеса всь градъ. в глахж вто естъ. народи же глахж. ико сь есть Ic прот. иже отъ Назаре еа. Галиленского, видъвъще же архиерет и кънижъници чюдеса ыже творвше. и отрокы зовжща вь цркве и гляща. Споу Двъ. негодоваща же и рѣша емоу. слъ шиши ли что си глжтъ. Іс же рече имъ е́г. нѣсте ли чьли. пжо из оу стъ младеньчъ й съсжщихъ. съ врышиль еси хвалж. й оставль а изиде вънъ из града. въ Впоани 68. IX. H BCCAUCA TOY: → HE UBL ARE FAG въспотте гви пъ новж. тко дивьиа. сва в В Мар Пръжде шести днь пасхъ при де Іс въ Виоания. идеже бъ Ла зоръ оумръп. его же выскръси о ть мрьмъихъ. створища же емб вечерж тоу. и Марта слоужаше. Лазоръ же единъ бъще отъ вызле жащихъ съ ним. Марим же при імъщим дитрж мура. наръдапи стикий многоциньны. пома за нозв Ісвв. и отъре власы свой ми нозъ его. храмина же исплъ ниса отъ вона мурьный. гла же единъ отъ оученикъ его. Июда Симонъ Искариотъскъв. иже в

хотвше првдати. чесо ради му ро се не продано бъкстъ на трыхъ сътвхъ пвназь. и дано нищи.

- мъ. се же рече. не ыко нещихъ печа шеса. нъ ыко тать бъ. и скрини пж носа. вымътаемам ношаше: рече же Іс не дъйте ей. да вь дынь по гребении моего съблюдеть ж. ни щай бо всегда съ собож имате. а мене высегда не имате. разоумъ же народъ многъ отъ Июден шко тоу естъ. и придоша не Іса дълъ тъкмо нъ да в Лазора видатъ. е го же выскрвси отъ мрытвыхъ. съвъщаша же архиерег. да Лаза ра оубижтъ. гако мнози его ра ди идъхж Июдег и въровахж въ Іса. въ оутръ же днь народъ мно гъ. пришъдъ въ празинкъ, слъ шаша. пако Іс підеть въ Иерсамъ. прижша вака отъ финикъ и и зидоша противж емоу. и зъва
- 64. хж гіжще шсана блівнъ грады въ има гне пръ Изівъ обрътъ же Іс осла вьстде на не. шко же естъ псано. не богса дъщи Сионова. се пръ твог градетъ ста на жрт бати осли. сихъ же не разоумъща оученици е́го пръжде. нъ егда прослависа Іс. тогда помънжша ико си о немь бъща псана. и си створища емоу съвъдътельство ваща же народи и иже бъхж съ ни мь. е́гда възъва. Лазора отъ гроба.

й выскреся і отъ мрытвыхъ. того деле. и противж изиде народъ. и ко слышама і. створыма се зна менне: ~ по сты великы а нед ева ф Ма глав сг Въ оно седащю Ісви на горе Елио нысце. пристжпима къ немоу. оученици его глжще. повежды на

- мъ когда се бждетъ и что есть з намение твоего пришъствим. и коньчание въка. и отъвъщавъ Іс рече имъ. блюдътеса да никто же васъ не пръльстить. мнози бо приджтъ въ има мое гажще а зъ есмь $X\overline{\mathbf{5}}$. и многы пр $\mathbf{5}$ льстать. оуслышите брани. й оуслышани га брани видите. не оужасаттесь подобаетъ 60 всвиь симь бълги. нъ не тогда бждетъ коньчина. въс танетъ бо азыкъ на азыкъ. и црь ство на пръство. и бжджтъ глади и пагоубы. н тржси по мъста. вса же си начало бользии. тогда пръ дадатъ въ въ скрьбь и оубижтъ вы. и бждете ненавидими всеми азыкы ымене моего ради. и то
- азыкы вмене моего ради. и то

  65. гда съблазнатъ са мнозий дрб
  гъ дроуга пръдастъ. й възнена
  видитъ дрбгь дрбга. й мнози
  лъжи прот въстанжтъ и мно
  гъ прълъстатъ. и за оумножени
  е безаконии исакнетъ любъ
  многыхъ. прътрыпъвы же до ко
  ньца спетъса. й проповъстъ се са

ева Ш прствии. по всей вселенъй. - въ съвъдътельство всемъ азъі комъ. и тогда придетъ коньчи на. егда же оузърите мрьзостъ запоуствины. реченжых. промъ Даниломъ стоаща на мъсть ствиь, иже чътеть да разоумв ваетъ. тогда сжщег въ Йюдег. да бъгантъ на горы. иже въ кровъ хъ. да не сълазить. еже есть въ храмъ его. и иже на сель такожде. - да не въвзратитъса вьспать. вьзатъ ризъ своіхъ. горе же не празнымъ и доащимъ въ ть дынь. молите же са да не бж детъ бъство ваше зимьно. ни въ сжботж. бждетъ бо тогда с крьбь велим. мко же несть бы ла. отъ начала мироу досель. нъ иматъ бътти. и аще не бъща пръ кратились дние ти. не би оубо спа слась всака плъть. за йзбранъва в же пръкрататьса. Дьние ти. то гда аще кто къ вамъ речетъ се Хъ сьде. не имъте въръг. въстанжтъ бо лъжи $X \overline{u}$ и лъжи про $\overline{u}$. и дадатъ знамения велии и чюдеса, ико прв льстити. аще естъ възможъно и збранъта. се пръжде ръзъ вамъ. а ще рекжтъ вамъ се въ поустыни. 66. не идъте. се въ съкровъхъ и неимъ те върън. гако же бо маъний сходи тъ. отъ въстокъ. и павлетъ са до запада. тако бждетъ пришъ

ствие сна часка наеже бо вше бж деть троунь. тоу събержтьсь орь ли. и абие по скрьби дьиза твхъ. сль ньце мрькнеть и лоуна не дасть свъта своего. н звъздъ съцаджтъ съ носе и силы носный двигнать са. и тогла плитъса знамение сна чіскаго на носи. и тогда въспла чжть са вса колвна земьскам. н отзырать сна члского граджща на облацъхъ носкъихъ. съ силож и славож велиеж, посълеть аглы съ гласомъ велиемь тржбыномъ. й събержть избраный его. отъ четырь вітрь. отъ коньць нось до конь віхъ. отъ смоковъвына же наоучитесь. притъчи. егда же въп бждеть маада. и листви е прозабнеть. въсте ыво близъ есть жатва. такожле и вы егла оузьрите вса си. видите ко бли зъ естъ при двырыхъ. ами глж ва мъ ыко не мимо идетъ родъ сь. До ньдеже вса си бжджтъ. йбо и земь ы мимо идетъ а словеса мом не ми MO HARTE: ~ BE BEAHKEIA HE EBA B HOA T CZ Рече ть своимъ оученикомъ о дни томъ й годинъ тог никто же не въсть ни агли носци тъкмо обь единъ. мко же бо быстъ вь дь ни Ноевы. тако бждеть пришьс твие сна часкаго, ыко же бо бъ хж првжде вь дни потопа. ыдж. ще й пвіжще женащесь и посагаіж

- 67. ще. до него же дне выниде Ное въ ко вьчегъ. й не ощютища доньдеже приде вода и вызать выса. тако бж детъ пришьствие сна часкаго. тогда бждета в на сель. единъ поемлетъса. а дроугы оставль етъса. В мелжщи въ жръньвахъ. едина поемлетьса. й едина оста влъетъса. бъдите оубо шко не въ сте въ кжіж годинж ть вашъ при детъ, се же въдите ыко аще би въ дёль гнъ храмине въ кжіж стра жж тать придетъ. быдъль 860 бв. и не би оставиль подърънти храма своего. сего ради й вы готови бж **АВТЕ. 12КО ВЫНЬ ЖЕ НЕ МЬНИТЕ ЧА** съ спъ часкъ придетъ, кто ббо е стъ върьнъ рабъ и мждръ. его же по ставить Гь надъ домомь своимь. да дастъ имъ въ врвма пищж їхъ.
- блаженъ тъ рабъ кго же пришъ
  дъ гнь свог обращетъ тако тво
  раща. ами ами глж вамъ. ыко
  надъ всемь домомь своимь пос
  тавитъ г. аще ли речетъ зълъг
  тъ рабъ въ сръдци своемъ. моуди
  ть мог гнъ прити. и начьнетъ би
  ти клевретъ своа: ысти же й
  пити съ пиыницами. придетъ
  приба того /.
  /. вь дънь вънь же не чаётъ й въ чась
  въ нь же не въстъ, и протешетъ г
  полъма. и частъ его съ упокръг
  тъ положитъ. тоу бждетъ пла
  чъ й скръжътъ зжбомъ. Тог

тіма да оуподобись црствие носко е ї дівь. Аже примшь світиль никы свой ні нізидж противоу жених й невісті. Е же бі отъ нихь боуі и Е мждрь. боуйй бо приімъщь світильникы свой.

68. не вызаша съ собож ольта, а мж дрый прийша о'ять въ съсжать хъ. съ свътильникъ своими. мб дащю женихоу. въздръмашаса вса й съпахж. полочнощи же выпль бъюстъ. се женихъ градетъ. й схо дите въ сърътение его. и тогда въ ставъща вса девы тый и оукра сиша свътильнивъ свой. а боуй. а рыша мждрымъ дадите й намъ отъ одъм вашего, мко свътиль ници наши оугасажть. отъвъща ша мждрый гажща. еда како не достанетъ намъ й вамъ. идъте же паче къ продажщимъ коупи тъ. приде женихъ и готовъю вь нидж съ нимь на бракъ. и затво ренъі быша двъри. последь же при · доша и прочай девъ глижща. Ги ги отврым намъ. онъ же отъвъ — щавъ рече. ами ами глж ва мъ не въдъ васъ. бъдите оубо ыко не въсте дьне ни часа вь нь же спъ члскы придетъ. Мко ие зім же бо чікъ отъхода. Призъва

да рабът свой и пръдастъ имъни
е свое овомоу же дастъ е тала
нтъ овомоу же в овомоу же а.

Digitized by Google

къждо противж силв своет. и. отиде абие. шьдъ же приімъі е талантъ. Дѣла о нихъ и при обръте дроугжиж е талантъ. такожде же вже в приимъ. н приобръте дроугата Б. а при мъ $\overline{a}$. шъдъ раскопа земыж. $\vec{a}$ съкръ сребро. гна своего. по мь нозвиъ же връменемъ приде гь рабъ тъхъ. й сътазаса съ ни ми о словеси. и пристжпь приг мъ е таланть, гла ги е тала 69. нтъ ми еси предалъ. се дроу гжж е приобрътъ ими. и рече емоу гъ его добръ рабе благы върьне. о маль бъ върьнъ. на дъ многъ та поставлж. выни ди въ радость га своего. при стжпь же примън в таланта рече ги в таланъта ми еси предаль. се другам в приобре тъ има. и рече емоу гъ его до бръ рабе благы върьне. о ма ль бр върьнъ надъ многъ та поставым. выниди въ радость га своего пристжпи же при мы. а таланть, рече ги въдъхъ TA MRO MECTOR'S CEN TIRS. MS ны идеже нъ си сълъ. и събира а ждоуже на расточь. и оубо гавъса шъдъ съкръјуъ тајань тъ твоі вь земи. се имаши твое. отъвышавъ гъ его рече емоу зъ лъј рабе и лънивъј. въдъще ико

жънж идеже не съхъ и събира их ихдоуже не расточихъ. подо баше ти 860 въдати сребро мое тръжъникомъ. и пришъдъ азъ възаль оубо бимъ съ лихвож. вызымъте оубо отъ него тала нть и дадите ймжщюмоу ї та лантъ. ймжщюмоу бо все дано бждетъ, й ізбждетъ, а отъ ней мжщаго й ёже аще, мънитъса имва вызато бждетъ от него. И неключимаго раба въврызъте въ тъмж кромфшынжиж. тоу бж детъ плачъ и скрыжътъ зжбо. MB: A KO CEH BL MACONSCTERE HEAH ∴ кгда придетъ снъ часкъ въ славѣ ∴ своев Въ сръ великъта не вв В В Ма гла сод Въ оно Ісоу бъвъшю въ Висании 70. йщи въ чет великът на лит8рьгит 🕏 по 18. коп да и пръдастъ: ~ Въ че великъ .. A NE BEYE a z BPA 38MBBAA IOM ESERX IET до въздань ниъ ева В Ма гла сод Рече $\Gamma \overline{\mathbf{b}}$. къ оученикомъ своімь въсте іжо по двою дьнию пасха бждеть. и снъчискъ преданъ бждетъ. на ра спатие. тогда събрашаса архие рег. и кънижъници. и старьци людь сциг. на дворъ архиереовъ нарицае маго Капафы. й съветь створища да Іса вижть льстиж й оубижть. глахж же нъ не въ празникъ. да не млъва бждетъ въ людехъ. Ісоу же бывъшю въ Висаниі. въ домб

Симона прокаженого. пристж пи къ нему жена. вмжщи алава стрь мура драгаго. й вызлига на главж его. вызлежаща, вильвы — ше же оученици его негодова ша гляще. чего ради гыбыль си. мо жаше бо муро се продано бъл ти на мнозъ. и дано бълги ни щимъ. разоумъ же Іст й рече имъ. что троуждаете женж. дело бо добро съдъла вь мнт. всегда бо ни щай ймате. съ собож. мене же не всегла имате. възлигавьшига си муро се . на тъло мое . на погребени е ма створи. ами глж вамъ. иде же аще проповъдано бждетъ еват се въ всемь мирѣ выплетьса. и иже творитъ въ памать еа. то гда шъдъ единъ отъ обою на . г. те. нарицаёмъ Июда. Искариоть скы. къ архиереомъ рече. что ми дасте и азъ вамъ предамъ і. они же поставища емоу л среб рыникъ. и отъ толъ искаше по 71. добына врѣмене. да и прѣдастъ. Въ прывът же днь опреснъка. прв стжпиша. оученици въ Ісви глж ще въ немоу. въде хощеши й оуго товаемъ тебв пасхж пств. онъ же рече. идъте въ градъ къ нъко моу. й рыцете емоу. Учитель гле тъ. връма мое близъ естъ. оу те бе створж пасхж съ оученикъ сво ими. и створиша оученици ако

же повель ймъ Іс. й оуготоваща пасхж. вечероу же бывъшю. выз леже съ объ на Т те оученикома. за Въдъ же Іс шко вса дастъ емоу ма от от въ ржцв. шко от ва изиде мъке и къ боу идетъ. въста съ вечера. и положи ризъг. и примъ леонь ти пръпомсаса. потомь же вь ПОГ и водж. въ оумънвальницж. и начатъ оумънвати нозв оуче - никомъ. и отирати леоньтиемь. имьже бъ пръпомсанъ. приде же къ Симоноу Петру. и гла емоу тъ ги тыли мог оумъщеши нозв. отъ въща Іс и рече емоу, еже *** творж ты не въси нъны. разоумъещи же по сихъ. гла емоу Петръ. не оу мъщеши ногоу моею въ въкъ. о тъвъща емоу Іс. аще не вызыж тебе и не имаши части съ мно ж. гла ем Симонъ Петръ ги. не нозъ мог тъкмо нъ и ржцъ и главж. гла емоу Іс йзмъвенъ не тръбоуетъ. тъкмо но зъ оумъни. есть бо всь чисть. и вы чисти есте. ко нъ не вси въдъ ше бо пръдажщаго г. сего ради эна туэ рече. ыто не вси есте чисти Е на оумъ гда же оумъі нозѣ ихъ. и приа венне но тъ ризъі свой й вьзлегъ пакъі **FAUL** 72 рече имъ. въсте ли что створи хъ вамъ. въ глете ма оучителъ и га. и добръ глете. есмь бо. аще

оубо оумъхъ азъ вамъ нозъ. Гь

й оучитель. й вы длъжъни есте. дроугъ др8гоу вмъвати васъ но зв. образъ бо дахъ вамъ. да ыко же азъ створихъ вамъ. й въ т ворите. ами ами гаж вамъ нъ стъ рабъ боли га своего, ни аплъ боли пославшаго г. аше си въ сте быжени есте. аще творите п й гаджщемъ ймъ рече амп гаж вамъ како кдинъ отъ васъ пръ дастъ ма. й пекжщеса зъло на чаша глати емоу. единъ къждо ихъ ела азъ есмь Ги, онъ же отъвъ щавъ рече омочи съ множ ржкж. тъ ма пръдастъ. спъ же члскъ. й деть шкоже псано о немь. горе – чакоу томоу, имь же снъ чачь скъ предасть са. добрее было бы кмоу. аще са бы не родиль члкъ тъ. отъвъща же Июда пръ дай істо й рече еда азъ есмь оу чителю. гла емоу ты рече. гадж щемъ же имъ. примъ $I\overline{c}$ хавбъ. благословль пръломи. и дашше оученикомъ своімъ й рече. приі мъте и падите се естъ тъло мое. и приимъ чашж хвалж въздавъ дасть имъ гла, пиште отъ неа вси. се естъ крывь мога новаго за въта. проливаема за многъг. въ отъдание гръхомъ. глж же вамъ. ыко не ймамь юже пити отъ сего плода лозьнаго. до того дне. ёгда й пиж съ вами. но въ прствие

опа моего й выспъвыше йзилж въ горж Елионьскж, тогда гла и 73. мь Іс. вси вы съблазнитеса о мь нъ вь сиж ношъ, псано бо естъ по ражж пастоуха. й разиджть са овьча стада. по выскрысении же моемь варж вы въ Галилет. отъ въщавъ же Петръ рече емоу, аще й вси съблазнаться о тебъ, азъ николи же не съблажнжса. и ре че емоу Іс ами глж тебв. шко вь сиж нощъ. пръжде даже коуръ не възгласитъ . Г. кратъ стврь жешиса мене. гла емоу Петръ. аше ми са ключитъ съ то бож оумръти. не отврыгж са тебе. такожде и вси оученици рвша, тогда приде съ ними Іс въ всь нарицаемжеж. Гетьсима ни. в Гла оученикомъ. салъ те тоу доньдеже шъдъ помолж са тамо. й поімъ етра. й оба – сна Зеведеова, начатъ пещиса й тжити. тогда рече $I\overline{c}$. прискрь бъна естъ дша мога до съмрь ти. пожидъте съде и бъдите съ множ. и првигадъ мало паде ни пь моласа й гла, оче мог, аше въ зможъно естъ. да мимо идетъ отъ мене чаша си, обаче не ыко же азъ хошж. но ыко же ты. ывы же са ёмоу агглъ съ нбсе оукрвпль А́І Й бърва въ подвизъ. прилежъно мольшеса й бысть поть его и

RO I RAIIJA ROBBE RAIIJA ша на землж. й въставъ о тъ молитвъ . приде къ оученико мъ. й обръте а съпаща и гла Пе трови. тако ли не възможе е диного часа побыдъти съ мынож нож. былите и молитеса. ла не вынидете въ напасть. дхъ бо 74. бъдръ а плъть немощьна. па кы вреобайся трча иомота са гла, оче вше не възможъно е стъ чаши сеі мимо йти отъ ме не. аще не пиж ей. бжди волв тво и. пришъдъ пакъ обрвте а съ паша. бъсте бо очи імъ таготь нъ в оставль А. Пакъ шъдъ по молеса тренценж. тожде слово рекъ тогда приде къ оученико мъ. л гла имъ. съпите прочее и почиванте. се приближиса го дина. и спъ члскъ предаетъ са въ ржцв грвигьникомъ. въста нете идемъ. се приближиса пре дам ма. и еще глящю емоу се И юда. единъ отъ обою на т те при де и съ нимь народъ многъ. съ оржжиемь и жрьдьми отъ а рхиерег. й старьць людьскъихъ. — првавай же дасть имъ зна Mehbe raa. ero me loomaa to есть имъте г. й абие пристж пь къ Ісви рече емоу радоука оучителю. и лобза 1. Іст же рече емоу. друже на не же еси пришъ

ЛЪ. ТО СТВОРИ. ТОГДА ПРИСТЖ пьше възложеща ржцв на Іса й аща і. и се единь отъ сжшихъ съ Ісомъ й оударь раба архиерео ва оурвза оухо. тогда гла ем8 Іс възврати ножъ свої въ свое мъ сто. вси бо приимъще ножъ но жьмъ погъюважть. или мьня TE TH CA. MRO HE MOTAL HEIHM OV молити оща моего. ѝ приставитъ мив ваще, нежеля, вг. легеона а гглъ. како же 860 събжижться кънигы. ыко тако полобаше. быти. въ тъ часъ рече $l\bar{c}$ наро 75. домъ. гако на разбоїника ли изидосте съ оржжиемь. и жь рьдьми ати ма. по вса дни св дви при вась въ цркви оуча. и не асте мене, се же все быстъ да събжджтъса кънвгы. прос към тогда оученици вси ос тавльше і бъжаша, они же ймъще Іса велоща къ Капафъ архиеребви. идеже кънижъ ници й старьци събрашаса. Пе тръ же идъще по немь изда леча до двора архи ереова. и въ шъдъ въ дво ръ съдъще съ слоугами. видъти хота коньчинж. архи ерег же и старьци съборъ всь. и скахж дъжа съведетеле на Іса. пако да оубижтъ і. н не обръто

ша. й многомъ съвъдътельмъ пристальшемъ не обръта. по следи же пристжписта в съве дътелжа и ръста. съ рече мо гж разорите црквь вжиж. и трь ми дньми създати ж. й въставъ архиерег рече емоу. ничесоже ли отъвъщаваши. что си съвъ **дътельствоу** жтъ. Ic же маъча ше. и отъвъщавъ архиере рече е моу. Заклиная та бгомь жи въимъ. да речеши намъ аше тъ еси Хъ снъ бжиг. гла eмоу $I\overline{c}$ ты рече. oбаче $\overline{r}$ ыж вамъ. отъ сель оузьрите сна члчь ска. съдаща одеснът опа в гра ажща на облацъхъ носкъплъ.

76. тогда архиерег растрыза ризъг сво А ГЛА МКО ВЛАСВИМИЖ РЕЧЕ. ЧТО еще тръбоуемъ съвъдътель. се ны ны слышасте власвимиж его. чъ то са вамъ мьнитъ. они же отъвъ щавъще рѣша. повиньнъ естъ съ мрьти. тогда запльваша лице его. и пакости емоу дъпина. Ови же за ланитж і оударища, гляще, прорь ци намъ Хе кто есть оудари та. Петрь же выт съдъще на дворъ. й пристжпи къ немоу едина рабыни глжши, й ты бѣ съ Ісомъ Галилеїс къмъ. онъ же отвръжеса предъ вы съми гла. не въмъ что глешя. и шъ дшю же емоу въ врата. оузьръ і дро

гага й гла имъ. тоу и сь бъ члкъ съ Ісомъ Назарвниномъ. ѝ пакъ отъ врыжеса съ клатвон. илко не знанж члка. не по мнозъ же пристжпь ше стояще і реша Петрови. въ йс тинж отъ нихъ ты еси, ибо бесъ да твога гавъ та творотъ. тогда начатъ ротитиса й клатиса. га ко не знаж члка сего. и абие коу ръ възгласи. и поменж Петръ глъ Ісвъ. еже рече емоу пръждъ да же коурь не възгласитъ. трикра тъ отъвръжениса мене. и шъдъ вънъ плакаса горько. ютр8 же бъл въшю. съвътъ створища архие рег и старьци людеци на Іса. га ко да оубижть 1. и съвазавъше і ведоша. й пръдаша і Поньтьс коумоу Пилатоу. игемоноу ~ ·· на выбвенте ногв. сва б нюа гла вт Првжде празника пасцв. ввдъг Іс шко приде емоу година. да 77. првидеть отъ мира сего къ оцю. вызлюби свое сжщее въ миръ. до коньца вызлюби й. й вечери бы въши. дипволоу же вълож вь срдце. Ию дъ Симон8. Искариотъсквив. ыко вса дастъ емоу опь въ рж цѣ. $\mathbf{ko}^{\overline{\mathbf{n}}}$ въ че $^{\overline{\mathbf{r}}}$ на литбрьгиі Ш полу. Вътораю на · оумькение сва В Нюа гла ∴ въ оно^т. егда оумъ Іс нозъ вхъ. ко^ч 🔆 щи тожжде 🎖 полу. ~ Чътени

TEKA. EBA A W HWA TAA P..F Рече ть своимъ оученикомъ ныны прослависа спъ члскъ. и бъ прослави^тса о немь. и бъ прославитъ и в себъ. в абие про славитъ і. чадьца еще съ вами есмь. вызищете мене " тако же ръ хъ Июдеомъ. тако гамо же азъ идж вы не можете прити. ѝ а зъ глж вамъ нъны заповъдь но вж. данж вамъ. да любитъ дроу гъ дрбга. о семь бо разоумъжтъ вси. шко мог ёсте оученици. а ше любьве имате междю собо іж. гла ёмоу Симонъ Петръ. ги ка мо идеши. отъвъща емоу Іс и може азъ йдж ты не можете нъіны по мнъ йти. послъди же по мнъ йдеши. гла емоу Петръ. ги по чъ то не могж нъим по тебъ ити. ныны дшж мож за та положж. отъвъща емоу Іс дшж ли свож 38 MA HOJOWBIUB. AMB AMB LYZ тебъ не възгласитъ коуръ донъ деже отвръжещиса мене три 78. краты. да не съмжщаетъс ваше срдце. върбите въ ба. и вь ма върб іте. въ домоу опа моего. обители многы сжтъ. аще ли же ни реклъ быхъ вамъ. имо наж ботоватъ мъста вамъ пакъ придж и по им вы въ себъ. да иде же есмь азъ й вы бждете. и имо же азъ идж въ

сте пжть. Гла емоу Оома. Ти не въ мъ камо йдеши. ѝ како пжтъ мо жемъ въдъти. Гла емоу Іс азъ есмь пжть й истина и животь, никто же придетъ къ опю тъкмо мно яж. аще ма бъисте знали й оща мо его знали бъисте . оубо отъ селъ познаете в видесте і гла ему Филипъ. Ги покажи намъ оца и довыеть намь. гла емоу Іс толико ли връма съ вами е - смь. и не позна ли мене Филипе. видъвъ мене видъ попа нос. како тъ глеши покажи намъ опа. не въ ролеми чи мко язя вя ощи и още вя мі есть. глы аже азь глж. ва мъ. о себъ не глж. оць же пръбънва ы вь мёв тъ творить дела. въ рж емльте мнв. шко азъ въ оди и оць въ мів. аще ли же ни. за та двла вврж ймвте ми. ами ами ами глж вамъ. върба въ ма. дъла и же азъ творж й тъ творитъ. й больша створить сихъ. шко а зъ къ опо йдж. й его же колижъ до просите въ іма мое. то ство рж да прославитьсь оць о сноу. и аще что просите въ йма мо е то створж. аще любите ма. заповъли мой съблюдъ 79. те. й взъ 8модж опа моёго в вного параклита дастъ вамъ. да бждетъ съ вами въ въкъ дхъ истиньны. его же

миръ не можетъ приати. ыко не видить его. ни знаеть его въ же знаете й. ыко въ васъ пръ бываёть. й въ васъ бждетъ. не о ставуж васъ сиръ. придж къ вамъ. еще мало и миръ не вплитъ мене. въ же видите ма. ико азъ живж и вы живи бждете. въ тъ дйь ра зоумъете вы. ыко азъ въ оцп моемь, й вы въ мнъ й азъ въ ва съ. имъм заповъди мом и съ блюдай тъ естъ любы ма. а лю бы ма вызлюбенъ ёстъ опемъ моімь. й азъ вьзлюблж і н гавлж са емоу самъ. гла емоу Июда не Искариотьскъв. Ти и чъ то бъість ыко намъ хошеши гавятиса. а не мирови. отъвъ ща $I\overline{c}$. и рече емоу аще кто люби тъ ма. слово мое съблюдетъ. й опь мог вызлюбить г й къ не моу йдевъ. и обитълъ оу него створивъ . не любы мене и словест монхи не слудюле тъ и слово еже слъща сте. нъстъ мое нъ посъла въшаго ма оца. се глахъ вамъ съ вами сы. пакы тъжде дть сты *) его же посълеть об въ има мо е. тъ въ наоучитъ всемоу. й въ спомънетъ вамъ все еже ръхъ

^{*)} При этой строкъ на полъ съ лъва приписка: криво.

вамъ. миръ оставлыя вамъ. ми *) ръ мог данж вамъ. не шко же миръ 80. даетъ азъ данж вамъ. да не съмж щаетъса. сраце ваше ни оустра шаетъ. слъщасте ыко азъ ръ хъ вамъ. йдж й придж въ вамъ. аще бысте любили ма. въздра довались бъисте оубо. ыко йдж къ обю мко обь болы естъ ме не. нънни ръхъ вамъ пръжде да же не бждетъ. върж имъте п ко азъ рѣхъ вамъ. юже много гаж съ вами. йдетъ бо сего ми ра къндзь. и вь мив не иматъ ничесоже. нъ да разоумъетъ ми ръ шко любаж оца. и шко же запо въда миъ опь тако творж. въс танъте идемъ отъ сжав вбо. да Азъ есмь лоза йстиньнам. и обь дълатель естъ. всакж розгж не творащин о мнв плода изъме - ТЪ Ж. Й ВСАКЖ ТВОРАЩЖЖ ПЛО дъ отръбитъ не да плодъ боль и створитъ. юже въ чисти е сте. за слово еже глахъ вамъ. бждете вы мне и азъ въ васъ. га коже ѝ розга не можетъ плода

на лозъ. тако и вы аще вь міть да не бждете. Азъ есмь лоза а вы рождие. иже бждеть вь міть й

створити о себѣ аще 6 не бждетъ

^{*)} Подъ этою строкою, которою и страница оканчивается, приписано: право.

азъ въ немь. тъстворите плодъ мь ногъ. ико безъ мене не можете творити ничесоже, аще кто вь мив не првождеть. извръже ться вънъ. ѝ шко розга йсъще ть. и събиранять ня и въ огнь въ лаганять й съгорить. аще ли првождеть въ мів в гль мог въ васъ пръбждетъ. емоу же 81. колиждо хощете просите в бж детъ вамъ. w семь бо прослависм биь мог. ла плолъ многъ ство рите. и бждете мои оученици Тако же вызлюби ма оць и а зъ възлюбихъ въг. бжлете вь любьви моёт, тако же и азъ. за повъдь опа моего съблюдохъ. *) и пръбъиван вь него любьви. се глахъ вамъ. да радость мо га въ васъ бждетъ. и радость мога йсплынитьса, се же есть заповъдь мога да любите дроу гъ дрбга шко же възлюбихъ вы. больше сей любьве никто же не иматъ. да кто діїж сво ня положить за дрбгы свой вы дрязи мог ёсте. аще творите **елико азъ заповълахъ вамъ** - юже не глж васъ рабъ. рабъ бо не въстъ что творитъ гъ его. въ же ръхъ дроугъ пико вса и ели же слышахъ отъ опа моего. съ

^{*)} При этой строкъ на полъ приписка: криво.

казахъ вамъ, не въ мене избъ расте. нъ азъ вън избрахъ. вы по ложихъ въ да въ йдете н плодъ принесете. ѝ плодъ вашъ прѣбж детъ. да его же ате колиждо просп те отъ оца въ има мое дастъ са вамъ. ко се заповъдан вамъ да лю бите дрбгъ дрбга. аще миръ ва съ ненавидитъ. въдите тако ме не пръжде васъ вызненавида тъ. аще отъ мира бъисте бъили. миръ 860 свой бы любиль. шко же отъ мира нъсте: нъ азъ из брахъ въ отъ мира. сего ради ненавимтъ ва миръ. помьните 82. Слово еже азъ ръхъ вамъ. нъс ть рабъ боли Та своего. аще ме не йзгнаша. й васъ йжденжтъ. аще слово мое съблюдоша ѝ ва ше съблюджть. нъ си вса створа тъ вамъ, за има мое, ыко не въ датъ посъдавъщаго ма. аще не бъ хъ пришълъ. и глъ имъ грѣха не быша имъли. ныны же и вины не имжть о гръсъ своемь. нена видаї же мене й опа моего нена видитъ, аще дъдъ не бъихъ ство риль въ нихъ. ихъ же инъ никто же не створи. гръха не бъща й мъли. нънна же видъша и вь зненавилъша мене и опа мое го. нъ да събждетъса слово пса ное въ законъ йхъ. шко вьзне навидъща ма спъсти. егда же при

— детъ паравлитъ. его же азъ посъдж вамъ, отъ опа дуъ ис товы. вже отъ оца всходить. тъ повъдаетъ о мнъ. и вы же повълате, ико искони съ мъ нож есте, се глахъ вамъ да не съблазнитеса. нъ Придетъ ZA година. да всакъ иже оубие тъ вы. мьнитъса слоужъбж приносити Боу. и си створатъ вамъ. ыко не познаща опа, ни мене нъ се глахъ вамъ. ла егла придетъ година. помьните се ыко азъ ръхъ вамъ. ихъ же вамь испрыва не ръхъ. ыко съ вами бъхъ. ныны же идж къ посъ **Јавъшюмоу ма. и никтоже о .** ть вась въпрашаеть мене ка мо йдеція. Нъ шко се глахъ ва 88. мъ. скрьби исплънь срдце ва ше. нъ азъ йстинж вамъ глж. оу не естъ вамъ да азъ идж. аще бо не идж азъ параклитъ не приде ть къ вамъ. и пришъдъ онъ обли читъ миръ о гръсъ й о правъдъ й о сжав. о грвсв вбо шко не ввроу нжтъ въ ма. о правьдъ же ико къ оцю йдж. и к томоу не видите ме не. о сжав же шко къназь мира се го осжидень бысть. еще много й мамъ глати къ вамъ. нъ не може те носити нънна. егда же приде ть онь дхь йстиньны. и настави

ть вы на всакж йстинж: ко ч Не о себъ бо глати ймать, но едико аше услъ шить глати ймать. Онъ ма про славитъ нако отъ моёго примъ. •ть и повъстъ вамъ. да Вса елико иматъ оць мога сжтъ. сего ради ръхъ гако отъ моего приметъ. й повъстъ вамъ въ малъ и к тому не види те мене и пакъ въ малъ й оузь рите ма. шко идж къ ощю. реша же оученици ето въ себъ что се естъ. еже глетъ намъ. въ маль и не вилите мене и павы въ маль и оузьрите ма. и ыко и лж къ обю. глахж же что се естъ е же глеть, вь маль не вымь что гле тъ. разбить же $I\bar{c}$ ыко хотъхж і въ прашати. и рече имъ. о семь ли въпра шаетесь междю собож. ыко ръхъ въ малъ и не оузьрите мене ѝ пакъ въ маль и оузьрите ма. ами ами глж вамъ. тако въсплачевъ см. и въздръ даете. се миръ въздрадбетъса. въ же печальни бждете, нъ печаль ва 84. ша на радость бждеть. жена егда раждаетъ нечаль йматъ. шко при детъ година ем. й егда родитъ отро ча. к тому не помънить печали за радость. шко родить чака въ ми ръ. й въ же нъны печальни бжде те. пакът оузърж вът и въздрадб етъсм сраце ваше. ѝ радости ва шей никто же не вызыметь отъ васъ. ѝ въ тъ днь мене не помолите

ни о чемь же. Ами ами гля вамъ. аще чесо просите оу опа въ има мо è дастъ вамъ ко^п до селв не просисте начесо же въ йма мое. просите и примете. да радость ваша исплынена бждеть. се въ притъчахъ глахъ ва мъ. нъ придетъ година егда к то м8 въ притъчахъ не гля вамъ. нъ не обинбаса ° й опи повъдъ вамъ. въ тъ двь въ им мое въспро сите. й не глж ыко азъ оумо лж опа о васъ самъ бо опь люби тъ въг. ико въг ма вызлюбисте й въровасте имо азъ отъ ба и при Зидъох ѝ отъ оща ѝ придохъ вь ми ръ. пакы оставых миръ й идж къ оцю. і глаша емоу Ученици его. се нъны не обиноуаса гле ши. а притъча никоей же гле ши. нъны въмъ все выс и не тръбоу еши. да вто та въпрашаетъ о семь. въроуемъ тако отъ ба й шълъ еси. отъвъща имъ Іс. нъ ны ли въроуете, се йдетъ годи на и нънна приде. да разидетъ СА КОЖДО ВЪ СВОГЛ. Н МА еди № ГО О ставите. ѝ нѣсмь единъ ыко опь съ множ есть, се глахъ вамъ 85. да въ мий миръ имате. Въ ми рв печальни бждете. нъ дрьза те. ыко азъ побъдихъ миръ. се тла Іс й вызведе очи свої на нбо й рече оче приде година. просла ви сна своего. да в снъ тво просла

вить та. шко же даль ёмоу ёси вла CTb. " BCakoa Ilabth. Aa BCa ко еже емоу еси даль дас ть имъ животъ вбчънъі. се же естъ животъ въчьнът. да знажтъ тебъ единаго истинь наго ба. и его же посы Іс Ха. азъ прославихъ та на земи. дъло съ врышихъ еже далъ еси мнъ. да створж нънна. прослави ма ты оче оу тебе самого. славж жже ймъхъ. пръжде даже не бъюстъ миръ тво е́ гавихъ има за Чакомъ аже далъ еси мнь. отъ мира. твоі была й мнь а даль еся. ѝ слово твое съхрани ша. нънна разоумъща. нако все елико далъ еси мнъ твога сжть, й глы жже мінь лаль есп дахъ имъ. и ти прижша и разб мѣша въ истинж. 12ко отъ тебв йзидъ. и ввроваща плю ты ма посла. азъ о сихъ мо лж та. не о всемь мир' мо лж. нъ о техъ аже даль è ____ CH MHB. MKO TBOI CATE II TBO "вога га мога ні прославихъса вь нихъ. и к томоу нъсмь вь миръ. а си вь миръ сжтъ. ѝ азъ къ тебъ при дж оче сты. съблю а въ има тво é. аже даль écи мнь. да бжлжть едино шко же й мы. егда бъхъ вымиръ азъ съблюдохъ а въ има тво е. аже даль еси мив съхранихъ. н никто же отъ нихъ. не погыбе

86. тъчиж снъ. погыбъльны. ла СЖОЖДЖТЪ^{СА} КЪНЯГЫ. НЪНП же къ тебъ придж и се гаж въ ми рв да имжтъ радостъ. Испль ненж в себв. азъ дахъ имъ сло во твое ѝ миръ възненавиде а. ыко не сжтъ отъ мира. ыко же й азъ отъ мира нъсмь. нъ молж да вьзъмеши а отъ мира. да съ блюдеши а отъ непримзна. отъ мира не сжтъ. пако же ѝ азъ отъ мира нъсмь. Сти а въ йсти нж. слово твое истина естъ. М ко же ты ма оче посъја вь ми ръ. и азъ послахъ а въ миръ. и за на азъ сщжем самъ. ла бж джтъ ти сщени въ йстинж. не о сить же молжса тъчиж. нъо въ рыжщихъ словесемъ йхъ въ й - ма твоè да вси èдино бжджтъ. тако же ты бче вь мнь й азъ вь тебъ. да и ти въ насъ едино бжджть. да " миръ върж иметъ пло ты ма посъла. азъ славж жже даль еси мнв. да бжджть едино шко же и мъ едино. «« а зъ вь нихъ и ти въ мнв. да бждж тъ съвръшение в едино. ѝ разб мъетъ миръ шко тъ ма посъ ла. в вызлюбить А. еси. пло же и ма вызлюбиль еси оче. Аже даль еси мнв хошж да й деже есмь азъ. и си бжажть

СЪ МНОЖ. Да ВИДАТЪ СЛАВЖ МО ж. ыже даль еси мнв ыко вь зблюлъ ёси ма. прѣжде съло 87. жениы мира оче. правьдыны миръ тебе не зна. азъ же та познахъ. ѝ си познаща мко ты ма посъла. ѝ съказахъ имъ и ма твое. ѝ съкажи да любьве еж же ма еси вызлюбиль, вы нихъ бждетъ. ѝ азъ вь нихъ. Се коньць рекъ Іс изиде съ оученикъ сво ими. на онъ полъ отока Кедрь ска. йдъже бъ градъ. вь нь же вь ниде самъ. ѝ оученици его. --· EBAF E W HWH TAA BHS -Въ оно йзиде Іс съ оученикы свойми. на онъ полъ отока кедрь ска. идеже бъ градъ. вь нь же вь ниде самъ. ѝ оученици èго. въдъ ше же Иіюда йже прыдашше мы сто шко многашълъ съби рашесь Іс тв съ оученикъ сво іми: Йюда же приімъ спирж. й отъ архиереі й фарисеі слоу гъ приде. тамо съ свътими и съ оржжин. Ic же въдъ вса илж щам на нь. ишъдъ рече имъ ко го ищете. отъвѣщаща емоу Іса Назарънина гла имъ Іс азъ есмь, стогине же Июда иже и предавше съ нами. да ыко ре че имъ азъ есмь идоща вьспа ть й падж на земи. пакъ же **а въпроси Іс кого ищете. они**

же ръша Іса. Назарънина. отъ DAYS BAR въща Іст: ыко азъ есмъ. аще вбо мене ищете, не лъйте иль ити да събждетъса слово. еже рече. п ко жже даль еси мнъ не погоубяхъ. никого же отъ нихъ. Симонъ же Пе тръ ймъ ножъ извъче. и оудари 88. архие́реова раба. * оуръза емоу бхо десное бъ же йма рабб то моу Мельхъ. рече же Іс Петрови възврати ножъ своі въ ножънии *). ча шж жже дасть миз бць. не има мь ли пити е́м. спира же тысмщь никъ. и слоугъ Июдейскъ аша Іса й съвазавъше і ведоша і къ а нынъ прывъе. бъ бо тысты Канафъ. нже бъ архиере томь льть. бъ же Капафа давъ съвътъ Июде омъ: шко внъе естъ единомоу чак оумръти за люди. по Ісъ же йдеше Симонъ Петръ. и дроу гы оученикъ. оученикъ же тъ бъ знаемъ архиереови. и выниде съ Ісомъ въ дворъ архиереовъ. Пе тръ же стом предъ враты въ нъ. изиде же оученивъ тъ. й же бъ знаемъ архиереови в рече вратареви въведи Пе тра. Гла же раба двъръница Пе трови. еда и ты оученикъ еси члка сего. Гла онъ нъсмь. сто ыхж же. раби и слоугы отнь твора

^{*)} ВЪ НОЖВИЦА: СЛОВО ЭТО НАШИСАНО ПО ПОДЧЕРКНУТОМУ.

ще мко зима бѣ и грѣмхжса. бѣ же съ ними Петръ стой ѝ грѣйса. архиерен же въпросища Іса обче ницѣхъ е́го ѝ о́ оученин ѐго. о̀тъвѣ ща е́моу Іс азъ не обиноуйса гла хъ милоу. азъ вьсегда оучахъ на съньмищихъ. и въ првви имеже вь си Июден събирахжса. ѝ тан не гла хъ ничесо же. что ма въпрашае ши. въпроси слышавъшихъ что глахъ имъ се ревъшавъшихъ что азъ. рекъшю е́моу е́динъ о̀тъ прѣстойщихъ слоугъ. оудари

- 89. за ланитж. Іса. рекъ тако ли о тъвъщаваещи архиереови. отъвъща емб Іс. аще зыль глахъ повъжль о зълъ. аще ли о добръ что ма биеши, посъда же і Иоаньнъ къ Капафъ архиере ови. бъ же Симонъ Петръ стой. й грѣ са. рѣша же. емоу еда й ты отъ оученикъ его еси. онъ же отврь жеса. ѝ рече нъсмь. гла единъ о ть рабъ архиереовъ. жжика съ емоу же оуръза Петръ оухо. не азъ ли та видъхъ въ градъ. пакъ же Петръ отвръжеса. ѝ абие коуръ вь спъ. велоша же Іса отъ Капафъ въ преторъ. бъ же засутра ѝ ти не вынидж въ преторъ. да не оскь врынатьса. Нъ да падать пасхж. ева г о Ма гла р...
- Въ оно^т. воіни имъще Іса ведоша і въ Капафъ. архиереови. иде

же кънвжъници събращаса. Петръ же идеше по немь. до дво ра архиереова. ѝ въшъдъ въ нж тръ съдъще съ слугами. видъ ти коньчинж его. архиере же н старьца и всь съньмъ. Искаа хж льжа съвъдътель на Іса. па ко да оубижть і й не обратж. многъмъ же лъжъмъ. Съвбав тельмъ пристжпъшемъ. .... не обрътж. пос льди же пристжпьша в съвь двтелв рвста.. сь рече могж ра зоряти црквъ бжиж. й трыми дыными съзъдати ж. и въставъ архиерет рече емоу. заклина их та бтиь живымъ. да речеши 90. намъ. аще ты еси Хъ снъ вжи. гла емоу Ic ты рече. обаче глж вамъ. оть селв оузьрите. Сна часка го седаща о деснжих силы. и идж ша на облапъхъ. носкъихъ. то гда архиерен растрыза ризън сво А ГЛА. МКО ВЛАСВИМИЖ РЕЧЕ. ЧЪ то еще хощемъ. съвъдътель. се ныны слышамь власвими ж его. что са вамъ мьнитъ. они же отъвъщавъше ръша. повиньнъ естъ съмръти. тог да запльваша лице его. и пако сти емоу дъпаж. овя же за лани тж і оударёхж. глжще прорыца намъ Хе кто естъ бдарьи та.

Петръ же стопше на дворѣ. и пристжпи къ немоу едина ра ба глжщи ѝ ты бѣ съ Ісмъ Гали леіскъмъ. онъ же отвръжеса.

- предъ всеми гла не веде что глеши. ѝ шъдъшю же емоу пръ дъ врата оузьръ і др8гам раба и гла емоу, тоу и сь бъ члкъ съ Ісмъ Назаръниномъ. и пакъ ОТВРЬЖЕСА СЪ КЈАТВОЖ. МКО НЕ знаж члка. не мнозъ же при стжпьше рѣша стомщег Петро ви. въ истинж й ты отъ ни хъ еси. ибо бестла твога гавт ТА ТВОРИТЪ. ТОГДА НАЧАТЪ СА ротитись й клати. ыко не зна ж члка. и абие коури вьспъ ша. и помънж Петръ глъ Ісвъ. и коури не въспожтъ трикратъ отврыжещиса мене. и шъдъ вънъ плакаса горько. ~ єва д ю Нюана гла роз
- 91. Въ оно ведоща Гса отъ Капа отъ Въ оно въ преторъ бъ же заоутра и ти не вынидж. вы преторъ да не оскврынатьса. нъ да падатъ пасхж. изиде же Пилатъ съ ни ми вънъ. и рече кжиж ръчъ при носите на члка сего. отъвъ щаща же и ръща емоу. аще не бъл бълъ злодъл не бълхомъ его пръдали тебъ. рече же Пилатъ поливте и въл. ѝ по законоу ваше моу сждите емоу. ръща же емб

Июдеі намъ не достоітъ оубити никого же. да слово Гсво събжде тьса еже рече клепла коеж съ мрьтин хотъше оумръти. выни де же пакъ Пилатъ вь преторъ й гла къ Ісоу й рече ему. ты ли еси пръ Июлеіскъ, отъвъща ем Іс о себъ ли - се тъ глеши, йли йни тебъ о мнъ ръша, отъвъща емоу Пила тъ. еда азъ Жидовинъ есмь. ро дъ твог. архиерег та предаша мь нъ. что еси створилъ. отъвъща Іс прствие мое нъсть отъ мира сего. аще отъ сего мира бъ бъщо прствие мое слочгы мож вбо по двиглыса быша. да не пръданъ бы хъ Июдеомъ. нъны же црствие мо è нъстъ отъ сждв. рече же èмв Пи лать 860 црь ли ты еси. отъвъ Ic ты глещи ыко цръ естъ. азъ на се роди хъсм и на се придъ въ миръ. да повъда нж истинж. всакъ же иже естъ отъ йстины послоушаеть гласа моего. гла емоу Пилатъ. что есть истина. и се рекъ пакъ изиде къ Июдео мъ. й гла имъ азъ ни едино же ви 92. ны обрътан вы немы, есть же обънчан вамъ да единого вамъ отъпоущих на пасхж. хощете ли да отъпоущж вамъ пра Ию дъеіска. възъпиша же вси гля те не сего нъ Варавж. бъ же Ва раава разбоникъ. тогда же Пи латъ поатъ Ica е би г. вогні же съ плетъше въньць трыньнъ. й

възложища на главж емоу. и въ ризж првпрждыня облеко ша і. и прихождахж въ немб й глахж радоуіса. прю Йюдеіс къ. й быжж і по ланитама. изи ле же пакъ Пилатъ вънъ, й гла **ымъ.** се извождж вамъ да раз8 мъте тако вь немь винъ не о брътаня. изиде же Іс вънъ но С▲ трынвнъ ввньць. ѝ првпрждь вжж ризж. и гла имъ се члкъ. егда же видъша і архиереі й с лоугы. възъпиша гляще. ра спьни распьни. гла имъ Пила латъ. поімъте въ й распынъте. обратамя вы не ÷ азъ бо не ... мь вины. отъвъщаша емоу Июдеі. мъі законъ имамъ и по законоу нашемоу. длъжънъ естъ оумръти ыко снъ бжиі творитъ см. егда же слъща Пи латъ, се слово убощся и въниле въ преторъ пакъ . в гла Ісви отъ кждоу еси ты. Іс же ответа не створи емоу. Тла ем Пила тъ, мнъ ли не отъвъщаещи не въси ли ыко власть имамь распати та. отъвъща $I\overline{c}$ не ѝ маши области на мнъ нико е́ же аше ве бъ ти дано съ въ 98. ше. сего ради пръдавъ м в в щи грвхъ йматъ. отъ толь Пи лать йскаще поустити г. Июде и же выпвыхж глжше аше сего постиши нъси дрогъ кесаре

ви. Пилатъ же слышавъ та словеса, извеле вънъ Іса, и съ де на сждищи. на мъстъ на рицаемемь Лотостратж. Е вренски же Голъгана. бъ же въ патъкъ объдъ годоу. Ов же година . Т. и Тла Июдеомъ се цбъ вашъ, они же въпимхж вьзьми вызыми распъни г. гла имъ Пила тъ цра ли вашего распынж. отъвъщаша архверен не в мамъ цра. тъчиж кесара. то гда же пръдастъ і ймъ да й ра СПЬНЖТЪ: ~ є Ва т є Ф Ма *) Въ оно. видевъ Июда предавъ èго. ыко осждиша і раскаю въсм възврати и сребрьникъ. архиереомъ. и старьцемъ гла. съгрвшихъ првдавъ крь вь неповиньнж. они же ръ ша. что естъ намъ ты оузьри ши. и поврыть сребро. вы пркви отиде. и шъдъ оудависм. архи ереі же приімъще сребро рвша. нвстъ достоіно. въло жити его въ каръванж. поне же цвна крыви естъ. съвътъ же створьше коупиша имь се

^{*)} Въ нязу этой страницы подъ строкою приписано въ четырехъ строкахъ следующее:

се же и си на сты пать: Въ оно в съвъть сътво риша архиереи и кънигъчиа, и старъци людъ.... на Іса. ыко да оубижтъ и и съвазавъще ѝ ведош.... и пръдаша 1. Понтъскоумоу Палатоу игемоноу.

ло скждывняче въ погръба ние странънымъ. тъмъ же на речесь село то село крыви. до се го дне. тогда събъюстьсь слово прмъ Исанемь глжщъмъ. н 94 прий . Т. сребрьникъ пънж пъне наго. его же пъниша отъ сновъ Излвъ. и даша а на сель скаде льничи. гако же съказа мив ть. Іс же ста пръдъ игемономъ. н въпроси гемонъ гла. ты ле е си пръ Июденскъ. Іс же рече емв ты глеши, й егла на вь глахж. архиереі ѝ старьци. ниче со же не отъвъщавате. рече е моу Пилатъ. не слъщи за коли ко на та повъданять. В не отъвъ ща имъ ни въ единомоу же глб. тако дивитись гемоноу зъло на всакъ дйь. великъ объща бъ ге моноу. отъпущати народу съ вазьны его же хотъхж. имъще бо тогда съвазьни нарочита. нарицаемаго Варавж. събравъшемъ же са имъ. рече Пилатъ кого хощете отъ обою да отъпоущи вамъ. Варавж ли или Іса нарицаемаго Ха. въдъше бо. ыко зависти ради пръдаша г. съдащю же емоу на сждищи. посъла въ немоу же на свом гляще, ничто же тебъ н правьдьникоу томоу. много бо пострадахъ дыньсь въ съ нъ его ради. архиерен же и ста

рьци навадиша народъг. да ис просать Варавж. Іса же погоу бать. отъвъщавъ же гемо нъ рече имъ. кого хощете отъ обою. да отъпущи вамъ. они же ръша Варавж. гла ниъ Пи латъ. что створж 168 нарица èмоум8 Xov. глаша вси да ра . спать бждеть: гемонь же 95. рече имъ. что сь зло створи. они же из лаха выпимуж глжще. да распать бждеть. видьвь же Пи латъ ^{мко} ничесоже оуспъетъ. нъ па че млъва бънваетъ. принъ водж оумъ ржцв првдъ народомъ гла. недостоїнъ есмь крыви правыдь наго сего. въ оузърите. ѝ отъвъща ша вси людие и ръша, крывь его на насъ в на чалвиъ нашехъ. тогда отъпусти имъ Варавж. Іса жи би въ предастъ имъ. да распынжтъ. тогда воіни гемонови првімъше Іса на сжанци. събраша на на всж спирж. ѝ съвлькъще и хламидо ж чрьвенож облъкоша і. й съще тъше въньць трыньнъ. възло жиша на главж его. и трьсть вь де сницж ѐго. н поклоньшес▲ на колъ ноу пръдъ нимъ. ржгахжса емб гажще, радоука прю Йюдев скъ. и плоноувъше *) на нь. приаща трьсть й билхж 1

^{*)} Между в и из было ка, но соскоблено, въроятно, прежде чемъ написано им.

по главъ. ѝ егда поржгашаса е моу. Съвлъкоша съ него хла мидж. ѝ облъкоша и въ ризъи сво А. И Ведош∆ і на расп∆тие. Исхо даще же обратж члка Керина иска, именемъ Симона, семоу за дъща понести крстъ его: ~ ÷ єва в Мар гла ні Въ онов. воини мизме ведоша Іса. на дворъ Капафинъ еже естъ преторъ. и призъваща всж сппрж. и облъкоща і*) . ша на нь съплетъше трынвиъ вв ньць. й начаша целовати і радоу іса црю Йюдеіскъ, й бишхж і трьсти ж по главъ. в пльвахж на нь. в покла жил 96. нахжса емоу. и егда поржгашась е моу. съвлекоша съ него препржд ж. й облыша і въ свой ризът. й изве доша і да і распынжть. й задъша мимоходащю едином Симоноу Керинънин в. примино съ села. обю Александьров в Роуфов . да вызы метъ крстъ его. и приведоша и на мъсто Голъгаоа, еже естъ съка заемо Краниево мъсто. и дашиж е моу пити оцьтено вино. Онъ же то п римтъ е и распынъше г. раздълиша ризы его и меташа жрвбий о на. кто что вызыметь. бъ же година Г. и распаша і. й бъ напсание вины его. напсано се цръ Июдексъ. ѝ съ нимъ распаша в разбоника. еди

^{*)} обявкош 🛦 1: написано по подчищенному.

ного о десняж а дроугаго о лъвяня ето. н събыстьсь псаное еже глеть. — ѝ съ безаконьником причьтенъ . бысть. ѝ мимоходащег хоулвхж г покъзванжите главами свозми. глж ще. оува разарамі црквь. й трь ми лиьми съзилай спсисм. ѝ са мъ съниди съ крста. такожде ѝ архиереі ржгахжса съ кънижъни кы. дрогь къ дрогоу глахж йны спе. а ли себе не можетъ спсти Хъ црь Излвъ. да сънидетъ нъини съ кры ста. да видомъ й върж имемъ: _ Въ ПА . EBA Z & Ma гла т.л.в. Въ оно пришъдъще воини на мъ сто. рекомое Голъгафа. еже нари паетъсм Краниево мъсто. да ша емоу оцьтъ пити. съ злъчи нж съмвшенъ. ѝ выкоушъ не хо твие пити распынъше же раздв 97. бий. і святые стражахж і тоу. и положиша врьхоу главъ его. винж ет написанж. се естъ то Июде іскъ. тогда распаша съ нимъ в

винж ^{его} написанж. се есть ¹⁶ пръ Йюде іскъ. тогда распаша съ нимъ в разбоіника. единого о деснжіж. и единого о лѣвжіж. мимохода ко ще же хоулѣхж і. покъіваїжще главами своіми. и глжще. оува ра зарамі прквъ й трьми дньми съ зидамі. спсиса аще снъ бжій еси сълѣзи съ крста. тако же и архи ереі ржгаїжщеса и съ кънижънициями

й старьци и «мриом архиерен глахж. инън спе. себе ли не можеть спсти. аще цръ Излвъ естъ. да сълвзетъ вые съ крь ста в върж імемъ емб. оупова на ва да избавитъ і нъння. аще хоще тъ емоу рече бо. мко снъ вжи естъ. такожде и разбонника распата — и съ нимь поношаста емоу. отъ 5 а же годины тъма бы стъ по всеі земи до б тыл го динъ . при б тви же годинв въ зъпи Іс гласомъ велиемь гла. и ли или лима^{въ з}савахъеани, еже естъ бе бе моі почто ма еси ос тавиль, ини же етери отъ стой шихъ т8 слъщавъше. глахж. и ко Илиж зоветь тако и абие текъ е динъ отъ нихъ. п примъ гжбж и нь оцьта. п вызнызъ на трысты напагаше і. а прочи глж не дъ і да видимъ. аще придетъ Или ы спеть его. другы же примъ ко пие прободе емоу ребра. й изиде вода ѝ крывь. Іс же вызъпи гласо мъ велиемь. и испости дхъ. и се опона патапетавна црквынам раздраса съ въ 98. шъныго крам до нижъныго на двое. ѝ земыя потрасеса. ѝ каме ние распадеса. ѝ гроби отврьзо шаса. ѝ многа тълеса почива жшихъ стыхъ. саевть въсташа. è ошъ дъщег из гроба по выскрыс^{нов}ениг ѐ го выниджовь въ сты градъ. В гави

птаса многомъ. Сътьникъ же и иже бъхж съ нимь, стръгжще й Іса видъвъше тржсъ в бывъшай оубогаша СА. ЗЪЛО ГЛЖЩЕ ВЪ ЙСТИНЖ БЖИГ снъ бъ: ~ ева н б Лоу гла zi. Въ оно ведена бъста съ Ісмъ й на в злодъи оубитъ. и егда при доша на мъсто варинаемое Краниево. т8 I распаша его и злодена. ового вбо о десижиж. а дрбгаго о лавижимомо. ра спаша. Іс же глаше оче отъп8 сти имъ не вълатъ бо са что тво раще, раздълъжще же ризъ его меташа жрвова. й стога хжт людие зьраще, подража же «кънази глжпе съ ними. ины естъ спслъ да спетъ и см. ame съ ёстъ Тъ снъ бжи. избраны о Тъ. и рж гажщехжсаем емоу и вони пристж хода пажще. ѝ оцьтъ емоу придаж ще. ѝ глжще. аще ты е цръ Июде іскъ. спсиса самъ. бъ же й напса ние напсано налъ нимь, кыни гами Единьскъпии и Римъскъп ми и Грьчъскыми. съ естъ прь И юдеіскъ. единъ же отъ объщеня ю злодъю хоульше и гла. аще ты есн Тъ сп с самъ и ны. Отъвъщавъ же дрбгы пръщаше емоу гла. ни ли ты боішись ба, ыко въ томь же осжидени еси. нъ въ оубо въ правъдж. (Достоинав бо. вже двлаховв. въспри ем'евъ. А сь пвчего же зыла сьтворь. и главше Исви. Помани ма ги егла

придеши въ црствие си. И рече емоу Исъ. Аминъ гля тебъ. дънесь съ мною бълдеши въ ран. Бъ же година вко шестаа. и тъма бъй по вьсем земи. до годины девятына. слън'поу мръкьшоу. и катапетазиа. црковъ наа раз'д'раса на двое. Ш горън до низоу. и възглашь Ист гласомъ велнемь рече. Оче въ ржцъ твои предаж дхъ мон. И се рекъ издыше. Видввъ же сытыникь бъівъшее. прослави ба гла. въ истінж члкь сь правьденъ бъ. і въси пришедъще и на позоро съ. видаште бъважщаа. бижще пръси свом въз враштавхжсм. Стовахж же вься знаеми емоу. из далече. и женъ въшедъшава сь німъ о Гальева. В зървашта сіхъ.) *)

Въ вечеръ сжботънъ свитающи въ пръвж сжботж приде Марию Магдалъни и дроугаю Марию видътъ гроба и се бъютъ тржсъ ве ликъ агглъ бо гнъ съшъдъ съ нбе и пристжпь отъвали камень отъ гроба и съдъще на немь. бъ же зра къ его мко млъни и одежда его бъ да мко снътъ отъ страха же его съ трасошаса стръгжщег и бъща мко мрътви. отъвътовъ же агглъ ре

^{*)} Ватик. Ев. л. 105. Далве на утраченныхъ листахъ следовали страстныя свангелія 9-е, 10, 11 и 12, свангеліе св. пятка и указанія на чтенія великой субботы.

че женама. не богота въг са. въмъ ыко Іса віщета распатаго, ність съде. въста бо шко же рече. придъ та да видита мъсто. иде же дежа гь. и скоро шъдъщи ръцета оуче никомъ его. токо въста отъ мръ твыхъ. й се вараетъ вы въ Галилеі. тоу і оузьрите. се же ръхъ вама. н отвржити скоро отв гроба. съ стра хомь й радостиж велиенж. теко ств повъдать оученикомъ его. егда же идъсть повъдать оуче никомъ его и самъ Іс съръте и гла. радоуітаваса. онв же прис тжпыши асть са за нозь его. и поклонистеса емоу. Тогда гла $I\overline{c}$. не богтаса. $\dot{p}_{A}$ вта поведита брати моет. да иджтъ въ Галиле иж. т8 ма оузьрать. иджщема же има. се едини отъ коустодий при шъдъще въ градъ повъдаща архи ереомъ. вса бъвъщам. и събъраща са старьци. съвътъ же створьше сребро много даша воїномъ гіж 100. ще. рьцвте ыко 8ченици его ноши **нж.** пришъдъше оукрадоща намъ съпащемъ. и аще се оуслъщано бждеть оу 'гемона. мъ оувъщае мы. и вы бес печалн створимъ. они же примъше сребро. створи ша ыко же наоучени быша. и про мьчеса слово се въ Июдеіхъ. до се го дне. Идинъ же на десате оу ченикъ. и въ Галилен въ горж имо же повель ямь Ic. и видывыше по клонишаса емоу. Они же оусжмыны шаса. В пристыпь Ic рече имъ гла. дана ми есть всака власть на носе. В на земи. Шъдъше оубо наоучи те. вса азыкы. Крыстаще а въ и ма оца и сна и стаго дха. Оучаще а блюсти ели заповъдахъ вамъ. И се а зъ съ вами есмь. Вса дни до съконь чанита въка. аминъ:

- **Мъ** септабра... днь начатъкъ е **НЬДИКТОУ** НОВОЕ ЛЯТО. ЕВА^Г ВЪ ЛИ Въ оно въниде Іс въ Назареоъ. вь немь же бъ выспитынь. и вы ниде по объчаю вь днь сжботъ ны вь сънъмище. и въста чистъ: и въдаща емоу кънигы Исала про и разгижвъ кънигы обръте мъсто идеже бъ псано. Дхъ гнь на мив его же ради помаза ма. благовъстити нишимъ посъла ма. и цвити съкроушеный срь цемь. проповъдатъ плъньни комъ отъпоущение. и слъпъ мъ прозървние. отъпоустити съкроушенъта въ отърадж. про повъдати лъто гне пристъно.
- 101. и съгънжвъ кънигы. и ^{въм}въ слоузѣ сѣде. и всѣмъ въ съньмищи очи бѣа *) ста зъраши на нь. начатъ же гла

^{*)} бъаста: а приписано.

ти къ нимъ пако. Ань сь събъістъ са пасание се въ оушию вашею. и вси послушаща ёго. й диватаж са словеси благолетьне. и сходащихъ из оустъ его. ∻ era` Nov Въ оно въставши Марим. иде въ горж. съ тщаниемъ въ градъ Июдо въ. въниде въ домъ Захаринъ. и цъ лова Елисавень й бъистъ тако 8слън ша Елисавень цълование Марино. вьзиграса младеньць. радощами вь чрѣвѣ еа. и испльниса дхомь сты мъ Елисавеоь, ѝ вызъпи гласомъ ве лиемь и рече. благословена ты въ женахъ. и благословенъ плодъ чрвва твоего. " отъ кждоу се мнв да придетъ мти та моего. се бо и ко бъютъ гласъ пъловании твое го въ оушию моею. вызиграса м ладеньць, рабощами въ жтробъ моег. ѝ блажената же въ рж атъ. ико бждетъ съврьше ние гланъимъ еі отъ ти. и рече Ма рим. величитъ дша мом га. въз pagobaca Axb moi o bat chet moe мь. шко призьрв на съмврение ра бы своей. се бо отъ сель блажать ма вси роди. пребысть же Мари га съ неж гако $\overline{\Gamma}$. Мъ $\overline{u}$ и възврати ж въ домъ свої: ~ ево В Ма гла Кг. Въ оно въ следъ Іса идж народи мъ нози. отъ Галилей. и Докапели ы. й отъ Иерслма. Июдеа. и съ

онаго полоч Йердана. оузыръ 102. Въ же народъ й вьзиде на горж. и ыко стде пристжпиша къ немб оученици его. и отврызъ оуста сво ы оучаше а гла. Блажены нищи дхомъ. тако тъхъ есть црствие не бское. блажены плачжщегса. га ко ти оутъшатъса. блажени кро тъциі. мко ти наследатъ земь ж. блажени альчжшег и жажлж щеі правъдъі шко ти насъітатъ са. блажении милостивии. ыко ти помиловани бжджтъ, блаже ни чисти срацемъ. шко ти ва 8 зьрат. блажениі съмиражщег. га ко ти снове бжи нарекятьса. бла жени йзгнани правьды рада. га ко твхъ есть црствие ньское. блажени ест° есла поносатъ вамъ. й ижденжть вы и рекжть вамь. — всакъ зълъ глъ. на въ лъжжще ме не ради. радоутесь и веселите са. ыко мьзда ваша многа есть на нбсехъ. 💝 из г ста Епантима. ева Ф Ню гла сф Рече гь. азъ есмь двырь. множ. ащекъ то вынидеть спетьса. и вынидеть н изидетъ. и пажитъ обращетъ. тать не приходитъ. нъ да оукраде тъ и вбиетъ. и погоубитъ. азъ придъ ла животъ ймжть и лише имжтъ. азъ еснь пастоухъ добръ . паств хъ добръ дшж свож за овъц пола гаеть, а наімьникь иже нь пасто

хъ. емоу же не сжтъ овца своа. ви дить влька влька граджица. и оставле тъ овына, и наімыникъ обжить. ыко наімьникъ есть. и не брёжетъ о овьцахъ. азъ есмь пастоухъ до 103. бръг. й знанж мой. и знанжтъ ма мом. ыко же знаетъ ма опь и азъ знаеж опа. и дшж мож подагаеж за овьца. Я онъ овьца имамь. Аже не сжтъ отъ двора сего. и ты ми по добаетъ привести. и гласъ мог с°лът шать и бждеть едино стадо. и е динъ пастоухъ * мян ева бы на въ оно бъща сщению. пса въ пат е нет по велицъ дне Ш полв. Мът н рождьство бин ска б Лоу на втро а сего жде. а се на литвовги ева о Мао Въ оно выниде Іс въ всь единж. жена же едина именемь Марта. прим тъ і въ домъ свой. й се еі бъ се стра именемь Мариы же и съ дъши при ногоу Ісоу саъщаще слово его. Марта же мльвъше о мно зв слоужъбъ. ставъщи рече. Ти не брѣжеши ли тако сестра мога еди нж ма остави слоужити тебъ. рыци оубо е да ми поможеть. о тъвъщавъ же Іс рече еі. Марта Марта. печешиса и мавин о мно зъ. едино же есть на пользж. Ма рим же благжж часть избра. мже не отъиметъса отъ ней. быстъ же егла глаше се выздвигыши

гласъ едина жена. отъ на рода. рече емоу. блажена га жтроба ношьшига та и съсьца паже еси съсалъ. онъ же рече. тъмь же оубо блажени слышащеї сло во вжие и хранаще е: - Мт ∴ стаго И а н Аньиъ ека ∴ Рече ть никто же свътильника выжегь пса 5 сж Лоу Ма поклоне 104. .: ине чьстънаго древа. ева об... рече. .: тъ любаі опа. пса у сж Ма. мъ покло ·· нение крств ева Виба пса въ вър в не ∴ по т 5 не т. въ сж пръдъ въздвигомъ крста ∴ сва то ма рече ть люба опа псат. въ д сж то ма въздвигомъ крста сва то ма Рече ть никто же вызидеть на нбо. тъкмо същъдъи съ несе спъ члскъ. и ыкоже Моіси вьз несе зми въ пустъни. тако по добаетъ са възнести споу члскоу м8. да всакъ въроумі. въ нь. не погъ бнетъ. но иматъ животъ въчънъ. тако бо бъ вызлюби мира, ико сна своего. единочадаго далъ еси вь ми ръ. да всакъ върба въ вь. не погъ бнеть, но имать животь въчънъ. не посъла бо бъ сна своего въ миръ да сждить мироу. нь да спетьса имъ миръ: ~ Ma гі поклоненне честьнаго крста єва о Нюа гла р в -

^{*)} Слово соскоблено.

Рече гъ. любан дшж свож погоубитъ іж. и ненавида дша свое́а въ миръ се мь. въ животв вечьнемъ съхранитъ нж. и аще кто мнв послоужить. по мнъ да ходитъ. и иде же есмь азъ тоу и слоуга мог бждетъ. н аще къ то мић слоужить. почь теть і оць. нъіна дійа мою възмж тиса. и что рекж оче спси ма. отъ го динъ сем иъ сего ради придъ на годи нж сыж. оче прослави има твое. при де же гласъ съ нбсе. прославихъ. и пакът прославлж. народъ же сто а і слышавъ глахж громъ быстъ. ини глахж аггаъ гла емоу. отъвъ ша Іс и рече. не ме™ ради гласъ сь бъ 105. стъ нъ народа ради. нънна сждъ есть мироу всемоу. Нънни къназъ мира се го изгнанъ бждетъ вънъ. и азъ аще вь знесенъ бждж отъ земьй. вса привлъ кж къ себъ се же глаше клепла коеж съмрьтиж хотеше оумрети. отъ въща кмоу народъ мън слъншахомъ отъ закона. шко Хъ пръбънваетъ въ въ кы. и како ты глеши шко подобаеть вызнестиса сноу часкоумоу. и кто съ *) есть снъ часкън, рече же имъ Іс аще въ мало врема свъть въ васъ есть. ходи те доньдеже свътъ имате. въроунте вь свъть да снове свъта бждете. ∴ Мъ ді възвижение крста на втро съ. ∴ єва бо ноа". пса" z не по велн

^{*)} св приписано.

·· NA ANTYOPHI EBA D HOA TAA DITO Въ оно съвътъ створища архиерег и старьци людьсци на Іса. имо да оу – бижтъ і й приведоша і къ Пилатоу глж ще. вызыми распыни. гла имъ Пилатъ, поимъте въ и распынъте, а зъ же не обрътам вь немь вины. Пилатъ же пакы гла къ Ісви. отъкждоу еси ты. Іс же отъвъта емоу не створя. гла емоу Пилать. мит ли не отъвт шаещи, не въси ди шко власть имамъ распати та. и власть имамь поусти ти та. отъвъща Іст не имаши области на мит никоей же. аще не бъл ти дано съ выше. Пилатъ же слъщавъ та слове са. изведъ вънъ Іса. съде на сжанщи на мъстъ нарицаемъмь литос трава. Евреіскъї же Гольгава. бъ же параскевытим пасцъ. година же бъ з... и гла Июдеомъ. се пръ вашъ. они же выпи гахж. вызыми вызыми распыни 1. гла и мъ Пилатъ. пра ли вашего распынж. 106. отъвъщаща емоу архиерег. не има мъ цра тъкмо кесара. тогда же прида стъ і имъ. да і распынжтъ. Они же поі мъше і ведоша вь преторъ. й самъ си но са крсть. изиде въ нарица мое крание во мъсто. еже глетъ са Евреіскъі Голъ гана. иде же г распаша. и съ нимь ина в сждоу и онждоу, по сръдъ же Іса, на пса же й титла Пилатъ, и положи на крств. бъ же напсано Іс Назарвни нъ. цръ Июдексъ. сего титла мно зи чьтопіл отъ Йюлеі, ыко близъ

бъ мъсто града. идеже распаша Іса. и бъ напсано. Еврескъв. и Грьчъскъв. н Роумъскъї, стомиж же при крсть Ісвъ мти его. и сестра мтере его Ма рим Клеофова. и Марим Магдалън ни. Іст же видъвъ мтере. в оученика стомща его же люблеше. гла мтери жено се снъ твог. потомь же гла оу ченикоу. се мти твога. и отъ того часа полтъ ж. Оученикъ въ свои сп. по семь въдъ Іс мко вса юже съврьши шаса о немь. Ав събжажтъса къни гы. и првклонь главж првдасть дхъ. Июде же понеже патъкъ бъ. да не останжть на крсть тыеса въ сж ботж. бъ бо великъ днь въ тж сжбо тж. молиша же Пилата. да пребиж тъ годени іхъ. й вызымжть а. придж же воіни. и прьвоумоу же пръбиша голени и дрегомоу распатоуме съ нимь. на Іса же пришъдъше. мко видъша і юже бырьша. не пръби ша емоу гольнию. нъ единъ отъ воинъ. копиемь емоу ребра прободе й йзиде абие кръвь и вода. и видъ вът повъда. й истиньно есть повъда ние кго: ∻ Mya cen e ye

єва б Лоу гла иг Въ о мольаше етеръ фарисеї Иса. да би влъ съ нимь. и въщедъ въ домъ фарисеов възлеже.

И се жена въ градъ. ѣже бѣ грѣшьница видѣвъши ѣко възлежитъ въ храминѣ фарисеовѣ. принесьши алавастръ міра. и ставъши сь заді при ногоу его. И власы главы своет отправте. и облобывание нозвесо. И власы главы своет отправте. и облобывание нозвесо. и мазание муромъ. Видъвъ же фарисен зъвавы его. Рече къ себв гла. съ аште би бъилъ прркъ. въдълъ би оубо. Къто и какова жена. вже прикасаетъса емъ. вко гръшъница естъ. Отъвъштавъ же Исъ рере емоу. Симоне имамъ ти нъчто рещи. Онъ же рече оучителю ръці. Дъва длъжьника бъсте заимодавъцоу. етероу. единъ длъженъ бъ пълтиж сътъ динаръ. а дроугын пізтиж десатъ (= а пълтиж десатъ дроу —) *)

107. гънй. не имжицема же има въздати объма вма отъда. которъ ею паче вызлюбить. " отъвъщавъ же Симонъ рече. непыщюж ыко емоу же ваще о тъм. онъ же рече емоу право сжанаъ еси: и обращъса въ женъ рече въ Си моноу видиши ли сиж женж. водъ на нозъ мог не дастъ. Св же сльзами омочи нозъ мог. н власы своими отъре. добъзании мнв не дасть, си же отъ нели же вынидъ. не преста лобъзанж щи ногоу моею. ольомъ главы мое а не помаза. Си же муромъ помаза нозъ мог. его же ради глж ти отъпб пцантъ са е́в грѣси мнози. Пако мно го вызлюби. рече же ег отъпоущанж тъс тебъ гръси. и начаща възле жащи съ нимь глати в себъ. кто сь естъ ыко и гръхъи отъпущаетъ. — рече женъ въра твога спетъ та. иди вь

^{*)} Ватик. Еванг. л. 119.

миръ. _ мв и мка Харалн ох эжи ат эре үй үй баз от женжид щеть. псат s. не поста. ив кі стаго Екс татим сва то лоу къ *) Рече ть своимь оученикомь. вынемъ те отъ члкъ, възложатъ бо на въг ржкы свой. й ижденжть пръда жще на съньмища. й тьмьница. й ведомы къ прымъ и влкамъ. и мене моего ради. приключитъ же са пакы вамъ въ съвъдътельство. положите на срапихъ вашихъ. не пръжде побчатись отъвъща ти. азъ бо дамъ вамъ оуста и мжд рость. е же не могжтъ противити са и отъвъщати. вси бо противлъ іжщеіс▲ вамъ. првдани бжджть ро дители. и братиенж и родомъ и дроу 108. гы. и оумрьтвать отъ васъ. и бжде те ненавидими отъ всъхъ имене мо его ради. и власъ главъ вашей не погъюнетъ вы трыпвии вашемы. Сътажите дша ваша: ~ Ма кг ново : лъто и зачатие крстелю ева б Лоу в ∴ въ оно^в въставъши. пса^в. а сего ма кд 🕏 ийл Өсклы сва 💆 Ма. рече гь притъ ∴ чж сиж. тогда вподобиса прство нвское ∴ ї дъвъ. псат. въ въ тр великъі не W полб. ма ке ∴ Романа_ева В Ма пса В сж по пентико

^{*)} Съ боку при пяти строкахъ приписано: а не — евиге — серги — и ва-хоу.

∴ наш. мѣт л Григора. еват « Ма°. въ оно вь слъ

∴ дъ Іса пса д сего*:
 ∴ Мъ октабра а Ананна апла. єва б

Рече гь притъчж сиж подобьно естъ

прство нъское члкоу. коупьцю ищж шюмоу добра бисъра. иже обрътъ многоциньны бисъръ. шъдъ прода стъ все имъние свое, едико имъще. и коупи пакъ подобъно есть црь ство нбское. неводоу въвръженоу въ море. отъ всакого рода събъравъ шю иже егла исплениса, извлекъ ше і на краї, й съдъще избраша добры а съсжды. а зълыа изврыгоша вънъ. тако бждетъ въ съконьчание въка. ICLES CTAPALCTO N NLTTS CTALNEN **А ОТЪ СРЪДЪІ ПРАВЬДЬНЪІХЪ. Й ВЪВРЬ** гжтъ въ пещь огныж. тоу бжде тъ плачъ и скръжътъ зжбомъ. Гла имъ Іс разоумъете ли вса си. глаша емб ет ги. Іс же рече имъ. сего ради вса къ кънвжъникъ наоучъса прстви ю нескоумв. подобител чакоу домо

109. витоу. иже износить отъ съкро вища своего, новага и ветъхага, и бъ стъ егда съконьча Іс притъчж си ж. првіде отъ тждоу. й приде въ очь ствие свое и оучаше а на сыньмищихъ ихъ: г из г апла вомы. ека а неа ∴ сжщи поздѣ пса" в. не^д по велицѣ дне. · мя ні євалиста Лоу". єва В Лоу" гла рев Рече гь своимъ оученикомъ. слоуща

ы вась мене слоушаеть. н слоу шалі мене слоушаеть посълавша го ма. н отъметами васъ. мене CA OTEMBTACTE. A OTEMBTACICA мене, отъмътаетъса посъдавъща го ма. възвратнша же са о съ радо стиж гажще. Ги и бъси повиноу жтъса намъ. о имени твоемъ. рече же имъ. вилъхъ сотонж тако млъ ниж съ нбесъ палъша. Се лахъ ва мъ власть настжпати на зми а и скорьфиа и на всж силж вра жиж. и ничто же васъ не връдя тъ обаче о семь не радочитеса. тако дон вамъ повиноунтъса. радоунте же са ыко имена ва ша напсана сжтъ на носехъ. въ ть часъ въздрадоваса дхомь Іс. и рече исповъдан ти са оче ги не боу на земи. шко втанъ еси се. отъ првиждръ и разоумьнъ и е отъ кризьеся вса младеньцемъ. ей оче ыко тако бъютъ. благоволение прваъ тобож: - Мъ ка оца наше го Иларна єва то Лочкъї Въ оно стоише Іс на мъсть равь нв. и народъ оученикъ его. и мно жъство много люди. Отъ вьсей Июдей и отъ Иерслиа. и помо 110. рим Турьска й Сидоньска. иже придошь послоушать его. исцъ лить а отъ неджгь своихъ. и стра жажшахъ отъ ахъ нечистыхъ всцвавижса. и всь народъ вска

ше прикасатись емь. и сила из не го нсхождаще н цъльше же вса. н възведъ очи своі къ оученикомъ глаше. блажены ниши лхомъ ыто ваше естъ црствие бжие. бла жени альчжшеі " нъны, ыко въ насътитеса. блажени плачжше ICA HЪIHIZ. IZRO ВЪІ ВЬСМЪ́ЕТЕСА. блажени бждете егла вызнена видатъ въ чици есда разижча ть вы й поносать й пронесжть **ВМА** Ваше № 340. Сна ЧЛЧСКаго ради. въздрадбитеса въ тъ днь й вызъигранте. ыко мызда ваша — многа есть на нбсехъ. ∻ µв кг ∴ Мко^н брата гна сва^г Ф Иф а. Въ оно ∴ бъща сщеним. пса въ па е не по велицъ дне. ∴ W пол8. из ка ика Дьинтра. сва б Нюа поль ∴ Рече ть своимъ 8ченикомъ. си заповъда ∴ хъ. псат въ! г сжб по велицъ дне. мъ ку Не · стора. Капетилина. ева б и фа рече ∴ Гь. азъ есмъ лоза. а вы рождие. пса по z не z ÷ eba o Ma raa o o o Въ оно. призъва Іс оба на десате оу ченика свои. дастъ имъ власть на дсвхъ нечистыхъ. да йзгона ть а. и целать всакь неджгь й въ сакж бользнь. си оба на десяте по съла заповѣлавъ имъ гла. на пж ть азыкъ идете. и въ градъ Сама рвнъ не вынидете. идете пакъ

111. къ овыцамъ погыбышемъ домоу

Излева. ходаще проповъданте глж ще. ико приблежиса прствие нбе ской. больщьй целите, мрытвы à выскръщате. при тупе при то то у не же дадате. ~ Ма и Михагла Гаври AA. EBA O HOA . ACA A HE NO BEAHUS ANE. MS гі. Йwa Златовстаго. ева W Иwa. рече гь азъ есмь двърь. псат. г сентабра. Ма да апаа Филипа. ева б Июа пса а не поста. Мъ si Ма° евліста, ева W Ма°, въ оно мемохода Іст видъ члка. псав въ е сже по ресалияхъ. Мъ ZI. Pohroda viogotrophya er a & Ma nca a сего ма. Мът ка Вънесение Бпи вь црквъ. служьба пса и септабра. Ма ке Канме иъта. сва б Моа пса г сж по велицъ дис мъ Т. апла Аньдреа. ева W Ma пса в не п по русалияхъ Мъ денабра. ~~Д~~ Варваръ ева^г ф Мар^в ОЛДШАМН Въ оно идеще по Іст народъ многъ и оугнетахж і. и се жена ёдина етера сжщи въ точени крьве. лътъ ві. и много пострадавъщи отъ могъ врачевъ. й и ждивъши все свое мобро. й ни единой по льза обратъши. нъ паче въ горе въ падъши. слышавъши Іса. пришъдъ ши в народ съзади прикосижса ризв его. глаше бо. ыко аще прикосижса повъ ри зв его спена бжаж. й абие йсакиж источьникъ крыви ел. и разоумъ твломъ шко цветъ отъ раны. и а бие Іс ощющь в себъ. силж ишъдъ шжж отъ него. обращься въ народъ глаше. кто прикоснясь ризахъ мо

іхъ. й глаша ему оученици его. ви да народъ оугивтажщъ та. и гле ши кто прикоснжс▲ мыв. и ози 112. рашеса видъти створышжих се. же на же оуборвъшиса. и трепешжщи въджици еже бъистъ ел. приде и при паде къ немоу. и рече емоу всж ис твиж. Іс же рече в в вра твог спе та иди съ миромъ: ~ мв є стаго она наше ro Cabbi. ceta & Mat raat pai Рече ть своімъ оученикомъ. вса мнл предана сжтъ. оцемь могмь. и ни кто же не знаетъ сна. тъкмо оць. ни ода кто знаетъ тъкмо снъ. й емоу же велитъ снъ отъкрити. при дете къ мне вси троужданжщенса и обръменении: азъ вън покож. вызъ мъте иго мое на себа. и набчитеса отъ мене. шко кротъкъ есмь и съмъренъ срдцемь. и обращете поког дшамъ вашимъ. иго бо мое благо и бръма мое льгъко есть: « Ма та септавра Мът гі. Евьстатия. ева W Лоу пса к се птабра. мв ка Вынесение стак буа ева пса s септабра, мв кв Настаси а. ева пса въ ді сж Ш Ма предъ сты mi offi nant ciring ubrotent erq В Лоу пса аг не по рысаливать сж прв дъ рождьствомъ Хвомъ. ева Поу пса ві сжб въ не прадъ родьствомъ Хвомъ

пама оцемъ ева В Ма

Кънигы рождьства Ic Хва. сноу Да въздова. сноу Аврамав. Аврамъ ро дв Исака. Исакъ же роди Инкова. И наковъ же роди Инодж и братиж его. И нода же роди Фареса и Зарра отъ Тама ръп. Фаресъ же роди Ефгрома. Ефгромъ же роди Аргама. Арамъ же роди Ами надава. Аминадавъ же роди Насона.

Насонъ же роди Воаза отъ Харавъі. Во

118. 03ъ же роди. Овида отъ Руты. Ови дъ же роди. Иесеи. Иесеи же роди Да цра. Длъ же цръ. роди Соломона отъ Оурнным. Соломонъ же роди Ровобма. Ровобмъ же роди Авида. Авидъ же роди Ac^a а. Ac^a ъ же роди Hасафата. Асафатъ же роди Иоро ма. Йоронъ же роди. Озиж. Озим же роди Иотама. Иотамъ же роди Ахаза. Ахазъ же роди. Иезекиж. Иезеки га же роди Манасия. Манасия же роди Амоса. Амосъ же роди. Йоси нж. Иосига же роди. Иохонинж. и бра роди тиж его. вь пръселение. Вавилонь ское, по пръселени же Вавилонь сцъмь. Иохонию роди Салатиль. Салатиль же родя. Зоровавель. Зоровавель же роди. Авиюда. Ави има такима «Алиакима «Алиаки мъ же роди. Азара. Азаръ же роди. Садока. Саковъ же роди. Ахима. Ахимъ же роди. Елиоудж. Елиоудъ же роди. Елиазара. Ели азаръ же роди. Матовна. Мать еанъ же роди Ишкова. Ишковъ же роди Ийсифа. мжжа Мариі

на. вз ней же родось Іс. нарица емъ Xъ. всъхъ же родовъ. отъ Аврама да Двда. родъ. ді. й отъ Дда до прв селения Вавилоньскаго. родъ. ді. и отъ пръселению. Вавилоньска го до Ха родъ ді. И Хво же рождь. ство сице бъ. обржченъ же бывъ ши мтери его Мари И Спфо ви пръжде даже не сънасте са. обрътеса имжщи вь чръвъ отъ дха ста. Ийсифъ же мж жъ ей правьдьнъ съг. й не хота 114. обличити. ед. въсхотъ таг. поу стити нж. сице же емоу съмъщ льшю, се агглъ гнь вь сънв иви са емоу гла. Ийсифе споу Двъ. не оубоіса прилти Мрвы женъ своел Мариа. рождышее бо са вы нег. о ть дха есть ста. родить же снъ. н наречеши има емоу Ic. тъ бо спеть люди свой отъ грвхъ ихъ. се же все быстъ. да събждетъс▲ ре ченое отъ ги промъ гажцьмъ. се дъ ва приметъ вь чрввв. и родитъ снъ. и наречетъ има емоу Еману наь. еже естъ съказаемо съ нами Бъ. въставъ же Ийсифъ отъ съна. створи шко же повель емоу агглъ гнь. примть женж свож. и не зна гаше ей. доньдеже роди снъ свог прывъныць. и нарече има ем Іс. — — на вечерьне рождьства Хва єва° & Лоу° Въ оно изиде повельние отъ кесара Авьгеста. напсати всж вь

селенжиж. се напсание бъютъ превое вла ажщюмоу Сирвенж Куриенж. и идъ кж вси, къжло напсатъса въ своі градъ, вызиде же Ийсифь, отъ Гади лета " града Назаретьска. въ Июде ж въ градъ Двъ. иже нарицаетъса Виоьлеомъ за не же бъяме отъ домоу и отъ очьствии Два. напсатис▲ съ Мариенж. обржченовж емоу женовж. сжщеж непразнож. бысть же кг да бъкта тоу. исплынищаса дни е родити ел. и роди стъ свои прывънь пь. й повить 1. й положи вь гаслькъ. за не не бъ има мъста въ обитъли. и бъхж пастоуси въ тог жде странъ. быдаще и стръгжще стражж нощь нжж. о сталь своемь, и се аггль гнь 116. СТА ВЬ НИХЪ. И СЛАВА ГНИ ОСИИ А. н олбогишаса страхомъ велиемъ. и рече выть агглъ не богтеса. се бо благовъстоунж вамъ радость ве лиж. иже бждеть всемь людьмъ. ыко родиса вамъ Xъ Гь. отъ льем въ гра Двъ. " " й се вамъ знамение обращете мла деньць повить. " лежащь въ гасле хъ. и вь незаапж быстъ гла в аггло мъ. множъство воінъ нбсінъіхъ. *) слава въ въшънихъ воу. и на земв миръ вь чливхъ благоволение. ы бысть ыко отидж^{оща} отъ нихъ

^{*)} съ боку у трехъ строкъ приписано:

ARA - MBEXT - BB - CIRU - BXB.

аггли на нбо и члци. пастоуси ръ ша дроугъ къ дроуг8. првидв мь оубо до Виньлеома. и видимъ глъ сь бывъши. иже Гъ съказа . намъ. и придж подвигъщеса. и о брвтжоша Мариж селаща же Иссифа. н мла — деньць лежащь вь гасльхъ. видъ выше же съказаща о гласъ. вогланамы **имъ о отрочате семь. и вси слъ** шавъшег дивишаса о гланъіхъ. отъ пастоухъ къ нимъ. Мари иже съблюдачие вса глъ сва. сълаганжщи вь срдци своемь. зач й възвратишаса пастоуси. славаще и хвалаще ба. отъ вь СБХЪ МЖО СЛЪЩАЩА ВИДВЩА. $_{\rm MO}$ ЖО ГЛАНО КЪ НЯМЪ $_{\rm KO}$ $_{\rm KO}$ $_{\rm MO}$ $_{\rm H}$ егда исплынишаса . и. днъ да обръжж тъ г. нарвша^{жо} има емоу Ic. наре ченое агтломъ пръжде даже не зачатьса въ чрввв. и егда испль нишаса дние очищению, по за коноу Мосеовоу. Вызнівсьовые отро ча въ Йероуслиъ поставити пръ дъ Тымь, ыко же естъ псат въ зако 116. НЪ ГНИ. 12КО ВСАКЪ МЛЕЛОВЬ МЛЕКЬСКА В ПО лоу пазврызай ложесна сто гви наречетъч и дати жрътвж по реченоумоу въ законъ гня. в грь иджьог враненый в приняти на. И бъ члкъ въ Ерсимъ. емоу же ни Сьмеонъ. чакъ съ правьдивь й чьстивъ. чай оутвхъі Излвъі

й дль бъ стъ вь немь. и бъ емоу отъ

выщано дхомъ стымъ. не виды ти съмръти прежде даже не види ть Ха гни. и приде дхомъ въ цркъ въ. и егда оувъдъ въздоста родителъ. отроча Іса. створити има по объ чаю законьноумоу о немь. й тъ прватъ і на ржкоў своёю й благо слови Сьмеонъ ба и рече. нъння отъ поущаещи раба твоего влко по глу твоемоу съ миромъ. гако видъ - ctb oue moi chēhee troe. exe é си оуготовалъ предъ лицемь всвхъ людиг, свътъ въ отъкрь вение азыкомъ. й слава люди і твойхъ Излю, й бѣ опь носполь его и мти его чюдащась о глемыхъ о немь. и блгсви и Съмеонъ. и рече къ Марил мтери его. се лежить сь. на пада ние и на въстание многомъ въ. Изли. и знамение прерочьно. и тебь · самог дшж придеть орж жие да отъкрънжтъсм отъ многъ сраць помъншаение. и бъ Аньна прчца. дъщи Фанаилева. отъ ко лвна Асурова. си заматорввь ши вь льньхъ мнозвхъ. живъ ши съ мжжемъ. 🗓 летъ. отъ де вьства своего. и та въдова до п н д леть. мже не охождаще отъ 117. Цркве постомъ и молитвонк. СЛОУЖАЩИ ДНЬ Й НОЩЬ. И Та ВЬ ТЪ часъ приставъши исповъдаще са гви. и глаше о немь. всемъ ча жщимъ избавлении въ Ерлив.

н ыко съконьчашаса вса по за коноу гню. възвратишаса въ Галиленж. въ градъ свог Назаре еь. отроча же раствше и крв плъщеса. Ахонь и испльныйса првиж дрости. и бытдеть вжим бе на немь. - на втро вождьства хва єва б Ма Ісво же рождство сниз EB HEAT BE HE CTEXE OUR HARRE POMAL ствомъ. Ф полв. а на литоур Ісоу рождышюсь вь Виолеомъ Июдеісцімь. въ дін Ирода цра. се вльсви отъ въстокъ придж въ Ерлмъ глжще, къде естъ ро ждыса пръ Йюдеіскъ. видехо мъ бо звіздж его на въстопі. и придохомъ поклонитъса емв. оуслышавъ же Иродъ прь съма тесм. и всь Иерслиъ съ нимъ и събрат всм архиерем и кънижь никъ людьскъм. й въпраша ше а въде ХС раждаетъса. они же рѣша емоу, вь Висьлеомъ Июденсивмъ. тако бо пса кстъ промъ. и тъ Виньлеоме земле Йюдова, начимъ же мыньши е си въ вадка Июдовахъ. нс тебе бо изидетъ влка. иже оупасетъ люди мой и Изав. тогда Иродъ таі призъвавъ вльхвъі. йспъі та отъ нихъ врема гавльшаваса з въздът и посъдавъ а вь Висьомъ рече. шъдъше испътанте извъ 118. стын о отрочати. егда же обра

шете е повъдите ми. да и азъ шъ дъ поклонжса емоу. они же посля шавъше цра идоша. и се звъзда жже выдъща на въстопъ. наъще првдъ ними. доньдеже пришъдъ ши ста на врьхоу. идеже бъ отро ча. видъвъше же звъздж въздра довашаса радостиж велиенж звло. н въшъдъше же въ храми нж. видъша отроча съ Мариен мтериж его. и падъше поклони шаса емоу. и отврызъше съкро вища принесоша емб даръ . зла то и ливанъ. и змурьнж. и отъвъ ть примъше въ сънъ. не възвра тишаса къ Иродоу. нъ инвиъ пж тьмъ отнджош. въ странж своіж: ~ на втрим рождьст буа єва <u>Ф</u> Ма фшьдъфъмъ влъх BOMB. TO BE HE TO POMALCIES XES въ сж по рождьствъ Хвъ сва ф Ма Въ оно въ слъдъ Іса идж народи мнози. В вспъл а вса в за првти імъ. да не ывь его створа ть. да събждетьсь реченое про мъ Исанемь глжшемъ, се отрокъ мог его же изволихъ. възлюбенъ мог. на немь же благойзволи лійа мом. положж дтъ мог на немь. н сжаъ а зоікомъ възвёстить. не првречеть ни възъпиеть. не оуслъщить никто же на ра спжтикъ гласа его. трьсти съ вроушены не првломить в

прыста вынымъщесь не оугаси
тъ. доньдеже възведетъ на по
бъдж сждъ. и на имь его. азыци
119. оупъванятъ: ~

BE HE TO DOMALCTER XER ERG & MA Шшъдъщемъ же вльхвомъ, се аггать тнь въ сънт ивиса Ийси ФОВИ ГЛА. ВЪСТАВЪ ™ИМИ ОТРОЧА. Н мтере ero. и бъжи въ Егупетъ. и бж ди тоу доньдеже ти рекж. хощетъ бо Иродъ искати отрочате. да по гобить е. онъ же въставъ по атъ отроча и мтерь его нощиж. ні отиде въ Егуптъ. и бъ тоу до 8мрь тим Иродова. да събждетъсм ре ченое отъ га. промъ глжщемъ. отъ Егупта възъвахъ снъ мог. тогда Иродъ видевъ шко поржганъ естъ отъ вльхвъ. разгиввавъс звло. н посълавъ изби вса отровъ сж ща въ Виоьлеомъ и въ всъхъ пръ дв...ъ ей. отъ двою летоу и ниже — по времени "же испъта отъ ко вльхвъ. тогда събъюстьсм ре ченое Иеремиемъ промъ глж щьмъ. гласъ оу Рама слъншанъ быстъ. плачъ и рыдание и выпль многъ. Рахиль плачжинись чалъ своіхъ. н не хотіще оутішити са ыко не сжть. В Оумрыню же Иро доу. се аггать гнь въ сънв швиса Ий сифоу въ Егуптв гла. въставъ пой ми отроча и мтеръ его. и иди въ землж Излевж. взирвша бо віщж

щеі дії строчате. онъже въставъ по ать отроча и мтерь его. и выниде въ землж Изівж. слышавъ же мко ÷ Архи лаі прыствоуетъ въ Йюдеи. въ Йрода мъсто опа своего. 8боюса тамо и ти. въсть же примъ въ сънъ. о тиде въ странж Галиле...жж.

120. й пришъдъ вселис въ градв нари даемь Назареоь. да събждетъс реченое прркъп. мко Назарънъ. на речетъс събжа прывом сте обрана. сва б Ма рече гъ притъчж пса въ гт. обрана не Ма ки Обора. сва б Ма пса г обрана сва б Обрана сва

.. Ma. Оштатшемь вухвомь. ко шко не сжть

∴ Мъ^п еньвара а Обръзание га маго Iс Ха ∴ н Васнана. єва б Лоукъі гла. д Въ оно възвратишаса пастоуси славаще Ба и храдице : ОТЪ ВОБХЪ, гаже СЛЪППАША И ВЕ двша. шко же глано быстъ къ ни мъ. и егда исплынишаса .й. дны да обръжать 1. нарвша чено бы има емоу Іс. нареченое аггломъ пръжде даже не зачатъса въ ч ръвъ. отроча же растъше й кръ плешеса дхомъ. и испльнейса пре мждрости. и багаеть вжим бе на немь. и хождаста родитель его. по вса лъта въ Ерслиъ. въ празни къ пасцъ. и егда бысть бі лътьо. въходащенъ имъ въ Ерсимъ по обънчаю празника. и коньчавъ

шемъса дньмъ. вьсвращанжще мъса имъ. оста отроча Іс въ Еблив и не чюста родитель его мьнъвъща мосиов и же і въ дружинъ сжща. придоста дни е. и искаста его въ рождени в въ знани. и не обрътъща его въ звратистаса въ Ерлмъ. вызиска жща его. и быстъ по трьхъ днь хъ обрътоста і въ цркви съда ща по сръдъ оучитель. й пос лоушаніща в въпрашаніша А. ОУЖАХІЖСА ВСИ ПОСЛОУШАІЖІЦЕ 121. г его о разоумъ. й о отъвътвиъ е го. й видъвъща и дивистаса. и рече къ немоу мти его. чадо что ство ри нама тако. се оць твої й азъ ск рьбаща искаховъ тебъ. и рече къ ни ма. что кого искаста мене. не въ ста ли. гако еже есть оть опа моего. вь тёхъ достоіть ми бълги. й та не разоумъста гла. иже рет има. ѝ съни де съ нима. й приде въ Назареов. й бъ повиноуаса има. и мти его. вса съ блюдаше глы сва въ срдци свое мь. Іс же спъмше пръмудростиж. и теломъ. и бледетиня. отъ ба и члкъ. сы прадъ кавленні ева В Ма гла н Въ оно. приде Има крсттель. пропо въдай въ поустыни. гла покате са приближиса. прствие нбское. съ оубо естъ ретены Исанемъ промъ. — ГЛЖЩЬМЪ. ГЛА^С ВЫПИЖЩА ВЪ ПОУСТЫНИ. оуготоваіте пжть гнь. правы творите стьза его. самъ же Иwa" имвше ризж

свож. отъ власъ вельбжадь. и поисъ в снимнъ о чрвслвиъ его. вдь ж его бъ пржзи и медъ дивиг. тогда исхожда ше къ немоу. Иерлиъ и вса Июдею. и вса страна Йюдеіскам. и крыцахжсь вь Ерданьсцы рыцы. отъ него исповы данжице гразы свой: - не прадъ и вленин ева В Мар гла хачало. еван^м Іс Хва сна бжига га^{ко}же е стъ псат. въ прохъ. се азъ посълж аггла своего пръдъ лицемъ твоимь. нже оуготовить. пять твоі га въпин пред тобож щаго въ поустыни. оуготовите пж ть гнь. правы творите стьза его. быстъ ** Ифа крьста въ поустыни проповъдай крыщение " показние 122. Въ отъпоущтение гръхомъ. и исхожда ше къ немоу вса Июдеіскага страна. Ие рсл'твне и крыцахжса вси. въ Ерда нъсцы рыць отъ него. исповыдаж ще гръхъ свой. бъ же Иwa обльченъ власы вельбжжди. и помсь оусним нъ о чръслъхъ его и ъдь его 6 пржзи. и ме дъ дивиг. и проповъдаще гла граде тъ. кръпли. мене въ слъдъ мене. емб же нъсмь достоінъ. поклоньса раз дрвшити ремене сапогоу его. азъ 8 бо крыстихъ вън водонж. а тъ крысти ТЪ ВЪІ ДХОМЬ СТЪІМЪ: ∻ НА ВЕЧЕ_ ÷ эне стъіхъ ефифанні ева б Лоу" Въ въторое * на десате лъто владън чьства Тивер"а кесара. обладажщю Июдееж Пилатоу. Понтыскомоу и четврътовлась ствоунжщю Галиленж Ирод8 Фили

поу же братоу его. четврьтовласьство іжщю Итуриеіж. ні Страхо^{на}тъскоїж стра нож. й Лоусанием. четврьтогласьс твожщю Авилиниеж. при архиере і Аньні й Кашев. бысть гль вжи къ Ишат споу Захариноу. въ постъни. и при де въ всж странж. И ерданьскиж пропо въда крыщение. на показние въ отъ поущение гръховъ. мко жеость пса въ кънига хъ слово. Исанемъ промъ глжщымъ. гла вышижщаго въ поустыни. оуготова: те пжть гнь. правъ творите стьз есто. всака дьбрь исплынитьсм. и всака гора. и хлъмъ съмъритъса. и бжджтъ стръпъ тании въ праваи. и остри пжтие гла дъци и оузьритъ всака пльть спение БЖИе. ГЛаше ** всходащимъ народомъ крьстащимъса отъ него. ищадии е хиднова. кто съказа вамъ бъжати о тъ граджщаго гнъва. створите 860 плодъ достоінъ покаанию. и не начи нате глати в себъ ико опа имамъ А 123. врама. глж бо вамъ. гако можетъ бъ отъ камению сего вьзгвигнжти. ЧА да Аврамоу. юже бо секъра при коре не. и дрвво лежитъ всако вбо дрвво. не творащее плода добра. посъкаж тъ его. и въ огнь вымътанятъ. и въпраша кж і народи. глжще оучителю что с творимъ. отъвъщавъ же глаше имъ. имъй двъ ризъ да подасть не имж щюму. и вмъл брашъна такожде да творитъ. придж^{оша} же н же мънтаре" крь ститьса. й реша въ немоу бчителю

что створимъ. онъ же же рече къ нимъ. ничто же боле повельнаго вамъ тво рите. въпрашашама же и воини глжще н мы что створимь. и рече къ нимъ. никого же не обидите и не оклевета: те. й достоини бждете, объщании ва шими. чанжшемъ же людьмъ. й помъ шавіжщьмъ возив въ срадихъ овонть о Иманив — еда тъ естъ Xъ. отъвъщание же Ию̂а гла. азъ 860 водож крыцж вы йдетъ же крвплы мене. емоу же нвсмь до стоинъ отръшити ремене сапога его. тъ вы крьстить дхомъ сты мъ и огньмъ. емоу же лопата въ рж коу его и потръбитъ гоумно свое. й съберетъ пъщеницж вь житъ нипж своіж. а плівы съжъже тъ огнымь. негашжщимъ. мно га же ина повъта глаше къ людемь. -·· СГДА АН БЖУСТЬ ПОСТЬИЫ ДИЬ ТО СС УЬ ∴тн єва б Ма пса въ сж пра швлениі. 🕆 на втросъ. стыхъ ефифаниі єва бо Мар Въ ово приде Іс отъ Назарева Галиле іскаго. й крыстиса отъ Има въ Ио рданъ. и абие исхода отъ водъ. и ви дв разводащаса нбса. и дхъ гако голжбь съхождаще на нь. и бъисть глас съ нбсе. ты еси снъ мог вызлюны.

124. о тебѣ благоволихъ: ~ а на лн тврытні єва б Ма гла гі
Въ оно приде Іс отъ Галилей на Й орданъ къ Йшану, крыститъса отъ него. Йша же възбраныте е м8 гла, азъ хощж отъ тебе кръс

ТИТЕСА. а ЛИ ТЪІ КЪ МНВ ИЛЕЩИ. отъвъщавъ же Іс рече къ немоу. остани нъны тако бо подобаетъ намъ й сплънити всакж правъдж. тогда остави і. врыць же са Іс вызи де. абие отъ водъ в се отвръзоща са вису носа и видъ дхъ вжи съхода щь ыко голжбь, й ылжшь на нь. й се гла° съ несе гла. се естъ снъ мог вьзлюбены о немь же благоволихъ ~ Ma z. Hoa Kolethtera era & Hoa so oytpin me and b Въ оно видъ Има Іс иджща къ себъ. и гла се агньць бжи вьземы гръ хъ восто мира. се есть о немь же азъ ръхъ. по мнъ идетъ мжжъ. иже пръдъ множ бысть. ико прывве мене бв. и азъ не въдъхъ его. нъ да ывитъс▲ Изави. сего ради придохъ азъ и вь водъ крьста. и повъда Има гла. тако видёхъ дхъ съходащъ. тако го ажбь съ нбсе. и пребысть на немь. и азъ не ввивхъ его, нъ пославън ма. крыстить въ водѣ. ты мнъ рече. намь же оузъриши дхъ съ ходащъ. й пръбъиванжщъ на не мь., съ есть крьстаї дхомъ стъімъ. и азъ видъ. и повъдахъ. ико сь ё CT'S CH'S BERH: ~ CE NO MENENHINE CEA Въ оно вызведенъ бъистъ Іс дхомъ & въ поустынж. йскоуситьса отъ димвола. ѝ пощь стиса диъ Т н нощи м. последь възалька. и пристжпь йскоуситель рече емоу. аще спъ

еси вжиг. рыци да камение се хлъ 125. би бжджтъ. онъ же отъвъщавъ ре че. псат есть не о хатот единомь жи въ бжлетъ члкъ. но о всакомъ глъ исходащимъ отъ 8стъ вжиі. то гда і поатъ димволъ въ сты градъ я постяви і на врать црквыньмъ. и рече емоу, аще снъ еси бжиг, врызи са долв. псат бо естъ. шко аггломъ сво імъ заповъсть о тебь. й на ржкахъ възъмжтъ та. да не вогда првтъ кнеши о камень ногж свож. рече же ёмоу $1\overline{c}$ пакъ пса $\overline{c}$ естъ. не искоусищи га ба своего, пакън поатъ и дишволъ. на горж высокж зъло. ѝ показа емб 🗠 прствим всего мира. й славж йхъ. й рече ему вса си тебе дамь, аще падъ по влониши ми са. тогда рече емоу Ic. и отна ди за ма сотоно. $nca^{\overline{x}}$ бо есть $r\overline{o}y$ боу тво емоу поклонишиса. и тому единомоу послоужищи. тогда і остави в дишколъ. в се аггли пристжпиша къ немоу. и слу жахж емоу: ~ не по ввлени ева б Ма гла ні Въ оно слътшавъ Іс ыко Има преда нъ быстъ. отиде въ Галиленк. оста вль Назареов и пришъдъ вселиса въ Каперьнаоумъ въ поморие. въ прадъ и Наовсалиних ль Заблонихъ. да събждетъсм речено е Исанемь промъ глящьмъ. земь га Завоулонга и земым Нефьталимив. пжть мороу. об онъ полъ Йордана. Га лилеа Азыкъ. Людие съдаще въ тъ МВ. ВИДВША СВВТЬ ВЕДИІ Й СВЛАШЕІ

въ странъ. и съни съмрытынъ. свътъ въсню имъ. отъ толи начатъ Іс про повъдати. и глати покантеса. при ближи бъ са прствие ноское: ~ Мъщи....

∴ Григора сва б Ма пса в септабра. мъщ дл оцемъ. сва б Лоу пса ет сж Лоу. Мъщ влижа сва б Мъм. пса въ сж. рисальни Мъщ дт. Антонию. сва б Ма пса е септабра т

(EB. W Ma raa pB Въ от. слъщавъ Иоанъ въ жанлишти дела Хва посълавъ оученикъ своим рече емоу. ты ли еси градъи ил иного чаемъ. Отъвъщавъ Исъ рече имъ. шедъще възвъстите Иоаноу ъже слъщи те и видите. слепи прозиранж. хромии ходать. глоу СИ СЛЪЩИТЪ. ПРОКАЖЕНИ ОЧИЩАНТЪСА. МРЪТ ви въстантъ. И блаженъ есть иже не съблазнитъса о мынъ. Тъмъ же исхо дащемъ. начатъ Исъ глати о Иоанъ наро дом. чесо изидосте въ поустъини видътъ. трьсти ли вътромъ колъблемъи. Нъ чесо изилосте вильтъ. Члка ли въ макькъи ризы облъчена. Се иже макькав носатъ въ домохъ црихъ сжтъ. нъ чесо изидосте видетъ. пррка ли. еи глиж)

126. вамъ и лише про. сь бо естъ о немь же пса естъ. се азъ посълж аггла пръдъ ли цемь твоимь. иже оуготовитъ пжть

^{*)} На слъдующихъ утраченныхъ листахъ должно было быть продолжение мъсящеслова съ евангельскими чтеніями конца января и почти всего февраля. Начало евангелія, занимавшее конецъ послъдняго изъ этихъ утраченныхъ листовъ, приводится по Ватик. ев. л. 141—144.

твої прівдъ тобож. амей глж вамъ. не въ ста въ рожденъихъ женами боли Иwa^в крстель. мыни же вь прстви носць мь боли есть его. отъ дни же Иwa" връ ститель до сель. прство ноское нада тъса й нуждыни въсхънажтъ е. вси бо про $^{\overline{n}}$ й закони до Има^в проръщаса. и аще хощете прилти. тъ естъ Илии хота приати. Виваі оуши савішати да слышить: 🚓 Ma mapta o. m. mks eba o Ma raa i Рече ть притъчж сиж. подобьно естъ прство нбское. чакоу домовитоу. иже изиде за 8тра на тъ дълате ль виноградоу своемоу. съвъщавъ же цвиж по сребрьникоу. на виногра дъ посыв а. и ишъдъ въ г годинж - видѣ инъі на трьжищи столща. празны й тымь рече. идьте и вы въ виноградъ мог. и еже бждетъ правьда дамъ вамъ. они же идж. пакъ же ишъдъ въ 5 и въ 1 годи нж. створи такожде. и въ единж нж же на десате ишъдъ обръте дроугый стойща празны. й гла имъ что стоите сьде всь днь пра зни. и глаша емоу. шко никто же насъ не настъ. гла имъ идете и въ въ виноградъ мог. и еже бжде тъ цвна примете. вечер8 же бывъ шю. гла гднъ къ приставникоу ви нограда. призъва дълатела. и да ждь имъ мьздж. начънъ отъ послъ дьникъ. до прывъкъ. пришъдъще и

же въ единжих на десате годинж. врими по пеназоу, припъдъще і прывъе мынёхж си ваще приа (ти. и прижа и ті по пъназоу. и пріемъще ръптаахж на гедна глще. Вко и си послъдънии. единъ часъ сътворища. и равънъим намъ СЪТВОРИЛЪ ЕСИ. ПОНЕСЪЩИИМЪ. ТАГОТЖ ЛЬНЕ и варъ. Онъ же овъштавъ рече вь единомоу ихъ. Дроуже не обиждж тебе. Не по пъназоу л съвъщтахъ съ тобож. вызым свое и идг. Хоштж же и семоу последенюмоу дати вко тебв. или нъстъ мі льть. сътворіти еже хоштж въ своихъ ми. Аще око твое ижаво есть. нъ азъ благъ есмь. тако бжижтъ последние пръвие и пръвие последънии. мнози бо сжтъ зьвані. мало же избранъних. *)

(Мпа мар Іс. благовышение стен бпі Марпі. ев о Лоў гла а. Въ о зачать Елисавее жена Захаринна и тамшеса мпь е глщи. вко тако сътвори мьнь гь въ дьни въ наже призърв. отътати поношение мое въ члпвхъ. Въ шестьи же мпь. посъланъ бъість архидлъ Гавриль о ба. Въ градъ Галиленскъ. има емоу На зарее. къ две обржчене мжию. емоу же има Иосифъ С домоу Дава. Има две мариъ. И въшедъ къ ней айрлъ рече. Радоуиса благодътьнае гь съ тобож. блая ты въ женахъ. Она же видевыши и съматеса. о словеси его. ѝ помъщиваще. како се бждетъ

^{*)} Ватик. ев. л. 145. Далъе на утраченныхъ листахъ были обозначения спантельскихъ чтеній въ марть между 9 и 25 числами и начало чтенія въ день Благовъщенія, приводимоє по Ват. ев. л. 146.

пълование. И рече андлъ къ ней. Не боиса Марие. Обръте бо благодът отъ Ба. И се зачынеши въ чръвъ и родиш спъ. и наречеши има емоу Исъ. сь бждетъ вели: и спъ въшынъвго наречетъса)

127. и дасть емоу ть бъ престолъ Дда ода его. и выпритьсь въ домоу Инко вли. въ въкъ. и прствии его не бжде тъ коньца. рече же Мариы къ аглоу како бждетъ се мнв иде мжжа не з наж. й отъвъщавъ аглъ рече еп. дхъ сты найдеть на та. и сила вышьни го остить та. тымь же и еже ро диши сто наречетъса. Снъ бжиг. и се Елисавеов жжива твою. и та зачатъ снъ въ старости своет. и се мъ 5 есть еі. нарицаемъ неплодъ ви, ыко не изнеможеть отъ ба вы сакъ глъ. рече же Марии се раба гни. бжди мнв по глоу твоемв. и отиде отъ ней агглъ. ~ Ма^т април<u>ь</u> в Авьтиха и Мет 6 Ho nca r centarpa Me Rr-ma Teo рыгим. еваг псав вы ї сж по велиць дне. апла. Мар єва б. . . . . Мъ по велица дие Ма мант а пррока_бремна. eва 5 Ма псано ко нюна. из и Ифа апла бгосло BLUA. ERÁ D HOA TAA CE Въ оно. стоиж при крств Ісвв. ма ти его и сестра мтере его Марим Клеофова. и Марим Магдалъни. Іс же видъвъ мтере вченика столща его же люблеше. гла итри. се снъ тво

и. потомь же гла оученикоу се мати тво ы. и отъ того часа полть ж оучени къ въ свою си. се естъ оученикъ по вълам о сихъ. и напса си. и въмъ тако истиньно естъ повълание его. сжтъ же й ина многа иже створи Іс. ыже аще по единомоу псана бъва жтъ. на самомоу мынж всему мир8 вымъстити пишемъихъ. кънига хъ ами": ~ Мъ ві Епифана и Герьмана *) (Еуле отъ Лоукы Въ врема оно. пристжпание къ Ијсусоу - оученици его ръша емоу ги наоучи нъ молитиса. Тко же Иоанъ наоучи оученикъ своњ. рече же имъ. Егда молите са глите. Оче нашь иже еси на носехъ. да сватиться има твое. да придеть црствие) 128. твое да бждетъ водъ твога (га) ко на нбси и на земи, хавбъ нашъ дйевьны. даждъ намъ на всакъ днь. и остави намъ гръхъ наша. и бо и сами оставльемъ всаком даъжъникоу нашемоу. и не выве ди насъ въ напасть. нъ избави нъ отъ непримяни. И азъ гаж вамъ. просите й дастъса вамъ. ищете и обръ щете, тлъцъте и отъврьзетъса ва мъ. всакъ бо просм премлетъ. и и щаі обращеть. й такжщюмоу отъ врызетьса, котораго же вась оца въс

^{*)} Утрачены листы съ мъсяцесловомъ и обозначениями чтеній посл'ядимът дней мая, всего іюня, всего іюля и всего августа, исключая только одного листка, заключающаго въ себъ чтеніе на 5-е іюня безъ начала и за тъмъ чтеніе на 15 іюня безъ конца. То и другое дополнено по Глаг. ев.

просить снъ свои хлеба. кда камень поласть емоу. и ли рыбы. еда въ ры бы мъсто змиж подасть емоу. Ли аще просить айца. еда подасть емб скорьфия. аще оубо вы зъли сжще вме те ламним благам ламти чаломъ ва (ши)мъ. кольми паче оць вашъ съ нбсъ дасть дхъ благъ проса щимъ оу него: ~ ') Рече гь ами глж вамъ. шко никъ же про^к при тъ есть въ очьстви сво емь, въ истинж же глж вамъ. ыко многъ вьдовица бъща вь дйи Идинъ въ Изји, егда завлючеса не бо . т. лета и 5 мет. нако быстъ глалъ по всег земи. и ни въ единог же посъ данъ бъдстъ Идии. токмо въ Са ревьфьтж Сидоньскжиж. къ женв въдовици. й мнози бъхж прокаже ни въ Изли. при Елисе проч. и ни е динъ же отъ нихъ очистиса. Тъ кмо Неоманъ Суринъ. й йспльни (шаса въси врости. на сынымищихъ слъг шаще син. и въставъше изгънаша и из града. и въса и до връха горъг. на неи же градъ ихъ съзъданъ бъаше. да бж и низърънжаг. онъ же прошедъ по сръдъ ихъ вдъаше. и въниде въ Капернаоумъ. въ градъ Галилейскъ. И бъ оуча вь сжботы. н оужасаахжса: о оўчени его. вко сь властиж бъ слово его.) **)

^{*)} Следующихъ за симъ $8^{1}/_{2}$ строкъ, написанныхъ краснымъ черникомъ, прочесть нельзя.

^{**)} Ватик. ев. л. 148. Послъ мъсяцеслова съ обозначениями чтений на опредъленные дии мъсяцевъ следоваля въ книгъ утренния евангелия (см. въ Остром. Ев. лл. 204—210). Изъ нихъ сохранилося только предпослъднее, и то безъ начала, которое представляется по Ватик. ев. л. 157.

($\overline{\iota}$. $e^{\overline{a}}$ $\overline{\iota}$ $\overline$ Въ оно. Ввиса Исъ оученикомъ своимъ въставъ отъ мрътвъихъ. на мори Ти веріадьстемь. Вви же са имъ сице. Бехж в коупъ Симон Петръ и Оома нарицае мъй близнець. И Насанайль. иже бъ Ж Кана Галиленскъпъл. ѝ оба сна Зеведеова. и ина о оученикъ его дьва. Гла ммъ Петръ. идж ръют ловитъ. глаша емоу идемъ и мъ съ тобож. И изидж и въсъдж въ корабль. и въ тж ноштъ не каша ни чесо же. Оутроу же абие бывышю ста Исъ при бръзъ. не по-)

129. знаша же оученици шко Іс есть. гла же имъ Іс. чада, имате ли что сънъ дьно. отъвъщаща емоу бченици. ни. онъ же рече имъ. въвръзъте о де симых странж мръжа и обращете. въвръгоша же. и к томоу не можа хж привлещи отъ множъства ръ бъ. гла же оученикъ. его же люблъ ше Іс Петрови. Ть есть. Симонъ же Пе тръ слышавъ мко гь естъ епень дитомь. првпоисаса. бв бо нагъ. и въвръжеса въ море. а друзи оучени ци корабицемь придоша. не бъща бо далече отъ земла. нъ ыко с лакътъ влекище мрежи рыбъ. шко же и зв(л) вкоша на земля. видвша огн...ь лежащъ й ръбж на нень ле жащж. й хлёбъ. ѝ гла имъ Іс. при нестте отъ рыбъ аже асте ныны. вытьзе же Симонъ Петръ. и исвъ

че мръжи на земли. плъни вели

хъ ръю . р.н.г. и толикоу же бывъ шю не протрыжеса иръжа. гла имъ Іс. придъте. объдоуте. и никто же не съмъще отъ оученикъ истаза ти его. ты кто еси. въджще ико гъ естъ приде же Іс и прилтъ хлъбъ. и дастъ имъ. и ръюж такожде. се оуже третици Іс ивиса оученико мъ своимь въставъ о мрытвыхъ ~ *)

^{*)} Этомъ, кажется, и оканчивалась книга; по крайней мъръ, ниже нарисована заставка и нижняя половина страницы осталась незаписанною.

Пзъ Исалтыря.

Псаломъ 118-й. *)

(Блажени непорочьний въ ижть. ходащей въ законъ гня. Блажени испытающей съвъдъний его. Вьсъмь срисемь възищеть его. Не дълающей бо безаконеньй. въ ижтехъ его ходина. Ты заповъдъ заповъди твой съхранити и зъло. Еща исправили ща быща пжтие мое. Съхранити правьды твой. Тогда не постыжоуса егда призьром на вьса заповъди твой. Исповъмьса тебъ въ правости срца. Егда наоўчоуса соудьбамъ правьды твоюй. Оправлений твой съхраном. не остави мене до зъла. Очесемъ исправить юны поуть свой.)

Вьсёмъ срцемъ моймъ възискахъ тебе не отрини мене С заповедии твоихъ. Въ срци моемъ скрыхъ словеса твою отъ срца моего. да не съгрешж тебе. Блгенъ еси ги. Наоучи ма правъды твоем. Оустънама мойма исповедехъ в'са сждъбъ оустъ твойхъ.

^{*)} Начало, середина и конецъ взяты изъ Русскаго списка Псалтыри XI-го въка, принадлежащаго Императорской Публичной Библіотекъ.

Въздвигъ ржив мои въ заповедемъ твойиъ же възлюбихъ. и глоумлвахъса въ опра вданвихъ твоихъ.

Помани слово твое раба твоего. о немъ же 80. мънъ оуп'ваний далъ еси.

Се ма оутъщи въ съмърений моемь. ыко слово твое живи ма.

Гръдий законъ пръстжпайхж вельми. азъ же С закона твоего не оуклонихса.

Поманжать сжатьбы твом © века и оуте пихъса.

Печаль при ма отъ гръшъникъ оставлън щийхъ законъ твой.

Пъта бъахж мънъ оправъданий твой.

90. на мъсть пришъльствий моего. Поманж² въ нощи има твое ги и съхранихъ законъ тое. Се бъютъ мънъ. ижо оправданий твоих въ зискахъ.

Часть мою еси ги ръхъ съхранити законъ твой.

Помолих са лицоу твоемоу всемъ срцемь моймъ, помлоуй ма по словеси твоемо. Помъклихъ пжти твой, и обратихъ нозъ мой въ съвъдъний твой.

100. Оуготовихса и не съмаса съхранити запо въди твою.

жма грѣшъникъ обазашаса мънѣ. и закон⁴ твое́го не забъихъ.

Полоунощи въстахъ исповедатиса тебе. на сждыбы правъды твоей.

Причастьникъ азъ е́смъ вьсемъ боащимом тебе. и хранащиймъ заповеди твоа. Мати твоеа ги. испаънь земае.

Оправъданиимъ твоимъ наоучи ма.

110. Благость сътвориль есп. съ рабъмъ твон ги по словеси твоемоу живи ма. Благости и наказанью и разбиб наоучи ма. Ико заповъдьмъ твоймъ върж ахъ. Пръвъе даже не съмърихса азъ съгръщихъ. Сего ради слово твое съхранихъ. Блгъ еси гй. и блгостиж твоеж наоучи ма правьдъп твоеа.

Оум'ножиса на ма неправъда гръдънихъ. Азъ же всёмъ срцемъ моимъ. испънтаж. 120. заповёди твой.

Въсъриса гако матко српе ихъ. Азъ же заково твоем поучихса.

Благо м'н'в гіко съм'врилъ ма еси да наоуч8° правъдън твоніа.

Благо м'нъ законъ оустъ твойхъ. паче ты сжщь злата й сребра. Сла

№ Ржцѣ твои сътвористе ма и създасте ма.

Въразоуми ма. и поучжса заповъдьмъ 180. твоймъ.

Ботащейса тебе оўзьрать ма и възвесе латьса, кіко на словеса твом впъвахъ. Познахъ їй кіко правъда повельним твом. И въ истинж съмвриль ма еси. Бжди же милость твом да втышй ма, по словеси твоемоў раба твоего. Да приджть м'ны щедроты твом. И жи бждж, кіко законъ твом пооўченье мое есть. И постыдатьса гръдий, кіки бес правъдыі, 140. безаконоваща на ма, азъ же поглямю въ заповыдехъ твомхъ.

Да обратать ма болиенса тебе. н въджщен съвъдъний твой.

Бжди сріде моё непорочьно. въ оправьданих да са не постыждж. Ищівзаёть въ спенье твое дша мою. На словеса твою оунъвахъ. и с'конъчасте очи мой въ слово твое. глюще. къгда Утівшищи ма.

- 150. Пко бълхъ іжко мѣхъ на сланѣ. и оправъданий твоихъ не забълхъ. Колико естъ дний раба твоего, къгда сътворищи ми С гонащиихъ ма сждъ. Повъдаща ми законопръстжпъници гломений, нъ не іжко законъ твой ги. Въса заповъди твом йстина. Безъ правъдъ погънаща ма помози ми. Мала не съконъчаща мене на земли. Азъ же не оставиаъ заповъдии своихъ.
- 160. По милости твоей живи ма. съхранж съвъдъний оустъ твоихъ. Въ въкън ги слово твое пръбънваетъ на нбси.

Въ родъ и родъ истина твоа. Основа землю и пръбываеть. чиненнимъ твоимъ пръбываеть днь. ыко всъчьскаю ра ботъна тебъ.

І́яко а́ще не законъ твой пооўченье мое е́сть то погыбль бымъ въ съмѣрении мое́мъ.

170. Въ въкъ не забждж оправьданий твойхъ.
піко въ нихъ живилъ ма еси.
Твой есмъ азъ. спси ма. піко оправданий
твойхъ възискахъ.

Мене жыдаше гръшъници погоубити ма. свъдъний твой разоумъхъ.

Встком коньчины видехъ коньцъ. широка заповедь твога зъло.

Гако възлюбихъ законъ твой ги. высь днь пооўченье мое есть.

- 180. Паче врагъ мойхъ. омждрилъ ма еси. запо въдиж моеж. пко въ въкъ мот естъ. Паче в съхъ оучащийхъ ма разоумъхъ. пжо съвъдъний твой пооченье мое сжтъ. Паче старьцъ разомъхъ. пжо заповъдии твойхъ възискахъ.
  - © всёкого пжти зъла. възбранихъ ногама своима. да съхранж словеса твои. Отъ сждъбъ твоихъ не оуклонихса. ыко ты законъ положилъ еси м'нъ.
- 190. Коль сладъка грътани моем словеса твогі. паче меда оустомъ моймъ.
  - © заповъдий твойхъ разбитахъ. сего ради възненавидъхъ въсъкъ пжть неправъдът. Свътильникъ ногама моима законъ твой. и свътъ есть стьзамъ моймъ. Класа и поставихъ съхранити сждъбът правъдът твоей.

Съмърнхъса вельми ги живи ма по словеси твоем8.

200. Вольнай оусть мойхъ блговоли ги. И сждъбамъ твоймъ наоучи ма. Дша мой въ ржкоу твоею въинж. и закона твоего не забъхъ. Положиша гръшъници съть м'нъ. и С запотдии твойхъ не заблждихъ. Наслъдовахъ съвъдъный твой. въ въкъ. ико радованый срца моего сжть. Приклони срце мое сътворити правъдъ

прав'дът твою въ въкът за възданик. 210. Законопръстжпъникът възненавидъхъ. законъ же твой възлюбихъ. Помощъникъ мои и застжпъникъ мой еси тъ на словеса твоа оупъвахъ.

Оуклонитесь отъ мене зълобивий.

Испътан заповеди ва моего.

Привин ма по словеси твоемоу и живъ бждж. и не посрами мене отъ чаганий моего.

Помози ми в спсжса. и пооучжса въ оправъда ниихъ твойхъ въинж.

220. Оуничижиль еси высь Истжпажщай отъ правъдъ твойхъ кіко неправъдъно помъщленые ихъ.

Пръстжпъникъ непъщевахъ въсъ гръшънъм земли.

(Пригвозди страсв твоемь плъть мож. Отъ повълении твойхъ оубоживса. Сътворихъ сжав н правьдоу. не пръ да ждь мене обващиймъ ма. Пожиди раба твоего въ баго. Да не оклеветакть мене гръдии. Очи мой исконьчастеса въ спсеньй твой. И въ слово правьдъ твой ... Сътвори съ рабомъ твоимь по млсти твоей. Оправьданийнь твоймь наоўчи ма. Рабъ твой есмь азъ въразоуми ми. и оувъмь съвъдъный твогі. Врема сътворити тви, разориша законъ твой. Сего ради възлюбихъ заповъди твом паче злата в тживпаньзий. Сего ради къ высвив заповедемъ твоимъ направлахъса. Высакъ поуты неправьды възненавидехъ. Дивьна съведень тво ... сего ради испътай дша мой. Съказаные словесъ твойхъ просвъщайть. й разоумъ дайть младеньцемъ. Оуста мол отъврьзохъ й въвлекохъ дуъ. мко заповедин твойхъ въжделехъ. Слава. Призърн на ма и помилоуи ма по соудж любащихъ віма твоні. Стопън мож направи по словеси твонмоу. И да не оудобла(е)ть ми вьсако безаконий. Избави ма Ж клеветы члвча. И съхранж заповъди твой. Лице твой просвъти на раба твойго. Наоучи ма правьды твойи. Исходина водьнай изведосте очи мон. Понеже не съхранихъ закона твонго. Правьдьнъ нси ги и прави пжтик твон. Заповъдъ правьдж съвъдъний твои (и) истинж зело. И ставила ма есть жалость твога гіко забънна словеса твогі врази мой. Рождьжено слово твой зъло. и рабъ твой възлюби й. Юноша азъ есмь похоуленъ. правьдъ твовхъ не забъкъ. Правьда твогі правьда въ въкъ. ні законъ твові їстина. Свърби и бъдъ обрътоша ма. Заповъди твогі пооучений мой соуть. Правьда съвъдънигі твогі въ въкъ. Въразоуми ма и живъ бждоу. Възвахъ вьсемь срацемь моимь. и оуслыща ма ги. Правьдъ твоихъ възищоу. Възъвахъ къ тебъ спси ма. и съхраню съвъдъный твой.) Варихъ въ безгодий. възъвахъ на словеса

Варихъ въ безгодий. възъвахъ на словеса твою оупъвахъ.

Варисте очи мой въ оутроу пооучътиса словесемъ твоймъ.

Гласъ мой оуслыши ги. по млсти твоей. по сжаьбъ твоей живи ма.

Приближишаса гонащей ма безаконеньемъ: отъ закона же твоего оудалишаса.

Близъ еси ты ги. и вси пжтье твой истина.

10. Испръва познахъ отъ съвъдъний твойхъ. шко въ въкъ основалъ еси.

Важдь съмъренье мое. и изьми ма. ако закона твоего не забъихъ.

Сжди сждъ мой. Избави ма словеси твоего ради. живи ма.

Далече & гръшьникъ спснье. ыко оправьдании твойхъ не възискаша.

Міти твом мъногы ги. по сжаъбъ твоей жави ма. Мънози изгонащей ма и сътжжъжщен ми.

20. С съвъдъний твойхъ не оуклонихъса. Видъхъ неразоумъванжщана и стаахъ. ико словесъ твойхъ не сохранища. Виждь ико заповъди твом възлюбихъ. Ги. млстъж твоенж живи ма. Начало словесъ твойхъ истина. и въ въкъ вьсм сждьбъ правъдъ твоем. Кънази погънаща ма безъ оума. С словесъ твоихъ оустращиса срдце мое.

Въздрадоункса азъ о словеськъ тв'онкъ. ако обрътам 80. користь мъногж.

Ненравьдж възненавидъхъ. и мръзъ ми. законъ же твои въздюбихъ.

Седьмищ'ди днымь хвалихъ та. о сждыбахъ правьды твоеа.

Миръ мъногъ любащиймъ законъ твой. и нъсть имъ съблазна.

Чаніхъ спсеный твоего ги. и заповёди твоа въздюбихъ.

Съхрани дша могі съвъдънигі и възлюби а зъ.

40. Съхранихъ зяповъди твой и съвъдъний твой. Пако в'си пжтий мой пръдъ тобож ги. Да приближитъса мітва мой пръдъ та ги. по словеси твоёмо въразоуми ма. Да вънидетъ прошенье мое пръдъ та ги. по словеси твоёмоу йзбави ма. Фригнъте оустънъ мой пънье. егда ма набчиши правьдъ твоёй.

Провъщаетъ азыкъ мои словеса твой. Ияко в'са заковъди твоа правъда.

50. Бжди ржка твом. да спетъ ма. гако заповъди твом изводихъ.

Възлюбихъ спёнье твое ги. и законъ твой побченье мое есть. Жива бждеть дша мою. и въсхвалитъ та. И сждъбъ твой помогжтъ мънъ. Заблждихъ ко овча погъбъщею възищи раба твою стако заповъдий твоихъ не забъхъ).

M.

Новгородскіе листви *).

J. I. cp. Ocrp. Eb. 135—136. C. K. J. 58—60. B. e. 78—79.

(∴ не̂: ē. стаго. поста. е́уалиѐ. С Марка. глаз. рві: → ева С Марка гла рві. — Въ врѣма оно повить Итс о ба на десате о́ученика сынъ члчьскы и. не приде да по СЛОУЖАТЬ КМОУ нъ да послоужи ть. и дати дшж сво) ж избавленик

1. 38 МНОГЫНА (=-ГЫ) ∴

не е поста. Въ оно при $\dot{a}$ ть (=поемъ) $\dot{lc}$ (ъ) о ба на десате оученика -снъ члскъ(і) не приде да по CJOYMAT'S ÈMOY. нъ (да) послужи тъ. н дати дшж сво ж. избавление за многъц:~ сж⁶ пвътьнаю, але^{та} гла е $\times$ ev. $\mathbb{C}$ I(ω)(= Иоана) гла ева $\mathbb{C}$ Мар $\overline{b}$. $\overline{c}$. $\overline{c}$ $\overline{d}$ 1)

3A (**= c**~~A~~)

^{*)} Все, что въ скобкахъ на явомъ столбцв, взято для дополненія смысла нан какъ разночтенія изъ Остромирова Евангелія. Что на правомъ столбца, взято изъ Саввиной книги, а къ скобкахъ и подъ строкою отличія по Ватиканскому глаголич. евангелію.

¹⁾ Вивсто этихъ двухъ строкъ въ Ватик. евангелін: сж⁶ е по Лаз ева о Іоа гла пта.

Въ връма оно бъ клинъ. бо ла **Лазаръ** (= -- ь) о тъ Висаниња градьца Ма риина и Мароъ сестры кыл. бъ же Мариы помаза въшин Та муръ мь. и отъръши но ЗВ КГО ВЛАСЪІ СВО EMB .: Кы же братъ. Лаза **—** посъ ластъ же сестръ к

1.6. ГО КЪ НЕМОУ (= HК —). ГЛІЖ ГО КЪ (= КЬ) НЕМОУ. ГЛЖ (= IЖ) шти (=-щи) ги се кго же щи ги (се его же) $_{-b}$. стышавъ же Іс (Иіс) ре че .. си бользнъ (= -ь) нъсть къ съмрь ти. нъ о славъ бжи н. да прославить, CA CH'B BXXI(II) KIX + любитие (= —па=) же $I\bar{c}$ (=Иīc) Ma

рож. и сестрж кы и Лазара (=-ры) кгда же слъппа шко бо

Въ опо бъ единъ (= етеръ) бо ла Лазоръ̀ (=-за-). о (=w) тъ Витани**м** (= ea- --) град(ц)а. Ма рина. и Марьты (= Марты) сестръ е а. бъ же Марим (— на) помаза мъ. й отърьши (=-те-) но зъ есо власт сво ел же братъ Лазо $p_P(=-P)$ considered =-1 parame =-1 parame =-1 parameter =-1 paramet посъ

 $actb (=-e) me^{s}$ cectpb è (чирет фотварон) слышавъ же Іс (ъ) ре че. си бользнь нъстъ въ съмрь (=ъ) ти, нъ о славъ вже і. да прославитъ CA CH'S BXBI CIX. любатые (= — бта—) бо ⁴) Ic Ma

рьтж (=-рт-) и сестрж ел. и Лазора (=-за-). е́гда же оуслыша ыко бо

²⁾ Въ Ватик: «ем же брать болбаше Лазарь».

³⁾ Въ Ватикан, же нътъ.

⁴⁾ Въ Ватик. бо нътъ.

лить (=-ь) тогда прв бъкть на немь (=нкмь) же бъ мъстъ лъ ва дни (= дьни)--. --Потомь же гла оу ченикомъ--- нав мъ въ Июлен па 2, КЪІ---ЃЈаша КМОУ оученици кго-ра вви. нъинъ иска(а)

хж тебе камени кмь побити Ию дей (=Иоу-) } и пакъ ли илеши тамо ₹ ₩ въшта (=оть-) $I\bar{c}$ (=И $\bar{c}$) -не *ав*ѣ

ли на месъте го динв ксте въ дь ни. А"ште кто хо дить (= -ь) вь (= въ) дне (=дь-) не по ТЪКНЕТЪСА (=-Tьса). iako свъть мира сего ВИДИТЬ (=--ь)-+ Аште ли кто (= къто) ходи аще (ли) къто ходи T = (-b) HOШТИЖ (- - III -) ПО ТЪ НОЩИЖ. ПОтъкнетьсъ. Бко свъта нъсть о не мь (= нк-)-си рекъ и по мъ. сице (=си) рече и по

литъ ⁵) тогда (же) прѣ быстъ (=бы^с) на немь же бѣ мѣстѣ. $\bar{\mathbf{B}}$ (=дьва) NO BET 9% ($\mathbf{z} - \mathbf{z}$) we the open ченикомъ. илъ мъ въ Июдеж. па къ глаша емоу 8ченици е́го 6). оучи телю (=равви). нънни (=-в) ricra(a)

хж тебе вамени емь побити Ию деі ⁷). и пакъі **ли** идеши тамо. $otb(= \overline{w})$ въщавъ $I\bar{c}$ (ъ) рече ^{8}). не двъ

ЈИ НА ДЕСАТЕ ГО динъ есте въ д' He (= H). Ame (amte RTO) XO дитъ (= --и) въ дне (= -дьне) то ⁹) не по ТЪКНЕТЪСА. МКО свътъ мира сего видить. тъкнетъ(---ть)са. гако (=ѣко)

свѣта нѣстъ о не

⁵⁾ Словъ: «егда же оуслънна како болитъ» въ Ватик. нѣтъ.

⁶⁾ Слова ето въ Ватик. нътъ.

⁷⁾ Въ Ватик: «искаахж тебъ Июдеи камениемъ побити».

в) Въ Ватик: « wвъща I с ъ».

⁹) Слова то въ Ватик. нътъ.

26. семь гла имъ--Ла заръ (=-ь) дроугъ на шь оусъпе нъ идж да възбоуждж (=-6ж-) и-рекоша же оуче ници кго. ти. а ште (=аще) оусъпе спенъ

бждеть-рече же $\overline{\text{Ic}}$ (= $\overline{\text{Uic}}$). O CEMPLE KTO

они же мынъща гако о оусъпени^и (= ни) съ ноу гакть-тогда рече имъ $I\bar{c}$ ($=M\bar{c}$) не оби рече имъ. $I\bar{c}$ (ъ) не оби ноуњей Лазаръ (=-ь) оумръ-и радоу жса васъ ради". да върж имете. пако не бъхъ тоу нъ идъмъ къ не Moy (=H ϵ -)+péqe же Θ o (ма нарицакмъ и отизнрир къ оученикомъ идъмъ и мъі да оумьремъ съ нимь)

семь гла. Ла зоръ (=-за-) дроугъ на шъ оусъпе (=-сь-) нъ идж да възбоуждж і. ръща же (емоу) оуче ници его (=е) ги а ще (=аште) оусъпе (=-сь-) спнъ (=спсенъ)

бждетъ. Іст же ре че (= вѣшта) 10). о съмрьти (=-мръ-) ėго.

они же мьнъша ыко о всъпени (=оусь-) съ на глетъ. тогда ны (= -ноуы)са. Лазоръ (=-3a-)

Умрътъ. и радоу тжса васъ ради. да върж имете. ыко не бъхъ тоу. нъ идемъ къ (=кь) не моу. рече же Оо ма нарицаемъ **длизн**РПР (=—не—) къ оученикомъ. идъмъ (=-м) и мъ да оум(ь)ремъ съ нимь.

¹⁹⁾ Въ Ватик: «Вѣшта же Ісъ».

(въ почат

J. 2. Octpon. e. 143. 145-146.

C. K. J. 64-66. Bat. eb. J. 82-83.

по цвътьнъй н'аъ èvлвè :: С Ма•. гла•. см → Въ връма оно свдащоу И ісови на горъ Елеоньств въстанжть бо лъжин Хрьсти ирфqп ивжеци и лалать зна MCHBIZ BEJRIZ и чоудеса шко првльстити аще ксть възм° жьно избыра нъна се пръжде Dekoxp) · вамъ+а́ште(=аще) же ре вжть вамъ, се въ поустыни ксть. не изильте. се въ кровъхъ не имъ те въръј -- пако же бо мічны (=мяі, -) всхо бо мічня (=міня) всхо дить отъ въсто

Πô $\overline{\text{сты}}$ (=-ы велякы ^{1}) не $eBa^r W Ma^* r_1a^* cr(=ckB)$ Въ о́но с. (=Въ о с.) сваащю Iсви (=Исоу) на горъ **Елионьсцъ** (= Елеоньстъ) въстанжтъ бо лъжи $X\overline{\mu} (= X\overline{c}\tau\overline{\mu})$ (edddu =) odu ibacr p и дадатъ зна менви (=-ф) велии (=-ф) и чюдеса. iaко (=-b-) пръльстити. аше естъ възмо жъно (— жь —) избра ный. се пръжде рѣхъ вамъ. аще ре вжтъ вамъ, се въ поустыни (есть). не відъте, се въ Съкровъхъ (= вро-) и 2) не имъ те въръп. нако (=ь) же дитъ. отъ $(=\ddot{0})$ въсто КЪ. Й ІЗВІВНТЬСА (=—JІЗ—) КЪ (=—b). И ІЗВІВНТЬ СА до запада (=-ъ). тако

бждетъ пряшъ

ствие сна чл-

ствик (=-шь) сна чловъ

до западъ. Тако

бждеть пришъ

¹⁾ Слова «великъта» въ Ватик, нътъ.

²⁾ Въ Ватик, и ивтъ.

бик же. по скръби дняя (= дь —) твхъ. слице (=c12HP--) мрькнеть (=мь-) и лоу на не дасты свъ (та свокго. и звѣ) 1.6. ЗДЪІ СЪПАД(ЖТЬ СЪ) неесе - и силы (неее) снъіл (=-сь-) двигнжть CA-+ I TOTA IZBUTA (СА) ЗНАМЕНИЕ СНА $\mathbf{u}$ лов $\mathbf{b}$ $\mathbf{u}$ ьскаго (= $-\mathbf{a}$ аго) на небеси (=нБси)-и тогда ВЪСПЈАЧЖТЬСА вьса (=--га) кольна земь скапа-- и оузьра ть сна чловъчьска аго (= чічь —). йджшта (=-ща) на о бляпрх небесны ихъ (=нбсь-). съ силож и сла хъ. съ силож и сла BOIX BEJUKOIX-I-IÉ посъјеть (—лкть) айгелъ СВОБА. СЪ ГЛАСОМЪ (=-СЪМЬ) великомъ (=-къмь) тржбъ ныимь - и съберж (ть избъранъпъ кго

чьскааго---нде же

троупъ. тоу събе ржться орыи -- а

бо аше бжаеть

ска (= члча) иде же бо аще бждетъ троунъ (— ь) тоу събе ржтьса (=сь-) орын. и а бие (же) по скрьби (=скръ-) дьны (=-нии) твхъ. Сльньце (= CIPHUE)

мрыкнетъ й лоу на не дастъ свъ та своего. и звъ зды съпаджть съ нфсе и в) силы (фо) нфсный двигнжтъ са. и тогда гавить (=====) са знамение сна члскаго (=члча) на нъси. и тогда въсплачжтъ са вса колфна земь скага (=-наа). и оузьр▲ тъ сна члска о вн вшждарт (вртр о

блацьхъ носкъи(и) BOIX BEJUCIX. (II) посълетъ а $\bar{r}$ лъ (= -а $\bar{r}$ глъ) съ гласомъ (=--с'--) велвемь (=-ъ) тржбь номъ. и съберж тъ(=ть-)избранъкі (= избь — нвру) есо

³⁾ Слово и въ Ватик. ивтъ.

отъ (=W) четырь въ 2. ОТЪ) ЧЕТЪІРЪ (=-ь) вѣ (тръ) отъ коньць трь (= -ъ) отъ (= wтъ) коньць (=-не-) небесъ (=нБсъ). до конъцъ $\overline{\text{нбсь}}(=-\text{ь})$ до конь $^{\text{нь}}(=-\text{не}-)$ (=коньць) ихъ. отъ (=wть) смоко **ИХЪ**+-О̂ТЪ СМОКЪ вьница же наоу въвьна (--- выница) же наоу читеса притъчи-читес притъчи. **йгда же оуже въ** егда (оу)же въ и кім: бждеть (=-ь) **мл**а и (=--в) (ена) бждетъ **мл**а **ЛА́ Й** ЛИСТВИК ла. и листвие прозабнеть. въ прозабнетъ. въ сте ізко близъ к сте ыко (= $\dot{\mathbf{p}}$ -) близ $\mathbf{b}$ (=- $\mathbf{b}$) $\dot{\mathbf{e}}$ СТЬ ЖАТВА. ТАКО СТЪ ЖАТВА, ТАКО же и въ е гда (=к—) оу жде и въ егда оу зьрите вса (= вьсѣ) си. ви зьрите вса (=вьсы) си. въ (=BB) дите (= ви-). гако близъ Aвте гако (=B-) близъ (=-P) **ксть** при двьрьхъ-+есть при двърьхъ (— ре —) A'минъ (= —н). Гіж вамъ — ами $^{u(s)}$ гіж (= —іж) вамъ ыко не мимоиле ть родъ съ (=сь) дойде (=лон-) тъ родъ сь. доньде 26. же вса (= вьсы) си бжджть же в(ь)са си бжджть. нбо (=небо) и земли мимо нбо и земьи (=зем в) мимо илеть. а слове йлетъ, а слове са мога не мимо ВДЖТЬ. . ∻ ∻ **ЙДЖТЪ: ~** Ж въ в стъм ве. не. въ вејикъта (=стъта) не imes Eŷ. $ilde{w}$ Ma $ilde{v}$. гла $ilde{v}$. $ilde{c}$ $ilde{z}$ $\overline{c}z (=\overline{c}x)$ Рече тъ (=гь) своимъ Речеть (кь) своимъ

оученикомъ -оученикомъ (=-ь). ^{5}). о дни (=дь-) томь и о о д(ь)ни томъ и (о) часъ, никто же голинъ тог никто же не въсть. ни не въсть, ни ангели (=ань—) нбесъ атли пос HDR (=-cb-). TERMO ции (= нии). Тъкмо обь $(=-83-)0\bar{1}_{b}$ **КДВНЪ**→ единъ. ТАК" о же бо. въдни (= дьни) тако же бо бътстъ вь дьни Ноквы тако бж Ноевы, тако бж деть и въ пришь детъ пришь ствик сна чловъ ствие (=въ дьни) сна чл CRAFO (=4J4a). (чьскааго).

⁵⁾ Въ Ватик: «оученикомъ своимъ».

IV.

Изъ Супрасльской мартовской Четін Минен.

Ганна архиепискоупа Константины града Златооўста го. отъ съказаниы ёуаггельскааго. юже отъ Матеел. на оўтриы юстъ по пат'ьцѣ. събърашаса архиерей й фарисеи къ Пилатоу глаголжште. поманжхомъ юко онъ льстьць юште живъ съп глагола юко по трыхъ дыне хъ в'ьстанж. повели оўбо оўтврыдити гробъ до третиы го дыне. юда како пришъдъше оўченици юго ноштию оўкраджтъ ій. й рекжтъ людемъ ыко въста йз мрътвы хъ. й бждетъ послѣдыным прѣлысть' горши прывым .:

Въсждоу првлість сама са ослівнь ізміть. й не хоташти йстинів помагайть. смотри же. подоба вівровати ізко оумірів. й ізко по гребень бысть. й ізко въста. й то вісе вра гъ дізіз бываать. виждь оубо словеса са сізвідітеліствоунішта о всемь томь. Поманжхомы ізко лість ць онь рече кште живь сы. да оумрыль йсть оубо. по трехь дівнехъ въстанж. повели оутврідити гробь. да й погре бень йсть. йда како приджть оученици йго й оукраджть ий. да оубо аште гробь запечать ів йгьса. не бждеть проказіства ни койго же. да й бес піра оубо оўказаник віскрівсьнок. о йе

м'же въз продлъжисте рвчъ. пойеже бо печать' лъсте. не бъл никонто же проказыства. да аште не бъл ни каного же проказьства, то оуже въста авъ и бес пъра. виждъ како и не хоташте троу ждажть са о оуставыении йстинынымь. ты же ми съмотри оученикы любашта йсти нж. како глаголемыйхъ отъ врагъ. нич'со же съкрънважтъ. аште й оукорына глаголятъ се бо и льстьца и наричжть. и не млъчать ти того. се же показанть и онтахь боунсть. й сихъ безьлобъные и любаштии истинж образъ. понеже ни съмрытиж гивва оуставища. досто йно же и оного вызискати, кле глагола по трехъ дынехъ въстанж. не бо обращтетъ ни кто же тако авъ взвъштана. нъ Їшнина к стъ притъча, ижо же въдъахж глагојемай. й хоташте зъло творыйхж. что оубо Пилатъ. ймате ли стражж. оутврыдите ыко же въсте и оутврыдиша. печатывыше гробъ съ стра жьин. не да войномъ кантив печатыльти. ыто же оувълвъ о немъ не хотваще с ними причаститиса. Нъ гонезноути ихъ хота. й то творить й рече. вы тако же хоштете печа тыльнте. да не дроугым имате виновъны творити. апти ша бо кани войни печатывли. могли быша глалолати. аште и льжа и непривы словеса глаголемаю. нъ обаче же жко же и при инвув не стыдвахжса. та ко же й о семъ быша глаголали, бко войни твло давъше оу красти подаща оу ченикомъ в о въскръсении сълагати слово. нъны же ти сами оутвръждъще. ни того могжтъ глаго **ЈАТИ. ВИДИШИ ЈИ КОЈ МИ ТИ СПЪЩАТЪ О ЙСТИ** нъ е не хоташте, не бо нъ ти придоша, ти

просиша ти печатывша съ страженя. тако же другъ дроугоу бълги клеветаремъ й обли чителемъ. цъ и коли оубо оукрали бъща въ сжботж и како. не бо бъйше льтиж пристжпити. аште ли й законъ пръстжпили бъ ша. како оубо сымвахж ыже толь страшиви пристжпити. како ли приноудити можа хж. что же глаголящте. что ли твораште. кънить ли пообщтениемъ. стоюти хотъ ахж за мрытвыца. кожга отъдании чанжщте отъ него, конго отъмы штениы неште жива видъвъще съвазана бъжаща. й по оумръ твий ли хотвахж за нь дръзовати. аште да не бы въсталь. то како то есть разоумьти же тако хотвахж сълъгати въскръсению не бывъшоу. си ръчъ отъ того. мно го о въскрьсении имъ глагола. й часто глаголааше. тако же и самий сии ръща, тако по трыхъ дынехъ въстанж. да аште оубо не бъ въста ль ізвъ. ізко же акъ првыбштени син. и противж цвав странв о немъ бо боржштесм и без домоу. и без града бывъше отъвръ глиса его быша. й не быша таком рачили **е́моу възложите славъ**и. акън прълыште ний вь' сетьным бъды, того ради въпадъ па въ бълът, а бъо же не быша могли того сълагати, ашти не бъло въстаник, се ни слова тръбоунтъ. чим бо пъванжите. хъ тростия ли словесънмий. нъ вь'съхъ бъхм гржбыши. нъ богатъствомъ ли. нъ ни жъзла ни оноушта ймъйхж. нъ доброродьство мъ ли. нъ оубози и отъ оубогъ. нъ отьчьство мъ ли великомъ. нъ отъ мъстъ обахж не нарочить. нъ множьствомъ ли своймъ.

нъ не бъйше йхъ боле клиого на десате, и ти же распрашени. нъ обътаний ли оучителевъ нъкоторыйми. ашти бо не въстаа. то ни та хотвахж ймъ върьна бълти. како ли можайхж сътрыпьти народоу бъсаштоу са. кан бо връховь на вратарица жены словесе не сътрыпъ. й прочий же выси. съвдза на тъчыя оузь рввъше разбытошаса. како оубо оумъисляли бъща. на коньца выселе нъм тешти. й въсадити сътворенок слово о въскръсений. или бо овъ противж женъску првштению не сътръпв. овъ же пржтивж вжав. како можаахж противж цесаремъ й кназемъ й народомъ стати. ижде мечи й ск° врады. й пешти. й бечисмень нъ по въ са дьни сьмоьти. аште да не бъща въставъ шааго насътилиса намановения, толика знамении бъща. й толика чоудеса. й ничъ со же са отъ техъ оустыдеща Жидове. нъ распаша сътворьшайго. а тъмъ ли хотъй хж прость бесьдоужитемъ въровати о вы стани. нъстъ то тако нъстъ. нъ въскръсъшааго сила то сътвори. съмотри же ми зълодъйство йхъ ржжьной, поманжхомъ ръша ыко глагода льстынь онь кште живь сы, по трехъ дынехъ въстанж. да ащте лыстыпъ бъй лъженя прынштайше что са бойте и риштете. и толико спъшеник творите. бо ймъ са ръща. кда како оукраджтъ и. оуче ници его. и пръзъстать многым. й то же ы виса не ймы съ проста слова. нъ обаче зълъ любопърива бълвантъ и бе стоуда. и бесловъ ныйми начинайть. и до третийго дыне повельша оўтврыдити. акы о оўставыхь боржштеса. и хоташте показати. и пръдъ симъ льстыца сжшта. й до гроба зъль продлъжажть. того дъла скоръй въста. да не рекжтъ сълъга й оукраденъ бъюстъ. се бо грв ха не ймжтъ еже скоръе въстати. а еже по здък зазора бът плоно бъло. не бо нъ ащти не тъгда въсталъ седаштемъ темъ тоу и стръгжштемъ. нъ отъшъдъшемъ по тры хъ льнехъ. имвли быша что отъввшта вати й глаголати. аште и неразоумы то го ради вари. лівпо бо біваще сівдащтемъ ймъ й стръгжштемъ бълги въстанию. да й въ трьхъ оубо дьнехъ жтрь подоба бълти. ащте ли мимошълъщемъ, й отшълъщемъ бжлж тъ. стражемъ хотваще зазороно двло бълги того ради й печати прости шко же хотъахж и войни присъдъахм. й не рождаахм въ см ботж то твораште. й двлажште. нъ на ка но тъчыя зырвахж на свой пронырыство. га ко же тъмь' да оделъжтъ. кже сетънааго бе зоумым есть. й страха зыло потрасажита го высако. ймъшин бо того Жидове оуміръ ша болть сл. цей ашти прость чловекь ле по бы пъвати. нъ да оувъдать тако и живъ самохоты пострада. кже пострада се й пе чать й камы й стража. И не могоша ёго оудръ жати. нъ кано бъвакть тъчыя. кже обли ченоу бълги гробоу. й вывъреноу бълги отъ сего въстанию. не бо нъ й войни стръжаахж. Жидове присъдать, вечеръ же въ сжботж освитажшти, въ каннъ отъ сжботъ. приде Марий Магдалыни. й йна Марии видеть гроба. й се тржсъ бысть великъ. й гтель бо господынь същедь съ небесе, пристж

пивъ отъвали камъ отъ дверий гробоу. и съдъаще на немъ. отаще же видение его акъ майний. и блежда кто бъла акъ снъг. по въскръсений аггелъ. почто оубо приде и камъ отъвали, женъ дъли, ты бо того тъгда видеша на гробе. да ймжтъ оубо върж іжко въста. видъша гробъ тъ шть твла. того ради въза камъі. того двла и тржсъ бъістъ. да въспранжть й подвигнжть са. пришлъ бо бъща іжо же масло вілийти, и въ ношти то бъюстъ. й подоба бъ нъкоторыймъ й оусънжти. и ч'со ради й почто рече. не бойте вы са. пръжде а гонажайть бойзни ти тъгда гла глаголеть о въскросений. й кже вы многж кажжийж чьсть й кажжштоу ыко сетьнай ожидаем ть дръзнявъшийхъ кже дръзняща сътворити апте са не покажтъ. не бо истъ вамъ рече боюти са. нъ онъмъ распынъшиймъ отънымъ оубо и мъ богазнь'. й словесы и лицемъ. не бо нъ образъ свътълъ показа. благовъштений же сипа не сы приведе глагола. въдъ тко Іса распатавго йштете. й не срамыййсть са распата нарича. се бо начало благынымъ въста. отъ кждоу ілко же рече. аште й мнв не въроунта. то того слове са помънъта. да й мнъ не не въроуйтъ. таче й йно оуказаник. Градъте видите мъсто. й жде лежа. того ради въза камъі. ійко же й отъ се го тема възати оуказъ. и рыпета оученикомъ. мко оузърите и въ Галилей. й йнъмъ благовъ стити стройтъ. кже има паче творыше върова ти. и добрѣ въ Галилен гонѣжал дѣлъ и бѣдъ. ыко же не страхоу сътжжати върв. й ізидоста й з гроба съ страхомъ ѝ радостиж. почто. оучасть но брждик видеша й преславьно, гробъ тъ

шть. йжде прежде положена видеша. Тем' же и веде и на видъник. да обокмоу бълдета сьвъдътелы. й гробоу й въскръсению. не бо нъ помъщинахж. ико некто же его на вызалъ. войномъ многомъ съдаштемъ. аште да самъ са не въскрѣси. того ради и радоуж̂тъса й чоудатъ са. и въс толико пръбъиваний приймыйть отъ даний, иже прывок видети й благовестити. не глаголанаа тъчыж нъ й виденам. ти пойеже изидота съ страхомъ й радостиж. се Исоусъ. сь' ръте и глагола радоуйтаса. Тъ же аотъ и за но зъ. съ пръвеликомъ веселиймъ к немоч при текши првіємаста же й дръжаниймъ знамений и извъштении въскръсении. й по клонистаса юмоу. что оубо тъ. не бойта са. павы й тъ богазнь изгонить. протваръл пжть' въръ. нъ идъта и повъдита братьи моей. да иджтъ въ Галилеей и тамо ма видатъ. съ мотри како те и тъ. тъми оученикомъ бла говъститъ. еже многащии глаголахъ. йже паче родъ бечьстынъ, въ чысты ведъг. и въ бла гы належда, и болашта инфли. васнь' кто васъ бъл хотвлъ такъжле бълги. й по нозв ати Исоусовъ можете и нънни клико же васъ хоще тъ не по нозъ тъчыя и по ржцъ. нъ и по главж **АТИ ЧИСТЖІЖ ОНЖ. СТРАШЪНЪИХЪ ТАЙНЪ НА** същтанясь, чистжия сывъстиня, не сыле же тъчыж, нъ й въ инъ дынь оузырите й. сы нейзгла големжіж славоіж бноіж. й народомъ аггельско мъ граджшта. ащте въсхощтете чловеколюбиви быти, и слышати имате не си словеса тъчня. іжо радоуйтесь. нъ й йно. йдіте благословький отца можго. приймате оуго тованок вамъ цъсарьствик. пръдъ сложе-

ниймъ мира. Бждъте оубо чловъколюби ви да то оуслъщите, и вы златоносивъта жены видаштам течений женьской, сыя АЗЖ ПОНЪ ДО ПОЗДЪ НЪКОДИ ОТЪЛОЖИВЪЩА златьнааго желаний ижо же аште ръвъноу кте женамъ. пръмъните оутварь ких же о бложени йсте. милостий обложиващесь. кын оўспёхь повёжаь ми чьсть нааго ка мении сего. и златомъ шьвенъйхъ ризъ. радоуктъса глаголеши. о сихъ дша й весели тъса. азъ тебе о приобрътений въпращах. ты же ми връдъ повъдании. Нже бо о том' праздыновати й радоватиса. й прилыпъти вич'то же нъ того горе. горчайши бо лютай си работа бывайть неда кто й работам радоунтъса. къгда бо тако же нестъ подоба. поспъшите на доуховьной дело. къгда же **ЛИ** ПОСМЪНТЪСА. МО ЖЕ НСТЪ ЛЪПО ЖИТІЙСКЪІ мъ потръбамъ. йко же мнитъ радости достойнна. Кже здатомъ вазатиса никоди же нъ моля то отъложивъша. милость прио браштамы. въводаштал въ цесаріство небесьной. Иго же бжди высвить намъ полоу чити. благольтих и чловыколюбиймъ та нашего Їсоуса Xca. кмоу же слава вь' въки въкомъ. амин 🔆

Наъ той же рукониси.

I.

Мѣсаца марта въ ї. мжка стааго Кодрата *)

Аноупать рече . . . послоушан мене дроуже, я вызвъштж о тебъ въ проу и старъвшинъскомоу саноу бждж ти ходатан, тъчиж аште богы блгодарьствиши, пръблженъи же мчикъ Христосовъ Кодратъ рече. Аноупате не жродъствоуи. богы гла. не бо сжть мнози. нъ кдинъ Бъ опъ. отъ него же вьса. и клинъ гь Ic Xc им' же вьса. Аноупатъ рече. сжтъ оубо множанши бози. пръже заповъда двъма на десате жръти богома. им же повинжти са подобаатъ и поклонити **) «стыи» Кодратъ «съ дръзновеннімъ великомъ гласомъ възъпи гла» (рече). «не добро кстъ многомъ богомъ бълти. Кдинъ бъ да бждетъ, кдинъ пръ» (мое дрьзновение. ни ты. ни прь ***) твои. ни инъ кто отънати отъ мене может). Тъгда (=то -) аноупать разгитвавъса повелт и (=его) сьвлышти (=съ-щи) и на дьств (=по дъскв) протагъше (=распати и) бити и жилами «соуровамі» гла. повъждъ (=рьци) си (=свое) има. ономоу же не отъвъштаванжитоу (=-щанж-) въпрашааше слогы аноупать (=а. с.). что има кмоу ксть (=что са нарицаеть). оні же ріша. Кодрать (=Кондранть). нъ н велика рода кстъ. аноупатъ рече. поштадите в (=его). въставите и (=его) отъ дрвва. и рече к немоу. что се сътвори намъ (и) по что прокоуди чинъ свои (=оукоризнж сътвори о себъ). и призъвавъ и (=-въ его) близъ себе (=ближе) рече к немоу. почто (= чесо ради) санъ свои (=-а-его) и

^{*)} Разночтенія, пом'вщенныя въ скобкахъ и подъ строкою взяты явъ Русскихъ листковъ Имп. Публ. 6-ки XI в'вка; въ казычкахъ ставятся слова, не находящіяся въ чтенін этихъ листковъ.

^{**)} Первый изъ Русскихъ листковъ начинается такъ: (тръ)пѣхъ о тебѣ. въра твоего дръзновению. скоръе оубо прѣложиса.

^{***)} Въ пода. ррь вийсто прь.

родъ (=-а) оставивъ (=ни въ что же положив) къ соуктытьи крыстивныеть въръ (= в. к.) пристжпи (= поиде). Блаженъи же Кодратъ (= Кон —) рече азъ бърахъ припадати (=изволихъ примътатиса) въ домъ (= въ д-оу) ва мокго. «паче» некъли (или) жити въ жилиштихъ гръщънъихъ (= гръшъникъ). аноупатъ рече. послоушан мене (=покори ми са) и «по»жьри бгомъ. да не тако (=акъі) зълодън «зыв» оумъреши (=оумъ-). (и ли иъси слышалъ заповеди пра и стынкъ болиръ. и колико отъ ижвь добрынхъ и чоуднынхъ въставища, ни единомоу крстимнж жити). «стыи» Кодратъ (= Кой —) рече. блаженъ истъ мжжъ (=-ь) иже не идеть (= шьствова) на пжть (= въ съвътъ) нечьстивънихъ (в на пжти гръщьникъ не ста), и на съдалишти пагоубънъщих (= гоубитель) не съдъ. нъ «бждетъ» въ законъ гни воли кго. Перинии (= Пере —) аноупатъ рече. не пръзыштан (= -ли-) себе Ко(н)драте. о высъкомъ бо крыстиянь (на выса бо к-ы) казны (=заповъдь) пръска (= пръ) лежитъ (=-ь). любо оубогъ ксть (=-ь). любо богать. любо сановить. любо сиръдъ (= радьникъ). «то ни» того (не) «по»штадитъ сждъ (= -вще). «стын» (Кондрать) рече. ев. «вбо» бжик (= сток его) писаник (= $\psi a -)$ глеть (= -ь). Нъсть (=-ь) рабъ ни свободь настъ (=-ь) богатъ (н)и ништъ (= оубогъ). ни варваръ. ни Скуфъ. ни Елинъ. ни Жидовинъ. вьси бо «о гн» ндино нсмъ (= - ь). за не (= тъмъ) мојж та (=ти са) казнь (=заповедь) црьскж (= црь твояхъ) и болърьски (=болар) въ скоръ съконьчаи о мынъ. азъ бо врыстыинъ (= к $\bar{p}$ сти -) ксмъ (= - ь). родъ (бо) мон в достоинъство (= санъ) съ стъими естъ (= -ь). свътыство (= въ свътыости) «имжштинхъ» а не отъ члкъ. иже дынесь сжтъ (= днь имъ сжщиниъ) а оутръ (= -0) не бжджть (= сжть) (Кондрать рече. ев. стое √ание глеть). Аноупать рече «послоушан мене и пожьри». (покориса) и насъщтанса (=насладиса) жизни сел (=житим) и свъта сего. И то (= се) гла аноупать проплакаса (=просльзиса) съ стенаниим (=въздъзханиемь) великомъ (= —ь). (и оуброусомь отврааше лице свое). Доблии (= кръпъкъи) же мчникъ Ко(н)дратъ рече к немоу, не пръдълагаи ми (= не мни прилагам) змиїнъ оумъщлями и димволь (= з —аго лжкавьства) (и) «не» проливаи слъзъ (= сльзы) пьсе и въсхъщтниче не пмащи «бо» мене пръльстьти (= въсхъщтити) раба бжим. Мазимъ (же) кназъ (= воевода) рече пронъривъщ (= непримзнивъщ) члвче. гнъ (=гь) мои, вельлъпъщ (= великолъпьный) милоуктъ та, а ты досажданщи *) нмоу, стый Кодрать рече самъ себе да са плачетъ, о мънъ бо нъстъ тръбъ плакатиса, ни миловати.

H.

Анеупатъ же повелъ в пръди вести вь Кесариж. въшъдъ же аноупатъ въ градъ на оутрим пожръ бъсомъ и повель блженааго Кодрата предъставити кмоу. и пътааше отъ него. аште хоштетъ пожръти. оувъдъвъ же непръложение блженааго мчка рече къ немоу, довыжетъ ти оубо(же) **) аже приатъ (=-алъ еси) мжкы. пристжпи«вь» (и) «по»жьри бгмъ. блаженъи же Кодра(н)тъ рече: игралъ иси съ множ (= м'—) мжками «сими» твоими (= c —). и разгитвавъса аноупатъ повель «простръти и по остроу камению» (= распати его и подъпръти ржцъ емоу и нозъ) и бити і (=его) говаждами жилами (=тини прилежьнъ) по высемоу тълоу. бикмъ же блаженъи (=бл. ж. б.) славывше (=-влыа-) ба гла. многашде (=-ще) бърашаса (= бр—) съ множ (= $\mathring{\mathbf{m}}$ —) (отъ юности моеа) и бо не пръмогоша мене на хръбъть (= хрь—) можмъ (= - ь) коваахж грфш(ь)ници оудалиша (= задлжиша) безаконие ихъ (= свое). и (= да) шко «съ»коньча фалмъ (= -ъма). аноупатъ рече. биште «и» протажьно (= при-

^{*)} Первый Русскій листокъ прерывается на этомъ словъ: «досажда»,

^{**)} Словомъ «(оубо)же» начинается второй Русскій листокъ.

лъжьнъ) (не чоуеть мжкы). добии (= кръпъкыи) же мчкъ Кодра(н)тъ рече. биште. биште (=бии. бии съмъреннаго моего мъха). пльти оубо пакости твориши (= плъть бо връдиши) «а» доуша (же) не връдиши (шимаши връдити). аноупатъ рече. окаане. зълоу бъсоу прводольлъ иси (= обладаеши). «стыи» Кодра(н)тъ рече. тако ми «и» га монго $\overline{Ic}$ Xa зълоу звло (= двлоу) и не тъчыж нд(и)номоу. Нъ и высемоу войнъствоу (= —нь—) кго $\overline{\Gamma}$ нъ ($=\overline{\Gamma}$ ь) быхъ га монго ради Іс(а) Хса. нмоу же слава въ вън аминъ. множьствоу же братьм (=народоу) отъвъштавъшемъ (=отъдавшоу) аминъ. разгнѣвавъ(же)са зѣло аноупать повель ати оть множьства дъва мжжа (= два каа отъ народа) и привести «га» к немоу (пръдъ нь). Атома же вма бънвъшема (повель объснвъше стрыгати и) оставивъ стааго (=блаженааго) Кодра(н)та о блаженътмъ (=-нъамъ) Сатор«н»инъ и Роуфинъ нача пътати (= праздъноваша). Се (=тако) бо бъаста (=бъста) имени (==ь) «ню» повъсивъ же га (=объщенома же има бълвъщема. толико) повель (па) дърати (=стрыгати) «жельзны» ногыты. дондеже чрвва(има) начънжтъ хътъти извалитиса (=хотъахж испасти) на земыж (= -млю). блаженам же мжчима молмста стааго Кодра(н)та и высж (=высю) пръдъстомштжих братых (= -- ВЮ) МОЈИТИ«СА» «БОУ» ЗА НМ. И ВЪЗЪПИВЪ СТЫН Кодра(н)тъ рече. ги Іс Хсе (сне) невидимаго оца. посый (=съпоусти) помошть своїж на нѣ (=нга). «и застжпи га». ен Бе. съмъренънихъ (= - имъ). помилоун рабът своа (=раба свои) и даждъ (= -ь) вмъ (= -а) трыпъник и побъдж «дожин» до коньца. многоу (=м-) же часоу минжвъшоу и ничьсоже (= ниче —) отъвъштанжитема има. отъ многынхъ (= м —) бо мжкъ не можа«а «ста «п» глати. (тогда) повелъ «же» аноупатъ сънемъще (= сънати) га (съ древа того и) пръдати съчьцамъ (мжтелемъ) да на пжти Елеспонта иджште (= да ведъще) отъсъкжть главъ кю (=оусъкнжти и). тъма (=сима) же тако (блаженъ) съконьчавъщемаса мжи болюбиви (=-быци) и хръстолюбиви (=-быци) выслёдъствовавъще ихъ пжтымь (=шьдъще въслёдъ ихъ). вызаща многоцёнъным (=чьстьнёй) мошти кю (=има тёлесё) давъще злато много (=м'-) сёчьцемъ (=мжтелемъ) «принесъще же га» въ свод градъ (= и въ своихъ градёхъ) положища чьстьно (=-нё). блаженоуоумоу же Кодратоу (=б-нааго же К — нта) повелё анеупатъ «коупно и съ инёми въслёдъствовати» (= въ слёдъ ити съ инёми) въ Аполониж (=-ния). и въщьдъ (= вълёзъ) нечьстивъм «анеупатъ» въ пръквищте (= въ храмъ) Аполоново (=-ъ) повелё привести стааго Кодра(н)та и прокъма (= чал), приведеной же имъ бъявъщемъ ноуждаще а «по»жръти (=жрь—) нечьстивъми» *) бёсомъ.

^{*)} На этомъ словъ оканчивается второй Русскій листокъ.

V.

Хиландарскіе листви

(изъ книги Поученій Кирилла Іерусалимскаго). *)

1.

ж (похчен'н к ∴ г свттним ы ж

- ж имь. въ Иерсамъ. и о крыщении. и чьтеник ССЖ
- ж Римьскааго посьлания. или неразоумъкте. и ж
- lpha во клико крьстихомьса въ $X\overline{a}$ Ica. въ сьмърть кго lpha
- ж крыстихомыса. погребохомы бо са. сь нимы кры ж
- ж штеникмь. и прочек... ~

Веселитеса нбса. ѝ радоуйса земли. хота штинхъ ради оусофомь окръплатиса. й очиштатиса. оусофомь разоумьны имъ. ѝ силою поимаа́го. оусофомь й тръстию въ връма мжкъп. нбсъным же силъп. да радоу ютьса. хоташтаа же дша. разоумьнъмь же нисъ. примъсити да приготоватьса...

же по ма)лъ исповъси. нъ не оу ти връмене естъ (= ксть) сихъ слъщати (= — ша—). сти кръщение (= кръщт—к) Ісъ (= —ь)

^{*)} Все, помъщенное въ скобкахъ, взято для дополненія взъ списка Синодальной библіотеки XII въка.

```
кръстивъса самъ. да аще (=аште) снъ бжин кръ
стиса. къто (=кто) оуже кръщений (=крышт -а) не бръ
                                       ты (=ы) бла
гочьстоуёть (= - кть). кръсти же са не да греховъное
                                            (=-b)
прийметь (=-ъ) оставление (=о-влк-к) безгръшьнъ
                                        (=шьно) бо
бъйше. нъ безгръ(шьнъ) кръ(стисл)
(да) благо . . . (= блідть) (бжію й достойньство подасть
крыштанмыймъ. Жо же имъ же двти
причастишаса. кръви. и плъти.) и тъ
причастиса такъ жде (=же). да плътъноу
моу (=пльтьноуоу-) ёго (=к-) пришестию обещьници
бывъше и вже(ствыный кго) благодати (блгдти) (при)
(ча)стыници бждемъ (=боу-) да й темь (=да имъ пакы)
мъ причастие (=-к) приимемъ спсень
имъ (=-икмь) стое (=-к). Змий бъаше (ба-) въ водахъ
                                   (=-ь) по Йовоу
приемлай (=-кмла) Іордана (=\dot{\mathbf{H}}\dot{\mathbf{e}}--) въ оустѣхъ свойхъ.
понеже (=-нк-) оубо подобайше й главъ (=-ы) змъё
въі (=3мин-) съкроушити. Сълбоъ въ водъі съва
за крвпъкайго. да власть приймемъ ( — имъ) на
стжпати (= - стоу-) връхоу (= вър'-)змий й скорпий
                                     (=-ро-) не
хоудъ бъаше (=ба'-) звърь нъ страшьнъ. высь
бо корабь (=-бль) моръскъй (=-ьый) кожа (=-a)
                               ėдино∆ (=к—А) хобо
та е́го (= \kappa—) подъа̀ти (=—\dot{a}—) не можаа́ше пр\dot{a}ть нв
мь течайше (погыбыь) погоублыж (шти)
(сървта) жщай (=ю штай) првдътече жизнь. да
къ (=к)томоу съмръть обрътиться (=-бра-ть-) да спсени
и выси речемъ. къде (=кде) ти съмръти (=рь-) побъда
къде (= кде) ти аде стръкало. «разаръетъ же са съмрътъное
```

стръкало» *) кръщениемъ (=кръштениемь). въ **лазиши** бо въ водж (=-оу) ĕще (=•еште) носа грѣхъі. нъ блгодатьное (-- к) призъзвание (- зь - к) знаменавъ (н—=) жшь не дастъ (=-ь) къ (=к) томоу страшьнъймъ (=-ный-) nompьтоу (= -mьp) быти змиемъ ($=-\epsilon$ -ь) мртвъ ($=-\epsilon$) грѣхъі ($=-\epsilon$) излазиши оживленъ (=--ле---) правдоей (=--вь--ю). аще (=аште) бо съббразенъ (= -зь-) бъютъ (= -ь) подобию съмръти само го спса. и въскресении (— кръ -- А) (съ)подобишиса. или ыко же Ісь (=-ь) вьсего мира гръхъ (=-ы) въсприймъ оумрътъ. да оумрътвивъ (тръ- ръжа въскръ СНЕТЪ (= -ТЬ) правдонх (=-ВЬ-Ю). Тако й ТЪ (=ТЫ) вълват въ волж и образъмь (=-зь-) етеромъ въ водъ погребенъ. йко же й онъ въ камене (= — ни) въстайши (= кши) пакън (=--ы) въобновлений (-- вление) жизни хода (-- та) (да кгда благольти съподобишиса. Тъгда ти власть дасть противоу) сж(постатьныймъ) силамъ (братиса). тако же (по крыштении) м дний йскоушаемъ (——кмъ)бъктъ (=ь) не (=в) ыко й пръ жде сего одолъти не можайше. (нъ ыко высе чиномъ и последьствомь деляти хота аще спсь. тако и ты пръжде крыштений съ соупостаты братисм не съмвиъ. при ямъще блгдть. ѝ оуже двиза правьдь ныши ороужий подвизатисм. И тъгда

аште хоштеши бловъстоуй.)

^{*)} Выраженіе: «разарветь же са съмрътъное стрекало» въ Синод. сп. пущено.

2.

 (Π_0) Оучение (= — κ) $\bar{\chi}$ просвѣщаемъимъ (= щеньимь)

въ Илмѣ (= Йерслмѣ) прѣдано о ā ї (=кдиней на десате) запо

въди й чьтение отъ Къколасайскааго (—Коли—) посълани по (—пось-) блюдъте (—блю-) еда (—к-) къто (—кто) вън (—вы) естъ крадоводай пръмж

дростиж и тъщеж лестиж. по преданию члчю. по стухиемъ миръныймъ. и прочек 🛟 Подобиться добрый датели зълоба, и пла вель вждитеся пішеница мьнимь быти. образъмь оубо къ (=въ) п'шеници оупо доблеваса (= блака-) отъ въкоушений же расмотрым въйми (-въи-) йзъобличаемъ. и дишволъ же прв образоуёться въ ангела свётьла (не да възвратиться идеже и бъ. нъ до пръльстить члёкы. ыко же бо наковально) жестоко сръдце стажавъ непокайно къ томоу иматъ из воление (=1е-). нъ да равъно айгеломъ живжща A (=п) помраченим тъмож (= ть—ю) и невърьства гоубительнымь (=-ныимы) обложить оустрое нйимъ (=-кмь). Мънози влъци объходать въ одеждахъ овьчахъ. овьча очбо одежда ниж ще нъ не й зжбы й ногъти нъ кротъкож обложени кожеж. «й образъмь (--ац -- аминтшалат (* «эшжышацатп бытапрогасор нечестьй (=-чьства) отъ зжоъ обливантъ (идъмь темь же требе намъ ксть бжим) благодать (=блгдеть) (и оумъ тръзвь и видашти очи) да не

^{*)} Выраженіе: «н образънъ безълобивъта прѣльщажща» въ Синод. сп. пропущено.

зизаным мко йшеницж мадъше невъдь ствомъ връдьня бждемъ. ни влъка овь цж мьнъвъше оуйдени бждемъ. ни ан гела благотворива дыйвола непъщевавъше пожръти бждемъ (—боудоуть). обыходитъ бо мко лъвъ ревъв. йща кого пожъретъ (пожръти) по къннгамъ. сего ради пръкъв наказаеть. сего ради нънъшьнъва оучительства.

Сего ради почитаний. Бочьстий же (=60) образъ отъ дъвоёго сего състойтъса. оучений до брочестънъ (=—чьсть—) й дваний благы. да ии оуче ний правъм (=—ам) въръ (=—а) безъ двлъ благъ примтъ на (=—гать—) воу. ни двла творимам без(ь) благоче стънънхъ (= чьстьны —) оучении примтъна сжтъ (= примтъ на сждъ) отъ ба

кай бо пользі (——а) ёже відіти о бі правам оу ченим добрі. й блядь діати (——ати) срамьні. котерьй (——орый) же пакы оуспіхь ціломя дрова ти добрі. хоуловати же нечестьні (——чь—) Вели ко оубо ёсть (—ксть) притажание правовірьні йхь. оучение (——и) навычены (——ник). да трібі ёсть трізва діїа. Ниь же мінози сять (——ь) крадово дащей философие лестин и тыще зестин (—тыштельстию).

VI.

Македонскій листопъ.

тади за то сжть мь прв
же сънабъдъвьше без крилоу възле
СВАТОК СЕ ЕУВНГЕЛИК И ЕЖЕ СЖТЬ ПЬ
казаник сь ними то обаче добръ сжть.
ксть не отьметати съказанив ихь
ь зыловёрьнии отьбігати не
ВО Неистовок положено елико
во положили уангелии боаштеса приложити
и да аште и хоудъ са къде обраштеть приложено
А то то да разоумънть чьтан ако же по ноужди то
ть сътворило а не дьрзостиж ни съмъникмь. не бо
(къ)то же толь дързь ксть и забъльса ако же дързноу
(при)лагати или оуимати слово и еу
комоу оучитель ого лън тъми су
(г) лаголъ полагань истовьими. не бо сжть ны на потръ
(гл)аголи ти и словеса. нь разоумь кго да твиь и жде са
чи Грьчьскы и Словеньскы строине темжде гла
положихьмь, ижде ли или дыльжак сло

гоуба разоумь. то разоума са не отыпуш
глагольмь положихьмь к. не бо равь
можеть присно полагати Елиньскъ азыкь вь инь
— пръдъ(лаганмъ и всыкомоу ызъткоу)
ча и мьнога (бълваеть не бо нъ иже глаголъ въ)
вномь азыцв красынь то вы дроу(звить некрасынты)
сы. ниже вь дроузтыь грьдь. то (въдроузты не грьдь иже)
вь иномь главьнь то вь дроузъ (мь не главьнь. и еже има
MAKEC)
ко то вь иноумь азыца женьско. (бко же Грьчьскы мж)
жьско вма потамос астирь а Слове (ньскы женьска ре)
ка зъвъзда. и пакы Гръчьскы
вмена а Словъньск(ы
лемь Елиньскы панта та (езни) (Словъ.
ньскы высе се прид
ны в пакы панта та
вьсь азыци
· ·
ка глагола нь разоу (придеть)
ва глагола нь разоу
бо дроугонци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(реложьше мжжьскомь именьмь ыко)
бо дроугонци мжжьско (има Грьчьскы и Словеньскы при)
бо дроугонци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(реложьше мжжьскомь именьмь ыко)
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(реложьше мжжьскомь именьмь мко) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицехь глаголь обретанстьса о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставьше истовон ра(зоумь истовь)
бо дроугонци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(реложьше мжжьскомь именьмь гако) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицехь глаголь обретанстьса о(бачень)
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(реложьше мжжьскомь именьмь мко) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицехь глаголь обретанстьса о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставьше истовон ра(зоумь истовь)
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(реложьше мжжьскомь именьмь гако) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицехь глаголь обретанстьса о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставьше истовон ра(зоумь истовь) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(реложьше мжжьскомь именьмь мко) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицехь глаголь обретанеться о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставыше истовою ра(зоумь истовы) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(рёложьше мжжьскомь именьмь гако) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицёхь глаголь обрётаються о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставыше истовою ра(зоумь истовь) положихымь тьжде могжшть. небонь разоумьна
бо дроугонци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(рёложьше мжжьскомь именьмь гако) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицёхь глаголь обрётаються о(бачень) сжть. да мы дроугонци оставьше истовою ра(зоумь истовы) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(рёложьше мжжьскомь именьмь гако) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицёхь глаголь обрётаються о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставыше истовою ра(зоумь истовь) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(рёложьше мжжьскомь именьмь гако) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицёхь глаголь обрётаютьса о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставьше истовою ра(зоумь истовь) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(рёложьше мжжьскомь именьмь ыко) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицёхь глаголь обрётаютьса о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставьше истовою ра(зоумь истовы) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(рёложьше мжжьскомь именьмь гако) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицёхь глаголь обрётаютьса о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставьше истовою ра(зоумь истовь) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна и прела(гаюмь) сказаниа пьч оучеть кый кый оучеть кый кый кый нать е слово проглаголати д наоучж или несьвёды словесь амб и пь оученикь великь по ис обрати обрати обрати обрати овою вже хоштеть божь разоу
бо дроуговци мжжьско (вма Грьчьскы и Словеньскы при) деть женьско да п(рёложьше мжжьскомь именьмь ыко) же лежить Грьчкы на велик(ж исказж быти прило) женир мало же сицёхь глаголь обрётаютьса о(бачень) сжть. да мы дроуговци оставьше истовою ра(зоумь истовы) положихъмь тьжде могжшть. небонь разоумьна

VII.

Евангельскіе листки библіотеки В. М. Ундольскаго *).

въ пон

% 6 K 1. 6 ∰ W V € 1. V V € ___

1. Ре ть 1) притъчж сиж. подмоно есть црство носное. члвкоу съввъшоу доброе съма. на селъ своемъ. съпащемъ же члвкомъ. приде врагъ его и въсът плтвелъ по сръдъ пъшеница и штиде. егда же проза бе трвва и плодъ сътвори. тогда и ввиса плввелъ 2). пришедъще же раби гна ръща емоу. Ти не доброе ли съма съблъ еси на сель своемъ. Отъ кждоу³) 860 иматъ плъвелъ⁴), шнъ же рече имъ вра гъ члвкъ то сътвори. Они же рѣша хошеши ли да шедъше изъберемъ в). Онъ же рече ни еда како въстръзажще плъвелы. въстръгнете и съ ними 6) пъшеницж. Оставите коупъно расти 7) до жа твы. и въ врема жатве рекж жателемъ 8). шедъ ше изъберъте пръжде плъвелъ. и съважъте ъ 9) въ снопъ вко съжещи 10), а пъшенидж събервте

^{*)} Варіанты, пом'ященные подъ строкой, взяты изъ Ватик. глаголическаго евангелія.

^{1) --} своимъ оученикомъ

^{2) =} тогда ъвиша са и паввели

^{3) =} и отък**жд**оу

^{4) =} unbto ulbelti.

^{5) =} възберемъ м.

^{6) =} B. Cb HHMH

⁷⁾ **→** oбoe

dword form = (1

^{*) =} съвъжате м

^{10) +} M

въ житъницж мож. и пристжилъще оучениц(и) 11) — ръща емоу ги съкажи намъ притъчж сиж. плъве ль сельныхъ. Жабшавъ же гь рече къ ни мъ 12). въсъвны добрше съма СНЪ ЧЛВЧЪСК^ы естъ 13), а село естъ въсъ миръ, добро же съма си " сжтъ снове поствив. а паввели сжтъ снове и привзнини. а врагъ въсвъвъ 15) естъ дивволъ. а жатва конъчина 16) въка естъ. а жателе 17) англі сжтъ. ъко же оубо паввели събиражтьса. и WГНЕМЪ СЪЖИЗАЖТЪСА 18). ТАКО ОЖДЕТЪ 19) ВЪ СК° нъчвине въка сего. посъчетъ гь англы сво. и събержтъ Ш конъцъ земла въса съблазнъ н творащая безаконие. и въвръгжтъ а въ пещъ шгнънж. тоу бжде 30) плачъ и скръжетъ зжбомъ. тодга²¹) праведъня²⁴) просвътатъса в ко и слънъце 28). въ црстви ода моего 24) имбан оу ши слышати ла слышить. ∻ септабрѣ ∴ Мѣ · · то · · · г · · Оуспение стаго Iw златооустаго : й : В : септабрв : Мѣ" ∴ то Т ∴ Д і ∴ ста апла Филипа ∴ и т ∴ въ сръ стыл не 2. Мѣч : тож : еі : стыхъ исповедъникъ Гюрил Самонъ и Авива : и : а : авгоуста : : : ā : cero мѣ^ā : Мѣ^u · то[∓] : йї · стаго Платона и Ром• на : и : Си заповъдаж вамъ .. -Мът : то : к : стыхъ опъ Максимивна : и : еі : септабрв : Мв ∴ то : ка : Вънесение стъ бца ∴ н : й : септабрѣ : Мѣ : кe : стомоу оцоу на 16) = кончание

^{11) +} ero

^{12) =} рече имъ.

^{13) =} ects chb 414b

^{14) =} ci#

^{15) -} M

^{17) =} жытельне

^{14) =} съжагажться

^{19) + 1}

^{20) = 6} ALE

^{21) =} TOFA8

^{22) =} праведьни

^{23) =} BKO C

^{24) =} B'b II, 0

шемоу Клименътоу :-- и :- Си заповъдаж вам :-Мѣ" · то" кз : · стаго м'ка Ивкова Персвиина : · и : не · г : по паств : Мъ : · л : · стаго апола Андре * : m=: bb cpe : · cTbia he : · МѢ ∴ ХЕКАБРЪ ... а : днъ : ста пррока : Наоу ::-: н въ вторни : s : не : W полоу :

Мѣ : то :: сты м а Варвары й Оулевниа: ::

ж быге ∴ Ж Маръ ∴

—Въ"ма д аша ²⁵) Ісоу ²⁶) наридъ многъ. и оугн⁴ тахж н. н се жена етера 27) въ точение 28) кръви льть двь на десате вижщи. и многw постра давъщи. Отъ многъ врачъ. иждивъщи 29) сво е въсе 30). и ни едином же полъза шбрътъ ши. нъ паче въ горе въпадъщи. Слъпшавъ ши w Іст. пришедъщи въ наридъ 31) съ зади при косимся разв его. глаше бо вко аще прикосим са ва ризвего спсена бждж. и абие исакиж исто чъникъ кръве см. и разоумъ тъломъ. вко ицъ ль 33) W раны 34). абие Ісь шщоути 35) силж ишъдъщж ї з 36) него. и обращъса въ народъ глаще вто прико снжса ризахъ монхъ. глахж же 87) емоу оучен ци его. видиши ли наршдъ оугнътажщъ та и глеши вто привоснжса мънв. и штладаше са видети. сътворъшжж се. жена же оубоввъ шиса и трепещжщи припаде въджщи е бъй 36) .. приде 39) къ немоу. и рече емоу въсж истинж .... 40) н въра твов спсетъ 41) та 43).

= 0

²³) = иди в ии^р.

NIBBET H = 175 26) = послъдовааше ³¹) = въ народъ 34) -- OM 26) = HC BH (= 110 Ic B) **32)** → **ПОНЪ** ²⁷) → СЖЩИ ³³) = цъла есть ³⁹) **— и** припаде 34) + H 26) = B'b T-RI 40)=овъ же рече ен дъщи 29) = издаввъши 15) + BT Ce6B 41) = cace **30**) = BLCE CBOE

выписки изъ памятниковъ болъе позднихъ.

1. Изъ Евангельевихъ листовъ.

сь выв починаймь кучай восемоу годищоу: eŷañ. на пасхж W Иwaна гла а Искони бъ слово. и сло(во) бъ оу бга. и бгь бъ слово, и се бъ искони Ф Бга. вса тъм б(ыша) и без него ничесоже не бы. жже бы вь томь животь бъ. й животь бъ свъть члкмь. И свъть вь тьмъ свъ титса. Й тьма ёго не (о)бьать. Й бы чл кь посланъ W Бга. Има ймоу Имань. си приде вь свъдътельство. да свъдътель ствоунть Ш свъть. да вьси върж ймжть кмоу. Не бъ ть свъть. нж да свъдътель ствоуйть Ѿ свъть. бъ свъть йстинны йже просвъщайть всакого члка. гра(дж) щаго вь весь мирь. Въ миръ бъ и миръ (тъ) мь бысть. и мирь ёго не позна. А вь свої прийде. и свой кго не примшм. Клико же ихь приать і. дасть ймь фбласть чадомь вжикмь быти. Въроужщимь вь има кго. Еже не W крыве ни W похоти плыты скый ни Шь похоти мжжьскы(а) нь Ш Бга родишжса. И слово пльть бысть

и выселиса вы насы. И вил вхомы славж ёго. ыво славж ёго йночадааго Шц(а). Исплынь багодъти и йстины. И мань свъдъте льствоуйть и немь. И вызва й гла. сь бъ йго же ръхь. градеть по мнъ. пръдь м но(ж) бысть. Гако прыва й мене бъ. И Сы й сплънений кго. мы высприяхомы. бла годать выз благодать, гако законь Мосе wмь дань бысть. Батолать же йстина. Ис Хмь бысть. Въ пне стлым не. алуа. га исповъдать и ба. куан. W Иwaна га и. Бга никто же нигле же не виль, тыкмо йночадый снь. сый вь Joh's шчи ть испо вълъ. Й се есть свъдътельство Йшано во. егда послашж Йюдей Жь Е рлма. й кре **А И Л**ЕЎГИТЫІ. ДА ВЫПРОСАТЬ І Й ТЫ КТО К си. исповъда ізко нъсьмь азь Хсь. й ръша ймоу что оубо ты йсн. Илий ли йси ты. W въща ни. ръшж же имоу кто исп. да Шь въть дамы пославшимь ны. что глеши. Weбъ самомь. азь глась выпяжщаго вы цоу стыни исправите пжть гнь. пко же ре Исани прокь. и послани бых Ть фары сей. и выпросишж и ръщ(а) ёмоу. что оубо крщийщи аще ты нъси Хъ. ни Илий. ни провь. Швыца имь Йфань гла азь крща а вы вь водь по сръдъ же вась стоять к го же вы не въсте. градый по мнъ. іжко пръдь множ бысть. имоу же нъсьмь до стойнь да Фървиж ремене сапогоу кго. си вь Виоаний бышж: шб онь поль И кр' дана. иде же бъ Иwaнь вртан:

3. Изъ Мануйловской книги апостольскихъ чтеній.

етеромъ чавкомъ греси тве сжть. превода ще на сжаъ. н етери мжин побледствоуать. тако жде и дъла добрата тавъ сжть. и сжщата инако не мо гжт са оутанти. едико есть подь приомъ работе нъ. свол гъ побни да имать. да има бжие и оучен è не хоулятса. имащей же ѝ върны гды. да не оби дать ихъ іжю братий сжть. нж паче да работай ть. іжо върни сжть в вызлюблени. подъемлище блгодъмние. се оучи и мли. аще ли кто инако оучи ть. и не пристжпаеть вь правым в словесемъ. га на шего Іс Ха. н вь благочьстивомоу бчению, разгръ дъ ничсо же не въды. на неджгоуй о стазанихъ. й w словесехь сьперныхъ. W них же бываеть ръвенї е зависть, хоулы непіцеванию, зла сьжитий, ра сыпанъ члвкъ ѝ бмь лишень истяны. мижща лі сънис каниемь быти бытовършемь. Шстжпай Ш таковыхь. есть же сънискание велие. благовърї е сь повельниемь, ничсоже бо не внесомь вь миръ. ізвъ же ізко назьнести, чьсо вьзможемь, има ще же пищж фатаний. Сими доволимса. Кота щей же богатьти. выпалще вы искоушение и вы пржіло, и вь помышлени многы, не сиысынии и врв дни же. погржжайть члыкы вь смръть пагоубы. корение бо есть всымь пагобамь. любы златоу н еже дрочзи хотаще пръльстишж са С въры. и са ми са пригвоздиша бользнехь иногахь. ты члвъ че Бжий сего бъгай . Въ че . кз. не . аплъ к Тимоее о: --Чало Тимоосю. Бгатымь въ нинфинемь въцъ запрвщай не высокомждрствовата ны опо вати на батьство ищвзамщее. им на ба жива. дамнаго вствы намь обыно. вы наслаждение

блго дамти. бгатитися делы благы. и щедро тами быти обещникомь. сыкрывайщимь се -бъ основание. добро въ граджщее. да имжтса за въчняты жизнъ. и Тимонею схрани пръдание. оу кланъйся скврънныхь и тъщихь глась. пьрь. лъ жеймъннаго имънию еже дроузи объщавающе. о въръ не оулоучишж и. блёть с тобой аминь :-Въ па. кз. не. апаъ к Тимоосови послание: Павель апіль Іс Хвъ. волей бжики по мовтованню. жизни, ыже ш Хв Іссв. Тимовею вызлюбленомо чадоу. багть и масть. мирь W ба юща. га Ic Xa : Хва лж ниамь бви емоу же слоужж ® преродитель ЧИСТОА СВЪСТИА. ЖКО ВЫНЖ ИМАМЬ ВЬ ТВОЕ ПОМИНА ние, вь мітвахь своихь днъ іі ноіць, желай видв ти та. поминай сльзы твой. да радости наплъ наса. вьспоминание примж. твое нелицемърї е въры. імже вселиса вь бабж твоа Троадж. ѝ вь ма терь твол Свникил. извъстъ же ми ссть иже и вь тебъ. еже вины ради вьспоминай тм. оузръти дарь вжий йже іссть вы тебь. вызложениемы ржко моею, не дасть бо нашь бъ. дха страхо ни силь, и лю бвий ѝ цвломждрию. не постыдиса оубо мжком га нашего Іс Ха, не мной свазнемь его. нж постражь ди сь ку лиемь по силь. ба спсыцаго ны. избавль шаго званиемь стымъ : Въ сж6, к3, не, апдь къ Галатомь посла :-Брае. плодъ дховны любы радость. мирь тръпвии е. на таковы нъсть закона. ови же Ха и сса пльті à распашж. àще живемь дхомь въ дхоу прилагаем са. не бжавмь величвии дроугь дроуга призыва атие дроугъ дроугоу завидаще братие. аще ѝ прв жде выпадеть чавкъ въ стеро пръгръщение. вы дховни сврышайте таковаго. Дхомь крото

ства. блюди себе еда й ты искошень бжлеши.

дрогъ дроуга таготы носите. ѝ тако скончъйте
— законъ Хвъ.

3. Изъ Станатевскаге четвересвангелія,

котораго отрывокъ находится въ Археологическомъ обществъ.

сж6 сыропустная

к у е Ш М. т. : мв. — Ре тъ сво вънемъ те млостына вашж. Й не творити предь чікы, да видими бждете ими, аще ді · же ни. мъзън не имате W Wпа вашего кіже к на носехъ. кага оубо творишы млостына. не въстржби предь собоа. ыко же и лицемъри творатъ. въ съ нмищъіхь. н въ стъгнахь. да про славатса Ж чікь, аминь гла вамъ възъприимтъ мъзж свой. тебъ же творащомоу млостына. да не чбієть шбица твой. что творить. десница твога. да бждеть маостыни. твоя въ тийнъ, и шпъ твои вили та въ таинъ и възъдасть тебъ гівъ. кола млишътса не бжди тако ѝ лицември. мко 186жтъ на сънмищъихъ. и въ стъгн⁴ хъ. на распжтихъ стомще млитисм. да BIRATCA TAKOMA, AMBHATAA RAMA, B ко въсприймять мъзж свой. Ты же й да міншыса. Вънеди въ клеть свой. и затвори двери свой. и помлиса шцоу твоймоу въ тавић. и шпъ твой вида въ таннъ, възастъ тебъ гавъ. Млаше же са не лихо гате, ю же и азъгчници, мъ · натъ бо са *та*ко въ мнозъ глани своќиъ

оўслышани бжджть. не подобитеса 8 бо ймь. высть бо шць вашь. йхь же трыбоунте преже прошения вашего. тако оў бо млитеса вы. Шче нашь нже иси на носехь. да ститса йма твон. да придеть цртвие твое. да бждеть воль твой нашь при джцый. дажь намь днь. и шпоу сти намь длыгы нашж. жо и мы шпоущаннь длыжникы нашж: и не выведи нась вь напасть. нь изь бави ны ш неприкани. како твон й пртвин й сила и слава. въ выкы ами: —

4. Изъ Болонской исалтыри.

I.

ПЪ°. УЛ СНОВЪ КОРСШВЪ В КОНСЦ: п' О малеть швыщати слово разоумно. Сеамоу бо дилитыниноу. пррчъство знаменаваеть съмръ тъ Хбж. и мжкж. и людей Жидовъскыхъ на Ха враждж :

Ги вже спе
ним мёго
въ днъ възва
къ. и пощиж
пръдъ тобож
Да внидетъ
пръдъ та
м'тва мой ∴
Приклони оу
ко твое къ м'ени

Въ нощи мжка въдне пропатис. весъ бо днь въздѣа къ къ тебѣ ржцѣ мон :. — Отъ лица Адамъ Хъ тжо чловѣкъ моли тъса К къ мению еже с чътв прино

шж ти рече Хъкъ юдоу ∴ ~

ю моємоу ...
Піко наплъниса
золъ дша ма ...
И животъ мои адъ
приближиса ...
Примъненъ бъ
хъ съ низъхо
дашийми в ровъ ...

Бтіхъ гіко чякъ бес помощи й вь мрътвтіхъ сво бодъ.

Пако совтавьни спащей пако совтавни лежи в гробъх. ихъже нъ ще въ гробъхъ. их же ни си помънжавкътомоу ∴ кто же николиже помънжа...

Дша Адайь й бысь ибржга ваема сиж же въспри XTTS ITS ∴ О Хъ глетъ зане въкоу си смрътъ :--Бъїхъ ізко единъ йръ твыхъ чікъ: въ гробъ хъ положеныхъ зем'а тлетъ же гроба вдотъна ∴ — Мънфиъ бъйхъ гіко единъ **Ш моътвыхъ члкъ. не и** мъї помощи. нъ азъ попра хъ смрътъ свободъ съї ѿ врагъ ∴ — Гако W въка мрътвии лежа. ще въ гробъхъ. их же ни

II. *)

ψаломъ (ψал'мь. Дҳшвь) w твари всего мира ∴ (Хви
рече поба на исповъданий и покааний. вниматі
оча+8: рг.:)

Благослови (= Бівестви) дша (= —е) мом га. Видиши ли кок (= —е) wснованик положи уалмови (= тлмоу.) дхъ (= —ь) сты (=—ы) въздвиже (=вызвижа) (дша) члчж(=—а) да блвить (=бівествить) вънж (=вы—) га. Ги вже (=бе) мои възвеличилъ (= —ь) са еси зъло.

Гн вже (= Бе) мон възвеличилъ (= —ь) са еси зѣло.
Вьсъко (=Въсе) бо дъзханик (=ды—) величитъ (= —ь)
га (господа).

Въ ісповъдание (=и́-ѝ) и въ велълъпотж (=—ль—) шбльчеса. Нгда (= Ега) исповъданик приноситьса (=—тса) бби (боу). тогда въ велълъпотж (= — л'ль—)

^{*)} Варіянты взяты изъ Погодинской псалтыри, выписка изъ которой пом'єщена ниже.

- wблачитьса (= тса). гако люба wбращеник ч $\hat{\mathbf{J}}$ чъско (= $\hat{\mathbf{v}}$ лче).
- Пропинай (= Pac $\acute{\pi}\acute{u}$) небо (= $\dddot{u}$ 60) мко и кожи. Показанть (=— $\acute{e}$ 7ь) сил бжиж мкова же неть (= $\acute{\kappa}$). протаже словомъ (=c10°м') нбо мко и ризж простж.
- Покрываж (= жи) водами прѣвышнѣм (= прѣвыспрывай) свом (= ѐго). И се силы (= ы) вжиж кже (=ѐ—) призывати водж морскжж (=—рь—жж). (и) мко покровомъ (=—ь) шблагати нбо (= небо), и (проливати) по лицоу земи (= на лице зми).
- Полагаж (= ый) шблакы вы исхождение (=вь схо—) свое. Възыде (=—ы—) бо на аплы (=—ы) мко на шблакы. да вселенжж просвътить (=—ь). възыде (= выде) же и на шблакы (= —ь) тогда. въ (= вы) връма въскръсении (= выскре —) въниде (=вь—) въ биж ико (й вы) шблакъ (=—ь).
- Ходан на крилоу (=—лю) вѣтръноую (=вѣтрьню). Въсходитъ (= —ь) бо и на вѣтръ (= —ь) кгда (к̂ а) хощетъ. (= —ь) глетъ (= —ь) же плътъскъм (= пльтныка̂) тавнъ (= —ы).
- Творан аггелъ (=анг-) свож (=—ьі) д $\bar{x}$ ъі. Не точнж (= ть —) носнък (= небенымі) нъ (=нь) и земнък (= земльнъкі. (й) стыж (=—ым) подвизавъщжиса (=—вшамі—) и сви (= свы) оумнъ (= оумьнымі) съвръщам (= сьврьщамі).
- И слоугъ (=—ы) свож (=—ы) штнъ (=—ь) палащъ (=—ь) нега (=Е—) бо хощетъ (=—ь) и въ штнъ (=вь штнъ) въмътанятъса (=вь—а $\vec{x}$ —тса) стин. штнемъ (=—ь) доуховъномъ (=дховьнымь) оукръплъеми.
- Оснъїваж (= ны ыв) зема (= ла) на твръди

- $(=-\dot{p}_A-)$ своен. На водахъ (=-b) (бо) оутвръдиса $(=-p_b-)$ ржкож божинж $(=-\dot{e}\dot{a})$. и пръбъзвантъ $(=-\dot{e}b)$ неподвижима. Такожде и ч $\bar{s}$ къ (=-b) ижо земът сжи (=cb) на водъ иснъзваниъ $(=-\dot{e}m_b)$ нестъ к $\bar{p}$ щению $(=kp_b-)$.
- Не приклонитъса (= прѣ—тса) въ вѣкъ (= -ъ) (вѣка). Не движитъ (= -еть) бо са и си (= се) на водахъ (=-ь) оутвръдена (=-рьжено). волеж (= -ж) вжикж (= $\dot{e}$ ж) оутвръждактъса (= рьдиса) и прѣбъвактъ (= -бы - $\dot{e}$ ть).
- Бездна мко (и) риза шдѣмник (= аніё) е́жі (е́мі). Непостижнок (= —жимое́) глетъ (= —ь). тайнъ (= —ы) въплъщеним (= въпль— кі) бездиж мко измѣрити не възможно (= вь — жынж).
- На горахъ станжтъ ($=-\bar{\kappa}$) водъі (=-ы). На догматьхъ пророчъствхъ ($=\bar{n}$ ррочьств станжтъ (=-ь) водъі (=-ы) кръщению ($=\kappa$ рь—).
- Отъ запръштеним (=—ще—) твоего побъгнатъ. Бъсове W водъ (=—ы) кръщеним (=крь —) прогоними (бо) сатъ (=—ь) знамениюмъ (=—м) крънъимъ (=крнъим).
- H $\mathbb{C}$ гласа грома твоего оустрашжтъса (= —жтса). $\mathbb{C}$ (= $\mathbb{C}$ tь) гла кваггелъскыж (= $\mathbb{C}$ ванглкый) проповъди. оубожтъса (= жт'са) и (= $\mathbb{C}$ вси) лжкавнии доуси (= $\mathbb{C}$ бъси).
- Въсходатъ (= ь) горы (= ы) и нисходатъ (= низ— $\bar{\lambda}$) полъ. Демони възвъщажтъса (= въздвищажтса) мко горы (=—ы) низъжтъ (=—ь) же мко поле посмраждении (= про —). мко же истъ (=—ь) писано (= тано). глетъ (=—ь) же и влъны (= вльны) моръскъм (= —р $\hat{\kappa}$ ы $\hat{\lambda}$).
- Въ мѣсто еже еси шсновалъ имъ. Тамо бо идошж (= A) от мъсто нареченое имъ (= b) С ба. глетъ (= b) же и влънъ (= вльны) морѣ. и чювествънааго (= чювнаа́го) и разоумънааго (= мн —).

- Прѣдѣлъ положи его же не прѣиджтъ. Морю прѣдѣлъ (= -ь) пѣсокъ (= пѣска) положи. нъ (= нь) и бѣсомъ (= -ь) кр̂та (= кр̂ь). иде же бо (и) видатъ (= -ь) трепецжтъ (= - $\bar{\kappa}$).
  - Ни шбрататъса (=—та) покръти (= ы—) земла (=зма). Ни влънъ (=—ь—) моръскъ (= моркъ на) мога (= $\ddot{\kappa}$) покръти (= —ы—) зема (= Jа). ни пакъ (=—ы) бъсове оудоблъти члкоу, оупразниша (=—а) бо са.
  - Посъглаж источъникъ (=—чн—ы) въ дбрехъ (=дь—). Глетъ (=—ь) оубо (= δ —) дъбръ (=дьбри) горъскъ к (=горьна ка) како въ (=вь) тъхъ водъ (=—ы) шоуматъ (=—ща). Сжтъ же слъзъ (=ьз—) покакник (=—аа—). дъбръ (=дьбри) же доли ичесънии (=—сь—).
  - По срѣдѣ (=срѣ) горы (=ъ) провджтъ водъі. Прркъ (= —ь) глетъ (= —ь) и аплъ (= —ь). горы (=—ы) бо стп (= —ы) и шии (= о—) и сии (= си) сжтъ (=—ь). срѣдѣ (= срѣ) же сихъ (= —ь) водъі (= —ы) крщению (=крь—).
  - Напаж (= поміть) вса звіври сельным (= селный). Въздивнивъщим (= Вь—вьшам) Клинском (= Елінь—) пріммдростиж (= мі) и ико звіври (——мі) въ лизів демонъсті (= —ньстімь) жироумщи (= —міце), и си бо ко (= кь) крщению (= крь—) пристипають (=—ь) радоужщеса (= раумі—), и напаими (= —е́ми) бітих (= бліт—).
  - Жид'жтъ (= —ь) тебъ инагри (= $\dot{w}$ —) въ жжждж (= жа—) свож. іжзкъ (= азыкъі) глеть (= ь). тако неразоумно работашж (=вша) лъсти. ти бо тако дивии $\ddot{w}$ стъникъ (= тникъ) $\dot{w}$ бращению бъщж (= а). $\dot{w}$ баче (= $\dot{o}$ —) внии (= и си) въжждашжса (= въжа— $\dot{v}$ па —) водъ кръщений (= кріщениъ).

5. Изъ Ингодинской исалтыри.

ЧАЛТІРЬ

врасенъ съ пр тлькованин фагф Авъ .ā.

Блаженъ мжжъ йже не п ле на съвътъ нечьстивы^х. Прочьство са съвръщаетъ и Йоспфъ Ари матенствиъ. гако не пріде къ Йюдешмъ їже на Ха ковъ творбахж. своиство же словесе сего блажить всего члвка. непрічащажщаса. ни пріста важиа злаа съвъщаважий мъ или вещи находащии. а еже на пж. И на пжти гръшныихъ не ста и на съдалищи гоубитель не съде. Пжть житий се глеть, понеже и мы вь сконча ник житий сего приходимъ. Нж в законъ гни воль его и въ зако нь его побчится дьнь и нощь. Инако бо не исправится Остжпати зла аще · не тъчиж побченикмъ книжныниъ.

6. 'И бждетъ шко дрѣво саждено с при йсходищиихъ водъ. Пако бо дрѣва стожщий при водахъ присно ве села сжтъ тако напашыйса книжнымъ побченисмъ цъвтетъ оумомъ й сдраво помышление йматъ дрѣво же глетъ крта водами кжпълными шдръжима. ѝ веселаща просвъщаемых ймъ. Иже плодъ свой дастъ въ врѣма свое. Въ свое бо врѣма плодъствова кртъ наше спа сение. сиръчь гроздъ живштный.

И листъ его не Шпадетъ и все ели ко створи поспъетса емоу.
Листвий крта върниї сжтъ, ижо Ш него ража емиї ѝ немъ пръбыважтъ неШпадажще, всъ бо иже крта ради бываж поспъжтса.
Не тако нечьстивий не тако, нж ижо прахъ иже възметаетъ вътръ
Ш лица земла.
Не бо нж кртъ Ш еретикъ и Июдей, ѝ Ш Елинъ дръжимъ не расплождаетса, нж ико пра хъ расыпаетса, тако Июдей невъриймъ и безоумиймъ Шстжпиша Ха, ѝ расы пашаса въсждъ по земи.

8. Сего ради не въскръсижтъ нечьсти вий на сждъ. на гръшници въ съвътъ праведныйхъ. Не познавшей бо ва ні чьсти і моу приноса ще. нж въскрсений вины не истазажтса. имат бо фсжидений самоволно. не фбращеть бо са вь нихъ дело правды. Пя съвъстъ гдъ пжтъ праведныя й пжть нечьстивыйхъ погыбнетъ. Разоумъ бо ѝ праведныхъ пжтъ. й неправедныйхъ. и дроугы спсасть. а дроугы с омръжаеть. и Шметаетъ ыко непотрѣбны : • ↓лъ Двъ. в. Добль ржкой сказается. Добль ржкой й Хс. ыко всв в ржив имы.. Си рвчь о нем реса пррчтво. глет бо Лвда, како из него по плъти. Въскжы шаташаса њазыци й лю дий поолантася дэщетныймъ. Еже есть въскжій мізыкь Йюдінскь про гні ваахжсь й скръжетаахж на Ха. поочажще са смръти кго. й бъість ймъ въ тъще. Прістапа цре земстий й кнази съ

брашаса вкоупъ на га и на Ха его. Иродъ и Пилатъ, ти бо на Ха въсташа на га и на гдъскааго члка. Бъ бо и члкъ естъ Хс :

6. Растръгнѣмъ ызы ихъй Ѿвръзѣмъ Ѿ насъ иго и̂хъ. Не бо повинж™са и̂гоу вѣрѣ. Йю̂действі людик. въ сждоу же са противлѣаҳж ... Живый на нбсехъ посмѣстса ѝмъ ѝ гдъ поржгаѐтса ѝмъ. Въси клико нбсный оумъ имаще. Хвы ради вѣры. смѣжтса и́мъ ѝ попиражтъ. Оничьжени б° быша по всей земи ... Тъгда възглетъ к нимъ гнѣвомъ

Тъгда възглетъ к нимъ гнёвомъ своймъ. й простиж своймъ сматетъ на.
Тогда когда въднь страшный. егда оузратъ Ха съ сла вож й силами многами. тъгда сматжтса. и страхо мъ въстрасжтса. пръ бо имъ бждетъ и срагь. Азъ же поставенъ есмъ цръ С него. Глетъ бо вса властъ дастъ сноу своемоу. Надъ Свономъ горож стож его. Въ цркви пко же пишетъ на върныйхъ. Възвъщаж повельний гне.
Тъ бо съвътъ С проповъда всъмъ и животъ. Гъ рече къ миъ снъ мой еси ты. Егда рече оцъ се естъ снъ мой възлюбеный. Азъ дъньсъ родих та.
Клепла безначална и на съвръшений въкомъ пяльтый на скончаний ::

4. Проси оў мене й дам ти азыкы до стшаний твое.

© азыкъ люди глетъ. шко же пришествиймъ

Хвомъ спсжтса. ізко же й Павель ш нихъ глетъ. азыци въ едино тъло. и вь едіно събраниє ∴ И шдръжаниє твое конци земла.

Гъ бо всей земи й цръ й строитель. Оупасешн ы палицей жельзной. ык СЪСЖДЫ СКЖДЕЈИВКА СЪКРОУШВШЇ А. Законнымъ повельникиъ всь бо иже новелить въ твръда сжтъ кіко жельзо, не съхраніше же Жи дове. Съкроушишаса і во съсжая непотръбни :: И нинъ пре разоумънте накажатесм вси сждащей земи. Св річь по финта Фпаденні Жидовскых людиї. вы пртвовавшей С вазыкъ. разоумвите до брв. заповъдает же кназемъ й властелемъ. да въразоматса чюдесы в накажить а. за повъдия вжиами. да не сжалще бес правъ ды бждемъ сами шсжждени. Работанте гви съ страхомъ и радоуй теса емоу съ трепетомъ. бже естъ радостиж и веселикиъ тренетати стра: Бжиа. а̀ не съ гръдынеж ∴

6. Приїмъте наказание еда когда про гнѣваєтся гдъ.
Правдж рече дръжите и оучите.
И погыбнете С пжти праведна.
Еже естъ не Спадъте С въры праведнаго пжти сьде. тамо же пакы достойний правьдныйхъ ∴ Егда възгорится въскоръ гарость его блажени вьси надъжшейся емъ.
Егда разгорится на сждъ гарость бжий на гръщь ный гако пещь. тъгда праведнии оублажатся.
гако на га надъйвшеся. ѝ мъздж принилжще.

6. Изъ Неревской псалтыри.

Блаженъ мжжь йже не иде на съвътъ нечестивыхъ и на пжть гръшныхъ не ста. и на съдалищти гоубитель не съде. иж въ законъ гдни волъ его. и въ законъ его пооучится дне и нощтиж. бждетъ шко дръво сажденное прі исходищтихъ вшдъ. иже плодъ свой дастъ въ връма свое и листъ его не шпадетъ. и въсъ елика аще творитъ. поспъется. не тако нечестиви. не тако иж шко прахъ его же възмитаетъ вътръ ш лица земи. сего ради не въскръсижть нечестіви на сж. ни же гръщници въ съвътъ праведныхъ. и пжть нечестивыхъ погыбнетъ.

7. Изъ минен служебной.

В. И. Григоровича

Изъ службы прпд. Меводію.

г схь м'къ. рк. и бутихна патріарха Костанти на гра. И прібнаго оца нашего Менодна. И Кири ла философа бчітель Словеномь...... Законь бліти. наказатель стажа вси. стлю Меном дин. тымь ббо быї стмь боуквамь. прымжарь сбратникь и прыдаль еси своймь людемь й стаду бченин йхь. ими же чтжіщей побчажіщеся вь стына книгы блёль га. блажим та достовне.

Оставивь родь й шчьство, подроужие и дѣтиї. сте очі телю, в поустыни йзволи, съ стыми шцы жити прѣслвне ;

О преславне кто можеть изрещи. Менодна дътъ

Та имать шче земв Моравьскай. ствиж тврьдж са же побъждаемь сретикы : Одесижий пръстожща. пръстый трпа бчитель. мо литаса съхранити стадо Словеньское :

Истын настолникъ. апла славнаго Андронвка сла вне півнса. окраса пръстоль стым цркве Паноньский мидре ∴

Та молимь Меоодий стлю славне, разгнаное ере тикы, стадо твое схрани, въ въръ правовърнъй м'тв'ми сї оче.

Ты Ш запада сте вьсна, піко же звеза свой лоуча сла щи, до вьстока й севера, й до юга славне Менодий:

е.... Върнаго прв наше отвръди побъдж дай емоу ко всемогый на варвары віко ... Ко гі в Бжтвна и върна. Меоодий вси вьспоймь люе. и любовий облажимь ко пастыръ великаго Сло въномь. слоужителъ наочи честно. прогонителъ ереси. молит бо са с всъхъ насъ ;

О ваоу стаа хвалится славно градъ Солоунскый. Ку ріле сте й Меоодий. Мисиа й Паномиа й Моравь скаа блжене земъ. славащи й въпиащи. блять бь :

Та блжене пость земѣ Моравьскай. честно твое тѣл имащи. и Паноньскай стлю. просвѣщена тобож. и людий сю съшедшеса празноужть твой пама. Имаща стай пра ш стъй тройци. Курпло прпбне Менодий стлю. стадо ваю стос. ходаще по земи страниѣй съхранше растита. итвами си блаженай ∴

8. Изъ Минсанаго листва

В. И. Григоровича.

Стихиры на Успеніе Пресв. Богородицы.

OTHî: ruâ: a: B:

На бесмрьтное оуспение ти. вце мти живо тб: w. . ан п аплы невидимо высхыщааха: вы всемь миръ саще расъйни: вы коупъ ды сташа: пръчтомоу ти тълоу: еже погре боша честно: гла Гавриль сыгласно выпии ше: раоуиса: шбрадованай дво безневъсть нам: гь с тобож: с нами же ико сноу си и боу ми са намъ сптиса:

— на похвала земнымь: съзыважще вышем ти непръстанными гласы: раоунса: надеже спсению нашемоу: тебе кръ тикивскы родь върно 867 жаеть: —

Егда пръставение пръстомоу тьлоу го товъшеса: тогда апли объстожие одрь. сь страхомь та зръха: ови выздыхажие: ть лу чюдноу дивъхаса: Петрь сь слызами вы пинше ти: о дво: вижа та велми: готова щаса кь Охожению: животе высъческымы пръчтани миса непръсганно: сноу си и боу спти и градь свой недвижимо: —

На слава: и ніть: една W ни гла: д: —
Придете вьспоемь люе: пръстаж два чтаж: неи
зреченно пройде: выплощейса слово Wче: зо
ваще и глаще: бавена ть е вь женахь: бажена

на вь гробѣ: въмѣщьших: емоу же вь прѣ стѣй рацѣ дша ти прѣдавши: моли прѣста на спсти дша наша: —

Давыскый пони. дне люе поемы: Хоу боу при ведатса двы: при дво и вь слодь ей: при ведатьса вь веселие и радость: и б. Ш соме не Двава: намь...с. и: в рацо с.. ни до свой продасть пр... лавнам. прослова щий проставоетса: ей же ико йре вжий пожще вызыпиемь глаще: спси ны испово лажшах та биа: —

Пръчтномоу ти тълоу: пръчтай дво: ань гльское множъство на небехь: й члчскы родь на земи блжить: ійко мти бы тво рцоу: вьселенъй Хоу боу: того мащи непръстай за нъи: мим ти са: тебъ бо са надъем.

9. Изъ Неревскаге стихираря.

всь миръ в тобол просвытисл. моура блгобхание и чюдесъ мъножыство в въз важтъ к тебъ охалнымі пъ ми с пасшенсл тобол осжжении. Съ слійни въ Муръхь. да и мън полще выпи мъ молисл и дшахъ нашихъ ...

10. Изъ Нарижеваго стихирара.

отніраръ () оъ бмъ запав с воебу с льоу с міда оектав

въ :a: де за'атиє новоу л'во у: и стаго Семешна стлъпника :--∴ гла° а

Събраса съб оръ јък: съ звавъши с а прославъ еть сихъ: до бротж Кал истовж (бла) жж: и Ермо гена: само бранаа: ст растотръ пъпа: Сим ешна и а: 1 Иса Навыг вна: и сжщі хь въ Ефесъ с едьмихь w трокь и че тыри десат

ихь раждеж ение честно стыхъ жен ъ ликование: сихъ же пам **АТИ СЬСТАВ** ваще праз **ТРОТОВОРОНІ** въпнемь че стно: гя блв и дъла ржк оу твоєю: и сподоби нась раздрѣшит нса до конь ца периоуси е: лътоу на ходащемоу : •;•

Хё бе на іже прымж (дрост) на высы сыврышая: и W небы тить вы быти пр (ивода) и: бляй вынець лю у семоу: и мы сто наше сыхран (и W мн) огы а клатвы: и вырных цра нашж: силоа своеа выз (весели): и побыж дароуи імь на побыж аашихь са с ним . . . . а ради дароуа вы емоу мироу вели милост (ы).

11. Нзъ Наремейника

В. И. Григоровича.

🔆 чтений 🔆 и пъний 🔆 и промні

🔆 въ стым празнікт 🔆 въ великтій

·: въ наверие X ва риждъства ·:

∺ про^к ⊹ гла̂ ∴ й ∴ в

Гъ въприса и в лійпотж са ü ::

ж молраеса съ въ сили и прр

поёсаса :

ж ü байтыз

Ж чте ни е ⊹

Искёни створи бгъ небо и зема ∴ зема же ба невидима и неоукрашена ∴ и тъ ма връхоу бездънт ∴ и датъ бжи пошаще са връхоу водт ∴ и ре бъ да бждетъ сватъ и бъ сватъ ∴ и вида бгъ сватъ тко добро ∴ и бъ сватъ ∴ и разлжчи бгъ междоу сватомъ и ме ждоу тъмоа ∴ и наре бъ сватъ днъ ∴ а тъмж наре нощъ ∴ и бъ ве ръ и бъ оутро днъ ∴ а: и ре бъ да бждетъ на твръди по срадъ водт ∴ и да бж детъ разлжчващи междоу водоа ∴ свободо а и бъ тако ∴ и створи бъ твръдъ ∴ и разлжчи бгъ между водоа ∴ тко же бъ надъ твр

дил 🔆 в бъй тако 🔆 нарё вгъ твръдъ небо 🔆 и видѣ бъ вко добро ∴ и бъ веръ и бъ оутро днъ ·: в ·: и рет ббъ да сиъметъса вода поже по дъ небесемъ въ сънъмъ единъ : и да са в вить соуша и бъй тако : и снать са вода в же полъ небесемъ въ снъмъ своа 🕩 в вви са соуша : и наре въ соушж зема : а ставъ водным наре море : и видь бъ ъко добро : и ре бгъ да прозабнеть земъ тръвж съй нажа : и съащжа съма по родоу и п° п°дбъствий: и дрѣво плодовито творашее плодъ : емоу же свид его в немъ по родоу и по побъствию ... на земи : и бъй тако : и прозабе земы тръ вж свынжа : и съащее свим по родоу и п° по бъствию : и дръво плодовито творащее пло дъ :: емоу же съма емоу в немъ по родоу и по земи : и видъ бъ вко добро. и бъй ве ръ и бъй оутро днъ ∴ г ∴

— Ж про̂ ∴ г̂ ∴ в ∴ Вко праведенъ гъ и правдж възлюї пра г. —

На га оуповахъ како рётъ дши моей пръвитай погосом вето то прососта просос

и по побъствию : и да шбладаетъ ръзбами мо

ръскъмня и птящами небсизмия ї скотъ: и въсса зенеа 🔆 и гады въсъни прйскикаа шж по земі ∴ и створи бъ члбка по шбразоу вжи ших <!- мжжа в женж створных есть <!- в багослові А ВЪ ГЛА ∴ раститаса в плодитаса исплънита зе ма и шбладавта ё і п шбладанта ръбеми мо ръскъими 🔆 и птицами небеснъми 🔆 и въсъмі — скоти и въсел зенел 🔆 и въсвии гады пръсим каемі 🕁 и рё бъ се дахъ вамъ въсвяж трізвж св менітж 🔆 сващжа свиа 🔆 еже есть връху зема 🔆 и въсъко дръво еже има въ себъ плодъ .: съмене съ меніта вамъ бжажть въ ваъ 🔆 и въсвиъ звъ ремъ земъскъмъ 🔆 и въсъмъ птицамъ небе симиъ : и въсъко пръсмика ащомо у са по земі 🔆 еже имать въ себъ дши животима . и въсъки тръ вж злачижа въ вдъ : и бъй тако и видв бъ въсе гаже створи : и се добра звло : и бъй ве и бъй очтро ДНЪ ∴ 2 ∴

съвръщен небо и зема и въса лѣпотж ею $\div$ и съвръщи въ въ днъ $\div$ $\bullet$ $\div$ дѣла своѣ йже створі $\div$ и почи въ днъ $\div$ $\bullet$ $\bullet$

и ств зане въ нъ почі ÷ Ш въсіахъ дѣлъ свояхъ аже нача

тъ бъ творїти 🔆

13. Изъ Маремейника

г. Лобкова.

въ п°нкь а. н. по. вь тритеки ти го же всачьскаа трепещить. и траситса С лица силы твоеж тебъ припадаємъ бесъмрътне ги и тебъ са молимь сты спси дшж на шж мтвами вцж и стыхь твоихъ. про а. псало : а. га: д. ъко свъсть гь

пжть праведнич. Х. блажень мж жъ иже не иде на съвъть нечтивихь: -

Дажь намь помощь С печали и соуеть: Х Бе Фринка йы еси и раздрешиль. Wть бытиы: чте: А· — Съде ковчегъ вь . д. модь. и вь . д. й вь .c. мца на горахь Арара тьскыхь, вода же шскжавше w ходащыя. до .T. го миа. вь единь же на і міїа. вь . а. мца. ивишжса връси горъ и бы по: м. дне. Свръзеное сконци

18. Изъ Устава Жеравинскаго.

Въ не а поста. На у бъ гь. Тро. Вкрнъ. и стив шбразоу. г. в. Прчтомоу ти шбразо покла нъжщесь багый. просаще избавение гръхо м нашимъ Хе бе волеж бо изволи вызыти на врть да избавиши жже сьзда. Ш работы вражиж. тъм же блодараще выпиемь. раости испльнився спсе нашь. пріше спсти всего міра: — И стіло. Ка в. И глем биаўв. вкры. И помь. + cтe. булне вкрно. и цое" ка вкрн. и вці.

- + Кано. гла . д. Пъ. а. їрмо. Наставльшаго дре
- + вле Излъ. бъжжща W работы Фарасна. й въ
- ↓ мори спсьша. ѝ вь поустыни питавша. пое™
- **∔** избавителю воу нашемоу, тако прославі : Вкарійаго из гроба сь славож. й животь исто чъвша сжщины вь адь. вьспоемь спа Xa. ык° пр Боносни законенаго блути исповъдателе.

Хба смотрениа сьставъ стхь пррвь. Хбж сьзыванж ж цркве.

Зачало плодие. законъ прорчьства. Моїси. и Аршнъ. хвалимь бжди. чьстны й Авраамь. Исакъ. Исковъ. пръже зако на пръдъди: — Бгоповъстеле. пръчь ское съгласие свяление Хво пръпишеть. и кажеть бжджщихь. зачало сако настож Оцоу покланъемса. сноу и дх8 ж щі зръті: глще. стаа трце оуслыши выпижщж ти върно помлоуй нась едина :—

6. На тебѣ сьбъйсм прркъ. вце гасно проповѣ даний. се оубо приде его же проповѣдова шж. Ба Емманоуи́лѣ жазычно чѣание :

14. Изъ Сборпина

П. И. Севастьянова.

Зачало іжродьства првпобнаго. Образь же выхода его сице бъ. шобрыте блжны, вынь гра. на сметици мртва пса. раздръшь іжжный поасъ, иже нош(а) ше, и повръзы за нозъ влъчаше, текы и влъзе вы врата, идеже близь дъти оуч(а) хж. кгда же и дъти видъшж, начахж в пити, и съ чрънецъ іжродъ к. й течахж по немъ, пхающе и, на оутриа же нели сжщ(и) выземь шръхы выниде вы црквъ, въ чи нъ литоургию, и нача оръхы играюж в гашати кадила, текшем же и хотаще мъ изъгнати и, вызыде на амбонъ и би аше жены оръхы, съ многом же троудо

мъ изгнашж и. исхода вынъ изринж столъ. й вино кръчеминкомъ. иже и би шж й малы не до смрти. кгда же видъ са съвроушена. Тла себъ небоже Сумейне. въ нстинж сице вь сей чади не можеши жи ти ни единова неда. В. Въ ёдин' же Ф днии. видъ стго. сочиво про даван. не въдын шко нхродъ й. нж мнъ ше и мждра в ре емб. хощеши ли боуи рънче да стойши и продаещи сочиво. а не тако ходиши. Wh же ре ки. егда же поста Анъ Единъ. начатъ все разавати ча ди и самъ зобати бе сытости, не бъ бо галъ вса нела. рече же на его гини. къ мжжоу сво емоу. Шкждоу еси принелъ чрынца сего въ истинж аще спце зобеть. нъ тръбъ да прода въ что. понеже бо и вижж, оуже изобаль й. въдро сочива. не въвше бо ко иже бъ вь дрб stad съсжат. раздаль й нищиимъ и инти нж мнъхжть в пспродавша в. п егда же Ф крышж крабий, не обратж вь ней ни цжты. бивше и ста о обръващи бради емб и поу стишж й. вероу же бывшоу, высхоть тем ийномъ покадити. не Шиде бо W нихъ ве роу сжщж. нж тоу спа вын вратъ. тогда не **шбрътъ чръпа, вызать цень на ржцъ й на** ча вадити. Боу же хотащоу спсти сочи вопродатель. От бо С еретигь С Севгири ганъ. видъ жена его кадаща ржког и 8 жасьшиса глаше. ісдинъ бъ аввы Суме шна. ржкож ин си кадиши. сгда же си 8

слыша старецъ. сътвори оужегыйса. й йстра се ъйглий из ржкы. й пръложи й вь манти цж ветхж. ж же ношаше, рекъ ей ти аще не хощеши да бждё на ржцѣ ми́. Се вь ма нти када. гь же бъ послоухъ к̂. сьхранеи. кжпанж. и дъти не опали . . .

третие.

Иногда оўкропъ твора вь кръчемниць вьзі мааше пишж свота. От же нематвъ кръ чемникъ тъ. ыко и пищж емоу многажи не дадъще, ибо многж копла творъще ж родъствомъ. нж нгръца и нарицаахж гра ждане. и глахж идъмъ и пиамъ идеже й ж родивы, вь един же 🛱 дни вниде змий питъ изь клиного сьсжда виннаго. и избль ва гадъ свой вь нь й Шплезе, не бъ же вь на тръ авва Симейнъ. нж вит пласавше на и грищи, и ватов же въ кръчемницж. видъ на дейви написано невидимай смртъ и би кже разбиввъ и вьземъ дрвво разби их павня сящя вина. Выземь же, кръчъ мникъ тъ дрѣво й него. би кго елико мо жаше. и Штна и. на оутриа же пришь. ав ва Сумейнъ съкрыса за дверми и се пакъ приде змий пити хотащи. й видъ и кръ чьмникъ тъ й вьзатъ древо хота й оуби ти и гръши кто. и разби вса сьсжды и стъ кленице. ѝ тогда выскочи жродъ й гла èмоу что е маме. се оуже нъсмъ азъ едг нъ пастникъ. и тогда разоумъ гако того разби дельвж авва Симешнъ. и Ото ль имъще й ста . . .

ЗАПИСИ ПРИ КНИГАХЪ.

I.

Изъ Болонской Псалтыри

1186-1196 г.

1. † азъ грѣшнъп Бѣлославъ грѣшинъї и дръзът на зло а на добро лѣнивъїи. емоу же стечъство гробъ а бгатъство грѣ си а блждъ. пописахъ братоу Иссифоу страницж С фалтыръ. слава въкът амин.

(a. 105.)

2. Помъни ги раба свой. Иссифа и Тихотж съфавъща внигъ свий съ били помощтий и стжий бил присно дбил Мариий. писа шж же са въ Охридъ градъ въ селъ ръ комъмъ Равне. при при Асъни Блъ гарсъкъймъ.

(J. 119.)

II.

Наъ Евангельскихъ чтеній

1277 r.

Се тродолюбивое мниха Аркадиа. очнка Виса ри(на) мрополита Прожелавскаго, списаса С дара власти его, рж (ж) Васт грантика. Иже съ быт истронить малж стъзж, а хота щи шествовати еж, оумъжть наказани дхмъ стъиймъ, оутлачити себт пространство пжт, не приходай бо кдиноъ по стъзи познаваю васлы, ащо не мисащи, и се овтатвь извъстно

водить по ней й братим. си же избраная блгам вёть на про странство. рекж же на пажи ть Бгосаднжей. йде же йсть житий послощающийм боукви сию. о Хъ Іст ги нашем ей. амй — — — — — — *** в лт г. ф. пе. При сттыь й пртвысоцты цри Костандинт. и прци его Марии. и Пра сть ею Михаиль порфирородиты. и па трийрсть Йгнатий стльпоу правовърий · : —

ты ми йси Хрйсте. зачало й конець . —

III.

Шэъ Шаремейника 1294—1320 гг.

г. Лобкова.

Слава съврышвтелю гю боу створышомоу всв мждростьж свол | носа и земла й морв. и жже в немь. изволениемь юща | и сна и стаго дха написаса книгж сил ржкож иного ръвшнож и недойном нарещисм рабь бей Николь а зовомъ | мирьскы брата. вь дни благовърнаго цръ кирь жидроника | Палешлога и при снъ мо кирь Михаилъ цри написахь брато | си поибу Дъдославо книгы сил. да молевисм че ны шци и пове. и дишкони. и дишци вси пожще въ книгы сиж исправъжще поите а не кльнъте. Чъ медъ | аще и на черовъ коръень благь е. тако и слова бжил | аще сж гржба или ней справена нж биъ сж. и спсжт славси пожщен в нихь понеже не пише дхъ сты | нж ржка гръшна. Сгыфта сое ш работы да помънъте и мене гръщнаого и родителъ ми. А нао | бъ да простить в семь въцъ и вь бжещихь. ами". | ами" ами": — : —

дополненія.

I.

Изъ Супрасльской рукописи.

(См. выше, стр. 174: IV.)

мъсаца марта къ мжчение стаяго Иринеа.

Егда нравъ благъ съ доброчестиемъ въздрасть бойьшийхъ желал страхъ Божин принисть. тъгда вьсе кже вь семь житии преобидевь, къ обещта ныйхъ благыйхъ приатию подвиза КТЪСА. ДА МЖЕ ПОСЛОУШАННЯМЪ АКЪІ СЖ шта върож твръдож вида въждела. та же пакы божинж славож въсприим славить господа. Кже бысть и о блажень мъ Иринен епискоупъ Еремийскааго гра да. кротости ради лихъіа. й кже о вожин доброговънии. дълъ оутвръди нарече нок. постигъшоу бо гонению. кже бъл стъ при Диоклитивнъ и Мабимивнъ цри. Приведенъ бубо быстъ сватый Иринен къ кназоу Провоу. и въпрошенъ

бывь аште хоштеть пожръти богомъ. отъвъшта блаженый Иринеи глагола. нъ и жити же съ вами не хоштж. тъгла повель затворити и вь тьмници. мно гомъ же льнемь минжвъщемъ, сжшту кмоу вь тьмици. въ полоуношти при шъдъщоу кназоу изведенъ бъість пакът блаженъти Иринеи. ѝ различъ ны мжкы сытрыпывы, и выпрашаниь по что не пожьреши. отъвъшта глаго **J**Á. ыко бога имамъ кго же из младъ връсты чисти навъікохъ. и глаголемъімь вами богомъ не поклоняса. Провъ рече. приобращти жизнь себь, довыжеть ти іже прим досажденны. Сватын Ирі ней рече. не приобращтж сымрыти. жи зни предълежашти, пъ да отъ бога жи знь приниж. Провъ рече имаши ли женж. отъвешта не имамъ, се же глаголааше блаженый Ириней госпольня заповыль съконьчаваа глаголящтжей мобай оть' ца и матере или братия. или женж. или чала паче мене нъстъ мене достовиъ. на ня же заповым вызирам блаженый. на небо имъаще оумъ. видъти желал славж госпольня. и высе уловъчыско жити к оставивъ. ниусо же паче господа. въдъ ти же и имъти исповъдааше, пакъ оу бо рече къ немоу кьназь. въдъ та сънъ имжшта, понъ техъ делема пожери. онъ же отъвъштавааще, сънове мои бога имжтъ ыкоже и азъ. иже можетъ а сънабьдети, ты же повеленой ти съ твори. Провъ рече. съвъштавая ти ю

ноше пожръти. да не различьныймъ мжкамъ предамъ та. Сватый мжче никъ Иринеи рече. не жърж. твори кже хоштеши. оувъси бо ыко силож Христо совож добые высе сътръпыя. Провъ рече. кльма же не хоштеши повинжтиса пъ сароу въ ръкж въвръженъ бждещи. Иринеи рече. ты различьнымии мжками прѣштааше оу̂морити ма. и азъ надѣахъ са ыко мечемъ отъстчеши ми главж. за не мож та повели то сътворити. да оу въси како крыстигин съмрыть пръобидъ ти на выкохомъ. Христосовъ ради любьве. разгитвавъ же са къндзъ. о дръзости ста го мжченика Иринеа, повель мечемъ оу съкняти и. Сватъи же ижченикъ. гако въторый вѣны̂пь полочуивъ рече. благо дъть исповъдаж богоу моймоу. даръ ствовавъщоуоумоу ми различьныймъ мжкамъ тръпению венеце. и егда пре лівзоша мость рекомый Артемись. съ влькъ ризъ свом, и вызърввъ на небо. по молиса сице. господи да отвръ зжтъса небеса. и да приимжтъ доушж раба твонго, кіко же и людемъ твонмъ въстувскъта пръкъве. и высткого исплы нении ка. к тебь въроуа ги Ісоу Хрьсте. се высе страждж. и оусткижвыше и вывръ гоша и вь рекж. се же са сътвори въ Сре мь. старышинъствоужштоу Провоу. пъсаръствоужштоу же вы въкъ Исоу Хръ стоу господоу нашемоу. кмоу же слава нъ нъ и присно и вь въкъ въкомъ амин :

мъсаца марта ко мжувний стааго Ішны и Варахиси
на. и дроужины иго.

Въ лето осмонадесаток пов Персьска Са воры, гоненик бъистъ на прыкви Христосо вы. и на уътжшта в вседовжители бо – бога, и повель пъсарь Савории, нечьстивъи мъ влъхвомъ. Сватъ а цръкви хръсти пиньскъ объемъ зажизати. обрътан мъту же крестизны повет имати и ноудити а жръти. и повиноватиса попомъ. повиноужщтам же са и жьрж штаа, на великът санът и чьсти възво дити. неповиноу жштай же са горька мъ и различънамъ мжкамъ предажти. Въ то же врема гонении. обретошаса въ Персьстъ земи вынъкоторъи выси на рицаниви Иаса. дъва брата Варахисий и Ішна йменемь нарицанма. мжжа пра въдива. исплънь сжшта въръг. и храна шта заповъли госпольна съ страхомъ. сим оубо сватам слышавыша гоненик кръстийньско, оставивъща жилиште свок, идоста на мъсто то иле же нечьсти вин вльсви мжчаахж крыстийны горьць. Бънвъщема же има въ выси Вардіаховъ. и приближивъщаса къ тьмници, иде же выси крыстийни затворени бъахж. и припадъща къ тымичьноуоумоу стра жоу молгаста н. да вынидета въ тымни цж. выльзыша же обрытоста девать мж жь крыстипны затворены. и видевъ ша а въ мнозъ скръби сжшта цъловавъ ша м. й начаста оувъштавати м глаго

джита, не оббоймъса ничьсо же братыз й отыци, нъ въ има распатааго, постра — жламъ. въ ќдинъ часъ. да приимемъ вѣ чьный животъ. жко же и отыш наши. й страстотрыци и мжченици приаша. такожде же и ти мжченици видъвъще сва таы Ішнж й Варахисишна, и обсрыдыный ши бывыше о пришьствии к̂ю. такожде и їно много пооучавжи сватам. и дроугъ ароуга акът благодътыныниъ масло мъ. на трытение мжкы и на съврешени іє ижчению. помазажите оўкрыймхж. Сватыймъ же мжченикомъ затворенъ мъ въ тымници, имена сжтъ си. Занивас. Лазаръ. Марофас. Нерсис. Илна. Марис. Ави вос. Симвойонс. Сава. сий оубо мжчени быша тыгда скрыби прийныше многы. й въ подвизании мжченичьствъмъ съконъ чашаса, течени к съвръшивъ ше добръ. ѝ страстыныймъ и нетыль жштиниъ. ни оувадажштиниъ въ ньцемъ оувазошаса. мжченомъ же бы въщемъ темъ сватыймъ, и выздетевъ шемъ на небо, и въ агельскъти ликъ въчи неномъ бъивъшемъ. Потомъ нѣкото рин отъ влъхвъ, обалища сватам. Iw нж и Варахисиа. къ трымь старъйшина мъ влъшъскънмъ. Масдрафоу. Сира оу. Мааринсиоу. сждаштинмъ стыниъ глаголящте. та ни жърета. ни повиноуктаса цбю повельнию, ни рачита поклонитись огню ни сльный ни водь, кіште же къ семо . . . даахж ыко девать мжжь они тог . . . и не по

винжшаса цёсароу повелё . . . ю. имъ же тема дьвема беахж отъвраштени. Тъгда исплынивъщеса прости многъ ста рышины жереческы. повелыша при вести и. приведенома же има бывыше ма. и ставъщема предъ старейщина ми влъщъсками глаголатта има вль сви, заклинанить ва, о непобълимъ мъ нашемъ цби Саворий. без лъжа отъ выптаванта намъ. о немъ же выпраща кмъ ваю, творита водж песарж, и пови ноунтаса повельнию нго. и покланы **Ктаса слънбцоу.** и огню. и водъ. по за коноу и по заповъди пъсара нашего. или ни. Отъвъштавъща же сватага Iwна. и Варахисии, глаголаста имъ. да глаголевь. а вы послоушайте акы кна зи. ѝ сждим цѣсара Персьска. им' же избъ рани но несте. и правыдиви сждил. и того ради избъравъий сждъ высь свой въ ржцъ ваши пръдастъ. да въ правъдж сж дите. а не бесправідны ділайте. ны ны оубо въ славънъта сждиа. не подоба ть вы земънааго цѣсара боыти СА. НЪ ОНОГО ДАВЪШААГО ВАМЬ МЖДРОСТЬ И СЪМЪ слъ. имжитааго власть небесът и земыя и въсъпъмъ дъгханиимъ. иже положи предель и оустави часы. и дайть

— мжд. . . . . . дастъ вамъ мждрость. да по мжд . . . и вашеи сждите вь правдж. по пльт . . одобыны имъ вамъ. закли наквъ оубо васъ. върок истинънок. повъдите намъ. койго бога подобаатъ нама отъвръштиса. небесъскааго ли

или земънааго. въубнааго ли или мало врѣменьнааго. мън оубо въроунмъ въ бога сътворивъшааго небо ѝ земыя. и не втроунмъ къ уловткоу тълтнь ноу, не можевъ оубо въровати въ чловъ ка. иже мало поживъ оумирайтъ. и по грѣбантъса віко ні мъг. то слъгшавъще же вльсви оть нею. разгиввавъшеса ве лми. повельща принести жьзлик ши пьчано не опъттено. на ижченик стоую Ішны и Варахисна. отыжунвыше ы разно. да не слышита къждо ісю въпрашании подроуга си. и оукръпитьсь на троудъ Христосовъ. предьседъще же. Масрао. й Сиров. и Марнисии. трии старъншинъ вльшъскът, на въпрашание стоую, и по вельша съ простиж въвести стааго Іш нж коного. въведеноу же бывъшоу Ішнь рыша къ немоу вльсви. что ти са мынить. аште оубо чьте ши и поклонишиса сльньцоу. и огню и водъ. и съконьчаети повельник пре. аште ли то възложимъ на та мж кът жестокът и лютът зѣло не помът - шая́н же вь себѣ ыко мъі хоштемъ. да по лъймеши тъ что зъло. мъ не хоштемъ тебъ зъла никакого же, аште не тът са мъ въсхоштеши зъло приобръсти себь. Отъвыштавъ же блаженым Їш на рече имъ. азъ сего житии не трѣбоу я. Христосова житим ради. пръходи ть бо и николи пръбъиваатъ. да оубо то го раде неколе же не отъврытжа госпо ла монго Іс Хса. живжштааго вь въкъц

ыко тъ йстъ надежда вьсемъ крысти ыномъ. и не осрамый жтъс выси в вроу жштин вы ны. зане тъ объщта намъ глагоја. аминъ аминъ глаголж вамъ. иже отъвръжетьсь мене при чловъцъ хъ. то й азъ отъвръгжса его. при отъ пи монть небесьтьты. й при сва тынхъ аггелъхъ, прити бо иматъ на облапехъ небесъскънхъ, въ славе о тца свойго й сватынхъ аггелъ и арха ггель. и оўже оўготовькио отъдати комоуждо уловъкоу по деломъ кго. нъини обо то слышавъще повеленик кже повельно вы ксть о мынь творити. то скортк творите, неже помъщити те ыко оставых домъ господынь. нль ма же тъ нъі сътвори слоужити въ до моу кго ствымь, и рече намъ въ к сте свъть мироу. и пакът вът исте соль земи, ащте соль обумінть то чимъ осолитьсь. аште оубо кіко же вы глаголе те. повельным прсавы посломнаймь й заповёди кго сътворимъ. то не мъз кди ни отъвръжемъса господа нашего. нь наще отъвръженик вістхъ вина бж леть. то слышавьша оть нею старыния ны влышьскым. разгнёвавышаса збло. повельща съвазати и по Персскоу закону. и проврѣща жъзлъ междоу ржкама ѝ сте гноу кго. и бъаше съда сватым на земи. съдащтоу же ймоу мжуаахж и жьзлики. осживтомъ. дотолъ же мжунща и, доньле же ребра нго оголиша. мжуниъ же не отъвъ штавааще ничесо же. иъ славымие вога

глагола. слава тебѣ боже отыв нашихъ Авраама. Исаака. Игакова. изведън на съ из мира сего. ыко съподобиль йси привести насъ на върж сватжий своий, и ныни госполи лаждь намь трыпеник. на сътворимъ и съконьчаймъ въса или ко заповеда намъ стъи твои дочхъ. и съ полоби ма мжуеннувскыймы съврыше ниимъ въголити тебъ. того бо по въса ль ни ожидаж. ѝ си рекъ стъщ Iwha. рече гласомъ великомъ къ вльхвомъ. азъ отъ кназа вашего и отъ выскать дроугъ ва шихъ, иже сжть аггели сотонини, отъ стжияж й отъмештжся выскув ихъ и отъ сльныца и отъ лочны. и отъ звъ заъ и отъ отнъ. и отъ волъг. Аже мъните — богы, штоужнь есмъ отъ нехъ, и не покло нясь имъ бъхма. нъ вероуж азъ въ отца й сына и ставго доуха. въ пречистжия тронцж съпасающтжий высы миръ. йже й богъ ваша сътворища. имъ же ноуди те ма покланытиса. Си слъщавъще старъйшины вышьскым. повельшы жже мъ за ногж повръзъще и влешти. вънъ на мразъ. и пръбътти нмоу на ледъ въсж ношть. бъще бо зимнок връма. и блю сти к̂го что сътворить ледоч. они же сътво риша тако. н блюдоша но съ страхомъ ве ликомъ. оставивъще и тоу до свъта. па кът же съдоща безаконници на сжанити своймъ. и повелъща слоугамъ привести предъ лица ихъ сватааго Варахисиона. въщълъщоу же стоуоумоу и ставъщоу на сжаншти, різша къ немоу влісви. Уто мы

слиши Варахисик. жъреши ли и поклони шиса сльньпоу и отню й воль. Вко же послу шавъ поклониса и братъ твои Ішна. или приниещи ранъ на тълеси своемъ. отъ выштавь же сватын Варахисийнь рече ий. ыко же и Ішна поклониса німоу же поклони СА. ТО И АЗЪ ПАЧЕ ПОКЛОНЯСА И СЛАВОСЛОВЫЕ й възношж и. въ глаголасте лъжж о немъ. нъ истина не дастъ имоу того сътворити. кто бо бы възмоглъ ослепите оумъ сръде чънъи к̂го. дабъ са поклонилъ тои твари. ізже слоужить уловікомь, й оставиль съ творьшааго й. аште бо дело уъстъно бы ло. то славънъ оубо бъл отъ чловъкъ слоу женик прималь. и не бы слоужиль на мъ рабъскомъ чиномъ, се бо нъния ви димъ ыко богатиї й ништий. и зълни й добрии. отъ того слоужъбж принивжт. й рабъ несть огив вашь чловекомъ. боль шинмъ и сътворивъшинмъ и. тако о̂уста вивъшоу намъ. мко же оубо неправъдъ но йсть йже ноудити насъ да поклонимъ са слоужъбъ мира сего. вогъ на работж. ть отнь дасть намь чловекомь. и оста тиса бога сътворышаяго небо и земыя й мо ре. и вьса мже въ нихъ. нъ лепо кстъ паче ономоу хвалж и поклонъ и чъсть. отъ цъ сарь же и кназь. и вокводъ. и отъ въсего дыхании приниати. иже сътвори вы сотж й гажбины, істо же гажбокым мы сли не можетъ никто же домъіслити са. ни възъръти довыенъ на въссотж славън им же тръббинъ и го выси съно ве чловъчестви. Тъ бо есть кръман въ

сж населенжый, и выса мждростиж свой ж оуготови, се же трѣбоунтъ отъ насъ да въмъ има господа нашего въси съ нове чловъчьстии. а не соуктънънии пълъ и льстьми прълиштакмъса. ть бо рече не сътворите себѣ капишть. ни покланъитеса дъломъ ржкъ ваши хъ. ни иной твари никоки же за не азъ - ксмъ господъ богъ вашъ. ис пръва съий до коныца пръбывал. и нъсть иного бога ра звъ мене. и славът мока иномоч не дамъ. ни благойзволёнии момхъ вамниймъ, ни уьсти мока подамъ капиштемъ, азъ оумо рж й оживыя. и никто же йсть иже оубъжи ть ржкоу мокю, тъгда разгневашаса ста ръншины влошъскъм. слышавъще ръ УИ ТЪІ ОТЪ НЕГО. НАУАША УОУДИТИСА ИМЪ и тръпению ихъ. и реша не въпрашаний кто нътны. да не никто же отъ чтжштиї ихъ и кланыя штийхъса сльньцоу и огну й водь. оуслышать таковынхъ словесь **Ёго.** и отъвръгжтъса и ти такожде. и о тъстжиать отъ жрътвъ. нъ цаче оуслы шимъ ихъ ноштиж. да никто же разоу พริษัทร, กมลาดมอิพรเท่งระ ดำระ คอด์, คม เล่ же отъ насъ творимъніхъ. ні бълстъ та ко. ѝ въстаща тъгда отъ сжаншта не сж дити. съдъще же ноштия. и мльча нию сжитоу многоу. повельша при вести сватааго Варахисийна. приве деноу же кмоу бывъшоу. и мльчанию сжштоу многоу послоушаахж кго. мъ ного оубо вльхвомъ въпращавъщемъ к го. ѝ стоуоумоу вжиж мждростия пръ

одольвышоу имъ. разгивавышеса безаконьници. повежеща принести съвальмы мёдыны, и раждегыше а па че отна. подъложища подъ объ пазочеь - и ръща к немоу вльсви тако ми въньпъ пъ сара Персъска Саворна. мко аште ис пазоч хъ истрасеши любо и кдинъ съвалъмъ. и да падетъ на земи. то да въси изко оуже выть известно щко отъвръжесь бога свокго. Отъвъштавъ же стын Варахисий, рече къ немъ. Слоугъ сотонивъ й кнази грбшь нии. тако ми съпасеник бога мокго. и по гъюбъь сотоны отына вашего, не имамъ оубогатись отъ бога вашего. на наного отъ свалиъ поврѣшти на земи. нъ имене ради Хса монго оўдръжж а. азъ же нъіны закли наж вы богомъ живыимъ. Къ сеи мжить аште и ины имате мжкы люты. то на ведъте на нъг. кто бо нстъ изходан на рать. и не въдался высёмы срыдыцемъ. на съмрьть. да възьметъ славж вели кж и дары отъ цёсара многы. и санъ ве ликъ. то рекъшоу сточоўноу Варахисию. възбесивъщеса велии вльсви, повеле ша принести олово и растопивъше възлі гати на очи. й въ ноздри имоу вълити й въ оуста и въ оущи. да ни слъщить ни глаголеть. ѝ потомъ повельша слоуга мъ глаголя̂ште, понмъще и ведъте въ тъмницж. и повръзъще за каннж ногж повъсите и тоу. и сътворища тако. и то ймъ рекъшемъ. повельща пакъг неуъстивии вльсви. привести к нимъ блаженнааго Ишнж. припъдъщоу же

кімоу глаголаша к нёмоу влъсви. приве сти к нимъ блаженааго Ішнж. пришъ дъщоу же имоу глаголаща к немоу вль сви. Уто истъ Ішна, како истъ пльть ви дети ти. й како пребъц ношть онж въсж стом въ връхоу леда. ѝ на лютьи стоуде ни, отъвъщта к нимъ блаженъти Ісена и рече. въджите бжитте сжима и при. ако богь мон нжде изволи доуша мом. Отъ да и жнамоп и ном апо ми помьня и въ дъ. николи же таковъю добръг подастъ ми ношти, не помынж бште отъ нелъ же к.. ονην βυ γλοβεμένω, ή ονβελένω γτο κ γχ въство, ко такова поконна пренде на дъ множ ношть. приде бо ми л'гъний отъ дрѣва сватааго. на нем же распатъ бысть господь мон Іс Хс. се рекшоу стоу моу Ішев. отъвештаща влесви и реша к немоу. брать твой Варахисии отъвръ жеса бога твонго, а ты пребыванше й ште к немоу. отъвъштавъ же стын ЙФ на рече к нимъ. въдъ й азъ ко отъврь жеса дызвола. и высёхъ аггель но. н владъщъ Хсоу съвръщенъ самъ са нстъ принеслъ. глаголаша имоу вльсви. не по гоуби зыть доуша свока. оуне бо ти нстъ отъврештись бога свонго. Отъвештавъ Ійна рече к нимъ. слъпні и жродивии. глаголете въз сами мко мждри есиъ. и мждростыж нашеж изобраштемъ истін. можеть ин удовъкъ имът пшеницж въ житъ ници свойи лежашти и храна и. дъждоу же и тжуамъ и громоу. и мльниймъ нахо даштемъ, не въземъщоу отъ пшеница

въ ржкоу свойю. й стати въ има господь

не. и ставъ. ожиданть пришедъщи жа твъ наплънити гоумно, отъ малаго оно го кже высва. надежда ради ко жже имв къ Христосоу. аште ли да не бръжеть пше нипа лежати к и въ житъници, и да не въ съкть отъ нел. то оскъдъкть пшени па. не можеть бо изъобиловати, тако жае й въ насъ уловецехъ истъ видети. аште кто погоубить доушж имене ради госпола нашего Іс Хса, то йгла хоштетъ обънавыйти сънът улов вуъскът, тът на **ЛЪІЖШТААСА НА НЬ И ТВОРАШТАА ВОЛЖ ІЁ** го. обновитьсь светомь онемь своимъ. иже не пръходить ни разаръйться нико ли же. й преобидевъщам заповеди него въвръжетъ въ о̂гив неоугасанмъи. Слътшавъще же то вльсви, онвижша на мно го врвиа словесемъ его уоудаштеса. по слежде отъвештавъще реша кмоу. не предиштан себе Ішна и послочшан та ним. отъвъштавъ же блаженъи Ішна глагола къ нимъ. добрѣ рѣсте гіко прѣ лиштанять фании, нь отъ васъ пога нъихъ. не прълиштайть ино ничто же уловъкы. нъ тъчъя житин мира сего. — а иже въкоушанть скръбии господынь. то не прынштайтьсь николи же. ыко же бо богать некто пирь великь госте мъ своимъ обготовивъ, и посъдавъ по зъванъта имъ. изъходащте зъвании къждо и својего домоу, ведать изве стынь шко намть на веселик. и съ оусрь дикмъ на пиръ приходатъ, въщедъ

ше на объдъ, и съдъще на трепезъ въку сивъше вина да ащте добро бждетъ, то сладыть пвиять отъ него и вызвеселать са. й отъ оупитим не могжтъ ити въ до мът свод, понеже много сжтъ пили въсля ливъще си виномъ. доньде же приджтъ свои имъ. и имше приведжтъ въ домъі свом. иже за оутра въстанжите. нгда и сжуатъ вино, радоужтъ са зѣло ыко оў свойхъ сжть си дома лежали. тако жде и раби Христосови. Кгда видатъ віко зовжть а сжина на сжините, то въ дать ійко на троудь й на ноуждж йджть. исгда иджть и оупижтьсь оть мжкъ. и отъ любъве Христосовъи, то оуже к тому не помьнатъ ни домовъ ни чада, ни имъ нии. не могжтъ приобрести ни злата ни съребра. ни иного ничесого кже въ мироу семъ. нъ преобидать и це сара й кназа. Ожиданаште идного тъ чыя пфсара великааго Xca. его же вой ни несмъ мъг. въ родъ грабъ прабътваний . . . - киоу, кго же цъсаръство не пръходить. нь пребываать въ векы. то рекьшоу стоуоўмоу Ішнь, повельша вльсви пръ сты немоу отъсткати обом. ржубным ѝ ножънъја, ѝ поматаша а предъ стъ мъ Йюнж. и рыша къ немоу влысви. ce видиши како расъплахомъ пръстъ твоа по земи. пожиди оубо. Егда врема бж детъ жатвъі, то приджтъ ти монози прісти. отъвіштавъ стын Ішна рече. азъ мъногъ ржкъ не тръбоуія. нъ йстъ богъ съзъдавън мл. иже пакът обнови

ть ма. обновыениемъ своймъ еже хо штеть творити о нась. то слышавыше отъ него вльсви. и брости испльнивъ шеса повельша възварити пьцьль въ конобъ. и повельша слоугамъ да одержть гржгомь высж главж но. ж доу же власи сжть. к томоу же и азыкъ **кмоу** оуръзати. и сътворища тако. и повелеща влъсви, и въвръгоща пре дъ нимъ кожж главы его . . зъкъ. въ конобъ пъчълънъий... томъ же въ връгоша и самого того стааго въ конобъ пецельный, въвръженоу же бывъшб стоуоўмоу. абык излышса вънъ коно бъ и высь пыцыть, и не прикоснжса к мъ. и ни како же не вреди и го ни при че сомь же, видъвъше же неуьстивии вль сви бълвъшей то чоудо. и дививъшеса. оужасошаса . . . .

II.

Изъ Болонской псалтыри.

(См. выше стр. 202: 4.)

ψα^{*} ξε.

(И си обо чювьствына земль рауетса. (Гъ въцриса. да раў етса земль. 🔆 **ВЖи**й**М**Я iżKO ногама кланттиса. шбаче да разоумъется члкь. земль бо чакь. и пришь гь спсе и. **Ц**ткви глеть. ы коже бо штоци вь мори Да веселатса о недвижими сжть. тако и цркви вь житий тоци мноти ::ствиь мори недвижимы сжть. **Шблакъ** и мракъ w Тѣло вличне глеть облака. мрака же небдобь разоўмівемж тайнж. въ мра кр̂ь его 🔆 цъ бо никто же не можеть вильти. Правда ѝ сждъ ис Пльть влачнж глеть, ыже испраправление пръ вися шправана бмь.) *) стола его ::). -СЭгнъ пръдъ нимъ Танна божвънай. Бъ бо нашъ штнъ првдъидетъ : жатыпоп есть. СЖТЪ гъї 🔆 И попали ѝ крстъ Вса противащимся пришестви врагъї его 💥 ю Хбоу. фги попали. си пртумноженых танный ших

тишжса и сташж : ---

^{*)} Начало псалма, за неимѣніемъ списка его изъ Болонской псалуыри, выписано изъ Погодинской.

Осветишж м'ъ
ниж его вселе
нжж ∴

Видѣ и подви жаса зем²ѣ ∴

Горът ійко воскъ раставшжем Шища гнѣ ::

Стъ инца га все
ж зем¹а ::

Възвѣстишж нбесь правдж его ∴

И видѣща вси лю
дие славж его ∴
Да постъїдатъса
вси кланѣжщий
са истоуканнът
Хвалащеса w идо

лрхя своихя 🔆

Поклонитеса є иоу вси аггели его ∴

Услъїша и възве селиса Сишнъ :. —

Възрадовашжса дъщери Июденс^къї----

Апли шсвётишж. проповёдъ ева гглъскжж: тёми бо просвети шжса всёчъскам ∴

Земъское житие оузрѣвъ тайнъї Хвъї, подвижаса, си рѣчъ прѣложиса :: —

Къїж горъї, дипаволъ и демони и въїсоции гръдии, страхомъ пришествита Хва ищезнятъ .:•

Разоумѣшж бо гако всеж естъ гъ гавленса. и мѣста на земи не имжтъ :: —

И носа чювествънаю. С дъла показажть творъца собаче апли възвъстишж правдж встъ мъжзкомъ ... —

Проновѣдиж апостолъ скож ∴

Въсн бо кланъжщинся истоу каннымъ идоломъ. видъвъ ше блтъ бжиж оугасошж ∴ —

Иже глаахж. се сжтъ бул наши. а ти не бъахж були нъ кумири нъ ми.

Въси бо в'вровавшей гавлению его. аггели нарекошжса ти бо поклонишжса въ їстинж .: —

Цркви. Сисенъ бо позрачище сказаетъса. црви бо по зръцаетъ, вста наже в насъ. нако встанъ мати ∴ —

Цови тако ш исповъданита съ Ставленъї Июдеа бо исповъ мание сказаетъс∧ ∴ — —Сжаъбъ твонхъ ра ди господи ∴

> ПА́ко тъї ти въїшни . по все́и земи •;•

Зѣло прѣвъзнесе см надъ всѣми богъй :: —
Любащий га и сна видите зла :: Хранитъ гь дпіх прнъїхъ своих ::

Из ржкъї грѣшни ж избави ж :•

Свътъ всий пра ведникоу и пра въймъ срцемъ веселие ∴ Възвеселитеса праведнии с ги •:•

Исповъданте па матъ стъїна его : • Услъїшавы́шж же пркви тако и стовъї сжтъ сждъбъї вжиж въ зрадовашжся т

Въсеж бо земла тъ то естъ. тако створивъ ж. и надъ неж сжи ::•

Мѣнитъ бо ж богъ + гэ 23748 шъв. 1038 шэ удаже ше в ше вамвгэге :•

Ваьэв+въший пришествию Хвоу ненавидите идолъ гля зли •••

Апать и всёхъ вёрнъїхъ и мноди бо невёрнии възло жишж на на ржкъї ...

Аплы и вса въровавышим имъ. избавиль есть Хъ. из ржкы диавола. гръшникь бо по и стинъ диаволь есть ...

Хоў тако свътомъ сольченоў апломъ и всьмъ праведни комъ Хъ сжи веселие въ тетиж върнътмъ ...

Той егда въздастъ комоуждо

Тои егда въздастъ комоуждо мъздж. тогда праве дънви веселатъса радощами :: —

Тъгда блаженъ члкъ. егда въйнж иматъ паматъ бжи ж въ себъ. й исповъдантеса въ себъ бъй.

Ш.

Изъ Погодинской псалтыри.

(См. выше стр. 207:5.)

пъ Марный свстры Мосешвы вь Исходъ. Ш книгь патыхь. Ш буктатеувха. : • *)

Поимъ гви славно бо прослависа :

Конъ и всадника въвръже вь море :

Помощникь и покрывитель бы мить в спение .: --

Съ въ мой и прославла й.

Бъ опа моего и вызнесж и :

Гъ съкроушаж брани гъ има емоу :

Колесница Фараона и силж его въвръже

въ море :

Избраныы высадинкы трыстаты ::

Потопи въ чрыниты мори ·: —

oб.

Пжчиной покры ы · : Погразж въ глж

бинъ ижо камень :

Десница твой ги

прослависа крипостим .: ---

Деснай твой ржка ги съкроуши врагы ·: —

И множтвомь силы твоеы сътрыв еси сжпостаты ∴

Посла гитвь свой пойсть ы й йко стеблие .: —

И дбомъ брости твоеб

^{*)} Сообщаю здёсь только тексть безъ толкованій, но строка въ строку.

растжписа вода ·: — Огжствша йко и ствна воды ·:• Огжствша й вльны посрв морв ·:• Рече вра

гь гьнавь постигиж.

Разд'вла користь насыщж дійж мож ·: — Оўтынж мечемь моймь одол'веть ржка моа ·: — 265. Посла джъ свой покры ы море ·: —

Погразж въ гажбинт ійко штовь

въ водѣ зѣло ::

Кто побенъ тебѣ въ бозѣхъ ги. кто побень тебѣ прославленъ въ стхъ ·: —

Дивень въ славахъ творай чюдеса ·: — Простръ десницж свож пожръть ж земль ·:•

Наставилъ еси правдою твое*
люди твою сиы же избави ::

Оу́тѣшиль ѐси крѣ
постий своет въ шбитѣль стий твой : —
Оу́слышаша

ызыци и прогивващаса. ::

Бользиь пріж

ша живжщей въ Филистимь ·: —
Тога потыщашаса вякъ Едомьскы ·: •
Кнази Моавитьстий

прижть на трепеть ::-

об. Растая́ша вси живжщей въ Ханаа́нѣ ↔
Нападе на на страхъ и трепеть ↔
Величие́мь мышца твое́ю́ да шкаменатса ↔
Дондеже проиджть людие твой ги. донде
же проиджть людие твой сию же стажа ↔
Въведь насади ж въ горж достоиний твое̂го ↔
Въ готовое жилище еже съдъла гъ. ↔
Сватына ги юже оготовасте ржцъ твои ↔

Гъ црюеть въ въкъ

и на въкы и еще 😯

Мко въниде конь Фарасонь съ колесница ми ї высадыникы вы море .:-

И наведе на на бы водж морыскжий:

Снове же Илеви про

идж по соухоу по среде море :-

😷 пъ 🕻 Мосешва вь Вторъмъ законъ. Ввлъеть й си

266. 🔆 Шпадений Жидовьское и бігостына бжижже по

· дасть имь. и вь вожений ызыкь ·

Вънемли нбо й вьзгла. ѝ слыши земе

глы W оусть мойхь : Ла чается ыко дыжь провыщаний мое :

И сниджть ізко

роса гли мон 🔆

ТАко тжча на троскоть бо иний на стно .:

Ђко има гне призва^х ::

Дадите величик боу нійем⁸.

Бъ истиненъ

на дъла е́го 🔆

И вси пжтий его сжаь :

Бъ върень й нъ неправьды вь немъ ·: —

Праведьнь

и пріїобень ть ·:•

Съгрѣшиша не то

го чада порочьна. 😯

Родь стрытивь развращень :

об. Си ли гви въздаете ∴ Си людий боуй немждри ∴

Не самь ли сь опь твой стажа та створи та й стажа та :

Поманѣте дни вка :• Разоумѣнте же лѣ

та рода родь ::-

Въпроси оща твоего и възвъсти

и тебѣ ∴

Старца

твом и рекжть тебь ::

Ега раздываше вышь

ний њазыкы 😷

Ame pacti

сны Адамовы 🔆

Постави предель возыкомь по числоу ань гель вжий.

Бъість часть гні людий его Йійковъ .:

267 Жже дъломърное достоганий его й слв ::

Оудовлиль еси въ поустыни ::

Въ жажж зною безъводые с Обиде и наз :

И съхрани ізко дівнидж окоў 🔆

Ійко фремъ покрыеть гивадо свое :

И на птенца свою въждель :-

Простръть крилъ свой примть на :-

Възать ы на рамоў своей .: —

Бъ единъ вожааше ы с и не бъ с ни тоужь ⋅: —

Възведе ъ на силж земли .: И насътти ъ жить селныйхь .: Съсаща медь ис камене

жить селныйхь .: Съсаша медь ис камене

шей штвръда камене · : — Масло кравие̂

млѣко ов те :• С тоукомь агнтемь и швне • : С тоукомь пшени

чномь .: Крывь грозовж пижж вино ::

гасть Йізковь й насытиса · : — И Шврыжеса

възлюблений : Оуты отльсть и раширъ

й фстави ба створшааго та ·: —

И шстжин ш ба спса своего :• Раздражн

ша ма ω тоуждийхь 😯 Мръзостехь

свойхь прогивания ма · :

об. Пожрыма демономь а не боў. Быб йх же не выша
овий се крать приджть йх же не выдыма обы и :

Ба рожнааго та стави: И забы ба пыта
ымнааго та т. И виды ты егда выздревь
нова ∴ И раздражися за гишвы сповь свойхь.

й дьшерь ∴ И рече Шврашж дине свое Ш инхь ∴ И покажи что билеть имь на последовь ... Тако родь развращень есть .: Сновь их же из веры вь нихъ 🥧 Ти раздражища ма не 🛈 ботав. Прогивваща на въ нідолехь свойх ∴ И' азъ раздражи на пе о назыпъ ... И назы ит неразоумит прогитвана ня · На ко отнь разгорится ш прости моена .: Ражбже тса до ада прейсподнего .: Погість зейа й жита е̂ы : Попали сснований горьскай :: Съберж на на здаа : • Стреды моъа̂ скончах на нихъ .. Такаще гладомь и пленик мъ птиць .. Гробь нейспъленъ ... Зжбы завърнны посла на на : Съ простиж пресмыканащиймся по земли :-Вънъждой бещайна мечь .: И ш хра мь страхъ ∴ Юноша съ дѣвож̂ ∴ 268 Съсжщемъ съ отрокомъ й съ стафцемъ : (P) вкъ расвый ня .: Составим же ш чивь па мать ихъ : Тъкмо за гнёвь врагь да ак и за и за и за не нала гжть сжпостати : Да не рекжть гако ржка наша высока : А не гъ створи сих всехъ : Пя ко њазыкь погыбе сыветь й : нъсть в нихъ хждожьства : Не сьмы слиша разоумъти . Си всъ да при мжть на граджщее лето 🔆 Како по женеть единь тысжшж й два двигь нете тиж . Аще не бъ брасть ихъ и гъ предасть ы . Не сжть бо боди йхъ и ко въ нашь . Вради же наши не разоу MEBUÉ : Оть вин° градъ бо Содомъскыйхъ 💀 И лоња ихъ 🗓 Гоморъ 🔆

Гродъ ихъ гродъ злъчи :

Грозь горести ихь :

Ійрость змиева вино ихъ тарость аспидова неиспълена .:

об. Не си: ли си всв събрашаса о мене ::

И запечетиещаса вы

скровищийхъ свойхъ ::

Въ дбъ мьсть выздамь :

Въ врема ега съблазнится нога ихь 😷

ТАКО близь днь погыбъли ихь :-

И присташа готова вамь ::

ТАко сжанть бы людемы своймы ::-

II w рабъхъ свойхъ оумолитса ·:

Видь бо ы шолабым и печалны:

Въ плень ведомы тредны

Й рече [№] къде сжть бози ихъ ::

Въ нихъ же оупваша на на ::

Их же тоукь жрытвы их ·:

ыдъасте и пимсте вино тръбь ихъ ·:

Да выскрнжть и помогжть вамь •: --

269 Й бжть вамь покровителе 🔆

Видите видите ыко азь есмь и нъ ба развъ мене. ...

Азъ ббиж и жити сътвора .:

Поражж й азь йсцёла ·: — И нёсть їже изметь Ѿ рж

коу моею :-

ТА ко въздвигих на нбо ржкж мож ·:

И кльнжса

десницета моета :-

И рекж живж азь въ въкъ :

Тако пошщрж ыко мльний

мечь мой :

И прийметь сждь ржка мой .:

(Й)въздамь месть врагомь 🔆

И невавидащиймъ ма выздамь ·:

Оўпоь стрым моь 🛈 крыве 😯

об. И фржжий мое сивсть маса 😯

Оть крьве ызвыныйхъ и плъникь ::

Ѿть главь

кназь казычныйхъ 🔆 Възвеселитеса нба коўпь

но с ними 🔆

И да поклонатса емоу вси англи бжий 🔆

Възвеселиса

њазыци сь людии его 🔆

И да оукрѣпать й вси

снове бжий 🔆

ТАко крывь сновы свойхъ мыщаеть ::

И мьстить и въздамь мьсть врагомь ::-

И ненавидащиймъ

его въздасть ·:

И фчистить ть земла людий свойхъ ::-

тва Айнина

мтре Самоўлевы : оть цртвий :

Оутвръдиса срце мое о ги.

Възнесеса рогь мой с бът моемь.

270 Раширишаса оуста мой на врагы моы :-

Възвеселихся и спсений твоемь :

Ійко на ста жко

гь й нъсть праведна мко вы нашь ...

И нѣ ста развѣ те6 ⋅:

Не хвалитеса и не

глите высокыхъ въ грьдыни ::

Ни да ѝзи

деть вельрачий изь ость вашихь ::

ГАко вы разоумомь ть ∴

И бб бготова начинаний свой ::

Джкь селныйхъ изнеможе ∴

А немощний пръпоисащаса силож .: -

Испльнь хльбь

лишиша са 😲

Айчжщей прыйдж зейа Пяко неплоды ро

ди седмь :

А многай въ чадъхь изнеможе ::

об. Гъ мрътвить и живить ::

Низводить въ а́дъ ѝ възводить. : Гъ обожи ть ѝ богатить ::

Въздвизаеть Ш земла обога ѝ Ш гной

ща оустрабліветь нища : Да посадить ва сь мо

гж тыми людьскыйми : И престоль

славъ наследить емоу 🔆

Даьа молитвя молащоумоўса ::-

И бавиль еси льта праведнааго ::-

17 ко не окрыплыется силень мжжъ кры

постиж своеж ::

Гъ немощна створить сжпостата ем⁸ гъ стъ ::

Да не хвалится пръмждры пръмж

дростиж своеы :-

И да не хвалитса силны силота своета.

И да не хвалитса богаты богатьством свои ··

271 Нъ семъ да хвалится хваляйся е̂же ра зоумѣвати и знати га .:•

Творите сждь и правж по сръ зема ::

Гъ възиде на небеса и възъгръм с...

Тъ сждить конь

цемъ земли праведьнь съ ::-

И дасть крипость прю нашемоў :-

И възнесеть рогь ха свое́го ∴

М°: Амбакома пррока. поми бо са о них же видь. быти имъ вь скорь :.

Гй ослышахъ слоўхъ твой й обомхса. Ги разоўмьхъ дела твом й дивихса ...
По срв двою животноўю познанъ бжаем...
Ега приближатса лета познань бжаем...

Ега придеть връма взвитиса :-

Еда сматетса діїв мой въ гневе

об. милость поманеши. ∴ Бъ оть юга придеть ∴ Стый ѿ горы присѣньны часты ∴ Покры нова добродѣтѣль ѐго ∴

И хвалы его исплынь земль :-

И свійний его ійко світь бждеть ::

Роди въ ржкоу его :

И положи любовь тврьдж крипости своем :-

Предь лицемь его идеть слово ::

Изидеть на полѣ запать е полъ

Ста и подвижась земль :-

Призръ й растаящаса ыязыци :

Съкроушишаса горы ноуждена ::

й сташа хлъми въчний.

Шъствий въчнай за троудь видъща ::

272 Села Е́онш́пьска́а обога́шаса. й крви зема Мадига́мьскы : • Сда въ рѣкахь про гнѣва́ешиса ѓй: ли в рѣкахь га́ро твога : • Ли въ мори о́съь

млений твое́ **∵**

Та'ко въсадеши на кона своъа и пажений твое спсений ...

Налацам налачеши лжкь свой на ски птры глеть ть ::•

Ръками расадетса землъ :

Оўзрать и разболать людие ::-

Растачью воды нашествий ::

Състки еся Х

Дастъ бездьна глась свой высотж привидёний своего :.
Възвижеса слице ѝ лоуна ста въ чинъ своемь :: Въ свёть стрълы твою пройджть ::
Въ блистаний мльнию оржжий тво его :: Прещение

об. м° биалиши зема ∴ И гаростика на зложищи казыкы ∴ Изиде въ спений людемь своймь ·: — Спти хрты свока ∴ Въложи въ главж безакойнымхъ сиръ въздвиже казы до выка въ конець ∴

жасомь главъ силнымхъ ·: — Сътрасжтса об немъ ·: Развръзжть оўзы своь ійко пдать нищий тай ·: И наведе на море кона свою смжщаю щаю воды многы ·: Съхранихса и обоюса срце мое ·: Оть гла молитвы оустынь мойхь ·: И вниде трепетъ вь кости мож. И въ мнъ сматеса кръпость мой. Почий вь дйъ печали мо ей.

273 И да възидж въ люди пришельстви и моѐго :: Зане смокы пл° да не створить и не бждеть рода вы виноградъхъ. съльжеть дъло масли нное́ и полъ несьтворать иди ·:—

Оскждёш а о́вца о́ пища и не бждеть воловь въ ы́слехь ∴ Азъ же ѝ ги възвеселаса и въздраў ы́са ѝ буб спсв моёмъ ∴ Гъ бы мой сила мом I бчинить ноде мой на съвръщение́.: И на высокай навода на да побъйж въ пъснехъ е́го.

пѣ Исаніна. едіного ш пррокь великыйхь : Оть нощи оўтрыность дхъ мой къ тебѣ бже : —

об. Зане свѣть повелѣний твой на земли: Правдѣ набчитеса живжщей на земи. Прѣста бо нечьстивъз всѣкь їже ™ набчитса правдѣ ∴.

На земли истины не имжть ств^орити :Възметса нечь

стивы да не видить славы гна.:

Ги высокай твой

мышца не въдъвше разоумъвше же постыдатса : Зависть прий меть люди ненаказаны ::
И на остъ сжпостаты поисть ::

Ги бже нашъ мі
ръ дажь намъ все бо выздаль е́си нам̀!
Ги бже ншь стажи ны.
Ги развъ тебе и́но

го не вымь има твое нарицаемь ·: — Мрытвий же живота не ймж видыти

274 И балиы не имять выскрысити ·: •
Сего ради наведе и погоуби. й вызать всыкь мяжьскы поль йхь ·: Приложи и мь зло ги приложи зло славныйх зей : •
Ги вы печали поманяхомы та ·: •
Въ печали мало наказаний твое й най: Пико болащий приближается роди ти. въ бользии своей въпиние та

ко быхомъ въздюбленоўмоу твоём ::

Стра ра твоего ги въ чрѣвѣ приъсомь ·:

Й поболѣхомъ

и родихомъ дхъ спсения твоего ї же сътвори на земли ∴

Не падемса нж паджтса живжщей

на земи 🔆

об. Въскрижть мрытвий й выстанжть сжщей въ гробъхъ. ∴ И възвесела тса тже сжть на земли ∴ Роса бо еже есть ѿ тебе йсцълению имь есть ∴ Землъ же нечыстивыйхъ падеть ∴ й. Ибнина единомоу ѿ обоюнадеса те

й. Ибнина единомоу © обоюнадесате прркь малы :. Възъпихъ въ печали моей кь ги боу

мое́моў й оўслыша ма : Ис чрѣва а́дова

вепль мой ослыша глась мой : Отъвръже ма

въ глжбинж срца морьскааго ::

И ръкы шбидж ма ::

(В)са въісоты твою й вльны по мь нь прыйдж ·:

И азъ ръхъ шринжхъса ш очию твоею·: —

275 Приложж ли ббо призьрѣти къ црки стъй твоей ∴ Възлийса на ма вода до дба моѐьа ∴ Безна соби де ма послъднъй ∴

Понрѣть гла мой въ пропади горнык :-

Снидь въ землж ет же ве

рѣж й заклепи вѣчнии ·:
И да йзидеть йзь йстлѣний животь мой к тебѣ ги вже мой ∴
Сгда искойчаваащесь ѿ мене дша мой га поманжхъ ∴

И да придеть к теб'я мтва мою къ цркви стви твоей: — Хранацей соуетнай и лъж* инять свож сставища ... Азъ же съ гласомъ хвалений и исповеданий пожрж тебе ...

Слико собыщахъ въздамь тебѣ на спе̂ об. ник мое̂ гыв .:.

ми пѣ трий отрокь. вь пещи штньнѣ вь Вавилонѣ ..... Блиъ еси ги вже спъ нпихъ ... И хвално и прославлено има твое́ в вкы ... Глко правьдьнь еси ш всѣхъ мже сътво ри намъ ... И всѣ дѣла твом истиньна и пра ви пжтиѐ твои́ ...

И вси сжди твой йстиний сждом йсти ины сътвориль еси ∴

> По всъкымь ыже навё на ны ·: И на градъ сты

Ощъ нашихъ Йерямь ...

Тако въ истинж и сждомь наведе си всѣ на
ны грѣхъ ради нашихъ ...

Тако съгрѣшихомь и безаконновахомъ

шстжпити ш тебе. и прѣгрѣшихомъ

ш всемъ и заповѣдии твоихъ не послоуща
Ни съблюсомъ ни сътворихомь .:

276 ГАко же заповёда намъ да благо намь бждеть ·:
все елико сьтвори намь й все елико навё
на нъг. въ истинж сждь сътвори ·;
И прёдасть ны въ ржцё врагь безаконе
нъ мръзькь прёстжпникь ·;
И прю неправедноу й лжкавнёйшю па
че всека земла ·: И нёё нѣ намь шврёсти ость ·;
штоудоу и поношению быша рабомь
твоймь чьтжщиимъ та ·: —
Не прёдаждь нась до конца ймене тво
его ради й не раздроуши завёта тво
его, й не истави мяти твоею шкась ·;

Авраама ради въздюбленаато ш теб и за Исака раба твоего Интв стаа́г° твое™ : • Имже гла оумножити съма ихъ токо твъзы небеным и ико пъськь въ с кранны морв. ыко віко биалико мса паче всёхъ разывь, й есмы смё об. рени по всей земли, дне гръхъ ради . . И нъсть въ врема се кнара. на прока ни вожда, ни всесъжагаемыхъ. не жоътвът, не приношений не кале ла ни мъста пожръти предъ тобож w брёсти милость : Нъ дшеж съкроушенож и дхомь смв реномъ. да приъти бждемъ мо въ съжагаемыхъ шенихъ, и юнчихъ и како въ тиахъ агнецъ тоучень ·:• Тако да бждеть жрътва наша пръ то бож днё и скончается по т.. в . гако ньсть стоуда оунваращимь на та 😲 И нъинъ въ слъдь тебе идемь всъмь соще мъ и боймса тебъ и ищемъ лица тво е̂го не посрами насъ ::-Нъ створи с нами по съмотрению тво емоў. й по множтвоу мати твое~~́са~~. изми ны по чюлесемъ твоимъ. й да жь славж имени твоемоў ги :: И да сраматса все ізвлівы щее рабо мъ своймъ злаа. и постыдатса 277 Ѿ всена силы й крыпость йхь да съкроў шится и разоумъжть іжо ты еся ть въ единь и славень по всей вселенъй : Не престаша вънетажщить слоўгы пра жыгжще пещь нафтож и пеклом' н изгръбми и ложиемь 🔆

И распальаниеса пламень надь пешных HA : M : N : O : JAKO I WOMAE N HOMENE ь же и брете и пеши Халдейстей. Ангтель же тнь сыние коущно съ Азарино чания въ пеши. н Жыять пламень ш їньны wть пеши. и створи сръдж пе IIIH 12KO IXB XIAICHE IIIONAINE и не прикосижса бхъ шиждь отнь. ні ш скрьби ни стжжи имь 🔆 Тъга те трей бко сдевеме оусты поб TR H GÎRITATR KA M CIARITATR H RE HE ши глие : па та же трі шро в Даниїль прець **ЕДИНОГО Ж ТРИЇ ВЕЛИКЫЙХЬ ∴** Бінь еси ги вже об ваших и хвалі мъ и превъзносимъ въ векът ... И біно німа славът твоета стое ні хва димъ на пръвъзносимь въ въкъц : ---

об. Бінъ ёсн въ приви стыта славы твое́ж й х . .
Бінь ёсн видай безны съдай на хервий й хв . . .
Бінъ ёсн на прыстоль славы цртвим твоёг° и хв²
Бінъ ёсн на тврыди мойтый и хвалий и прывзн°
пъ. стхъ три шрох в данниль пррцъ ёдиного ш
три великыйхъ ∴

Біте всё дёла їнё ї а пойте й прёвзносите вы его Біте абтіли йба їнё ї а пойте и прёвъзно ... Біте воды вса прёвъншнаю нбь вса сілы Біте сінце й мій ѕвёзы нбйыю ї а пой. Біте вси дъжеве и роса вси дси. Га пойте Біте оїнъ й зной й зима варь. Га пойте Біте росы й їніи леди ї мрази га поїте Біте свёть й тиа мльниж й шблаци га по . . . Біте землё горы й хльми йсё прозабаю щий на земій. Га пойте й прёвзи. Біте йсточници морь й рыкы кити й вы сы движещайся въ водахъ. Га пой . . Біте йся птица нойыьй цеверній й вси скот. . Біте спове чічи. біви Йілю га пойте и пр . . Біте дси й дша праведныхъ приобны смёрениї срщемъ Га пойте .. Біте Ананій Азарій Мисамле аши прроци мин гий Га пойте ..

278 (б) . . . . виъ оща сна ѝ стааго дха. пойте ѝ ... (И) ннъ ѝ присно ѝ въ въкы въкой амін ... Хвадимъ бавимъ кланъе́мса гв ...

пъ впж. мриж Ф Лоучіна еугелна ... Величить дійа могі та ивъздрадовасм TA MON W BEE CHE MOEME .. ТАко призърѣ на смѣрений рабы своеы се бо шсель блажат на вси роди 🔆 Ійко сътвори мит величий силный и сто има его и міть его в ро и родь боьбщиїма е^{го} : Створи дръжавж мъншцења своења расто чи гръдыва мънслиж срца ихъ 😲 Низло(ж)и силным съ престоль и възнесе смереным алчашам исплын блгь и богатащањаса Шпоусти тыща ·:-Прим ть Ичть отрока своего поманж ти міть кіко же гія къ опемъ ніши Авраамоу и съмени его до въка 🔆 Бінь ї в в Иілевъ мко посети и створ избавлений людемъ своймъ и възві же рогъ спении нашего в домоу Два отрика своего ·: —

об. Тако же гла оўсты стынхъ сжщихъ. . . въка прркъ его. спенны Ш врагъ на . . н яз ржкы всьхъ ненавидащихъ на.

Створити мать съ общи нашими. й поменжи заветь стый твой ... Клатвож ей же влатса въ Авраан winoy нашемоу. дати намъ бе страх . . из ржкы врагь нашихъ избавлыш. . . Слоужити емоу припобиймъ и пра вдож пред нимъ вса дні. живота нашего И ты отроча прокъ вышеваго нарече шиса, предридени бо пред липе мъ гнемъ оуготовати пжть его Дати разоумъ спения людемъ его вь шставлений грфхъ нашихъ . . илрди ради илти ба нашего 🔆 Въ них же посети на выстокъ свыш. просветити седащаю вь тие и свии смрътиви 🔆 Направити ногы наша на пжтъ миренъ :

IV.

Изъ Паремейника

В. И. ГРИГОРОВИЧА.

Ö Пррфътва : Исана : ч : а : -

Възнесетьса тъ единъ въ анъ шнъ с анъ бо ги саваш това пріходить : на въсійкого досадитель гръдаго : на въсъкого въїсока і възносліва : н смыратьса на въспаси тиси Ливанъски 🔆 🛈 възсокъйть превъ знесеньїхъ : и на въсійко древо желждя Васанъ ска : и на въсвки гори въїсоки : и на въсвкъ ильнь въїсокъ .:• и на въсѣкж стѣнж въїсокж :• и на въсыкъ стлъпъ въїсокъ : и на въсёкъ корабъ моръскъї 🔆 и на въсыко виденіе добротъї корабнъї и съмериться въсійкь чівкь 🔆 и паде тьса въїсота чівчьскай : и възнесетьса гъ еді нь въ днъ шнъ 🛟 ржкотворена въс скръјать въ несъще въ врътъпъї 🔆 въ распадений камина 🔆 въ пропасти земным Ѿ лица стра тне 🔆 и Ѿ славы кріз пости его : егла въстанетъ разълроущати зема : въ днь бо шнь изнесеть члекь ирьзость свом сръбръ ным и златы : аже створишж себы кланеті соу етнымъ 🎨 и нетопыремъ 🔆 вънїти въ пропасть

- твръдаего каме̂ •:• и въ распаденів камынна •:• Ѿ лица гніы и стра̃ •:• и Ѿ славъі крізпости его •:• егда въстанетъ раздроушіті зема •:•—пр̂о •:• ψа̂ •:• ді •:• г̂ д́ •:•
- с Га кто обытаеть въ жилищи твоемъ ил кто въ .:.
- с Съхрани ма г̂и вко на та оуповахъ ∴ д̂ ∴ не трѣббешї ∴
- Ж Ё Бънтині ∴ чтеніе ∴ а ∴ Си книгы бытив небси і земі ∴ въ нъ же днъ ствш ри въ небо и зема ∴ и въсъкъ злакъ джбравнъї ∴ прыжде даже не бъ по земи ∴ въсъка тръва се лнат пръжде даже не прозабе ∴ не шдъжди въ
- на зема : и члвкоу не біз делати зема : исто чникъ исходеще ш зема : и нападше въсе ли це земи 🔆 и създа бъ члека пръстил 👑 зема 🔆 и доунж на лице его дъхновение животное ... и бъ члекъ въ дия живж .. и насали въ раи въ Еле мій на въстощихъ . и въве чавка въ его же ство **ди № въсит**ь бъщакън Ѿ зема въсійко дрійво кра сно шзракомъ : и добро въ сніддъ : и драво жі вотное по среде раки : и древо еже видети ра зоумное доброу и злю 😷 рѣка же исходить ѿ Е дема на пладне и напаетъ раг .: Ф тждоу раздъ лъетъса на 😲 🖟 части 🔆 има единои Фісешиъ 😷 си шбъходащи зема Евлатъскжа : тоу иде" есть злато 👺 злато же зема том добро 💠 т есть анътрась : н камень зелень и : има рѣ кы 🔆 Б 🔆 Гишнъ 🔆 си шбъходащи въса зема Ети шпъскжа 😲 ръка 😲 г 😲 Тигръ 😲 си текжщи премо Асоуриймъ 🔆 река же 🔆 🖟 🔆 си Ефратъ 🔆 ї помтъ гъ бъ чивка его же створи ... и въведе ї в ран пищж •:• дылати ї храниті •:• и запов'єда ї ъ въ Адамоу ∴ гаа ш въсекого древа сжило

в ран въ сийдъ видъ 🕩 а 🗓 древа еже разоуме вати злоу и добро 🔆 не вдита ѿ него да не смрътил оумрета : н ре гъ ит не нобро бъ ти члвноу единомо : створимъ омоу комощъ въ нъ и створи бъ пакъі Ш зема въса звёра ажбравнъта ∴ в въса птица небеснъта ∴ и приведе къ Адамоу вилъти что наретъ д ::въсъкъ еже наречетъ : Амиъ дійж живж се й ма емб ∴ — ∴ про ∴ гла ∴ д ∴ Съкрані ма ё та тко зеляцж шка ∴ въ крове крилоу твое ∴ 💥 Услъщи бе правдът мол вънъми митоът 🤣 ШПритъ ∴ чтение ∴ Б ∴ Сне монхъ законъ не забъївав ∴ гяты же м° а. да съблюдеть твое сбие : даъгота бо житий JĖTA ЖИТИĖ ПРІЛОЖЖТЬ ТИ СА ·:• МОСТЪНА « ВЪРЫ ДО НО ССТАВАТЬ ТООО : ПРИВАЖН ЖО Д АС своен вън 🔆 и пиши а на скрижали српа твоего 🏞 и ата изменения отгодеть : и помъщите отга ъ прваъ генъ и чабкъі ∴ бжан оуповала въсъмъ сриемъ на ба 🔆 а свом примдростим не величатись ... въ въсбхъ пжтехъ своихъ ... знал и да править нжть твои ∴ и мога твоб ме емать потъкнитеса ∴ не биде мидръ и себъ бе и же са та : оуклониса W въсекого зла : тогда нивление бждетъ тълоу твоему .: п придежание костемъ твонмъ ... чти га Ш своихъ нраведиъї хъ троудъ и начаткъ дан емоу W своехъ на вереве диътхъ • да исплънбатъса житница твоа : мио жъствио пшенина : вино же точила твой истачатат. ва Спе не првнемагая в наказани гии : ни слабы: его же любить тъ : показаеть и раньствоеть же въсъкого сна его же приеметъ : блаженъ чивкъ еже прийбрете премждростъ : и съмръ

тнъї иже виде мждрость : люче бо тж коуновати :

не еже заатоу ли среброу скровище : (дражин) же есть камене многопънъна : не протепить же са ен ничтоже джелено : сладъка же есть въ семъ приблежващимъса ен : въсекое же дра гое нелостовно а есть .: лиъгота бо житит и ЈЕТА ЖИВОТА ВЪ ДОСНИЦИ ОМ ∴ И ВЪ ПЛОУИПА ВО ОА богатьство и слава 🔆 и 🖾 оусть са исходить правла : законъ же и мость на азынь носять : пжтъ са пжтие добрие въса стъща въ мири ... древо животно есть .: въсемъ дръжжицимъ са ел 🔆 и бъсебиващимъса на на тио на Га твръда 🌣 💠 въ па 💠 🛣 💠 не 💠 бъ Bb · f tektbi · rîa · ĥ · ā · Многогрѣшно наше житие : и непонавижа вода щедротами вари гн : развъ тебе нно го не знаемъ: живштомъ и съмрътиж обладажи аго сйти жо чавколюбиць 🔆 — 🔆 про: г : z .: — Възлюба та ги крепость мое дъ оутвъждени .: c въ мон по(мо)щникъ мон оуповал на нъ застжин : · · · Ш пррчъ ф тва ф Исанна ф ф ф а. Се вівка їв саваштовь : Семеть Ш Юдел и ѿЕрлия : крепкаяго и крепкжа : и кре пость кайба и крипость воды :- испо лина могжила и члвка храбра : и сжди **А И ПРРКА ∴ И СМЕРНИКА И СТАРЦА ∴ И : Н ∴ КА Л** вна свётника 🛟 и разоумна послоушника 🛟 и постава юношж кнаља имъ : и ржга нападать ини ... и нападать людие чабкъ на чабка 🔆 и чабкъ на искрънего сво его : потъкнетъса штрокъ ш старци : н бе Pectahor W" Pectahama •:• MKO Emetaca чивкъ и брата своего : ние жинкъ ища сво его 🔆 гла ризж имани старен намъ бжді 🔆 н брашно мое въ шбластъ твод на есть .. н

Швѣщавъ въ тъ днъ ретъ ∴ не бждж старѣі ∴ нѣстъ бо въ домоу жвѣба ни ризъї ∴ не бждж старѣи людемъ симъ ∴ ѣко шста венъ бъ Ерэ̂мъ ∴ Июдѣа разориса ∴

- в азыце їхъ съ безаконнемъ гвн протива тьса ∴ зане нинѣ смёриса слава ихъ ∴ и стб дъ лица вхъ : противиса имъ : грехъ же свой тко Содомскъ повъдащж ∴ и ввишж горе доше ихъ ∴ зане свѣщащж свѣтъ злъ въ себѣ ∴ рекж ще сважамъ праведника : вко неоугоденъ намъ естъ : темъ же плодъ ржкъ своихъ снъдать .: горе безаконник од элав оутъ княтьсь емь .: по явломь ржку его .: лю дее мон приставници ваши вржнат въї 🔆 и лю бащен въї оустоатъ вамъ : людне мон блажж ще вът лъстат въї 🔆 и стърта ногь вашихъ сънащибать : нив станеть на сжев въ : и ноставить на сжав въ люди свом .: самъ въ на сждъ придетъ : съ старпъї людъскъий н съ кнажьї вхъ 🌣 — про 🕁 гла 💠 🐔 🤄 Помощине мон ти избавителю мой ...
- с Небса исповъдать славж вжим тваръ же ::
- Ж ВЕ ∴ пРк ∴ глас. 5 ∴ Услышить та Ръ въ диъ
  Защитить та има ба Ибковле ∴ —

  © Бълти з ∴ чтенте ∴ Т ∴

  Наре Адамъ имена въсбиъ скотомъ ∴ и въ
  семъ птицамъ небеснымъ ∴ и въсбиъ
  у въремъ земнымъ ∴ Адамоу же не шбрете
  са (по)мощимъ емоу побенъ емоу ∴ и вложи
  въ сънъ въ Адама и оуспе ∴ и възатъ едино

  © ребръ его ∴ и тсплъни плътиа в не
- го мёсто : и създа въ ребро еже . . . . . . А дама в женж : и приведе 🛦 къ Адамъ и рѐ Адамъ ::
- се нинъ костъ W кости монхъ ·:• и плътъ W плъти

монхъ ·: си наботъса жена ·: вко ш ижжа свест ва та бъ се : за се шставить чабкъ шпа и ито сво А ·:• И Прилѣпитъса женѣ своен ·:• И бждета шба въ паъ единж 🔆 и бъю шба нага 🔆 Адамъ же и же на его : и не стыдъстаса : зъмить же бъ мж дрънши въсъхъ у върси сжитехъ по земи • же створи гъ въ .. и бе зъмит къ жент что ко ое бъ не имата всти 🗓 въсего дрбва сжщаго в рад 🔆 и ре жена къ зъми 🗓 въсего дрѣва в раи ѣвѣ 🔆 🗓 пло ла же дръва еже есть по сръдъ рат .: ре въ не ви та снѣсти Ѿ него : ви же виа прикоснжтиса ї мъ да не бирета ∴ и ре зъинь жень не съмръті А оумрета ∴ вѣдѣше бо ыт ѣко въ нъ же дыть снѣ ста ш него швръзетьсь шчн ваю .. п бждета вко БГА ∴ разоумъвамия добру и злоу ∴ и видь жена ъ ко добро древо въ снедъ 🔆 и еко годе шчема ви дъте ∴ н красно разумъти ∴ и въземъще Ш пло да его сибсть ... и дасть мжжоу своемоу съ собо а и сибстъ ∴ и Швръзостеса шчи шбема има ∴ и разоумъста жко нага бъста : и същеста ли ствие смоковно и створиста себъ пръновскийе ::н оуслышаста гла гн боу ходащоу в ран к вору ... н съкръїстаса ш ба Адамъ же и жена его 🔆 ш лица вжий по среде древа сжщаго в ран ·: и възва гъ бъ Адама и ре̂ емоу где бѣ ∴ и ре̂ емоу Адамъ гла твои оуслъїшахъ ходащоу в ран : и оубов хса тко нагъ есмъ и сиръхса в раи ∴ и ре емб кто ти повідда жко нагъ еси : аще не би ш држва его же ти заповъдахъ 🛱 сего единого не снъсти ѿ того сныть еси ∴ и ре Адамъ жена м же дасть — съ мном си ми дастъ W дрѣва и снѣдохъ : и ре тъ въ женъ что се је створија ∴ и реч жена зъмиъ ма пръвъсти і сибдохъ : и ре гъ бъ зъмей : бко се створи тъї проклата тъп ш въсехъ скотъ и улвере

н земъсныхъ 🔆 и на пръсехъ твоихъ и на чрвий 🔆 ла пресидіваєника и зема фси .:-BY BYCY THE MEBOLS TROOLS .. H BDSMIN HOLOWY NO жиж **2000**а и межлоу семенемъ са .: Who troa да зрить главъ :• а ты д зрїш ег патьї .• и жент рече .• множж оумножж петёле твоа .:• и въздыхание т°в е : въ печелехъ родиши чада : и к мжжоу твоем. възвращение твое .: и тъ тобом шбладаеть .: Адамоу же ре вко послоуша гла жены твоел :: в снесть Ф древа его же заповедах ти того е диного не сивсти ·: Ѿ того сивсть ·: прокла та земе въ делекъ твоикъ : въ печелекъ да **ВСН А ВЪСА ДИЕ ЖЕВОТА ТВООГО :: ТРЪНЕС Е ВЛЪЧО** пъ да прозабнетъ тебъ : и да еси тревж се лежа № въ потъ лида твоего еси хлюбъ твои :дондеже шбратитесь въ зема ш нел же еси въ зать .: тко земь есн ї въ зема наеши : и наре Аламъ жене своен їма жизнъ .:. еко та мати въсъмъ живжшимъ ... — про га ... 3 ... Възнесиса тн силом твоем .: поемъ и въспоем ::

- ї Ги силом твом възвеселїтьсм цръ и ѿ спсені твое ∴
- Ж ШПРИТЪ ∴ ЧТЕНІЕ ∴ В ∴ —
  Бъ пръмждростна шснова зема ∴ оуготова же небса мждростна ∴ въ разоумъ го бе здънъ разъвръзошжса ∴ шблаци же . . . . чиша росъї ∴ сне не шпади съблюди же мон свійть ∴ и помъщление да живетъ дши твоѣ ∴
- възърадоуншиса ш своен въи : бждетъ же ицѣле ние плътемъ твоимъ : да ходиши надѣмвъса въ мирѣ : по въсѣмъ пжтемъ твоимъ : нога тво ѣ не прѣтъкнетъса : аще бо сѣдиши без боѣзні бждеши : аще бо поспиши въ сластъ поспиши : не оу боишиса стра нашедъща : ни оустръмениї ш нечъ стивъїхъ находащъ : тъ бо бждетъ на въсѣхъ пж

Техт твоих : и твръдить твоа ногж да не подві гнешиса : не шини біго творити трібоуащому : егда инать ржка твой помагати : не ръци шіне дъ възвращжса и оутрі дамъ : силноу ти сжщу біготворити : не війси бо что родить находаї : не коуи на свои другь зла пришельца сжща : оуно ваащ на та не враждоуи на чівка : ашоуть да ни чесо же на та злай : не стажи ни възревноуи пж темъ ихъ : нечьсть бо прідъ гдемъ въсікъ за конопристжиникъ : съ праведнымъ же не съче таетьса : клатва вжий въ дому нечьстивъїхъ : двори же праведныхъ бігословловатьса : гъ гръ дъмъ противітьса : сміреньїмъ же даеть блідть : —

дополненія.

второй рядъ.

1.

Изъ Охридской вниги

Апостольскихъ чтеній.

Въ пж г не. по па ш сты аблъ.

В от дні Філіпъ шбрітесж въ Азоті. и ми мо ходж благовъствоваще скозъ гра ді и въси. дондеже бъ емоу въніті въ Кесариж. Саоулъ же еще дыхаж гивво мъ и оубиествомъ на оученикъ гћж припаде къ архиереу проси оу него боу ковъ на ліствим написана въ Дамаскъ къ соньмищемъ. да аще и обржщжтъ етери на пжти. мжжа же иже нъ приведе связані въ Ерс'иъ. вънегда же смоу бы - прібліжітісж въ Ламаскъ, и въ незаапж шоліста и світь щ носе и паде на зейн и слътща и гла глжить емоу Саоуле Саоуле чъто ма гониши, рече же къто тъї еси ги. гъ же ре азъ есмъ Иссъ, его же тъї гонищи, нъ въ стани іди въ гра. и тоу реть ти сж чъто ти

подобаеть творити. а мжи гржджще с нимъ стойхж дивжиесж слышжйе оубо гла. ни единого же виджие. въст въ же Саоулъ й зейж. йврьстема йчима его ни единого же не видваше за ржкж же и имъще. въвъсж въ Дамаскъ и бъ три дни не видж. ни йстъ же ни питъ. бъ же стеръ въ Дамастъ. именемъ Ана ний. и ре къ немоу гъ во снъ. Анание. йнъ же ре. се азъ ги. гъ же къ немоу ре въ ставъ и іди въ стъгнъї. нарицажийжсж пра въїж. и възний въ домоу Ийдовъ Саоула именемъ Таръсънина. се бо молітъсж

и виль во сив мжжа именемъ Ананиж въще льша и възложъща на нъ ржкж. секо да про арить. Швещавь же Ананій ре ги слышахь ш многы ш мжжи семъ. елико зла створи стынь твоимь, въ Ерсив. и съде имать ш бласть 🗓 архкрен. свжзати въсж нже нарі цажть ниж твое. ре же къ немоу гъ шко съ сжаъ избраньнъї ми есть съї. понести имж мое предъ жавікъї же и цри. и сивми Ізблавъї азъ бо скажж моу елико подобаетъ емоу ш вмени моемъ, прижтъ, и и же же Ананий и въниде въ храминж. и възложи на иъ ржкж ре' же Сауль брате кто еси ты швыша же Ана ній гъ посла мж Иссь йвлен ті сж на пжти по немъ гржатаще гако да прозращи. и ис плънишжеж дха ста и абие шпадж ш шчи ю его пко чешоуж. и прозръже абие и въста въ крстиси и приниъ бращено и оукреписи.

He. 2 по па. Ш да. сты апль чтв. ... В б дён бы иджидень апломь на йотеж раб

етера ниажщи даъ питескъ сръте нъй. тиже дала дание гив своимь влахьвоужийн. та въ следъ нажин Павла и Силъї възъпи глжшн си чани раби ва выплънего сжть нже проповъдаста вамъ пж спсении, се же творбаше по въсж дни. стжить же си Павелъ wбрантьсж ре ахоу, запрываж ти вменемъ Іс Хвиъ. изиди из неж. Т изиде въ тои ча. вн дъвъше гдие еж ако изиде оупвание дъла ихъ емъще Пава и Силж въжкошж на тръгъ къ кнж стратиго мъ решж. свы чвка възъмживаета гра на шъ Июмбанина сжив. и предаста нравъї ихъ же не побаеть намъ творити ни приемати — Рим'бинна сжила. и сниджтъсж народе на иб н стратизи растръгашж разъі и повельш ж палицами бити із многъї же ранъі давы и ма. въвръгж на въ темъницж. Я ногъї има забишж въ кладе. запрешть тембинчъни коу стражю твръдо стрещи. иже запре шение приемъ въсади в во вънжтрънж темницж. полоунощи же Павелъ и Сила мо твж творжща поеста боў. послоушаахж же её жжъннци. въ незаапж же тржсъ бы велен. ізко подвизатисж шснованию те мъннци. и швръзошж же сж дври темън вци. и всемъ жаъї шслабешж. въспренж въ же темъничънъї стражъ. и видъ Швръ стж дври темъници. изъвлекъ ножъ хотеа ше сж оубости. мънж изъбътъшж ажъникъї. възъгласи же и Павелъ гласомъ велёмъ. ГДЖ начто же не створи себъ зла. въси бо есме съде прошъ же свешть искочи, и трепетьнь бывь и припаде къ Павлоу и Силь. и таведе и вонъ и

ре ти что ми подобаеть творити да спсж сж шна же ръста емоу въроун въ га Іс Ха и спсешисж – тъї и домъ твон: и гласта смоу слово гне и всемъ иже въ домоу его. и поемъ й въ т н ча ношеж. изъмъї б ранъ. и крстисж самъ и свои емоу въси абй. въведе же ій въ домъ свон. и постави трапезж и възра довасж со всёмъ домомъ счониъ вёро RARL ERU Въ поня. 5 ня. Ш ль. стъй, яплъ. чте. Во дни прешедъща апла Анъфицовъ и А полониж придета въ Оссалоники, и ит же бъ сонъмище Июленско, по шбълча ю же Павель въниде къ нимъ. и по три сж⁶тъі СТЖSАЖСЖ С НЕМЕ. W КЪНЕГЪ СКАЗАЖ Е ПРВ дълагаж виъ. по побавше Хоу мжкж при жти. и въскрсижти ш иртвъїхъ. ыко съ е . стъ Хъ Іссь. его же азъ проповъдаж вам B. 8 30036 3006 PELS WALSVALLSE R PLR азжещееме не Рамеве в Явал чее SWEVE BASES, PARAG WEEKS WOLL SHAME SPARMS AND A SE SPACE Vancal Chartectarcaper cat AA46W85936 ÖFA35, 39F6W3 WIGK6

— 78168 Were 2003162 Acaes. 8 7+13
Ac 20031689 Warvale 73 x1+AB
8 715813A6813 We Abwe 4262373We
821+16 37. 8 WAA#+116 426237+
8 2003168 2006 E1100 He x114A173
We 1154683. A13 1146841444683
We22A37636. 28 8 2103 7687A 718
Acore. 26 23 7136006 8262374 8 25

творжть. и прв иного глжще бълти Ісса .: Во върни. З. не. Ш дь. стъл аплъ. В о дни пониъше Асинтне Павла на Ариевъ ледъ въсж глжще не може мъ разоумъти что естъ новое се глемое тобож оучение. Дивъна бо етера вълагаещи въ оуши наши хопемъ бо разоумъти что си хо петъ бълти. Атинтне же въси прише дъше и страни. ничто же ино праздни бъ ахж. Ли гла(ти) что и слълшати новое. ста въ же Павелъ посръ Ариева леда ре мжжи Атинтисти. по всемоу тако хждожънъ

— ниж въї виждж. мимоходж бо съглждаж тъле са бъ вашихъ. шбрътъї тъло на немъ же напи сано имж невъдома бъ. его же оубо не въджше благочтете. сего азъ повъдаж вамъ. бъ ство рен весъ миръ. и всъ гже въ немъ. съї нбо зе

^{*) =} и етер^и отъ нихъ вѣровашьа и при ложиштаста въ Павълоу и Силѣ чта стивъ Елини, народъ мъногъ женъи же и старѣишинъи града не м ало възревъновавъше против лѣтещииста Июдеи, емъше тръжъ

[—] нивън мажа етерън зълън, и наро дъ створъше млъвёха по градоу и пришедъше въ домъ Асъсоновъ искаха ею, и влёчааха Асъсона и етеръи отъ брать къ граждане мъ кричаще ёко разъвращавъще въселеная, син само нъинё при дятъ, яже приатъ Исъсонъ и си въсн противъно нравомъ кесаревомъ творятъ....

ми съї гъ. не въ ржкотворенънахъ црква живеть, ни Ѿ ржкъ чвчъ оугождений при еметъ, не тръбоуж ничесо же, самъ даж въ сымь животь и ахы высе створь Ш единож кръви, весъ жаъїкъ чвчъ жити по въсемоу лицоу зећж. нарекъ нарочита и ме на и предельї житию ихъ. иска ти та. аше оубо възишжтъ его и обржщать иде оубо на далече есть, ни Ѿ единого же на. w не мъ живемъ и движемъсж и есмъ ... Въ сръ . 2. не. Ш дъ стъ . Айлъ. В от дни същель Павель въ Кесариж вълв зъ и пълова пркви. сниде въ Анътий хиж. и створъ връмж едино изиде. преходе по рждоу Галатъскжа странж и Фрагия, оутвръждая въся оученикъ.

- Июден же етеръ именемъ Аполосъ Алеξанъдри минь. мжжь речивь приклоччиск въ Ефесе силенъ си въ книгахъ, съ бѣ наоученъ пжти бжі ю и горы дхомъ. глаше и оучаше въ истинж ыже Иссь. въдъї к томоу крійснё Ишаново: сь же начжть дръзати на сонъмийихъ. слъг шавъща и Акоула и Прискоула прижста и. и истое сказаста емоу. Бжи цжть. хотжию емв првити въ Антишкиж: оумольще же брати ж написащи оученикомъ прижти и. иже и п ришедъ на помощъ велиж бы въровавъщі мъ благодътиж, не пръстаж Июдеж шблича аше предъ людъми. сказаж книгами бълт и Ісса .. Въ четвръ .. не. възне сенё гне есть : пв. гла. п възнесисж въ славь Хе вже нашь, радость творе оучени комъ шовтованиемъ стаго для, изъ въ

щъщемъсж имъ бвйнемъ. ѣко тът еси сйъ бжен. избавителъ въсего мира ∴ — п'ку ∴ гла̂. ℥ ∴ Въснесисж на нбса бе по вьсе с Гово срце мое бе. да въспож славж твож аплъ. Ѿ дъ стъй аплъ. чте̂.

— Пръвое слово створихъ и всъхъ и и Оешфи коч. Сжботъ имжин пж : писанъ есть на пасяж : Аллоу . гла в. Въсн жзъйн въспле щанте ржками .: Анти. на литоургии. Анфти a. 48.102. M. J. WIIA MTRAME BITX. Анти . Б. Тамъ . М. . Е. Шпъ гла л . Възне сисж въ славъ Хе бе нашъ радостъ творж оуче никомъ шовтованиемъ стаго дха извъщъ. тоя. и въхо. въ ста сти. Възнесисж въ славъ. При. Възиле въ въскликновениемъ въ гласъ. Въ пж. 2. не. ш дв. . ст ы. айдъ. чте. В о дня. об сжщоу Аполосоу въ Коренъть Па вълоу прошедъщоу въїшънъїж странъї. принти въ Ефесъ. и обръсти етеръї очче никъї, и ре къ нимъ аще дхъ сты прижли е сте въровавъше. Шни же рышж къ немоч ни. въ аще дъ сты есть. слышахомъ бо. Ре же. въ что оубо крстистесж. Шни же ръ шж. въ Ишаново кошение, реже Павелъ. Ишанъ оубо кръститъ крщениемъ въ пока вние людемъ гаж въ гржджщаго по немъ да въроуж. сиръчь въ Ха Исса. слъ шавъше же крстишжеж въ имж га Исса и възложъщоу Павлоу ржцв. приде на на дхъ сты. и глаахж въ жэбіцькъ и прфчъствоваахж. бъаще же всьхъ и жжъ ёко . ї . въшельшихъ въ сонъмище дръзажще по .г. між. стжзажск и прв пираж. гіже с прстви бжиї 🗻

Въ сж6 . в. не. шдъгани стъїхъ. Въ ш дни. събраномъ сжще оученико мъ. предомити хлебъ. Павелъ главщ е имъ. хота изъїти въ оутрѣи. прост рѣвъ же слово до полоунощи. бѣахж же свъщъї многъ въ горъници. иде же бъ ахж собрани. съдж же етеръ юноша имен емъ Евтоухъ. въздръмавъсж съномъ тажъкомъ. глжщоу Павлоу въ мън одъв. првклонъсж ш сна спаде ш трикро въника низъ. и възаса и мрътва сл ъзъ же Павелъ нападе на нъ. и объщем и рече не мъвите. дша бо еще въ немъ есть. въздезь же и предомъ хлебъ — и въкоушъ много же побестдова до зор и тако изъіде. привъсм же и фтрока жі

(И кгда съконьчашаса дьник патикостьни бѣахж вьси апли кдинодушьно въ)

ва. и оутъщишаса вельми.

— коупѣ. и бъ въ незаапж шоумъ. гако но симоу дхоу боуръноу и йсплъни весъ х рамъ. идеже бѣахж сѣдаще. и гавишж са имъ раздѣлѣжщеса жзъїци гако стін ти сплънишжса вси дха ста. и начжшж гли инѣми жзъїкъї. гако дхъ дааше имъ провѣщавати. бѣахж же живжще въ Герм в Игодеи. мжи благовѣрни. С всего жз ътка еже подъ нбсемъ. и егда бът гласо с снидеса народъ и размѣсиса. и гако слъї шаахж единъ кождо ихъ въ свои жзъїк ъ глащж. и дивлѣахжса вси глаще в се бъ. не се ли с вси сжтъ глаще Галилеане

то како мъї слъїшимъ кожло своимъ жзъї комъ. въ нъ же родихомъса. Паръевн е и Мильне, и Аламильне, и живжщии междоу реками, въ Июден же и Кападоу кен, въ Понтъ и въ Асий, въ Фроугий же и въ Панфилий. въ Егптъ и въ странахъ Лювенскахъ, иже по Кюринеи и прихо даший Рим-вне. Июден же и пришельци — Криовне и Аравленв. слътшимъ глащж нятими жабікьї величий бжий. ~ Али. гла л. Словесемъ гнемъ нба. ~ При. Дхъ твои благъї наставить ма. ~ прку, вер, кто бъвеликъ ∴ тако п ык на як Въ по . н. стомоу дхоу, въ про. ~ ис . б. Спи ги люди. с. к тебъ ги възо. ~ Апиъ. къ ефе. посла 🌣 — Бра. пко чжда светоу ходите. плод ъ бо дхнъї въ всен благостъйни и прав ић и йстинћ. искоушажще что е год ѣ гви. и не причжщантеса ѝ дѣло мъ неплодънъїмъ тить. паче же w бинчанте. бъїважща тан W нихъ. срам ъ есть глати. всь же шбличаемай ш свъта прибжться, все же присное с въть °сть, тъм же глете въстани спа и. въскръсни ш мрътвъїхъ. и шсвъти ть та Хъ. блюдете оубо шпасно како холите, не ійко мждри нъ ійко прѣм ждри, искоупъжще връма, ійко дни зли сжтъ, сего ради не бъїваите безоуми - нъ разоумъжще что е волъ гнъ. и не оу пивантеса виномъ. в нем же естъ блж дъ. нъ паче исплънчитеса домъ. глаще себѣ въ фа̂мѣхъ дхонъїхъ по

жще. въ српихъ вашихъ гви. ~ Сж6. А. по .н. аплъ. къ Рич. Бра. благодеть вамь и мирь. Ѿ ба Ѿ ца нашего та Ис Ха. пръвое же хвала ва моего. Исбу Хиъ и всехъ васъ. ізко въра ваша поведаеться въ всемъ миръ. свъдътель бо ми есть бъ емоу же слоужи дімъ стымъ. въ евгли сн оу его. ыко не замодно памати ва мъ твора всегда въ модитвахъ мой. маса аще како оубо къгда поспъщ енъ бядя. волея бянея прити к ва мъ. възлюбла бо видъти въї. да ед нно подамъ вамъ дарование дховън о. оутвръдитиса вамъ. сеже е оутъшитися вамъ. върож шбъще ж вашеж же и моеж. Не. Т по .н. в на въте

- па всъмъ сты^н. м^чко^н. сжщи мъ въ всемъ миръ. — иън. глас . л. М'къ твоихъ ликъ иже въ всемъ ми ръ. шко порфирож и висомъ. кръви ж ихъ црви оукрашъшиса. теми въпи емъ ти Хе бе. людемъ твоимъ щедро тъї твож посли. и миръ градоу твое моу подаждъ. мвами биж едине чколо. ~ ПРКУ. ГЛА .Д. СТЫМИ еже СЖ: ё пръ дъэрькъ га... Аплъ къ Еврешмъ. Братий. сти вси верож победишж цръ ствие. сдёшж правдж оулоучишж **шовтования.** затыкж оуста лывомы оугасишя силя штнъня. бынашя ш шстрий мечю, възмогж ш немощи. бъїшж кріпъци въ брани. плъкъ же с

братишж тоуждимъ. прижсм же н ъї. Ш въскръщений мрътвъйж сво еж. ини же избиени бъйшж. непри емъще избавлений. да лоучъщей въскръщение оулоучжтъ. дроузли иже ржганиемъ и ранами искоу

шение прижшж. еже же и жзами темниц ъ. камениемъ побиени бъїшж. претренї бышж. искоушени бышж. оубийством ъ меча оумръщи, ходищи въ милотехъ. въ кознихъ кожахъ. лишени скръбаш е шізлобени, им же не біз достоень весь ми ръ. въ поустъїнта скъїта ищеса. и въ горахъ и врътъпъхъ. и въ пропастехъ зе мънъїхъ и си вси послоуствовани въро ж. не прижса фбатований. Боу лоуче что насъ призръвъше, да не без насъ. с вршени бжижть. тей же оубо и мы. толикъ имжите йблежжить нъї йблак ъ сведетель: гръдость Шложьше всек ж. и оудобъ шобретеный грехь трыпени пръдълежжщий прадълежений емь, течемъ намъ подвигъ възиражще на поконъни ка въръ. и свръшитель Исса. — Сж6. б. по .н. айль къ Рич. Братие въмъ тако еко законъ глетъ законънъїмъ глетъ, да всека оуста - затъкнжтъса, и повиненъ бждетъ въ съ миръ боў. зане Ѿ дѣлъ за™нънъїхъ. не шправъдитьса всъка плътъ. предъ най мъ. закономъ разоумъ грехоу. Нив же развъ закона. правда бжив півисл свъ дътелъствоуема. Ж закона и провъ. пр авда же вжий верож Ис Ховож. въ вса ве

роужщж. нъстъ бо разнъства. вси бо съ грешишж. и јишажтьса славъї бжиж. шправдажщеся тоуне благод тиж его. избавлениемъ ш Хъ Иссъ. его же пръжде положи въ шпъщение върож въ кръви его. въ ізвление правдь его за шлание бъївъ шихъ прежде греховъ, въ оудръжани **БЖий.** въ сказани правъдъ его. въ нит шънее връма. бъйти емоу правейноу. и шправъдажное сживато ш върг Ис Хвът. Не в. по . н. апав. къ Римв. ~ Братий. слава и честъ и миръ. всеко моу творжщоймоу благое. Июдей ви же пръжде и Елинови. нъстъ бо — на лица з'ръний W ба. елико бо безако нно съгръшишж. безаконно погъйон жтъ. и елико закономъ съгрешишж. закономъ шсждатьса, непослоушь ници бо законоу. не шправдажться ш **Ба.** нь творьци законоу шправъдажть са. егда бо жэъїци не имжще закона а родомъ законна творатъ, си закона не имжщен. себъ сжтъ законъ, а и же ізвібять дело закона. написано в ъ сбикъ своихъ. а послоушъствоу жщимъ свъсти междоу собож. мъї слъми глащемъ. или Швётъ дажще мъ имъ. въ денъ егла сждитъ въ тан нал чкомъ. по евглию сна его Ис Хмъ. Сж6 .Г. по .н. апаъ: к Рич. Брай. мъйслимъ шправдатись члкоу. без дыль законъныхъ. или Икаешиъ елинъмъ бъ. а не жвъйкомъ. ен жзъйкомъ. понеже

единъ въ иже шправдитъ шбръз ние втрож. законъ ли оубо разартемъ в фрож. да не бждеть законь ставльемь что речемъ Авраама шпа нашего шбръ сти по плъти, аще бо Аврамъ ш дълъ ш правъдаса. имать похвалж къ боу. что бо княгы глать. върова же Авраа мъ бот, и въмъниса емоу въ правдж. Не . г. по . н. аблъ. к Римъ Братие шправдивъщесь ш вфры. ми ръ имаме къ боу. гдемъ нашимъ И соу Хомъ. и мъї приведение обрът охомъ вёрож въ благодётъ сиж. въ неи же стоимъ и хвалимъса. оупв аемъ славъї бжиж. не токмо же нъ и хвалимъса въ скръбехъ. ведащ е кіко скръбъ тръпение съдеваетъ а трънвние искоушение посрамиве ть, ійко любовь бівній налисісь въ српихъ вашихъ дхомъ стъїмъ дан ъїнъ нанъ. единече бо Хъ сжщи мъ намъ немощънъїмъ, еще не врѣ - ма по нечестивъїхъ оумрѣти. еда бо кто по праведнемъ оумреть, по блажь мъ же некли кто дръзнетъ оумръти. ставиветь же свож любовь въ вась въ ыко же единако сжще грѣшъникомъ. намъ. Хъ за нъ оумрътъ. много же оубо шправдавъщесь ни кръвих его. спемъса имъ ш гитва. аще бо и врад н сжще. Съмирихомъса съ бмъ. съм рътиж сна его. много бо паче съмиръ шесь спемьсь, въ живот его. ~

- л. 44. Сж⁶ . Ку. по . Н. Айлъ . к г⁴ А⁵. Братие. плодъ дховнъй е стъ любовъ. радостъ миръ тръ пъние. благостъ благостъйни. въра кротостъ. тръзвени е на таковъйхъ нъстъ зако нъ. сви же Хоу Иссоу плътъ ра
  - спаса страстъми й похотъми. аще живемъ дхомъ. къ дхоу прилагае мъса, не бжабиъ величави, дроу гъ дроуга призъїважще, дроугъ дроу гоу завидаще. братие аще и пръжде w васъ. члкъ въпадетъ въ етеро прѣ гръщение. въї дховъний свръщанте таковая од хомъ кротости. блюд ъї себе ёда и той искоушенъ бждетъ. дроугъ дроуга таготъ носите, и тако скончаванте законъ Хвъ. Не ка. Апль. къ Ефе. Братие възмаганте и тъ. и въ дръж авъ кръпости его. шблъцъте са въ всв шржжий бжий. мо щи вамъ стати противж къїзне мъ непригазнинънъїмъ. гако нъ
- ка сего. къ дховнъїмъ злобѣ подъ нбснъїмъ. сего ради възмѣте всѣ шржжита вжита. да възможете й ротивитиса въ днъ лютъїй. и всѣ съдѣтавъше стати. станѣте оубо чрѣсла ваша прѣпотасана истинож. и шблъкъшеса въ бръна правдъї.

ваша бранъ къ кръви и плъти. нъ къ властемъ и къ владъчъствиемъ. къ миродръжителемъ тъмъї въ

н фбоувъще нога въ оуготованое е вте мироу надъ встин. въземъщ е щить въръї в нем же възможете въса стрълъї непримянивънъї раждежены оугасити и шльмъ спению приймъте. и мечъ дхо внъй еже ёстъ, глъ вжей. Сж ки. Аплъ. къ Ефесій. Братие. не пръстаж хвала по васъ. помѣнене вамъ твора въ мвахъ монхъ. ла бъ га наше го Ис Ха шпа славъ, подастъ вамъ дхъ првиждрости. и павлению в ра зоумъ его, проосвъщенъ ичи соца вашего оувъдъти вамъ что есть оупвание зданий его. и что бо гатъство славѣ лостойний его въ стыхъ. и что преспекцее вел ичъствие силъї его, въ насъ въ роужщихъ. подаганий дръжавъ крыпости его. жже съдый о Хв. въскръщение из мрътвъїхъ. в подаждъ и деснжж себе на нбе сныхъ пръвътше всеж власти. и владъїчъства и силъї и госполъства. и всего имене именоужщаса. не токмо въ въцъ семъ. нъ и въ гра джщимъ. и всѣ покори подъ ноха т его. и того главж паче всего први іже ёсть тыо его, исплынение нсплънъжщимо всъ и всемъ. ~ НЕ . Ки. АПЛЪ. В ГАЛАНИ. Братне. хвалимъ ба и шпа при 46 ЗВАВЪЩАВГО ВЪЇ ВЪ ПРИЧАСТИЕ РА

лоу стыпы. въ свъть иже избав ить ны W власти темьных. и пр вставить въ прствие сна любъве своеж, и нем же имамъ избавле ние. и Ждание гръховъ. иже естъ **шбразъ ба невидима аго.** пръвъ непъ всен твари. жко създ ана бътшж всв. ізко же на носехъ и на земи, видимаято а и невидима, апте престоли аще ли госпольства. ащ е ли власти аше ли владъїкъї, всѣ тѣ мъ и оу него създашжем. тон естъ пръжде всъхъ. и всъ и немъ стож ть. и тон есть глава телоу цови. и е же ёсть зачало, пръвенецъ изъ и рътвъїхъ. да бждеть ш всёхъ то и пръвъствоуж.

Сжоты пооны ж и не. сжо. .а. ... по°. В нж же бываеть пач. стому ӨЕШДОРУ. М'КОУ СТРАТИЛАТУ :: пъ. гла. в. Велий исправлени ы въръ. пи°. в °бо. пръ пожвом - Хво" Пр°ку. гла д. Диве" бо: с. въ првахъ блгосло. Аплъ. къ евреш. Братие. многочестьно и многоразл нчно. древле бъгла къ шимъ на шимъ прокъї, на последна дне гла намъ сйомъ, его же положи наследника всемъ. им же и ств° ри въкъї, иже и съ сигличемъ сл авът его ѝ образъ лица его. носа же всь гомъ силы свож. Шть щение грёховъ нашихъ створъ

съле и леснжа величествии на въїсокъїхъ. елико различънъе и жъ наследова ма. комоу бо реч е. когда ш агглъ снъ мон еси тъї. азъ дне родихъ та и пакъї азъ бждж емоу въ шпа и тои бждеть миъ въ сна. егда же пакъї въво дить пръвенъца въ вса вселе - нжж. глетъ и да поклонатъса ем оу вси аггли бжий, и къ аггломъ же глеть. творан агглы и свож дхы н слоугы свож огнь палаще. къ снови же глетъ. пръстолъ твои ьже в въкъ въка. жезлъ право сти жезлъ прсвим твоего. въз люби правъдж и възненавидъ не правдж. сего ради помаза та бе вы твои шивемъ радости паче причастъникъ твоихъ. въ нач атокъ тъ Ти зем А шснова, и дъло ржкоу твоею сжтъ нбса. та погъїбнжть тыї же прібывае ши. и всѣ ыко риза шбетша жтъ. и ізко флежаж свиеши измѣнатъса, тъј же истъї е си и лъта твой не шскживжть. Въ тон но. днъ. стом б Оеолоро. апль, к Тимоее, Чжло Тимоее, кья съ славож вѣчнож, пинъ е. въ сж⁶. прѣ ма по v. — Н г. а. по с. Въ же быс па стыма прокома Монсе ви и Ароно : и прочимъ прф комъ. пъ гла. Д. Прчтъїхъ прф къ празникъ. нбо цвви гавиль естъ.

нбса ликъствовати створилъ естъ, мвами йхъ Хе Бе жизнъ нашж оумери. да поемъ ти ами. Прку. гла. д. Стымъ еже сж. แกร้สรรธรรม เล. ลมม^{เก}. เมลิ. ลี. Монси и Аронъ великъї въ прфцех. Айль: къ Еврей Братие втрож Монси велии бывъ **Швръжеса** наридати снъї и дъ щери Фарашновъї, паче изво **ЛИ СТРАДАТИ СЪ ЛЮДЪМИ БЖИЙ** нежели врёменняй имети г ръха сластъ. болей богатъс тво непъщевавъ. Егюпетъскъї - хъ скровишъ поношени Хбо. възи рааше бо на възмездне : И что еще гла постигнетъ бо ма повъ сть діжщей літо и Гедешні. Ва рап'ь же и Сам'ф'онь. И Ефтани. Ф ДДІ же и с Самонль. и с дроугъїхъ прфцехъ. иже верож победишж. цбь твие, съдещи правъди оулоучищи **шбътовании**. затъкж оуста лъвомъ. оугасишж силж шпнънж. бъжащж ш шстригі мечоу, възмогж ш немо щи. бышж крыпыци въ брани. плът и же обратиши тоуждимъ. при жса женъї Ѿ въскрѣшеныя мръ твъїж свож. ими же избиени бъї шж. не приемъ избавление да лоу чъщее въскръщение оулоучжтъ. дроужий же ржганиемъ и ранам и йскоушение прижсм. еще же и ж зами темницъ камениемъ поби ени бъїшж. искоушени бъїшж

оубийствомъ меча оумрѣшж ходишж въ милотехъ въ козии хъ кожахъ. лишени скръбаще шзлоблени, им же не бълостое нъ весъ миръ. въ поустъїнѣхъ скъїтажщеса. и въ горахъ и въ врътъпехъ и въ пропастехъ земъ нъіхъ. и си вси послоушъствова ни верож. не прижем шобетова ний. боу лоуче что насъ прозръ въщю. да не без насъ свръщени бжай. сж⁶. В. по. апав къ Еврей. Братие блюдъте еда когда бж деть в' ва сбие лжкаво и нев фрн° **ССТЖПИТИ** С БА ЖИВА. НЪ ОУТЪ шантесь на всъкъ денъ. донъде же днъ нарицаетъса. да не шж еститься етерь Ш ва лестиж г режовнож. причжствици бо Хоу быхомъ. Аще оубо поконъ сълнч ны его до конца извъстенъ бдръ жимъ. Не. Б. по. Пеку. г. д. Гъ крѣпость люде. с. принесъте гви снве вжий, алла, гла, в. По милоу ма бже по велицен исти тво аплъ. къ Евркинъ. Въ начжтокъ ти ги зейа шснова. и дела ржкоу твою сжть ибса. та погъїбнжть ты же прібліваеши. и всь како и риза обетьшажть. и іжо шлежих свиеши изманать СА. ТЪІ ЖЕ ИСТЪ ЕСИ И ЛЪТА ТВОГА не шскудъжть. къ комоу же ш аггаъ рече когда, сади ш де

снж мене. донъдеже положж вра гъї твож подножне ногама твои ма. не вси ли сжтъ слоужебни дси. въ слоужение слеми. за хотащ жж наслъдовати спсение. сего

- ради подобаетъ лише намъ въни мати слъйшанам, да не когда С падемъ, аще бо глано агглъ слово и звъстно и все пръслоушание п раведно прижти възмездие, ка ко мъ оубъжимъ С селицъ небръ гъше спсени, еже начжло приемъ глатиса С га. за слъйшавъшихъ въ насъ извъстиса.
  - Сж⁶. Г. по. аплъ. къ Евреш.

    Братие въспоминанте пръвъї
    дни вашж. въ на же просвъщъ
    шеса многъї страсти прътръпъ
    сте и мжкъї. се оубо поношение
    и печальми позороу бъївъще.
    се же шбещъници бъївъще живжщ
    вимъ тамо. и бо съ жзами моим
    и пострадасте и разграбление и
    мѣний вашего. съ радостиж приж
    сте. въдаще имъти себе лучшее
- имѣние на на носехъ прѣбъїважще. не штложите тръпѣний вашего еж е имате. да волеж ежиеж прий мете шбѣтование. аще бо мало ели ко градъї придеть. а праведнъї вѣр ою живъ бждетъ.
  - ※ Нё . т. по . апат. къ Еврей. Бра. вижще архиерен великааго въшедъщааго на небса Исуса сна

вжий да дръжимъса исповъда"
ний его, не имаме спитель не мо
гжщааго попещи немощъми наш
ими, искоушение же всъчъскъй
мъ подобию развъ гръха, да прист
жпаемъ съ дръзновениемъ къ пръ
столоу, и благодъть приемаемъ въ
благовръменънжи помощъ, всък
ъ бо архиереи приемаетъ ш члкъ, и
за члкъй поставлъетъса, иже къ

- гоў да приносить дары же и жрытвы: ш грёсехь смёрениемь. скрыбёт и азы не могж ш невёдащихь и блж дащихь. понеже тои немощию ш бложень бысть и за си дльжень есть. іже ш людехь. тако и себе ради приносить ш грёсёхь. и не ш се бё кто приеметь честь. нь званы ш ба. ыко же и Аронь тако и Хъ не себе прослави быти архиереа. нь главы к немоў. Снь мой еси ты. азы днё ро дихь та. ыко же иньде глеть. ты еси нерей в вёкы по чиноў Мелхи седековоў.
  - ※ Сж⁶. д. по^с. аплъ. къ Еврей. Братне непъщоуемъ й ва възлю блениий. лоучъшен придръжжщо спе ний, аще и тако глемъ. не иби дълвъ бо бъ забъти дела ваше го и троуда и любъве. гаже гави сте въ ма послоужъше. стъмъ его
- сте въ ма послоужъще, стъмъ его слоужъще желаем же когожде в асъ, тожде ізвити въ тъщание къ извъщению оуваний до конъца.

на мали бждете нъ сполобитеса на следочжинить трыпеннемь шб фтований. — Ж Не л. по. аплъ. къ Еврей. Братие. Авраамоу шовтова бы пон еже ни единамъ болъщимъ имами е клатиса, клъниса собож гла въ ї стиниж. благослови блашжж та. и множи множжицж та. и тако т ръпъвъ оулоучи шбътование. чли н бо большимъ клънжтъса, и всѣ комоу пръкословию. конъчина въ взвъщение клатвъ, и неи же паче хота бъ показати, наследнико мъ шотования непрыложно сло во свъта его. исходатан Ѿ клатъ — въї, дастъ двёма вещъма непрело жнома. им же непръложно солъг ати. Ба кръпкое оутъщение има мъ. прибъгъше жтиса (за) предъле жжшее оутышение, неже жко агтлъски имамъ дши. твръди ж е извъстънж очтро въходаще и се татапесазма иде же пръ дътеча въниде Хъ. по чиноу Мель хиседековоу архиерен бъївъ в вт. — Сж6 . 6. по. айль. къ Евреш. — Братие имжще дръзновение. въ ходъ стынь кръвих Хвож. иж е фонови намъ пять новъи жи вотънъї, инож си рѣчъ плътиж своеж. и рече велий въ домоу бжит. да пристжпаемъ съ истинъномъ србемъ, възвъщение въръї, и

- шкропленыї српы. Ш свъсти лж кавы изъмъвены тълесы.
- волож чистож. да съдръжимъ испо въданий оупваний неоуклонно. върно бо шбътовавъй. и да разоумъ емъ дроугъ дроуга въ пощени и въ л юбъви, и добръїмъ дѣдомъ не w ставлъжще сонъма своего. ніко же шбычан етеромъ. нъ млаще н толико паче елико видите при ближажщъса днъ. волеж бо сгръ шажщемъ намъ по прижти ю разоума истинъї, к томоу ф грески не шбретаеться жръ тва. страшъно же етеро звание с жда. Шгпъна зависти ж погасти хоташж противънъїж. Швръгъї иса кто закона Монсешва, бе зъ м³въ при двою ји при трехъ п° слоусъхъ. оумираетъ. колицъ ми мнитъса сподобитиса горъ ши мжцѣ. поправъї сна бжий.
- и кръвъ завистънжж. простж непъ щевавъ. еж же ститъса. и дхъ бла годъти оукоръ. въмъ бо рекъшааго и нъ местъ. азъ въздамъ глетъ гъ лю демъ своимъ. страшно бо естъ въпасти въ ржцъ боў живоу.
  Ж Не . с. по. айлъ. къ Евреш. Братие. Хъ пришедъї архиерен. гра джщимъ благомъ. болъшеж вещиж сънж нержкотворенож. си ръчъ не сеж твариж. ни кръвиж козлеж. н

ж въ ста. въчно избавление присбръ тъ. аще вто кръвиж юнъчеж и по

пеломъ юницж кропа. Скврънъї еж шпышаеть. къ плотъсты чистоты. кольми паче кръвъ Хва иже дхомъ стъї мъ себе принесе бес порока принесе ьы. «пъсти свъсть вашж « мрътвъї хъ дёль, слоужити же вамъ боу живоу и стоу Ж Сж⁶. г. в на в. бъїва в. па стго Лазаръ. прку. гла т. Гъ просвъщене бъ защитителъ, а въ тристое : елико » Аплъ. къ Евркшиъ. Братие. прство носное недвижимо прием аще. благод тиж же слоу жимъ боу оугодно съ говъйние мъ и съ срамомъ. и бъ нашъ шгнъ подажи есть. братолюбие да пребъл ваеть. страннолюбие не забыва нте. тъмъ бо не разоумъшж етери приемъще агглъг. помните жжни къї ыко с ними свазани шзлобленж ыко сами сжще въ тълъ, честъна ж енитва с всемъ. и ложе нескврънъ но. а любодвемъ сждитъ бъ не сре бролюбьци щоудиж довольни сжщи мъ. не имамъ бо тебе сставити ни имамъ тебе Остжпити. ыко дръзажщемъ намъ глати. Тъ миъ помощъникъ. и не оубожса что ство рить мив чікь. помните игоумены вашж. иже глашж вамъ слово бжие им же възиражще на възмездие ж нвота. и сподобитесь върож. Ису Хъ въчера и дне тоижде и в въкъ

Не. цвы, пъ .а. С тобож погре бени бывъше крщениемъ твоимъ Хе бе нашъ. тъмъ бесъмрътномоу житию достоиници бълхомъ, и въ скосениемъ твоимъ пожще възопи емъ шсанна въ въщинихъ бнъ гр АЛЪІИ. ВЪІ ИМА ГНЕ. Прку. гла. д. Бнъ градъ въ вы вма гне с. Да речетъ нне домъ Излевъ шко блгъ Апль. къ Ефесиом. Братие радочитесь всегда w ть и пакъ ръкж радоунтеса. съмо триливое вамъ да разоумно бжде ть всемь чікомь. Гъ близь. ни чи - МЪ Же не пъпътеса. Нъ всегла м^атво ю и маениемъ, съ хвалож маению ва да сказажться боу. и мирь бжен да преспеваеть всекь оумь. да оут връждаетъса сбие ваше. и разоум ѣний ваша w Xъ Иссь. прочее брати е елико сжть истина или говѣина или праведна. и елико прчста. и ели ко прълюбодънна. и елико похва лена. и елико добродътійна. и аще что похвалена съмъщивете им же наоучистеса. и прижете и слъї шасте и видъсте въ миъ. си твори те. и бъмира да пръбъивае с вами.

Ж Въ чё стъї. прку. гла. ў. Кн азн и людье ти събра. č. Въскжа шат плдю. гл. г. Блаженъ разоумѣва жи а нища и оубога въ днъ лютыи зва. Аплъ. къ Кориной. Братие азъ прижхъ ш га иже ниѣ

дахъ вамъ ійко Хъ Ийс въ номъ в на же предань бъївааше, приемъ хлебъ и похвалъ рече. приимъте и підите с е въї есть тело мое ломащееса за въї. се творите въ мое въспоминание та кожде же и чашж по вечери гла. си ч аща новааго завъта естъ и мой кръ въ. се творите ели ж аще пиете. въ м ое въспоминание творите. ель кра ть аще хльбо съ бсте и чашж са пие те. съмръть гна исповеданте до ндеже оубо придеть. тъм же нже гість хаббо съ. ная пиеть чапіж си ж не достоенъ съїй, повиненъ бжле ть тыоу и кръви гни. да искоуша етъ ™ са члкъ. и тако ш хлѣба да на стъ и Ѿ чашж да пиетъ. гддъїн оу бо и пижи. не достоенъ съї. грѣхъ себъ истъ и пиетъ. не смотран бо тела гне. сего ради в вас множи не — мощъни и неджжливи. и спать мно **Z**1H. аще бо бихомъ расжждалиса н е бихомъ сжждени бъще. сжли ми же Ѿ га кажемъса. да не съ вс виъ миромъ «сждимъса. — А въ иже херовима мб. Пож се. Пб гла . д. Вечери твоеи танный дне сне вжен причжетника ма прийм и. не имамъ бо танныж врагомъ тво имъ повъдати ни лобъзаний ти да мъ іжо же Діода, нъ іжо разбонні КЪ ИСПОВЪДАЖ ТИ СА. ПОМЪНИ МА ти егда придеши въ црви си : A св при : Стен трапезе предълагаеме и вже

ствънън таннъ раздраблъемъ. гд лите тело мое и пинте кръвъ мож. приймате ихъ стый али. ---Въ па стъј, пеку, глас, не в. По ложишж ма в ровъ. с. Ги бже. спе ний моего. въ днъ. али. гла. ист. а. - Спи ма бже ізко вънидж водъі до дпіж м°. č. Помрачистьса wчи ихъ не видъ ти. и плеша ихъ Шиждъ слаци: — Айль, къ Коринбий. Братие слово крстное. гъйбижщ имъ оубо боуиство есть. сіажщи мъ же са намъ сила бянні есть. тано бо есть. погоубла пръмж дростъ пръиждрыхъ. и разоум ъ разоумънъїхъ швръгж. где прф мждръ братие где книгочий. где совъпросникъ въка сего. не ш бон ли бъ пръиждростиж мира се го. понеже бо въ премядрости бжи не разоумъ весъ миръ. пръмжд ростиж ба благоволи бъ боунств омъ проповеди спти вероужщих. понеже Июден знамение просатъ. и Елини премждрость ищжть. мъї же проповъдаемъ Ха распата Ию деймъ оубо скандвлъ. жаъйком ъ же бочестъ. самънъ же зва нымь. Йюдешмь же в Едином Ха бжих силх и бжих премх дрость. зане боуей боу. прым ждрбе чікъ естъ. и немощъно е боу крыплые чикъ есть. выдь б

о звание ваше братие. гако не

ко п дозде на вздви крта. а все вь вын па

итаки оп идржитани и и и уони не множи ли силъни. не множи н ли благородии. нъ бо(у)га въ миръ и збра бъ да посрамитъ пръмжд ра. и немощъна въ миръ избра бъ да посрамить кръпка, и безро дна въ мирѣ и оукорена избра бъ и несжща да сжща оупразнить. ыко да не похвадиться всъка пл ътъ предъ емъ. ис того же въї е сте ш Хъ Иссь. иже бысть пръ мждрость намъ Ѿ ба. правда же и ства. и избавление. да и ко же есть Тано. хваланса ш гъ да хвалитьса. и азъ пришедь к в амъ братие придж не по пръшдръ жимомоу словоу. ли премждро сти. възвъщаж вамъ таннж бжи ж. не сжанкъ бо чесо въдъти в вас. токмо Ису Ха и сего распата. -Въ сж стж. за оутра, по тристы мъ. на оутръници. Бъїватъ въходъ. И по семъ възъїдетъ нерен къ шатарю. И гатъ пве прку. гла. д. Въскрсии ги по моди намъ избави нъ и: с. бе оушима нашима оу. д. пръвъїж. 🗻 И чте ш Иезекиль. Бъй на мъ ржка гнь. ко. И створи глть гъ. -Прку. гла. 5. Въскрсни ги бе мо и да взне. с. Испованъса те бѣ гй всѣ. али. гла .д. Да въскрс не ть бъ. и да ра. Аплъ. к Кориени. — Братие маль квась в все въмъще

ние квасить. Швръдавте оубо ве тъхъї квасъ, да бждете ново въ мѣшение, ыко же есте бес кв аса. ибо паска наша жренъ бъ Хъ. тъм же да празночемъ. не въ ква сѣ ветъсѣ, ни въ квасѣ злобънѣ. и лжкавънѣ, нъ въ бесквасий чи стоть и истинь. Хъ бо ны искоупи Ѿ клатвъї законънъїж. бъівъ за н ъї клатва. Тано бо естъ прокл ать весь висан на древе. да въ ж захъ бівнк Аврайе бждеть ш Хъ Иссъ. да обътование дла приим емъ вѣрож. — В сж⁶. стж ве черъ начиж. пъвци вечернии. — И въ ги взвахъ к те. Пожтъ стихо ма весъ Фалом . Спное тво е въскосение славимъ члвче пом – И въходить нерен съ евгемъ и съ ка дилъницеж. И егда конъчай. Ги възва. Възъїдеть нерен на прѣ столь. И глеть. Пъ прку. гла Ж Ист. п. Вст зейт да покло. т. Въсклики вте бот. И бъїважть чёни: · · оучинена въ потин ·: · И потомъ тристе. Елико въ Ха. ~ Прку. Всв земв. с. Въскли. -Апать, къ Римънемъ. Братие. елико кръстихомъ са въ Ха Исса. въ смрътъ его кръ стихомъса. съпогребохомъс а оубо с нимъ. кръщениемъ въ съмрьтъ. да пко же вьста Хъ ш мрътвъїхъ. славож шчеж.

тако и мъї въ собновение жи зни ходити начнемъ. Аще бо съвъзничиния бълхом, поло бию смръти его. нъ и въскрѣше — нию бждемъ се свъдаще, ыко ветъхъїн нашъ чікъ, с нимъ съ распатъса. да раздроушитъса тьло гръховное, николи же бо на мъ грѣхоу работати. оумеръї б о шправдаса ш гръхъ. аще ли оу мръхомъ съ Хомъ. върочемъ на ко живи с нимъ бждемъ, въда ше ыко Хъ въста ш мрътвъїхъ. юже бо сирътъ. не оудельеть е моу, иже бо оумрътъ гръхови оу мръть единож, еже живеть бы живетъ, тако и въї причитант еса бъїти оубо мрътви грѣхоу. живемъ же бви ш Хъ Ист гт ншем. А вь али. мъ. пож. фа. па. гла. та. --Въскосни бе сжди земи 🔆 с а. Бъ ста въ сонъмъ. Бъ по сръдъ же бъ и рас ждить .: č. б. Доколь сждите не правдж. и лицъ грешничъ шбиноуетеса — č г. Измъте оубога и нища из ржкъ гръшничъ избавите и. с. л. Неоу ведешж ни разоумешж. въ тме хо дащен. да подвижжться сснова нигі зейа.. с .е. азъ рёхъ буй бж дъте. и снве въїшнеемоу вси. с в. Въї же ніко чіци оумираете и ніко е динъ W кнажъ падаетъса : Въск

ръсни вже : а се при. Въста ніко

спа госполъ.

Апл къ Еврешмъ. Братие въї есте тело Хво и очли ш чжсти его, швы же положи бы вы први его. пръвое аплъї, второе прркъї. третне оучитела. потом же 1 силъї потом же дарований ипъление мъ. застжплений кръмечъст ва родъ жізьїкомъ. еда вси апли еда вси проци. еда вси оучители. еда вси силы абжтъ, ела вси дарований - имжть ипвленемь, ела вси жзы^{вы} гла. еда вси сказажть, ревъноунте же паче даромъ болъшимъ, и еще по пръстванию пять вамъ показая. и вше и жаъїкъї чійъскъїж гіа и агглъскъїж. Любъве же не има мъ. бъїхъ кіко и міта въвітащи **І**Н КУМВАЛЪ Z-ВАЦАЖ. АЩЕ ИМА мъ прфиство и въдъ таниж вса и весъ разоумъ. и аще имамъ вържийко горы преставлети. любъве же не имамъ никож же ми польтж. и аще оухльбла все имъние мое. и предамъ тело мое да жиегжтъ е. любве же не имамъ. кал же ми по льда. Любовъ тръпить блажи тъ. любовъ не завилитъ. не ш плазоуетъ. не гръдитъса. не зло шбразоуетъса. и не ищетъ свои хъ си. не раздражаетъса не по — мнить злайго. не радоуеться w не правдь, радочеть же са й истинь. все тръ тъ. всемоу в троу ем тетъ. на все оупъваеть все пръстрадаетъ. лю бъви николи же не Шпалаетъ.

Апль къ Еврешиъ. Братие такъ имаме архиерен иже съде ш десиж пръстола вели чъства на носехъ. стыхъ слоужи тель и скини йстинным. жже пост ави гъ а не члкъ, всъкъ бо архиерен приносить даръї и жрътвъј, поставлъ емъ бъїваеть. тёмъ же потрёба имё ти емоу еже принесетъ емоу. аще бо би бълть на земи. не би бълть архнерей сжщий же нереи приносать даръї по за коноу. иже шбразомъ и стенемъ слоу жжть небеснымь, ыко же глано бы стъ Монсешви, хотащоу творити с киниж. виждъ бо рече. и всв си ство риши по образоу показаномоу тин на горь. нбъ же оулоучи лоучьшее слоу жение. и большоу завѣтоу есть хода тан. иже на лоучша шовтований възакониса.

Аплъ къ Коринъенемъ. Братие. единомоу комоужде дае тъса. півление дха къ польди. С восімо даеться дхомъ слово прі мждрости. иномоу же слово разоу ма по томоу же дхоу. дроугом оу же віра с томъ же дсі. ином оу же даръ нісцілению. иномоу же прічь ство. а иномоу расмотрению дхомъ. иномоу же сказанию жэбікъ. иномоу же сказанию жэбікъ. всі же си діеть единъ. тоижде дхъ разділіж на власти комоуждо юко же хощеть.

Изъ Слъпченской книги

Апостольскихъ чтеній.

(Въ пов. г. нев.) w двані : стх. апл :
(Въ оны дни С)тефанъ сы исплънъ дха
(въръл и силы т)воръше знамениъ и чом
(деса велим) въ лодъхъ: въсташж же е
(тери иже ш сънм)а рекомаго Ливертинъ
(ска и кири)ненска: и Алебанъдръ
(ска и иже ш) Киликиж: и Асиж: стаза
(жще са съ Стеф)аномъ: и не можахж
(п)ротивж стати: пръ
(мждро)сти: и дхоу имъ же
(наоуч)ишж: мжжж глще:
(ъко слышахомъ) и глщи: глы холъны
(на Моисиа и на) ба: съгнашж же лодъ
(и старца и кни)жъникъ: и нападъ
(ше въсхытишж) и: приведошж на

сънинще

— поставниж же и свёдела мжжж глиж:
члкъ съ не прёстаетъ: глы хоульныж
гла: w мёстё стёмъ и о законё: слыша
хомъ бо и глиа: ёко IC Назарен: съ разо(ри)
тъ мёсто се: и измёнить обычаж: жже
прёда(с)тъ намъ Монси: и възърёвъ

ше на нъ въси: съдащей въ сънит: и ві

дъщж лице емоу: ъко лице аглоу: рече же архиереи: аще си тако сжтъ: онъ же рече мжжи и братив: и оби саышите. **БЪ СЛАВЪІ ЪВИСА ОПОУ НАШЕМОУ АВРАМ** сжщоу междж ръкама: пръжде даже не въселиса въ Харанъ: и рече емоу изъі ди отъ земла своеж и отъ рода твоего и приди въ зема: въ на же ти покажж: тогда изъіде Ѿ зема Халденскыж: н въселиса въ Харанъ: и отъ тждоу по оумръти оба своего: пръселиса въ зе ма сиж: въ неи же въ нб живете: и не дасть емоу достобнив на не ни стопы нозъ: Соломонъ же създа емб храмъ: нж външни не въ ржкотворенахъ прквахъ живеть: тко же прркъ глетъ небо пръстолъ мнъ: а земъ подъно жие ногама моима: къ храмъ съзї - ждете ми глетъ гъ: или кое ивсто по конщоу моемоу: не ржка ли мов сътво ри въсе си. отаживни въдж: и не обрѣза нии сфиы: и оущесы своими: вы присно дхоу стмоу противитесь: ѣко и обі ваші тако и вы: кого б прбокъ не оубных оди ваши: и изгнашж: прорекшихъ: о пришъ дателе: и оубинца бъисте: иже прижсте законъ въ повелъни агломъ: и не съна бъдъсте: слышжще же си: распыхахжса српы своими: и скрежещахж зжбы на нъ: Стефанъ же исплънъ аха ста: въ зърввъ на нбо: виде славж вжиж: и Іса: стожща о десижа ба: и рече се виждж не

бса отъвръста и сна члвча стожща о де сижа ба: въскликижвъще же гласомъ: великомъ: затъкошж оуши свои: и оу стръмишжса инодійьно на нъ: и изве дъще и вънъ изъ града: камениемъ побивахж и: и свёдётеле положишж рі зъ свож: при ногж оноши етероу: нари пажщоусь Саоулоу: и камениемъ поби ваахж Стефана: молеше же са гла: ги Ис Хе прими дхъ мои: и преклонъ колене възъпи гласомъ велиемъ: ги не поста - ви имъ гръха сего: и се рекъ оуспе :: ∴ В втр^в: Г: не : w двані: стх: апл: Въ онъ дъни: Филипъ същедъ въ гра Самарѣнъскъи: проповѣдаще имъ Ха: вънимахж же народи: глемат ш Филипа: инодіїтьно слъпшжще: и вида ще знамениа: ѣже творѣше: много мъ бо имашемъ ахъ нечисты: въ пижще гласомъ велиемъ исхолъ хж: мнози же ослабени и хроми ицъ льшж: и бысть радость велив въ гра дъ томъ: мжжъ ж етеръ именемъ Сі монъ: пръжде бъ въ градъ корениъ дивът твора: жэъткоу Самарънъску: га быти етера себь велиь: емоу же вънимахж въси 🛱 мала до велика глие: се есть сила бжит великат: въ нимаахж же емоу: за не многа лъта вльхвоуж дивы твореше имъ :: егда же въроваши Филипови бловъств жщоу: ъже о даръстви вжи и о имен Ис Хвь: крщаахжса ижже и жены: Симонъ же и тъ въровавъ и крстилъ

са бъ: и пръбъ важ оу Филипа: вида же силы велиж: и знаменит бъважща ливлъщеса: слышавъще же апла иже въ Єрслимъ: ъко прижтъ Самареа сло во бжие: послашж къ нимъ Петра Иоа": ъже същедъща молистаса о нихъ: тко да примять дуб сты не очбо бъ ні на единого же ихъ напалъ: нж тъкмо кошени бъхж въ има га Іса: тодга въ зложиста ржкы на на: и прижшж дять стъ: . В ср: Г: не: w двану: стх: апав: — въздаганиемъ ржкъ апдскъихъ: даеться дять сты: принесе имъ сребро гла: дадите и мънъ областъ сиж: да на него же аще възложж ржит при меть дхъ стъ: Петръ же рече къ не моу: сребро твое: с тобож да бждетъ въ погъюбъть: вко даръ бжи непщева сребромъ стажати: нъстъ ти части ни жръбит въ словеси семъ: српе бо твое нъсть право предъ бгомъ: по канса оубо о злобъ своен: и молиса гви: аще оубо шдасть ти са: помышле ние српа твоего: въ жлъчъ бо горести и въ связь неправедънь виждя та: сжща: отъвъщавъ же Симонъ рече: молитеса вы къ гоу о мънъ: ъко да — ничто же придеть на ма: тже гласте: она же оубо засвъдътельствовавша и главъша слово гне: възвратиста са въ Ебслимъ: многъ же въси Сама рвныскы: бловестьствоваста: -

∴ Въ чЕ: Г: не : о дъя : стх: апл: чте : Въ онъ дъни аглъ гнъ рече къ Филипу гла: въставъ иди въ полоудъне: на пж ть съходащи: Ш брсима въ Газж: тъ е стъ поустъ: и въставъ поиде: и се мж жъ Моуринъ каженикъ: силънъ Канъ даки: царици Моуромъ: ѣже бѣ надъ въсеж Газож: иже приде поклонити са въ брслиъ: бъ же възвращажса: и ѣзда на колесници своеи: и чътѣ ше пррчъство Исанно: рече же ахъ Фи липови: пристжпи: и приближиса къ колесници сеи: и притекъ Филипъ слыша и чтжща: пррчъство: и рече ра зущети за обо дже артепи: оно же рече: како 860 могж: аще не кто наста вить ма: оумоли же Филипа: възълъ сти и състи съ нимъ: слово же кни жъное ёже чъткше себк: Тко овъча на заколение веленъ бълстъ: и ъко агнецъ примо стригжщомом безъ - гласенъ: тако не Швръзаетъ оустъ своихъ: въ смфрени своемъ: сждъ его възатъса: а родъ ёго кто исповъстъ: **ТКО ВЪЗЕМЈЕТЪСА: ОТЪ ЗЕМА ЖИВО** тъ его: отъвъщавъ же каженикъ: Филипови рече: мола та о чесомъ про рокъ глетъ се: себе ли ради: или о ин° мъ етеръ: отъвръзъ же Филипъ оуста своъ: и начыть отъ книгъ сихъ бла говъствоваще емоу Іса: и ъко же идъста по пжти: придоста на ете рж водж: и рече каженикъ: се вода что възъбранъетъ ми крститиса:

рече же емоу: аще в роуещи ш въсего српа своего леть ти есть: отъвеща въ же рече: в роуж сна бжив: быти Іс Ха: и повеле стати колесници: и сълезоста оба въ водж: Филипъ же и каженикъ: и крсти и: и едга же възъщоста ш воды: дхъ стъ нападе на каженика: аглъ же гвъ: въсхътт Филипа: и не виде его к томоу. каже никъ: и идеще въ пять свои радоужса: — В па: г: не: о два стх: айл: — *) Въ оны дни Филипъ обретеса въ Газоте (— А —): и мимоидъ (— ходж) благовестъ

Газоть (= А —): и мимоиды (= — ходж) благовысть ствоваще (скозь) грады выса (= и выси): доныдеже прити емоу бысть (д. бый ему выніті) вы Кесариж: Саоу ль же и еще дыхаж гнывомы: и оуби ствомы: на оученикы гна: припа дь (=—е) къ архиереови (=—реу) проси оу него: бх кви (=боуковы) на листь (=ліствиы) написаныї (=—а):

въ Дама скъ: къ сънъмищемъ: да аще которы ж обраще (=да а. и о-жтъ етери) на пжти: мжжж (же) и женъ: съ

вазанъ (=1) приведетъ ж въ Ёрсімъ: въ недга (= — гда) же емоу бъістъ: приближиті са въ Дамаскъ (и) въ незаѣпж обли ста и свѣтъ отъ носе: и падъ (= —е) на зе ми: (и) слъща гласъ глащъ емоу: Саоу ле Савле что ма гониши: рече же кто ты еси ги: гъ же рече: азъ есъмъ Іс: его же ты гониши: нж (= нъ) въстани и въ ниди (= їди) въ градъ: и тоу речетъ ти са:

^{*)} Въ скобкахъ помъщены разночтенія по Охридской книгъ.

что ти подобаетъ творити: а мж жи граджщей (= -е) съ нимъ: стоъхж ди ващеса: слышжще оубо гласъ: и ни кого (= ни единого же) видаще: въставъ же Саоулъ отъ зема: отъвръстама (= ---тъма) очима его: ни единого же (не) видъще: за ржкж же (и) емъще (= їм —) въса (= вывъсж) и въ Дамаскъ: и бътрі дъни не вида: ни ъдът ни пиж (= ни гастъ же ни питъ): бѣ же единъ оученикъ (= стеръ) въ Дамасцъ: имене мъ Ананиъ: и рече къ немоу гъ въ снъ: Анание: шнъ же рече: се азъ ги: гъ же къ немб: въставъ (и) иди на (=въ) стъгнъ: нари цажщжаса (= -шжсж) правыж: и възыщи въ до моу Иоудовъ: Савла именемъ Тарсъа (= -сънина): се бо молитьса: и виль въ снь: мжжа именемъ Ананиж: въщедъща и въ зложъта на нъ ржкж: ѣко да прозъ рить: овъщавъ же Ананиь: ги слы шахъ отъ многъ (= -ъ̀і) о мжжи семъ: ели ко зло (=-a) створи стымъ твоимъ: въ Ĝ релив: и здв имать область отъ ар хиерен свазати въса: иже нарица жтъ има твое: рече же къ немоу гъ: иди тко съсждъ избранъ (= --ньнъї) ми естъ съ (= съї): понести има мое пръдъ жзыкы же и при: и сими Издржевы: азъ бо съ кажж емоу (елико подобаетъ емоу) о имени моемъ прижти (=-1).иде же Аванив. и въниде въ храми нж: и възложи на нъ ржцѣ (= -кж): и рече (же) Саб

ле (= -ъ) братре (= - те. кто еси ты. Швъща же

Ананий): Гъ посла ма: Іс вылен ти

Digitized by Google

```
сл на пяти: по немоу (= -ъ) же градъще:
308
 - Бко да прозървшв: и ясплъняшжса
  дка ста: и ябие штиваж ш очо (= очию) его: вко и
 чешоуж: и прозърѣ же абие: и въставъ
 крстиса: и приемъ брашно (и) оукръписа: — : —
 ∴ сжбо: г. w двані : стх. апі : —
 Въ оны дъни быстъ Саоулъ съ оученї
 къї: иже въ Дамасцъ: дъни нъколик° (= етеръі):
 и абие въ зборъ (= сонъмищихъ) проповъдащж (= е)
                                            ra Ica:
тко съ (= съи) есть снъ бжи: чождахж (= дивлахж)
                                         же са въ
си слышжщи (=-ше): и глахж не съ (=сеи) ли есть ра
здроушивы въ брсимъ (=-а): наричащка (=-цажщк)
има се (Іссово): и само (= съде) на то приде: да ж свза
ны ведё къ старъишинамъ иереи
скымь (= къ архїерешмь): Саоуль же паче кротыше
                            (= крыльашесж): и съ
мжщааше Иоудеж живжшжа (= --шж) въ Дама
спъ: сказаж ъко съ естъ Хс: и ъко (же) сконъ
чашж (=- чавахж) са дение мнози. свъщашж Иогде
н (=-е) оубити (и): (и) разоумно (= -менъ) же быстъ
                                 (=бывъ) Саоулоу
свътъ (=ковъ) ихъ: стръжахж же врата днъ и
нощъ: и да бишж и оубили (= ыко да оубижтъ его): по-
                                емъше (= -им-)
же оученици (его) нощиж поустишж и изъ
града: съвъсивъше въ кошери (-и съсадишж и свъшъше
                      по стънъ въ кошъници): прише
дъ же Саоулъ въ Ерсимъ: покоушашеса (= ш-ше)
примъсити ( — шати) са оученицъхъ: и въси бо
ТАЖСА его: не втроужще тко (истъ) оученикъ
естъ: Варнава же поемъ приведе и къ
апломъ: исповеда (= и сказа) имъ како на пяти
```

видѣ га: и ѣко гла емоу: и како въ Да
масцѣ дръзнж (= —аше) о имени Ісвѣ: и бѣше (= бѣ)
съ нимъ (= —ми) въходъ (= схо—) въ Ёрсимъ: и дръзаж
о имени га Іс Ха (= Иссвѣ): глше же и съвъпрашаше
(= сътъхъаше)

са съ Елины: они же хотѣхж и оубити:
разоумѣвъше же братиѣ отъведошж (= съвѣсж) и
въ Кесариж: и отъпоустишж въ Таръсъ:
пркви же оубо въ (=по) всеи Иудеи: и Галилеи
и Самари: имѣхж миръ: възграждае
мы (= съзидажщеса): и ходаще въ страсѣ гни: и тѣше
ниемъ (= оутѣшахжса ѿ) стго дҳа множашжса: — : —

∴ нѐ : ҳі ∴ о дъм¹. стҳъ. мплъ : — : —
Въ оны дъни быстъ Петроу проходащу (= посѣща — ж)
въсждѣ (= всѣҳъ): и сънити къ стмъ живжщи
мъ въ Лудѣ: обрѣте же то (=тоу) члвка етера (=единого)
Енеа (= Ананиѣ) именемъ: ѿ: иї: лѣ: лежжща въ ло
жи (= на о́дрѣ): и съ бѣше (= бѣ) раслабенъ (= осла —
жилами): и рече (е)моу

Петръ: Ёнее (= Анание) ицълъетъ (= исцъ —) та $\overline{\text{1c}}$ Х $\overline{\text{съ}}$: и въ

стани постели себѣ (=възмй одръ свои): и абие въста:
и видѣшж въси живжщи въ Лоу
дѣ: и въ Саронѣ: и (= еже) обратишжса къ
гви (=гоу): въ Иопи (=—ѣ) же бѣ нѣкаа (=едина) вдовица
именемъ Тавита: ѣже сказаемаа
наричетъса (= глетса) Сръна: си же (= та) бѣ плъна
благъіхъ дѣлесъ (= бесѣдъ): и млсти (= благостинъ)
(ж)же творѣше:

— бъістъ же въ дъни тъі: болѣвъши (же) еи оумрѣти: омъівъше же ж (и) положиши на (= въ) въсходъници (=горници): близъ же сищи Лоудѣ Ио пи(ж): и оученици (же) слъішавъше: ѣко Петрь естъ въ неи: постиши (=послаши два мижа) къ немоу мола

ще (=-а) и: не облънитиса (=да не лънитса) прити до нихъ: въ

ставъ же Петръ приде (= иде) съ ними: его же пришедъща възведоща на (= въ) въсходъні цж (= горницж): и сташж прёдъ нимъ въса вдовица: плачащеса (= — щжса): и показажще: срачица (= вса одеждж): и ри

зъп: елико же творъще съ ними сжщи(ъ) Сръ на: изъгнавъ же вънъ въса Петръ: и пръ клонъ (= по —) колънъ мяса (= и помяи —) и обращъса къ тълу (и)

рече: Тавито (=—а) въстани: она же отъвръзе очи свои: и видѣвши (= е) Петра възведеса (= сѣде): простеръ же (= ем же ж за) ржкж въстави (= и постави)

ж живж: (и призвавъ же стъ въдовицж постави ж живж.) оувъ

дѣно же бъістъ (се) по въсен Иопии (Иоден): и мн° зи вѣровашж къ гоу (= на га):

— Братив вко чада светоу ходите
плодъ бо дховъны всеко (= въ всеи) блго
стини: и правде: и истине: иску
шажще что естъ годе гви: и не при
чащажщеса (= — щаитеса) къ деломъ неплодъ
нымъ: тъме: паче же обличанте
быважща отан: о нихъ же и срамъ е
стъ глти: въсе же обличаема отъ све
та ввлежтъса: въсе бо (= же) ввлеемое (= —еное) све
тъ естъ: темъ же глетъ (= —е): въстани спа
и въскрсни (ш мрътвъхъ): (и) осветитъ та Хсъ: блоде
те оубо опасно како ходите: не еко не

мждри нж вко првиждри искоупв жще врвма. Вко дъние зла сжтъ: сего ради не бываите безоумни: нж ра зъмважще (= —оумв—) что естъ воле гне: и не о пиваитеса (= оу—) виномъ: въ немъ же естъ блждъ: но паче исплънвитеса дхо мъ стъ мъ: глще себв въ псалмвхъ и пвнихъ: и песнехъ дховнахъ (= — ъ ъхъ): по жще въ срщихъ вашихъ гви: — ай: г: в Помилоуи ма бе по велицви млости стх Не швръзн мене о лица твоего: и дха
∴ В втр · л · н е . л п къ Ефесиомъ:

— Павель раб Іс Ховь: звань айль: изъ бранъ въ евглие Хво: еже прежде объ ща прокъ своими въ книгахъ стхъ о сть своемъ: бъівъщимъ ш сьме не Двява по плъти: нареченаго сна ьжив: силож дхоу стынж. изъ въскрв шени в мрътвъихъ: Іса Ха ба нашего: имъ же прижхомъ блгодеть и аплъ ство: въ послоушание въръг въ жаъг къп: именемъ его: съ нимъ же есте вы звани Іс Хоу: въстив сжщимъ въ Римѣ: лонбымъ бгомъ: званъимъ стомъ блгодътъ вамъ и миръ ш ба опа нашего: га Іс Ха: не вела же вамъ не вылыти: жко многащи възоусті хъса прити къ вамъ: и възбраненъ бъіхъ досель: да етеръ плодъ имьж въ васъ: ѣко же и въ прочихъ жаъщѣ хъ: Елинъхъ же и варваръхъ: пръмж дромъ же и неразоумномъ. длъжъ никъ есъмъ: таковое мое поспъще(ние) вамъ и сжщимъ въ Римѣ блговѣ

стити: не стыждж бо са евглиемъ - Хвомъ: сила бо бжив (е)сть: въ спсение въсъкомоу въроужщомоу: Иогдеови же прежде и Елинови: правда бо бжиа въ немъ тветьсь ш втры въ втрж ъко же естъ писано: а праведънъі ш въ ры живь бждеть: — : В ср. й: не: к Рімь — Бра выветьсь гневь бжи съ носе на въсъко нечъстие: и неправдж члбко мъ: съдръжжщимъ истинж въ непра ват: за не разоумное боу твт есть въ нихъ: бъбо имъ вви невидимаго: Ѿ създани в мира: тварми помъщи в ема видитъса: и присносжщна сила его и бжъство: бългиемъ не Шметъ номъ: за не разоумъвъще ба не ъ ко ба прославишж: и похвалишж: нж осоуетишжса помъщшени своими: и омрачись разоумное ихъ срце: глще быти иждри и обжродфшж: изифни шж славж нетлёнънаго ба: въ о бразъ тела истленъна члечъска: и птицъ четвороногыхъ гадъ: тъмъ же прывасть ж бъ: въ похоти срабиъ ихъ: въ нечистотж: досадити же твлесемъ ихъ: въ себъ си: еже пръ — мьнишх реснотх вжих лежх почътошж: и послоужишж твари паче тварца: еже естъ блвенъ въ въкъ ами. сего ради предасть ж бы вы похоти до саждениоу: жены ихъ оубо изифни шж: родительским подоби: въ нероди тельскжа тако же и мжжи: оставъ

ше родительским полоби: женьска

полоу: раждегошжса похотиж своеж: дроугъ на дроуга: мжжи на мжжж: стоудъ съдвважще: и мъздж: вже подобаще имъ: въ себъ приемжще: •:• в чет^вв • • а • нё: къ Римъно^м посл: Бра же не искоусишж нечъстиви ба: имъти въ разоумъ пръдастъ ж БЪ: ВЪ Неискоущенъ оумъ: творити недостоинай: исплъненъ въсъко ж неправды лободваниа: лжкавъ ства: дихоимани в злобът исплъне нъ завидъ : оубниства : ръванъна : клеветы бтомръзъны: досатела величавы гръды: обрѣтатела зл8 родителемъ противнъ : не разоу мънъ : невъстохранитела: нейло стивъ : ѣко оправдание бжие разоу меважть: въсеко таковае твораще съмръти достоини бжджтъ: не тъ чиж же тако творатъ: нж и вола деж ть творащимъ: темъ же безъответе нъ еси о члвче: въсъкъ сждаи: имъ же бо сждомъ осжждаещи дроуга: себе осж ждаж: тажде бо твориши сждаи: вым бо тко сжать бжи есть по истинт: на творашжа по истинъ: таковаъ: пом ъппърван и се о два с сжам тако вав творащимъ: и твора в: вко ты и збёжиши сжла вжив: или о бгатъс твь блгости его: и оудръжани: и тръ пѣлъствъ: не радиши не въдъ : тко блгость бжит: на покатиче та веде ть: по жесточъствоу же твоемоу: и не покавнноу твоемоу срцоу: щждиши

себѣ гнѣвъ: въ днъ гнѣва: и ѣвлениа праведънаго сжда бжиѣ: нже възда стъ комоуждо по дѣломъ: овѣмъ же по тръпѣнноу дѣла бъга: славж и чъ стъ и неистлѣние: искжщимъ жи вота вѣчънаго: а овѣмъ же изъ дръ вънаѣ: и противлѣжщимъ же са оу бо истанѣ: повиноужщимъ же са не правдѣ: гнѣвъ и ѣростъ: скръбъ и тжг(а) на въсѣкои дши: члвка творащаго злое Иолеа же прѣжле и Елина:

Иогдеа же пръжде и Елина: ·: Въ па: а. не: к Рименом: i: Бра: егда жэыци не имаще закона ро домъ законъна в творатъ: си зако на не имаще: себъ сжтъ законъ: иже ъ влъжтъ дъло закона: написано на срдихъ своихъ: послоушъствоужщі имъ свъсти: и междоу собож: мъислъ ми гліцеимъ: или отъвіть дажщемъ: въ днъ егда сждить бъ таинав члвко мъ: по евглиоу моемоу Іс Хмъ: се же ты Иоден нарицаешиса: и почиваеши на законъ: и хвалишись о бить: и раз мъваеши вола: искоущаеши лоучъщаа наоучажсь отъ закона: оуноваеши себь: вождъ быти слепымъ: светь омраченымъ: наказатель безоум нымъ: оучителъ младенцемъ: н мъ образъ разоума истинъ : въ за конъ: наоучаж оубо дрога: себе не оучиши: проповѣдаж не красти и крадеши: гла прълюбъи не твориті

 и твориши: скарадоужса идолът ста крадеши: иже въ законъ хвалиши

са: пръстжпение закоу: боу досажда еши: има бо бжие васъ ради хоулит ъса въ жабибхъ: бко же естъ писа но: обръзание бо полъда естъ: аще за конъ твориши: аще ли пръстжпънї никъ законоу еси: обръзание твое акровоустиъ бъюсть: аше ли оубо ак ровоусти оправдание законоу хра нить: акровоустив ли емоу: въ об ръзание причътетьса: и осждитъ родительнай акровоустий: а зако нъ кончаважили тебе сжили: тебъ сж щаго книгами и обрѣзаниемъ: прѣ стжпъника законоу: не иже бо ѣвѣ Ионден естъ: не иже бо ѣвѣ въ плътї обрѣзание: Сж6: й: нё: к Рімън: Бра блгодеть вамь и мирь ш ба: оца га нашего Ис Ха: пръвое же хва ла ба моего Ис Хиь: о въсъхъ васъ: **ѣко вѣра ваша повѣдаетъса въ** всемъ миръ: свъдътель бо ми е стъ бъ: емоу же слоужж боу моему: -- дхомъ моимъ: въ евглии сноу его: ъко не косно (= не замо'дно): паматъ (= -и) вамъ твора: въсе дга (— гда) въ мітвахъ монхъ моласа: аще оубо како кодга (-- гда) поспъщенъ бждж во леж бжиж прити къ вамъ: —: —: — (възлюбла бо видъти въї, да ед ино подамъ вамъ дарование дховъно. оутвръдитиса вамъ. се же е оутышитися вамъ. вырож объще ж вашеж же и моеж). Въ сиж * нед: ве: поминаем слоум: въ ги възвах: гд: п: на анатоли елно: и стмъ сти: и самогласънът:

мспоу же пъваемъ пръ: Слав: г.: г.: Мъъ вжи лик. или придете въси дховно: таж: въхо свъ тихъ: таж: пррчъство: чтен:. — и сподоби изи ги: таж литіж: четвороконъчънж: сти: дивенъ въ агли на не бесъхъ: сдав: прилъте върнъихъ съборе: И ниъ възвращъщесь поем: стховно: слав: гл: е: Нифшъ нее се тръжъство: и ны б б: по боуквам: топ же: гле при впе дво: таже: стм. Пв: гл: л: мчкъ твоихъ иже аще ли глем: пъ блгословение хльбо : таж : пъ: ш се дии съборънъихъ: послание ш сеж бо не: начинаем: чтени: лі: епистоди Павдовфхъ: до паскъ : на 8 трънвхъ: начинаемъ чъсти оуказъ: Ш Маееова евглив: Златооустово оуказание ∴ еже есть оу казаемо тлъкъ. еўглноў: Ж гі: слово: а еже бо сжт: назаль: чтем: чтемь же въ полеканмерь: того миа: двож книгы сказаемь: евглиоу: и: ді епистолна мъ Павловъмъ оуказание: жже наричемъ тлъкъ: ш годища въ годище: и на отрии: ev: a: ш дънесъ же начинаемъ: глти: нара: евгина: отрънаа: - : ва: в: въскоснъ и бии: и всви: стмъ: и въсхвали те та: сти: въ ехтанив: и стиъ: млебны: т: слав: гл: 2: градъте върни : поемъ же оутръничъно: И неъ Пролгословена еси вце: и прочаа слоужба: а на литорги: блжена гласоу. Ж каночу. пъс: Т: пров: 1 глс: Д: диве нь бъ сті: Въ прквахь: 1) Апл къ Евреом:

^{*)} Витесто этихъ уставныхъ указаній въ Охридскомъ поміщено слітаціющее:

НЁ: А. п. н. въ на въ не ж. Па. всвиъ стъ м. м. ком. сжщи мъ въ всемъ миръ. — Пъ п. гла. д. Мкъ твоихъ ликъ иже въ всемъ миръ. шко порфирож и висомъ. кръвиж ихъ црви оукрашъщиса. тъм въпнемъ ти Хс Бе. людемъ твоимъ щедроты твож посли. и миръ. градоу твоемоу подаждъ. йвами вцж едина чкол ». — Прку. гла. д. стъ ми еже сж с пръдъзръхъ та. —

Бра сти въси иже върож побъдишж прст виъ: съдъашж правдж оулоучишж обътова ние. Затъкошж оуста лъвомъ: оугасишж силж огнънжа. бъжашж отъ остриъ мечу: възмогошж ш немощи: бъшж кръпъци: въ бранехъ (— ни): плъкъ (— тъ) (же) обратишж тоуждыхъ (— ниъ):

приашж жены отъ въскрѣшениъ мрътв ълж свож: ини же избиени бълшж: не приемъще избавениъ: да лоучъще въ въскръщение оулогчать: дроугии же ржганиемъ и ранами: искоушение прї жшж: еще же (и) жзами темницъ: каме ниемъ побиени бышж: претрени бы шж искушени бъйшж: оубинствомъ меча оумръшж: ходишж въ милотехъ въ козиехъ кожахъ: лишени скръба ще: озлобени: имъ же не бъ достоенъ: въсъ миръ: въ поустынъхъ скъпаж щеса: и въ горахъ и въ врътпѣхъ: и въ пропастехъ земънъихъ: (и) си въси пос лошъствовани (= -слоуство-) в фрож: не прижшж о бѣтованиа: бот лотчее нѣчто о насъ прозъръвъщоу (= -е): да не безъ насъ съвръ шени бжджтъ : тымъ же оубо и мън. то ликъ имяще: обълежящи (= -ъ) ны облакъ: сведетель гръдость. Жложение въсе кж оудобъ: обрѣтены грѣхъ: тръпвни

свъдътелъ гръдость. Оложъще въсъ
кж оудобъ: обрѣтенъ грѣхъ: тръпѣни
емъ течемъ: за прѣдълежжщи(и) намъ
подвигъ: възиражще на поконъника
вѣрѣ: и съвръшителѣ Ica: ••• Въ поне̂: По
памати всѣ стхъ: Починаем. дръжати стъих по
стъи: стх впи: В не̂: веч: поемъ: мспоу на : ъс слъ: и нъъ : ъс.

пров: дневи: таж: споби нът ги: Метаниж до зем: ще:

въ сті: охтанку: ст. а к тебь възвелохъ очи мої: и помл нът ги: слав: и нить: Стомоу: его же есть првв: И прочаа слож⁶: съ покланѣние^м: до зема: по обътчая: За оутра аще есть аллоугиа: трстое: метание тво раще: еξапсално : трончъны: по едижи: та": сѣ повна: еже есть гі: вко же есть писано: Псяз: н: таж: кан: въ параклитиць: гя: в: и мещоу: на :г: пъ: съ. ана. 2: ко: та же слава вышних: Метаниж: трищи: таж: стр: въ охтаць: а на слав: стмоу: и нив: б: таж біго есть испов'яватиса: и вса слоу»: По объщаюу: на конци: метаниа: на бие: час: а: с метанием: глемъ же: и за оутра оуслънии гле мои: проу мои ве: и стопъ мож направ. ти въсъмъ глсомъ и бръзо: поемъ и псалтиръ: Вса постъ : стх айлъ: Въ :а: час: и на :г: и на :г: вко же и въ ведивът пост: б. же час поемъ: Въ келивхъ: къждо въ свои кеди: . Литв ргиж же творимъ сице: Егда естъ въ тъ: за рана: Егда же • алі: Поздь: И по литури: Поемь: б: час: И абие садать: елици не мощъни: вко же и азъ:жъджтъ опоущенив: верни: таж: примж всти: се же творать: Въ поне: и в ср.: и въ паточ: по шпоу щени вечерни: и ада: аще са доучи: или въ гъ: Въ въса поустъп: се же и въ проча ини: Въсего лъта: хоташен спсти свож ипж:

В п°нг .кд.

Чадо Тимовеоу старцоу не твори пакости. нж оутѣшай ѣко оца: онвыж ѣко братиа: ста рица ѣко матера: онвыж ѣко сестры: въсѣ кои чистотѣ: вдовица чъти: истинъныж вдовица. аще ли етера вдовица: чада или въ ноучата иматъ: да оучатъса древле. свои домъ блговѣрнемъ строити: и чъсти роди телемъ въздаѣти: се бо естъ добро и прижтъ но прѣдъ ъгомъ: а истаа вдовица оуедине на оупова на ба: и прѣбъваетъ въ млтвхъ: и моленихъ: днъ и нощъ: а питажищнѣ сл

жива оумретъ: и сице запръщаи да непоро чъни бжижтъ: аще ли кто о своихъ: и паче о присныхъ не родить: отъвръжеса въръ : и естъ невърна гори: вдовица же да причитае тъса: не мъне шести десать: лъ: бывъши мж жеви единомоу жена: въ дѣлѣхъ добрѣ свъ дътелъствована: аще чада въспитала естъ: аще странъны прижть: аще стомъ ногать о мъ : аще скрбащимъ доволъна бъютъ : а ще въсъкомоу дълоу блгоу последова: - : -В втрик: ка: нё: к Тимовеоу: послав. Чадо Тимонеоу: оныхъ вдовицъ Фрица иса: едга бо расверѣпѣжть: о Хсв посагати хотать им...ще грахъ ако пръвъіж вары $(\tilde{w})$ - (връ)гжса: коупно же и праздънъі оуча (тъ)са: пръходащжа домъи: не тъчиж же пра здънъі нж и бладиви: и съничавъі: гла шж ихъ же не подобаетъ: вела оубо онъі мъ посагати: и чада творити: и домомъ власти: ни единож же вины датти проті вномоу хоулы ради: се бо етери съвратишж са въ следъ неприезни: аще кто веренъ и ли върна: и мати и вдовица: да доволитъ са имъ: а да не тагчитъса цркви: да исто вымъ вдовицамъ оудоблеть: прилеж жщей добрѣ попи: соугоубѣ чъсти: да дос тоини быважть: паче же троуждажще са въ словеси и оучени: глать бо книгы: не обрътиши вола връхжща: и достоенъ дълателъ мъздъі своеж: на попа хоулъі не приеми: развѣ аще при двоу или тре хъ послоусьхъ: съгрьшажщим же прыд въсеми обличаи: да и прочни страхъ има ть: за послоушъствоуж предъ вгомъ где

мъ Іс Хмъ: избранъими его аглъ: да се съ храниши: безъ въсъкож вины: ничесо же твора по оумъвениоу: — .: — .: ... — : — В сръ кх: к Тимовеоу посла Чадо Тимовеоу: ржкъ скоро не въздага и: ни на единаго же: ни приобъщаиса гръсъ хъ тоуждихъ: себе самаго чиста блюди: въ томоу же не пии водъ: нъ мало вина приемли – и стомаха си ради: и частъіхъ нед^{оугъ} етеромъ члвкомъ греси ев сжтъ: пре водаще на сждъ: етерымъ же и последоу жть: такожде же и добра дела: фве сжть и сжщаа инако: оутантись не могжть: елї ко есть подъ игомъ: рабъ свож гдъ въсъ въсъкож чъсти достоины да творать: да не има бжие и оучение хоулитьса: има ще же и върны ги: да не нерадать: ъко бра тит сжще: нж да слоужать: чко втрии сж тъ и възлюбени: застжпажще блгатъ: си це оучи и моли: аще ли кто инако бчитъ: и не пристжпаетъ къ здравъимъ словесе мъ: га нашего Іс Ха: и оучениоу еже по блужи въръ: разгръдъ ничесо же не въды: нж недж гоуж о стазани: и словопренихъ: отъ нихъ же бываетъ завистъ: ръвение хоулъ: непъ шевани зла: сжжити : растл въшемъ: члвкомъ оумомъ: и лишеномъ истинъи: мнашимъ сънискание: бълги блговърие: отъстжпан Ф таковыхъ: еже естъ сънис кание: велико блговърие съ доволомъ: ничъсоже бо не вънесохомъ въ миръ съ: еже есть ѣвѣ ни изнести: чъсо възможе мъ: имаще пищж и одбаниб: сими довлї

мъса: а хотащен и богатитиса въпадажтъ

въ напасти: и въ съти и въ похоти многъ несъмъслънъи: и вреждажщж: жже по (гржжаа члёкы въ въсеко тъление и въ) — (по)гыбыть: корень бо въсъкомоу за(оу есть) сребролоюще: емоу же етери хотаще: за бладишж отъ въръи: и себе пригвозди шж въ стостехъ многахъ: ты же члвче ыжи сихъ бѣгаи: .: четв : кх : к Тим° о .: *) Чадо Тимовеоу богатымъ: въ набшь ни въкъ запръщаи: не въсокомждро вати (= - мждръство -): ни оуповати на бтатъство: новено (= ищезалшее): нж на ба жива: дажщаго намъ въсъ (мь) обилно: въ наслаждание (= -жде-) блгдти: богатитиса делы добры (= благы): и щедромъ бы ти обещъникомъ: скръіважще (= - имъ) себъ ос нование добро въ граджщее: да имжтъ са за вѣчнжа жизнъ: о Тимовеоу прѣ дание храни: оукланъжса скърнъихъ тъщеглашени (= и тъщихъ глась): и прещени (= пърь) и лъжение нованаго разоума (= - имънаго имъний): его же етери (= дроузи) объща важще: о въръ (не)оулоучишж: блгдъ съ то бою аминъ: о В па ·: ки: к Тимое: Павель айль Іс Хвь: волеж вжиж: по пове льню (= шбытованию) жизни: вже о Хы Ісь: Тимовеоу възлоюеномо чадоу: бігдть (и) мість

миръ отъ ба оца: Ис Ха га нашего **): не пос

См. выше на стр. 200.

^{*)} Разночтенія въ скобкахъ по Мануйловской книгв.

^{**)} За симъ слёдуетъ въ Мануйловской книгъ: Хвалж имамь еби емоу же слоужж Ѿ прёродитель.

тыдиса (оубо) мжкож: га нашего Іс Ха: ни (= не) мънож свазнемъ его: нж постражди съ евглиемъ: по силъ ба спасъщаго нъ : и звавша(го) званиемъ стомъ *): не по дъло (мъ) нашимъ: нж по своемоу прозъръ (нию) и блітати данви намъ о Хв Іст прежде ле(ть) въчъныхъ: твятые же са нынъ просвъще(ни) емъ спстель нашего Исоу Ха: раздроушъща го съмрътъ: и провъщъщаго животъ и не и неистатие: евглиемъ въ не же положе нъ бъихъ азъ: проповъдъникъ и аплъ: и оу и оучитель жаыкомь: еж же вины ради се приема: нж не постыжджса: в вровахъ: и препиражса: еко сильнъ есть: предані е мое съхранити въ диъ онъ: образъ имъї заравъимъ словесемъ: ѣже слъща Ѿ мене о вере и о лоюбъви: жее о ХЕ Ісь доброе преда ние съхрани и дхомъ стиъ: живжщимъ въ насъ: въсн ли се: ъко Швратишжса отъ мене: иже вси въ Асиї: Ш нихъ же естъ Фи ли и Ермогенъ: дастъ же гъ милостъ Они снфоровоу домоу: тко многащи ма покои: и жжа моего желбэнаго не постъщеса: нж бывь въ Римћ: тъщънве възъіска мене: да да дасть емоу гъ: обрести млсть: въ днъ онъ: и елико въ Ефесъ послоужи ми добръе ты веси: — :: : — Сж кх : к Галатимъ Бра плодъ дховным есть: лоюбы радость мирь тръпение: блёсть блюстыни: вера крото стъ трезвение **): на таковыхъ нестъ закона: ови же Ха Іса плътъ (= пльтіа) распашж: стрстив и по

^{*)} Въ Мануйловской книгъ чтеніе оканчивается на этомъ.

^{**)} Въ Мануйловской книгъ пять словъ передъ этимъ пропущено по опискъ.

- хотъми *). аще живемъ доухомъ къ дхоу прилагаемъса.
- (Не) бждемъ величави дроугъ дроу(га при)
  (зы)важще: дроугъ дроугоу завидаще. (Бра)
  (тие) аще и пръжде въпадетъ члыкъ въ етеро
  (п)ръгръшение: въп дховъни съвръщанте та
  (к)оваго: дхомъ кротости: блюди и себе: еда
  и тъп искоушенъ бждеши: дроугъ дроуга тж
  готъп носите: и тако скончаите законъ за
  конъ Хъъ:...
- ∴ Въ пне : ј: не · · къ Еврешиъ :· · · Бра аще пръвъ завътъ би бъщъ непороч(ънъ) не би второму искалоса місто: порицажі (бо) ж глеть: се день градеть глеть гъ: и съвръ шж на домъ Издрлевъ: и на домъ Иоудовъ завътъ новъ: не по завътоу еже сътвори хъ обемъ ихъ въ днъ: емъщоу ми ж за рж кж: извести ж и зема Егоппетъскъзж. ѣко ти не пръбъщж въ завъть моемъ. и азъ не радихъ о нихъ глетъ гъ: ъко се завътъ е же завъщах домоу Излевоу: по онъхъ дъ нехъ глетъ гъ: даж законы мож въ съмъі слъ ихъ: и на сфци ихъ напишж: и бждж и мъ въ бъ: и ти бжджтъ мив въ лоди: и не наоучать къждо ближънъто своего: и къждо брата своего: разоумъти га: ъко въси оувъдать ма: о малахъ и до велика: ъко млостивъ бждж неправдамъ нхъ: и грфхън ихъ и безакониф ихъ не помфиж къ томоу: глати новъ: объщи пръвъи: а обетъ шаж ен: състаръжса близъ истълениоу: B втри: · I· къ Еврешиъ: — Бра се вывжщоу дхоу стмоу: не в выса:

^{*)} Опять пропущено три слова.

стиъ пжтъ: еще пръвъи скини: имащи стобние си же притча въ връма настожщее оутвръдиса: въ неи же дари и жрътвъі при несжтъса: не могжщжа по свъсти: съвръ шити слоужжщихъ (тъкмо на брашъна и пити)

- *) (а) и различными кръщени и шправдани пл(ъти и) во връмене исправлению належащи. Хъ же сего ради новоу завѣтоу ходатан есть ѣко да съмръти бъл вши въ избавление, пръстжилениемъ сжщимъ ш пръвааго завъта мбътование принижтъ. звани въчнаго наслъдии, иле же бо завътъ съмрътъ требе есть бывати. и завещавамщаго завъть бо надъ мрътвыми извъстенъ. а ничъсо же не можетъ, егда живъ естъ завѣщаважи. темъ же ни пръво и бес кръве сващенъ бъстъ, гланъ бо всен заповъди, по закону 🖫 Монсеа въсъмъ лю демъ приемъ кръвъ телча и козлиа с водоа и влъном чръвеном и оусопомъ. сами же книгъі и въса люди покропи гла. Си кръвъ завъта, иже заповъда къ вамъ въ. и скиниа же и въса запо въда въса ссядъ слоужебнъта. Кръвна такожде повропи. и въ малъ кръвиа въсъ шцъщаатса по законоу и бес пролитим кръве не бъгваетъ Жланне потръба оубо небескътхъ силь мижщати, сама же небескаа. лоучъшими жрътвами паче сихъ 🔆 Въ срв : Л : въ Еврвимъ : Ба ствиъ имъ закона граджщимъ благомъ не са мъ ибразъ вещенъ. на все лета теми жрътвами ыже приносать вынж. ыже никогда же не можеть пристапаащихъ съвръщити, и не престани оубо бышж приносимы за не не имъти едином кще свъсти w гръсъхъ слоужащихъ. единое ищъщениемъ. нъ въ нихъ въспоминание грехомъ на кождо лето невъзможно бо кръви юнчи. и козли, шпущати грахы, тымь же выхода вы мирь глать жрытвы и приношению не въсхотъ, тъло же съвръшиль еси

^{*)} Слёд, страницы писаны особымъ мелкимъ письмомъ и особымъ правописаніемъ.

wлокафтоматъ. и w гресехъ не възъиска. тъгда ре се придж. въ свитив книжив писано (о иъ) нь. сътворити вода твоа ве. външе гла мео жрътвъ и приношению: и удовавтоматы, и у гръсъхъ не въсхотъхъ, ни благоволи, аже по закону приноситса тогла рече се прилж: сътворити вода твоа ве шемле тъ пръвое. да второе поставить. W неи же воли сва щени есмъ, приношениемъ тъла Ис Хва, едином въсъкъ нерен стоитъ на въсъкъ денъ сложа, и тъг же многащи приноса жрътвъі, мже ни къгда же не мо гжть Жати грежьі: шнь же едином ш гресе приносм жрътви, во ино селе и десниа ва: прочевго жилы понтеже положатся врязи его вр полножие ногамя его, единъм бо приношениемъ съвръхова, въиж сватимъса сведетельствоуеть же вамъ и дхъ сты, по реченомо бо пражде се завать, иже зава шал к нимъ. по when there глеть гъ. дал зако НЪІ МОА НА СРЪПЪПА ИХЪ. И ВЪ ПОМЪЦШЛЕНИМ ИХЪ напишж а. и гръхъ й. и безаконие ихъ не въсцомъ на в томоу, а иле же шлание симъ, в томоу ивстъ приношению w гресехь. ~ и ~ и ※ Въ четв токъ . Л. не. къ Еврешиъ : ~ Ба не шложите дръзновениа вашего еже имате велие възмезине: тръпфине бо имате трфбф. да вода вна створше примете обътование, и аще бо мало елико елико, градът придетъ и не замоудитъ, а пра ведникъ въром живъ бжиетъ, и аше обинется не благоводить дша мов w немъ. мът же несъмъ **шбинованию** въ поъібѣдъ, нъ вѣрѣ въ снабъдѣ ние иши, есть же въра налъемъимъ вещемъ упостасъ, шбличение невимънмъ, въ сеи бо свёдётельствовани бышж старци. вёром разоу мъваемъ съвръшити са вък(омъ) гломъ биемъ – (еже ѿ нев)идимъіхъ вниъ бъіти, вѣроа множан шж жрътвът Авелъ паче Канна принесе вви ем же послоушъствованъ бъістъ, бъіти праве денъ. сведетельствумию, и дарекъ его боу и том ради оумеръ и еще глетъ. вером Енохъ пре ставленъ бът. не видъти съмръти. и не шбръ таашесь зане престави и въ. прежде бо пре

ставлении его. свъдътельствованъ бъистъ оугодити, вви, без въръц же не възможно оуго инти, веровати бо полобаеть, приходащомоу въ воу мео естъ. и възисвалщимъ его мъздъ въздатель есть, въром проповъдано бъ Ноеви w невимъткъ не в (видь), и оуговъвъ сътвори ковчегъ. въ спсение домоу своемоу, имъ же шсжди миръ. и по върнъ правдъ быстъ наследникъ : -Въ па . л. не . къ Еврешиъ : -Бра вером зовомъ Аврамъ послоуша изътти на мъсто, еже хотъ приати, въ наследие, изъл де не вѣдът камо градетъ, вѣром и сама Сарра неплолы, силом и въ сложение съмени примти и не въ връма тъла роди, понеже върна непщева **мбѣтовавъшаго.** тѣмъ же и ѿ единого роди шжса и тогда оумръщвение тёда. ыко же звізять небескью множьствомь, ыко пість. въс кранни моръ. бещислъни по въръ оумръ шж си въси, не приемъще обътовании, нъ и здалече видъвше ж и цъловавъше, и исповъда вше, ыко странни пришълци сжть на земи. глаще, нбо таковаа мывать, мко фъчъствие възъюваатъ, и аще шно поменеважи ш него же изъідж. имели бъішж времънъ. вратитиса нинъ же лоучъщаго желълть, си ръчь небскаго. - тъпъ же не стъщи...са ими бъ въ нар(ицатиса и) шъ. оуготова бо имъ градъ ⊹ ~ ·Сж · Г· къ Ефисичиъ. *) ~ Бра бънванте (= бждете) подобници (= -бин) боу. гако чала възлю бена(а) и ходите въ любви шко же и Хсъ възлюби. ны (=вы. и предасть себе (=са) по насъ (=в-) приношение и жоъ твж бби. въ вон $\mathfrak{t}$ (= — A) благоахании (= ω). Любод $\mathfrak{t}$ а ние же. и въсъка (= всъ) нечистота. и(ли) лихонмание. ни да именоуется въ васъ. ыко же подобаетъ.

^{*)} Разночтенія взяты изъ Охридской кишги.

стымъ. на (= ла) срамота на (= ла) боуе слово. на (= ла) скрѣнъство иже (= еже) не подобаатъ (= -етъ). нъ паче похваление, се бо

да естъ (= есте) въдаще, ыко въсъкъ (= весъ) любодън

стъ и(=ли) лиховиецъ. еже естъ идоложръцъ (= -слоужителъ). не и

матъ достоинии въ царсвѣ бжи (= Хвѣ). никто же васъ да не (прѣ)лъстить. тъщъим (= тъщиими) словесън. сихъ

бо ради градеть гивь би: на сйы противъ ным. не бждете оубо причастници имъ. бесте бо иногда тъма. ныне же светь w ги.

※ не та къ Колосаемъ ∴ ~
 Бра шблёцёте са шко избрании боу сти(и) и възлю бени. въ жтробж щедрот(ъ). (и) благостъ. (и) смёрено мждръство (= —дростие). (и) кротостъ. (и) тръпёлство (= —ние). при

емлаще (—имаще) дроугъ дроуга. подалще себѣ (— и пращажще сд). аще кто

етеро иматъ порочение (= а. к. и. кое етероу поречение). ыко же и $X_{\overline{b}}$ пода

стъ (= прости) вамъ (= въі) тако и въі, надъ въсёми же сими любовъ, ізже естъ связъ съвръшению и миръ би(и), да раздълбеться въ сръциять вашихъ, въ на же звани бъісте въ едино тело и въз благодётни (= въї благ—) бъіванте, слово Хбо да въселе ется (= литься) въ въі, шбилно (= богатно) въсёкои (= бсен) прёмждрости

оучаще (и) наказалщеся въ фалител и пъснихъ и пънихъ доуховънълхъ (с благодъти пожще и) въспъвалще (= въспожще) въ сръ

цихъ вашихъ (гвн) 🔆 🔆 ... 🖚 🖚

Изъ Слепченскаго списка съ разночтениями изъ Синодальнаго списка 1220 г.

Бра вѣдащимъ законъ гла: ѣко зак° — ж - ий— — ю :: ий— —
нъ оустоитъ члвкоу: въ нелико же
льтъ живетъ: мжжата бо жена: живъ — ь. оу — аю — оущемоу
мжи привазана естъ закономъ: — ю — а — іс́—ь — ь ∴
сице ли же оумретъ мжжъ еж: разъ — ь -оу-ь ки. — д
рышитьса оть закона мжжьскаго ь Ü — оу-ь-а
тъмъ оубо живоу сжщоу прълобо - ь — оу — моужю — е-ю—
дъща бываетъ: аще бждетъ мжже — кть — -oy — ь -oy—
ви иномоу: аще ли оумретъ мжжъ еж — — ь - оу - ь кілі
свободъ естъ отъ закона: бълти ен прѣ — ь к - ь ѿ — не — кіі—е
лободънти: бънвъши мжжеви ин°мб: — -ю — ци· — -оу — —
тыть же брати в мов: и вы оумръ — ь — на — на — е — о
сте законоу тыомъ дховънымъ: — тъмь хвыныммь
бъти вамъ иномоу мжжеви: въ — — ∴ — ···· —
— омоу ш мьр—ъів—∴ — —
дъ створимъ бви: едга оубо бѣ

```
хомъ въ плъти: стрсти греховъ:
               a - - M:
жже закономъ двахжса: въ оу
па — — ъмь — пахоу… — —
дъхъ нашихъ: плодъ створити
съмръти: нтв же оупразнихомъ
— ь—·: нъинъ...
са отъ закона: оумеръще: имъ же
            — ьрше и —ь —
— w
дръжани бъхомъ: вко работати
             ∴ Id—
намъ: въ обновение дха: а не въ
 — — вле-и — ·:- — —
ветъши писмене: что оубо речемъ
— сѣ — и ·: чь- — —
законъ ли гръхъ: да не бждетъ
             нж греха не разоумехъ тъчиж за
кономъ: похоти бо не въдъхъ: аще
—ъмь·
        _ _ _ _ _ A__. _
законъ не глие: не похощеши: ви
  — гла— —
                  — ï::-
нж же приемъ гръхъ заповъдиж:
-ov — — i— - —
съдва въ мънв въсвиж похотъ:
— ы — мн<sup>в</sup> ∴ всакоу — ь ∴
бе закона бо гръхъ мрътвъ: азъ
    — бѣ — мьр — ∴ — же
живъхъ бе закона инодга: прише
— A—∴— —
                 ъгда: - ь
дъщи же заповеди грехъ оживе:
```

азъ же оумръхъ: и обръте ми запо — — мьро - ·:• и *ш* — · · - са выдъ: же въ животъ: си въ сиртъ: — P· 14— тай — съмьрть 🔆 грехъ бо винж обреть: заповедиж. — — ov прыльсти ма: и тож оумрътви: тымъ же оубо законъ стъ: и заповъдъ ста: и праведъна и блага: блгое ли оубо мъ - — ыль— и блга· — н — м нь бысть съмръть: да не бждеть: — ьр-ь —— -oy—ь ·:• нж грвиъ: да ввитьса: бягомъ ми съ нъ — — га—ь—грѣхъ— мнѣ дъваж съмрътъ: да бждетъ по пръ — дага смырты ··- - оу-ы — -e многоу грешенъ грехъ: заповедиж ю :•

Изъ Трюди

В. И. Григоровича.

Последовани

е чам. векай пака. пооўни тро. поащих.
Ві. на чахъ. Творение. Софрониа. Архіпа ...
ча. а фамъ. е Гаъі моа въноуш ги. фамъ .м.
Блаженъ разоумьваа на ни и гоб. фам на.
Что са хваши ш злоб. тах. слав. и нн. Алаја. гм. тах тро.
Гла за въ мъ. заў бслы гаа мъи. распеньшоу ти са

- Xe. погънбе шбида, й попрана бъл сила вра жий, ни атглъ бо ни чкъ, нъ ты сач ги спси нъ слв :-
- с Сжди ги шобйщий й. х. Въскжа шжташжса ... Слав. І нн. І же твоє засжплениє пришорктъ ше прятай. твойми матвами. Ш напасти й збавльемъса: кртом бо сна твоего. всега хра ними. по даъгоу та вънж вси величьемъ ... И по сев. стры. га ът. Дне прковнай завъса. на обличение безаконныймъ разраса. ѝ своа ло части възка вида распинаема ... с Въскжа шт ...
- ё Присташж пре земи ∴ Ійко швча на заколение привеса Хе прю. й йко агнецъ непороченъ при гвозиса на кртъ. Ш безаконнъй мжжъ гръх ради наших члвче ∴ ё. ги что са биножишж ст ∴

- тать дійн моєй й спісенна ємоу ш ба ...

  Сивший из та безаконникомъ, тръпа си
  ще въпнаще гй, аще поразисте пастырѣ, ї ра
  сточисте шба на .ī. швецъ бчийкъ мои мо
  жаахъ боле .бі. те легешна прѣдъставити агге
  лъ. нж длъготръпа да сбждетса, йже йвй
  вамъ пррокы мойми, вейвлена тайна, гй сл ...
  тат. про, гла .й. Српе й събра беза. č. Блтнъ разбваа ...

  Ср пррчства. Захарийна, чтениє ...
  Тако глтъ тъ, принмж жезлъ мой добрън швръг
  гж й, разорити завѣтъ мой. їже заповѣда къ
  въсѣмъ людемъ земъскънимъ, й разоритъ
  са въ днь онъ, й разоумѣатъ Ханаанѣни.
- овца хранимъта" ми. заче слово гне естъ. а рекж к нимъ. аще добро пред вами естъ. дадите мъ उर्जे мол. или Фрецетесл. и поставите мъз по ы" Г. сребръникъ. и ре'е гъ мнь. въложи а" въ гръны йль. й смотри йще йскоушено есть. ыко искоше нъ быхъ за на. и приасъ л. сребръникъ. и въло жй а въ храмъ гнь въ грънъійль. ако же сказа ин гъ:--Апать, къ Галатом. Браа. мнь же да не бять са похв. лити. тъкмо w крть га нашего IV Xa. им же мнъ ве миръ пропатса. й азъ всемоу мироу. Ф ХБ бо ЙСЬ. ни обрызание бо что можеть ин акро въстий. ни новаай тваръ. слико же канонъ же се мъ пріложиться. Мяръ на нй. и мать на Пая бо жий. прочес же да никто же троудъ даст ми. азъ бо мзвы га Іса на тыт своемъ ношж. блгода га нашего Іў Ха. съ дхомъ вашимъ бра аминъ .: еўв.

Штиде. й шедъ възвъсисм. архісрей же прис мъще сребро ръшж. нъ дойно въложити его въ карванж. понеже цена кръбъ естъ, съветъ же створъше. копита имъ село скадельниково въ погръбание странныниъ. тъмъ же нареч са село (т) сели кръве до сего дне. тъга събъ са р'єноє прокомъ Йеремиємъ глащемъ. й въ зашж і сръбръникъ. ценж цененааго, его же пъниши б сновъ Илвъ. й даши на сель скиде лничи. мко же сказа мить гъ. Iv же ста пръдъ игемоно», й въпроси игемонъ гла, тъ ли еси црь Июдейскъ. Иіс же рече ймоу, ты глеши, й е гда ннь глаахж архіёрен и старци ничьсоже не **Швыщавайше**, тыгда гла жмоу Пилаты, не слы шти ли колико на та съведетельствоуать. ѝ не **Швъща емоу ни къ слиномоу же глоу. ыко див**ї ти игемоном зало, на въсъкъ же диб великъ. О бънчай бѣ йгемоноу. Шпоущати народоу кди ного свазнъ, нго же хотъахж, имааще тъгла съ влзив нарочита. нарицанмайго Вараа вж. съ браавъшемъ же са ймъ. ре' имъ Пилаатъ. кого хощете бобою богоущж вань. Вараавж ин ци Іса нарипаймайго Ха. въдъйше бо йко зависти ради предашж й. седащоу же имоу на сждищу. посла к немоу жена свой глащи. ничто же тебъ и праведникоу томоу. много бо пострада дне въ сънъ его ради. архинерей же и старци. нава дишж народъг. да испросать Вараавж. Іса же погоуба. Швъщайвъ же йгемонъ ре имъ. кого хощете обою опочих вамъ. Опи же ръ шж Вараавж. гла имъ Пилаатъ. что же створа Іса. наридаемайго Хй. глайшж емоу вси. да распать бждеть. нгемонь ре нив. что бо зло - створи. Они же и̂з лиха въпиахж гаще, расп^ии

распни. видъвъ же Пилаатъ. Мко ничъ же оўспъеть. нж паче матва бъіваеть. прий мъ водж оумъ ржив прв народомъ гла. неп° виненъ есмъ Ш кръве сего праведнайго, въ оўзрите. й Швещайвыше вси люс решж кръвь но на на на чадехъ нашихъ. тъга **Шпоусти имъ Варайвж. Іса же бивъ преда** ймъ. да и распижтъ. Тога войни игемонові пръемъще Іса на сждищи, събращж на нь въ са спирж. и съвлъкъще ѝ хламидоа" чръве ной шавашж й. й сплетыше ввнець ш тръ ний. възложиши на глави его. и тръстъ въ десницж его. и поклонъшеса на кольно пръ и нимъ. ржгаахжса емоч гище рачиса пбю И юдейскъ. и плижвъще на нъ. прижшж трьсть й бийхж й по главь. й егда поржгашжса е моу. й съвлекошж съ него хламидж. й йбле кошж й въ ризъ свой. ѝ ведошж й на распа тиє. исходаще же фбрьто(ш)ж чка Куринейска именемъ Симона. семоу дѣшж понести и кртъ его. та". стый бе. прстаа трч. оче нашъ. Гй помлочи м. таж. пакъ рекше, трстое по Чѣ ·г· пя́м. ни. Изми ма Ѿ врагъ мой бе ∴ **Фамъ •раз• Исповъмса тебъ ги въсъмъ соде •**•• фімъ · й· Помабун ма бё по велиць, та». тро. га · г· На кипарисъ. ѝ на певки ѝ кедръ, възнесеса атнъче бжий. да спсеши кланташжа"са въ

— агнъче вжии. да спсеши клантащжаса вто рока". волноймоу ти распатию. Хе́ бе слава те со пригвози ржцѣ мой й нозѣ. со. разѣлишж се ри со сла Жезлъ силъ стажаавъше кртъ сна твоего бце. и ни тѣмъ бо низлагаемъ врава шжтаниа. тако да вънж та величѣемъ со стръ гла. и со стръ Страха ра раейска. дроугъ твой ближний Петръ. Швръжеса тебѣ ги. и плачаса сице въпиате.

- слъзъ мой не прѣмлъчи. рѣхъ бо съхранити вѣрж щедре. ѝ не съхранихъ. ѝ наше покай ни̂с такоо̀ прими: и помлоуи̂ на̂ ∴ гаът мом вн ∴

- Ійко йзъ на ранъ готовъ ∵ с ги не грой. С п п р Іслин. Гъ да ми азкъ наказанию, разоумъти въ нега подобаетъ рещи слово, положи ми оўтро, оўтро приложи оухо слышати, й наказание гне Швръ зайт ми оуши, йзъ же не противласа, ни въ прѣ къ гла, плещи мой въда на ранъ, й ланить м й въ одарение лице же мое не Швратй Ш стоуда заплываний, й гъ пом щикъ ми об. Сего ради не посрамихса, нж положи лице мое гако твръ дъ камень й разоумъ, гако не ймамъ постыдъ тиса, гако приближается оправдавы ма, кто сждайся съ мной, да приближится къ мнъ, се гъ помагаетъ ми, кто ма шзлобить, се вси гако риза шбетъщаете, й гако чръвъ сънъсть вы, кто въ васъ бойся га, да оуслъщить гла штрока его.

ходащий въ тиб й нб ймъ свъта, налъйтеса на има гне. и очтвръдитеса й баб. се вси вы й гнь жежете и оукрыплыете пламень. ходите по съвътоу фгни вашего, и пламени иже ражегли есте. мене ради бъ. се вамъ скръбия осъпнете : айль Бра прымждро же глемь въ съвръщены, прымж въ Ко от дро же не въка сего. ни кназъ въка сего пръста апихъ. на глемъ премадро бяна въ тайне съ кръвенжы". ыже пронаре бъ пръже въкъ въ сла вж нашж. са же ш кнажъ никто же мира сего не разоумъ, ащте бо бишж разоумъли, не бышж га славъ распали. нъ тако же естъ пино. его же о - ко не видъ. ни слоухъ слыща. ѝ на сопе члкоч не възъще. еже оготова бъ любащиниъ его ·: и Мр Въ ври. Ф. войни ведошж Іса на дворъ Кайбон нъ. сже сстъ сждище. й призваша вса спира. и облекошж й въ багреницж. й възложишж й на нь съплетьше и тръновъ венедъ. и начашж це ыйвати й. рауйса прю Йюдейскъ, й биахж й тръсти ы по главь. й пльвайхж на нь. й прытыбам ще ко льнь кланьахжса емоу. в егда поржгаашжса е моу. съвлекошж съ не препрадж. й фблекошж и въ ризъ своя". й изведошж й да й распижтъ. и задъщж й мимоходащо етероу Симоноу. Куринею гръджщоу съ села. Одоу Алебанрово. и Руфовоу. да възметъ кртъ его. и приведошж й на мъсти Гилгиоа. сже есть сказаемо скра ниево мъсто. и даахж емоу пити сптвно ви но. Онъ же не приатъ. й распенше ї, развлишж ризъі но. и мътайшж жръбия об на. кто что възметъ. бъ же година • Г• а • й распашж й. й бъ написание винъ его написано, пъ Июлей скъ. й съ нимъ распашж В разбойника. едино го й деснжа". й дроугайго й шоужа" его. й събиса

пини кже глеть. й съ безаконникома причте нъ бъ и мимоходаще коульах и покъгвай шей главами свойми и глаше, оува, разаръа н прквъ й тръми днъми съзидай, спсиса сам й съниди съ крта. такоже и архтерей. ржгажще - съ книжникъі. дроугъ къ дроугоу глайхж. й ны спсе. а себе не можеть спстн. Хё црь Ислвъ. да снидё нть съ крта. да видимъ й върж ймей емоv. и распатай съ нимъ хоульста и. бывъ mov же $4\hat{\mathbf{b}} \cdot \mathbf{S} \cdot \mathbf{m} \delta$. $\mathbf{T}$ ма $6\hat{\mathbf{b}}$ по всей земи $\cdot \hat{\mathbf{o}} \cdot \mathbf{r}$ го ча. й въ ·б· ча. възъпи Ісс гамъ велиемъ гал. наой. елой. лимма. сава. хтани. еже естъ сказаемо, вже мой, вже мой, въскжа" шви ма. й 'стери W стомщихъ тоу, слыщайвыше глахж. вижъ Илия зоветь, текъ же единъ, й йсплъ нь гжбж. шпта. й възнъзъ на тръсть. напайше й гла, не дъйте да видимъ, аще прийдетъ Ил ă сънати его. Ісъ же поушъ гасъ велий. и їзъще. й шиона прковнай разраса на двос. Ш сгоръ до долоу, видевъ же сътникъ стоя премо емб ыко тако възъщивъ изъще. рее. въ истинж чякъ съ снъ вжий бъ. бъяхж же й жены пзале че зращи, въ на же об Мариа Магалини, и Ма рий Йіжкова Малалайго, й мти Ийснова, й Са nous ame ora of by Calulen in no semb xomas хж. й слоужайхж емоу Ф имвний свой. и ины многъї въщёшжа" съ нимъ въ Йерсиъ : И посея тръстое. Ги помоут м. реше. Ги ис хе бе на помоу : Ча · 5 · стый бе. прстай трц. Оче наш. по. Фīм · ка · Бе бе мой въ н. Фîм. · не · Пойби ма бе гако п° пр :• **Ф.** №. Живъй въ помиї. по. тро. гла ·s. Ги фсжания та Июдей на сирть. жизнъ въсъ чьскъймъ, прошедъще Чръмное море жезло мъ. на кртв та пригвозишж. й съсавъше ш ка

мене медъ. жлъчи ти принесошж. нж волем по страда, да ны свободише Ш вработы вражны. ги. сл. с Спси ма бе тако ви ∴ с. Поношения притчай иша и: Нарекъ блеенняй мтръ свом. приде на мине во лей свое́а, въснавъ на котъ, възъіскати хотаї ни Адама. гля ангомъ съфайте ми. шко шбръте ми са изгъюбъщий драгия. смотрай всѣ прѣм* дрый бе слав тебѣ ∴ стр. гла и. Сиде глтъ тъ И юдеймъ, людие мой что въ створихъ, или чт мъ въј стжихъ, слепца вашж просветихъ. прокаженый шчистй. мжжа сжща на йдрь и справй. люк мой чимъ фскръбихъ въп. или что ми възасте, за манеж заъчь, за водж же опеть. зане любити ма къ кртоу ма пригвозисте. к томоу не тръпа прочее. на призова си абкът. и ти ма прославлать съ «йпемъ й съ дхомъ. и а зъ дароуж имъ живо въчный 😷 🖺 Ги гъ нашъ мко 👀 ыко възатса вельлено остра оглао е Придъте хоносний люе. да видимъ. что съвъща ию да предатель сь терей безаконными на спса нашего а дне повинна смоти бесмонаато сло вомъ сътворишж. и Пилатоу предавъще. на ме лъбныть распашж. й си стражя. въпиаще съ пасъ нашь гла. швиня шче грыхь съ. и да вы датъ азій. из мръвы мое вскрсение ::

с — Исповъть са тебъ гй встить : Възвеласа и възр :

•и• Zаконоположници Ілви. Йюдей. й Фарисей. ликъ а́пл̂къй въпйетъ къ вамъ. се цркви Аже въп ра зористе. се а́гнецъ е̂го же въп распасте й гробо прѣ дасте. нж шо́ласт а свой въсталъ ѐстъ. не льсти теса Йюдей. тъ бо е̂стъ йже въ мори спсъий. и въ поустыни питаа́въий. тъ е๋стъ жизнь й свътъ. й миръ мирови •:• про. гл. ѕ Въдашж въ мдъмо.

с Спси ма ве ыко вищошж : W Прро. Исанна. чтее :

Се разоумъетса отрокъ мой. ѝ възнесетьса. ѝ прославиться й брысится зело, ыко же бжа сняться мнози и тебь. тако бе чьсти бжиеть W чкъ видение твое и слава твоа W сновъ члве чьскъїйхъ, тако бливатьса азъщи мнози о немъ. и оудръжжтъ цбе оста свой. зане имъ же не възвъстиса й немъ възрать. й иже не слы шаашж разоумбать. ги кто втрова слоухо на шемоу. й мышца гнь коу (=комб) шкрыетьса. възвъстихомъ пръд нимъ. гако поле. гако воре нь въ земли жжжжици, на виданий смо ни славът, й видъхомъ й не ймъйще видъний. ни добротъі. нж видениє его бе чьсти. и спа аъ видений его паче снъ члвчскъ, члкъ въ ід звъ съп. й въдъий носитъ бользиъ. имо швоа тиса лице его. досадишж емоу и не въмъ ни. съ бользнь нашж носить. и о на страже тъ. и мън непшевахомъ емоу бънти въ бо — лѣзни. и въ тазвѣ Ѿ ба. и въ злобѣ. тъ же газвенънъ бъ за безаконий наша, ѝ поболъ за гръхъі нашж. й наказание мира на го на не мъ. раноа" его мън ипфафхомъ вси. токо обида заблждихомъ, чикъ пжтемъ своймъ за блжди. й бъ преда и грехъ нашими. й тъ за озлобений не Швръзаетъ оусть свойхъ. тако о вча на заколение веденъ бъл. тако агна пръм° стригжшшмоу без гаса, тако не швръзасть б стъ свойхъ въ смѣрени его. сжаъ его възаса. ă pồ его кто исповъ. Мко въземиеса Ѿ земиа жі вотъ е̂го. Ѿ безаюний людий мой веденъ бъ н смрть. и дамъ заъта за погре(бе)ние его. и бога тый за смрь его. мко безаконий не створи. ни **ШОРЕТЕСА ЛЬСТЬ ВЪ ОСТЕХЪ СГО. Й ХОЩЕТЪ ГЪ О** цьстити й ш дзвы. ико аще дасте ш грьсь.

дії ваша барить сёма дль животно. и хоще ть гъ ржкой своей шати бользнь ш дшж его. ізвити емоу свь. й съзати разоумомъ. Опра мъ. й грехъ ихъ тъ възнеть. Сего ради тъ на следить многы. й крепкыйхъ наследить користь, зане предана бы на смоть дійа его. й съ безаконными въмененъ бы. й тъ грехъ многымъ възнесе. й за гръхы ихъ възнесенъ бъ. възвеселиса неплодът не раждамина. ра стръгни ѝ възъпи не болъ болъвший. зане - многа чада поустыа" паче нежеле имжще мжжъ 😘 по апів. къ 6 у реймъ. Браа. стай бо. й сщаеми ш единого вси. Ка же ради вины, не стыдится братия нарицати а" гла. възвъщж има твое брати моей. по среде цркве въспоњ"ть та. и пакъ азъ бждж нальайса на нь. й пакът. Се азъ й льти аже ми есть даль бъ понеже обо фощишжем дъ ти. пльти и кръви. и тъ прийскрънно прича стись тыхь. да смртия разроущить имж щайго дръжавж смрти. Сирвчь дийвола. и и збавить сим". едино страхъ смрти. въсъмъ животомъ повини бъйхж работь. не ш агглъ бо ббо кто приемлетъ. нж Ѿ сфмене Авраамлъ принилеть. Жиоу же длъжень бъ по всемоу брати оподоблетиса. да міти бждеть й въ рень стль гаже къ боу. Фивстити грехън люмъ. имъ же постра самъ. искоушенъ можетъ напа ствованныймъ помощи .: я єўє. Ш Лоў. гл ссе. Въ врви. Ф. мко бъ днь. събращиса старци людъ стий архисрей. И книжници. и ведошж и на съ боръ свои глще. аще ты ёси Хс рци намъ. ре же в мъ аще вамъ рекж. не имете въръї. аще же и въ

прошж въ не Швъщаете ми. ни поустите. Ш се ить бжие снь чивченый стам W десижа" силы ьжим", рышж же вси ты же ли обо еси снъ вжий онъ же ре к нимъ. въз глете ыко азъ есмъ. - они же рышж. что й еще трыбоуемь съвыте лъства, сами бо слъщайхомъ W обстъ его. й въстаявъще все множство йхъ. велошж й къ Пилатоу, начашж же на нь вадити глще. Се го фбратфхомъ развращамия мзкъ нашь. й възбранъм ща даати дань кесареви. й гла ща себе Ха пръ быти. Пилать же въспроси и гла. ты ли еси прь Июдешиь. шнь же швь шайвъ ре смоу, ты глеши. Пилатъ же ре къ архиєреймъ. й къ народу, ником же винъ не фбратаж въ члвив семъ. Они же крапла ахжса глие. ыко развращаетъ люди оуча по всей Йюлей, наченъ Ш Галилем до Зе. Пила ть же слышайвь Галилея". й выпроси й. йще члкъ Галилейскъ естъ. й разоумъвъ імко ш о бласти Иродовъї естъ. посла й къ Иродоу. сжщ8 и томоу въ Исрсит въ дни ты. Иродъ же видъ въ Исса радъ бъ зъло. бъ бо желал ш многа времене видети и. зане слышайше многа й немъ. й надъйщесь знамение стеро ви атти W него бълваемо, въпращайще и сло весъ многы, онъ же ничьсо же не Швѣщава ше німоу. стойхж же йрхинірей й книжници. прилежно вадащей на нь. оукоръ же Иродъ съ зж свътлж. възврати и къ Пилатови. бъл ста же си дроуга. Иродъ же й Пилатъ въ тъ де нь ° собом". пръже бо бъста враж ж имаща межоу собоа". Пилать же съзвавь архисреа" и кнажа. й люди, ре къ нимъ, приведосте ми члка сего. гако

развращамия люди. й се азъ истазаавъ пръ д вами, не фбрътъ ни йдином же ф члвить се мъ винът. ъ же на нь вадите. нж ни Иродъ. по сла бо й къ немоу. и се ничто же смрти достойно съ творено есть й немъ. показавъ 860 шпоущж й. потръбж же имътще, на вса празникът шпоч щати имъ единого. възъпишж же вси народи глие. възми сего Шпоусти же намъ Въраавж. йже бъ за нъком крамолж бывъшжи въ градъ й оубийство, въвръженъ въ темницж, паки же Пилать възгласи хотай Шпоусти Іса. Фни же възглашайхж глще. пропни пропни. Жн же третицем ре к нимъ что бо створи зло. ничьсо же достойна смрти обрьть о немъ. показа въ обо шпоущж й. Они прилежайхж глсы ве лий просаще его на пропатие. и остояхж гаси ихъ. й архийрейстий. Пилаатъ же посжди бъл ти прошению (и)хъ и Шпоусти инъ въсаженнайго въ темницж. за крамолж и бийство. его же про шайхж. й Іса прыда воли йхъ. й шко й поведошж. й емъше й Симона етера Куриней граджща съ села. задъща емоу крстъ носити по Іст. йдъ атте же въ следъ его многъ народъ людий. мж жи и женът, ед" же бийхжса и плакайхжса его. шбращъжеса Іс к нимъ рече. дъщери Иерсискъ не плачитесь и мнь. обаче себе плачитесь. и чадъ вашй. гако се. дние граджть. въ на же рекж тъ. блаженът неплодви ѝ чрѣва йже не родишж. й съсци йже не дойшж, тъгда начийтъ глати горамъ падъте на нъг. и хльмомъ покръгите ны. зане аще въ соуръ дръвеси творатъ, въ соу сь что бждеть, вельйхж же съ Ісмъ й ина лва" злодъй съ нимъ оббити. й ега прийдж на мъсто нарицаемое праниево. тоу и пропашж. и злодъ

ă швого оубо ш деснжа". à дроугайго ш шоуа"ы". Іссь же глайше оче Шпоусти имъ. невът бо са что творать. развываще ризы его меташж жрв бий. й стояхж людие зраще, подръжахж же й й кн заи глашей съ ними, ины есть спслъ. да спсеть й см. аще н Хоъ снъ вжий. избранный, рж гашж же са емоу й войни. пристжпаа"шей й цеть придажще кмоу й глще. аще ты еси прь И юлейскъ спсиса самъ. бъще й написание на писано нал нимъ, книгами Слинъсками, й Ру мъсками и бурейскаями, съ есть прь Июлей скъ. клинъ же Ѿ объщеною здолью хоульше ї гла, аще тът еси ХС спсиса самъ й нът. Швъщав въ же дроугый прышайше сиоу гла. ни ли ты боншиса ба. ыко въ тшиъ же шсжженъ есп. й вь очбо въ прачаж. достойнай бо дъломъ на ю въсприємлевъ, а съ зла ничь оже не створї. в и глаате Ісви, помъни ма ги ега прийдеши въ цртви твоемъ. й ре емоу Ic. ами гла тебь. дне съ мном" бждеши въ рай. бътше же ыко ча ·5. н. й тма бъ по всей земи. 10 ча $\cdot \vec{\bullet} \cdot \vec{\circ} \cdot \vec{\circ} \cdot \vec{\circ}$ помръче слъ нце. ѝ катапетазма црковнай разраса на двос. ш горы до доло. й възглашь гласонъ велиемъ IC û pê. WYE BY DEATH THOU HOLARA AND MOU. H CH рекъ изъще. видъвъ же сътникъ бънвшее. про слави ба гла. въ истинж чкъ праведенъ бъ. и вси приште народи на позоръ съ. видаще бълвайщай. биа ще пръси своа възвращайх я. стойх же въ си знайми его. изалече. и женъ въщешжа с ни ѿ Галилел зраще сихъ ∴ та". трстос. ги помлоуї м. И по. Ги IV Хе бе нашъ помлоуй на. ами :: Чт об стык ве. прстах трц. оче нашъ.

Изъ Трифологія

Зографскаго монастыря.

ѿ придро. Сомон У. к:--Похвальемоу праведномоу възвелатся люе. бесъмрь ти бо й памать его. ыко ш ба познавается и ш чакъ. й оўгодна нстъ бый дша его възлюбите оўбо ш мж жи мждрость, и въжделенте еж и накажитеса, на чало бо еж любъ съхранение закона. почтъте иж дрость да въ въкы цотвоуете. заповъдаж вамъ и не скрываж Ѿ ва тайнъ бийхъ. гіко той естъ мждро сти наставникъ. и пръмждрыймъ правителъ. и всекомоу съмыслу и делоу ихъ стройтелъ. и всехъ оўмоу наоўчьеть прымждрости. есть бо вь ней дхъ разоуменъ и стъ. сигине свъта присносжщаго. и **шобразь бытостыни бжины. си дроугы бых прокы б** страметь бігольпивищи же й паче слица, й въ стхъ звъзды сигіний. свътомъ съчетаема. Шбръ тается прывыши та оугаждажщи ей. Ш больз ни избавъетъ ж на стъза правыж. и да имъ ра зоумъ стъ. и съхранитъ ихъ 🗓 ловащихъ ихъ, и подвигь крыпокъ да имъ. да разоумых ть въ си ізко силненши йсть всего бігочьствій, й не оукрѣпитса злоба николи же противж мждрти.

и не прицеть же лжкавый шбличьй сжал рокж т бо въ себъ помысливше неправо. насилоуимъ праведномоу. и не пощждимъ пріїобьства єго. и не постыдимса съдинъ старецъ многолёныхъ. есть бо намъ крыность законъ. оуловимъ праве лнааго ыко не потръбенъ намъ есть, и противи тса діломъ нашимъ, и поносить намъ Шпаде ние законоу, и глё намъ пръгръщению нашего наказаний, възвъщаеть разоумъ бий имъти и штрока гит себе именочеть, и бы намъ въ о бличение помышлени наши, тажка естъ нам вимъ тако не побно инъмъжие его и измъне ны стъба его. и ни въ что же въменихомса е му, и бланбетсь ш пжтии нібих ш нечистоты, и быять посывыная праведныйхъ, вийь аще ся словеса его истинна, испытанив жие нго, доса ждениемъ и мжками истазаемъ его. да позна емъ кростъ его и искосимъ безлобие его. сирь тиж безъшбразно шсждимъ его. бждеть ли емб посъщение в словесъ его, си помыслишж и прълъ стишжел, ослыш бо ихъ злоба ихъ, и не познашж тайнъ бийхъ, ни же сжаншж кіко ты ёси бъ сайны животоу и съмрти и имъж вла. спсаж въ врема ску би. и избавать т ш всткож злобы, щедот и мати въ. и даж прібныймъ твоимъ бліть, и своеж мы шцеж гръдымъ противлъжса : — W при чте т. т : — Праведный дійж въ ржць бин. и не има прикосняті са нхъ мжка. мнат бо са въ фчию безоумныйхь оўмрыти, й въмыніся злоба йсхоль йхь, и еже $\overline{\omega}$ насъ смествие скроушение, сми же сжть въ ми ръ. аще и пръд лицемъ члкомъ мпіжса. нж наде жда ихъ бесмотим исплънь, въ маль бо пока зани бывше и велипъй бяти спобатса, гако бъ искоущавше й. и собрете и дойны себе, ыко зла

то въ гръныли йскосиль ж й. изко всесъжеж ний жрътвж прижтъ ж. и въ врема посещени и йхъ въсийжть. изко йскры по стьблиоу прете кжтъ. Сждать жзыкомъ и сбайжть люми. и въ притса гъ въ нй вь векы. и надежщейса на нъ ра зоумежть йстинж и верни въ любви пожджт его. батъ его и матъ его на прпобны его. и посе щение въ избранны его е на стй. с. и стму. г. Гланны послоушаль еси ваче Йскане. спсоу гла що. иже хощеть по мне йти. да створить шврь жение самъ себе с всемъ себе съраспаль еси. и и ко же пастырю свая последоваль еси Хоу. и въ Едемьский пажить. раўжса въселилса еси е: —

Въ последней лета спние наше. Сумешнь понесъ на ржку въпиште. видешж щедре. просвещение сла вы твоеж койци. ниве шпоустиши раб своего бже съ муров тако же изволиль еси. — Трифону. Гла. а. по Прехв. Трифоне прехвалие пищж бесмртити и причаникъ. на нбехъ ниве бъй. пресветлованими подвигы сконча въ мждре. и съдетель бывъ истине Хбу ийса даровати лет нем

Трїфоне прѣславне, свѣта присносжщна спіание Хо̂у. м°лиса даровати діїамь нашимъ велиж мі̂ос— Трїфоне прѣхвал: свъ сигіниє свѣтозарень весь миръ. испровіть

вся мрачня і ле. и миродрыжьца тить разроушиль є си. вжиж блтиж. тъм же млися спсу. даровати мирь и вет ...

ж Слав й нить: гла. ё: Ветхый дйыми младейвова въ плътиж. мриж двож приносится въ црквъ. своего закона испльиты собъщание. ето же Сумесны присв.

глате. нінь шпоусти съ мурш по глоу твоємо раба своєго. видысть бо шчи мой спниє твоє ги ...
По про. шт на слад прад. гла. в. по. самоглно: — Смоў же вышньа слоужать й прыстожть. того нинь Симетонь на ржкоу приемь. бога выплыщена всымь про повыда. всёми небеснааго бога саам.... вымыщаю тса вы нь. честно вызыпити. еже, сжщимь въ тыб. свыть невечерний штыкрыи. господи слава тебь ...

Изъ Зографскаго четвероевангелія

1305 г.

Егда же шбыдовашж. Гла Симоноу Петр Іс. Симоне Й шнинь люби ши ли ма паче сихь. гла емоу ей ти. ты въси бко люба та. гла èмоу паси агньцж мож. гла éмб пакы вторицеж. Симоне Йшни нь. любищи ма. гла кмоу ей гй. ты вѣси ізко любла та. гля емв паси овыца мож. гла емоу тре типи. Симоне Ишнинь люби ши ли ма. фскрьбъ же Петръ гако рече емоу третици люби ши ли ма. и гла емоу ги. ты всь выси. Ты выси ыко любла та гла емоу Ісь. паси швца мож. Аминь аминь гла тебь. ега бъ юнь поысашеса самъ и хо жааше вімо же хотбаше самь. ега же състарвешиса възде ждеши ржцѣ твои й инь та по

- гашеть, ѝ ведеть гамо же не хоще ши. се же ре. назнаменоуж коеж сь мрытиж прославить ба. ѝ се рекъ гла емоу. иди по мнъ. фбращь же са Петръ. видъ оученика. его же любъаще Ісь. илжща вь слъдъ. и же ѝ вызлеже на вечери на прыси его. и ре ги кто есть предавый та. се го видъвъ Петрь гла Ісви. ги а съ чт. гла емоу Ісь. аще хошж да ть пръ бывать. дондеже придж. что к тебъ. ты по мнъ гради. изъїде же слово се вь братиж кіко оченикъ ть не оумреть, не ре же нибу Іст ык не оумреть. нь аще хощж да тъ пръбывать. дойдеже придж что є тебѣ.

Изъ Хиландарскаго четвероевангелія

1322 г.

Бтшмъ й пръ пртвужщимъ. и влка превладащимъ твора й дъа й съвръщай котъна и дъла блгаа волеа боащихса. ѝ творащё вола егш блгоизволи оўсръдіей српа своег, велікый пръ Гешрие, снь великаго пра Оешра Сваслава предръжжщому скіптра. Блыгарскаго же ѝ Гръцкаго. и йн Зпісавъ стё четвороблговъстіе. повельніемъ пртва егш, въ славж ѝ хвалж, ѝ чьсть. опу и сну ѝ стому дху. пртвоу же имъ оставленіе и прощеніе грехомъ — вь лето , гшл. ей — е.

По сей жё ізвиса Пакы Гус оченикомъ сво ймъ въставъ ш мрътвыхъ. на мори Ті вернадъсцемъ. ізви же са сице. Бехж бо въ коупе Симонъ Петръ й Оома нарица емый близнецъ. й Насанаиль йже бе ш Кана Галилейскый й сйа Зеведешва. й йна два ш оученикь его. гла Симонь Петръ й дж рыбы ловити. глашж емоу йдемъ й мы с тобой. й йзыдошж й вседошж въ ко раблъ. и в тж нощъ не жиж ничесо же.

отроу же бывшоу, ста Ic при бръзъв. не по знатж же бченици ізко Іс ксть, гла же й мъ І іс. дътне да что снъдно имате з де. Швъщашж емоу ни. Шн же рече ймъ. връжете и десижа странж корабле мре жж и фбращете. въвръгоща и к томоу не можаахж привлеши ка йть множь ства рыбъ. гла же бченикъ его же люблеше Іс Петроу ї ь ксть. Симон же Петръ слышав нако та кстъ епеньтитомъ препоясяса бъ бо нагь. и вывръжеса въ море. а дроужий у ченици кораблемъ прийдошж. не бъшж бо далече 🛱 земла, въ бко двёстё дакъ ть влекжще мрежж рыбъ. інко же йзвле кошж на земла, вилъщж штнь лежжить й рыбж на немъ лежжиж. й хльбы й гла й мъ Ic принестте ш рыбъ жже жсте нинъ. вльзже Симонъ Петръ извлыче мрыжж на земла. плънж великыйхъ рыбъ • р• н• г• толикоу сжщоу не протръжеса мрежа. гла имъ Ісъ приидъте фбълочете. и никто же не смъйше боученикъ въпра шати но ты кто еси. выдаще ыко тъ не прийде же Іс й въземъ хльбъ дастъ имъ и рыбж такоже, се оже третицеж ывиса Іўс оченикомъ своймъ въставъ Ш мрът выхъ.

дополненія.

новый рядъ.

1.

Изъ Болонской псалтыри.

2 Натръ дбвь стго града.

сна Йёсешва.
Йюдина по пле мени Зъб за али лоўна. начжло прывыйхь книгь.

йже штъ Жидовъ.

таломъ ∴ а ∴ —

Блаженъ мж жъ йже не й де на съвъть нечьстивъї хъ : — Й на пжти гръ шънъїхъ не ста : . Й на съдалищи гоубителъ не съде : . —

Аоднасий **АРХИ**Е́ПИСКОПА сказание фай момъ .: --фаломъ ддовъ ·ã· w ти поможи ∴ — Прфчъство се са съвръ шаёть. w Ишсифв Ари маненствиъ. по не приде въ Йюдесмъ. й же на Ха ковъ творвахж. Свойство же словесе сего. блажить всека члка не причжщажщась, ни при стжнажна, злавго съ въщайщихъ. ли бе чина ходащинхъ. А ёже и на пяти. пять житие се гле тъ, понеже и мъї въ сво нчание житий прихо димъ 🌣 —

Нъ въ законѣ гдни волѣ ёго :: —
Й въ законѣ ёго по оучитъся дънъ й ноштъ :: —
Й бждетъ гёко дрѣ во саждениё при йсходиштихъ водамъ :: —

Еже плодъ свой да стъ въ врема свое ... Й листъ ето не оупа детъ ... — И все елико створи тъ поспъетъса емоу ...

Не тако нечьстви не тако нь іжко прахъ ёго же въз мѣтаёть вѣтръ стъ лица зем тъ лица зем

Сего ради въскр снять нечъсти вий на сядъ ни грѣшъници въ съ вѣтъ праведъ нъїхъ •••
Пяко свѣстъ гъ пя тъ праведънъїхь и пя н°честівъй п°гый бнетъ ••• —

Йнако бо не йсправить са штъстжпати зла.
Аште не тъчиж пооу чениемъ книжъ скъймъ ...

Пкоже бой дрвва сжщаа при водахъ. прісно весела сжть. тако напа ыжи ж кыжыскымы по^оучені мъ цвътетъ оум°мъ, н сдра во помъјшление иматъ. дръ во же глеть крта, водами вживачныйми фурьжима н веселаща просвъщаемса ий : Въ свое врема плодъство ва вртъ наше спение. си рвчь гр°здъ жив°тнъї. ли ствие крта. върны сждъ. и к° ѿ нег° раждаейн. н w не мъ пръбънважще не шпада жтъ. все бо вже крта ради бывайть, поспыйтьсь :--

Небонь врть ш еретикь Ишден. и Елинь дръжимь не расцая ждаетса, нь ыко пракь расыпа етьса, тако Йюден невергей. й безоумием. шстяпитя ш Ха. и расыпашыса высыде по земи :

Не п°знавъшин б° ва. ни чъсти ем прин°саще п° вск"рсении. винъї не йстадавітьса. й матъ б° шсяждение сам°во ін°. не шбращеть б° са в нй. дёло правъдъї :: —

Разоум'й бо й праведный пать. и неправедный и дроугый спаеть а дроугый шмража егь. й шмитаёть ыко не по трыбный ...

s. та¹. довъ ∴ в ∴ — Ддъ добль ржкой сказай тъса, добаъ же ржеож Хъ есть. ыко всв в ржцв ймы. си ръчъ и немъ реса прряво. глет бо Дла ык° из него по плъти ... Въскжи шатиши ок й прісей ар дие́ пооучишж са тъщетънъі :--Присташж при земъстий. й кна **ж**и събрашаса в коупъ на га. й на Xā ĕro ∴ — Растръгнѣмъ ж̂зъї ихъ и фтвръъъ мь фтъ насъ йго й :--Живъїй на небесе хъ посмъетъса имъ. й гъ поржга етъса имъ 🔆 — Тъгла възглетъ к нимъ гитвом своймъ. й гір°сти ж своеж смате тъ ж ∴ — Азъ же поставле нь есмъ цръ 🛱 не г°. надъ Сишн°м го рж стжж ёг⁰. взвѣща ж п°велтый гне .:. . - Гъ рече къ мънъ снь мой ёси тъї. азъ днесъ родихъ та :--Проси штъ мене й ламъ ти жзъїкъї

Вьский шиташись **ส์อธิบัน นั้ มหาหลั. บด** ОУЧИШ ТСА ТЪШТЕТЪ .. ---Еже ёсть выский изы къ Йюдейскъ. про гивва ахяса. й скръжетаахж на Ха. пооучажщесь и смръти его. и бътстъ и мъ въ тъште ∴ — Йродъ й Пилатъ. й ти бо на Хръста въсташж. на тай на госполъскай го чловъка. въбо и чло выкъ естъ Хъ :-Не бо повинжшжем йгови въръ. Йюдейстий людие. въсждоу же са протививахи ... -Въси едико носнът оумъ й ижще ХБъї ради вёръї сив жтъса ниъ и попиражт. оуни чижені бобышж по всей земі • .-Тогда когда въ днъ страшъ ны. егда оузрать Ха съ сла вож й силами многами. Тъ гда сматжіса. й страхом въ страсжіса. нір б° бждё ній й срагь. •• Глеть 6° й всви власть да сноу своемоу. въ црви ніко же пишё. .на върныхъ. той бо свътъ шчъ проповыма всымъ й животъ. •---

Егда речить се снъ мой въ замобенъи, клепла безна чилна, ѝ на свръщение вѣ мой, шваѣй ѝ на скойчание ... — Отъ йъкъ люди глетъ шко же приществием Хбой спси тъса, шко же и Пауелъ глетъ

достогіниё твоё ∴ И́ шॅдръжаниё твоё конъци зем'а ∴ —

Впасеши й пали цей жельзной мко съсждъй ски делъника скроу шищи й ∴

—

И нъїнѣ цари разоу мѣйте накажа теса въси сжда ште й зе

Работайте гви съ страхомъ. й ра доуйтеса емоу съ трепетомъ ∴ —
Примъте наказа ніе еда к°гда про гнъваетъса гъ ∴ —
Й погъїбнете Ѿ пж ти праведна ∴ —

4 Ёгда възгоритъ са въ скорѣ йро стъ ёго. блаже ни вси надъжще йса на нъ ∴ ш ни. жэци въ едио тыло ий в едио собрание ••• —

Той бо всей зем³и пръ и стъ ройтелъ ...

Законнъй повслёнием. всё бо йже повелить въ. твръда сать йко жельзо. не схра нъше же Жидове, скроуши шаса йко скадель непотре бъни, разоумен же жела жельзна, крть йко крыпокъ ...

Сиречъ по шнёхъ шпаде ний. Жидовъскъй людей. въй црвовавший: ш жэкъ разоументе добре запо вёдаетъ же кнадземъ й властемъ. да вразоума тъса чюдесъй. й накажитъ са заповёдемъ вжиай. да не сидаще бес правдъй. би дете сами шсиждени обо

Правдя рече дръжнте и оучите ∴ —

Еже ёсть не шпадёте ш вёры. праведнааг° пжти сде. там° же пакы дост°ыный праведыныхь ∴

Егда на сжув мрость вны разгорится на грвш нъгж мко пещъ. тъгда праведний оублажится. мко на га надъмвшеся. ѝ мзди прием аште ...

Слав. св. въкончь. в шскръвенъїхъ Фалмъ. ддовъ. С съвръшений върв. и • тайныхы грысыхы. ёже • по тши. сповъдание. тво •• рим°е прркъ прин°шааше пъниемъ ...-11 Исповыйься те бѣ ги всѣмъ сръ цемъ монмъ :- --Еже ёсть ить срца. й шть всей приношж силът йсповъдание • :• ---Повымъ всь чю деса твог :- -Еже ёсть възвыши въсв. еже кошеши створити мене ради. како небса првиланъещи. како съфбразенъ бъйваеши. ла спеши члка .. -Възвеселаса и въ зърадоўжся ш тебь 🔆 — О сиръти тен. й ф вскръ сеній ті рече чівь : --Въспож имени т' воёмоу въїшній : --Въ радости тего пришестві ії. радоужщий бо са при сно пожтъ :--Вънегда възвра титиса врагоў моёмоў въспат : — Въ нихъ бо зачжчъса въ спатие. врагоу бо па дъшоуса. павненій радоу жтъса••• — Йзънемогжтъ и по гъїбіїхть и лица твоего : --

= \$1110111101111000

Henőbénécő teóbé
rőcnoğu béb
ne cônem
mön
mě

На спа въставъший. Изне могж бо въ соўетии сёмъ .. -Пко створиль еси сжав мой й пъра мо́ж ∴ — Потръбивъ бъсъї й свобо дивъ чака :--Съде на пръстоль сжайй правъдж ∴ — На престоле посади госпо дъскаато чіка. побъ ждъ дийвола 🔆 — Запрътиль ёси ж зъїкомъ й погъї бе нечьстиввъї : -Отъ нели бо побъди. дем^о нскый абкы. двиволь вриность погыбе :- — Й йма ёго потръби въ въкъ въка 🗠 — Йбо й мъсто й йма. архагтъ ско погоуби въ въкъї. да не можеть са юже наріцати 🐫 Воажині шскжав ME WORKER BY конецъ 🔆 — Оть коль бо вы нхъ швіса. потребиса диніволь сила. фряжие бо и сила нариче TECA .. -И градъ йхъ разъ дроушилъ ёси :--Съмръти й адоу пръство :-

Погъїбе паматъ йхъ съ шо̂ум°мъ • -Съмръти възвъщение й ди і волоу. гаа бо велей матежь бысть ёгла съкроушишжса врата мъдънані. й веръх же льзный. й стыны по тръбншжса, адама нътъскъїх 🔆 — ที่ รัช ฮชิ ฮชิ ฮชิ ธิ์เง กุตัช бъїваётъ 🔆 -Пво бесъмрътънъї, й не прыныный прь • --Уготова на сжіть пръстоль свой : -На конъчание възвъщая егда хощеть сждити въ свиъ жакомъ **Й** той сядить все ленти въ правъ дя. Сядить лю демъ въ правийж 😲 — Правда бо й правение штъ него. не на лица бо сж дить въ 🔆 — Й бъ гъ прибъжи ще оубогъїмъ. помощъникъ въ благо врва **ห**ับ แล้งสาร เรา — Прибъжище й помощъ. тъ гда въ праведънътиъ бждетъ въ съмврений. и въ нищелъ. съде жи въщиймъ въ тръпфний. разоумъймъ же. й се 🛱 Лазара. ѝ ѿ богатааго 🛟 🗕 И да оўповажть на та знажше HÎ HÎMA TBOĚ. KŎ ĤĚCH WCTA

виль възъїска жщихъ тебе ти 🔆 — По йстинъ бо познавъ шиймъ йма гне. оу пование въ йстинж не лъжъно. й прибъжи ште есть въ ... Пойте Гви живя щосмоу въ Си ŵвѣ ∴ ---Еже ёсть въ Тальита славите ба въ први. 12 въ той бо живетъ въ 🔆 — Възвъстите въ жิзъїпұқт на чинаниы сто ∴ — Ръцете сждъ жакомъ двла ето и чюдеса ето про повъдите ймъ. нако при де възъїскати погъюбъ шаато. ыко да при джть въ позвание въръ 🔆 🕳 Ійко възъйская й кръве йхъ по мънж 🔆 — Мъсть бо творить бъ. и връвавъши имъ ржцѣ. ж зъїчникомъ въ трѣбо творенъїйхъ 🔆 — Не забъї звани ы оўбогъйхъ 🔆 🗕 Не неродова оубогътхъ в въръ. си ръчъ й жябъ жъ. нъ иобращъ спе. и богащь й ботий :--HT AM HELDHOIL виждъ смъре ниё мое и штъ врагъ พิงหัхъ 🔆 — Сн први въпнетъ. и ко 51 в ло смѣришжса дем°ни :• —

- Brähočaří ma w вратъ съмртъ нъїхъ 🌣 – Близъ бо вратъ съмртънъї хъ бъ црви работажщи ндоломъ. ВВЛУШОУ же са Хоу. възвратиса и просла ви й възнесе :--ТАКО да възвъщж вса хвальї тво ж въ вратъхъ лъщери Си́мн°въї ∴ -Првиж бо вст похвалени ы й йсповъданиы при носите Хоу. дщери Сим новът први. Сими же до мъ его сказаетъса. е же есть Хъ. врата же првнаю правда миръ й йстина ∵ — Възърадоуемса ш спени твоемъ ... О кртв бо снение црви. й въ сым врыли во всемь миръ врть бысть ... Ovrabor kelle bi пагоўбь жже съ творишя. въ съ ти сей жже скръї шѫ оувазе пога й .: -Жидовъсвът жевъ. шко же мнвшж оуловити спа. ра стившж въ певерствий. и вътомъ оувазнаша. прф тите бо са ѝ камен скроу шишжел : --Знаёмъ ёстъ гъ сж дъбъї твор́А ∴ — Ибо фтъ них въровавший хъ разоунвшж. йко то и сждии есть всымъ ... — Въ дъ́ јъхъ ржкоу

своею оувазе гръ шникъ ∴ Димволь бо той ковь тво рваще ш кртв. им же оу вазъ й погъїбе 🔆 — Възврататъса гръ шнипи въ адъ 🔆 — Бѣсове и нже имъ работавъ ше 🏰 — Въси жзци ж забъї важитей ба :: — Елини. еретици Жидове :- --ТЯко не до конца за бвенъ бждётъ нипітии 🕩 – Ништий дхой незабвени бышж ѿ ва. ѝ тых бо гает. бла нищи дхой. ыво тех се прво небсное : -— Тътъптъние оубогъй хъ не погъїбне тъ до койъца :: ---Апли и иже имъ послъдо вавше, ти бо по истивъ ниши, жко ничесо же на ЗӨМИН НЕ СТАЖВШЖ • €• ---Въскръсни ги да не крѣпитъса чловъкъ 🔆 — О Хъй й в вскръсени его. глеть пррвъ. вскрени га ве. расточи врагы твож. еда вгда въсхвалатса. ыко побъдивше ·:- — Да сждаться жэт ци првдъ тобож ∴ Си рвчъ да честъни бждж ть предъ тобой. ти бо въ въръ спълть ·: -Постави ги зако нодавъца на

й ними. да ра воўмѣжтъ жэъї DE IŽKÒ SAŬE CÆT 😷 Да оувъдать, шко свръ шенаато.на вжиж члка въсприжин сжтъ сви ... ---Bac Kan The wita стогі далече 🔆 — 18 Даъготръпвиню бо ѝ по штений вию внем мие. мившж излече сжшта WTЪ НИХЪ Ва .... Првзърний въ бла го врвыма въ пё ча́лехъ ∴ -Си рёчь в врёма печаль ное не првари члка :- --Въ гръдости не чъстивааго въ зъгараетса нвиїтий 🎨 . Гръдий бо й величавий. й презоривий въстая т на нищай, горащай пе талыж ыво 🛱 бгиз. ыво же Июдей на Ха въсташи. Оувазажть въ съ BÉTEXT XXE 110 พรเอเรียนั้นราง 😲 — Гръдий и фбидливии въ свойхъ свётёхъ пада **ж**т. въ бо гръдъйни про тивиться ... ІЯко хвалимъ ест готышны въ похо тьхъ дшж свож 🖰 -— О вста бо завіхь: піже съ дъвает двиволь весе лятса, въсъде бо кънн гъї грѣшника динівола на рнчжтъ 🛟 ---

окролко иживо Вимъ 🎨 – Объїчан бо йсть, линенть DESIN TIME. WOHERMAN XBAJETE. H BOMARATI HA 810 ... Разъражи гла rทัธแร้แร้เ 😷 — ТАко не обраштайса, нъ пребывай въ гресь ... По множъстоу гив ва своего не въ зиштеть 🔆 — Ни множъствоу бо гивва выю оустращаетъч. н възвращаетъ гръшнът 😷 — Нѣсть ба пръд ли пемъ его. йскъ BDBHBÄTBCÂ NÆ тие его на всъ ко връма 🔆 — Невърнът й гръшнът. ни когда же не полагаетъ ва. прътъ фугна сина. нъ на всеко врема й на всви де. гежсеть й ф скврънветь пати свой. не въроуж ыко бждетъ СЖДЪ • ҈• — Otbřem'atřcá сжавови твож фть лица́ ĕго ∴ -Гадит бо й хоулить присно заповъди вжиж невърнът 🔆 — Въсъйъ врагом своймъ оудель етъ ∴ -Въса бо благочъстивът д врагъї непъщоует гръ ды. й всви хоштоть оудельти 🏰 — Рече бо въ срци сво **ёмъ** не подвижж

CÂ WTB DÓAR BÉ родъ бе зла 🔆 – Отъ рода бо и в родъ на вса праведный. воюж дий волъ. й бораса с неми не пристает. и нем бо Исаній рече. реч дийво ль въ срци своий възне сжем на нбо. и по среде **Z**1ВВСТЪ ПОСТАВЈА ПРВ столь мой --Емоу же клатвы оуста его плъна сжтъ горести ѝ лъсти 🔆 — О двыволь провы глеть. ы́ко же выбяж грътанъ его павнъ естъ влатъ въї й лъсти 🔆 — Пойъ жэвікомъ его троудъ й бо льзнъ 🔆 — Троудъ неразоумен. й бо лъзнъ бес приобращж. бе сего же са жавывь не движетъ ... Пръсъдить въ ла ателехъ съ бо гатъїми 🔆 — Обогащажщийся нечъстий. вынж что примбретажт. лажт бо бёси незлоби въїхъ. ніво же и богатін лажть w оубогыхы 🛂 — Въ тайнъїхъ оу бити непови нънааго 🔆 -Лишволь тай бо Ха въ зъїска погоубити. не повинен бо срцемъ ё дин Хъ естъ :---**Шчи ёго на оубога** аго призираете : ---

14 Лийволь очбо на Ха. па съ ради ибнищавта 🛟 — Лаетъ въ тайнъї хъ ійко лъвъ вь шградь своей JAČTĖ BECE хъїтїтї ніша́го ·:• -Лъвъ присно въ врътъ пв своем лаеть въсхъї щений. тако и димвой. въ сънмъ Жидовъсть. ико въ шградъ ловата ше Ха. ина его проста члва сжша • • — Въсхъїтити ни штааго да и при влечеты : --Ха насъ ради фбинца випаато, ніко же миз ахж въсъхъїщъще влачаахж • • --Въ съти своей съмврить ї 🔆 — Лийвола Хъ. въ съти бо жже постави. въ той же оувазе и смёріса • :- --Пръклонитъса й падеть ёгда хд сеёйдоруо деть оубогъїм 🔆 — Миваше бо са врагъ. пово аплом и мкомъ оудель ти. тогда же волъ его всв и дръжава падъ ши скроушиса • • ---Рече бо въ срци сво емъ забъї бъ. **штъврати ли** це свое да не ви дитъ до конца : -Непщева бо дишвой. за бытью прыдавыша га иже w нем. й не видаща

коупеньїхь йй на н ... Въскръсни ги бе мой да възнесе тьса ряка твой : -Въскръснжвъ бо изъ мръ твыхъ. възнесеса па къї на носа. йх же не оъ **фставий**. възнестоу же са ёмоу съ славож. въздвиже ржкж свож на врагъї. й расточн $\hat{x}$ по всей земин • :• -Нә забжди оубо гъїхъ свойхъ до конца 🔆 -Еже есть не забжи члка **мбнишавъшааго**, то - толико іїко въдънъій ро жъницх бідхща 🛟 — Чесо ради прогнъ ва нечъстивъї **во́га** •:• — Члка ради прогитва дий вол ба. привлъкъ его въ йдолстви лсти 🛟 — Рече бо въ срци сво **ём**ъ̀ не възъї штетъ 🔆 — Сже есть аще и елико пожи ражть чіка. ність вьзн сважи его сжть динівой 🔆 --Вилиши коко ты боль зн̂ъ й гіростъ съматръеши. да пръданъ бя деть в ржцѣ тв°и́ 😯 – Всв бо твориши, ыко в рж коу твоею съдръжи чака 🔆 — Тебѣ ставленъ естъ нишій. си роу тъї бжди по мощъникъ •:• —

Си ръчъ къбоу възопиша. нищий дхом. и сиръв ший въ мироу. ыко й не го храниин :--- Съкроуши мъї штиж грфшиомбу й лжкавомоу 🌣 -Димівола, той бо ёсть й грь шникъ й лжвавъ 🖫 того мъїшъцж. си рѣ чъ крѣпостъ потрѣби да не погоубит члка ... Възъїшетъся гръхъ его й не шбращетъса̂ ∴ -Си рѣчъ възъйсканѣ бъй въши кончинъ е́го. коне пъ не възъїшетъса мно гъ бо естъ : — Гъ пръ въ въкъї й въ вѣкоу 🔆 -Црво Хво и вие. црво въчно й неизмънно. и бесъмрътно 🔆 — Погъїбнвте жэъї пи штъ земта ето : -Бъсн фтъ члка. землъ бо оумна чловъкъ 🔆 — Желаний оубо гъїхъ оуслъї ша гъ. оугото ванию сбца й **ХЪ ВЪНАТЪ О**У жо свое 🔆 — 15 Хотвине праведныхъ. й оуготование срдцъ ймъ. влаго шинай эж стэгт ы. й послоушаж и призираж въ. й радоужса w нихъ 🔆 — Сждити сироу й съмъреноу. да

не приложить

са потомъ вели
чатиса члкоу
на земи •:• —
Сиръїм бо й смікреньїмъ
местьникъ есть бъ й по
мощьник. тім же ве
личайщихса. шатани
ій на земін. ни въ что же
міннтьса.•:• —

85 Ў Въ концъ. Та^змъ. • Ддовт. вънегда • приде къ немоу • наванъ пр̂къ.

·: • егда въниде

П. ... къ ве́рсавеи ... — Помилоуи ма бе́ по ве лицѣи ми лости тв°еи ... — Й по многъ штедрота мъ твоимъ штѣсти - безак°ние м°е ... — Найпаче шмъ и ма шть беза кония моего ... — Й штъ грѣха мое го шчисти

ма.

— Пко безаконие мо е азъ знаж : — И гръхъ мои пръ дъ мънож естъ присно : — Тебе единомоу съгръщихъ и зъ лое пръдъ тобож створихъ : — Пко да справъди

шиса въ слове сехъ своихъ 🔆 ---Й првпъриши въ негда сждити CA : -Сѐ бо въ безако ни зачжтъ е смъ 🔆 — Й въ грѣсѣхъ ро ди ма матв жой 🔆 Се бо истинж въ злюбиль еси .: ---Безвъстънаа и таинаа прѣмж дрости гавилъ ми еси :---Окропиши ма ўсопомъ и шчи щжса ∵ — 86 Омъїёши май паче снѣга оу бъласа 🔆 — Слоухоу моемоу даси радостъ н веселие : --Възърадоуж ТЪСА КОСТИ съмѣренъі **ホ⊹ー** Отъврати лице твое штъ грѣ хъ монхъ : ---И всъ безакони и мога шпъсти 🔆 — Срце чисто съхли жии въ миъ Боже ∴ — И дхъ правъ w бнови въ жтро

бѣ моен 🔆 — Не фтъвръжи MERE WITH JE па твоего : --И дха стаго твое го не штънии **шть мене** ∴ — Въздажаъ ми радостъ спеня га твоего ∴ Й доухомъ вла дъічънемъ оутвръди MA : --Наоучж беза конънъіж пжтемъ тво имъ •:• ---Й нечъстивии къ тебѣ шбра ТАТЪСА :: ---Избави ма шть коъви бже бже спениы м°ёго :--Възърадоуетъ са жзъікъ мон правдѣ твоеи :: -Ги оустнъ мои штгвръзеши и оуста мога възъ въстать хва JÆ TBOÆ ∴ — ГАко аще би въсхо ты жрътвь да лъ бимъ оубо ∴ — Олокавътоматъ не благоволи ши ∴ — Жрътва ббу дхъ скроушенъ : --

87 Сръца съкроуше на и смфрена бъ не оуничъжитъ .: or**eld** ni nærldk волениемъ тво имъ Сишна. и да съучижджть са ствиъ Иеро солимъскъ :- -Тогла благово жатаск ишик правдѣ : --Възъношени е шлокавъто мата : --Тъгла възложж тъ на шлтаръ твои телцж : -

😷 Вътцъ. нейстълй · Діови. въ тълопса ·: нин. нгда бъжа 🕁 Ѿ лица Слоўлова. ·ніз· 🛟 въ́ вр"ътойъ 🛟 — Помилоуй ма бже помилоуй ма. ыко на та оўпъва дша мой 🔆 — Й на сънъ кри лоу твойю надв || 旅ca 🔆 ---Дойдеже први детъ безако ник 🔆 — Възовж къ богоу въїшънен мбу 🔆 — Боў благодаавъ шомоў йнь 🔆 — Посла с нбсе и спе MA ·:·

94 Дастъ въ понощени к попиражити ы́ъ ма̀ ∴ — Посла въ милость CBOK H HCTHHX cgox̂ ∴ — Йз бавиль йсть дпіж мож ü ср'ь дъї скуменъ : Посъпахъ съмж штейъ 🔆 — Съїнове чловъчи зжби йхь фрж жий й стръ лъї ∴ — И жэгікь йхъ ме чь йстрь: — Възнесеса на не бѐса вже ∴ — И по всей земли сиава твогі 🔆 — Съть оўготовишж ногама мойма 🔆 — Й съјашж доушж мож 🔆 — Ископашж прв ліце мь м°ймь гімж й вії аджей въ на 💠 — Готово сръце мой ъже.

— Готово срце мой пож й въспиж в славж мой ∴ — Въстани славо мой ∴ — Въстани тальти рю й гжели ∴ — Въстанж рано ∴ — Исповъмъ ти славъ людехъ ги ∴ — Въспою тебь въ ю зъщькъ ...
Пли възвеличися до небесъ мило сть твою ...
И до облакъ исти на твою ...
Възнесися на не беса ъйе. и по все и земи слава твою ...

Въ конецъ. Там

🗘 дбовъ пъснъ

Е Въскликъ

🔆 ВЪСКРВШЕНЇГА 🔆 —

е нъте боу въсѣ зем⁴ѣ пойте же ймени КГО ∴ -105 Дадите славж хваль кто̂ ∴ — Ръцьте воу кол страшна дъла това ·:• Въ множъствъ силь твойж сывжжть те бѣ врази твой 😯 Въсъ земъ да по **К**ЙОНИТЪ ТИ СА й поетъ ти 🔆 -Да пожтъ же име ни твоемо въпшини .:• Придъте и видите — 🔆 бийа байд Коль страшень въ свътъхъ па पर्ह ट्रांफ प्रापिक 🔆 — Обраштани мо

ре въ соушя :-Въ ръць пройдж ть ногама 🔆 — Тоў възвеселимъ са и немъ 🔆 — **Обла**данжштий мъ силож свою ж вѣкоу ∴ — СЭчи йго на жаз ъй призиранть : - Прогнъванящтей да не възносатъ сă въ себъ :- — Бівите жэвіци ба нашего 🔆 — И слъїшань створи те глась хвальї **ќго ∴** жіід опашажогоп мож вь животь 🔆 — Й недавъшаго вь съ матений ногоу мойю 🔆 — ІЯко йскоусиль нъї **н**си бже ∴ — Раждеже нът ыко ра ждизайться съ ребро ∴ — Въведе нъї въ съ тъ ∴ — Положиль йси скръ бъ на хрипътъ нашейъ 🔆 — Възведе члкъй на славъї нашж 🔆 — Пройдомъ скозъ и гнъ й водж й йзве де нъї вь покой 🔆 — Внідж в домъ твой со всесъжагаймъїми 🔆 — 106 Ввъздамъ тебъ ш бътъї мож жже въздръсть оўс тить мой й гля шж оўста мога въ печали моей 🔆 -**Олокавтоматъ**ї можданъї въз несж тебь с кад иломъ й швнъї: -Възнесж тебъ волъї с козъ Придъте слъїш ите й повѣмъ вамъ вси бож щейса ба ∴ : -**ІЄ**лик⊙ створи ́а өушй мөёй. Къ немоў оўст ъ моими въ BBAXT: И възнъсъ полъ жэжкойъ мо́ HMT: Неправдж аще п озрвий въ сръ пи моёмъ не оўслышй не не ги: *) ---Сёго ради оуслыша ма бъ вънать гла молитвы мокіж .: --Бівенъ бъ иже не **ШСТАВИТЬ МТВЪ** мокіж и милости свож шть мене .: -

^{*)} Страница эта писана особымъ почеркомъ и правописаніемъ.

122 Разонъ аса Фовъ ∴

ô

Въскжиж вже шть ринж до конъца ... Разгитваса гаро сть твога на швъ цж пажата твега ... —

— Помани сънемъ твои • йже стажа йспръва 🔆 — Избавиль йси же зълъ достойни ы твон̂го ∴ — Гора Сийнъ си в на же въселилъсм йси 🔆 Въздвигни ржцѣ твой на гръдъяна йхь въ конецъ : -Елико ржкавнова вра гь w стъмъ своймъ .: -И въсхвалишжса не навидащей тебе по сръ празника твоег° ∴ — Положишж знамени ій своій, знамений и не познашж : --**М**ко въ йсходѣ прѣвъї ше. пако въ джбравъ дрѣвѣнѣ секыра ми расѣшж дври ёг° •:•-Въ коупт стчивомъ и фскръдомъ разъ дроушишж ѝ : --Въжашж фгнемъ стило твой 🔆 — Въ зейн фскврънитя село имени твойго : -123 Рѣшж въ сръци сво німъ іжжикь йхь

въ коупъ : --Придъте й да оста вимъ въса празъ викъї біжим соть Bemja : --Зънаменей на шихь не видъ хомь : --Нѣсть к томоу прка и насъ не познак ть потомъ : ---Доколѣ господи по носить врагь : --Разъдражайть про тивънъї йма тво **к** до конъпа ∴ — Въскжж възвраща нши ржкж твож. и десницж твоюх. Ѿ срѣды пдръ тво ихъ до конъца :: ---Бъже цбъ нашъ пръжде въкь 🔆 — Съдъла спасени ні по сръдъ зема 🔆 -Тъ оутвръди си **10**1Ж ТВОКІЖ МО

ре ∴ —
Ты съкрошиль й си главы змий мъ въ водь ∴ —
Ты сътлъче главж змийвж ∴ —
Даль йси брашъ но людемъ Шои шпъскомъ ∴ —
Ты растръже йсто чъникы й по токы ∴ —
Ты йсжчи рѣ

кы на во дъ не нъї тк ⊹ — Твой ксть денъ й твога йсть нощъ 🛟 -Тъй съвръщи зора й слънъце 🔆 — Тъї створи въсл пръдълы зе или ∴ — Лѣ то й ве съ нж т ъі со зъ д а ∴ ---По ма ни се го ∴ — Врагь поноси го споле

Ви ∴ — 124 Й людий безомъ ний разъдражи шж йма твон ∴ — Не предаждъ зъве ремъ дшх йсповъ даіжщжіжсь тебѣ 🔆 🗕 Доушъ оубогыхь твоихь не забж ди до конъца .: -Призъри на завѣ ть твой 🔆 ---Пко наплънишж са шмраченей зе мли въ домо не праведънъ 🔆 — Да възъвратить са съмъренъ й съ раменъ : -Ништь й оубогь въ СЪХВАЛИТА ЙМА твоё 🛟 💳 Въскръсни боже

сжди пъра
твоіж •;• —
Помани поношени
к твок кже ксть б
безомна весъ днъ •;• —
Не забжди гласа мо
литвъникь тво
йхь •;• —

— Гръдъни ненави даштиихь та въ зъще присно ∴ —

∴ В о w измъноуж • щинхъса съдвійние. Асафо • въ Таломъ w Асирий. 186 он Пасжи Иль ВЪНЪМИ. Волан ізко и̂вчж Ии̂сїфа∴— Съдан на херови мѣ гависа 🔆 Предъ Ефремомъ и Вениамино мъ н Манасиемъ 🔆 Въздвигни силъ тж и приди да изы спеши 🔆 Бже Фринж нъй 🔆 И просвъти лице твое и спемъса : Ги бе силь доколь гнъваешиса на м'вж рабъ тихъ 😯 Натроунши нъ слъ зна хлров 🔆 И наповши нъї слъ зъ въ мерж 🛟 Положиль нъї еси

въ прфрфкание сжсѣдомъ наши" ::• И вражи наши по дражашж нъї 🔆 Ги бже силь обра ти нъї 🛟 — И просвъти лице твое и спени бжде" : Виноградъ изъ Егу пта прѣнесе 🔆 Изгна жэкъї и на сади и ::-Пжть створити пръ д нимъ 🔆 И насади и корение его исплъни зема .:• Покръї горъї сѣнъ его 😷 И лозие его кедръї SKHX : Прострѣ розгы его до морѣ. и до рѣкъї **ѿрасли его ∴** Въскжж разори шпло тъї его 🔆 — И фбимажть і всй мимоходащей пжтемъ 🔆 **СЭзоба и вепръ 🗓 л**ж га 🔆 Инокъ дивий по ганъ естъ 🔆 Бже силамъ шбра ти нъї 🔆 И призри съ нбсъ и виждъ 🔆 187 И постти виногра своего :: И съвръши иже на ди десница та 🔆 И на сна чл°чъска

его же оукрѣпи ль еси себь 🔆 Пожеженъї фгь е мъ и раскопанъ: **Оть запрыщений** липа твоего по гъїбнять 😷 Бжди ржка та на мжжа десницж тёж ∵ — И на сна чл°чъска его же оукрѣпилъ е си себѣ 🔆 И не фтъстживиъ ѿ тебе ∴ Живиши нъї има те призовемъ 🛟 Ги вже силь фбра ти нъї 🔆 И просвъти лице твое на нъї и спе ви бждемъ 🔆

МЛИЛОУНА. СЛА^В. c£ DHI Блаже ни непо рочъниї въ пжтъ 🔆 — Ходащий въ за конъ гни 🔆 — Блажени йспъ тажщий свъ дънин его 🕂 — Въсвиъ срцемъ възъїщжть его 🔆 — Не дълажщий бе законий въ пж техъ его ходишж :

24

Тъ заповъла за повъди твож съ хранити ж жьло 💠 Не да исправа **ЛИСА ПЖТИ МОН 🔆 -**Ссхранити шпра вданий твой 🔆 Тъгда не постыжда са егда призра на вса 88 повъди твоа 💠 — 195 Исповемъса те бѣ въ правости српа ∴ — Вънегда наоучи ти ми са сжаъ бамъ правдъї TBOX. Шправдании тв° ій схрана. не ш стави ме до Увла : ---W чесомъ исправи ть юны пать свои ∴ ---Вънегда схрани TH CJOBECA TB°17 ... Въсъмъ срцемъ моимъ възъска жъ тебе. не фри ни мене фтъ за повъден твоихъ 🛟 Въ срци моемъ скръїхъ слове са твогі да не съ грвшаж тебв 🔆 — Блиъ еси ги. на вани ви при вданиемъ тво шмъ ∴ — - Устънама мой ма исповъла

хъ вса сжавбы оустъ твойхъ 💠 Въ пяти свъль ней твоихъ на сладихъ сл ійко въ всткомъ бо гатъствв 🔆 Въ заповълехъ. твойхъ поглу маса и разоу MĖK UXTH TB^OK 📫 Въ фправъдани хъ твоихъ пооу чжса не забж дж словесъ тво HXB ·:· Въздаждъ рабоу твоемоу и живи ма. и схрана словеса твога 🔆 **Штъкръ** шчи мо H .: И разоумъж чюде са фтъ закона твоего ∴ Пришълецъ есмъ азъ на земи 🛟 196 He скръї штъ ме не заповълей твоихъ : Възлюби лійа мога въжделъ ти сждобъ тво ихъ на всѣко BDBMA : Запрътиль еси гръдъімъ 💠 Проклати оукла нъжшжжса w тъ заповѣ

нжины 🔆 —

Утвръди ма въ

ден тво BXB : -Штъими фтъ мене поносъ и оуничиже ние : --Пко свъдъний твойхъ възъі скахъ :: ---Ибо съда кна ти на ма глав **X**X ↔ Рабъ же твои глоумѣашеса въ шправъда нахъ тво ихъ ∴ — - Ибо свъдънию твога пооучени е мое сжть : -И свъти мой фпра въдания тв°га .: -Прилъпе земи дша мога 🔆 Живи ма по сло веси твоемоу :--Пжти мож испо

въдахъ и оуша

ма. наоучи

данеи тво

MA :: --

ихъ наоучи

ма шправъда

ниемъ т°вим ::•

Пжти шправъ

И поглоумаса

въ чюдесехъ

твоихъ 🔆 — Въздръма діїа

мон штъ оу

словесехъ тво ихъ ∴ — Пять неправды wcrash wtb мене : 197 И закономъ тво имъ помилоу и мя ∴ ---Пять истинъ нъй изволихъ 🎨 Сжавбъ твои хъ не забъіх 🔆 **Трил**фиитъ са свъдънехъ тв°ихъ гй не посрами ме не ∴ Пжть заповеле и твоихъ техъ егда рашири са срце мое : Законъ положи ntku ut the шправъдане и твоихъ :: И възъїшж его въйнж 🛟 Въразоуми ма испътаж за конъ твой : И страна и вст мъ србемъ мо имъ : Настави ма на ст["]ж**у**ж запо вѣден товихъ ізко тон въсхотехъ 💠 -Приклони срце мое въ св таки

ій твоій, а не въ **ЛИХОИМЪСТВО** .... **Отврати ичи мо** и да не види ть сочеты :--На пжти твоемъ живи ма 🔆 ---Постави рабоу твоемоу слово твое въ страхъ твой : ---**Отъими** поноше ние мое еже не пъщеваахъ : -Тяко повельни и твои блага 🔆 Се въжделбхъ заповъден тво ихъ 🔆 — Правъдож твое ж живи ма 🔆 И приди на ма милостъ тво ы Г**и** ∴ — Спение твое по словеси твоемоу .:. **Штъв**ѣщаж поноса шимъ мит слово :: 198 ГАко оупвахъ на сло веса твог ∴ И не штъйми штъ оусть мойхъ словесе исти нъна до дъла 🔆 Пко на сжавбы твож оупвахъ :: И *с*хранихъ за конъ твои при •:• Въ въкъ и въ въ къ въка 🔆 —

И хождахъ въ ши роть. ыко запо вълен твоихъ възъїскахъ ... И глахъ и свъдъ ниихъ твои жь предъ цби и не стыпьхъ CA ···· И пооучаахъсм въ заповѣдехъ твоихъ жже въ злюбихъ следо 🔆 И въздвигъ ржцъ мои къ заповъ лемъ товимъ жже възлюби хъ 🔆 - И глоумбуъса въ шправъдани хъ твоихъ : ---Помъни слово тво е раба твоего и ней же мнѣ оу пвание лалъ еси : --Се ма оутъщи въ сифрений мо емъ 🔆 — ТАко слово твое живи ма 🔆 Гърдий законъ пръстжнаахж велъми :: **Штъ** закона же тво его не оуклони ХЪСА : --Поменжко сжаб OH TBOX WITE въка ги и оутъ

шихъ са 😲 Печаль приктъ ма стъ грѣшъ никъ 🔆 — **Wстав** *"* **Б ж ш и и** хъ законъ твой ∴ 199 Пѣта бѣахж мнѣ wправданный твом. на мъстъ пришелъстви ы моего ∴ — Поменжать въ но ши има твое ги и съхранихъ законъ твой 🔆 — Си бъїстъ мнѣ га ко шправдании твойхъ възъі скахъ : --Чжстъ мога еси ги рѣхъ схранити законъ твой 🔆 Помолихъса ли цоу твоемоу въ стыть српемъ монмъ .: Помилоуи ма по словеси твоемоу ::-Помътслихъ пж ти твож ∴ И фбратихъ но ть мон въ свъдъ Ним твою ∴ — Yr°t°baxca и н° см^t°xca схраніти зап°в^вд" т°вж ∴ -**Мжа** грышникь w базашжса міть : --И закона твоего не забъїхъ 🔆 — Полоунощи въста

хъ исповѣлати са тебъ. на сжиъ бы правды товож ∴ — Причжетъникъ азъ есмъ божщи мъса тебе 🔆 И хранащиймъ заповъди твож : ---Милости твож ги и сплънъ земѣ 💠 Wіїравданиемъ твоимъ наоучи MA : Благо створиль еси еъ рабомъ твоймъ :: ---Ги по словеси тво емоу живи ма :: Благости и пока занию и разоу моу твоемоу на оучи ма :: --Тяко заповъдемъ твоймъ вврж **** ---200 Пръвъе даже не съ мфрихъса азъ ոն բեռաքության անում ան Сего ради слово твое съхраніхъ 🛟 Благъ еси ты ги и благостиж тв W AM HPYOBH X правдание МЪ ТВОИМЪ ∴ ---**Умн**ожишжса на ма неправъ ды гръдъїхъ 😯 Азъже всемъ сбцемъ монмъ испътаж запо

въди твож 🔆 Въсъїриса шко м⁴вко сбие ихъ :• Азъ же законоу твоемоу пооу чихъса 🔆 — Благо мн в ыко смърилъ ма е CH .: Да наоучжса и правдани емъ тво имъ ∴ ---- Благо мит законъ оусть твоихъ па че тисжщъ зла та и сребра : ---Сла Ржив твои ство ристь ма и съ здастъ ма ∴ — Въразоуми ма и наоучжса за повъдемъ тво имъ .: ---Божщенса тебе оузрать ма и възвеселатъса : -ГАпако на словеса твою оупъвахъ :: Познахъ ги шко правъда повелѣ ним твом .: --Въ истинж сив риль ма еси :. Бжди же мило стъ твом да оу тешить ма 🔆 По словеси твой моу раба твоего :: Да приджтъ йнѣ ше

дротъі твож и живъ бждж 🔆 — 201 Мко законъ твон пооучение мо е естъ : ---И постъїдатъса гръдий шко бе с правды бе законовашж на ма ∴ ---Азъ же поглоу маса въ запо въдехъ твоихъ : Да ибратать ма божщенса тебе и вълаший свъдънию. твога ∴ — Бжди српе мое непорочно въ шправданий хъ твоихъ да са не посты жіх 🔆 — Ищазаеть въ спе ние твое діїа MOIZ .: На словеса тво и оуповахъ 😷 Исконъчастъ са фчи мон въ CJOBO TBOE : -Глаголащоу ко гда оутыши ши ма 🔆 — Тако бъїхъ шко мѣхъ на слянь 🔆 Wправъданий твоихъ не за

бъїхъ 😷 Колико естъ лъ ний раба твоего 🛟 Когда створиши **Ш СХИШАНОТ** CXAB :: Поведащи мне законопрѣ СТЖПЪНИЦИ глоум ению :: Нъ не ыко зако нъ твои ги 🔆 Въса заповъли твож истина .:. Бес правдън по гиашж ма по MOZih MH .: Мала не сконъ чашж мене на земи :: ---Аз же н° фставікъ зап°въден т°вих ::• 202 По милости твоен ERHBH MA И схрана слове C& TBOM : Въ въкъ би слово твое пръбъйва етъ на носи 🔆 Въ родъ и родъ й **СТИНА** ТВОГЛ •:• **Основа зема н** прформаеть 🔆 У чинениемъ твоимъ прѣбъї ваетъ днъ 💠 Мко всвчъска ра ботъна тебъ :: Пако аше не зако нъ твои пооу

чение мое есть ...
Тъгда оубо по
гъйблъ бимъ
въ смърений
моимъ ...
Въ въкъ не забж
дж шправданий
твоихъ ...
Ілко въ нихъ жи
вилъ ма еси ...
Твон есмъ азъ сти ма
мко правдани тих не
забъхъ ...

-Мене ждашж грвигь ници погоубиті ма ::-Съвъльнии товий разоумъхъ 🔆 Въсвкож конъчи нъї видёхъ кон иъ. Широка заповъдъ TBOM Z-ŠJO : ТАко възлюбихъ за конъ твой ги въ съ днъ пооучени е мое есть : Паче врагъ монхъ оумждријъ ма еси заповъдиж твоеж ыко въ въкъ мога естъ 🔆 Паче всёхъ оучж щинхъ ма разоу мъхъ. ізко свъдъ ныя твом пооуче ние мое сжтъ 🔆 Паче старець разоу мѣхъ. ійко заповѣ лен твонхъ възъй скахъ ::-G BCK"T" TH MAS PL

збранїх н°гама м°има •:• Да схрана словеса твога :---203 Отъ сждобъ твой хъ не оуклони ХЪСА ∵ пко тъї законъ положи ль еси йнъ 🔆 Коль сладъка гр"ътани мое MOY CHOBECA TBO ы. паче меда оу стомъ монмъ : **Штъ запов**ѣдей твоихъ разоу мъхъ. сего ради възненави авхъ всекъ пж тъ неправденъ : Свѣтильникъ ногама мойма законъ твои и светь стжела мъ монмъ ∴ — Клахъса и поста віхъ съхрани ти сждъбъї пра ВДЪЇ ТВОЖ ∴ Съмврихъса ве J-MM ·: Ги живи ма по словеси твое моу : - Волъна оустъ мон жь благоволи ги 🔆 И сжаъбамъ тво имъ наоучи ма :• Дша могі въ ржку твоею вынж.

и вакона тво

его не съхраніхъ :• фат жшажовоП шници сътъ мънъ 🕩 и 🛱 запо въден твоихъ не заблждихъ : Наследовахъ сведений тво ы в в в къ. ы ко радованиы сбца моего сжть: Приклони срце мо е створити ипра вданий твога в въкъ за възда ние ∙:• Законопрастж прникрі врзне навидъхъ. за конъ же твои възлюбихъ 😷 204 Помощъникъ и застжиъникъ мои еси тъї. на словеса тво ий оупъвахъ 🛟 **ОКЛОНИТЕСА** мене зълоби вий. испъї таж заповѣ ди ба моего 🔆 Прийми ма по словеси твое моу и живъ бждж ∴ — И не посрами ме не Ф чайний моего : -Поможи ми и спл CA :: -

И пооучжса въ ширавдани

тъ твоихъ :.

оничъжиль

еси вса шстж

пажщжж штъ

шправданий

товихъ :.

Пяко неправедно
помъйшлени

е ихъ :.

Прфстжпъникъї непъщевахъ въ са гръшнъїж земи 😲 Сего ради възлю бихъ свъдени ia TBOia ∴ Притвозди стра съ твоемъ плъ ть мож 🔆 — Отъ повеленеи бо твоихъ оу бомхъса 🔆 — Сътвори сждъ и правдж. не прв даждъ мене **Шбиджщиниъ** № •••• Пожиди раба тво его въ благо 🔆 Да не шклевета жть мене гръдій: СЭчи мои исконъ частъса въ спе ние твое .:. И въ слово правъ дъї твоеж 🔆 — Сътвори съ рабо мъ тв°имъ по M'CTH TBOCH :

Оправданиемъ

тв°имъ наоучі ма.:• 205 Рабъ твон есмъ а зъ въразоуми ма. и оувъмъ свъдъ ний твой 🔆 Врема створити гви и разоришж законъ твой : -Сего ради възлю бихъ законъ твои паче зла та и тумпанзий 🔆 Сего ради къ всёмъ заповё лемъ твоимъ направитьська 😷 Въсъкъ пять не правденъ въ зненавидъх ::• Дивна свѣдѣни на твона: сего ра ди испъїта гі діїв моні 🔆 Съказание сло весъ твоихъ провѣщаетъ и разоумъ дае тъ м'аденъ пемъ :: **Оста моні Швръзъ** и въвл⁴кохъ дхъ ∴ Тако заповѣлен т°в ихъ желбахъ 🔆 Призри на ма и поми JOYH MA. IIO сждоу люба шийхъ има твое ∴ Стопъї мож

направи по словеси тво емоу :: И да не оудобл'ь етъ ми всѣко безаконие : ---Избави ма 🗓 кле ветъї чловѣча 🔆 И схрана заповъ ди твож ∴ Лице твое просвъ ти на раба тво его ∴ И наоучи ма шпра вланиемъ тво HMB. .: Исходиша водъ наа извъсте и HOM NP Понеже не схра них законя твосго::• 206 Правъденъ еси ги и прави пж TH TBOH : Заповъда правъ дж сведений твога истинъна z-\$10 🔆 ---Истанда на естъ жалостъ твою ю ко забъйшж сло Beca TBom Bpa ZIE MOH .: --Раждежено слово твое дабло и рабъ тови възлюби е 🔆 — Юноша азъ есиъ оу ничъженъ фира вданен твои хъ не забъкъ 🛟

Правда твогі пра пия въ въкъ и законъ твои и стива .: Съкърби и бъдъї шбрѣтж ма. за повели твож по оучение мое сжтъ : Правда свідіни HI TROHI RA BE къ ∴ — - Въразоуми ма и жи въ бждж 🔆 Възвахъ вствиъ сбцемъ моимъ оуслъїши ма ги 🔆 — W^вравданеи твой ጃЪ ВЪЗЪЇЩЖ 👶 Възвахъ къ тебѣ спи ма. и схра на свъдения та .: Варихъ въ зъгоди е възвахъ на сло веса твога оупвах :- -Варисть шчи мон къ оутроу. пооучи тиса словесемъ твоимъ : --Глась мой оуслы Ги по милости тен. и по сжаъбъ твое Приближишжем го нашей ма беза конъний : **Шть** закона же тво его оудалишжем :: Близь еси ты ги и въси пяти тво

н истина :: —

207 Испръва познахъ ш ть с"выльний твоихъ і і ко въ въ къ сетоваль га ecm : Вижди смърени е мое изми ма : Тако закона твоего не забъїхъ 🔆 Ссжди сждъ твой и изми ма. слове се твоего ради жи BH MA : Далече фтъ грѣшии къ спение ы ко шправ даней тво ихъ не възъїскашж : Милости твож ми° гы ги. по сжаъ бѣ твоеи живи ма 😯 Миожи изгонащии ма и стжжажщий MH -:- ---**Отъ свъдъней** тво ихъ не оуклони ХЪСА ↔ Видъхъ неразоу MTBAKIIIKK II I CTAÁXЪ IZK° CJ°B°CЪ тихъ не схранішж : — В**ижл'**ъ ніко запо веди твож въ злюбихъ ги. MELIOCTEX TBO еж живи ма 🔆 — Начжло словесъ твонхъ исти на ∴ И въ въкъ вса сж дъбъї правдъї

твоеж 🔆 — Кнази погнашж ма спътти и 🛱 словесъ твом хъ оустраши са срце мое : -Възрадоужса азъ и словесе XT TBOHXT. IZ ко шортаж ко ристъ многж : Неправдж възне навидъхъ и мръзѣ ми 🔆 Законъ же тво и възлюбихъ 😯 Седиъ кратъ днемъ хваліх та•:• О сжавбахъ пра вдъї твоеж : 208 Миръ многъ лк бащиимъ за конъ твои : -И нъстъ имъ съ блазна 🔆 Чайхъ спению твоего ги. и за повѣли твож възлюбихъ 🔆 — Съхрани діїа мо ій світанный твою и възлю би на улбло 💠 Съхранихъ за поведи твож и сведению TBOtë 🔆 ТАко вси ижти м° и пръдъ тобож LH .:

- Да приближить са м°литва мо торедь та ги ... По словеси твое моу въразоу ми ма ... Да внидеть пр° шение мое предъ та госпо ди ...
- По словеси твоему избави ма :.

  СЭтъригнетъ оустънъ мои пъние :. —

  Егда наоучиши ма справдани емъ твоимъ :. —

  Провъщаетъ жайъ мои словеса

твога 🔆 Пко вса заповъди твож правда :: -Бжди ржка твой да спетъ ма 🔆 — ГАко заповъди твож изволихъ :• Възлюбихъ спе ние твое ги. и за конъ твои пооу чение мое естъ :: Жива бждеть дійа мога и въсхва ЛИТЪ ТА ∴ --И сжавові твож по могжтъ мит 😷 Заблжинхъ гако **ѿвъчж п°гъїбъщее** •:• Взъїщі раба тего ык зъпрві ден тихъ не забъїх :-

Евангельскіе листки.

Ундольскаго.

За. Во. Народом же сьбиражщемся. нача ть глати: родь сь ро лжкавь есть. зна меним ищеть. и знамение не дастса емоу. тькмо знамение Ишны пррка. мко же бо быть знамение Ішна. Нине вгитомь. тако бждеть и снъ чловъчь скы родоу семоу. прца южьска. вьста неть на сждь. сь мжи рода сего. и шсж дить ж. мко приде ш конецъ земли. слышати пръмждрость Соломона. и се множае Соломона зде. мжи Ни неугутьсци воскрижть на сждь сь ромь симь. и шсждать 1. мко покаашжса.

ряг. вь проповёдь Ишнинж. и се множае зде. Никто же оубо свётилника вьжегь вь скр° вё полагаеть. ни по спядомь, нь на свё щницё, да вьходащей видать свёт, коп поне за. ку.

рід, свётилникь тёлоу есть шко егда оубо шко твое просто бждеть. и вьсе тёло твое свётло бждеть. а понеже лжкаво бждеть. и тёло твое

темно бждеть. блюди оубо еда светь иже есть въ тебъ, тма есть, аще очбо тъ ло твое свётло бжлеть, не имы чати ете ры. тымнын. бждеть светло высе. ыко се егда свътилникь. блистаниямь про свѣщает см. егла же гла мольше и фа рисен неки да шобаочеть оч него. въще же вызлеже. Фарисен же видъвь диви са. ико не пръже кртиса прывке шобда. Ре же Ісь кь немоу. ны вы фарисен вынашнее стлькланици. и блюда **шчищаете**, а вынатрыны ваща, пль на хыщениа и злобы. безоумии не и же ли есть створиль. вынёшнее. и вна трь не сьтвори. Фбаче сжщаа да инте милостына: и се всѣ чиста вамь бжть. коч втрн: срв ў. не. Лоў.

різ. За. Нж горе вамь. Фарисешмь шко деса тинж даете ш меть ін. и пигана и всікого зелиш. и мимоходите сж дь. и лоюбе бжиж. сиже подобаа ше створити. и шийхь не шставлёти.

ряз. Горе вамь фариссомь. ыко лою те пръдьсъдание на сънмихь и ца лованиа на тръжищихь.

Кто

же ш ва пекынса можеть приложи ти тълеси своемь лакоть единь. ащо оубо ни мала чесо можете. что ш прочинхь печетеса. Смотрите кринь како растять, не троуждаяться ни прадять. гла же вамь глко ни Соло монь вь всеи славъ своен шблачъще

рна. ыко трѣбоуете ихь. Обаче ищате за. цртва биы. и си всѣ приложится ван. Не боися малое стадо, ыко изволи шць вашь, дати вамь црво. Продадите

ко" понё к

рів. имѣниѣ ваша и дадите млѣнна. Створите себѣ влагалища не ветша жща скровище не «скждѣемо на не̂хъ.

— идеже тать не приближаеться ни рыг. тав таить. иде же бо есть скровище ваше. тъ и српе ваше бждеть.

вто̂. вели̂ ш м°.

рыд. Реть. бжджть чрысла ва прыпом сана. и свытилници гораще. и вы пони члокомь. чыжщемь га своего. Когда вызвратится б бракь. да при шедшоу и тлькижвшоу, абие бракь.

рне. те® емоу. Блажени раби ти. жже гъ пр^и шедь шбращеть бдащж. амн гла вамь шко прѣпошшет®са. и посади ть ж. и минжвь послоужить имь. любо вь вторжа. любо вь третижа стра жж придеть. и шбращеть тако. бла

рнг. жени сжть раби ти. Се же вѣдите ыко аще би вѣдѣлъ гнъ храмины. вь кы и чѣо тать придеть. бдѣлъ оубо би и не дал би покопати домоу своего. Вы мо бждѣте готови. ыко вь нь же чѣо не мните. снъ члочь придеть. коч сжб.

Изъ Дечанскаго четвероевангелія.

За ста к.

И понемъ идоша народи мнозий. 🛱 Галилеа и Декаполы. й Ѿ Ерлиа и Ѿ Июдеа и Ѿ оно го полоу Ишрдана, оузрѣвъ же народъ възи де на горж. и бко седе. пристжпиша к не **Ученици** него. й Шврзъ оўста свою оучаше гла. Блажени нищий дхомъ, шко техъ кстъ цартвик йбеной. Блажени плачж щийса. гіко тин оўтьшатса. Блажени кротъций, гако тий наследать землж. Бла жени альчжщии и жежджщий правдъї ради ыко тий насътатса. Блажени мотивий л. гако тий помиловани бжажть. Блажени чистий срцемъ мко ти ба оўзратъ. Блаже ни съмиражщеся імко тий снове би нарекж тьса. Блажени изгънани правды ради гіко тьхъ нстъ пртво нбеной. Блажени нсте кгда поносатса вами. и ижденжтъ въї. и ре кжтъ всекъ зълъ глъ. на въї лъжжин мене ради. Роунтеса и веселитеса. ыко мъзда ваша многа ність на носи. ко вв истаній. Тако бо изгнаша и прркы прыжде васъ. въї ксте соль земи. аще же соль шбоункть. Чи

мъ шсолитса. ни къ чесомоу же бждетъ: - к томоч ни да исъїпана бждеть вънъ. й попи ранма чікы. ка втр : за стіны. Вы нете свь тъ всемоу мирю, не можетъ градъ оукритиса връхоу горы стой. ни въжиханий свётили ка поставликтъ кго подъ спждомъ. нъ на свъщницъ, да свътить всъмъ иже въ хра минь сжтъ, тако да просвътится свътъ вашь предъ чакы. да оўзграть дела ваша добрага и прославать шпа вашего иже исть на носех: не мните ізко прийдъ разорити закона йлі прркъ. не приидохъ разорити нъ исплъни ти. аминъ глж вамъ. до йнде же преидетъ нбо и землы. й гета нідина или чръта. не прѣ идетъ Ѿ закона. донде же всв съї бжджтъ. иже бо разорить кдинж эпповедии сихъ ма лийхъ. и наоучитъ тако члкъг. мъний на р'етса въдотви вжій. й иже створить ѝ на оўчить. ть велий нарется въ цртви ноеньмъ. коч Гіж бо вамъ: за ср. а. Мко аще не избждеть правда ваща паче книжникь и фарисей. не имате вънити въ пртво нбенок. За че а. Слышасте тіко рено бы древныймъ. не оуби ким. иже бо оубинть повынень исть сжав язь же гіж вамь, ыко всёкь гибванса на брата свойго без оума. повышень исть сжав иже бо реть братоу своймоу рака повине нъ ксть сынымищоу. а иже речеть боук. по виненъ ксть гешнь штныный. аще вбо 8 принесеши даръ твои къ флтарю. и тоу пома неши мко брать твой имать нѣчто на та **шстави тоу даръ твой предъ шлтаремъ. и ше** дъ пръвъй съмириса сь братомъ своимъ. то гла пришедъ принеси даръ твой. бжди.....

оўвішеванаса съ сжпъремь своймъ ...... ло шные же кси на пжти съ нимь. да и..... ласть те сжперь сжани, и сжаны та пре(дасть) слоужь. ѝ слоуга та въ темници въврыж(етъ). айнь гаж тебь, не изылеши штжлоу, ло ш ндеже въздаси последний конъдрать. ва па. Слышасте ко рено бы древниить, не прылю би створиши. азъ же гаж вамъ мко въсъкъ иже възырайть на женж съ похотиж. ovже любы створить съ ниж въ сфци своимъ: аще же шко твой десной съблажникть та. нзин й и извръзи Ф себе. оўню бо ти йсть да погыбнетъ каннъ оудъ твойхъ. а не все тело твой вывръжено бждеть въ гейнж. ѝ аще деснаті ржка твога съблажникть та. Осви ж и връзи о себе. Оўнк бо ти й да погыбнеть кдинь обль твойхь. а не все тыо твой ндеть въ гешня, рено же бы иже аще поустить женж свож. да да ни · книгы распоустыным азъ же гаж вамъ ижо всткь поущанай женж свож. развъ сл весе любодъйнайго творить ж прым би дъмти. и женанса шбъгож. прълю би творить. коч чё. Пакън слънцасте мко ре но бы древнымъ. не въ лъжж каънешиса (дасн) же гын клатвы твой. Азъ же глж ва мъ не клатиса Шнждъ, ни нбомъ, іжко прф СТОЛЪ ЕСТЬ БЖИЙ. НИ ЗЕМЛЕЖ. 12КО ПОЛЪНО жий йсть ногама йго. ни Ерапомъ како (гра)дъ нестъ великайто прв. ни главож своеж казынса. тжо не можеши власа канношто (64)ла или чръна створити. бжди же слово (ва)ше. ніже ній ній. ніже ній ній. лихоні бо сей О не примзни кстъ. Пакъї слъїшасте мко рено

бы древнийть. Жко за Жко. и зжбы за зжбы. азъ же гіж вамъ. не противетеса злоу, нъ ащъ ято бдарить та въ десижя ланитж **шорати** но в дроугжж. В котащошмо у сядь приыти с тобож. й ризж твож възати. WHOYETH KMOY I CDAHUK TBOK. I AME XTO пойметь та по силь пъприще едино. йди съ нимъ дъвѣ. коч па. ~ за с6ж. а. Просащошноу в тебе дай, й хотащайго в те бе заати. не Шврати. слъїшасте тіко рено бъй древниймъ, възлюбищи ближныго свойго. й възненавиши врага твойго. азъже гаж вамъ. любите врагъ ваша. бявите казнащава въї, добро творите ненавидащиймь васъ. и млитеса за тво ращаю вамъ напасти. й изгонащаю вы. да бждете снове шпа вашего иже к 9 на ноежъ, ко савние свой свийкть на заым й добрына, й дъждъ дъждънтъ. на праведь ныл. й на неправедыный : - - Аще лю бите любашана вы. кжж мъзж ймате не й мъїтарий ли тоже творать й аще приожне пробед вашу. Тркио ало выше творите. не мънтары ин тожде творать. Бждете оббо съвръщени, коже и шпъ ва нбены съвръшенъ нстъ. коя сж6. за сж6 сырь. Вънемлынте матина ваша не творите предъ чакъг, да не вими бждете ими. Аще ии же то ни иъзъи имате ѿ оца вашегш ижь ксть на нбехь. кгда оўб⊙ твориши ми лостынж. не въстржби предъ собож. гд ко же й оўпокрити творать. въ сънмищехъ й въ стъгнахъ. да прославатса Ѿ чікъ. амі глж вамъ. гако въсприймять мъзж свой :

Тебъже да не чюктъ шюйца твою. что ство рить десница твогі. да бждеть мітынга **TROPE BY TANHE. พ อทิช** ชล เม่นั้ว TBOM BY тайнь, и въздасть тебь ывь, и нгда м° литеса, не бжавте кой обпокрити. Ко любать на съньмишехъ и въ стыгнахъ. на распятныхъ стоемще м°литиса. да ы ватса члкомъ. ами глж вамъ. ижо въспри мять изая свож. Ты же кгла млишиса. въниди въ клеть твож ѝ помлиса шпоч твонмо въ тайнь. й шпъ твой видай та вь тайнь възасть тебь ывь. Молаше же са не лихо глете, ыко и изычници, мнать бо са іжо въ мновів гланин своймъ. оўслыша ни бжджтъ, не побитеса оббо имъ. въстъ бо шіть вашь нбейын ихъже трібочите пръже прошении вашего, тако оубо мин теса вы. Юче ніїв йже йси на нбехъ. да са сети има твой. да прийдеть пртвий твой. да бждеть волы твою ыко на носи ѝ на земи. хльбъ нііь наставшааго дне. дажь намь дне. **СТАВИ НАМЪ ЛІЪГЪЇ НІПА ЕЖО Й МЪІЙ СОСТА** влюнить дажникомъ нійимъ. не выведи нась въ напастъ, нъ избави насъ Ш непри газний. гако твой исть цртвий и сила и сла ва въ въкъ амнъ. ∴ коч см. за не сыропоў. Аще Шпоущанте члкомъ съгръщений ихъ **Шпоустить вамъ** Шпъ вашъ нбеный. аще ли не Шпоущайте члкомъ съгръшений и хъ. ни шпъ вашъ нбены шпоустить вамь съгръшений вашихъ, нгда поститесм, не бждете ыко оупокрити. творать сетоуж ще. просмраждажще лица свом да быша СА ГЛВИЛИ ЧЛКОМЪ ПОСТАЩЕСА, АМНЬ ГЛЖ ВА

мь ыко въсприймять мъзж своя. Тъ же постаса помажи главж свож и лице свой оўмъїн. да не пришиса чікомъ 10 постаса. Нъ ищоу твонмоу вже нсть въ та инь. и wiiь твой вилай та въ тайнь въ здасть тебь вівь. Не скрыванте себь скро вища на земи. идеже чръвъ й тлы тлить идеже татий подъкопаважть и краджть скрывайте же себь скровища на нбёхъ иде же ни чръвъ. ни тлы тлитъ. ѝде же татик не подъкопаважть ни краджтъ. ѝде же бо к сть скровище ваше. тоу и срце ваше. ко ^{4} н ^{2} сыро ^{88} Светилникъ телоу ність шко. аще оббо бжде ть шко твой просто. й все тьло твой свётло бжлеть. аще ли шко твой лжкаво бж деть. и все тело твой тымно бждеть. аще очбо свёть иже въ тебё тма ксть. то тма кольми. никъни же бо рабъ можетъ дъвъ ма гнома работами. йли кдиного възне навитъ. а дроугааго възлюбитъ. или к динааго дръжитса. а и дрољућиъ не ради ти въчнетъ, не можете боу работати и мамонъ. сего ради гаж вамъ. не ицътеса піїє вашей. что мсте или что пинте и тъ ломъ вашимъ въ что иоблечетеса, не диба ли болши кстъ пиша и тело флежда 😷 възрите на птыцы ноеным ыко не съж ть ни жнять ни събирая ть въ житнидя нь шпъ вашь нбеный питысть й. не вы ли паче ихъ лоучъший нсте. хто же W вась пекъіса. можетъ приложити телесы свок мъ лакътъ кдинь. й й одежи что печете см. смотрите цвътца селнаго. како расте ть не троуждантса, ни прадеть глж же

вамъ. Ежо ни Соломонь въ всей славъ сво ей шбивчеса, ізко клинь Ш сихъ. А иже стно зеленой дне сжщей. а сутръ вь пешъ вымътанмон. бъ тако идънть кольми паче васъ маловерни. за по :: Не ппътеса оббо гажще. что миът наи что пинмъ йли чимъ шлежемса, всехь бо сихъ разъїни инпать, въстъ бо шит вашь нбеный ыко требочете сихъ всёхъ ищте же праже правна бий и правь ды его. и син всь приложатся вамъ. ко не. Не пцетесм оўбо вы на оўтрий. оўтрешны бо діть собож печется, довижніть бо дін злоба свогд. пристя по ∴ за см. б. Не скжа ите. да не ссхжени бждете, имь же бо сждо мъ сжите сжаать вамъ. "вь нж же мѣ рж мёрите възмёрится вамъ. что же виши сжчецъ вы шць брата тво кго. а бръ вно еже есть вы фот твоемь не чюещи: или како реши братоу твонмоу. шстави измж сжчецъ изъ wчесе твонго. и се бръ вно въ фит твоймъ. лицемтре изми пръвък бръвно изь шчесе твокго. и тыгда 11 оўзрыши изати сжчець изъ шчесе брата тво кго. Не далите стаго псомъ, ни пометайте бисеръ вашихъ пръдъ свиными. да не попе ржтъ ихъ ногами своими, ѝ обращьшеса растръгнять выї. за че. Просите и дасться вамъ. ищете и обращете. табцете и овръ зжтса вамъ. всекь бо просай принметъ и връзжтьса. ко^ч сж⁶. чті по. Или кто ність W васъ члкъ. оу инго же вы просить снь свои хльба. кда камень пода кмоу. или аще ри

бы просить. нда змиж пода ноу. Аще оу бо вы лжкави сжще. оўміні дапінны быга лаяти чаломъ вашимъ, којми паче шпь. вашъ ижъ несть на носехъ. да блгам проса шиймъ оў него: коч чё. за прпонй. Всь 860 Клико вще хощете да творать вамъ члин. · тако и вы творъте имъ. Се бо исть законы и проци. вынильте жикыныя врати шко пространаю врата, и широкый пжтъ вь водай въ пагоубж. й мно-чи сжтъ въхо даще ими. коль жзкай врата и тескь ны пжтъ въводан въ жизнъ. ѝ мало й жъ несть иже шорътажтъ коч по. за вв. б. Блюдетеса Ш лъживийхъ прркъ. ѝже при ходать к вамь вь шдеждахь швчахъ, вь нж тръ ждоу же сжтъ влъци ѝ вьстръжници ш плодъ ихъ познанте A. Еда иобыных ть Ѿ тръний грозни. или Ѿ рьпий смокви. Тако встко дртво доброй. и плодъ добръ тво рить. а дрёво зло плодъ зълъ творитъ. не можетъ дрѣво зло плода добра творити. ни дрѣво добро плода зла творити. тѣмь же оўбо ш плодъ нхъ познанте й. за ср. В. Не всекъ глан ине ги ги. вынидеть вы пры ствий новно. нъ творай волж ища монго иже исть на нбсехъ. ко^ч втр. и прийсниим. Многли рекатъ мит въ тъ диб. ги ги. не вь тво **к** ли има прочствовахомъ, и твоинь име немъ бъсът изгонихомъ, и твоимъ име немъ силъї многы творѣхомъ, и тогда исповемъ имъ. кого ни коли же зпаж вась: штидете ш мене делажщим безайний коч ср. за сж г. Въсъкъ оубо їже слъїшить словеса мой. и тво ратъ га оупоблж и мжжоу мждроу. иже

съза храминж свож на камени. и сниде дъ жъ й придоша рекьї. ѝ възвенеша ветри. и нападоша на храминж тж. и не падеса. шснована бо бе на камени. й всекъ слы шаи словеса мом си. й не твора йхъ. оўпоблж и мжюу боую. иже створитъ храминж свож на на песце. ѝ сыниде дъжъ. и прийдоша рекі. й възвенеша ветри. и шбразишаса хра мине той и падеса. ѝ бе раздроушений къ велий учело. Й бы кгда сконча Исъ вса словеса сий. дивлыжса народы ш оуче ни кго. бе бо оўча мко власть ймёра й не мко книжници йхь й фарисей.

12 И абый съходащоу е моу сь горы. по немь идоша народы множий. и се прокаженъ пристжпи кланенса но гла. ги аще хощеши може ши ма шчистити, й простеръ ржкж Исть ко сня й гла. хошя фистиса, й абын фисти са Ѿ проказъї, ѝ ре кмоу Исъ, вижъ николи же повъжъ. нъ шедъ покажиса старъйши нь жърьчскоймоу, ѝ принеси дарът иже по вель Мойси вь свыдыний имъ. коч сж6. за не. Пришедъщоу же Исовыї въ Каперънасумъ при СТЖПИ К НЕМОУ СЪТНИКЪ МОЛА Й ГЛА. ГЙ С трокъ мой лежить вь домоу слабень. бъ див стража. гла ноу Исъ азъ пришедъ и сцеля й. Швещавъ сътникъ ре киоу. несмь достойнъ да подъ кровъ мой вынидеши. ть кио реци словомъ и испълъктъ штрокь мой. ибо азъ чакь есьмь подъ властия. имъй подъ собож войны. й рекж семоу иди и идеть. и дроугомоу прийди и приидеть. й рабоу монмоу створи се и створить. слы шавь же Исъ дивиса нмоу, и ре граджщи

имъ по немъ. право гла вамъ, тако не въ Изли толико веръї шбреть. глж бо вамъ **Мко многан** W въстокъ и западъ. прийджть и въздегжть съ Авраамомъ, и Ісакомь и М ковомъ. вь цртви нонтымъ. а снове цртвиа изъгнани бжижть въ тиж кромфинжж. тоу бжиеть плачь й скръжеть эжбомъ. И ре Исъ сътникоу, иди ко же върова, бжан тебь. и исцыв штрокь но вь ть чась. и вь ... съръте и здравъ. ко^ц не. за см⁶. Д. Пришедъ же Исъ вь домь Петровъ. видъ тыщж кго лежещя. Штнкиъ жегомя. и прикосня са липъ на и истави ж игнь, и въставщи слоужеще кму. Позде же бывшю, приве доша к немоу бъсны многы. изгна слово мъ дхъг. и вса недживым испълн. да сбж дется реной Исанивъ прркомъ глящы мъ неджгъ наба приъть. и болезни по несе. оўзрѣвъ же Исъ многь народъ. шкрть себе. повель ити на мнъ полъ. и пристж пи кь немоу единь книжникь и ре емоу. оучителю идж по тебь. гимо же колиждо идеши, гла киоч Исъ, лиси газвинъї имж ть. и птыца носный гиваа, а спь члускы не имать где главы подъклонити. и дру гый же W оученикъ кго ре кмоу. ги повели ми пръжде ити. погрести шпа монго. Исъ же ре нмоу гради по мив. и стави мрътвый, погрести свой мрътвыца.

Изъ Дечанской псалтыри.

го Швъта недостоины. сиж ти мтвж тако ващь грышни прино симъ помоун на. ги помоун. слва. Честно исть пррка твоего трыжь ство. нбо цокви півиль еси. й сь чакы аггаы ликоужть. того мо литвами Хе бе нійь. вь мирь оў строй животь ніїь. да поемь ти аллуп :: Многа пръзмноже ним моихь грёхь бие. к тебь прибъгохь прятам спсеним тръ боуй. посёти неджгоуйщих шка гіньнжа ми діїж. мін спа свое го и ба. подати ми фставлений грѣхомь кже сьдыйхь. кдина пръславнаю : по. ги помл. н. Трьстам трце ве всего мира. по спѣши и направи срце мое. начжти сь разоумомь и конча ти дылы багын. дховний сий книгы. иже сты дхъ оусти Двдо ви Фригиж ихь же и азь покоу шажса проглати, разоумъж

Пойоун ны ги пойоун ны вско

же свое нев'єжьство. припада ж й міл ти сл її тебе помощи призываж. ги Іс Хе оуправи бмь мой. не с глани бстень стжжи ти си. нж с разоум'є глемыхь веселитисл. й приготовитисл на творений д'єломь. иже буж сл или гіл. да добрими д'єлы с сийнь на сждищи. десниж тво ж страны причжстникь бждж. ній вліко біви. да сь дрызнове ниемь выздыхнжвь її сріца й ж зыкомь выспож й гіл ...

Сла . пямь Двявь. яд 🔆 Сжди ги фбидащимь ма : и вызбрани боращимыса сь множ : Прими фражие и щить : вьстани вь помощь мет 🔆 Соўни шржжие и заври прё гонащи ми ма : Рьци дши моей спсени е твое исмь азь : Да постидаться и посраматься и шжщев дшж мож 😷 Да вызврататся выспа и посты датса хотащен мив злай :: Да бять кіко й прахь предь лицемь вътрой :: Аггль гнь стжжаж имь. Бжди пжть йхь тма й пльзокь : Аггль гнь поганья йхь 😯 Вко без оума скришж мив пагоубж съти свож : Вь соуе поносишж дшж мож ::

Ла придеть ему съть жже не свъсть. Й льсть жже скры да шбыметь ж 🔆 И вь съть да выпадеть в на :: Ліпа же мога да вызрау̂ется и гн ∴ Й насладиться и спсени него : Всж кости мож рекжть ги ги кто по добень тебѣ :-Избавлья нища из ржи крышихь его : Ныща и бога ш расхыщажщи кго ∴ Вьсташж на ма свётелие неправедии : Ихь же не въдъахь выпрошахж ма : И вызалаж меть злагі выз добрагі :: Й бешжане лійн моей :: Азь же вынега шни агавие творъ хж ми .: И шблачахса вь врътнще .: И смереахь постонь дійх мож : Млтва могі вь недра могі вьзвративса ::-Пко кь ближнемоў ійко кь братоў нашемоў тако оугажахь : Вко плачь сътоуж тако смеракса :: О мив вызвелишися и сьбрашися : Сьбрашжса на ма рани мо ж и не чоўхь :• Развлишжка и не оумалишжка :: Мжчишж ма и подражашж ма подра жаниемь : Скрежеташж на ма зжбы свойми :: Ги кыгда оўзриши :: Оустрой дійж мож ій злобывыхъ 🔆 И Ѿ львь йночждыж мож ∴ Исповемься тебе ги вы пркви велипеи : И вь людехь таший высхвала та :: Да не пораужть ми са враждоўжщей мив без правдый :

Ненавидащей мене без оума :: Помыважщей шчима :: Вко мив очбо мерно глахж 💠 И на гићвь льсти помышлаахж : Раширишж на ма оуста свога :-Рышж біго же біго же вильсте шчи наши .. Видълъ еси ги не пръмль ... Ги не Фстжин Ф мене : Вьстани ги выйми сжаь мой ... ББ мой гБ на прж мой : Сжди ми по правдѣ моей : Да не пораўжть ми са вразы мой : И да не рекжть вь срдихь свойхь : Баго же баго же дай нашей ... Ни рекать пожрахомь и :: Ла постыдаться и посраматся :: Раўжщеса зломь моймь :. Да иблекжесь вы стоудь и вы срамь ::-Велеричеважще на ма :: Да вызраужтся и вызвеселяться :: Хотащей правдь моей :: Глать вынж да вызвеселится гъ : Хотащей мирь рабоу нго :-И жзыкь мой пооучится правдё тво° к ∴ Весь днь похвалы твож :

Изъ книги поученій Ефрема Сирина

А. Ө. Гильфердинга.

Наказание прьвое.

А зь есть Коремь грышны и неразоу мны слабы и присно внылы, на по двизание дховно. гла вамь подви гнътеса. холюбнага братига. ни же побъжени бывахж всь си. слабости твоего помысла. хошж вамь сказати вызлюбени страхь великь. и трепе ть діїж мож. иже бы ми вь днь единь. мив нечьстивомоу. и неприлежному. Сълъхь единь на мъстъ безьмльвиъ. тись и высонь и помышльхь вь себь ш жити соуетных печьли. мльвж й смжщение и сльзы и пооучъхься вь себъ како житие се ыко сънь мимо ходить, іжко й конь скоро мимо те четь. и како и цвыть оутрыни. и гла хь скрьбж и рыдаж. Како течеть въ кь сь и не вънь. им же нсиы права вани слабостиж вещьми и помы

слы неполобными, сига вы себі по мышльжшоу ми. и вь незакіпж вь звигь шчи на нбо. и быхь абие ко въ Ужасъ, и напале на ма страхь ве лий. И видъхь очима срца моего. ба сь славож съджща, и глаше кь лии мо° и тако, почто добе пръзръда еси сла вж мож. почто дше мене небснаго и сплынь свёта, й живота вызненави ићла еси, жениха бесьмоьтнаго и чи стаго. Почто лійе вызненавильла есн бага паже оўготовахь тебь. почто ате бы мьзжа *) помыслы и дълесы не побными, почто лие не потышиса шорфсти одароужщиса **) вы прише стви моемь, почто дійе не имаши свещі вь вепль хотащи быти. се приде женихь. Изыдъте вь срътениі кмоу сь радостиж. почто дще не Sro това одбании достойна бракоу. по что дше не внидеши вь чрьтогь небе сны сты, почто дше вызненавидъ ла ма есн. благаго, избавльшаго жи 4 воть твой 🛱 съмрьти. азь дий съмрьти выкоусихь тебе деле. да невестж наре кж та себь. азь дше себ невъстж сьдъла х та іжо црь. азь дійе тебе ради чікь бы хота избавити Ѿ тла, азь лійе паче вь сёхь лёль мой, почьтохь животь твой и вызнесохы та. Азъ чрытогь нонь вго товахь ти. и аггли слоужити предь тобо ж вь чрь то да в. азь бготовахь ти нашестви в

^{*)} мьзжда вм. ми чоужда.

^{**)} вм. радоужщиса.

съ радостви. ты же лійе вызвенавиль жениха, сыпёшаго вы ады тебе ради, вы зненавитьта еси жениха ибскаго, и блгам его неизрееннам. вто ббо мобай паче мене. дажщомоу животь всемь игрдиень. Йли кто оубо илтивь паче мене. і спсажщомоу всж тварь шелро тами, которы Шпь любить сна паче не которы шіь даеть животь ізко же азь ыко шставила ма еси лібе тыпа, я вы злюбила еси тоуждам и прыскам. и оу бойкся братве бойзниж великож и по разоунівь фина гіы страшных. н ищевиж немощи велии оубогахса. ѝ Ужа сохься и ищезохь ш страха и ш стоуда великаго. и помышлъж стоудь поноше ний. И глахь придете горы покрынте ма **шкааннаго и гръшнаго и нечьстиваго. и вы** энесь гла мой и плакахьса. и пръклонь главж мож долоу стыдаса. Н плакавса тако самь себь рыхь. Почто азь ис чрыва мтре мож родихса, да гибваж га, стааго н блаяго и мардаяго. изврыжень быхь йс чрвва зачжтиемь. ѝ вынь выспитаний тывесное створихь. и шврьжень бы нбсны в багати. Обаче плачжса и припадохь и по млихся сь рыданиемь. и немощих сопа моего вызпихь, плачемь, глахь тако. **<u> кслыши вако плачь мой.</u>** ѝ прими габы мо лебный. жже приносить грышны стыда дльготрьпе мітиве й щедры. не створи по вствь атломь моймь, ни помтия прогивваний моего. иже нечьствовахъ прогивахь ржкж твож. Й абие дароун

ми врѣма мало. да шбржшж покамине віко. трыпить бо блготь твомі, множі цеж юность мож. Й многам безаконим момі на старость да стрыпить мірдие твое. Шметание. прогнъвание. бечъ

- стие. азь самь дльготрыпыливе. сьвым клитвой твоей, ей же са кла гла. (жи)ва азь гла не хошж сь мрыти грашникоу. и нечыстивоу. нж паче сптиса емоу б всв грахь. ыже сыдылаль есть. О прычисте клальса еси шедротами, не хота сьмрьти грешникоу. Ущедри гре шника заклинажіна та вліко ці цъсти. оущедри прости, не помъ ноуй безочьствие клжтвы моеж. свіды срії члікай самь віси. которых бользий дши дрьзижхь прыдь тобож рещи си. Вижь Хе исто чникь сльзь. скроушение срца. и ры даний. да не придеть нив повель ние страшное, и вызметь мене сжща готова *) стыдащаса. нь па че да блготь твога дарочеть ми врема мало. камтиса сь тыща ниемь. можеть бо блготь тво ы много мярде, призрыти на грышника плачжицасм, всько **Й** ДШИ. Приходаща вь покад ние́. Ѿ всѣкого беза™ниы е́же сь
- двихь. Услыши блгы сты гла й ве пль рыданию моего, иже нив дль готрыпить ижо блгы и створь пло

^{*) =} не готова.

дь добрь показниемь и помънж всегда. Ако влечеть ма на жи внь да спсень бждж. егда же помъ нж днь ть и чъ. вь нь же бъ быль стра хо ть. вь незавиж божса и плачж са сь вызыханиемь, и по маль па кы забждж вса выкоупт. мление и сльзы и страхь. и врема дайное ми щедротами. чесо ради оубо прихо дать ми си. тжготы и небрежение н забжаж. И бжаж вь незаапж бестоу день ѝ безьстрашень, не смфрень. гнѣвливь. ѝ не имѣж прѣдь шчима ни страха. ни сжда хотащаго быти еда не праведень гв. да не бжде ть. аще хощеть Одати ин по дъ ломь монмь, вам са між бголю бци. млитеса за ма кь боу. сего ради повъдахь быв шага ми. га ко да вьяможете получити ми лость бжиж, сь вами аще хошете можеть помощи грешникоу.

— Шпоустити безаконим и грѣхы. к тебѣ припажщимь. ибо самь е си скровище матынь твоихь. мое моу маломоу житию извѣсть да ровати. и шбогати*) ищжщимь покамине сь всѣцѣмь смѣрениемь срфа. Тѣм же вако сты мани ти са. бечисаь номоу твоемоу чаколюбию вси чавца. подажь намь покамнию врѣма. и шпоущение грѣховь. мко да порабо таем ти чистомь срфемь. вса дни

^{*)} обратити.

живота нійего. да спобимса бгоди
вше тебів, дівесьі блітыми дойти.
вічны твой покой, йже оўготоваль
есн всімь стым сн. по вса роды бго
жышимь тн. мітвами вічцж впіж
й присно діві Марижі й всё стхь твой
хь мко побаеть тн. наказанню слов. Б.
Слава тебів бе слава тебів, й па
кы рекж слава тебів, хвалимы
прівызносимы ві вікы, хвалити
дльжни есмы вызлюбени ва вынж.
спобившаго на Хівомь мірмомь, и
збавившимся вріменнаго й тли
маго житим, хощж же послоужити словеси.

- ния же баготь просвъти мон сьмы сль. глати же хошж не мждрыми словесы. азь бо чакь есмь гржбы гръщень, землъ и пепель, и хоу жей всъхь. нь и паче мждростиж глемь. не въмь бо есть оўдобно паче же неймащимь мира сего философия. тъм же побаеть наро чи*) слово подагати. по блаженомо аплоу, а́ще ре не свъ гласу силы. и бжаж глашомоу варварь. ні гла ѝ кь мев акы варварь. може до вно слово добрѣ диващихса вѣрож. без гранатичьскы рыторил прети **). Бівень вы подажи всемь, и просве шаж когожо на ползж. гако паче мож въры паче исть. недооўмеж нь пишеть врёма мльчати. ѝ вре

^{*) =} нарочито.

^{**) =} безъ граматиким и риториким првпрвти.

ма глати. кый оубо Швёть принесе мь. вь днь сжаны не помогше. еди ко мошно бъще, мжчими Ѿ искоу шений. паче вь врема се. тако жае и стражажщимь, зломь оучени **кмь**: и безакон номь свътомь нбо крывопинца лывь. истинны — врагь пръзышаж не пръстаж. не блюджинхса зало, не плети члечь скът снъсти, колико бо съвъсте вь злюбени, по фшестви земны вещей пакы невещестьвными стрыми по прань. колико по шобъщани брате. твой Остжиникь сылыла. И того и браза странны створи. тъм же полба еть не оукланътиса, нь брать братоу ла помогаеть. ѝ тыше створи та ли ывола съти. Мы же ремь по аплоу. не кіко доводни кісмы себі помы слити что. нь довольство бжий тако оўдовли работати кмоу, не достой номь сжщемь. вамь же дасть гъ прі емпинь слово, ыко блазъй земи сьврышение многоплодовито. вызда ти праведны плодь Хоу боу спсоу на шемоу. ыко томоу слава в вкы ами:

Наказаниё. словш. гі.

Й ш врёмени не прёнемагай, и вь тво похотёние, выожить врагь шбра зь безь врёмене, шко да не трыпа брать гладнаго похотёний бё

жить пыприще, ты же вызлюбене юко кь боу тышжса **бгодити** трыпі айлоу глащоу, аще можеши свобо ль быти, паче пообает ти, вызри ж° на прывых роды, и вижь ко вси стий. дльготрыпьный ради и лю бве. оўлоучишж фбатованны й ты трын. Утышимся оубо сами по вса дії в. іжо да наслібдинцы обращемса емоу вь пртвин ной в мь. Не прывъе ли патринір хь Иніко вь • х • э в Рахилиж ради. Лаваноу Соуръниноу, вы ноши мразь, и вы лни знои лневны такоже Исси Фь прѣкрасны, не лѣть ли не ло волно работа вь земи тоужен. ыко же пишеть. бъ Имсифь ль ті па сы сы своей. Й пакы бъ Ишсифь лё · л. егда ста прв Фара шномь, такоже и Мойси Уголни — КЬ ГНЬ · M. ЛЕ СЫ ВЬСЕЛИСА ВЬ ЗЕМА Малигински и снове Избви . й. лъ выниж вь зема обътований такоже и Даниль оугодникь сь трыми Фро кы прътрыпьшж скрыбь. и поношениена земи чюжей, тъй же и ти спени бывше, мы же ни мала не пострадавыше не можемь трыпъти, невърствий ради. трыпъник оудалантся ш нас. сем бо пе чали самьса иси вь даль. ыко вь плёнении нде. дажь себь инодоушин и моужайся и ко вѣбиь.

скадане ифа вгф.

апа. ѝ еванглиста. (о) вторвив пришествит ХВ ыко хощеть прити на земла. Ги бяви wee. По вызнесени га нашего Ис Ха. азъ вышедши ми на горж Фаворскж. на нен же показа на мь Гь. прчтое свок бятво. не могжшин мь намь вызирати, падохомь ниць на зе мли. и вышедшоу ми на мъсто то. эръхь с чима свойма на нбо, и ржцѣ свои вьзавы м° лежса боу, и режь ги споби ма раба твоего быти. и Услыши гла мой й научи ма W пришестви тво киъ. кгла хощеши прити на земла, что хощеть бы ти. спре и луна и звъзън. кгла хощеть прити на земла. что хотать бы времена та. веле бо тако послушания мене раба твонго. и створи ХЬ · Z · ДНИ МЛАСА. И ПОСЕМЬ ВЬСЖЫТИ МА ШОЛ кь свётель. й постави ма врьху горы пред дицемь нойымь, слышахь глсь глшь ми вьзри рабе гнь. Иф. й вьзрывь и видыхь нбо **Шврьсто.** исхожваще из 8тре нось, вын ароматна и бложхание вийний свётлости мног . . зъло, паче слипа свътлък, и пакы слыша гла глщь ми вьзри праведны Йша. вьзрывь шчи ма свойма. и видъхь книгы лежжит равь ны шко сь мирь. тылыца йхь. а долгота ихь. к

го же 8мь члых не смыслить, имжила 3 пе чати, й ръхь ги услыши гла раба твойго и Ж крый ми что ёсть писано вь книгахъ тё и слышахь гла глщь ин. слышый праведны и Йша. сыж книгы жже видиши тоу сжть писана ідже и поси и на земли, й вь безтнахь w всекои вещи члечстей. и рехь кога хота ть быти ги. и что хотать принести време на та. й слышахь гла глщь ми слыши праве — дны Йwa. хошеть быти връмсна та. шбилий мн° го пшениж, и вина, ыже изо бъщо и не имать по томъ. дондеже придять времена та. тога кла сь пшеницж родить. и матица лознаю родить. тиса ща грозновь. й грезно поустить сь мфр вина. й придоущей льто. не фбращеть палицы всеж земла, ни съ къбель пшеницж, ни с мъ ру вина. й пакы рыхь азь Йша. ги а потомь чт хощеши створити. й слышахь гла глщь ин. слыши праведный Йша. тыча навится анти хрть. Шжченый вь тиж кром'ешнам. й пакън ръхъ ги Шкрый ми како йсть. слыша хь гла глщь ми. слышый праведный Йwa. власы главы ёго фстри тко й стрёлы. Фк° десное тако й дныница высходащим на забтрим. а дроугой мко медница. Уста емоу шко лакъ. зоуби киоу пади. пръсти кмоу тако сърпи. стопа ногоу жто тако В ю пади. а на лицы его пишетса антихри. до нось вызнесетсм. й до ада сходить. тво ра льжаю привидению. й тога сьтворж нбо. медено. да ни росы поустить на зе млю. ни вътри вызвъжть. на лице всей зе мла. й скрыю облакы вь прейсподни зе мли. й пакый ръхъ ги колико лъ хошеши ство

рити на лицы всеж земла й слышахъ гла глиь ми слыши праведный Йwa · г. лъ бять времена та. й створа т. ле. пко т. ми. a · F· MUA. MKO · F· Hê. ä · F· Hê. MKO · F· AHA. а . г. ча. кіко . г. чрыты. й ре прркь Дідь. пръстоль йго на земли повръже. Умалиль кси дни й времена ко. Облигль кси. ств — домь. й тог^ла посла. Йлию й **Нё**поха. на шбли чениє єго. ыко льжа соуща, й прыльстника, то га убанть із. на жрытывницьки, ізко же ре пр рокь Двдь, тога вьзложить на шлтарь твой телець, й пакы ръхь ги й потомь что хощеши створити. й слышахь гла гли мн. слыши пра велный Йша. тогла скончантсм. всъка вещь члвчска, й не бжлеть члвка живжшаго по всый земли. й пакы рѣ ги. а потомь что хощеши створити, й слышахь гла глш ми. слышы праведный Йша тогла пошлоу В англа. й вь страбита вь рога швив. лежжща на шблацв. йзыджть йзноутрь удоу нось. й выстржби та Михаиль й Гавриль, вь рога та, жко же пръ же ре прро Двдь. гла тржбы рожаны вслы шжть Ѿ концж вьселенъіж. й Ѿ гла того по трасетса всь земль, како же исть рено, пръ же подь гамь птичемь. всека тварь выста неть. й тог а выскоснеть всека плыты члычьска. Ш конець до конца вселеныж. й пакы рыхь ти вмерший W Адама .д° того дне. й живжшай вь адь бо выка шного. а дроузий близь кончины. **Умерша**. коупль ли выскрноуть. й слышахь гла глиь ми. слыший пра велный Йша. всь вещь члвчьска вь • л • л в вьскрнжть. й пакы р вхь

мжжскый поль й женскы. Уме рший й Уний. а дроузий млади й выскрнжть. й слышахь гла гла щь ми. слыший праведний Йwa тако бо чыла на лоччыщи дроч га дроугъг. но сать выскоупе — по клинъи образомь, тако же й высконие боудеть, тоу бо на плавости и чьрности, ни му рина ни различна лицоу. нж вси кдинемь ш бразомь станжть, й вси ёдиньмь вызрастомь. й выпрошний боудочть, всека плать члвчь ска. ыко же ре пръже выскрник. ни женать са ни посагажть. нж сочть ійко англи бий. й пакъй рехь ги. а вь врема то познати ли дроугь дроуга. йли брать брата. йли Шпь чж до свок. йли мтери. йли от познати нившнек житик. йли дьмь. йли двьръг. йли виноград. й слышахь гла гли ми. слыши праведны Йша. ыко же ре праведный Дель, поменжкь перть исмь члыкъ, а трава днь иго, шко цвъть сильный. тако й цвъть. гако ахь пройдеть вь немь. й нь боудеть й нь по знакть к томоу мѣста свокго. й вь ввратат са вь земла свож. вь ть днь. й пакы ръхь ги. а потомь что хошеши створити. й слыщахь гла глщ ми слы ши праведный Йwa. тога пошлю а нглы на ліце всеж земла. й вь славъ чтно . . . . . й чтный стый крь сть. й сщеных книгы. вызнесоуть са на шблаптав. выси англи мой й поклонатса честномоу кртоу. на нем же ржцѣ свой прострох. й встка пльть члечска, ыко

же рече апль Павель, коупно высхытимся на шблапахь. вы сратение гне. й тыга й зыдоуть вси локавий.

— йже вь безна йже на земли, йлеже къжо ихь на лици всеж земла. и прилъпилиса кнази своки антихри вызнесется на шблацьхь прыдъ ма. й пакый рахь ги а помь что хощеши створити. й слышахь гла глш ми. слыший праведный Йша тога пошлю англы мож. на лице всеж земла й згорить всв земль. й згорить. м.ще. саже нь. й. ё. сьть. й згорать горы великых й ни зь паджть. й скроушахтса й бжджть гако й пра хь. й згорить всько дрьво, ш конець вселеный. й згорить всекь скоть. й всекь гадъ пльзаи по земли. й всь пръсмънкайщиса по земли й вська птица паращи перната. й по томь не бждеть движжщись по земли ничто же. нж починть все недвижимо. й паный рахь ги. а по томь что хощеши створити. слышахь гла глщ ми. слыши праведный Йwa. тогча Шпеча тажтса і страны высточным. йзыджть ~~й~~ вътрий, велиций й вызвъжть на лице всеж вселеныя. й развыкть всык скврыня. й в съкь прахь 🛱 земла. й бждеть гако й снъгь. и бждеть земль інко й хартині. не ймащи на се бъ скврьны. ни горы ни хльма ни камений. нж бждеть лице земльнок ш выстока слица по запа да. гако трапеза бъла. й разгоритса . . . . земнок. й вызыпикть земут. Кы мит гла щи двож ёсмь пры тобож ги. й нь грыха на мив. нако же рече прркь Двдь. Скропиши ма wсофомь, wчинжса й 8мынии ма паче свъ га бобласа. пакый рече прро Двдь. всека дь

брѣ наплынитьса. горы й хльми смѣратса й ш того спсеник бжик. й пакы рыхь ги а по то мь что хошеть быти. й слышахъ глась глш ми слыши праведный Йшане, тога шчистится — вська земль 🛱 грьха. Аспльнитса земль бай жханий понеже хошж снити на на. тога сните ть с нбсь великый честны коть. сь тисмща ми англь йдоуще пръди. й вь слъдь йго й ко же праже рече рахь. тога бытса знамени к сна чавчскаго с нось и сь славою и сь силою многою, тога Узрить неправедии дълате ле. сь слоугами свойми. й выскрегьчють вель ми зоубы, и вси нечти демони. имоутса бъ гоу в тога невидимою силою, дръжими б8 дочть. и немощи имочть бъжати. й выскре гчоуть зоубы свойми гаще. антихристоу. гле ёсть сила твой сотоно, какь ны прельсти. ла Шпалохомь славы Биж. юже ймфхомь Ш него. й се градеть сждити намь й всекой веща чабчекой, на с изтъ намь, й пошлет нъ въ тъ мж кромешнжьй, й пакы рехь ги а потомь что хощеши створити. й слышахь гла глиь ми. слыши праведный Йwa. тогла пошлю ань Глы мой Ш нбсь й вызыпнють гласомь велико мь. слыши земль й крыписа глеть гь. к те бѣ нисхож. й услышить гла англа того ѿ конець до конца вселеныж. й тога полвигнж тса вса силы англекыж. Ж конець нось до конець. Й двигижться вси чини англыстий й ш архангль многошчитыхь. й бжиеть гово рь великь, вой ибнъихь, й подвигнятся • запонь нбсныхь. и бждеть страхь великь й ужась. вь всёхь англёхь, тога разтержть са носа. В выстока слица и до запада. и сни

джть на земла множьство англь бес числа испльнится лице земной, вой носныхь, то гла разлератся скровища носнай, й снесеть са честной кандило, й все бложханий, й вышний вышний все бложханий, й снесжть, й вси прыминож пойджть, тмы тиами, англь архнгль, пожще с. с. с. кси.

ть савашть. йспльнь нбо й земла славы твож. тог^ла сни джть сь силож й сь славова. мног^о ж. й тог^ла поклонат ми са. всё ко лёна нбсна й земнаю й вь прёйспо

дий. й тога. Станеть ибо тыше. й снижть вы си на земла. йже на кръ. й кже на земли всъка вещь члвчска. й всекь дхъ лжкавый сь анти христомь станжть нази. й шбрѣменени прѣх множ. й пакы рёхь ги. да что хотать быти нбса ійко кдина. останжть слице й лочна й звізлы. тога слышахь гла глш ми. вьзри праведны $\ddot{\mathbf{H}}$ $\mathbf{w}$ $\ddot{\mathbf{a}}$. $\ddot{\mathbf{n}}$ вызравь $\ddot{\mathbf{n}}$ видахь. $\ddot{\mathbf{a}}$ гнець $\ddot{\mathbf{n}}$ $\ddot{\mathbf{n}}$ рогы $\ddot{\mathbf{n}}$ ма ща. й ре ми кга повела снести книгы. гаже ви диши положать книгы пры инож. й река кто разгнеть книгы сиж. й рекжт ми все множь ство англь мойхь, да выдадатся книгы сиж агньцоу семоу. й повела агньцоу да разгнё книгы. кгла разгнетса .а печать спаджть звъзлы. Ѿ конець до конца вселеныж. кгла Ѿ врызжтся в печать скрыктся лочна й к то моу не бждеть ж. нга шврыжтса г печат затворится свъть сличный. й к томоу не бждеть нго. нга шврыжтся · д. печати. расыплются нбса и бждеть акрь Шпоуще нь. ійко же рё айль Павель. дёла ржкоу твок ю сжть носа, та погыбнять, ты же пребыва

нши в вкы. нга шврыжтся · е печати. ра зверетса земяв. и шкрыжтса соудища кгва **ШВРЬЗЖТСА • 5.** Печати. йсакнеть пж чина морскага. нгда Шврьзетса • х печа. **Жкрыктса адь.** й рахь ги котории прыва к выпрошени бжджть. й приати хотать сждь, й слышахь гла гли ми, дей нечисти сь антихристомь. й тога повелю имъ йти вь тиж кромфшнања. Иде же скрежеть зж - бомь, кіко же пріже ріхь, сявь првим йзгнани бжджть. вь ть мж кромбшнака. й пакъг ръхь ги где ксть тиа кромѣшнаю. и коннь мёстё н. й слышахь гла гла шь ми. слыши праведны Йша. едма же може те моуже живий. Л. 16. й дойдеть дна. йде же ксть тиа кром'вшнага. гако же рече пррокъ Дыь. пожреть и земль. й покрыйваль кж. й пакый рехь гл. которий жзыкь хощеть вь прошень быти. й слышахь гла гли ии. слы шый праведны Йwa. выпрошений боудоу ть. Ж Адама жзыци. Шин Елини йже втро въроващи вь звъзды й вь слице. й вь лоуни. й воды йже вь креси, стоую втроу скврь ниша. й не въроваши въ стиж тройци. о па и сна и стго дха, тога пошлю вь адь, ико же ре прр Дыдь. вызврататся грышницы вь аль. й вси забыважще ба. й пакы рече. ійко же шваа вь аль положени сять смь рть пасеть ы. й пакый рёхь ги. по томь что хощеши створити. й слышахь глась гліць ми. слыши праведны Йша. тога вь прошений бжажть родь Евренскый. йже мко злодем на древе пригвоз^дишж. Н па

кы выпросивь рёхь. да вь котороу моукоу **Шгнаний** боудоуть. гако ти тебф тако сьтвориша. й слышахь гла гли ми. слы ший праведный Йша. ти послани бжджть вь пръйсподнъті, тіко же рече пророкь. вызваща й не Услыша йхь. къ гоу и не спе ихь, и пакын айы Павель рече, безаконь ни сьтвориша. и безаконно осоужени бжджть. й пакын рёхь ги. а принише честнок кошеник. й пакы выпрошени боудочть. й слышахь гла глш ми. слы — ши праведны Йwa. тог а выпрошени боу ть родь кртиннскы. прикмше крщеник что. тога повельникмь монмь, придж англи избе ржть праведникы Ф грышникь, й станжть вси пра ведницы ш деснжьа мене. й просвътатса ыко й слипе, тако же видиши звъзлы, ибсныта всъ кли нде сочть. нж свъть равень не вмать, но сать вь нихь шви свётлы, шви темний, тако же й вь праведницёхь. й вь грёшницёхь. праведь ницы просветатся ыко й светилницы. а гре шницы помрачятся. й пакын рёхь ги. вси ли христилие вь кдинж ижкж пойджть. при и па триырси. й еппи й кнази. бати й обози. й оуслы шахь гла глш ин. слыши праведны Й ша. ыко же рече прро Лвдь, трыпаник убогыхь не погыб неть до конца. а йже и патримрськь й и прих. й ш кназехь и ш попьхь, творащихь злага вси погнани боудоуть вь тиж. ыко скоть. й вьсала чьтьса. гако младенцы й разделатса грешни цы на мжкы. Шви вь штнынжы рыкж. Швий вь чрывь небсыпажщий, швий вь . х. Усты кла дазе. на ты мжкы разаблатса грбшницы й рѣхь ги праведницы где са хотать Удворити.

слышахь глась гліц ми. слыши праведный Йша. Шкрынтса рай. й бждеть всв земль ракмь. й бпразнатся скровища носнаю й сни деть все блюбханик. й бжджть праведницы на лицы всеж земла сь англы крупно мко же рече дхъ стый прркомь Двдомь. праведни ци наслёдать земла. и выслатса на ны. и па кы рёхь ги. колико исть число англь. й рода члёчска. вси ли равни сжть. й слышахь гла гліц ми. слыши праведный Йша. идино исть число англь. толико исть рода члёча. мко же рече прро Двдь. постави пръдёль члёв комь. по числоу англь бий.

— и рѣхь гй а по томь что хощеши створити. како хошеть быти мирь шиь. Шкрый ми всь. й слышахь гла гли ми. слыши праведны Йшане. тога не бждеть бо льзний ни вьзлыханий, нъ пама ш зль. нь браненавидьний. нь непра вды, нई грьдений, не печали жите йскож, нъ бользний родителемь. ш чживи свойхь, на любве, ш зла ть ни о сребрь. на помышлений неприкізнина, нѣ диківола, нѣ годище мь. ни врѣме^имь числа. нь всег^иа днъ. нс. и вся вь канно стадо бжажть. Мко же преже ре нинк швиж и мамь гаже не соу ть Ж двора сего. й то ми подобанть привести. н' слышить гла мой. н' бж деть кдино стадо. й кдино пастырь. слышахь гла гли ин. Уже все слыша ль кси праведный Йwa. си предажь върнымь члекомь. а невърнымь да не расиплеши бисера можго пръд свини

ми. да не обратившеса поперять но гами своими. и по томь же снесе ма. облакъ и постави ма на горъ Фа ворстън. блжень же исть домь йже дь ржить книгы сиж. ижо рече. любай ма й словеса мом любить. гоу нашемоу Йсоу Хоу. сла й чьсть й покланъние объ и сноу й стомоу дхоу й ныть й прй:

УКАЗАТЕЛИ.

І. УКАЗАТЕЛЬ ПРЕДМЕТНЫЙ. *)

Апостольскія дівнія и посланія: книга чтеній изъ нихъ: — Мануйловская XIII в.: 47, 199—201, 321—323, — Охридская XII в.: 75, 269—300, 306—311, 316—317, 326—327, — Сліпченская XII в.: 401, 301—330. — Синодальная Русскаго письма 1220 г. 328—330.

Болонская псалтырь: 40, 126, 202—206, 241—243, 353—380. Бычкова А. Ө. рукописи:— часть Супрасльской рукописи. 36, 225—240, — Сказаніе Іоанна Богослова о второмъ пришествін Христовъ: 185, 406—416.

Вязи буквъ въ ПГ. 68.

Гадальныя приписки въ псалмамъ въ ДП. 144.

^{*)} Въ этомъ Указателъ и въ слъдующихъ за нимъ сокращенно приведены ссылки на памятники въ такомъ видъ: БП = Болонская псалтырь, ДП = Дечанская псантырь. $\Pi \mathbf{Y} = \Pi$ ечанское четвероевангеліе, $\Gamma = \mathbf{C}$ лова Γ ригорія **Наз**іанзина XI в., Е-Евгоніевская псалтырь XI в., ЕЛ-Евангельскіе листы XIII в., ЕС-Ефрема Сирина поученія, ЕУ = Евангельскіе дисты Ундольскаго XII - XIII в., ЖУ=Журавинской уставъ, ЗТ=Зографскій трифологій, ЗЧ=Зографское четвероевангеліе, И=Изборникъ 1073 г., ЛГ=Листокъ минейный Григоровича, МА **—Манунловская книга апостольскихъ чтеній, МЛ**—Македонскій листокъ, НЛ— Новгородскіе евангельскіе листы, НП=Норовскій псалтырь, НС=Норовскіе листы стихираря, О=Остромирово евангеліе, ОА=Охридская книга апостольскихъ чтеній, $\Pi\Gamma = \Pi$ аремейникъ Григоровича, $\Pi E = \Pi$ ражскіе евангельскіе листы, П.Д.—Паремейникъ Лобкова, ПП — Погодинская псалтырь, ПС — Парижскій стихарарь, СА=Слепченская книга апостольских чтеній, СК=Саввина книга, СП = Слуцкая пеалтырь, СР = Супраслыская рукопись, СС = Савастыяновскій сборникъ, СЧ=Станатовское четвероевангеліе, ТГ=Тріодь Григоровича, УЛ= Евангельскіе листы Ундольскаго XI в., ХЛ=Хиландарскіе листы поученій Кирилла Јерусалинскаго, ХЧ=Хиландарское четвероевангеліе.

Гильфердинга А. О. рукописи: Евангельскіе листи, Ефрема Сирмна. Поученія, Дечанскія рукописи псалтыри и Четвероевангелія.

Глагодическія письмена въ БП. 49, 152, въ ОА. 75, 153, 272—273. Григорія Назіанзина XIII словъ въ Русскомъ спискъ XI в. 181—183. Григоровича В. И. рукописи: Минея, Минейный дистокъ, Охридская книга Апостольскихъ чтеній, Паремейникъ, часть Сленченской книги Апостольскихъ чтеній, Тріодь, Хиландарскіе листки поуче-

ній Кирилла Іерусалимскаго.

Дечанскія рукописи А. О. Гильфердинга:—Псалтырь, Четвероевангеліе. Евангеліе: внига чтеній изъ четырехъ евангелистовъ: — Саввина внига XI в. 5, 1—154, 166—173, — Новгородскіе листы XI в. 2, 25, 166—173, — Листки Ундольскаго XI в. 3, 43, 194—196, — Листы Болгарскіе XIII в.: 45, 197—198, — Пражскіе листы XIII в.: 73, 223—224, — Туровскіе листы Русскаго письма XI в. 168—172, — Остромирово евангеліе: 176—179, 166—173, — Глаголическое Ватиканское: 28—29, 30—31, 32, 114—115, 124—125, 147, 149—150, 151, 152, 153, 166—173, 194—196. См. Четвероевангеліе.

Епифанія Книрскаго слово о погребенін телесе г. н. Інсуса Христа въ СР. 30.

Ефрема Сирина внига поученій въ спискѣ XIII—XIV в. 146, 398—405. Жеравинскій уставъ: 70, 214—220.

Житія: — сс. Василія и Капитона, СР. 27, — Григорія папи СР. 28, — с. Евфросиніи. СС. 71, — с. Исакія Далматскаго. СР. 28, — с. Іоанна молчаливаго. СР. 29, — Іоанна и Симеона юродиваго. СС. 71, — Іоанна постника. СС. 71, — Павла препростаго. СР. 28, — Симеона юродиваго. СС. 220—222, — с. Өеодоры. СС. 71. Си. Сказанія. Заклинаніе отъ ужаленія змён въ НП. 60.

Записи въ книгахъ: въ БП. 49, 127—128, 222, — въ ОА. 75, — въ ТГ. 117, — въ ЗТ. 120, — въ ХЧ. 124, — въ ПЕ. 223—224, въ ПЛ. 224, — въ ХЧ. 350.

Зографскія рукописи: Трифологій, Четвероевангеліе.

Изборникъ 1073 г. 179-181.

Іоан на Богослова Сказаніе о второмъ примествів Христов'є: анокрифъ, Вычковская руконись XIV в. 185, 406—416.

Іоанна Златоустаго слова: въ СР. 29—31, изъ нихъ слово отъ свазанія евангельскаго на утріе по пятцѣ: 174—181, — въ СС. 71.

Іоанно-екзарховское предисловіе въ спискѣ XI в. 3, 39, 192—194. Календарныя замѣтки: — СК. 9—14, СР. 27—29, УЛ. 43, 195—196,

- MГ. 62, - ЛГ. 65, - HC. 66, - CC. 71-72, - ОА. 76-95,

— CA. 101—112, — 3T. 121, — ДЧ. 137—140. См. ниже особо Календарный указатель.

Кирилла Герусалимского поученія огласительныя въсп. XI в. 2. 37. 177-191, - Синодальной рукописи Русскаго письма XII в. 187-191.

Константина философа и брата его Менодія Память и Похвала въ СС. 71, -- Служба имъ въ МГ. 62, - воспоминание о немъ въ канонъ отцемъ въ ТГ. 117.

Крюки пъвческіе въ ЗТ. 346.

Лабиринты въ НП. 60.

Лобкова Паремейникъ 70, 218—219, 224.

Македонскій листовъ Іоанно-евзарховскаго предисловія: 3, 39. 192-194.

Менодій, брать Константина философа: 62, 71, 117, — служба ему: 211-212.

Минея служебная: рукопись Григоровича XII—XIII в. 62, 211—212 — Минейный листокъ его же XIII в. 65, 213—214.

Новгородскіе листы Евангельских чтеній: 2, 25, 166—173.

Норова А. С. рукописи: Псалтырь, листы изъ Стихираря.

Откровеніе Авраама, апокрифическая книга, въ СС. 71.

Паремейникъ: — рукопись Григоровича XII—XIII в.: 68, 216—218, 261—268,— рукопись Лобкова XIII—XIV в. 70, 218—219, 224.

Парижскій стихирарь: 68, 215-216.

Пахомія глави въ СС. 71.

Петръ св. Болгарскій: служба ему въ ЗТ. 121.

Погодинская псалтирь: 52, 203-206, 207-210, 241, 244-260.

Пражскіе листы Евангельскихъ чтеній: 73, 223-224.

Порфирія (Успенскаго) ен. рукописи и свідінія о нихъ: Зографскій трифологій, Зографское четвероевангеліе, Хиландарское четвероевангеліе.

Псалтырь: — Болонскій списовъ XII в.: 40, 126, 202—206, 241—243, 353 — 380, — Дечанскій XIV в. 143, 394—397, — Норовскій XIII B.: 60, 211, — Horogeneria XII B.: 52, 203-206, 207-210. 241, 244—260, — Слуцкій XI в.: 3, 21, 155—165; — списки Русскаго письма XI в.: — Имп. публ. библіотеки. 155, 162—163, 165, — Евгеніевскій 183—184, Чудовскій 172—175.

Саввина кинга: 5, 1-154, 166-173.

Сборники житій и поученій: — Супрасльская рукопись XI в. 2, 27,174 — 186, 225—240; — Севастыновскій XIV в. 71, 220—222.

Сказанія о мученіяхъ сс. Александра, Анина, Артемія, Василиска, До-

метія, Иринея, Іоны и Варахисія, Конона, Кондрата, Павла и Уліаны, Піона пресвитера, Савина, Терентія, Африкана и Помпія, Трофима и Евкарпіона, Фаласія, Феодора, Константина, Калиста и Васоя въ СР. 27—31, с. Уліаніи въ СС. 71, Извлеченіе изъ Сказанія о мученії св. Кондрата по СР. и по Русскому списку XI в.: 182—186, — изъ СР. о мученія св. Иринея: 225—227, — о мученій сс. Іоны и Варахисія: 228—240.

Слова: Григорія Назіанзина: 181, Епифаніи Кипрскаго: 30, Іоанна Златоустаго: 29—31, 71, 174—181, Фотія патріарха: 29; — о св. Герасим'я по жен'я обр'ятшейся съ сыномъ въ СС. 71.

Службы: сс. Власію, вм. Георгію, Іеремін, Іоанну Крестителю, Кириллу Словенскому и Менодію, въ МГ. 62.

Слуцкая псалтырь: 3, 21, 155-165.

Сличенскій апостоль: 101, 301-330.

Стаматовское четвероевангеліе: 48, 201-202.

Стихирарь: Норовскіе листы XII—XIII в.: 66, 214—215, — Парижскій: 67, 215—216.

Стихиры: св. Евдокіи, с. Іакову Зеведеову, с. Конону вертоградарю, с. Мартиніану, с. Өеодору Сикеоту: въ МГ. 62; на успеніе пресв. Богородицы въ ЛГ, 213—214; нов. л'ету въ ПС. 215.

Супраслыская рукопись XI в.: 2, 27, 174—186, 225—240.

Трифологій: Зографская рукопись XII—XIII в. 120, 344—347.

Тріодь: рукопись Григоровича XII—XIII в. 117, 331—343.

Туровскіе листы евангелія, Русскаго письма XI в. 168—172.

Ундольскаго В. М. рукописи: Евангельскія листы XI в., Евангельскія листы XII—XIII в.

Уставъ церковный: Жеравинская рукопись XIII в. 70, 214—220. Фотія патріарха Слово на вербинцу въ СР. 29.

Хиландарскія рукописи: Поученія Кирилла Герусалинскаго, Четвероевангеліе.

Четвероевангеліе: Дечанскій синсовъ XIII—XIV в. 137, 384—393, — Зографскій: 123, 348—349. — Ундольскаго XII — XIII в.: 135, 381, 383. — Стаматовскій: 48, 201—202, — Хиландарскій: 124, 350—351.

Часы вел. пятка въ ТГ. 331.

II. УКАЗАТЕЛЬ МЪСТЪ СВ. ПИСАНІЯ.*)

```
Me. I: 1-25: -112 of, =0. 246.
  Быт: І: 1-13: - 216, 853.
                                               II: 1-2: -117 = 0.251.
      -: 24-31: - 217.
      II: 1-3: - 218.
                                               -: 13-23: -119 = 0.252 \text{ of.}
                                              III: 1-6: -121 = 0. 244.
      -: 4-19: -262.
        -: 20—25, III: 1—20: — 265.
                                              IV: 1-11: -124 \text{ o6.} = 0.261.
    VIII: 4-6: - 219.
                                               -: 12-17: -125 \text{ od.} = 0.262.
                                               -: 18-23: -10 = 0.60.
Hcx. XV: 1-20: - 244.
                                               -: 25: -101 \text{ od., ctp. } 384. = 0.
Второз: XXXII: 1—43: — 246.
                                               V: 1-12: -101 \text{ od.} = 0.211 \text{ od.}
                                              -: 1-48: - cтр. 384-387=0.211
1 Up. II: 1-10: - 250.
                                                        of., 212 of., 228 of., 58.
                                              -: 42-48: -8 = 0.58.
VI: 1-13: -49 o6. = 0.122.
  IIc: I: 1-6: -207, 211, 353.
      II: 1-12: -208, 355.
                                              VI: 1-18: crp. 201 = 0. 122.
      IX: 1-34: - 357.
                                              -: 1-34: - \text{ctp.}337-390=0.122,
XXXIV: 1-34: -395.
      L: 1-21: - 363.
                                              -; 14-21: - 50 of. = 0. 123.
    LVI: 1-12: - 364.
                                               -: 22-34: - 11 = 0. 61 of.
   LXV: 1-20: - 365.
                                              VII: 1-8: -9 \text{ od.} = 0.59 \text{ od.}
LXXIII: 1-23: - 867.
                                              —: 1—29: — стр. 390—392= 0. 59
LXXIX: 1-20: - 868.
LXXXVII: 1-6: - 202.
                                               -: 5-13: -12 \text{ od.} = 0.63 \text{ od.}
  XCVI: 1-12: - 241.
                                               -: 14-23: -12 = 0.63.
   CIII: 1—11: — 203.
                                                -: 28 - 34: -14 = 0.65.
 CXVIII: — 155, 369.
                                            VIII: 1-22: - crp. 392-393=0. 61
Прит: III: 1-18: - 263.
                                              IX: 1: -14 of. =0. 66.
       -: 19-34: - 267.
                                               -: 1 - 8: 15 = 0.66 of.
                                               -: 9-18: -18 \text{ of.} = 0.64 \text{ of.}
  Mc. II: 11-21: - 261.
                                               -: 18-26: -14 \text{ od.} = 0.66.
      III: 1-14: - 264.
                                                -: 27 - 35: -16 = 0.68.
   XXVI: 9-19: - 254.
                                               X: 1-8: -110 \text{ od.} = 0.239 \text{ od.}
       L: 4-11: - 335.
                                               -: 82-40: -8 \text{ of.} = 0.58 \text{ of.}
      LII: 18-15, LIII: 1-12, LIV: 1:
                                               -: 37-42: -15 \text{ of.} = 0.67 \text{ of.}
                                  - 338.
                                              XI: 9-15: -126 = 0.267.
 Дан: III: 25—56, 57—88: — 256, 258.
                                               -: 27-30: -112 = 0.244.06.
                                               -: 30-37: -16 \text{ od.} = 0.68 \text{ od.}
                                            XIII: 29-48:-crp. 192 = 0. 224. o6.
XIII: 45-54: -108 = 0. 227.
XIV: 14-22: -17 o6. = 0. 69 o6.
  IOH: II: 3-10: - 255.
ABBAK: III: 1-19: - 252.
                                               -: 22-84: -18 \text{ od.} = 0.71.
```

Saxap: XI: 10-13: - 322.

XV: 21-28: -44 = 0.114

211 об.

61 of.

об., 63.

o6., 230 o6., 60 o6.

^{*)} Ссылки на Саввину книгу сдёланы по листамъ подлининка (1-129), означенымъ въ печати на поляхъ; ссылки на другіе памятнике — по печатнымъ страницамъ. Буква О означаетъ Остромирово Евангеліе.

```
-: 32-39: - 18 = 0. 70 of.
  XVII: 14-22: -20 = 0.73.
     -: 24-27: -19 = 0.72.
  XVIII: 1-4: -19 of =0. 72 of.
     -: 10-20: -7 = 0.55 of.
     -: 23-35: -21 \text{ of.} = 0.75.
   XIX: 3-12: -20 of. =0.73 of.
     -: 16-26: -22 = 0.76 \text{ of.}
      -: 27 - 30: -9 = 0.59.
   XX: 1-10: -126 = 0.267 \text{ of.}
      -: 29-34: -22 \text{ od.} = 0.76.
   XXI: 1-17: -61 \text{ od.} = 0.140.
      -: 83-42: -24 = 0.78 \text{ of.}
 XXII: 15-22: -23 of. =0. 77.
     -: 35-46: -25 = 0.82 \text{ of.}
 XXIV: 3-35: -64 = 0. 143 of.
    -: 10-13: -25 = 0.82 \text{ of.}
   -: 26-35: crp. 170 = 0.143.
-: 34-32: -25 o6. = 0.83.
    -: 36-37: - стр. 172 = 0.146 об.
    -: 36-51: -66 \text{ od.} = 0.146 \text{ od.}
 XXV: 1-13: -67 \text{ od.} = 0.148.
    -: 14-40: -68 \text{ od.} = 0.14.
     -: 31-40: -69 \text{ od.} = 0.150.
 XXIV: 2-20: -70 = 0.155.
    -:6:-69 \text{ od.}=0.152 \text{ od.}
    -: 21 - 39: -72 = 0.158.
    -: 40 - 75: -73 = 0, 160.
      -: 57 - 75: -89 \text{ od.} = 0.179.
XXVII: 1: -105 = 0.219.
    -: 1-3:-76, 93=0. 163, 196.
    -:8-32:-93 об., стр.322=O.184 об.
      -: 33—54: — 96 of. O. 189.
XXVIII: 1-20: -99 = 0.202 \text{ of.}
 Mp. I: 1-8: -121 of. =0. 255.
     -: 9-11: -123 \text{ od.} = 0.259 \text{ od.}
     -: 85-44: -53 = 0.129.
     II: 1-12: -53 of. =0. 129 of.
    -: 14-17: -57 = 0.131.
      -: 23-28: -51 \text{ od.} = 0.127.
    III: 1-5: -52 = 0. 128 of.
     V: 24-35: -111 \text{ of.} = 0. 243.
     -: 34—34: — стр. 197 — О. 243.
   VII: 31-37: -54 \text{ od.} = 0.132.
  VIII: 27-31: -55 of. =0.134 of. -: 34-38: -55 = 0.131 of.
    IX: 1:-55 \text{ o6.} = 0.132.
     -: 17-31: -56 = 0.133.
     X: 32-45: -58 = 0.135.187 of.
     Х: 45: — стр. 165=0. 136.
   XV: 61-32: -95 \text{ od.} = 0.187 \text{ od.}
   XV: 16-41: - crp. 336. = 0. 187
                           об. 17, 194.
\mathbf{J}_{\mathbf{y}\mathbf{K}}. I: 32-38: -127=0. 270.
    -: 39-49.: 56: -101 = 0.216.
    — 47—55: стр. 259. = 0. 217,
      - 68—79: стр. 259.
    II: 1-20: -114 of. =0. 249 of.
    -: 21:-115 os. = 256.
```

```
-: 22-40: -115 \text{ od.} = 0.264.
    -: 20-22: -120 = 0.256.
      -: 40-52: -120 = 0.256 \text{ of.}
   III: 1-18: 122 = 0. 257 of.
   IV: 16-22: -100 of, =0.211.
     -: 24-27: -128 \text{ of.} = 0.265 \text{ of.}
    V: 18-26: -26 = 0.90 \text{ of}
   VI: 17-23: -109 \text{ od.} = 0.232 \text{ od.}
     -: 31-35: -26 \text{ od.} = 0.91 \text{ od.}
  VII: 1-10: -27 \text{ od.} = 0.95 \text{ od.}
     -: 42-50: -107 = 0.223.
  VIII: 6-15: -27 = 0.94.
    -: 16-11: -29 \text{ of.} = 0.97 \text{ of.}
    -: 27-39: -34 \text{ o6.} = 0.98.
    -: 41-56: 30 - O. 100 of.
   IX: 1-6: -31 = 0.99 \text{ od.}
    -: 9: -107 \text{ od.} = 0.224.
    -: 37-43: -33 = 0.102.
    -: 57-63: -34 \text{ od.} = 0.103 \text{ od.}
    X: 16-21: -107 = 0.231 \text{ of.}
    -: 19-21: -35 \text{ od.} = 0.104 \text{ od.}
    -: 25-37: -33 \text{ od.} = 0.102 \text{ od.}
    -: 38-42: -103 = 0.217.
   XI: 2-13: -128 = 0.275.
    -: 5-13: -44 \text{ od.} = 0.116 \text{ od.}
    -: 27-28: -103 \text{ of.} = 0.217 \text{ of.}
    —: 29—41: — стр. 381.
  XII: 16-21: -35 = 0.104.
    -: 25-40: - стр. 382. O. 106.
     -: 32-40: -36 \text{ od.} = 0.106.
 XIII: 10-17: -36 = 0.105.
    -: 19-29: -38 = 0.107 \text{ of.}
 XIV: 1-11: -38 \text{ of.} = 0.109 \text{ of.}
     -: 16-24: -37 \text{ od.} = 0.107.
  XV: 11-32: -45 \text{ od.} = 0.117.
 XVI: 10-15: -41 \text{ od.} = 0.111 \text{ od.}
    -: 19-31: -28 \text{ o6.} = 0.96 \text{ o6.}
 XVII: 3-10: 42 = 0.112 \text{ of.}
    -: 12-19: -39 = 0.109.
XVIII: 2-8: -42 \text{ o6.} = 0.114.
    -: 9-14: -43 = 0.116.
     -: 8-27: -40 \text{ o6.} = 0.110 \text{ o6.}
   XX: 46-47: -43 \text{ od.} = 0.115 \text{ od.}
 XXI: 1-4: -43 \text{ od.} = 0.115 \text{ od.}
    -: 8-9: 47 = 0.119 \text{ of.}
    -: 25-27. 33-87: 47 \text{ o6.} = 0.120.
    -: 12-19: -107 \text{ od.} = 0.224.
XXII: 43-44: -73 \text{ od.} = 0.160.
    —: 66—71: — стр. 340.
XXIII: 1-49: ctp. 3\overline{42}. = 0. 191.
    -: 32-40: -98 = 0.191.
 Io. I: 1-17: -197 = 0. 2.
    -: 29-34: - 124 = 0. 260 об.
     -: 43-51: -52 \text{ o6.} = 0.128.
   III: 13-17: -104 = 0.218 of.
   VII: 37-52: -6 = 0.54.
  VIII: 12: -6 \text{ od.} = 0.55.
    X: 9-16: -102 \text{ o6.} = 0.213 \text{ o6.}
   XI: 1-16: -165 = 0.136 \text{ of.}
```

```
-: 1-45: -59 = 0.136 of.
                                             VI: 3-14: - 297.
  XII: 1-18: -63 = 0. 141 of.
                                             VII: 1—13: — 328.
    -: 25-36: 104 = 0.218 \text{ of. } 266.
 XIII: 1-3: -76 \text{ o6.} = 0.153 \text{ o6.}
                                        1 Kop: I: 18-31, II: 1-2: - 295.
    -: 2-17: -77 = 0.155 \text{ of.}
                                             II: 6-9: - 336.
    -: 3-17: -71 = 0.157.
                                             V: 6-8: - 296.
      -: 31 - 38: 77 = 0.184.
                                            XI: 23-32: - 293.
 XIV: 1-31: -69 = 0.165.
                                            XII: 7-11: - 300.
    -: 1-21: -1 = 0.46.
                                             -: 27-31, XIII: 1-8: - 299.
    -: 27 - 31: -2 \text{ od.} = 0.48.
  XV: 1-7: -8 = 0.48 \text{ of.}
                                        Галат: ІІІ: 13—14: — 297.
    -: 1-27: 80 = 0.162.
                                               V: 22-26, VI: 1-2: -200, 282,
 XVI: 1-88: -82 \text{ od.} = 0.170 \text{ od.}
                                                   322.
                                               VI: 14—18: — 822.
    -: 2: - 3 of. = 0. 49.
     -: 23-33: -4 = 0.51.
 XVII: 1-13: -1 of. =0. 47.
                                          Ефес: I: 16-23: — 283,
                                                V: 1-7: - 326.
    -: 1-26: -85 = 0.173 \text{ of.}
                                               -: 8-19: -277, 310.
    -: 18-26: -4 \text{ od.} = 0.52.
XVIII: 1: -87 = 0.176.
    -: 1-28: -88 = 0.176 \text{ of.}
                                               VI: 10-17: - 282.
     -: 28-40: -91 = 0.181.
 XIX: 1-16: -92 = 0.183.
                                        Филип: IV: 4—9: — 293.
    -: 6-20: -105 \text{ od.} = 0.219 \text{ od.}
                                        Kozoc: I: 12-28: - 283.
    -: 25-35: -106 = 0, 220 \text{ of.}
                                              III: 12—16: — 327.
    -: 25-27: -127 \text{ of.} = 0.272.
 XXI: 1-14: - \text{ ctp. } 350. = 0.209.
                                        1 Тимое: V: 1—10: — 318.
    -: 4-13: -129 = 0.209.
                                                -: 11-21: - 819.
   -: 14-25: -5 = 0.53.
                                                -: 22-25, VI: 1-11: - 820.
-: 24-25, VI: 1-11: - 199.
    -: 15-23; -  ctp. 348. = 0.53.
    -: 24-25: 127 \text{ od.} = 0.272.
                                                VI: 17-21: - 199, 321.
Дѣян. II: 1—11: — 276.
     VI: 8-15. VII: 1-5, 47-59: -301. II Tumoe: I: 1-2, 8-18: - 321.
                                                -: 1-9: -200.
    VIII: 5-17: - 803.
     -: 18--25: -- 304.
      -: 26-39: - 306.
                                         Евр. І: 1—12: — 284.
                                              -: 10-14, II: 1-3: 287.
      —: 40, IX: 1—19: — 268, 306.
                                              II: 11-18: - 840.
     IX: 19-31: - 308.
                                             III: 12-14: - 287.
       — 32—42: — 309.
                                             IV: 14-16, V: 1-6: - 288.
    XVI: 16-34: - 270.
                                              VI: 9—12: 289.
   XVII: 1—7: — 272.
                                              -: 13-20: - 290.
      —: 19—28: — 273.
                                            VIII: 1-6: - 300.
  XVIII: 22-28: - 274.
                                               -: 7-13: - 323.
   XIX: 1-8: - 275.
                                             IX: 8-10, 15-28: - 328.
    XX: 7-12: - 276.
                                                -: 11—14: — 291.
Pana: I: 1-7, 13-17: - 811.
                                              X: 1-18: 324.
                                              -: 19-31: - 290.
      -: 7-12: -315.
                                              —: 31—39: — 325.
      -: 18-27: 312.
                                              -: 32-38: - 288.
      —: 28—32, II: 1—9: — 813.
                                            XI: 8, 11—16: — 326.

—: 24—26, 32—40: — 286.

—: 83—40, XII: 1—2: — 278, 317.

XII: 28—29, XIII: 1—8: — 292.
      II: 10—16: — 280.
      —: 14—29: — 314.
     III: 19-26: - 279.
       -: 28, IV: 1-8: - 280.
      \nabla: 1-10: -281.
```

III. УКАЗАТЕЛЬ КАЛЕНДАРНЫЙ. *)

- скимерь 1. прп. Симеона столпника. ОА. 76, СА. 101. м. Ановлы и Амона, ОА. 76. СА.101. мм. 40 женъ постницъ. ОА. 76, СА. 101. с. *Агаеовлін. СА. 101. п. Інсуса Навина. ОА. 76, СА. 101. начатовъ индикту и новому лёту. ОА. 76. *память вел. пожара въ Константинополё СА. 101.
  - 2. м. *Аненма, СК. 9. м. Маманта. ОА. 76, СА. 101. с. Іоанна пост. СА. 101. прп. *Өеоктиста. ДЧ.
  - 3. м. Анеима. ОА. 76, СА. 101.
  - 4. м. Авида и Ерміонін. ОА. 76. пр. Монсея. ОА. 76. мм. Вавиды и отроковъ. СА. 101.
  - мм. Сарвила, Вевен (—Өнвен) и Өнфанла. ОА. 76. пр. Захарін. СА. 101.
  - 6. *Священіе Богородицы. СК. 9, СА. 101.— м. Евдоксія ОА. 76, СА. 101. м. *Харитона. ОА. 76.
  - 7. м. Созонта. ОА. 76, СА. 101. *Евисихія. *Севиріана. *Харитоніи. ОА. 76.
  - 8. Рождество пресв. Богородицы. СК. 9, ОА. 76, СА. 101.
  - 9. пр. Іоакима и Анны. СК. 9, ОА. 76, СА. 101.
  - 10. Повлоненіе вресту. СК. 9, СА. 101. бл. *Өеодоры. СС. 71. м. *Северіана. ОА. 77. с. Варипсава. ОА. 77. мм. Митродоры. Нимфодоры. СА. 101.
  - 11. Повлоненіе вресту. СК. 9. м. Өеодоры. ОА. 77, СА. 101.
    - 12. Повлоненіе вресту. СК. 9. м. Автонома. ОА. 77, СА. 101. м. Корнута, ОА. 77, СА. 101.
    - 13. Повлоненіе вресту. СК. 9. м. *Снисона Іерус. ОА. 77. м. *Кипріана. СА. 102.
    - 14. Воздвижение. СК. 9, ОА. 77, СА. 102.
    - вм. *Евфимін. К. 9, м. Нивиты. ОА. 77, СА. 102. *сс. отецъ 6-го всел. собора. ОА. 77. м. *Симеона Іерус. ОА. 77.
    - 16. вм. Евфимін. ОА. 77, СА. 102.

^{*)} Первыя числа указаній относятся къ Вводнымъ статьямъ; ссыми на ДЧ (Дечанское четвероевангеліе) бевъ страницы относятся къ твиъ показаніямъ, которыя не отмъчены во Вводныхъ статьяхъ. Звъздочка (*) означаетъ показанія, не нанаходящіяся въ Кіевскомъ полномъ мъсяцословъ, над. 1868 г.

- 17. с. *Харадампія. СК. 70, ОА. 77. с. *Пантелеона. ОА. 77. мм. Віры, Любви и Надежды. СА. 102.
- *м. Өеодоры. ОА. 77, СА. 102.—м. *Списона Іерус. ОА. 77,
   СА. 102.—с. *Кесаря. (?) ОА. 77. с. *Януарія и *Сосія. ДЧ.
- с. *Інсуса Навина. ОА. 77, СА. 102. м. Трофима. 77. и Доримедонта. ОА. 77. с. Савватія ОА. 77. с. *Іакова брата Господня. СА. 102.
- м. Евстаеія. СК. 90, ОА. 78, СА. 102. мм. Өеописта и Өеопистів. СА. 102.
- 21. м. Исаака еп. ОА. 78. м. *Сниеона Герус. ОА. 78. м. *Мины. ОА. 78.
- 22. мм. *Приска (?), *Мартіана (?). и *Николая ОА. 78. см. Фоки еп. ОА. 78. с. *Богородицы Хрисопольской. ОА. 78.
- *Новое лѣто. СК. 10. ОА. 78. зачатіе Іоанна крестителя. СК. 10, ОА. 78. см.
- 24. nm. Oerju. CR. 10, OA. 78, CA. 102.
- 25. с. *Романа СК. 10, ОА. 78, СА. 102. прп. Евфросинін. СС. 71, ОА. 78. м. Пафнутів. ОА. 78. *Еξентін. ОА. 78.
- 26. Преставленіе Іоанна Богослова. СК. 10, ОА. 78, СА. 102.
- 27. м. Калистрата. ОА. 78. м. Енихарін. ОА. 78. *Аридинін=Рипсимін (?) ОА. 78. *Гайяны. ОА. 78.
- 28. мм. *Калантинскихъ: *Алфея, *Александра, *Зосими, *Дородія (?). ОА. 78. прп. Харитона. ОА. 78, СА. 102. м. Калистрата. СА. 102. сс. *Іосифа и Трофима. ДЧ. 137.
- 29. мм. *Трофима и *Доримедонта. ОА 78.
- 30. см. *Григорія Армен. СК. 10, ОА. 79. мм. *Мардорія (Мигдонія?), *Доронтія (Горгонія?) и*Кострата (Стратилата?) ОА. 79.
- овтаврь 1. Ананін. СК. 10, СА. 102. м. Доминна. ОА. 79. прп. Романа. пастопадъ. ОА. 79. *м. Ареем. ОА. 79. с. *Іоанна крестителя. ОА. 79.
  - СА. 102. 2. с. Кипріана и м. Іустины. ОА. 79. СА. 102.
    - 3. см. Діонисія Ареопагита. СК. 10, ОА. 79, СА. 102.
    - 4. мм. *Дометія н *Діогена. ОА. 79. пресв. Богородицы. ОА. 79. см. Іероеея. СА. 102. см. Петра. СА. 102.
    - 5. м. *Иранды. OA. 79. м. Манелхен. CA. 102.
    - 6. a. OOMH. CK. 10, OA. 79, CA. 102.
    - 7. mm. Cepris H Banxa. OA. 79, CA. 102.
    - 8. прп. Пелагін. ОА. 79, СА. 102.
    - 9. прав. Авраама и Лота. ОА. 79. сс. *Анны п *Елисаветы. ОА. 79. а. Іакова Алфеова. СА. 102.
    - 10. мм. Евлампія и Евлампів. ОА. 79, СА. 102, м. *Авенсими.
       ОА. 79. с. *Васелія чудотворца. ОА. 79.
    - 11. сс. патр. *Невтарія, *Арсава, *Аттива и *Сисинія. ОА. 79, СА. 103. м. Зинавди. ОА. 79, СА. 103.

- 12. мм. Тараха, Прова и Андроника. ОА. 80, СА. 103. м. *Оомены (Домники?). ОА. 80.
- 13. мм. Папилы и Карпа. ОА. 80, СА. 103.
- 14. мм. Назарія, Гервасія, Протасія и Келсія. ОА. 80, СА. 103.
- 15. м. Лукіана. ОА. 80, СА. 103.
- 16. м. Лонгина. ОА. 80, СА. 103.
- 17. *священіе пресв. Богородицы въ мъстъ Ран. ОА. 80. арх. *Гаврінла. ОА. 80. мм. Леонтія, Доментія н *Терентія. ОА. 80. *actike мчць Ридоры и Неофить». СА. 103.
- 18. а. е. Луки. СК. 10, ОА. 80, СА. 103.
- м. *Мнасона. еп. ОА. 80. пр. Іондя. СА. 103. с. *Іоанна Рыдьскаго. ЗЧ. 123. ДЧ. 137.
- 20. м. Артемія. ОА. 80, СА. 103. м. Арсевія (Аверкія?) ОА. 80. *пам. явльшагося агнца. ОА. 80. прп. *Андрея Крнт. СА. 103.
- 21. прп. Иларіона. СК. 10, ОА. 80. СА. 103. м. *Корнилія. ОА. 80.
- 22. прп. *Иларіона. ОА. 80. равноан. Аверкія. ОА. 80, СА. 103. м. Ираклія. ОА. 80. *Іапова брата Господня. ОА. 80.
- 23. м. *Оеодора (Оеодотін?) ОА. 81. мм. *семи отровъ Ефес. ОА. 81. с. *Захарін. ОА. 81. с. Іакова брата Господия. СА. 103.
- 24. м. Ареем. ОА. 81, СА. 103. с. *Глигорів. ОА. 81. с. *Прокла патр. ОА. 81. с. *Папа (?). ОА. 81.
- 25. мм. Маркіана и Мартирія. ОА. 81 = нотарей. СА. 103.
- 26. вм. Димитрія. СК. 10, ОА. 81, СА. 103. *память о вел. землетрясенін. СА. 103.
- 27. м. Нестора. СК. 10, СА. 103. м. Капетолины. СК. 10, ОА. 81. с. *Артемидора. СА. 103.
- 28. м. Діомида. ОА. 81. *«Пасуди Ровансу и Тропонсу». ОА. 81. мм. Терентія, Неонили и чадъ. СА. 103.
- 29. аа. *Петра н Павла. ОА. 81. с. *Іоанна Врестителя. ОА. 81. с. *Стефана. ОА. 81. с. *Варнавы. ОА. 81. с. *Трофима. ОА. 81. с. *Дороеема. ОА. 81. с. *Домента. ОА. 81. с. м. Анастасія. СА. 103. прп. Авраамія. СА. 103.
- 30. мм. *Ираклія и Епимаха. ОА. 81. с. *Германа. ОА. 81. м. Зяновін. СА. 103.
- 31. Маркіана еп. Сиракузскаго и м. *Епимаха. ДЧ.
- ноаврь. 1. cc. Козьми и Даміана. СК. 11, ОА. 81, СА. 103.
- =гроудень. 2. мм. Акиндина, Пигасія и др. ОА. 81, СА. 103.
  - ж. Акепсина. ОА. 81, СА. 103. Айеаки и Іосифа. СА. 103.
     *Іоанна (Іоаниккія?). ОА. 81. с. *Перпетун. ОА. 81. с. *Динторини. ОА. 81.
  - 4, *священіе храма пресв. Богородици «викоуроу» (въ Кісвъ?).

- ОА. 82. м. *Оеодотів. ОА. 82. мм. Никандра и Ерися. СА. 103. прп. *Іоанникія вел. СА. 103.
- 5. с. *Доминиа. ОА. 82. прп. Галактіона и Епистими. СА. 103.
- 6. с. Павла исповедника. ОА. 82, СА. 103.
- 7. мм. Мелитинскихъ. ОА. 82, СА. 103.
- 8. арх. Миханла и Гаврінла. СК. 11, ОА. 82, СА. 104.
- 9. *пресв. Богородицы въ мёстё Ран. ОА. 82. с. *Христофора. СА. 104. м. *Порфирія. СА. 104.
- 10. сс. *Тимоеея, *Ареемона, *Калеопін. ОА. 82. *Өеодора (Өеодосія?) царя. ОА. 82. с. *Іоанна милостиваго. СА. 104.
- 11. м. Мины. УЛ. 195, ОА. 82, СА. 104. м. Виктора. ОА. 82, СА. 104. с. Викентія. ОА. 82, СА. 104.
- 12. м. Аванасія. ОА. 82, СА. 104. м. *Стефана. ОА. 82. с. Іоанна милостивато. ОА. 82.
- 13. с. Іоапна Златоустаго. СК. 11. УЛ. 195. ОА. 82. СА. 104.
- 14. а. Филиппа. СК. 11, УЛ. 195, ОА. 82, СА. 104. с. *Оомы патр. ОА. 82. д. Іустиніана. ОА. 82.
- 15. мм. Гурія, Самоны и Авива. УЛ. 195, ОА. 83, СА. 104.
- 16. а. е. Матеея. СК. 11, УЛ. 195, ОА. 104.
- 17. с. Григорія чудотворца. СК. 11, УЛ. 195, ОА. 83, СА. 104.
- 18. мм. Платона н Романа. У.Л. 195, ОА. 83, СА. 104. м. Закхел. ОА. 83. м. Алфея. ОА. 83.
- 19. а. *Павла. ОА. 83. м. *Стефана и *Іакова брата Гдіня. ОА. 83, СА.104. мм. *Аненма, *Оалелея, *Христофора и *Ефимін. ОА. 83.
- 20. прп. *Максиміана. УЛ. 43. 195, ОА. 83. сс. патр. Провла, (Максима), *Аватолія, Геннадія. ОА. 83, СА. 104.
- Введеніе Богородицы въ храмъ. СК. 11. УЛ. 195. ОА. 83.
   СА. 104. с. Іуліянін. ОА. 83.
- 22. прн. *Агапія. ОА. 83. м. Кикилін. ОА. 83. а. Филимона. СА. 104.
- 23. м. *Ефиміана ОА. 83. с. Амфилохія. СА. 104. с. *Миропіи. ОА. 83. с. *Климента. ОА. 83.
- 24. с. *Прокопія. ОА. 83. с. *Григорія Акраг. СА. 104.
- 25. м. Климента. СК. 11, УЛ. 196, ОА. 83, СА. 104. см. Петра Алекс. ОА. 83. вм. *Екатерины. ОА. 83.
- 26. *Священіе церкви с. Георгія въ Кіевѣ. ОА. 83. вм. *Екатеривы. ОА. 83. прп. Алепія. СА. 104.
- 27. м. Іакова Перс. УЛ. 43. 196, ОА. 84, СА. 104.

103

28. мм. *Струмицкихъ: *Тимоеся *Камасія, *Евсевія, *Өсодора, Петра. ОА. 84. прп. Стефана новаго. СА. 104.

- *Освященіе церкви мм. Сергія и Вакха. ОА. 84. м. Парамова. СА. 104.
- 30. а. Андрея первозваннаго. У.І. 196, ОА. 84, СА. 104.
- декльерь. = 1. прр. Наума. УЛ. 43, 196, СА. 104. с. *Өеодора. с. *Тута в стоудены. ОА. 84. *Лохитрофона и *Кандата. ОА. 84.
  - СА. 101. 2. *Священіе церкви с. Пантеленмона и Товія. ОА. 84, пр. Аввакума. СА. 104.
    - 3. сс. *Козьмы и *Даміапо. ОА. 84. с. *Сисинія. ОА. 84. пр. Софонія. СА. 104.
    - вм. Варвары. СК. 11, УЛ. 196, ОА. 84. СА. 104. м. *Меропін. ОА. 84. с. *Іоанна Крестителя. ОА. 84. с. Іудіанін. УЛ. 196, ОА. 84.
    - 5. п. Савви. СК. 11, ОА. 84, СА. 105. с. Аверкія. ОА. 84.
    - . 6. ст. Николая. СК. 11, ОА. 84, СА. 105.
    - 7. мм. *Приска, *Мартіана и *Николая. ОА. 84. с. *Савина. ОА. 84. с. Амвросія. ОА. 84, СА. 105.
    - 8. с. *Софронія. ОА. 84. с. *Константія. ОА. 84. ири. *Агапія (Патація?). СА. 105.
    - 9. Зачатіе с. Авны. ОА. 85, СА. 105.
    - м. *Евлалін. ОА. 85. ар. *Гаврінла. ОА. 85. мм. Мины, Ермогена и Евграфа. ОА. 85, СА. 105. с. *Туеанла. ОА. 85. с. *Стефана. *Константинъ. ОА. 85.
    - 11. мм. Анеалы и Акепсія. ОА. 85. с. *Терентія. ОА. 85. с. *Амаса. ОА. 85. прп. Данінла столиника. СА. 105.
    - 12. с. Спиридона. ОА. 85. с. *Данінда столиника. ОА. 85.
    - 13. м. Евстратія. СК. 11, ОА. 85, СА. 105. мм. *Авксентія,* Евгенія, *Ореста и *Мардарія. ОА. 85.
    - 14. мм. Өнрса, Левкія. ОА. 85. мм. Филимона, Аполлона, *Леонтія. ОА. 85.
    - 15. см. Елевеерія. ОА. 85, СА. 105. м. *Аматроны. ОА. 85. с. *Сусанны. ОА. 85.
    - 16. мм. *Прова н *Иларія. ОА. 85. пр. *Анацін (?) и *Амоса. ОА. 85. пр. Аггея. СА. 105. мм. *Модеста, *Вакха н *Иларія. ОА. 85.
    - 17. *Освященіе церкви пресв. Богородицы въ Халкопратін. ОА. 86. сс. трехъ отрокъ, Анавін, Азарін и Мисаніла и пр. Давінла. ОА. 86, СА. 105. м. *Прова. ОА. 86.
    - 18. мм. *Фови и *Ермона. ОА. 86. с. *Мовія. СА., 105. *Священіе цервви с. Богородицы въ Халкопратіи. СА. 105.
    - 19. м. *Евтихія. ОА. 86. м. Вонифатія. ОА. 86, СА. 105.
    - 20. cm. Mreatia Boronocua. OA. 86, CA. 105.

- 21. *Внесеніе с. Богородицы. СК. 11. м. Іудіанів. СС. 71, ОА. 86. СА. 105. м. *Еввіота. ОА. 86.
- 22. BM. AHACTACIN. CK. 11, OA. 86, CA. 105.
- 23. се. мученнковъ Критскихъ. ОА. 86, СА. 105. с. *Платона еп. ОА. 86. *Обновление вел. церкви Софійской. СА. 105.
- 24. Навечеріе Рождества г. н. Інсуса Христа. ОА. 86, СА. 105,
- 25. Рождество сп. н. г. Інсуса Христа. СК. 12, ОА. 86.
- 26. Наутріе Рождества Христова. СК. 12. Соборъ пресв. Богородицы. ОА. 86, СА. 106.
- 27. пм. Стефана. СК. 12. ОА. 86. СА. 106.
- 28. пр. *Оеодора еп. СК. 12, ОА. 86. прп. *Маркелла. СА. 106.
- 29. мм. Младенцевъ. СК. 12, ОА. 86, СА. 106.
- 30. м. Анисін Солунской. ОА. 86.
- 31. прп. *Зотива. ОА. 87, СА. 106. с. *Спльвестра папы. ОА. 87.
- авырь = 1. Обрезаніе господне. СК. 12, ОА. 87. с. Василія вел. ОА. 87. просинець. ОА. 78. СА. 106.
  - СА. 106. 2. м. Өеогена. ОА. 87. м. *Модеста. ОА. 87. с. Сильвестра папы. СА. 106.
    - 3. Предпразднество Просвъщенія. С. А. 106.
    - Предпразднество Просвъщенія. СА. 106. мм. Зосимы и Аванасія. СА. 106.
    - 5. Навечеріе с. Епифавін. ОА. 87, СА. 106.
    - 6. Богоявленіе Просв'ященіе. СК. 12, ОА. 87, СА. 106.
    - 7. Соборъ с. Іоанна Крестителя. СК. 12, ОА. 87, СА. 106.
    - 8. с. *Григорія Мис. ОА. 87. с. *Дометіана. ОА. 87.
    - 9. пресв. *Богородицы. ОА. 87. с. *Стефана первомуч. ОА. 87.
    - 10. с. Григорія Нисскаго. СК. 12. с. *Іоанна. ОА. 87. м. *Поліевита. ОА. 87.
    - 11. *«Снятіе тымы ангель». ОА. 87.
    - 12. м. *Өеодора Евханта и м. Татіаны. ОА. 87, СА. 106.
    - 13. мм. Ермила и Стратоннка. ОА. 88. Попразднество Богоявленія. СА. 106.
    - 14. преп. отецъ Синайскихъ. СК. 12, ОА. 88. СА. 106. (Өеодула, Павла, Нила, Іоанна и др.)
    - 15. мм. *Вавилы (и *Іертенія?). ОА. 88, СА. 106.
    - Положеніе веригъ а. Петра. СК. 12, ОА. 88, СА. 106. м. Агнін. ОА. 88.
    - 17. прп. Антонія вел. ОА. 88, СА. 106.
    - 18. сс. Аванасія и Кирилла Алекс. ОА. 88, СА. 106.
    - 19. м. *Өеодота. ОА. 88, СА. 107. м. (Евфрасін). ОА. 88. мм. *Лукіана и *Діонисія. ОА. 88.

- 20. прп. Евенмія вел. ОА. 88, СА. 107.
- 21. м. Неофита. ОА. 88. м. *Өнрса. ОА. 88. м. Агнін. ОА. 88. прп. *Мартинія. ОА. 88. пр. Максима испов'єдника. СА. 107.
- 22. а. Тимофея. ОА. 88, СА. 107. м. Анастасія. ОА. 88.
- 23. см. Климента. ОА. 88, СА. 107.
- с. *Іоанна Крестителя. ОА. 88. с. *Филона Кипр. ОА. 88. прв. Ксенів. СА. 107.
- 25. с. Григорія Богослова. ОА. 88, СА. 107.
- 26. с. *Поликариа еп. ОА. 88. прп. Ксенофонта. СА. 107.
- 27. Обрътеніе мощей с. Іоанна Златоустаго. ОА. 89, СА. 107.
- 28. пр. Ефрема Сир. ОА. 89. м. *Агнін. ОА. 89.
- 29. Обрътение мощей с. Игнатия Богоносца. ОА. 89.
- 30. *Обрътеніе мощей с. Климента папы. ОА. 89, ЗТ. 121. с. *Петра цря Болгарскаго. ЗТ. 121, ДЧ. 122.
- 31. сс. Кира и Іоанна. ОА. 89, СА. 107. с. Өеодотін (?). ОА. 89.
- •нераль 1. м. Трифона. OA. 89, CA. 107.
- = съчень. 2. Срътеніе г. н. Інсуса Христа. ОА. 89, СА. 107.
- СА. 107. 3. с. Симеона Богопріимца и пр. Анны. ОА. 89, СА. 107.
  - 4. прп. Исидора. ОА. 89, СА. 107. с. *Елаводія (?). ОА. 89.
  - 5. m. Araein. 89. OA. 89. CA. 107.
  - 6. см. Маркелла. ОА. 89. прп. *Паросвія Ламисак, ОА. 89. с. Вукола сп. СА. 107.
  - 7. с. *Вигилія. ОА. 89. при. Пареснія сп. СА. 107.
  - 8. см. *Филагрія. ОА. 89. сс. *Папа, *Діонисія, *Павла. ОА. 89. пр. Захарін. СА. 107.
  - 9. м. Никифора. ОА. 89, СА. 107. прп. Маркелла. ОА. 89.
  - *пресв. Богородицы въ Аріовиндъ. ОА. 89. см. Хараламиія. СА. 107.
  - 11. см. Власія. ГМ. 62, ОА. 90, СА. 107. с. *Варсонофія. ОА. 90.
  - м. *Онисима. ОА. 90. с. о. Мелетія арх. СА. 107. *Анаси (?).
     СА. 107.
  - при. Мартиніана. ГМ. 62. с. *Пафнутія постника. ОА. 90. с.
     *Онисима постника. ГМ. 62.
  - прп. Константина Философа учителя Слав. ГМ. 62, ОА. 90. прп. Авксентія. ОА. 90.
  - 15. а. е. *Іоанна Богослова. ОА. 90. прп. *Аввсентія и *Арсенія. ОА: 90.
  - 16. мм. Памфила. Павла, Порфирія. ОА. 90.
  - 17. с. *Авесныя Кипр. ОА. 90, СА. 107. с. *Поликария, ОА. 90.
  - 18. с. *Лъдонасія (?) и *Павла. ОА. 90.
  - 19. прп. *Василія. ОА. 90. а. *Архиппа. СА. 107.

- 20. с. *Киндея. ОА. 90.
- 21. с. *Іоанна Постинка. ОА. 90. с. Евстаеін арх. СА. 107.
- 22. м. *Власія. ОА. 90. с. *Оомы патр. СА. 1.08.
- 23. см. Поливариа. ОА. 91, СА. 108.
- 24. Обрътеніе ч. главы с. Іоанна Предтечи. СК. 12, ГМ. 62, ОА. 91. СА. 108.
- 25. с. *Маркелла Кнпр. ОА. 91. с. *Римона еп. ОА. 91. прп. *Өеодора юродиваго. ОА. 91. с. Тарасія арх. СА. 108.
- 26. с. Порфирія еп. ОА. 91, СА. 108. с. *Стефана. ОА. 91.
- 27. при. *Маркіана Богоносца. ОА. 91. прп. Прокопія Декаполита. СА. 108. с. *Василія испов'єдника. СА. 108. с. *Садока. СА. 108.
- 28. с. Василія. ДЧ.
- 29. с. *Діодора. Д. Ч. 138.
- мартъ. 1. *40 мучениковъ. СР. 27. м. Евдокін. СР. 27, ГМ. 62. мм. Маресоугът. ОА. 91. келла, Антонія. ГМ. 62, ОА. 91. мм. Нестора и Трофима. ГМ. 62. с. *Доната. ОА. 91.
  - 2. м. Өеодота. СР. 27. при. *Симьвестра папы. ОА. 91. с. *Софронія. ОА. 91.
  - 3. мм. Евтропія, Клеоника и Василиска. СР. 27, ОА. 91, СА. 108.
  - 4. мм. Павла и Іуліанін. СР. 27, СА. 108.
  - м. *Василиска. СР. 27. прп. Марка черноризца. ОА. 91. м. Конова. СА. 107. Исихія. СА. 108.
  - м. Конона. СР. 27, ГМ. 62, ОА. 92. с. *Конона вертоградаря.
     ГМ. 62. Сирійскихъ мм. 42. ГМ. 62, СА. 108 м. *Василія,
     ОА. 92. с. *Аркадія еп. ОА. 92.
  - 7. мм. *Өеодора, *Константина, *Калиста, *Васоя. СР. 27. сс. мучениковъ Херсонскихъ. СА. 108.
  - 8. пр. Өеофилакта еп. СА. 108.
  - 9. 40 мучениковъ Севаст. СК. 13, СР. 28, ГМ. 62, СА. 108. м. *Перпетун и вел. *Татін (?). ОА. 92.
  - ж. Кодрата. СР. 28, ОА. 92. мм. Кипріана, Діонисія, Анекта, Крискента, Павла. ОА. 92. с. *Софронія патр. СА. 108.
  - с. *Григорія папы. СР. 28. ОА. 92 (ния пропущено). см. Піонія. ОА. 92. с. Софронія. ОА. 92. м. *Кондрата. СА. 108.
  - 12. м. *Піона. СР. 28. мм. *Африкана, *Публія, *Терентія. ОА. 92, м. *Савина. ОА. 92. пр. Өсофана испов'ядника. СА. 108.
  - 13. м. Савина. СР. 28. мм. *Сатира, *Сатурнина, *Ревката, *Перпетун и *Феликитаты. ОА. 92. с. Никифора патр. СА. 108.
  - 14. м. *Александра. СР. 28, СА. 108. м. *Христины Перс. ОА. 92.

- 15. мм. *Романа (?) и *Менигна. ОА. 92. пр. *Венедикта. СА. 108. с. *Іоанна. СА. 108.
- 16. м. *Оаласія. СР. 28. м. *Онисима. ОА. 93. м. *Варсонофія (?). ОА. 93. м. Трофима. СА. 108.
- 17. прп. Алексъя человъка Божія. ОА. 93, СА. 108. Воскресеніе пр. Лазаря. СА. 108. м. *Скоріана (?). ОА. 93.
- 18. с. Кирилла Герус. ОА. 93. Кирика. СА. 109.
- 19. прп. *Павла. СР. 28. мм. *Кръмита (?) и *Мартиріи. ОА. 93.
- 20. мм. *Терентія, *Африкана и *Помпія. СР. 28. «стиоу Годъ Пещи епиоу». ОА. 93. мм. избіенныхъ въ лавръ св. Саввы. СА. 109.
- 21. прп. Исакія *Далматскаго. СР. 28. м. *Венедикта. ОА. 93.
- 22. мм. *Трофима и *Евкарпіона. СР. 28. с. *Оомы патр. ОА. 93.
- 23. м. *Дометія. СР. 29.
- 24. m. Apremis. CP. 29.
- 25. Благовъщение пресв. Богородицы. СК. 13, СР. 29, ОА. 93.
- 26. м. Иринея. СР. 29. мм. *Мануила, *Савина, *Кондрата и *Оеодотія. ОА. 93. Соборъ арх. Гаврінла. СА. 109.
- 27. м. Матроны Солун. ОА. 93, СА. 109.
- 28. с. *Іоанна патр. ОА. 93. м. *Филиппа. СА. 109.
- 29. мм. *Іоны, *Варахисія. СР. 29. пр. Евстафія испов'ядника, СА. 109.
- 30. прп. Іоанна ліствичника. СР. 29, СА. 109.
- 31. прп. *Іоанна молчаливаго. СР. 29. с. *Уара. СА. 109.
- апрадь 1. прп. *Марін Египетской. ГМ. 62, ОА. 93. м. *Елевеерія. ГМ. 62 ОА. 93. мм. *Агапін н *Хіонін. ОА. 93. с. *Калиника (?). ОА. 93.
  - 2. м. Амфіяна. ОА. 93. с. *Анастасія. ОА. 93.
  - 3. пр. Илларіона (Иллирика?) ОА. 94. пр. *Тита. СА. 109.
  - 4. прп. *Адріана н *Амвросія. ОА. 94. с. *Оводула н *Агавопода. СА. 109.
  - 5. м. *Tерма. ОА. 94. cc. *Андреа н *Амвросія. СА. 109.
  - 6. с. Евтихія патр. СК. 13, ГМ. 62, ОА. 94, СА. 109. 120-ти мучениковъ. ГМ. 62, ОА. 94, с. *Менодія Моравскаго. СК. 13, ОА. 94. и с. *Кирилла философа. ГМ. 62, СС. 71.
  - 7. м. Акилины. ОА. 94. с. Руфина діак. ОА. 94. с. *Тимофея. ОА. 94. с. Георгія митр. СА. 109.
  - 8. а. Иродіона. СА. 109.
  - 9. m. EBUCHXIS. CA. 109.
  - 10. мм. Терентія н нже съ нимъ. СА. 109.
  - 11. с. Антипы. СА. 109.
  - 12. пр. Василія испов'ядника. СА. 109.
  - 13. м. Крискента. СА. 109.

- 14. м. *Павсилипа. СА. 110.
- 15. м. Саввы Готескаго. СА. 110.
- 16. а. *Акакія. ДЧ.
- 17. с. *Козмы еп. ДЧ.
- 18. с. Козмы еп. Хале. СА. 110. с. *Іоанна иже въ старъи Лавръ. ДЧ.
- 19. с. Өеодора. ДЧ.
- 20. с. *Пафнотія. ДЧ.
- 21. с. *Өеодора. ДЧ.
- 22. с. Өеодора Сикеота. ГМ. 62. с. *Анастасія еп. ГМ. 62.
- 23. BM. Feopris. CK. 13, FM. 62, OA. 94.
- 24. м. Саввы стратилата. СА. 110. с. *Хронивтія. ДЧ.
- 25. a. e. Марка. СК. 13, ГМ. 62, ОА. 94, СА. 110. *Священіе церкви а. Петра. ОА. 94.
- 26. m. Bachais en. CK. 13, CA. 110.
- 27. см. Симеона сродника Господия. СА. 110.
- 28. а. Іасона. СА. 110. с. *Христофора. ДЧ.
- 29. прп. Мемнона. СА. 110. с. *Максима. ДЧ.
- 30. а. Іакова Зеведеова. ГМ. 62, СА. 110.
- 1. прр. Iеремін. CK. 13, ГМ. 62, ОА. 94.
- травьть. 2. с. Асанасія вел. ОА. 94, СА. 110.
- Сл. 110. 3. с. Тимооеа. ДЧ.
  - мм. *Прова, *Тараха в* Андроника. ОА. 94. м. Алвіана.
     СА. 110.
  - вм. Ирины. СА. 110. с. *Педагін. ДЧ.
  - 6. прав. Іова. СА. 110.
  - 7. Память знаменія на небеси. СА. 110. *явльшися зв'язд'я съ небесе. ДЧ. м. Акакія. СА. 110.
  - 8. а. е. Іоанна Богослова. СК. 13, СА. 110.
  - сс. *Епифанія н *Германа. СК. 13. пр. Исаін. ОА. 94, СА. 110.
     мм. *Епимаха н *Кондрата. ОА. 94. м. *Труфина (?). ОА. 94.
     м. *Полита. ОА. 94. м. Христофора. СА. 110.
  - 10. a. Chmoha Shiota. OA. 94, CA. 110. c. *Topgiana. OA. 94.
  - 11. c. *Haxomis. OA. 95, CA. 110. cm. Moris. CA. 110.
  - 12. с. Епифанія. ОА. 95. с. Германа. ОА. 95.
  - 13. м. Александра Рим. СА. 110. м. *Гликеріи. СА. 110.
  - 14. м. Исндора. СА. 110.
  - 15. бл. *Оеодора. СА. 111. прп. Пахомія. СА. 111. и ученика его *Іоанна священнаго. ДЧ.
  - 16. пр. *Захарін, отца Іоанна Крестителя. СА. 111.

- 17. с. Андронива. СА. 111.
- 18. мм. Діонисія и дружины его. СА. 111.
- 19. см. Патрикія еп. и дружины его. СА. 111.
- 20. м. Өалелея. СА. 111.
- 21. благов. Константина и Елены. ОА. 95, СА, 111.
- 22. м. Василиска. СА. 111.
- 23. с. *Мелетія стратилата. СА. 111 .с. *Михея. ДЧ.
- 24. прп. Симеона Дивногорца. СА. 111. п *Мареы матере его. н пр. *Захаріп. ДЧ.
- 25. Обрътение ч. главы Іоанна Крестителя. СА. 111.
- 26. а. *Іуды. СА. 111.
- 27. см. Оерапонта. СА. 111. сс. *Сергія и Вакка. ДЧ.
- 28. м. Еладія. СА. 111. м. *Крискента. СА. 111. при. Нивиты Халвед. СА. 111.
- 29. см. Өеолосін. СА. 111.
- 30. прп. *Ававія (Исавія?). СА. 111. с. *Евсевія. ДЧ.
- 31. а. Ерма. СА. 111. с. *Евсевія другаго. ДЧ.
- понь. 1. м. *Ермила. СА. 111. м. Густина философа. СА. 111.
- CA. 95.
  CA. 444. 3. M. Ayriana. CA. 112.
  - 4. с. Митрофана патр. СА. 112.
  - 5. м. Маркіана. СК. 13. *Память нападенія иноязвичников на Цареградъ. СА. 112. с. Осодора вонна и с. *Христофора. ЛЧ.
  - 6. м. *Дороеся. СА. 112.
  - 7. с. *Аненма. ЛЧ.
  - 8. м. Өеодора стратилата. ДЧ.
  - 9. с. Кирилла Александрійскаго. СА. 112. с. *Акакія. ДЧ.
  - 10. с. Тимовея еп. СА. 112.
  - 11. аа. Вареоломея и Варнави. ОА. 95, СА. 112.
  - 12. прп. Онуфрія великаго. СА. 112.
  - 13. м. Авиливы. СА. 112.
  - 14. прр. Елисея. СК. 141, СА. 112. с. Мееодія патр. СА. 112.
  - 15. пр. Амоса. СА. 112. ДЧ. сс. Вита и Модеста. ДЧ.
  - 16. с. Тихона чудотв. ДЧ.
  - 17. с. Манунла. ДЧ.
  - 18. м. Леонта. ЛЧ.
  - 19. с. Оздея. ДЧ.
  - 20. м. *Зосимы. ЛЧ.
  - 21. м. Іуліана. ДЧ.
  - 22. с. Евсевія. ДЧ.

- 23. м. Агрипины. ДЧ.
- 24. Рождество с. пр. Іоанна Крестителя. ОА. 95.
- 25. с. Февроніи ДЧ.
- 26. с. Давида Солунскаго. ДЧ.
- 27. с. Сампсона. ДЧ.
- 28. Пренесеніе мощей Кира и Іоанна. ДЧ.
- 29. аа. Петра и Павла. ОА. 95.
- 30. Соборъ обоюнадесяти апостолъ. ОА. 95.
- поль = 1. мм. Козмы и Даміана. ОА. 95.
- чрыевы. 2. Положеніе Ризы пресв. Богородицы во Влахернахъ. ОА. 95.
  - 3. м. *Өеодора ДЧ.
  - 4. с. Андрея Критскаго. ДЧ.
  - 5. с. Лампада. ДЧ.
  - 6. с. Сисоя. ДЧ.
  - 7. с. Поликарпа. ДЧ.
  - 8. с. Прокопія. ДЧ.
  - 9. *Свящевіе с. Богородицы. ДЧ.
  - 10. мм. 45-ти. ДЧ.
  - 11. бы. Евовийи. ДЧ.
  - 12. с. Пларіона ДЧ.
  - 13. с. Серапіона. ДЧ.
  - . т 14. с. о. *Іосифа. ДЧ.
    - 15. мм. Кирика и Іулитты. ОА. 95.
    - 16. *сс. отецъ 630-ти 4-го всел. собора. ОА. 95.
    - 17. вм. Марины. ДЧ.
    - 18. с. *Диалиана (Емиліана?). ДЧ.
    - 19. с. Діа. ДЧ.
    - 20. пр. Илін и *Елисея. ОА. 95.
    - 21. прп. Симеона п Іоанна. СС. 71.
    - 22. с. Марін Магдалины. ДЧ.
    - 23. с. Трофима, ДЧ.
    - 24. им. Бориса и Глеба. ЗЧ. 123. с. Христины. ДЧ.
    - 25. Успеніе с. Анны матери Богородицы. ДЧ.
    - 26. с. *Симеона иже въ Оградъ. ДЧ.
    - 27. вм. Пантелеймона. ОА. 95.
    - 28. сс. Прохора и Никанора ДЧ.
    - 29. м. Калиника. ДЧ.
    - 30. с, *Геласія ДЧ.
    - 31. с. Евдовина ДЧ.

- августь 1. мм. Маккавей. ОА. 95.
- заревъ 2. Обрътеніе мощей пм. Стефана. ОА. 95.
  - 3. сс. Исавія, Далмата и Фауста. ДЧ.
  - 4. сс. отровъ Ефессииъ. ДЧ.
  - 5. с. Евсевія (Евсигнія?). ДЧ.
  - 6. Преображение Господне. ОА. 95:
  - 7. м. Доментіана (Дометія?). ДЧ.
  - 8. с. Емиліана. ЛЧ.
  - 9. а. е. Матеся. ДЧ.
  - 10. м. Лаврентія. ДЧ.
  - 11. м. Евзаниія (Евиза?). ДЧ.
  - 12. м. Фотія. ДЧ.
  - 13. Отданіе праздника Преображенія. ДЧ.
  - 14. м. Маркелла. ДЧ.
  - 15. Успеніе прес. Богородицы. ГЛ. 65.
  - 16. Перенесеніе нерукотвореннаго образа г. н. Інсуса Христа. ДЧ.
  - 17. с. Мирона. ДЧ.
  - 18. сс. Флора и Лавра. ДЧ.
  - 19. с. Андрея Стратилата. ДЧ.
  - 20. а. *Оаддея. ДЧ.
  - 21. м. Васиси (= Васси). ДЧ.
  - 22. с. Агаеона (= Агафоника). ЛЧ.
  - 23. Отданіе праздника Успенія. ЛЧ.
    - 24. *Положеніе с. мощей а. Вареоломея. ДЧ.
    - 25. а. Тита ДЧ. патр. Цареград. *Калиника, Мины н*Іоанна. ДЧ.
    - 26. м. *Андрея. СС. 71. м. Андріана и Наталіи. ДЧ.
  - . 27. с. Пимена. ДЧ.
    - 28. с. Монсея Есіопа. ДЧ.
    - 29. Усъкновение главы с. Іоанна Предтечи. СС. 71.
    - 30. а. Александра и Іоанна. ДЧ.
    - 31. Положение пояса пресв. Богородицы. ДЧ.

IV. УКАЗАТЕЛЬ УПОТРЕВЛЕНІЯ ВУКВЪ И ЗВУКОВЪ. *)

```
аа вм. а, ТГ. 119.
а вм. ы. почти во всёхъ памятникахъ. 155, 177, 180, 182,
а ви, в 155.—СР. 34, МЛ. 47, СЧ. 49, ПП. 56, СС. 72, БП. 132, ЕУ.
      136, ДП. 145, И. 180, Е. 183.
аего вм. ааго: см. его.
0 = B. \ A\Gamma. \ 61.
въ = вь вм. оу. 160.
га вы, го въ род. ед. прил. муж. СР. 35.
д вм. е. СК. 18, МГ. 64, ДЧ. 142, Г. 182.
д вм. т. 160. — ПС. 68.
е вм. н. 163.—СК. 18. БП. ЕУ. ОЕ. 179.
еви. ъ н о. 154. — CC. 72, OA. 98. EC. 148.
е вм. ь во всёхь памятникахъ.
е вм. в. 159. — СП. 23, ПС. 68, ПГ. 69, СА. 114, БП. 132, ЕУ. 136,
     ДЧ. 141, ДП. 145.
e BM. A. 157.
его (= кго) вм. аго въ род. ед. прил. муж. СЧ. 49, ПС. 68, ПГ. 69.
ен вм. ин въ им. ед. прил. муж. и въ косвен. пад. сущ. во многихъ па-
     мятинкахъ XII-XIV в. 159, 163, 183.
емъ = охомъ. Г. 183.
ете ви, еста, есте. СК. 19. и пр. Г. 183.
е = к. 149. — МЛ. 47, БП. 50, 130, ПП. 53, МГ, 63, ПС. 67, ПГ. 69,
     Tr. 118, 3T. 121, 34. 123, X4. 124, EC. 147.
э вм. е. ДП. 144.
еж вм. а. ОА. 96.
эт вм. шт. НП. 61.
Z<sub>1</sub>. 149, 160—161. — X.J. 37, III. 68, OA. 96, CA. 213, TI. 117, 3T.
      121, ХЧ. 124, БП. 130, ПП. 149, ДЧ. 140, ЕС. 147.
S = 2 BM. Z. 149.— IIII. 53, MT. 63, XY. 70, CC. 72, OA. 96, CA. 113,
      3T. 124.
```

н вм. е. СК. 18, СП. 23, УЛ. 44, БП. 134.

н вм. ен. ЕС. 148.

^{*)} Всв указанія относятся къ сграницамь Вводныхъ сгатей.

```
н вм. ин. 159, 163.—ПГ. 69, ОА. 99, СА. 116, ТГ. 120, ЗТ. 122, БП. 134, ДЧ. 142, ДП. 146, ЕС. 148, О. 179, Г. 182. н = ь. 160. — ПП. 87, БП. 132—13., И. 180, Г. 182. н = ь. 165. и = ът почти во всёхъ памятникахъ. 154, 180, 182. н вм. ѣ. ЖУ. 71. н вм. а. ЕУ. 136. и = вм. ен въ им. ин. прич. м. почти во всёхъ памятникахъ. 159,182, 183. имъ = ихомъ. Г. 183.
```

I посат согласныхъ. ПП, 53, НП. 61, МГ. 63, ОА. 96, ТГ. 118, ЗТ. 121,

XЧ. 124, ДП. 144. 1 посав гласныхъ. ПП. 53, МГ. 63, СА. 113, ТГ. 118.

і вибсто ь и е. СП. 22, ПГ. 69.

в отсутствуетъ. 152. — УЛ. 43, ПЛ. 70, СА. 113.

ы вм. ф. СК. 17, ЕА. 46, ПГ. 69 н пр. И. 180, Е. 183.

ы = ны. ЕУ. 135.

к = нк. ОА. 96, БП. 130.

гв. И. 179.

и после губныхъ всегда опущено. 161-162. - ИС 67, ПГ. 69. '

г. ХЛ. 37, И. 179.

мъ = хъ въ бъяв. 166. — СП. 24, ОА. 100, БП. 154.

не = иъ въ 1 л. множ. ОА. 98.

мы — мь вь 1 л. множ. 166.— СР. 35, МА. 48, ОА. 98, ЕС. 148. И. 181. в. И. 179.

о вм. е посав шилящихъ. 154.—СЧ. 49, ПП. 57, ПГ. 69, ПЛ. 70, · А. 67 СА. 114, ТГ. 119, ХЧ. 125, БП. 131, ДЧ. 141, ЕС. 147.

о вм. ъ во всъхъ памятникахъ.

О широкое. СП..22, ПП. 53, ТГ. 118, ЗТ. 122, ЕС. 147.

c. ЕЛ. 47, CA. 113, ЕУ. 135, ДЧ. 140.

w часто. УЛ. 43, БП. 50, 130, ПП. 53, НП. 61, МГ. 63, ЛГ. 65, СА. 113, ТГ. 118, ЕУ, 135, ЕС. 147.

0 = w. CII. 22.

ови въ дат. ед. муж. неодушевл. СА. 116.

ого вы. аго въ род. ед. прил. муж. СК. 18.

он вм. ъін въ им. ед. прил. муж. 163. — ПГ. 69, Е. 183.

омъ = охомъ. 166. — СК. 18—19, ЕЛ. 47, МА. 47—48, ПП. 59, БП. 133, ДП. 146, Г. 183.

c = 3 опущено. 161. — СК. 18, СР. 35, УЛ. 44, ОА. 99, СА. 115. БП. 133, ДЧ. 142, ДП. 146, ЕС. 148.

с = ш въ прош. 162. — УЛ. 46, ПП. 57, ОА. 99, СА. 115, ТГ. 119, ДЧ. 142, ДП. 145.

ст отъ ск. 161. — СР. 35, УЛ. 44, БП. 52, 133, МГ. 65, СА. 115, ТГ. 120, ДЧ. 142, ДП. 146, О. 178, И. 180, Г. 182.

сц отъ ск. 161.— СА. 115, ХЧ. 125, ВП. 133, ЕУ. 136, ДЧ. 142, ДП. 146. О. 178, И. 180, Г. 182, Е. 184.

т вм. е. СК. 18, БП. 51, 133, ОА. 99, СА. 115, ТГ. 119, ДЧ. 142, ДП. 146. тъ достиг. не соблюдено. 164. — СК. 19, БП. ОА. СЧ. ХЧ. ДЧ.

```
ть въ наст. опущено. 166. — СК. 18, СР. 35, УА. 44, БП. 52, ПП. 58
      ТГ. 120, ЗЧ. 123, О. 179, И. 181, Г. 182.
ть въ прош. 166. — СК. 18, СП. 24, МЛ. 48, СА, 116, ДЧ. 143, ДП. 146.
у вм. в. ТГ. 119.
у вм. п. 3Т. 122, БП. 132.
y = y BM. oy. CII. 28, CP. 31, OA. 96, EC. 147.
8 вм. оу почти во всёхъ памятникахъ.
8 — оу вм. ю. 155.—СК, 16, СР. 33, ЕЛ. 46, СА. 113—114, БП. 131,
      ДЧ. 141, ДП. 145, О. 178, Г. 182, Е. 183.
8 = оу вм. ж. 157. — ОЛ. 98.
ф вм. в. НП. 61.
ф вм. е. СР. 35.
х вм. е. СР. 35.
жж вм. ша въ прош. сов, БП. 134.
ч. 150.
r. 3T. 122.
шете = ста, сте. СА. 116, E. 184.
шт 153. — СР. 31, ХЛ. 37, МЛ. 41, БП. 51, 130, НП. 61, ТГ. 118.
ii. CK. 15, CP. 31, OA. 96.
щт вм. шт. НП. 61.
ъ нсвлючительно передъ г. УЛ. 43, ПГ. 69.
ъ вм. и въ неопред. накл. СА. 116.
ъ ви. ь во встуб памитникахъ. 153. 176, 180, 182, 183.
ъ передъ л п р. М.І. 42.
b = oxb, e. 165—166. — СК. 18—19, СП. 24, ЕЛ. 47, ПП. 59, НП. 61.
      ТГ. 120, БП. 133, ДП. 146, ЕС. 147, Г. 182.
тыт = быть вм. омъ въ 1 л. множ. 160. — МЛ. 42.
ьн = ж. ОА. 98.
ь исключительно передъ ъ. МЛ. 41, ЛГ. 65.
ь вм. н. 160. — СП. 23, СР. 34, КЛ. 38, НС. 67, 3Ч. 123.
ь вм. и во всехъ памятникахъ. 154, 171, 180, 182, 183.
ь вм. ф. 160.
ь вм. а. ПП. 56, ДП. 145.
ь передълир. МЛ. 42.
 ы вм. ът. 151. — СР. 31, ЕЛ. 46, ПП. 54, НП. 61, МГ. 63, ПС. 67,
      ПЛ. 70, ЖУ. 70, СС. 72, ЗТ. 122, ЗЧ. 123, ХЧ. 124, БП. 130,
      ЕУ. 136, ДЧ. 141, ДП. 144. И. 179.
 oi = u. H. 180,
 ън вм. ъ., СП. 22, СА. 113, БП. 130, Г. 182.
 ъі (= ы) вм. н: во многихъ памятникахъ. 154.
 ът въ прич. прош. муж. ед. Г. 183.
 ът вм. ъ (= ы вм. ь). ОА. 98, БП. 132, ДЧ. 141.
 ът (= ън, ы) вм. ъти въ именахъ прил. 159, 163. — БП. 52, 134, ПП.
      58, МГ. 65, ЛГ. 66, ПС. 68, ПГ. 69, ПЛ. 70, СС. 73, ОА. 99, СА.
      116, ТГ. 120, ЗТ. 122, ЕУ. 136, ДЧ. 142, ДП. 146, ЕС. 148, О.
      179, T. 182, E. 183.
 ъ (= ы) вм. а. 157. — БП. 51, ДЧ. 143.
```

- *В вм. а. 158.—СК. 17, СЧ. 49, ПП. 56, ПС. 68, СА. 115, ТГ. 119, БП, 132, ЕУ. 136, ДП. 145, О. 178, Г. 182, Е. 183.
- в ви. ы во всехъ памятникахъ. 158, 178, 182,
- в ви. нк. 155. СА. 115, БП. 132.
- 'В вм. A (=A). 157.— СП. 23, БП. 51, 132, ПП. 56, ПР. 70, ОА. 98 СА, 115, ЕС. 148.
- ъ = ъг, ъз, ък. ед, ек, ес, и пр. 164.—СК. 18, СП. 24, ЕЛ. 47, МА. 47 ОА. 99, СА. 116, ТГ, 120, БП. 133, ДЧ. 143, ДП. 146, О. 179 Г. 182.
- ю вм. оу. 155. -- СК. 16, ПГ. 69, Г. 182.
- 10 BM, A. CK. 17, OA. 98.
- от = ю. БП. 50, 130. ОА, 96, СА. 113, ЕУ. 136, ДЧ. 141, И. 180.
- ж вм. а во всёхъ памятникахъ. 155, 178.
- ж вм. нк. 155. СА. 115, БП. 132, О. 178.
- ж вм. енж. БП. 134, ДП. 146.
- ж н жж вм. онж. 163. СР. 34, БП. 135, ДП. 146.
- ж вм. оу. 157. СА. 115.
- ж вм. ъл. 157. ПП. 56, СА. 115.
- ж вм. на. ЛГ. 66.
- ж = она. 165,—СК. 18—19, СП. 24, СЧ. 49, ЕЛ. 47, ПП. 59, СС. 73, ОА. 99, СА. 116, ТГ. 120, БП. 133, ДЧ. 143, ДП. 146.
- **А Н А. 151—152.** Г. 183.
- A исключительно передъ A. МЛ. 41, СА. 113.
- ▲ посав согласныхъ. СК. 15, СП. 22, СР. 31, НП. 61, ЛГ. 66, ПГ. 68.
- △ = ▲ послѣ гласныхъ. ХЛ. 37, НП. 61.
- а при а послъ согласныхъ. XЛ. 37.
- **A** == A Ви. ж во всёхъ памятнивахъ. 156.
- A BM. C. EC. 148.
- A BM. M. CP. 34.
- A = A Вм. ъп. СК. 17.
- a = a вм. в. 157. МЛ. 42, УЛ, 44.
- A = A. CA. 113.
- **▲**= ж. 151.
- **№ вм. пс. ПП. 54.**
- в замънена посредствомъ д, т, ф. 162.

DOUND IN LIBRARY

Filmed by Preservation CIC 199_6

EMOVE

MUIILATE CARD

Digitized by Google